

รายงานการวิจัย

เรื่อง

จินตทัศน์ทางสังคมและกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์

ของอาคิระ คูโรซาว่า : การศึกษาวิเคราะห์

(Social Imagination and Narrative Scheme in the films

of Akira Kurosawa : on analytical study)

โดย

รัตนา จักกะพาก

ตุลาคม 2547

โดยทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนเพื่อการวิจัย

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง "จินตทัศน์ทางสังคมและกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาวา" ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัยคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2546 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองคณบดีฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ ตลอดจนคณะกรรมการฝ่ายวิจัย คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ ที่ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากหอภาพยนตร์แห่งชาติ ที่ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวก และติดตามภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาวา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์แห่งชาติ เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติทุกท่าน และงานวิจัยชุดนี้สำเร็จไปด้วยดีด้วยความรับผิดชอบอย่างยิ่งของคุณปรีนทร์ ฉายชยานนท์ นักวิจัยผู้ช่วยที่ร่วมผจญภัยในการติดตามหาผลงานภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาวา อย่างวิริยะอุตสาหะ ตลอดจนร่วมค้นคว้าและวิพากษ์ภาพยนตร์ในงานวิจัยชุดนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องของสนับสนุน เกื้อกูล จนงานวิจัยชุดนี้สำเร็จด้วยดีทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องและได้เอ่ยนาม ณ ที่นี้ ตลอดจนสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมาจนผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ หากผลงานวิจัยชุดนี้มีคุณูปาใดๆ ต่อวงการวิชาชีพและวงวิชาการด้านภาพยนตร์ขอความดีเหล่านั้นส่งมอบกลับไปยังทุกๆ ท่านที่เกื้อกูลผู้วิจัยดังกล่าวข้างต้นด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา จักกะพาก

ตุลาคม 2547

เลขหมู่

เลขทะเบียน 017073

วัน, เดือน, ปี 23 มี.ย. 59

ชื่อโครงการวิจัย จินตทัศน์ทางสังคมและกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของอาคิระ
 คูโรซาวา : การศึกษาการวิเคราะห์
 ชื่อผู้วิจัย รัตนา จักกะพาก
 เดือนและปีที่ทำวิจัยเสร็จ ตุลาคม 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพยนตร์ซึ่งเป็นผลงานการกำกับโดยอาคิระ คูโรซาวา ทางด้านโครงสร้างการเล่าเรื่อง รูปแบบของโครงเรื่อง และแบบจำลองคู่ตรงข้ามตามแนวโครงสร้างนิยาม การวิเคราะห์เนื้อหา ตามผังแสวงหาและสี่เหลี่ยมสัญลักษณ์ รวมทั้งการศึกษาภาษาภาพยนตร์ด้านมุมมอง การจัดองค์ประกอบ การลำดับภาพ การใช้เสียงประกอบ และศึกษาระบบการเล่าเรื่องที่สัมพันธ์กับสื่อ ประเภทของเรื่อง วัฒนธรรม และลักษณะเฉพาะตนของท่านมูย ในฐานะผู้กำกับการแสดง

ผลการวิจัยพบว่า โครงเรื่องมีลักษณะเป็นการสะท้อนปัญหาสังคม ส่วนใหญ่ใช้การสื่อความหมายด้วยองค์ประกอบภาพ (Mise-en scene) การลำดับภาพ เสียงประกอบและดนตรีเป็นสำคัญ มีความโดดเด่นมากในเรื่ององค์ประกอบภาพ ภาพที่น่าเสนอมักจะเป็นการถ่ายทอดสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดที่ตัวละครเผชิญอยู่ได้อย่างดี

เนื้อเรื่องในภาพยนตร์ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับสังคมที่เรื่องราวเกิดขึ้นในกลุ่มสามัญชนคนทั่วไป สำหรับแก่นของเรื่องและโครงเรื่องส่วนใหญ่ไม่ซับซ้อนจะเสนอปัญหาอย่างตรงไปตรงมา แก่นของเรื่องมักจะเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ของชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม คติธรรมประจำชนชาติ และคำสั่งสอนที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม เช่น การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว รู้จักหน้าที่ตนเอง ความกตัญญูและกฎแห่งกรรม เป็นต้น การสร้างความขัดแย้งในโครงเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นอยู่ 3 ลักษณะคือ 1) ความขัดแย้งมนุษย์กับมนุษย์ 2) ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสังคมมนุษย์ 3) ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติรอบตัว

A

Project Title: Social Imagination and Narrative Scheme in the Films of
Akira Kurosawa : An Analytical Study

Name of the Investigators: RATTANA CHAKKAPHARK

Year: October 2004

Abstract

The aims of this research are to analyse the films directed by Akira Kurosawa in the narrative structure, the patterns of plot and the model of binary oppositions of structuralism; to analyse their contents based on the quest model and the semiotic square, to study the film language regarding point of view, the mise-en scene, the montage, the use of sound effect, and the narrative system in relation to the media, the types of the story and the auteurship.

The results of the research finds that the plots reflect social problems. The contents are mostly represented by mise-en scene, motage, sound effect and music. The outstanding element is the mise en scene. The images presented represent the feeling and the emotions of the dramatic personal.

Most themes and plots of those Films are not complicating, but straight forwardly presented. The stories the mostly about lower class in social. Their themes tend to involve with some of beliefs, values, and preaches, such as "Rewards for goodness and punishment for badness" "to know your own responsibilities" There are three main kinds of conflicts found in the plot : conflict between man and man, between man and society, and between man and nature.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การสำรวจแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
แนวคิดเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง	4
แนวคิดเกี่ยวกับผังแสวงหา (Quest Model)	17
แนวคิดเกี่ยวกับสี่เหลี่ยมสัญลักษณ์ศาสตร์ (Simiotic Square)	18
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	21
การดำเนินการวิจัย	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 ผลการวิจัย	25
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	268
บรรณานุกรม	271
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. รางวัลที่ อาคิระ คูโรซาว่า ได้รับตลอดช่วงชีวิตการทำงาน	272
ภาคผนวก ข. เรื่องย่อภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาว่า	273
ภาคผนวก ค. ผังแสวงหาและสี่เหลี่ยมสัญลักษณ์ศาสตร์	332

บทที่ 1

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในอารยธรรมของมนุษยชาตินั้น ชีวิตของมนุษย์เราต้องมีความเกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่อง (Storytelling) และเรื่องเล่า (Narrative) มาโดยตลอด โดยแรกสุด มนุษย์อาจใช้เรื่องเล่าเพื่ออธิบายถึงลักษณะ และความเป็นมาของธรรมชาติ หรือไม่กี่เพื่อบันทึก และบอกเล่าความเป็นไปของสังคมและตนเอง หรือในบางครั้งก็เพื่อแสดงออกถึงความคิดความรู้สึกที่ฝังอยู่ในเบื้องลึกของจิตใจ เป็นต้น จะเห็นได้ว่า มนุษย์เรานั้นใช้กลวิธีของการเล่าเรื่องนี้ไปเพื่อประโยชน์ของชีวิตในบริบทที่แตกต่างกันออกไป

แนวความคิดดั้งเดิมที่ตกทอดกันมาแต่สมัยอริสโตเติล (Aristotle) นั้นมองว่า เรื่องเล่าต่าง ๆ เป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะลอกเลียนแบบธรรมชาติ นั่นคือมองว่า เรื่องเล่าเหล่านั้นเป็นเงาสะท้อนในกระจกของโลกจริง (real world) องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อบอกเล่าความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม อย่างไรก็ตามมุมมองร่วมสมัยกลับมองว่าเรื่องเล่าเหล่านั้นมิได้สะท้อนความเป็นจริง (reality) หากแต่เป็นกลวิธีในการประกอบสร้าง (construction) ความเป็นจริงที่เป็นไปได้ (potential reality) ของโลกที่เรารับรู้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "จินตทัศน์ทางสังคม (social imagination)" จากฐานคติใหม่นี้ ทำให้จุดมุ่งหมายในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเล่า และการเล่าเรื่องเปลี่ยนไปจากเดิม โดยหันมามุ่งเน้นที่จะศึกษาตรรกะภายใน (internal logic) ของเรื่องเล่านั้น เพื่อที่จะค้นหาคำตอบว่า ความเป็นจริงที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นคืออะไร ใช้กลวิธีการใดในการสร้างขึ้น และสร้างขึ้นเพื่อเป้าหมายใด

ภาพยนตร์เป็นสื่อหนึ่งที่ใช้กลวิธีของการเล่าเรื่อง ในการสื่อสารความเป็นจริงที่ผู้สร้างภาพยนตร์ต้องการให้ผู้ชมภาพยนตร์ได้รับรู้ และอาจเป็นสื่อที่สามารถใช้กลวิธีของการเล่าเรื่องนี้ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลที่สุดสื่อหนึ่ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนจำนวนมากให้ความสนใจในภาพยนตร์ ทั้งในฐานะที่จะเป็นผู้สร้างสรรค์ หรือในฐานะผู้เสพสาร จำนวนผู้ศึกษาทางสาขาภาพยนตร์ทั้งในระบบการศึกษาที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ หรือการศึกษาวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ ยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับการศึกษาวิจัยสาขาอื่น ความเข้าใจ และความสามารถในการอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารของภาพยนตร์นั้น จึงอาจจะยังมีขอบเขตที่ไม่กว้างขวางนัก

นอกจากนี้ การศึกษาทางด้านภาพยนตร์ของเมืองไทยนั้นยังผูกติดกับแนวคิดและตัวอย่างจากโลกตะวันตกอยู่ค่อนข้างมาก อีกทั้งภาพยนตร์กระแสหลักที่ฉายตามโรงภาพยนตร์ส่วนใหญ่ นั้นก็มักจะเป็นภาพยนตร์จากผู้สร้างในฮอลลีวูด ที่มุ่งเน้นการสร้างภาพยนตร์เพื่อหวังผลกำไรให้มากที่สุด โอกาสที่ผู้ชมจะได้สัมผัสกับกลวิธีการเล่าเรื่องที่มีความหลากหลายจึงเป็นไปได้น้อย การศึกษาวิจัยภาพยนตร์ที่อยู่นอกกระแสหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพยนตร์เอเชียจึงมีความจำเป็นด้วยจะนำไปสู่องค์ความรู้อันหลากหลาย และเปิดทางเลือกให้แก่ผู้ที่สนใจเพิ่มมากขึ้น

อาคิระ คูโรซาวาเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ชาวเอเชียผู้มีชื่อเสียงที่สุดผู้หนึ่ง ผลงานของอาคิระ คูโรซาวา ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ ทั้งจากเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ หรือเทศกาลภาพยนตร์เมืองเวนิส ฯลฯ สำหรับความทุ่มเท และผลงานทั้งหมดของเขา ผลงานทุกชิ้นของท่านได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่าทางศิลปะ และมีกลวิธีการเล่าเรื่องที่เป็นเอกลักษณ์ต่างจากภาพยนตร์ไทยกระแสหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพยายามที่จะเสนอภาพของสังคมญี่ปุ่นหลังสงครามโลก วิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรม ของประเทศญี่ปุ่นที่กำลังเปลี่ยนแปลง ผลงานของอาคิระ คูโรซาวาจึงเป็นตัวอย่างที่ดีของภาพยนตร์นอกกระแสที่ผสมผสานความเป็นเอเชีย และความเป็นสากลเข้าไว้ด้วยกัน ควรค่าแก่การศึกษาค้นคว้าอย่างยิ่ง

การศึกษาวិเคราะห์จินตทัศน์ทางสังคม และกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของ อาคิระ คูโรซาวา จึงเป็นการศึกษาที่จะช่วยเปิดโลกทัศน์เกี่ยวกับกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ที่เป็นมุมมองของชาวเอเชีย อันจะนำไปสู่ความเข้าใจและการพัฒนา "วิถีแห่งการสร้างสรรค์แบบเอเชีย"

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ภาพยนตร์ด้านโครงสร้างของการเล่าเรื่อง รูปแบบของโครงเรื่อง และแบบจำลองคู่ตรงข้ามตามแนวโครงสร้างนิยม (Structuralism)
2. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์ตามแนวของจีมาร์ช (Greimas) โดยเน้นการวิเคราะห์ผั่งแสวงหา (Quest Model) และสี่เหลี่ยมสัญญศาสตร์ (Semiotic Square)
3. เพื่อศึกษาภาษาภาพยนตร์ด้านมุขมกล้อง การจัดองค์ประกอบภาพ การลำดับภาพ และการใช้เสียงประกอบ

4. เพื่อศึกษาขอบของการเล่าเรื่องที่สัมพันธ์กับสื่อ ประเภทของเรื่อง วัฒนธรรมและลักษณะเฉพาะตนของผู้กำกับภาพยนตร์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาวิเคราะห์จินตทัศน์ทางสังคม และกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาว่า จำนวนทั้งหมด 30 เรื่อง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นภาพยนตร์ที่ได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวางในประเทศญี่ปุ่นและในระดับนานาชาติ ให้เป็นภาพยนตร์ที่มีคุณค่าทางศิลปะทั้งสิ้น ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาจากผลงานตลอดชีวิตของอาคิระ คูโรซาว่า ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้กำกับภาพยนตร์ที่สร้างสรรค์ผลงาน อันมีเอกลักษณ์เฉพาะตนและพัฒนาด้านวิชาชีพโดยประสานความเป็นเอเชียเข้ากับความเป็นสากลอย่างแยบยล ซึ่งจะมีค่าอย่างยิ่งต่อวิชาชีพด้านภาพยนตร์ในประเทศไทยต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ภาพยนตร์ทางด้านจินตทัศน์ทางสังคมและกลวิธีการเล่าเรื่องจากภาพยนตร์ตลอดชีวิตของการสร้างสรรค์ของอาคิระ คูโรซาว่า ผู้กำกับที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้วิริยะอุตสาหะในการพัฒนาผลงานตลอดมา จำนวนทั้งสิ้น 30 เรื่อง ดังนั้นผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งในระดับวิชาการ และในภาคปฏิบัติของวงการวิชาชีพด้านภาพยนตร์สำหรับในระดับวิชาการ จะสามารถนำผลการวิจัยเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการศึกษาถึงกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ การใช้ภาษาภาพยนตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้กำกับภาพยนตร์กับขอบการเล่าเรื่อง และบริบทของวัฒนธรรมสังคม นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้ละเอียดลึกต่อไป เช่น การศึกษาด้านภาพยนตร์กับสังคม ลุนทรีแห่งภาพยนตร์ญี่ปุ่น เป็นต้น

บทที่ 2

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่องมีประวัติศาสตร์ยาวนาน เป็นการสื่อสารที่กำเนิดขึ้นมาพร้อมกับสังคมมนุษย์เลยทีเดียว จนอาจเรียกได้ว่ามนุษย์รู้จักการเล่าเรื่องนับตั้งแต่เริ่มจำความได้ การเล่าเรื่องนำมนุษย์ไปสู่ประสบการณ์มากมาย ทำให้มนุษย์เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิต ทำให้เข้าใจเหตุการณ์รอบๆ ตัว และให้ความบันเทิงควบคู่กันไปอีกด้วย

เอเดรียน ทิลลี (Adrian Tilley 1991 : 53) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า "การเล่าเรื่องเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ทางสังคม เด็กๆ เรียนรู้การเล่าเรื่องจากหนังสือ โฆษณา การ์ตูน และบทเพลง สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กๆ รู้จักคำศัพท์ใหม่ๆ ให้ทักษะในการเล่าเรื่อง รู้จักลำดับเหตุการณ์อย่างมีเหตุผล เด็กๆ ได้เรียนรู้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเริ่มต้นและจบลงของเรื่องเล่า และรู้จักที่จะคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้าว่าต่อไปจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น นอกจากนี้การเล่าเรื่องยังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในคลังความรู้ ให้เด็กๆ สามารถตัดสินใจตัดสินใจได้จากการแยกแยะบทบาทคนดีและคนเลว" ซึ่งในความเข้าใจสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะไม่อาจเกิดขึ้นได้เลย หากปราศจากการเล่าเรื่อง ในสื่ออื่นๆ ก็เช่นกัน ลิเก ละครเวที บทเพลง บทกวี และนวนิยาย ต่างก็ใช้การเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแทบทั้งสิ้น

ลูเคอส์ และ คอนดิท (Lucaites & Condit 1985 : 96-103) ให้ความหมายของการเล่าเรื่องไว้ว่า "การเล่าเรื่องช่วยให้มนุษย์เข้าใจเรื่องราวต่างๆ การเล่าเรื่องถูกนำมาใช้ในการอธิบายโดยไม่จำกัดรูปแบบและไม่จำกัดประเภทของสื่อ ไม่ว่าจะเป็นนวนิยาย ละครโทรทัศน์ ปรากฏา โฆษณา การเทศน์ การรายงานข่าว รวมทั้งการพูดคุยกันในชีวิตประจำวันด้วย"

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง หรือที่เข้าใจกันในชื่อ Narratology ทิลลี (1991) อธิบายไว้ว่าเป็นการ "ก้าวข้ามจากการศึกษาเนื้อหาไปสู่ความสนใจในโครงสร้างของการเล่าเรื่อง (Structure) และวิธีการเล่าเรื่อง (Process) ของสื่อแต่ละชนิด" ซึ่งประเภทของการเล่าเรื่องที่ได้รับการนำมาศึกษามีอยู่หลายชนิด มีทั้งนิทาน นวนิยาย การรายงานข่าว รวมทั้งภาพยนตร์

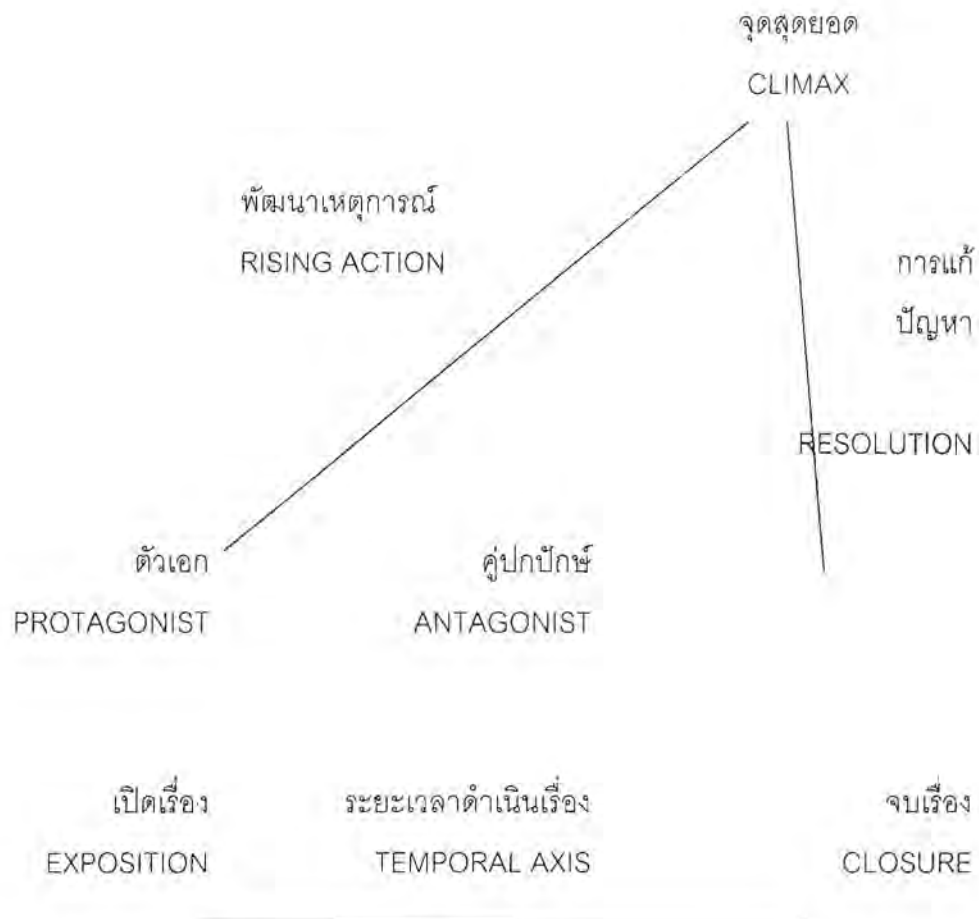
สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องในภาพยนตร์นั้น หลุยส์ จิอันเน็ตตี (Louise Giannetti) อธิบายไว้ว่า "สมัยโบราณ ผู้คนติดต่อสื่อสารกันโดยการเล่าเรื่อง ในหนังสือ The Poetics ของอริสโตเติล ได้จำแนกประเภทของการเล่าเรื่องบนเวทีไว้ 2 ลักษณะ คือ การแสดง และการเล่าเรื่อง การแสดง คือการที่เหตุการณ์เล่าเรื่องด้วยตัวของมันเองเช่นการละคร ส่วนการเล่าเรื่อง คือการบอกเล่าเรื่องราวโดยมีผู้เล่า อาทิ महाकाव्य หรือนวนิยาย ซึ่งการเล่าเรื่องในภาพยนตร์กำเนิดมาจาก 2 สิ่งนี้ โดยการนำเอาวิธีการเล่าเรื่องทั้งสองชนิดมาผสมผสานกัน ผ่านเทคนิคเฉพาะอันซับซ้อนของสื่อภาพยนตร์" (Louise Giannetti 1990 : 82) สำหรับวิธีการวิเคราะห์การเล่าเรื่องในภาพยนตร์กระทำในหลายวิธีคือ

1. โครงเรื่อง (Plot)

ในการวิเคราะห์ภาพยนตร์ นวนิยาย รวมทั้งการเล่าเรื่องเกือบทุกชนิด โครงเรื่องนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของเรื่องที่มีผู้วิเคราะห์ต้องนำมาศึกษาเสมอ ซึ่งโดยปกติจะมีการลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 1.1 การเริ่มเรื่อง (Exposition) การเริ่มเรื่องเป็นการชักจูงความสนใจให้ติดตามเรื่องราว มีการแนะนำตัวละคร แนะนำฉากหรือสถานที่ อาจมีการเปิดประเด็นปัญหา หรือเผยปมขัดแย้งเพื่อให้เรื่องชวนติดตาม การเริ่มเรื่องไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเหตุการณ์ อาจเริ่มเรื่องจากตอนกลางเรื่องหรือย้อนจากตอนท้ายเรื่องไปหาต้นเรื่องก็ได้
- 1.2 การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action) คือการที่เรื่องราวดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสมเหตุสมผล ปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งเริ่มทวีความเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ ตัวละครอาจมีความลำบากใจ และสถานการณ์ก็อยู่ในช่วงยุ่งยาก
- 1.3 ภาวะวิกฤติ (Climax) จะเกิดขึ้นเมื่อเรื่องราวกำลังถึงจุดแตกหัก และตัวละครอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ
- 1.4 ภาวะคลี่คลาย (Falling Action) คือสภาพหลังจากที่จุดวิกฤติได้ผ่านพ้นไปแล้ว เงื่อนงำและประเด็นปัญหาได้รับการเปิดเผยหรือข้อขัดแย้งได้รับการขจัดออกไป
- 1.5 การยุติของเรื่องราว (Ending) คือการสิ้นสุดของเรื่องราวทั้งหมด การจบอาจหมายถึงความสูญเสีย อาจจบแบบมีความสุข หรือทิ้งท้ายไว้ให้ขบคิดก็ได้

และจากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบในการเล่าเรื่องทั้งหมด กุสตาฟ เฟรย์แท็ก (Gustav Freytag) นักวิเคราะห์ชาวเยอรมันได้เสนอโครงสร้างในการเล่าเรื่องรูปตัว วี สำหรับเรื่องบันเทิงคดี (Fiction) ไว้ดังนี้ (Louise Giannetti 1990 : 305)

จาก Diagram นี้ อธิบายถึงโครงสร้างในการเล่าเรื่องได้ว่า เรื่องเล่าเริ่มต้น (Exposition) จากความขัดแย้งระหว่างตัวละครหลัก มีการพัฒนาเรื่องเป็นลำดับไปสู่จุดสุดยอด (Climax) แล้วจบเรื่องราวลงภายหลังจากปมปัญหาความขัดแย้งได้รับการแก้ไข (Resolution)

สำหรับโครงสร้างรูปตัววีนี้ เป็นโครงการมาตรฐานที่ปรากฏอย่างแพร่หลายในเรื่องเล่าหลายประเภท โดยเฉพาะในภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ประเภทใดก็ตามที่ จะเป็นภาพยนตร์ชั้นครู (Masterpiece) หรือเป็นภาพยนตร์เกรดบีก็จะมีโครงเรื่องเป็นไปตามสูตรนี้ทั้งสิ้น ซึ่งเราเรียกสูตรโครงเรื่องนี้ว่าเป็นโครงเรื่องแบบดั้งเดิม หรือโครงเรื่องแบบคลาสสิก

แต่ซวีแทน โทโดรอฟ (Tzvetan Todorov, 1977) ได้เสนอเกณฑ์ภาวะการณืที่ใช้ในการศึกษาโครงเรื่องไว้ตั้งว่า โครงเรื่องของภาพยนตร์จะมีอยู่ 4 ภาวะ ได้แก่ ดุลภาพหรือดุลภาวะ (Equilibrium) ภาวะวิกฤติ (Disruption) การปรับสภาพ (Equalizing) และการกลับสู่ความสงบสุขอีกครั้ง (New Equilibrium) ซึ่งตามแนวคิดของ โทโดรอฟนี้ เมื่อดูหนังนำมาใช้อธิบายโครงสร้างของภาพยนตร์เรื่อง Jaws (1975) จะได้ผลดังนี้คือ ภาวะสงบสุข (Equilibrium) คือความสงบสุขที่ปรากฏในตอนเริ่มเรื่อง แต่หลังจากนั้นไม่นานก็เริ่มประสบกับภาวะวิกฤติ (Disruption) เมื่อเด็กวัยรุ่นพากันไปจับปาร์ตี้ชายหาด และมีคนตกเป็นเหยื่อฉลาม ต่อจากนั้นเป็นความพยายามในการแก้ไขปัญหา (Equilizing) โดยการปิดชายหาดและส่งพรานออกไปปราบฉลามขาว ซึ่งหลังจากที่ฉลามถูกจำกัดไปแล้วนั่นเอง จึงเป็นการกลับสู่ความปกติอีกครั้ง (New Equilibrium)

2. ความขัดแย้ง (Conflict)

นอกเหนือจากการศึกษาโครงเรื่องโดยการแบ่งลำดับเหตุการณ์และแบ่งภาวะการณืตามท้องเรื่องแล้ว ความขัดแย้งก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ได้รับการนำมาศึกษาอยู่เสมอ ทั้งนี้ก็เพราะเมื่อทำการศึกษาความขัดแย้งก็จะทำให้เข้าใจเรื่องราวได้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น อีกทั้งโดยแท้จริงแล้วเรื่องเล่าคือการสานเรื่องราวบนความขัดแย้ง เช่นที่มุลเลอร์และวิลเลียมส์ (Muller And Williams 1985, 42-43) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า "โครงเรื่องคือการลำดับเหตุการณ์หรือพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหตุการณ์หรือพฤติกรรมนั้นจะมีการพัฒนาขึ้นท่ามกลางความขัดแย้งต่างๆ" เช่นเดียวกับ ปริญญา เกื้อหนู (2537 : 24) ที่ได้ให้ความเห็นไว้ว่า "ความขัดแย้งเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของโครงเรื่องที่สร้างปมปัญหา การหาหนทางแก้ปัญหา ความขัดแย้งของตัวละคร คือความเป็นปรปักษ์ต่อกัน หรือความไม่ลงรอยในพฤติกรรม การกระทำ ความคิด ประารถนา หรือความตั้งใจของตัวละครในเรื่อง" ซึ่งความขัดแย้งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

2.1 ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน คือการที่ตัวละครสองฝ่ายไม่ลงรอยกัน แต่ละฝ่ายต่อต้านกัน หรือพยายามทำลายล้างกัน เช่น การรบของทหารสองฝ่าย หรือการทำศึกระหว่างสองตระกูล เป็นต้น

2.2 ความขัดแย้งภายในจิตใจ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายใน ตัวละครจะมีความสับสน หรือยุ่งยากลำบากใจในการตัดสินใจเพื่อจะกระทำการอย่างที่ได้คิดเอาไว้ เช่น ความขัดแย้งกับสำนึกกับผิดชอบ หรือความรู้สึกขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ทางสังคม

2.3 ความขัดแย้งกับพลังภายนอก เช่น ความขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมหรือธรรมชาติอันโหดร้าย อย่างการเผชิญกับความดุร้ายของนกนางนวลในภาพยนตร์เรื่อง The Birds (1963)

การพยายามเอาชนะไดโนเสาร์ในภาพยนตร์เรื่อง Jurassic Park (1993) และอย่างการเผชิญหน้ากับลมพายุทอร์นาโดใน Twister (1996) เป็นต้น ความสำคัญของความขัดแย้งที่มีต่อโครงเรื่องคือ มันเป็นเรื่องที่ทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างมีทิศทาง หากเรื่องใดมีความขัดแย้งที่สมเหตุผล มีที่มาที่ไปแน่นอน เรื่องราวนั้นๆ ก็จะดำเนินไปอย่างน่าเชื่อถือ ภาพยนตร์ตลกเรื่อง Milk Money (1993) คือตัวอย่างที่ล้มเหลวสำหรับการสร้างข้อขัดแย้งที่ไม่ลงตัว Milk Money เป็นภาพยนตร์มีเรื่องราวเกี่ยวกับโสเภณีที่หนีการตามล่าของอาชญากร และมาอาศัยอยู่กับพ่อม่ายลูกติดในเมืองเล็กๆ ที่ใครๆ ต่างก็รู้จักกันดี ไม่ช้าทั้งคู่ก็ตกหลุมรักกันและกันท่ามกลางการไม่ยอมรับของคนในชนบท ภาพยนตร์มีปมความขัดแย้งที่ดูไม่น่าเชื่อ ความขัดแย้งในเรื่องเกิดขึ้นระหว่างตัวละครกับสังคม เนื่องจากนางเอกของเรื่องมีอาชีพเป็นโสเภณี ทำให้เธอถูกดูหมิ่นดูแคลนจากสังคม และกว่าจะได้รับการยอมรับก็ต้องทำความดีจนสามารถเอาชนะใจใครๆ ได้ในที่สุด ภาพยนตร์มีข้อบกพร่องตรงที่ปมขัดแย้งของเรื่องไม่ได้รับการนำเสนออย่างชัดเจนเพียงพอ จนผู้ชมไม่เกิดความรู้สึกร่วมด้วยว่าสิ่งเหล่านั้นมันเป็นปมปัญหาแต่อย่างใด ซึ่งส่งผลให้การกระทำต่างๆ ในเรื่องขาดความหนักแน่น

สำหรับในภาพยนตร์หนึ่งเรื่องอาจมีความขัดแย้งมากกว่าประเด็นเดียว เช่นในภาพยนตร์เรื่อง In The Name Of The Father (1993) ที่มีข้อขัดแย้งอยู่สองประเด็น หนึ่งคือความขัดแย้งระหว่างชาติพันธุ์ ไอร์แลนด์กับอังกฤษ ที่ต่างรบกันมาหลายปี มีคนตายไปจำนวนมาก ความเกลียดชังของคนสองเชื้อชาตินี้ฝังลึกอยู่ในความทรงจำจนยากที่จะลืม เรียกว่าสบโอกาสเมื่อไรเป็นต้องชำระแค้นต่อกันทันที เช่นที่ตำรวจกังฉินชาวอังกฤษยึดเหยียดข้อหาจรรยาให้กับคนไอร์แลนด์ที่รู้ว่าบริสุทธิ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นเหตุให้พระเอกและพ่อพร้อมด้วยคนบริสุทธิ์อีกหลายคนต้องติดคุกโดยไม่รู้สาเหตุ ส่วนความขัดแย้งอีกข้อ เป็นความขัดแย้งที่พระเอกมีต่อพ่อบังเกิดเกล้า อันเนื่องมาจากไม่พอใจในความอ่อนแอของผู้เป็นพ่อ ภาพยนตร์เปิดเผยความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติด้วยแรงระเบิดที่สั่นถนนได้ทั้งสาย พร้อมกับเผยปมขัดแย้งระหว่างพ่อลูกที่ละน้อย และจนกระทั่งในตอนท้ายๆ ภาพยนตร์ก็ได้คลี่คลายความขัดแย้งระหว่างพ่อลูกออกไปจนสิ้น เหลือแต่ปมปัญหาอันเกิดจากความขัดแย้งระหว่างชาติพันธุ์ที่ต้องตัดสินกันที่ศาล ความขัดแย้งทั้งสองประเด็นนี้ดำเนินควบคู่กันไปตลอดทั้งเรื่องและมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือปมขัดแย้งระหว่างพ่อลูกเป็นต้นตอที่นำไปสู่การตกเป็นผู้ต้องหา และเมื่อความขัดแย้งระหว่างพ่อลูกคลี่คลายลงด้วยความตายของผู้เป็นพ่อ พระเอกของเรื่องจึงพยายามคลี่คลาย เอาชนะความขัดแย้งที่ทำให้ตนต้องติดคุกต่อไป

สำหรับวิธีที่ใช้ในการศึกษาข้อขัดแย้งในภาพยนตร์นั้น เลวี สเตราส์ (Claude Levi-Strauss 1955: 423-444) เสนอให้ใช้วิธีการแบ่งขั้วตรงข้ามหรือ Binary Oppositions ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนความเชื่อพื้นฐานที่ว่ามนุษย์สามารถเข้าใจโลกโดยการแบ่งสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนๆ เพื่อเปรียบเทียบกัน เช่น แผ่นดินกับมหาสมุทร ผู้หญิงกับผู้ชาย เป็นต้น Binary Oppositions กระทำได้โดยการ แบ่งกลุ่มคำออกเป็นสองหมวด ทั้งสองหมวดจะมีความหมายขัดแย้งกัน เช่น

ผู้ชาย (Male)	ผู้หญิง (Female)
แข็งแรง (Strong)	อ่อนแอ (Weak)
ใช้เหตุผล (Rational)	ใช้อารมณ์ (Emotional)
เชื่อถือได้ (Reliable)	เชื่อถือไม่ได้ (Unreliable)

และเมื่อนำเอาวิธี การแบ่งขั้วตรงข้ามมาใช้ศึกษาภาพยนตร์ มันจะช่วยให้เรามองเห็นความขัดแย้งในภาพยนตร์ได้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

ตัวอย่างการแบ่งขั้วตรงข้ามในภาพยนตร์ตะวันตก

คนเมือง (Homesteaders)	อินเดียนแดง (Indians)
ผิวขาว (White)	ผิวดำ-แดง (Red)
คริสเตียน (Domestic)	ป่าเถื่อน (Pagan)
อ่อนโยน (Helpless)	ป่าเถื่อน (Savage)
อ่อนแอ (Weak)	แข็งแรง (Strong)
สวมเสื้อผ้า (Clothed)	เปลือย (Naked)

ซึ่งจากความแตกต่างของทั้งสองฝ่าย สำหรับภาพยนตร์ตะวันตกแล้วมันเป็นสาเหตุของการต่อสู้ทำลายล้างกันอย่างรุนแรง ซึ่งในการแก้ไขปัญหามาจากความขัดแย้งนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะต้องตัดสินใจเลือกที่จะเข้าไปเป็นพวกเดียวกับอีกฝ่าย เช่น อินเดียนแดงต้องเปลี่ยนมาเป็นคริสเตียน หรือไม่อินเดียนแดงก็ต้องละทิ้งความป่าเถื่อนแล้วหันมาใช้ความอ่อนโยนแทน

3. ตัวละคร (Character)

องค์ประกอบสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการเล่าเรื่องทุกชนิดคือตัวละคร (Character) ซึ่งลอเรนซ์ เพอร์รีน (Laurence Perrine 1978 : 1491) ให้ความหมายของตัวละครไว้

ว่า "คือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในเรื่องเล่า...นอกจากนี้ยังหมายถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร ไม่ว่าจะป็นรูปร่างหน้าตา หรืออุปนิสัยใจคอของตัวละครด้วย"

ดไวท์ วี สเวน (Dwight V. Swain 1982 : 95-114) กล่าวถึงส่วนประกอบของตัวละครไว้ว่า ตัวละครแต่ละตัวจะต้องมีองค์ประกอบ 2 ส่วนเสมอ นั่นคือ ส่วนที่เป็นความคิด (Conception) และส่วนที่เป็นพฤติกรรม (Presentation)

ความคิดของตัวละคร โดยปกติจะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงยากจนกว่าจะมีเหตุผลที่สำคัญเพียงพอสำหรับการเปลี่ยนแปลง ตัวละครที่ดีจะมีความคิดเป็นของตัวเอง ซึ่งสิ่งที่จะมากำหนดความคิดและจิตใจของตัวละครนั้นอยู่ที่ภูมิหลังของตัวละคร เช่น ชีวิตวัยเด็ก การศึกษา และฐานะความเป็นอยู่ เป็นต้น

ส่วนพฤติกรรมของตัวละครจะเป็นผลอันเกิดขึ้นโดยตรงจากความคิดและทัศนคติของตัวละคร เช่นตัวละคร กอร์ดอน เกรกโก(Gekko) ในภาพยนตร์เรื่อง Wall Street (1987) เขามีความคิดว่า เงินคือพระเจ้า ดังนั้นพฤติกรรมของเขาจึงเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยม และทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองนั่นเอง

สำหรับการวิเคราะห์ตัวละครในเรื่องเล่าชิ้นแรกๆ และเป็นการศึกษาที่มักได้รับการนำมาอ้างอิงอยู่เสมอ คือผลงานของวลาดีเมียร์ พร็อพ (Vladimir Propp) ที่วิเคราะห์การเล่าเรื่องในนิทานรัสเซียพบว่าในนิทานแต่ละเรื่องจะประกอบด้วยตัวละครที่มีบทบาทแตกต่างกัน เช่น ผู้ร้าย (The Villan) อันได้แก่ ผู้ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน หรือผู้ที่ไปรบกับตัวละครหลักในเรื่อง ผู้ให้ (The Donor) โดยมากเป็นอาจารย์ของตัวละครหลักหรือผู้ให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหา (เช่น โยดา ในภาพยนตร์เรื่อง Star Wars) ผู้ช่วยเหลือ (The Helper) ได้แก่ ผู้ช่วยของพระเอกในการต่อกรกับผู้ร้าย หรือช่วยเหลือตัวเองให้ผ่านพ้นอุปสรรค (ในภาพยนตร์ผจญภัยผู้ช่วยมักเป็นคนพื้นเมือง หรือเป็นชาวเผ่าแปลกๆ บางเรื่องผู้ช่วยอาจเป็นพระรองของเรื่อง) เจ้าหญิง (The Princess) คือนางเอกของเรื่อง ผู้ที่พระเอกต้องให้ความช่วยเหลือปกป้อง (ในเรื่องเล่าสมัยใหม่อย่างภาพยนตร์ที่มีตัวเอกเป็นสตรี นางเอกจะเป็นตัวละครหลักที่ไม่จำเป็นต้องรอดความช่วยเหลือจากพระเอก แต่มักเป็นตัวละครที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม หรือความถูกผิดในการเลือกตัดสินใจ) ผู้ส่งสาร (Dispatcher) มักเป็นผู้พบเห็นเหตุการณ์ร้าย หรือพบการกระทำผิดของผู้ร้าย (ในภาพยนตร์ไทยผู้ส่งสารอาจเป็นพวกแม่ค้าปากตลาด) พระเอก (The Hero) จะเป็นตัวแทนของฝ่ายธรรมะ และเป็นผู้นำในการแก้ไขข้อขัดแย้ง ส่วนพระเอกจอมปลอม (The Flash Hero) คือตัว

ละครที่สร้างเป็นคนดี แต่มักจะเปิดเผยความชั่วร้ายในภายหลัง (มักพบในภาพยนตร์ประเภทสายลับ ที่มีการส่งคนมาสอดแนมตามองค์กรต่างๆ) สำหรับตัวละครแต่ละตัวตามเกณฑ์ของพร็อพนี้ หนึ่งตัวอาจมีมากกว่าหนึ่งบทบาท หรือตัวละครอาจเปลี่ยนแปลงบทบาทของตัวเองบทหนึ่งไปสู่อีกบทหนึ่งได้เช่นกัน

นอกจากนี้ ในการศึกษาตัวละคร คุณสมบัติของตัวละครยังเป็นอีกส่วนหนึ่งที่มักได้รับการนำมาวิเคราะห์ถึงอยู่เสมอ เราสามารถจำแนกตัวละครโดยแบ่งตามคุณสมบัติของตัวละครได้เป็น 2 ชนิดคือ ตัวละครผู้กระทำ (Active character) และตัวละครผู้ถูกกระทำ (Passive character)

ตัวละครผู้กระทำ คือตัวละครที่มีลักษณะเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ ไม่ถูกคุกคามหรือครอบงำจากผู้อื่นได้โดยง่าย ส่วนใหญ่มีเป้าหมายและมีการตัดสินใจเป็นของตัวเอง ตัวละครชนิดนี้โดยมากเป็นตัวละครที่มีการศึกษาดี และมักเป็นเพศชาย

ตัวละครผู้ถูกกระทำ คือตัวละครที่มีลักษณะอ่อนแอ ต้องพึ่งพาผู้อื่นหรือต้องอยู่ภายใต้การดูแลหรือควบคุมของตัวละครอื่น ตัวละครผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่มักเป็นผู้ด้อยการศึกษา มีฐานะหรือสถานะต่ำต้อย โดยมากเป็นผู้หญิงมากกว่าชาย

สำหรับการพิจารณาตัวละครนอกเหนือจากใช้การมองภาพของตัวละครจากลักษณะภายนอก เช่น การแต่งกาย กิริยาอาการ หรือพฤติกรรมต่างๆ แล้ว คำพูดและบทสนทนา (Dialogue) ตอบโต้ของตัวละครก็เป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างมาก ทั้งนี้เพราะความคิด ทศนคติและเอกลักษณ์ของตัวละครจะสะท้อนออกมาจากคำพูดของตัวละครทั้งสิ้น

4. แก่นความคิด (Theme)

แก่นความคิด (Theme) นับเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อเรื่องเล่า โดยเฉพาะเมื่อต้องการวิเคราะห์ถึงใจความสำคัญของเรื่อง เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจับใจความสำคัญของเรื่องไว้ให้ได้ มิเช่นนั้นจะไม่อาจรู้ถึงแนวคิดหลักที่ผู้เล่าต้องการถ่ายทอดให้ทราบ

เฮอริทิก และ ยาร์เบอร์ (Hurtik & Yarber 1971 : 94) ได้ให้ความหมายของแก่นความคิดไว้ว่า "คือความคิดหลักในการดำเนินเรื่อง เป็นความคิดรวบยอดที่เจ้าของเรื่องต้องการนำเสนอ" ซึ่งเราสามารถเข้าใจแก่นความคิดได้จากการสังเกตองค์ประกอบต่างๆ ในการเล่าเรื่อง อาทิการสังเกตชื่อเรื่อง ชื่อตัวละคร สังเกตค่านิยม คำพูด หรือสัญลักษณ์พิเศษที่ปรากฏในเรื่อง สำหรับแก่นความคิดที่ได้รับความนิยมและพบได้บ่อยๆ มีอยู่ไม่มากนัก โดยมากวนเวียนอยู่กับเรื่องความดี-

ความซ้ำ หรือไม่กี่เกี่ยวข้องกับความรัก-ความเกลียด แต่ในส่วนของรายละเอียด แก่นความคิดแต่ละเรื่องก็จะมีรายละเอียดและองค์ประกอบย่อยในการสนับสนุนความคิดหลักที่แตกต่างกันไป อาทิ ในภาพยนตร์มหากาพย์เรื่อง Benhur (1959) แก่นความคิดอยู่ตรงที่ ความดีจะชนะความชั่ว แต่การดำเนินเรื่องนั้นจะมีความคิดย่อยที่ช่วยสนับสนุนความคิดหลักปรากฏอยู่จำนวนมากเช่น ความศรัทธาจะพาไปสู่การรอดพ้น ความเกลียดนำไปสู่ความหายนะ หรือความมานะพยายามจะทำให้สามารถเอาชนะอุปสรรคได้ ซึ่งถึงแม้จะมีแนวคิดปลีกย่อยอยู่หลายความคิด แต่ความคิดย่อยทั้งหมดจะมีลักษณะร่วมกันบางประการ หรือเดินไปในทิศทางเดียวกันทั้งสิ้น ดังนั้น ในการพิจารณาแก่นความคิดใดๆ การแยกย่อยความคิดปลีกย่อยจะทำให้เราสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. ฉาก

ฉากนับเป็นองค์ประกอบหนึ่งในเรื่องเล่าทุกประเภท ทั้งนี้เนื่องจากเรื่องเล่าคือการถ่ายทอดเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน และเพราะเหตุการณ์ต่างๆ จะเกิดขึ้นโดยปราศจากสถานที่ไม่ได้ ดังนั้นเองฉากจึงมีความสำคัญ เพราะทำให้มีสถานที่รองรับเหตุการณ์ต่างๆ ของเรื่อง นอกจากนี้ฉากยังมีความสำคัญในแง่ที่สามารถบ่งบอกความหมายบางอย่างของเรื่อง มีอิทธิพลต่อความคิด หรือการกระทำของตัวละครได้อีกด้วย (ปริญา เกื้อหนุน 2537: 70) ดังนั้น การศึกษาฉากในเรื่องเล่าอาจยังประโยชน์ให้ผู้ศึกษาได้รับรู้สาระสำคัญของเรื่องที่กำลังศึกษาอยู่ก็ได้

ัญญา สังขพันธ์านนท์ (2539 : 191-193) สรุปประเภทของฉากในเรื่องเล่าไว้ 5 ประเภทดังนี้

ฉากที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ สภาพแวดล้อมธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ป่าไม้ ทุ่งหญ้า ลำธาร หรือบรรยากาศค่าเช้าในแต่ละวัน

ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ อารามบ้านช่อง เครื่องใช้ในครัว หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์ไว้ใช้สอยต่างๆ

ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัย ได้แก่ ยุคสมัย หรือช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ตามท้องเรื่อง

ฉากที่เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละคร หมายถึง สภาพแบบแผนหรือกิจวัตรประจำวันของตัวละคร ของชุมชน หรือท้องถิ่นที่ตัวละครอาศัยอยู่

ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม คือสภาพแวดล้อมที่จับต้องไม่ได้แต่มีลักษณะเป็นความเชื่อ หรือความคิดของคน เช่น ค่านิยม ธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น

นอกจากนี้ ฉากในเรื่องเล่ายังสามารถแบ่งออกได้เป็นอีก 2 ชนิด นั่นคือฉากนอกบ้านและฉากในบ้าน ซึ่งฉากทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวนี้จะปรากฏในเรื่องเล่าโดยมีความสอดคล้องกับลักษณะสำคัญของเรื่องเล่า เช่น ถ้าเป็นเรื่องผจญภัย ฉากส่วนใหญ่ก็จะเป็นฉากนอกบ้าน หากเป็นเรื่องความรักของหนุ่มสาว ฉากของเรื่องก็จะเป็นฉากในบ้าน นอกจากนี้ฉากทั้ง 2 ประเภทนี้ยังมีความสัมพันธ์กับเพศ และอาชีพของตัวละครอีกด้วย เช่น เพศชายอาจมีความสัมพันธ์กับฉากนอกบ้าน และบางอาชีพก็มีความสัมพันธ์กับฉากในบ้าน เช่น อาชีพแม่บ้าน เป็นต้น

6. สัญลักษณ์พิเศษ

สำหรับการเล่าเรื่องในภาพยนตร์มักจะมีการใช้สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) เพื่อสื่อความหมาย ซึ่งปัทมวดี จารุวรรณ (2523: 164) ได้ให้ความหมายถึงสัญลักษณ์พิเศษไว้ว่า "Symbol คือการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายทั้งในรูปของคำพูดและภาพ" สำหรับสัญลักษณ์พิเศษที่มักพบในภาพยนตร์มี 2 ชนิด คือสัญลักษณ์ทางภาพ และสัญลักษณ์ทางเสียง

- 1) สัญลักษณ์ทางภาพ คือองค์ประกอบของภาพยนตร์ที่ถูกนำเสนอซ้ำๆ อาจเป็นวัตถุ สถานที่ หรือ สิ่งมีชีวิต เช่น สัตว์ หรือบุคคลก็ได้ สัญลักษณ์อาจเป็นภาพเพียงภาพเดียว หรือเป็นกลุ่มของภาพที่เกิดจากการตัดต่อ เช่น ในภาพยนตร์เรื่อง Old And New ของผู้กำกับบราซิลเซียที่ชื่อไอเซนสไตน์ มีการใช้การลำดับภาพเพื่อสื่อความหมายพิเศษ เริ่มจากการจับภาพในระยะใกล้มากที่ดวงตาของวัว แล้วตัดภาพไปที่ดวงหน้าของเกษตรกร และตัดไปยังดวงอาทิตย์กำลังตกดิน กลุ่มของการลำดับภาพนี้สื่อความหมายถึง ความสิ้นหวังของเกษตรกร ภาพความตายของวัว พระอาทิตย์ที่กำลังลับเหลี่ยมเขา ทั้งหมดคือการสิ้นสุดของชุมชนแห่งนั้น
- 2) สัญลักษณ์ทางเสียง คือเสียงต่างๆ ที่ถูกใช้เพื่อแสดงความหมายอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความหมาย หรือเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ของตัวละคร ไม่ใช่การใช้อารมณ์ร่วมกับตัวละคร และเรื่องราวของภาพยนตร์ เช่น การใช้เสียงเพลง imagine ในภาพยนตร์เรื่อง The Killing Field ที่ถูกใช้เพื่อแสดงความมุ่งหวังในสันติภาพของมนุษย์ มากกว่าใช้เพื่อสร้างอารมณ์ของตัวละครที่หลบหนีภัยสงครามได้สำเร็จ

การศึกษาการใช้สัญลักษณ์ทั้งภาพและเสียงนี้ เมื่อนำมาใช้วิเคราะห์ประกอบกรชมภาพยนตร์จะช่วยให้สามารถเข้าใจเรื่องราวได้ดีขึ้น โดยเฉพาะเมื่อตระหนักว่าความหมายที่แฝงเร้นอาจสื่อความหมายได้ดีกว่าความหมายที่ปรากฏอยู่ภายนอก

7. มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View)

ในการเล่าเรื่องของทั้งนวนิยายและภาพยนตร์ มีการนำเสนอที่คล้ายคลึงกันประการหนึ่งคือ จุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point Of View) จุดยืนในการเล่าเรื่อง คือการมองเหตุการณ์ การเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องผ่านสายตาของตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง หรือหมายถึงการที่ผู้เล่ามองเหตุการณ์จากวงในใกล้ชิด หรือจากวงนอกในระยะห่างๆ ซึ่งแต่ละจุดยืนมีความน่าเชื่อถือแตกต่างกัน จุดยืนในการเล่าเรื่อง มีความสำคัญต่อการเล่าเรื่องอย่างยิ่งเพราะจุดยืนจะมีผลต่อความรู้สึกของผู้ชม และมีผลต่อการชักจูงอารมณ์ของผู้เสพเรื่องเล่า หลุยส์ จิอันเน็ตตี ศาสตราจารย์ทางภาพยนตร์แห่งมหาวิทยาลัยคลีฟแลนด์ จัดแบ่งจุดยืนพื้นฐานในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ไว้ 4 ประเภทคือ

- 7.1 เล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่หนึ่ง (The First-Person Narrator) คือการที่ตัวละคร ตัวเอกของเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องเอง ข้อสังเกตในการเล่าเรื่องนี้คือ ตัวละครหลักเป็นผู้เล่าเองทำให้ใกล้ชิดกับเหตุการณ์ แต่มีข้อเสียตรงเป็นการเล่าเรื่องที่อาจมีอคติปะปนอยู่ด้วย การเล่าเรื่องในจุดยืน บุคคลที่หนึ่งพบได้บ่อยในภาพยนตร์นักสืบ และภาพยนตร์อัตชีวประวัติ
- 7.2 เล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่สาม (The Third-Person Narrator) คือการที่ผู้เล่ากล่าวถึงตัวละครตัวอื่น ที่ตัวเองพบเห็นหรือเกี่ยวพันด้วย เช่น ภาพยนตร์เรื่อง The Shawshank Redempion (1994) ที่ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ในเรื่อง โดยตลอด และเรื่องที่เล่าก็มีความเกี่ยวข้องกับตัวผู้เล่าเองด้วย แต่จุดเน้นของเรื่องทั้งหมดไม่ได้อยู่ที่ตัวผู้เล่า ทว่าอยู่ที่เพื่อนของผู้เล่าซึ่งเป็นพระเอกของเรื่อง
- 7.3 การเล่าเรื่องจากจุดยืนที่เป็นกลาง (The Objective Narrator) เป็นจุดยืนที่ผู้สร้างพยายามให้เกิดความเป็นกลาง ปราศจากอคติในการนำเสนอ เป็นการเล่าเรื่องที่ไม่สามารถเข้าถึงอารมณ์ของตัวละครได้อย่างลึกซึ้ง เนื่องจากเป็นการเล่าเรื่องจากวงนอก เป็นการสังเกตหรือรายงานเหตุการณ์ โดยให้ผู้ชมตัดสินเรื่องราวเอง ผู้สร้างมักไม่ใช้กล้องมุมสูง หรือใช้ฟิลเตอร์เพื่อปรุงแต่งภาพ เนื่องจากจะทำให้ภาพยนตร์ขาดความสมจริง การเล่าเรื่องชนิดนี้พบบ่อยในภาพยนตร์ข่าวสารคดี รวมทั้งภาพยนตร์แนวสมจริง ตัวอย่างที่ดีของการเล่าเรื่องชนิดนี้คือ The

Bicycle Thief (1948) ภาพยนตร์สัญนิยมแนวใหม่ (Neo-Realist) ของผู้กำกับ อีตาโล วิททอริโอ เดอ ลีกา ที่เล่าเรื่องให้ดูเหมือนเป็นภาพยนตร์สารคดี เกี่ยวกับชายที่ออกตามหาจักรยานของตนที่ถูกขโมยไป

- 7.4 การเล่าเรื่องแบบลัทธิปัญญา (The Omniscient Narrator) คือการเล่าเรื่องที่ไม่มีข้อจำกัด สามารถหยั่งจิตใจของตัวละครทุกตัว สามารถย้ายเหตุการณ์ สถานที่ และข้ามพ้นข้อจำกัดด้านเวลา สามารถย้อนอดีต ก้าวไปในอนาคต และสามารถสำรวจความคิดฝันของตัวละครได้อย่างไร้ขอบเขต การเล่าเรื่องชนิดนี้เป็นการเล่าเรื่องที่ภาพยนตร์ใช้บ่อยที่สุด

การวิเคราะห์ภาพยนตร์แนวรูปนิยม/รูปนัยนิยม (ศัพทบัญญัติ) นิยมรัสเซีย (Russian Formalist)

- การแยกระดับของการวิเคราะห์ระหว่างเนื้อความในระดับปรากฏและเนื้อเรื่องในระดับโครงสร้าง
- ขนบของการเล่าเรื่องที่สัมพันธ์กับสื่อ ประเภทของเรื่อง และวัฒนธรรม

การวิเคราะห์ภาพยนตร์แนวโครงสร้างนิยม (Structuralism)

- โครงสร้างของการเล่าเรื่อง
- รูปแบบของโครงเรื่อง
- แบบจำลองคู่ตรงข้าม หรือผังทวิภาวะ (Binary Model)

การวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์ตามแนวทางของ (Greimas)

- การวิเคราะห์ผังแสวงหา (Quest Model)
- สี่เหลี่ยมสัญญาณศาสตร์ (Semiotic Square)

สำหรับการวิเคราะห์ตัวละครในเรื่องเล่าขึ้นแรก ๆ และเป็นการศึกษาที่มักได้รับการนำมาอ้างอิงอยู่เสมอ คือผลงานของ (Vladimir Propp) ที่วิเคราะห์การเล่าเรื่องในนิทานรัสเซีย พบว่าในนิทานแต่ละเรื่องจะประกอบด้วยตัวละครที่มีบทบาทแตกต่างกัน เช่น ผู้ร้าย (The Villian) อันได้แก่ ผู้ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน หรือผู้ที่เป็นปรปักษ์กับตัวละครหลักในเรื่อง ผู้ให้ (The Donor) โดยมากเป็นอาจารย์ของตัวละครหลักหรือผู้ให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหา ผู้ช่วยเหลือ (The Helper) ได้แก่ ผู้ช่วย ของพระเอกในการต่อกรกับผู้ร้าย หรือช่วยเหลือตัวเอกให้ผ่านพ้น

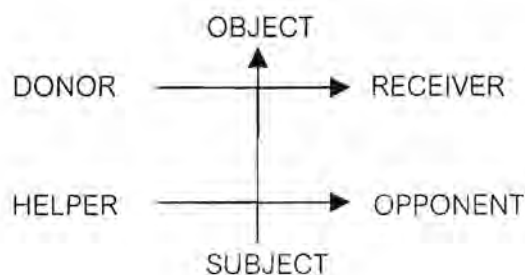
อุปสรรค (ในภาพยนตร์ผจญภัยผู้ช่วยมักเป็นคนพื้นเมือง หรือเป็นชาวเผ่าแปลก ๆ บางเรื่องผู้ช่วย อาจเป็นพระรองของเรื่อง) เจ้าหญิง(The Princess) คือนางเอกของเรื่อง ผู้ที่พระเอกต้องให้ความช่วยเหลือปกป้อง (ในเรื่องเล่าสมัยใหม่อย่างภาพยนตร์ที่มีตัวเอกเป็นสตรี นางเอกจะเป็นตัวละครหลักที่ไม่จำเป็นต้องรอความช่วยเหลือจากพระเอก แต่มักเป็นตัวละครที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคม หรือความถูกผิดในการเลือกตัดสินใจ) ผู้ส่งสาร (Dispatcher) มักเป็นผู้พบเหตุการณ์ร้าย หรือพบการกระทำผิดของผู้ร้ายพระเอก(The Hero) จะเป็นตัวแทนของฝ่ายธรรมะ และเป็นผู้นำในการแก้ไขข้อขัดแย้ง ส่วนพระเอกจอมปลอม (The Fals Hero) คือตัวละครที่สร้างเป็นคนดี แต่มักจะเปิดเผยความชั่วร้ายในภายหลัง (มักพบในภาพยนตร์ประเภทสายลับ ที่มีการส่งคนมาสอดแนมตามองค์กรต่าง ๆ) สำหรับตัวละครแต่ละตัวตามเกณฑ์ของ Propp นี้ หนึ่ง ตัว อาจมีมากกว่าหนึ่งบทบาท หรือตัวละครอาจเปลี่ยนแปลงบทบาทของตัวเองจากบทหนึ่งไปสู่อีกบทหนึ่งได้เช่นกัน

เอ.จี. จีมาร์ซ (A.J.Greimas) เป็นนัก narratologist ชาวฝรั่งเศสที่ได้ศึกษาและปรับปรุงแนวคิดของพร็อพ (Vladimir Propp) ให้กระชับและชัดเจนขึ้น Greimas เสนอความคิดเกี่ยวกับเรื่องเล่าโดยพยายามหาไวยากรณ์ของเรื่องเล่าอีกแบบซึ่งเรียกว่าผังแสวงหา (Quest Model)

Greimas ได้เสนอแนวคิดที่มีลักษณะเป็นไวยากรณ์มากขึ้น โดยเสนอว่าในเรื่องเล่าทุกเรื่องมีตัวละคร (Actant) อยู่แค่สามคู่ความสัมพันธ์คือมี Subject/Object Subject คือตัวเอกของเรื่องต้องการได้อะไรที่เป็น Object ของเรื่อง และมี Helper/Opponent ผู้ช่วยกับผู้ต่อต้าน และมี Donor/Receiver ผู้ให้กับผู้รับแนวคิดของ Greimas ทำให้หน่วยของผู้กระทำในเรื่องชัดเจนขึ้น มองเห็นความสัมพันธ์ได้มากขึ้นว่าเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นคู่ตรงข้ามกันระหว่างผู้ให้/ผู้รับ ผู้ช่วย/ผู้ร้าย Subject/Object

ในส่วนของโครงสร้าง (function) Greimas เสนอว่าใน narrative ทุกเรื่อง ซึ่งมีเหตุการณ์ตอนต้นและตอนจบ มีสิ่งที่เรียกว่า Quest Model คือตัวละครที่เป็น SUBJECT ซึ่งต้องการแสวงหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเรื่องนั้นจะได้หรือไม่เป็นอีกเรื่อง แต่ทุกการเล่าเรื่อง narrative จะตกมาในไวยากรณ์ความสัมพันธ์ลักษณะที่ SUBJECT ต้องการแสวงหาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เขียนเป็นผังได้ดังนี้

ผังแสวงหา (Quest Model) ของ Greimas

จากผังนี้จะเห็นว่าในเรื่องมีตัวละครหรือเหตุการณ์ที่ทำหน้าที่เป็น SUBJECT ซึ่งแสวงหา OBJECT และหน่วยอื่น ๆ ในเรื่องถูกแบ่งออกเป็นสองคู่คือ HELPER ที่มาช่วย SUBJECT แสวงหากับ OPPONENT ผู้ต่อต้านที่ทำให้ SUBJECT ไม่สามารถจะได้ OBJECT และมีผู้ให้และผู้รับ DONOR/RECEIVER

ผังแสวงหานี้เป็นการสร้างไวยากรณ์ชุดหนึ่งขึ้นมาอธิบายความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ภายในเรื่องเล่าทั้งหลายโดยไม่ยึดติดกับเนื้อเรื่อง ผังแสวงหาของ Greimas ซึ่งใช้ในการแสวงหาไวยากรณ์เรื่องเล่า เห็นได้ชัดเจนว่าการวิเคราะห์โดยใช้ผังแสวงหา ช่วยทำให้เราเห็นโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อความของเรื่องเล่าได้ชัดเจน และเห็นว่าในเรื่องเล่าทุกเรื่องใช้ไวยากรณ์นี้

มีนักวิชาการสาย Marxist บางคนที่น่าสนใจและตั้งข้อสังเกตบางอย่างเกี่ยวกับผังแสวงหา ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่น่าสนใจ เช่นที่นักวิชาการชาวอเมริกัน Federic Jamerson ตั้งข้อสังเกตว่าความสัมพันธ์ที่น่าจะให้ความสนใจวิเคราะห์หรือศึกษาเป็นพิเศษในผังแสวงหาของ Greimas ไม่ใช่ SUBJECT/OBJECT แต่เป็นคู่ DONOR/RECEIVER ว่าในท้ายที่สุด เรื่องเล่าที่กำหนดให้ใครหรืออะไรเป็นผู้ให้และผู้รับ

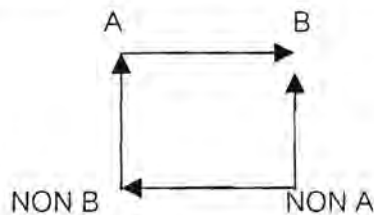
อย่างไรก็ตาม Greimas มองว่าถึงแม้ผังแสวงหาของเขาจะทำให้มองเห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของเรื่องเล่าแต่ก็ยังไม่ลึกซึ้งพอ เพราะว่ายังไม่รวบรวมอรรถไวยากรณ์ของเรื่องเล่าให้หมดลงมากพอ และยังค่อนข้างอิงอยู่กับลักษณะที่เป็น syntagmatic ที่ดูว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงต่อเนื่องจาก SUBJECT ไปหา OBJECT อย่างไร ดูว่ามี HELPER มี OPPONENT มาประกอบกันอย่างไร Greimas จึงพยายามศึกษาโครงสร้างของเนื้อเรื่องในระดับที่ลึกลงไปจากโครงสร้างระดับ surface structure คือศึกษาโครงสร้างระดับลึก (deep structure)

Greimas เสนอว่าเป็นไปได้หรือไม่ ที่ในการศึกษาเรื่องเล่าในเชิงไวยากรณ์ที่ดูว่าความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ทำงานอย่างไรนั้น เราจะตัดเรื่อง syntagmatic และ paradigmatic ออก

ให้หมดแล้วดูแค่หน่วยต่าง ๆ พยายามวิเคราะห์หน่วยความหมายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง Greimas เสนอว่าในเรื่องเล่ามี seme กับ seimeme เป็นหน่วยในเรื่องเล่า เขาพยายามทำให้ศาสตร์ของเรื่องเล่าเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะฉะนั้นจะมีศัพท์ใหม่ ๆ ที่เราไม่ค่อยเคยออกมามากมาย

เมื่อ Greimas ศึกษาโครงสร้างระดับลึก เขาดูว่าถ้าเรามองเรื่องเล่าในฐานะที่มีหน่วยความหมายต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย มี seimeme (คือหน่วยความหมายที่เล็กที่สุด) ทั้งหลายในเรื่องเล่าหนึ่งเรื่อง วิธีการศึกษาแบบนี้ต้องดูทุกหน่วยความหมายในเรื่อง และพยายามจับคู่มัน Greimas เสนอว่าเมื่อเราศึกษาหน่วยความหมายในเรื่องเล่าเพื่อดูความเหมือนและความต่างแล้ว จะพบว่ามันถูกรวบรวมเป็นคู่ตรงข้ามได้คู่ เดียวคือ seme1 กับ seme2 แต่ถ้ามีแค่คู่นี้ก็จะไม่ทำให้เกิดเรื่องเล่า คู่ตรงข้ามต้องก่อให้เกิดคู่ตรงข้ามที่เป็น negative ขึ้นอีกคู่คือ non seme1 กับ non seme2 เขียนเป็น ผังออกมาได้ว่า

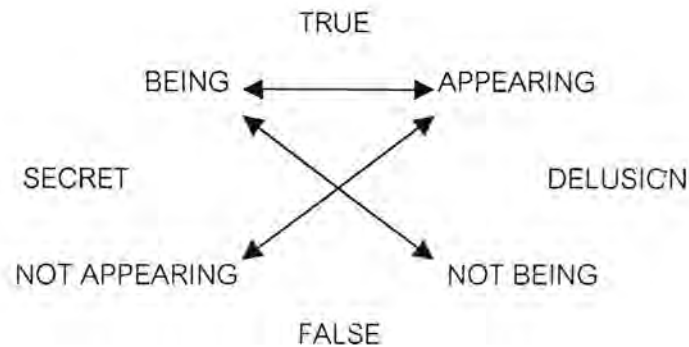
สี่เหลี่ยมสัญลักษณ์ (Semiotic Square) ของ Greimas

Greimas เสนอว่าในเรื่องเล่าต่าง ๆ มีโครงสร้างความสัมพันธ์ที่ตรงข้ามกันอยู่แค่หนึ่งคู่ และคู่นี้จะก่อให้เกิดคู่ที่เป็นเชิง negative ขึ้นมาอีกคู่และเกิดความสัมพันธ์กัน ดังนั้นก็จะเกิดความสัมพันธ์ระหว่าง A, B, NON A, NON B

สมมติว่าวิเคราะห์คู่ตรงข้ามในเรื่องหนึ่งออกมาได้เป็นขาวกับดำ แต่ละหน่วยของคู่ตรงข้ามนี้จะก่อให้เกิดคู่ตรงข้ามเชิงปฏิเสธขึ้นอีกคู่หนึ่งคือไม่ขาวกับไม่ดำ ซึ่งคู่ตรงข้ามสองคู่นี้จะมีความสัมพันธ์สองแบบคือแบบที่เรียกว่า ตรงข้ามกัน เช่น ขาวกับดำ ในขณะที่ขาวกับไม่ขาวจะเป็นความสัมพันธ์แบบขัดแย้งกันโดยสิ้นเชิง

Greimas ทดลองวิเคราะห์เรื่องสั้นของคามูส (Camus) ที่เอามาแปลเป็นเรื่องเมืองในหมอกโดยมองว่าในเรื่องสั้นเรื่องนี้มีหน่วยความหมายอยู่บนสิบหน่วย แต่เอาเข้าจริงสามารถใช้ผังสี่เหลี่ยมสัญลักษณ์วิเคราะห์หรือออกมาได้เป็น

ในเรื่องสั้นของ Camus มีหน่วยความหมายที่เป็นคู่ตรงข้ามที่สำคัญคือ BEING กับ APPEARING และคู่ตรงข้ามนี้สามารถ generate คู่ตรงข้ามออกมาได้อีกคู่เป็น NOT APPEARING กับ NOT BEING และหน่วยความหมายทั้งสี่นี้ก่อให้เกิดหน่วยความหมายที่เป็นตัวพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดเรื่องเล่าในระดับบนขึ้นมาได้คือ TRUE, FALSE, SECRET และ DELUSION

model นี้เป็น model ที่ Greimas เสนอขึ้นมา และในภายหลังเราเรียกว่า Semiotic Square หรือสี่เหลี่ยมสัญลักษณ์ เป็นตัวกำหนดความหมายของหน่วยต่าง ๆ ขึ้นมา เป็นไวยากรณ์หรือองค์ประกอบพื้นฐานที่สุด เป็นโครงสร้างระดับพื้นฐานที่สุดของเรื่องเล่าทุกเรื่อง ซึ่งจะมี Semiotic Square อยู่

สี่เหลี่ยมสัญลักษณ์นี้ช่วยให้การวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่องเล่า ทำให้เราสามารถมองเห็นอุดมการณ์ของเรื่องเล่าหรือกลไกทั้งหลายที่ทำให้การกระทำในเรื่องเล่าเป็นไปได้เมื่อเราเอาสี่เหลี่ยมสัญลักษณ์มาช่วยในการวิเคราะห์ เราจะเห็นว่าเรื่องเล่าเรื่องนี้ทำให้เกิดความคิด หรือการกระทำที่เป็นไปได้ และอยู่ด้วยกันได้โดยไม่จำเป็นต้องขัดแย้งกันเสมอไป

ภาษาภาพยนตร์

- มุมกล้อง
- การจัดองค์ประกอบภาพ (Mise-en-Scene)
- การลำดับภาพ (Montage)
- การใช้เสียงประกอบ

ทฤษฎี Auteur

- ตัวตนของผู้กำกับในภาพยนตร์
- ลักษณะ หรือ เนื้อหาเฉพาะตัวของผู้กำกับ

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัย "จินตทัศน์ทางสังคมและกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของ" อาคิระ คูโรซาว่า เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะการวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์ (Content Analysis) เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในการสื่อความหมายของภาพยนตร์ และกลวิธีการสื่อความหมายที่ผู้สร้างสรรค์ได้คัดเลือกมาใช้ โดยศึกษาจากภาพยนตร์ของ อาคิระ คูโรซาว่าผู้กำกับภาพยนตร์ชาวญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียง เหตุที่เลือกภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาว่ามานั้น เนื่องด้วยยังมีผู้สนใจศึกษากันอยู่น้อย รวมทั้งภาพยนตร์แต่ละเรื่องมีเนื้อหาที่น่าสนใจ นอกจากนี้ภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาว่ายังเป็นภาพยนตร์ที่ต่างจากภาพยนตร์ญี่ปุ่นที่คนทั่วไปเข้าใจกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาว่าซึ่งเป็นผลงานการกำกับและการสร้างสรรค์ตลอดชีวิต รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 เรื่อง ได้แก่

- 1943 Sanshiro Sugata
- 1944 The Most Beautiful
- 1945 Sanshiro Sugata 2
- 1945 The Men Who Thread on the Tiger's Tail
- 1946 No Regret for Our Youth
- 1947 One Wonderful Sunday
- 1948 Drunken Angel
- 1949 The Quiet Duel
- 1949 Stray Dog
- 1950 Scandal

- 1950 Rashomon
- 1951 The Idiot
- 1952 Ikiru
- 1954 Seven Samurai
- 1955 Record of a Living Being
- 1957 The throne of Blood
- 1957 The Lower Depths
- 1958 The Hidden Fortress
- 1960 The Bad Sleep Well
- 1961 Yojimbo
- 1962 Sanjuro
- 1963 High and Low
- 1965 Red Beard
- 1970 Dodesukaden
- 1975 Dersu Uzala
- 1980 Kagemusha
- 1985 Ran
- 1990 Dreams
- 1991 Rhapsody in August
- 1993 Madadayo

การดำเนินงานวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ อาคิระ คูโรซาวา และภาพยนตร์ญี่ปุ่นโดยทั่วไป รวบรวมภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาวา ที่ปรากฏอยู่ในรูปวิดีโอเทป หรือสื่ออื่น ๆ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์ที่รวบรวมได้อย่างละเอียด โดยกำหนดให้ผู้วิจัยและนักวิจัยผู้ช่วยทั้งสองคนชมภาพยนตร์ทั้งหมดคนละ 2 รอบ โดยรอบแรกต่างคนต่างวิเคราะห์ภาพยนตร์ทั้งหมดตามกรอบแนวคิดที่ตกลงกัน เมื่อเสร็จสมบูรณ์ในรอบแรกจะนำผลการศึกษวิเคราะห์ของผู้วิจัยทั้ง 2 คนมาร่วมพิจารณาถึงจุดร่วมและจุดต่างของผลการศึกษวิเคราะห์ของกันและกัน แล้วร่วมกันดูภาพยนตร์ดังกล่าวพร้อมกันอีกรอบโดยทำการศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายใต้กรอบความคิด

ของการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาภาพยนตร์เพื่อการเล่าเรื่อง โครงสร้างของการเล่าเรื่อง และเนื้อหาของภาพยนตร์ และจิตทัศน์ทางสังคมเป็นหลัก หลังจากนั้นจึงหาข้อสรุปร่วมกันอีก 1 รอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้างนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. การศึกษาภาพยนตร์ในระดับเนื้อความ

นพพร ประชากุล ได้บรรยายไว้ว่า การศึกษาการเล่าเรื่องเล่าในระดับเนื้อความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะดูว่า "เรื่องเล่าประกอบสร้าง (Constructed) ขึ้นมาอย่างไร มีแบบแผนตรรกะภายในอย่างไร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะดูว่าการเดินเรื่อง หรือองค์ประกอบของเรื่องนั้นถูกกำหนดด้วยชนบหรือกติกา (Conventions) อะไรบ้าง"

นั่นคือ การศึกษาที่ให้ความสำคัญแก่การศึกษาวเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นเรื่องเล่าที่นั่นอันได้แก่ องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

- สถานที่ (Space)
- เวลา (Time)
- ตัวละคร (Character)
- การเรียงลำดับเหตุการณ์ (Plot Outline)
- มุมมองในการเล่าเรื่อง
- วิธีในการเล่าเรื่อง

อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาการเล่าเรื่องนั้นยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่จะลืมเสียไม่ได้คือ ชนบของการเล่าเรื่องที่สัมพันธ์กับตัวสื่อ การศึกษาเรื่องเล่าในภาพยนตร์จึงต้องให้ความสำคัญแก่การวิเคราะห์เทคนิคในการสื่อความหมายของภาพยนตร์ หรือที่เรียกกันว่าภาษาของภาพยนตร์ (Film Language) ด้วยอันได้แก่

- มุมกล้อง และระยะห่างของกล้อง
- การจัดองค์ประกอบภาพ

- การเรียงลำดับภาพ
- การใช้เสียงประกอบ

2. การศึกษาในระดับโครงสร้าง

สำหรับการศึกษาคำเล่าเรื่องในระดับโครงสร้างนั้น ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์ ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าเป็นความพยายามที่จะค้นลึกลงไปเพื่อหาไวยากรณ์ หรือกฎเกณฑ์ของการเล่าเรื่อง "โดยมีความเชื่อว่าจะมีไวยากรณ์ที่เป็นตัวกำกับ หรือเป็นตัวกำหนดที่ทำให้เราเห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในเรื่องเล่า"

การศึกษาในระดับโครงสร้างนี้เป็นที่นิยมศึกษากันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้อมูลประเภทคติชน (เช่น Vladimir Propp ชาวรัสเซีย ได้ริเริ่มศึกษาโครงสร้างของนิทานพื้นบ้านรัสเซีย) แนวคิดนี้ได้รับการพัฒนาเรื่อยมา จนกระทั่งได้ไวยากรณ์ที่เป็นสูตรสำหรับการวิเคราะห์หรืออยู่ชุดหนึ่ง นั่นคือผังแสวงหา (Quest Model) และสี่เหลี่ยมสัญศาสตร์ (Semiotic Square) ของ A.J.Greimas และแบบจำลองคู่ตรงข้ามหรือผังทวิภาวะ (Binary Model) ของ Levi-Strauss

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในครั้งนี้จะไม่ใช่แนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องนี้เป็นกรอบการศึกษา หากจะใช้เป็นเพียงเครื่องมือตรวจสอบผลการวิจัยที่ผู้วิจัยจะพยายามทดลองค้นหาไวยากรณ์ของการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ทั้ง 30 เรื่อง ของ อาศิระ คุโรซาว่า ด้วยตนเอง และทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้พบองค์ความรู้ใหม่ทางด้านภาพยนตร์และไวยากรณ์การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อวงการวิชาชีพและวิชาการด้านภาพยนตร์ต่อไป

ผลงานภาพยนตร์ของ
อาคิระ คุโรซาว่า
(1943-1993)

รวมทั้งสิ้น 30 เรื่อง

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง จินตทัศน์ทางสังคมและกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของ อาคิระ คูโรซาว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานภาพยนตร์ของท่านแต่ละเรื่อง นับแต่เรื่องแรกรวม 30 เรื่อง รวมทั้งชีวประวัติของท่าน ตลอดจนประสบการณ์ในชีวิตของท่าน เพื่อต้องการศึกษาเชื่อมโยงถึงแก่นสารในภาพยนตร์ที่คูโรซาว่า ต้องการจะสื่อสารถึงผู้ชม และภาพสะท้อนในมุมมองจากตัวท่านในฐานะผู้กำกับ ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ภูมิหลังและภาพรวมผลงานภาพยนตร์ของ อาคิระ คูโรซาว่า

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ภาพยนตร์ของ อาคิระ คูโรซาว่า

2.1 วิเคราะห์เนื้อหา และการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ อาคิระ คูโรซาว่า

2.2 ขอบในการนำเสนอที่เด่นชัดในภาพยนตร์ของ อาคิระ คูโรซาว่า

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ภูมิหลังและผลงานของ อาคิระ คูโรซาว่า

อาคิระ คูโรซาว่า เกิดเมื่อวันที่ 23 มีนาคม ปี 1910 (ในปีที่ 13 ของรัชสมัยเมจิ) ที่โตเกียว ในครอบครัวเชื้อสายซามูไร เขาเป็นลูกคนสุดท้องในบรรดาพี่น้อง ชาย 4 คน หญิง 4 คน หลังจากเรียนจบจากโรงเรียนมัธยมเคอิเกะ ที่คันดะ เมื่อมีอายุได้ 18 ปี คูโรซาว่ามีความมุ่งมั่นต้องการจะเป็นจิตรกร และด้วยความสามารถทางศิลปะที่เปี่ยมล้น คูโรซาว่าได้รับเลือกให้เข้าร่วมงานนิทรรศการนิกะเทน (ปี1928) และถูกดึงไปเข้าร่วมกับกลุ่มพันธมิตรทางศิลปะโปรเลตารีเรียของญี่ปุ่น (Proletaria) ซึ่งทำให้คูโรซาว่าต้องมีชีวิตหลบๆ ซ่อนๆ จากการไล่ล่าของตำรวจ เนื่องจาก การแจกใบปลิวบนท้องถนนของกลุ่มกิจกรรมทางการเมืองที่ผิดกฎหมายในเวลานั้น เมื่อเขาได้ตัดสินใจออกจากกลุ่ม เขาได้สมัครเข้าทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยผู้กำกับ ใน พี.ซี.แอล. สตูดิโอ (ซึ่งกลายมาเป็นบริษัทโตโฮ ในเวลาต่อมา) ในปี 1936 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นการก้าวเข้าสู่โลกภาพยนตร์ ด้วยวัยเพียง 26 ปี

ความสนใจในศิลปะภาพยนตร์ของคูโรซาว่า น่าจะได้รับการถ่ายทอดมาจากตัวพี่ชายของเขาที่เป็นนักพากย์หนังเงียบ (ซึ่งฆ่าตัวตายเมื่อปี 1933 รวมอายุ 27 ปี) โดยเฉพาะอิทธิพล

ทางด้านภาพ จากภาพยนตร์เจียบของตะวันตก ซึ่งปรากฏในผลงานภาพยนตร์ของเขาหลายต่อหลายเรื่อง อย่างเรื่อง Rashomon (1950) และ The Idiot (1951)

คุโรซาว่าได้เป็นผู้ช่วยผู้กำกับในกองถ่าย B ของภาพยนตร์เรื่อง "Horse" ของผู้กำกับ"คาจิโร่ ยามาโมโต้" ซึ่งถือเป็นครูคนแรกของเขา คุโรซาว่าก็ได้ฉายแววความสามารถในการทำงานออกมา จนกระทั่งในปี 1942 เขาได้พบนิยายเรื่อง "Sanshiro Sugata" และได้ตัดสินใจวาดภาพประกอบเพื่อต้องการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ ในปีสุดท้ายของสงครามโลกครั้งที่ 2 (ปี 1943) คุโรซาว่าก็ได้กลายเป็นผู้กำกับเต็มตัว ในผลงานเรื่องแรกชื่อว่า "Sanshiro Sugata" ซึ่งเป็นภาพยนตร์แอ็คชั่นเกี่ยวกับยูโด โดยมี ชิสุมุ ฟุจิตะ รับบทเป็นซันชิโร่ ชายหนุ่มที่ต้องการแสวงหาปรัชญาของการต่อสู้ ซึ่งจำลองมาจากตัวคุโรซาว่าเองในวัยหนุ่ม เมื่อครั้งไปฝึกเรียนเคนโด

หลังจากประสบความสำเร็จอย่างท่วมท้น คุโรซาว่าได้กำกับภาพยนตร์เรื่องที่ 2 เรื่อง "The Most Beautiful" ในปี 1944 อันเกี่ยวกับสภาพชีวิตของคนงานหญิงกลุ่มหนึ่งในโรงงานผลิตเลนส์ที่ใช้ในการสงคราม คุโรซาว่าใช้วิธีการถ่ายทอดอันเรียบง่ายแบบสารคดี ผสมกับการแสดงของนักแสดงและชาวบ้านจริงๆ ทำให้ "The Most Beautiful" ถือเป็นบทบันทึกประวัติศาสตร์ยุคสงครามโลกอันล้ำค่า และเป็นเพียงภาพยนตร์กึ่งสารคดีเรื่องเดียวของเขาก็ว่าได้ ภายหลังจากนั้นไม่นาน เขาก็ได้สมรสกับ "โยโกะ ยางุจิ" นักแสดงนำของเรื่องนี้

คุโรซาว่าได้สร้างภาคต่อของ "Sanshiro Sugata" ในปี 1945 ชื่อว่า "Zoku Sugata Sanshiro" แต่ตัวเขาเองกลับอยากลิ้มงานชิ้นนี้เพราะ มันไม่ได้ดีไปกว่าภาคแรกเลย ตัวภาพยนตร์ก็เพียงดัดแปลงรายละเอียดเล็กๆน้อยๆ เท่านั้น มันจึงเป็นเพียงภาพยนตร์ที่สร้างเพื่อตอบสนองความบันเทิงโดยแท้จริง และในปี 1945 ซึ่งเป็นปีที่ญี่ปุ่นแพ้สงครามนี้เอง คุโรซาว่าได้ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องที่ 4 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับญี่ปุ่นยุคโบราณเรื่อง "The Men Who Thread on the Tiger's Tail" ดัดแปลงมาจากบทละครคาบูกิเรื่อง "คันจิน โซ" เป็นภาพยนตร์ที่ใช้ทุนต่ำ ในช่วงที่ขาดแคลนบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ แต่กว่าที่ภาพยนตร์เรื่องนี้จะได้ออกฉาย ก็ภายหลังจากการยึดครองของอเมริกันสิ้นสุดลง เพราะภาพยนตร์สร้างโดยไม่ได้ขออนุญาตจากกองทัพอเมริกัน และไม่ผ่านการตรวจเซ็นเซอร์เสียก่อน จึงถูกระงับฉายอยู่หลายปี

ในปี 1946 คูโรซาวาได้สร้างภาพยนตร์เรื่อง "No Regret for Our Youth" อันเกี่ยวกับหนุ่มสาวในยุคประชาธิปไตยหลังสงคราม ซึ่งเป็นหนังปลุกใจรักชาติตามความต้องการของกองทัพอเมริกัน และต่อมาในเรื่อง "One Wonderful Sunday" อันเป็นผลงานลำดับที่ 6 ในปี 1947 ได้ใช้ฉากหลังของบ้านเมืองหลังสงคราม ที่เต็มไปด้วยความยากลำบาก สะท้อนภาพชีวิตของคนญี่ปุ่น โดยผ่านตัวละครชายหญิง 2 คนที่ไร้เงินและบ้าน แต่พยายามปลอบประโลมซึ่งกันและกัน และสร้างกำลังใจต่อผู้ชีวิตต่อไป คูโรซาวาใช้การถ่ายทอดแบบกึ่งสารคดีสร้างความสมจริง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากภาพยนตร์เงียบ "Subarashiki Saijinseet" ของ D.W. Griffith ที่สะท้อนภาพหนุ่มสาวชาวโปแลนด์ หลังการพ่ายแพ้สงครามโลกครั้งที่ 1 "One Wonderful Sunday" นับเป็นงานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และมีคุณค่าการเยียวยาจิตใจของคนญี่ปุ่นในเวลานั้น

ผลงานเรื่อง "Drunken Angel" ในปี 1948 นั้นถือเป็นการสร้างความยิ่งใหญ่ในวงการภาพยนตร์ญี่ปุ่น เมื่อคูโรซาวาได้มาพบกับนักแสดงหน้าใหม่อย่าง "โตชิโร่ มิฟูเน่" ที่ได้กลายเป็นนักแสดงคู่บุญของเขาในเวลาต่อมา และตัวมิฟูเน่ยังได้สร้างบุคลิกอันน่าจดจำต่อภาพยนตร์ของตัวคูโรซาวาเป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกับภาพยนตร์ที่สร้างก่อนหน้า คูโรซาวายังคงมุ่งสร้างภาพยนตร์ที่สะท้อนภาพความบอบช้ำจากสงคราม และให้กำลังใจชาวญี่ปุ่นต่อไป ในเรื่อง "คนดื่มน้ำ" นั้นกล่าวถึงความสัมพันธ์ของหมอซีเม่าที่จิตใจดีงาม รับบทโดยทาคาชิ ชิมูระ กับยาภูเขาหนุ่มหัวรั้นที่กำลังป่วยเป็นวัณโรคขั้นร้ายแรง ซึ่งรับบทโดย มิฟูเน่ ซึ่งคูโรซาวาได้แสดงทัศนคติชิงชังต่อ "ยาภูเขา" ซึ่งกำลังเป็นปัญหาของสังคม ณ เวลานั้น กับได้แสดงให้เห็นภาพความเสื่อมทรามของบ้านเมือง และปัญหาทางสาธารณสุขที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันที่

นอกจากจะเคยนำละครโบราณที่ได้รับความนิยมมาสร้างเป็นภาพยนตร์แล้ว คูโรซาวาได้หยิบยกบทละครร่วมสมัยของญี่ปุ่นมาสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่อง "The Quiet Duel" ในปี 1949 โดยใช้ฉากหลังของเรื่องเป็นสงครามโลกครั้งที่ 2 โตชิโร่ มิฟูเน่ ได้พลิกบทบาทจากยาภูเขา มารับบทเป็น หมอที่บังเอิญติดเชื้อซิฟิลิสจากการรักษาทหารคนหนึ่ง ในคราวนี้คูโรซาวาไม่ค่อยพอใจภาพยนตร์เรื่องนี้มากนัก เพราะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบทเสียใหม่ จากที่เคยตั้งใจทำให้เป็นหนังรักปนโศก ซึ่งเขากล่าวว่าการทำหนังแนวนี้ทำได้ยากกว่าแนวอื่นๆ ที่ผ่านมา

ต่อมาในเรื่อง "Stray Dog" ในปีเดียวกัน คูโรซาวาได้กลับมาใช้ฉากหลังร่วมสมัยอีกครั้ง ในเรื่องราวแนวอาชญากรรมการไล่ล่าของตำรวจกับผู้ร้าย เมื่อการลักเล็กขโมยน้อยเกิดทุกหัว

ระแหงเพราะปัญหาเศรษฐกิจหลังสงคราม มิฟูเนะและชิมูระ กลับมารับบทนำร่วมกันเป็นตำรวจคู่หู ที่สืบหาตัวคนร้ายที่เอาปืนของตัวมิฟูเนะเอง ไปปล้นทรัพย์สิ้นและฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย ผลงานเรื่องนี้ยังคงโดดเด่นในการบรรยายสภาพบ้านเมืองอย่างสมจริง เช่นเดียวกับภาพยนตร์แนว "Neo-Realist" ของอิตาลี กับส่วนผสมของภาพยนตร์แนวฟิล์ม noir

ในปี 1950 คูโรซาวะสร้างผลงานลำดับที่ 10 และ 11 ออกมา คือเรื่อง "Scandal" และ "Rashomon" ในเรื่องแรกนั้นคูโรซาวะหยิบยกเอาข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์ที่ลงข่าวโจมตีตัวเขาเรื่องชู้สาวกับนางเอกในเรื่อง Horse นำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ที่ว่าด้วยการลวงละเมิดสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล โดยสื่อมวลชนที่บิดเบือนความจริงโดยหวังเพียงยอดขายของหนังสือ เรื่องราวใน Scandal เป็นเรื่องการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของจิตกรหนุ่มกับดาราสาว ที่ถูกหนังสือฉบับหนึ่งแอบถ่ายภาพและเขียนข่าวเสียๆ หายๆ จึงเป็นงานที่คูโรซาวะวิพากษ์วิจารณ์สังคม เช่นเดียวกับ "Stray Dog" ที่แสดงท่าทีไม่พอใจต่อพวกยาภูเขา และยังสอดแทรกประเด็นที่เกี่ยวกับมนุษยนิยม เรื่องของความดี-ความชั่วในมนุษย์ โดยตัวละคร "ทนาย" ที่รับบทโดย ทาคาชิ ชิมูระ

งานชิ้นหลังในปี 1950 ของคูโรซาวะ ถือเป็นผลงานที่อยู่เหนือกาลเวลาอย่างแท้จริง และยังคงได้รับการกล่าวขวัญถึงมากที่สุดชิ้นหนึ่งของเขา เมื่อเรื่อง "Rashomon" สามารถคว้ารางวัลกรังปรีซ์ จากเทศกาลภาพยนตร์เวนิซ ในปี 1951 รวมทั้งรางวัลออสการ์ ในสาขาภาพยนตร์ต่างประเทศยอดเยี่ยมในปีเดียวกัน Rashomon ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนของกระแสภาพยนตร์โลก ที่เคยกล่าวถึงเพียงภาพยนตร์จากยุโรป และอเมริกันเท่านั้น ให้กลับมามองภาพยนตร์เอเชียด้วยสายตาที่เปลี่ยนไป คูโรซาวะดัดแปลงบทภาพยนตร์จากเรื่องสั้น 2 เรื่อง ของเรียวโนสุเกะ อาคุตากาวา คือเรื่อง Rashomon และ In a Groove ซึ่งตัวภาพยนตร์ได้มุ่งสะท้อนมิติความเป็นมนุษย์ อันเป็นสิ่งสากลที่สามารถเข้าใจได้ทุกชาติทุกภาษา นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังจบด้วยคำถามปลายเปิด ที่ทิ้งให้ผู้ชมขบคิดหาคำตอบต่อไป จากความสำเร็จของเรื่อง Rashomon จึงถูกนำไปสร้างในแบบฉบับอเมริกันในปี 1964 ชื่อเรื่องว่า Outrage โดยผู้กำกับ มาร์ติน ริท และนำแสดงโดย พอล นิวแมน

คูโรซาวะ เป็นผู้ที่สนใจอ่านวรรณกรรมคลาสสิกตะวันตกด้วยคนหนึ่ง ในปี 1951 นี้เอง เขาร่วมกับผู้เขียนบท เออิจิโร่ อิซาอิตะ ดัดแปลงนวนิยายเรื่อง "The Idiot" ของ Fedor M. Dostoevsky ซึ่งเขียนในช่วงปี ค.ศ. 1868 -1869 มาสร้างสรรคเป็นภาพยนตร์ในชื่อเดียวกัน ยิ่งตอกย้ำความสนใจในตัวมนุษย์อย่างยิ่ง เพราะบทประพันธ์ดั้งเดิมให้ความสำคัญกับเรื่อง "จิต

วิเคราะห์" และคุโรซาวาก็ถ่ายพอดบทประพันธ์ออกมาอย่างซื่อสัตย์ทุกกระเบียดนิ้ว แต่ทว่า การพยายามให้ภาพยนตร์เหมือนนิยายมากเกินไป กลับทำให้ตัวภาพยนตร์ไม่มีพลังเพียงพอเท่ากับนิยาย

ในผลงานชิ้นที่ 12 ของคุโรซาวา เรื่อง "Ikiru" ในปี 1952 เปรียบเสมือน"คำถามและคำตอบ" ที่เรียบง่ายของการเกิดมาเป็นมนุษย์ และ"Ikiru" อาจจะเป็นตัวแทนที่สะท้อนความเข้าใจ และความเป็นนักมนุษยนิยมในตัวคุโรซาวาอย่างกระจ่างแจ้งที่สุด คุโรซาวาเล่าเรื่องของชายคนหนึ่งที่กำลังจะตายด้วยมะเร็งในไม่ช้า เขาได้ใช้ความเป็น-ความตาย แบ่งเรื่องราวออกเป็น 2 ส่วน และใช้การเล่าเรื่องตามลำดับเวลา ร่วมกับการเล่าเรื่องแบบแฟลชแบ็ค "Ikiru" ได้รับการยกย่องให้เป็นงานระดับชิ้นหนึ่งของคุโรซาวาอย่างเอกฉันท และนอกจากนั้นในปีนี้ยังถึงวาระที่ "The Men Who Thread on the Tiger's Tail" ได้ฉายเป็นครั้งแรกหลังจากถูกระงับฉายอยู่หลายปี

แต่ในอีก 2 ปีต่อมาผลงานในลำดับที่ 13 ของคุโรซาวา ที่ใช้การถ่ายทำยาวนานกว่า 1 ปี ซึ่งมากกว่าภาพยนตร์ทั่วไปในขณะนั้น รวมถึงทุนสร้างอย่างมหาศาล ซึ่งมากที่สุดของญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน ได้ถูกยกเป็นงานชิ้นหนึ่งอีกเรื่องหนึ่งของเขา คุโรซาวาได้สร้างมหากาพย์ของซามูไรที่ไม่ได้อิงตามแบบใคร จากความฝันที่อยากจะทำหนังซามูไรแบบแท้ๆ ที่ไม่ใช่เพียงหนังพันดาบ เขาสร้างเรื่องราวที่หยิบยืมเค้าความจริงทางประวัติศาสตร์โบราณ ที่เล่าถึงหมู่บ้านซามูไรที่จ้างซามูไรกลุ่มหนึ่ง มาคุ้มครองพวกตนจากการปล้นของพวกเขา ภาพยนตร์เรื่อง "Seven Samurai" ของคุโรซาวา ได้กลายเป็นงานที่เทียบพร้อมด้วยศิลปะและความบันเทิงอย่างเปี่ยมล้น หากภาพยนตร์ญี่ปุ่นใดๆ จะเทียบได้แม้กระทั่งในปัจจุบันก็ตาม กระทั่งฮอลลีวูดนำไปสร้างใหม่เป็นภาพยนตร์ควาบอยในชื่อ "The Magnificent Seven" หรือ "เจ็ดสิงห์แดนเสือ" ในเวลาต่อมา

ในปี 1955 คุโรซาวากลับมาสนใจเหตุการณ์สงครามเย็น ที่เหล่าข้าวมหาอำนาจต่างแข่งขันการทดลองปรมาณูอย่างเอาเป็นเอาตาย คุโรซาวาก็เป็นผู้กำกับหัวก้าวหน้าที่ตระหนักถึงพิษภัยของปรมาณูเป็นคนแรกๆ เขาสร้าง "Record of a Living Being" จากคำแนะนำของฟูมิโอะ ฮายาซากิ ที่กำลังจะเสียชีวิตจากการป่วย ฮายาซากินั้นเป็นนักแต่งเพลงที่ได้ทำงานร่วมกันมา รวมถึงเรื่อง "Seven Samurai" ด้วย แต่เมื่อออกฉายตัวภาพยนตร์ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก อาจเป็นเพราะว่าคนญี่ปุ่นในเวลานั้น ยังไม่ตระหนักถึงภัยร้ายของกัมมันตภาพรังสีดีพอ

จากที่เคยได้นำวรรณกรรมของดอสโตเยฟสกี มาสร้างเรื่อง "The Idiot" คุโรซาวาก็หยิบงานคลาสสิกของเชคสเปียร์มาดัดแปลงสร้างเป็นภาพยนตร์บ้าง เรื่อง Mcbeth ได้กลายมาเป็น "The Throne of Blood" ในปี 1957 คุโรซาวาเริ่มชัดเจนกับรูปแบบการแสดงออกของตัวละครที่นำมาจาก "โนะห์" ตัวละครในเรื่องจึงแสดงออกทางสีหน้าเรียบเฉย หรือเกินเลยกว่าปกติ จนแทบเหมือนกับสวมหน้ากากอยู่ตลอดเวลา และหลังจากนั้นเขาก็หยิบบทละครเรื่อง "Lower Depth" ของแม็กซิม กอร์กี มาดัดแปลงเป็นแบบฉบับญี่ปุ่น แต่เคารพทศนทนาอย่างเคร่งครัด และเรื่องนี้ก็เป็นภาพยนตร์ที่ดูคล้ายละครเวทีมากที่สุด ด้วยฉากที่มีอยู่เพียงฉากเดียว และไม่มีเพลงประกอบจากภายนอก โดยคุโรซาวาให้นักแสดงในเรื่อง ร้องรำทำเพลงและทำเสียงประกอบจังหวะด้วยตัวเองจริงๆ

คุโรซาวากลับไปหาบรรยากาศเก่าๆ ในยุคศตวรรษที่ 16 ที่เขาชื่นชอบ ในปี 1958 เขาก็สร้างภาพยนตร์แนวผจญภัยของ ซามูไรองครักษ์กับเจ้าหญิงที่ต้องลี้ภัยสงครามกลางเมือง โดยมีชาวนาชื่อป้อ 2 คน นำทางข้ามไปยังดินแดนทันสมัย นั่นคือเรื่องย่อของ "The Hidden Fortress" ผลงานลำดับที่ 18 ที่จอร์จ ลูคัส ยอมรับว่าเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดมหากาพย์สงครามอวกาศเรื่อง "Star Wars" อันโด่งดังที่สุดในโลก และ "The Hidden Fortress" ก็เป็นภาพยนตร์เรื่องสุดท้ายที่สร้างกับบริษัทโตโฮ ที่ซึ่งคุโรซาวาเริ่มต้นชีวิตในการทำภาพยนตร์แต่แรกเริ่ม

ในปี 1960 คุโรซาวาก็สร้างภาพยนตร์เรื่องแรก ภายใต้ชื่อ Kurosawa Productions บริษัทของเขาเอง คือเรื่อง "The Bad Sleep Well" ภาพยนตร์ที่ว่าถึงการเปิดโปงการคอร์รัปชันในวงการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล ซึ่งปัญหาสังคมเป็นสิ่งที่คุโรซาวาทรงโยมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ๆ การสร้างภาพยนตร์ที่ผ่านมาอย่าง Drunken Angel , Scandal หรือ Record of a living Being เรื่องราวใน "The Bad Sleep Well" ได้สะท้อนสภาพสังคมคนชั้นสูงที่เต็มไปด้วยความลวงหลอก และอาชญากรรม ในตอนจบของภาพยนตร์ได้สะท้อนความรู้สึกที่สิ้นหวังในความดีของตัวมนุษย์ในตัว คุโรซาวา ผู้ที่ไม่สนใจแม้กระทั่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไปกว่าผลประโยชน์ของตนที่ไขว่คว้ามาด้วยวิธีการอันชั่วร้าย

ต่อมาในปี 1961 ถือเป็นกาเกิดรูปลักษณะของหนังซามูไรสไตล์คาวบอยในแบบคุโรซาวา ซึ่งแน่นอนมี โดชิโร่ มิฟูเน่ เป็นเครื่องหมายการค้าให้คุโรซาวาเช่นเคย ภาพยนตร์ลำดับที่ 20 เรื่อง "Yojimbo" คือภาพยนตร์ซามูไรที่ไม่เหลือคราบโคลนของวีรบุรุษแม้แต่หน่อย ความสกปรกมอมแมม

เจ้าเล่ห์ และกะล่อน คือเสน่ห์ของพระเอกซามูไรในแบบคุโรซาว่า ที่อาจพอเทียบเคียงมาจากบทของ "คิคุชิโย" ใน "เจ็ดเซียนซามูไร" ที่ถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งโดยมิฟูเน่ ความสำเร็จของ "Yojimbo" จึงทำให้เกิดภาคต่อตามมาในปี 1962 และแม้ว่าจะเป็นคนละชื่อเรื่องกัน คือ "Sanjuro" แต่ก็อดนึกไม่ได้ว่านี่คือ Sanjuro คนเดิมในเรื่อง "Yojimbo" และ "Sanjuro" ก็เดินรอยประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน ผลงานทั้งสองเรื่องนี้เองได้ทำให้ผู้คนจดจำชื่อ "คุโรซาว่า" เคียงคู่กับ "มิฟูเน่" อย่างไม่ลืมหูลืม และอีกครั้งที่คาแร็คเตอร์ของโยจิมโบ ได้แจ้งเกิดให้กับ คลินท์ อีสท์วูด ในบทมือปืนรับจ้างจอมเจ้าเล่ห์ ในภาพยนตร์ควาบอยสปากเก็ตตี้ เรื่อง "A Fistful of Dollars" ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากเรื่อง "Yojimbo" นี้

ในลำดับถัดมาเรื่อง "High and Low" ภาพยนตร์แนวเขย่าขวัญอันมีแกนหลักเรื่อง "มนุษยนิยม" โดยนำมาจากโครงเรื่อง King Ransom ของเอ็ดเวิร์ด แม็คเบน ภาพยนตร์ว่าด้วยการที่พระเอกของเรื่อง ถูกทดสอบทางมนุษยธรรมโดยผู้ร้ายที่ไม่เห็นหน้าตาอย่างไม่มีทางเลี่ยง ความโดดเด่นในการถ่ายทำอยู่ที่การเคลื่อนไหวของกล้อง และการถ่ายแบบ Long Take ในฉากภายในห้องเกือบเพียงฉากเดียว ที่มีความยาวถึงกึ่งหนึ่งของเรื่อง "High and Low" นั้นมีความเป็นภาพยนตร์คลาสสิก ในฐานะภาพยนตร์สืบสวนสอบสวนชั้นดี ซึ่งคุโรซาว่าถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นออกมาอย่างน่าตื่นเต้นเร้าใจ และในขณะเดียวกันมันยังคงทำหน้าที่ตรวจสอบ "ศีลธรรม" ของมนุษย์อยู่อย่างซื่อสัตย์

และผลงานในลำดับที่ 23 คุโรซาว่านำเอานวนิยายเรื่อง "Akahike Shinryotan" ของซุโกโร ยามาโมโตะ (ผู้แต่งเรื่อง "Sanjuro") มาสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่อง "Red Beard" ที่ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงจิตวิญญาณ ของหมอหนุ่มที่จบการแพทย์สมัยใหม่ผู้คิดถึงแต่ตัวเอง จนกลายเป็นหมอที่เปี่ยมด้วยอุดมการณ์ในการรักษาชีวิตมนุษย์ในที่สุด คุโรซาว่าได้เตรียมงานสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้รวม 2 ปี ซึ่งมากกว่า "เจ็ดเซียนซามูไร" เสียด้วยซ้ำ และเป็นภาพยนตร์เรื่องสุดท้าย ในการทำงานร่วมกันระหว่าง "คุโรซาว่า" กับ "โตชิโร่ มิฟูเน่" สองผู้ยิ่งใหญ่แห่งวงการภาพยนตร์ญี่ปุ่น ที่ร่วมสร้างตำนานกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน เกือบ 2 ทศวรรษ

หลังจากเรื่อง "Red Beard" ซึ่งเป็นภาพยนตร์ขาว-ดำ เรื่องสุดท้ายของคุโรซาว่า เขาก็สร้างภาพยนตร์สีเรื่องแรกภายใต้บริษัทใหม่ที่ก่อตั้งร่วมกันระหว่าง คุโรซาว่า ,คอน อิซิกาว่า ,เคซุเกะ คิโนชิตา และมาซากิ โคบายาชิ ผลงานลำดับที่ 24 เรื่อง "Dodesukaden" หรือ "เสียงของ

รกราง" เป็นผลงานทดลองที่เต็มไปด้วยความแปลกใหม่ของเนื้อหา และกลวิธีการเล่าเรื่องผ่าน ความสัมพันธ์ของตัวละครชนชั้นล่างหลากหลายตัว ซึ่งดูเหมือนไม่มีโครงเรื่องอย่างแน่นอน โดย หยิบหนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง The Town Without Seasons ของ ชูโกโร ยามาโมโต้ มาดัดแปลง เป็นบทภาพยนตร์

"Dodesukaden" ไม่ประสบความสำเร็จเมื่อออกฉาย ทำให้คุโรซาว่าพยายามใช้ใบมีดโกน เชือดข้อมือเพื่อฆ่าตัวตาย เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 1971 ขณะอายุได้ 61 ปี หลังจากรอดชีวิตมาได้ ชีวิตเขาก็เปลี่ยนไป เขายอมผูกมิตรกับนักข่าวมากขึ้น และในปี 1972 เขาได้ตกลงกำกับภาพยนตร์ โดยเงินทุนต่างประเทศเป็นเรื่องแรก ด้วยเงินทุนของมอสฟิล์ม ของสหภาพโซเวียต-รัสเซีย ผลงาน เรื่อง "Dersu Uzala" นับเป็นภาพยนตร์สีเรื่องที่ 2 ของเขา โดยหยิบยกเรื่องราวของพรานเด่าที่ชื่อ เดอสุ อุซาล่า ที่ได้ช่วยวลาดิเมียร์ อาร์เซเนียฟ สำรวจดินแดนแถบชายแดนรัสเซีย-แมนจูเรีย จาก ที่เคยอ่านพบและสารคดีทางโทรทัศน์ของรัสเซีย มาสร้างเป็นภาพยนตร์ที่เน้นการผจญภัยในธรรมชาติ และมีมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 คน คุโรซาว่าใช้เวลาในการทำภาพยนตร์นี้นานถึง 4 ปี และเสียเงินกว่าครึ่งของงบประมาณในการถ่ายทำในไซบีเรียที่หนาวเย็น อย่างไรก็ตามงบประมาณ 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ก็ไม่ได้บานปลายไปเหมือนกับภาพยนตร์เรื่องก่อนๆ ของเขา

หลังจากที่ไม่ได้ทำภาพยนตร์ ในญี่ปุ่นมายาวนานตั้งแต่ Dodesukaden ล้มเหลว และใน ระหว่างนั้นเขาไปกำกับภาพยนตร์รัสเซีย คุโรซาว่ายังคงฝันถึงการทำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ยุค ก่อน โดยเฉพาะช่วงเวลาศตวรรษที่ 16 ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง และการรบพุ่งอันมีสั ดัน เขาได้เขียนบทภาพยนตร์และภาพประกอบด้วยตัวเองไว้หลายเรื่อง จนในปี 1978 เขานำบท ภาพยนตร์ Kagemusha ภาษาอังกฤษและภาพประกอบทั้งเรื่อง ไปหาเงินทุนที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้ ที่ยื่นมือมาช่วยเหลือครั้งนี้ก็คือ ฟรานซิส ฟอร์ด คอปโปลา และจอร์จ ลูคัส

คุโรซาว่าได้ต่อเติมประวัติศาสตร์ให้กลายเป็นบทภาพยนตร์ โดยเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในยุค สงครามแย่งชิงอำนาจ ช่วงศตวรรษที่ 16 ก่อนการรวมประเทศญี่ปุ่น บันทึกทางประวัติศาสตร์ กล่าวว่าคุณศึกทาเคดะ ชินเง็น ที่ได้จ้างคนหน้าตาเหมือนกันมาเป็นตัวแทนเพื่อลวงข้าศึก ผลงาน ชั้นนี้ คุโรซาว่าขุดลงไปเบื้องจิตของมนุษย์อย่างลึกล้ำ จนถึงระดับการหาคำตอบของ"อึดตา" และ"อนัตตา" จนทำให้หาใครเทียบเทียมอัจฉริยภาพทางความคิดของเขาได้

คุโรซาวายังคงไม่สามารถสร้างภาพยนตร์จากเงินทุนในประเทศได้ จนในที่สุดรัฐบาลฝรั่งเศสได้ยื่นมือมาช่วยเหลือ จนเกิดผลงานเรื่องต่อมา "Ran" (รัน) ในปี 1985 บทภาพยนตร์เรื่องนี้ ก็เป็นหนึ่งในโปรเจกต์ที่เกิดขึ้นในเวลานั้นเช่นเดียวกับ "คาเกมูซา" เรื่องมีที่มาจากบทละครเชคสเปียร์ ที่เขารักมากเรื่องหนึ่งชื่อ "King Lear" ผลงานเรื่อง Ran ได้เป็นสิ่งแสดงความสมบูรณ์ สว่างาม และเป็นแบบแผนของคุโรซาว่าอย่างไร้ที่ติ นอกจากนั้นแก่นสาระของภาพยนตร์ยังก้าวเลยไปพูดถึงชะตากรรมของมนุษย์ กับสิ่งที่อยู่เบื้องบนหรือ"พระเป็นเจ้า" เลยทีเดียว ผลงานทั้งสองเรื่องของเขาประสบความสำเร็จอย่างสูง เรื่อง Kagemusha ได้รับรางวัลกรังปรีซ์ ที่เทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ ปี 1980 และ "Ran" ได้รับรางวัลออสการ์ สาขาออกแบบเครื่องแต่งกายดีเด่น ในปี 1985

คุโรซาว่าได้รับการช่วยเหลือทางด้านเงินทุนจากต่างประเทศอีกครั้ง ในการทำภาพยนตร์เรื่องต่อมา จากผู้กำกับอเมริกัน 3 คน คือ สตีเวน สปีลเบิร์ก ,ยอร์จ ลูคัส และ ฟรานซิส ฟอร์ด คอปโปลา ในการสร้างภาพยนตร์ที่มาจาก"ความฝัน" ของเขาให้เป็นจริง นับได้ว่า "Dreams" ผลงานในปี 1990 คือภาพยนตร์ที่เป็นส่วนตัวมากที่สุด ของจักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ผู้นี้ เนื้อเรื่องประกอบด้วยความฝันทั้ง 8 ซึ่งถ่ายทอดออกมาในรูปแบบเรื่องสั้นย่อยๆ ที่ล้วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการมองโลกและสังคมญี่ปุ่นของคุโรซาว่า โดยเขาได้ตระหนักอย่างยิ่งถึงความเปลี่ยนแปลงของคุณค่าวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ธรรมชาติ และมหันตภัยที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์คือ สงครามและระเบิดนิวเคลียร์ และนอกจากนี้บางตอนของ Dreams ได้สะท้อนความคำนึงของตัวเขาบางประการ อันได้แก่ ความเชื่อดั้งเดิม สงคราม ความตาย และศิลปะอันเป็นที่รักยิ่ง

คุโรซาว่าหยิบเอาบาดแผลของสงครามโลกครั้งที่ 2 มาถ่ายทอดแบบเรียกได้ว่า "ทันทีแบบไม่มีหยุดพัก" ภายหลังจากเรื่อง Dreams เพียงปีเดียวเท่านั้น ซึ่งเป็นความพยายามอีกครั้งที่จะเสนอพิษภัยของระเบิดปรมาณูที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจชาวญี่ปุ่นในอดีต โดยเขาได้รับแรงบันดาลใจจากนวนิยายเรื่อง "In the Stew" ของคิโยโกะ มุราตะ กลายมาเป็นผลงานเรื่อง "Rhapsody in August" ในปี 1991 เรื่องราวของหญิงชรา ที่สูญเสียสามีในเหตุการณ์ระเบิดปรมาณูที่นางาซากิ แต่แล้วเธอก็ถูกสะกิดความปวดร้าวในอดีตให้กลับมาอีกครั้ง

การเดินทางบนทางสายภาพยนตร์ของคุโรซาว่า มาสิ้นสุดลงที่ผลงานที่เรียบง่าย แต่เปี่ยมด้วยแนวคิดมุมมองต่อความตายอย่างลึกซึ้งอีกครั้ง ซึ่งไม่ใช่เรื่องแปลกเลยที่เขาได้แสดงถึงความเข้าใจที่ต่อมันเป็นเป็นอย่างดี ภายหลังจากเรื่อง Rhapsody in August คุโรซาว่าต้องการเขียนบท

ภาพยนตร์เพื่อเป็นการระลึกถึงพี่สาวของเขา ซึ่งเสียชีวิตตั้งแต่เขายังเด็ก เขาได้ลงมือตัดแปลงชีวประวัติของศาสตราจารย์ ฮัคเคน อูซิดะ ผู้มีชีวิตในช่วงปี 1889 – 1971 มาเป็นภาพยนตร์เรื่องนี้ เนื้อหาของภาพยนตร์ได้ย่นเวลาไปในช่วงเวลาปี 1943 ซึ่งตรงกับช่วงการเริ่มต้นในเส้นทางการกำกับภาพยนตร์ของเขา เป็นเรื่องราวชีวิตของศาสตราจารย์ที่ร่ำรวยอารมณ์ขัน และเป็นที่รักของลูกศิษย์มาทุกรุ่นทุกสมัย ภายหลังจากเกษียณจากราชการมาเป็นนักเขียนอยู่กับบ้าน และใช้ชีวิตที่เรียบง่ายกับภรรยา แต่ทว่าสัมพันธ์ภาพที่แน่นแฟ้นระหว่างเขากับลูกศิษย์ ทำให้ลูกศิษย์ได้จัดงาน "ยัง" เพื่อพบปะสังสรรค์กับเขาเป็นประจำทุกปี และยังสามารถช่วยเหลือดูแลชีวิตอาจารย์ในวัยชรา ตราบจนวาระสุดท้าย

ผลงานชิ้นสุดท้ายของคุโรซาว่า ได้เป็นภาพยนตร์ที่สร้างในวาระครบรอบปีที่ 50 ของการทำงานในวงการภาพยนตร์ ด้วยวัย 83 ปีกับผลงานในลำดับที่ 30 ของเขา คุโรซาว่ายังคงไม่หยุดทำภาพยนตร์ เขายังมีโปรเจกต์มากมายที่อยู่ระหว่างการเตรียม หนึ่งในนั้นคือบทภาพยนตร์เรื่อง "The Sea Is Watching" ที่ดัดแปลงมาจากเรื่องสั้นของซูโกโร ยามาโมโตะ ซึ่งได้สร้างเป็นภาพยนตร์เมื่อปี 2002 โดยผู้กำกับ Kei Kumai

อาคิระ คุโรซาว่า สิ้นใจอย่างสงบในบ้าน ที่โตเกียว เมื่อวันที่ 6 กันยายน 1998 ในขณะที่อายุได้ 88 ปี ได้ทิ้งผลงานภาพยนตร์ที่ทรงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมอย่างสูงส่ง ไว้จำนวนถึง 30 เรื่อง ส่งผ่านต่อไปยังคนรุ่นหลัง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ภาพยนตร์ของ อาคิระ คุโรซาว่า

ข้อสรุปอย่างหนึ่งในภาพยนตร์ของคุโรซาว่า ที่น่าสนใจคือ ประเด็นเกี่ยวกับ "มนุษยธรรม" หรือศีลธรรมที่ใครๆ อาจมองข้ามความสำคัญไปนั้น อาคิระ คุโรซาว่า วิพากษ์เรื่องเหล่านั้นได้อย่างน่าสนใจ และไม่สามารถมองข้ามความสำคัญไปได้เลย ภาพยนตร์สามารถเล่าเรื่องต่างๆ ในมุมมองที่มองผ่านสายตาของอาคิระ คุโรซาว่า สร้างสรรค์เป็นข้อคิดที่เตือนสติคนในสังคมให้ตระหนัก คิดถึงสิ่งนั้นๆ ได้เป็นอย่างดีอย่างน่าประทับใจ

2.1 บทวิเคราะห์เนื้อหาและการเล่าเรื่องของภาพยนตร์

แนวคิดในการวิเคราะห์เนื้อหาในระดับโครงสร้างนั้น มีอยู่ด้วยกันหลายแนวคิด โดยแนวคิดเบื้องต้นที่ผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดหมวดหมู่เนื้อหาในภาพยนตร์ คือ แนวคิดผังทวิภาวะ หรือคู่ตรงข้ามทางความคิด (Binary Model), ผังแสวงหา (Quest Model) และ สี่เหลี่ยมสัญศาสตร์ (Semiotic Square)

การวิเคราะห์เนื้อหาในระดับโครงสร้างดังกล่าว เป็นความพยายามที่จะจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยความหมายต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นเรื่องเล่า เพื่อค้นหา "อุดมการณ์ของเรื่องเล่าหรือกลไกทั้งหลายที่ทำให้การกระทำในเรื่องเล่าเป็นไปได้"⁵ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดประการหนึ่งในการใช้เครื่องมือวิเคราะห์เนื้อหาเชิงโครงสร้างก็คือ "แนวโน้มที่จะได้ผลวิเคราะห์แบบสรุปรวม ตามที่ผู้วิเคราะห์ได้ตั้งกรอบไว้ล่วงหน้า"⁶ เช่น หากผู้วิเคราะห์มีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องการต่อสู้ทางชนชั้นอยู่ในใจ สิ่งที่ผู้วิเคราะห์จะมองหาและมองเห็น ก็จะเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องของชนชั้น สำหรับในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะมองหาจินตทัศน์ทางสังคมในภาพยนตร์ของ อาคิระ คูโรซาวา ดังนี้ประเด็นหลักในการวิเคราะห์ จึงต้องเกี่ยวพันกับมุมมองต่อสังคมของผู้กำกับภาพยนตร์ ที่ถูกนำเสนอผ่านหน่วยความหมายต่างๆ เป็นสำคัญ

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่องต่างๆ ของ อาคิระ คูโรซาวา พบว่า ภาพยนตร์ของคูโรซาวา นั้นมักจะเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งภายในตัวตนของคน ความขัดแย้งในปัญหาสังคม ความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคมทั้งด้านสิทธิความเกื้อกูล ผลตอบแทนต่างๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของเนื้อหาของภาพยนตร์ทั้งหมดกับคู่ตรงข้ามทางความคิดนี้ สามารถแยกแยะหน่วยความหมายหลักที่สัมพันธ์กันได้ 3 คู่หน่วยความหมายด้วยกัน คือ

1. คู่ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน

⁵ ภัทรกุลวณิช, ชูศักดิ์ และ ประชากุล, นพพร *การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ที่สัมพันธ์กับวิธีการเล่าเรื่องในสื่อมวลชน* ใน ศิริยวศักดิ์, อุบลรัตน์ และคณะ จินตทัศน์ทางสังคมในภาษา สื่อมวลชน (พ.ศ. 2542) หน้า 20

⁶ Esslin, Martin *The Field of Drama* (1987) p.117

2. คู่ความขัดแย้งของความเป็นมนุษย์กับพันธนาการทางจิตสำนึก (ความขัดแย้งภายในจิตใจ)
3. คู่ความขัดแย้งกับพลังภายนอก

ภายใต้โครงสร้างทางความคิดดังกล่าว อาคิระ คูโรซาว่า ได้สร้างสรรค์เรื่องเล่าที่วิพากษ์ความเป็นไปของสังคม ผ่านเรื่องราวและเหตุการณ์ในชีวิตของตัวละครอันหลากหลายและผันแปรไปใน ภาพยนตร์แต่ละเรื่องดังนี้

ผลงานภาพยนตร์ของ
 อากิระ คูโรซาว่า
 (1943-1993)

รวมทั้งสิ้น 30 เรื่อง

- 1943 Sanshiro Sugata
- 1944 The Most Beautiful
- 1945 Sanshiro Sugata 2
- 1945 The Men Who Thread on the Tiger's Tail
- 1946 No Regret for Our Youth
- 1947 One Wonderful Sunday
- 1948 Drunken Angel
- 1949 The Quiet Duel
- 1949 Stray Dog
- 1950 Scandal

- 1950 Rashomon
- 1951 The Idiot
- 1952 Ikiru
- 1954 Seven Samurai
- 1955 Record of a Living Being

- 1957 The throne of Blood
 1957 The Lower Depths
 1958 The Hidden Fortress

 1960 The Bad Sleep Well
 1961 Yojimbo
 1962 Sanjuro
 1963 High and Low
 1965 Red Beard
 1970 Dodesukaden

- 1975 Dersu Uzala
 1980 Kagemusha
 1985 Ran
 1990 Dreams
 1991 Rhapsody in August
 1993 Madadayo

Sanshiro Sugata (1943) : ปรัชญาแห่งการต่อสู้

ภาพยนตร์เรื่องแรกของคุโรซาว่าที่กล้าหาญ และฉีกแบบแผนของภาพยนตร์ แนวต่อสู้โดยทั่วไป เรื่องของเด็กหนุ่ม "ซันชิโร่" ผู้อุทิศตนในการฝึกฝนศิลปะการต่อสู้ และได้พบว่ายูโดเป็นมากกว่าการต่อสู้ แต่มันเป็นเรื่องของการฝึกฝนจิตวิญญาณอีกด้วย Sanshiro Sugata สร้างขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ตัวภาพยนตร์ได้แสดงถึงความเป็นชาตินิยมของคุโรซาว่าอย่างชัดเจน

Sanshiro Sugata ดัดแปลงมาจากนิยายที่เป็นที่นิยมของ ชูเนโอะ โทมิตะ เรื่องราวเกิดขึ้นในยุคเมจิ ปี 1883 "ซันชิโร่ ซิงาตะ" (นำแสดงโดย ชิซึมุ ฟุจิตะ) ตัดสินใจสมัครเข้าไปเป็นศิษย์ของสำนักศิลปะการต่อสู้ "ยูยิตสึ" ของอาจารย์ซาบุโร่ มอมมะ ซึ่งได้รับจดหมายท้าประลองจากอีกสำนักหนึ่ง และภายในวันนั้นเขาก็ต้องเปลี่ยนใจ เมื่อเห็นวิชายูยิตสึของอาจารย์ซาบุโร่ ได้พ่ายแพ้แก่ปรมาจารย์ "โซโกโร่ ยาโนะ" (เดนิจิโร่ โอโคจิ) ที่ใช้วิชาการต่อสู้อีกแขนงที่เรียกว่า "ยูโด" เขาจึงตัดสินใจสมัครเป็นศิษย์ทันที ในฉากการประลองระหว่างอาจารย์ซาบุโร่ แห่งสำนักยูยิตสึ กับปรมาจารย์ยูโด "โซโกโร่ ยาโนะ" ที่สะพาน ด้วยการถ่ายภาพ Low Key ที่ใช้การจัดแสงน้อยมาก โดยพึ่งพิงแสงจากแหล่งกำเนิดคือ พระจันทร์เต็มดวง ให้แสงสว่างและเงามืด สร้างอารมณ์ที่เต็มไปด้วยความตื่นเต้นระทึก แม้ว่าการต่อสู้ในครั้งนี้เต็มไปด้วยการเล่นเล่ห์ของสำนักยูยิตสึ ซันชิโร่ก็ได้เห็นพิษสงของการต่อสู้ในแขนงใหม่นี้ ที่ปราบคนในสำนักยูยิตสึคนแล้วคนเล่าด้วยการทุ่มคู่ต่อสู้ลงน้ำ และได้มองเห็นเป้าหมายที่แท้จริงของอาจารย์โซโกโร่ ที่ไม่ต้องการจะปลิดชีวิตผู้แพ้ แม้จะได้รับการร้องขอก็ตาม

คุโรซาว่าได้นำเสนอการเล่าเรื่องโดยใช้ภาษาของภาพที่งดงาม ในการสื่อความหมายอย่างโดดเด่น หลังจากที่ซันชิโร่เห็นอาจารย์โซโกโร่ ยาโนะ ชนะการประลอง เขามีท่าทางที่งัดและเสนอตัวลากรถโดยสารให้อาจารย์ทันที พร้อมกับสลัดรองเท้า หรือ "เกียะ" ทิ้งไป ประหนึ่งเป็นการสลัดความคิดเก่าๆ เพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ คุโรซาว่าจับภาพพระยะใกล้ของรองเท้าข้างหนึ่งของเขาผ่านกาลเวลา โดยการตัดต่อภาพ และให้เห็นซันชิโร่ใช้วิชายูโดต่อสู้ในฉากถัดมา ทำให้ผู้ชมได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงผ่านร้อนผ่านฝนของเขา เช่นเดียวกับเกียะข้างนั้น ภายในเวลาอันรวดเร็ว

ซันชิโร่ ในเวลาต่อมาได้ใช้วิชาต่อสู้กับคนทั่วไปอย่างมีเมตตาไร้สติ ในวันต่อมาเขาจึงถูกอาจารย์เรียกมาพบ ในฉากนี้ได้ใช้การแบ่งกรอบภาพเป็น 2 ส่วนเท่าๆ กัน โดยใช้มุมห้องและประตู

บานเลื่อนที่เปิดไว้ ซึ่งเผยให้เห็นฉากหลัง (BackGround) ที่อยู่ในกรอบประตูและรองรับตัวละครที่
นั่งประจันหน้ากันคนละด้านของภาพ ด้วยฉากหลังที่แตกต่างนั้นเหมือนจะสะท้อนบุคลิกของทั้ง
สองคนออกมา ระหว่างภาพของสวนและต้นไม้ที่อยู่เบื้องหลังของอาจารย์ กับภาพของกำแพงอัน
ทึบตันเบื้องหลังชันชิโร่ อาจารย์ได้สั่งสอนเขาว่า "ยูโด เป็นเรื่องของ การรับมือกับปรากฏการณ์
ธรรมชาติหรือสิ่งๆ ไม่ให้มีไว้เช่นหมาเอาชนะ" แม้ว่าก่อนเข้ามาฝึกฝนเขาจะเคยได้เห็นอาจารย์ละ
เว้นชีวิตต่อผู้แพ้มาแล้วครั้งหนึ่ง แต่ก็ไม่ได้ทำให้เขาเข้าใจในหัวใจของศิลปะการต่อสู้เลยแม้แต่น้อย
เขายังยืนยันว่าตัวเขานั้นสามารถตายแทนอาจารย์ได้ ด้วยความโกรธในความเขลาของเขา
อาจารย์จึงสั่งให้เขาไปตาย ชันชิโร่จึงกระโดดลงไปใบบ่อน้ำเพื่อตาย แต่ก็ได้ฉวยตอไม้ยึดจับไว้

แม้ว่าอาจารย์จะไม่ยอมอนุญาตให้เขาขึ้นมา แต่ก็ได้บอกต่อศิษย์คนอื่นว่า "เมื่อเขาลำบาก
ผิด เขาจะขึ้นมาเอง" ระหว่างที่ยืนแช่น้ำใบบ่อน้ำท่ามกลางพระจันทร์เต็มดวง ชันชิโร่ได้เห็นดอกบัว
ที่เบ่งบานในยามราตรีอันเงียบสงบ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการค้นพบสัจธรรมในการต่อสู้ของยูโด ว่า
เป้าหมายของการต่อสู้ นั้นคือ "ความสันติ" หรือ "ความสงบ" ไม่ใช่เพื่อเอาชนะหรือเช่นหมา เขาจึงเลิก
ทรมานตนแล้วขึ้นมาจากบ่อน้ำ ซึ่งฉากนี้เป็นฉากที่คุโรซาว่าได้ออกแบบเพิ่มเติมขึ้นใหม่จากหนังสือ
นิยายต้นฉบับ

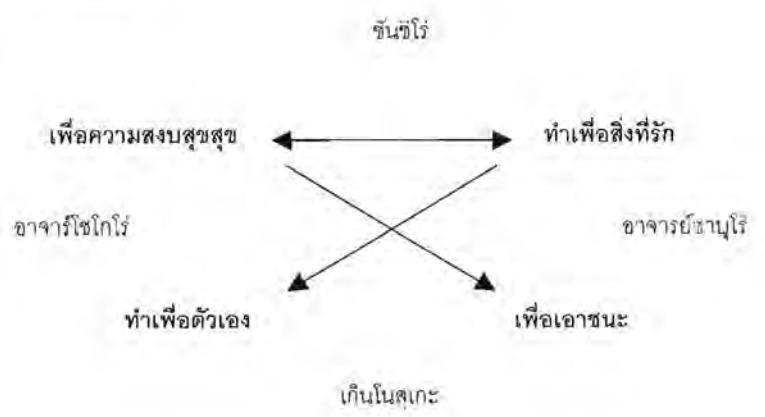
ในฉากต่อมา ในขณะที่ชันชิโร่กวาดใบไม้อยู่ภายนอกสำนัก คนภายนอกได้มาทำประลอง
กับอาจารย์โชโกโร่ เขาคือ "เก็นโนสุเกะ ฮิงากิ" (เก็นโนสุเกะ ชิกิงาตะ) ลูกศิษย์แห่งสำนักอาจารย์อัน
ลีเกะ เก็นโนสุเกะได้ปรากฏตัวครั้งแรกในชุดสูทสากล ถือไม้เท้า และคาบกล้องยาเส้นแบบตะวันตก
ตก เป็นที่น่าสงสัยแก่คุโรซาว่าที่ได้ให้ภาพลักษณะของ "ผู้ร้าย" ในภาพยนตร์ เช่นเดียวกับพวกชาติ
ตะวันตก ที่เข้ามารุกรานวัฒนธรรมของญี่ปุ่น

เมื่อชันชิโร่บอกว่าอาจารย์ของเขาไม่อยู่ เก็นโนสุเกะจึงขอประลองกับลูกศิษย์คนอื่น และ
เอาชนะอย่างง่ายดาย ชันชิโร่ต้องการจะประลองกับเขา แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ประลองกับชายผู้นี้
เนื่องจากยังอยู่ในช่วงสำนึกผิด เก็นโนสุเกะจากสำนักไปโดยทิ้งความเจ็บใจไว้แก่ชันชิโร่ ในเวลา
ต่อมา อาจารย์โชโกโร่ได้แจ้งข่าวการประลองศิลปะการต่อสู้ที่จัดขึ้นโดยกรมตำรวจ เพื่อต้องการ
ค้นหาผู้ชนะและศิษย์คนอื่นๆ ของสำนักผู้ชนะ เพื่อจัดจ้างทำงานต่อไป อาจารย์โชโกโร่ได้ให้ชันชิ
โร่ได้เป็นตัวแทนของสำนัก ในการประลองครั้งนี้

ในงานประลองครั้งนี้ ชันชิโร่ประลองกับอาจารย์ซาบูโร่ แห่งสำนักยูยิตสู ที่หวังจะแก้แค้นความพ่ายแพ้ในคราวก่อน เขาสามารถเอาชนะด้วยการทุ่มเพียงครั้งเดียว ซึ่งครูเชื่อว่าแสดงให้เห็นผลลัพธ์ภายหลังการทุ่มด้วยภาพช้าๆ (Slow Speed) ของบานหน้าต่างที่ตกลงมาบนตัวอาจารย์ซาบูโร่ ซึ่งนอนสลบไสลที่ผนังไม้อัดที่แตกเป็นชิ้นๆ จากแรงกระแทก ท่ามกลางความล่งัดที่สร้างความระทึกใจแก่ผู้ชม หลังจากนั้นก็มีเสียงกรีดร้องของ"ไอสุมิ"(รันโกะ ฮานาอิ) ลูกสาวอาจารย์ซาบูโร่ดังขึ้น ภาพที่ชันชิโร่มองเห็น(มุมมองกล้อง) คือ สายตาเย็นชาที่เต็มไปด้วยความอาฆาตแค้นของเธอ ครูเชื่อว่าได้ใช้การตัดภาพ 3 ระยะเข้าไปยังใบหน้าของเธอ จากระยะไกล ระยะกลาง ไประยะใกล้ นอกจากเพื่อแสดงอาการทางสีหน้าที่ชัดเจนแล้ว ยังใช้เพื่อเน้นความสำคัญของเหตุการณ์ และภายหลังสำนักของซาบูโร่ได้ปิดลง ทั้งสองสิ่งนั้นเป็นภาพที่รบกวนจิตใจของเขา ซึ่งทำให้เขาอ่อนแอลง

สำหรับคู่ประลองของชันชิโร่ในคราวต่อไปคือ อาจารย์ฮันสึเกะ มุราอิ (ทาคาชิ ชิโมะระ) ซึ่งมีลูกสาว"ซาโย" (ยูกิโกะ โทโตโรกิ) ผู้เป็นที่หมายปองของเก็นโนสุเกะ ภายหลังจากการชนะประลองครั้งแรกของชันชิโร่แล้ว ครูเชื่อว่าได้เปิดภาพที่สำนักของฮันสึเกะ ภายในห้องโถงใหญ่มีซาโยที่กำลังเฝ้ารอพ่อของเธอ และเก็นโนสุเกะ ที่กำลังนอนเอกเขนกสูบบุหรี่อยู่ในชุดสูทชุดเดิม ภายในห้องปราทกฏชุดคลุม(แบบตะวันตก)ที่แขวนอยู่ ซึ่งบ่งบอกถึงความเปลี่ยนแปลง ของสภาพชีวิตแบบดั้งเดิมที่ปรากฏสิ่งแปลกปลอม นั้นหมายถึงตัวของเก็นโนสุเกะด้วย ภาพที่แสดงความเป็นปฏิปักษ์ระหว่างเขากับชันชิโร่ คือ ภาพเก็นโนสุเกะที่ขยี้ก้นบุหรี่ปนดอกไม้ ที่มีลักษณะคล้ายดอกบัวบาน ซึ่งอาจมีนัยหมายถึงตัวชันชิโร่

1) Sanshiro Sugata (1943)

ซาโยได้คอยไปสวดมนต์ที่วัดให้พ่อเธอประสบชัยชนะอยู่ทุกวัน ชันชิโร่ได้พบซาโยโดยบังเอิญและ ได้เกิดความรักขึ้นระหว่างทั้งสอง กระทั่งชันชิโร่เฝ้าตามเรื่องที่เธอมาสวดมนต์อยู่ทุกวัน ทำให้เขาได้ทราบว่า จะต้องต่อสู้กับพ่อของเธอ จนวันประลองมาถึงชันชิโร่เกิดความว้าวุ่น จนพระได้เตือนสติ ด้วยเหตุการณ์คืนที่เขาเกาะท่อนไม้แช่น้ำในบ่อบัว ที่เขาพบเป้าหมายของการต่อสู้คือ "ความสงบ"นั่นเอง

ชันชิโร่จึงได้สติและไปแข่งขันได้ทันเวลา ซึ่งในการประลองกับอาจารย์ฮันส์เกะ ได้แสดงวิถีทางของยูโดที่ต้องใช้ "สมาธิ" อย่างแน่วแน่ ครูเชื่อว่าใช้การช้อนภาพของชันชิโร่ ที่กำลังประลองกำลังอาจารย์ฮันส์เกะ ในหลากหลายมุมมอง เพื่อแสดงถึงระยะเวลาที่ยาวนาน ขณะที่ทั้งสองพยายามหาช่องว่างในการโจมตี ซึ่งชันชิโร่ สามารถเอาชนะได้ในที่สุด ภาพกว้างจากมุมสูงของเวทีประลองได้แสดงให้เห็น พลังอำนาจในการทุ่มของชันชิโร่จากระยะห่างของคนทั้งสอง และชันชิโร่ได้รับการขอบคุณจากฮันส์เกะในสภาพบอบช้ำ ในภายหลังทั้งสองได้มาเป็นมิตรกันที่สุดในที่สุด

และในระหว่างที่มีมิตรภาพกำลังออกเงย เมื่อชันชิโร่ ฮันส์เกะ และซาโย กำลังรับประทานอาหารร่วมกัน "เกินโนสุเกะ" ได้เข้ามาขัดจังหวะเพื่อทำประลองกับชันชิโร่ ซึ่งครูเชื่อว่าได้ใช้เสียงลมพัดอันอื้ออึง และแสงไฟที่วูบไหวตามลม เพื่อบ่งบอกความชั่วร้ายของตัวละครตัวนี้ที่ปรากฏตัวขึ้น เสียงของลมนี้มีบทบาทอย่างยิ่งในภาพยนตร์ของครูเชื่อว่า "ลม" ของเขาได้ใช้เพื่อบ่งบอกช่วงเวลา ที่ตื่นเต้นหรืออันตราย หรือ นาทีวิกฤติ (Moment of Danger)

ส่วนในฉากประลองสุดท้าย ที่มีความน่าตื่นตาตื่นใจทางด้านภาพ ซึ่งถือการต่อสู้ระหว่างธรรมะและอธรรม ท่ามกลางทุ่งหญ้าที่ไหวลู่ไปตามกระแสลมอันบ้าคลั่ง กระแสลมและแสงแดดได้สร้างพื้นผิวให้เกิดการเคลื่อนไหวของแสง - เงา อย่างสวยงามและน่ากลัว ในขณะที่ตัวละครอยู่สงบ

นิ่งในสมาธิเพื่อทบทวนพลังในการเอาชนะเพียงครั้งเดียว เมื่อทั้งสองเข้าต่อสู้ในระยะประชิด และชันชิวโรตกเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำ ภาพจางของดอกบัวบาน ได้ซัดเข้ามาบนท้องฟ้า อันเป็นสัญลักษณ์แทนการค้นพบทางออกอีกครั้ง สิ่งนั้นคือการต่อสู้เพื่อสันตินั่นเอง ทำเขาสามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ได้สำเร็จ

สุดท้ายภาพยนตร์ได้ดำเนินมาถึงตอนจบจริงๆ เมื่ออาจารย์ต่างคุยเรื่องที่ชันชิวโรได้ขอออกเดินทางสู่โลกภายนอกเพื่อฝึกฝนฝีมือ และหาสัจธรรมของการต่อสู้ต่อไป แทนที่จะได้อยู่ครองคู่กับ "ซาโย" คนรัก ตามอย่างตอนจบภาพยนตร์ทั่วไป นับเป็นตอนจบที่เปิดเอาไว้ให้ผู้ชมได้จินตนาการต่อไป และแสดงให้เห็นว่า ชันชิวโรได้ให้คุณค่าของการแสวงหาวิชาความรู้ สำคัญมากกว่าความรักของหนุ่มสาว ซึ่งเป็นอุดมคติของการเรียนรู้ปรัชญาการต่อสู้

"ธรรมชาติ" ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของภาพยนตร์ ที่คุโรซาวาได้ใช้ในภาพยนตร์เรื่องต่อมาเสมอๆ จะเห็นได้จากภาพเหตุการณ์ทางธรรมชาติของ ฝนตก แดดร้อนจัด ลมพัดอย่างบ้าคลั่ง หรือความเงิบสงัดของราตรีท่ามกลางแสงจันทร์ สิ่งนี้ล้วนบ่งบอกถึงการมีอิทธิพลเหนือชีวิตมนุษย์ตัวเล็กๆ ในโลก ซึ่งเขาสามารถดึงเอาบรรยากาศเหล่านี้สร้างอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างยอดเยี่ยม นับตั้งแต่ฉากเกี้ยวขำหนึ่งที่ผ่านร้อนผ่านฝน หรือฉากในบ่อบัว จนถึงฉากต่อสู้ในทุ่งหญ้าท่ามกลางสายลม

สำหรับภาพยนตร์เรื่องแรกของคุโรซาวา เขาได้ให้ เซอิจิ ชูสุกิ มาประพันธ์ดนตรีประกอบ แต่สำหรับฉากเครดิตเปิดเรื่อง ซึ่งใช้ภาพถ่ายของเมืองอันเป็นท้องเรื่องนั้น ดนตรีที่ใช้เป็นเพลงมาตรฐานสำหรับภาพยนตร์ทุกเรื่องในเวลานั้น A leitmotiv ในฉากที่เน้นความสำคัญ เช่น ในฉาก

ที่ซันชิโร่ ใช้ความคิดในขณะที่แช่อยู่ในบ่อน้ำ และจ้องมองดอกบัวที่เบ่งบาน แสดงถึงการค้นพบปรัชญาของยูโด และสำหรับเพลงในฉากรัก สันนิษฐานว่าได้ถูกตัดออกไปพร้อมฉากนั้น โดยคณะกรรมการของกองทัพ

คุโรซาวานับเป็นผู้กำกับที่แสดงความใส่ใจงานด้านภาพ และการตัดต่อมาก ในการเชื่อมภาพระหว่างสองฉาก เช่น ภาพของอันลีเกะที่ถูกหามออกไป ได้ตัดต่อเชื่อมกับภาพรถลากภายนอกอย่างแนบเนียน หรือการแพนกล้องจากภาพของบ่อบัวภายนอกเข้ามาในห้องที่ซันชิโรกำลังแต่งตัวไปแข่งขันอย่างเร่ร่อน ซึ่งใช้การตัดต่อที่ดูเหมือนกล้องได้ทะลุฉากเข้ามาภายใน รวมทั้งการใช้เทคนิคทางด้านสปีดภาพ ที่สร้างอารมณ์ความรู้สึกถึงความรุนแรง และการออกแบบงานด้านภาพที่สื่อถึงความงดงามดุจภาพเขียน ในภาพการประลองครั้งสุดท้าย ท่ามกลางทุ่งหญ้าและกระแสมันนี้ เขาได้ใช้ลมธรรมชาติด้วยการเฝ้ารอคอย"ลม"อยู่ถึง 3 วัน ถึงสามารถถ่ายชอมจากการต่อสู้ที่สวยงามนี้ได้ นั่นเป็นหลักฐานที่บ่งบอกถึงความพิถีพิถัน หรือ การไม่ประนีประนอมของผู้กำกับผู้นี้

The Most Beautiful (1944) : ความมั่งคั่งแห่งชาติ / ความงามแห่งดอกไม้เหล็ก

The Most Beautiful เป็นภาพยนตร์เรื่องที่ 2 ของคุโรซาวา ที่นับเป็นเรื่องแรกของเขา ที่ให้บทบาทพระเอกของเรื่องเป็น "ผู้หญิง" ภายหลังจากที่คุโรซาวาประสบความสำเร็จจาก ภาพยนตร์ในแนวทางแอ็คชั่นอย่าง Sanshiro Sugata อย่างท่วมท้น เขาได้หันมาทำหนังที่มีฉากหลังปัจจุบัน ในช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ยังระอุ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของสาวโรงงานคนหนึ่ง ในโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตเลนส์ เพื่อใช้ในการสงคราม ที่ต้องอุทิศร่างกายและแรงใจเพื่อทำงานหนักให้เท่าเทียมกับชายชาติรี นับเป็นภาพยนตร์ที่มุ่งสร้างอุดมการณ์รักชาติ ในยามสงครามอย่างตรงไปตรงมา และเชิดชูความเสียสละของ "ผู้หญิง" กลุ่มหนึ่ง ที่ไม่น้อยหน้า "ผู้ชาย" ชาตินักรบแต่อย่างใด

คุโรซาวา ได้ถ่ายทอดภาพยนตร์ออกมาในแนวทางสมจริง (Realist) แบบสารคดีคล้ายคลึงกับหนังสือสารคดีตามสไตล์เยอรมันกับรัสเซีย การเล่าเรื่องถูกเรียงลำดับอย่างง่าย ๆ เป็นตอนๆ ซึ่งในแต่ละตอนก็เป็นชีวิตของผู้หญิงแต่ละคน ที่มีชีวิตและพานพบปัญหาแตกต่างกันไป ตัวหนึ่งได้พูดถึงสงครามที่ส่งผลต่อชีวิตของหญิงสาวเหล่านี้ไม่มีทางหลีกเลี่ยง และความพยายามที่จะมีชีวิต การต่อสู้อย่างมีความหวัง ซึ่งนักแสดงส่วนใหญ่ในเรื่อง ก็คือสาวโรงงานจริงๆ แต่เพื่ออรรถรสในด้านความบันเทิงของภาพยนตร์จึงต้องมีนักแสดงจริงๆ ซึ่งดารานำของเรื่องคือ โยโกะ ยางุจิ ที่ภายหลังได้กลายมาเป็นภรรยาของ "จอมจักรพรรดิแห่งโลกภาพยนตร์" ผู้นี้ เธอได้สวมบทบาท และถ่ายทอดอารมณ์ในเชิงดราม่าได้อย่างยอดเยี่ยม

ในช่วงแรก บทบาทของผู้หญิงในเรื่อง ได้ถูก "กรอบแห่งอุดมการณ์สังคมนิยม" พยายามลดทอนความเป็นหญิงให้หมดไป และสร้างภาพลักษณ์ของชายชาติรี ที่มีความเข้มแข็ง และยึดมั่นอย่างสูง ในระเบียบวินัยเข้ามาแทนที่ รูปลักษณ์ภายนอกที่งดงามในแบบสตรี ถูกเครื่องแต่งกายที่กระด้างทึบตัน (ชุดกับหมวกดูราวกับเครื่องแบบทหาร) ปกปิดความเป็นหญิงและหล่อหลอมความเป็นชายให้ทุกคนเป็นเหมือนกันทั้งหมด ประกอบกับการแสดงออก เช่น การร้องเพลงปลุกใจและการเดินสวนสนามเพื่อสร้างวินัย รวมถึงวิธีการปฏิบัติที่หัวหน้าโรงงานซึ่งดูจืด "ผู้บังคับบัญชา" แห่งกองทัพ ได้สร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมา ทำให้โรงงานแห่งนี้เปรียบดั่ง "สมรภูมิ" ของผู้ชายไม่ผิดเพี้ยน

ในช่วงเปิดเรื่อง เป็นภาพการประกาศกระจายเสียงในโรงงาน พูดถึงการขอความร่วมมือในด้านการผลิตอุปกรณ์ในทางทหารอย่างเร่งด่วน โดยมีการประกาศอย่างชัดเจนว่า แรงงานหญิงนั้น

จะมีสัดส่วนที่มากกว่าผู้ชายหลายเท่าตัว ด้วยวิธีการใช้น้ำเสียงในการประกาศ นั้นหนักแน่น เข้มแข็งดุจคำสั่งทหาร หากได้มีความอ่อนโยน หรืออ่อนแอปรากฏอยู่เลย และภาพต่อๆ มา เราจะได้เห็นอิริยาบถของสาวโรงงาน ที่ปฏิบัติอย่างพรักพร้อมในแบบทหาร ผู้หญิงแต่ละคนจึงมีสภาพเหมือนกับ "ทหารเกณฑ์" เนื่องจากแต่ละคนก็มาจากต่างที่ต่างทาง และต้องมาอยู่ร่วมกันเพื่อทำงานหนักเยี่ยงชายทั่วไป ภาพที่เห็นจึงเป็นวิธีการของโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) อย่างไม่รู้ตัว ยิงในบทสนทนาที่มีการประนามอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นศัตรูอย่างเปิดเผย

วิธีการหล่อหลอมร่างกายและจิตใจให้เป็นเยี่ยงชาย ถูกนำเสนอผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่นการเดินอย่างเป็นระเบียบเพื่อเดินกลับหอพักในช่วงเลิกงาน พร้อมกับมาร้องเพลงปลุกใจไปด้วย และการชักซ้อมวงดุริยางค์หญิงที่เป็นกิจวัตรประจำวัน ภายหลังจากเปิดเรื่องด้วยวิธีการอย่างปลุกเร้าได้ไม่นาน ภาพยนตร์ก็ค่อยๆ เปิดเผยแง่มุมอันแท้จริงของความเป็นหญิง สอดแทรกเข้ามาด้วยวิธีการของภาพยนตร์ดราม่า โดยเฉพาะด้านที่อ่อนแอของผู้หญิงโดย สรีระและจิตใจ ฉากในโรงงานที่เจ้าหน้าที่คอยเดินตรวจ และฝ่ายหญิงที่ต้องแสร้งทำเป็นขยัน เนื่องจากพวกเธอมีความกังวลในการทำงานอย่างผู้ชาย ในสภาพร่างกายแบบผู้หญิง

เรื่องราวถูกเล่าผ่านชีวิตของตัวละครแต่ละคน เริ่มจากหญิงสาวคนหนึ่ง (Ling) ที่ไม่สบายจนเธอไม่สามารถไปทำงานได้ อาจารย์หญิงได้ช่วยดูแลเธอ หากแต่เธอกลับรู้สึกผิดที่ทำให้เพื่อนๆ ต้องทำงานหนักขึ้น เธอขอร้องไม่ให้อาจารย์หญิงเรียกพ่อของเธอมารับ และในฉากต่อมาพ่อของเธอก็เดินทางมารับเธอกลับต่างจังหวัด และเพื่อนๆ ก็มาเยี่ยมส่งเธอพร้อมกับอาจารย์ที่คุมวงดุริยางค์ได้มอบของขวัญเป็นที่ระลึก ทำให้เธอตื่นตันในมิตรภาพของเพื่อนๆ ในโรงงานแห่งนี้ ภายหลังจากที่ต้องจากเพื่อนไป 1 คน หญิงทั้งหมดก็ทำงานหนักขึ้น เป้าหมายการผลิตที่เพิ่มขึ้นถูกแสดง ด้วยเส้นกราฟที่พุ่งขึ้น เป็นการอธิบายเรื่องราวได้ชัดเจนที่สุด

เวลาต่อมา เพื่อนหญิงอีกคนได้ประสบอุบัติเหตุตกจากหลังคาหอพัก เมื่อเธอพยายามชมทิวทัศน์ของภูเขาฟูจิ เธอต้องนอนเข้าเฝือกในโรงพยาบาล ในฉากนี้เธอพูดจาอย่างยิ้มแย้มว่า โชคดีที่มือทั้งสองไม่เป็นอะไร หากมีไม้เท้าช่วยเธอก็สามารถกลับไปทำได้ ท่ามกลางหมู่เพื่อนๆ และอาจารย์ที่ยืนล้อมรอบเตียงที่กำลังใจเริ่มถดถอยลง และเส้นกราฟปริมาณการผลิตนั้นกลับพุ่งดิ่งลง ในสถานการณ์ต่อมา ผู้หญิงส่วนหนึ่งต่างมาถกเถียงเรื่องความเต็มทีในการทำงาน และมีคนหนึ่งกล่าวว่า ให้เลิกเถียงกันได้แล้ว ถ้าหากงานไม่เสร็จ มันจะเป็นที่น่าละอายใจยิ่งกว่า เมื่อมีฝูง

เครื่องบินบินผ่านไป ทุกคนต่างมีกำลังใจเพราะรู้ว่า พวกทหารต้องพึ่งอุปกรณ์เลนส์ ที่ผลิตจากแรงกายแรงใจของพวกเธอ ในท่ามกลางเสียงหัวเราะสนุกสนาน หัวหน้ากลุ่มผู้หญิง "โคกาคุ"(โยโกะ ยางุจิ) กลับมีสีหน้าที่โศกเศร้า จนมีทหารผู้หนึ่งสังเกตเห็น เขาได้แนะนำเธอให้ผ่อนคลายลงบ้าง

ในฉากการเล่นวอลเลย์บอลที่จัดขึ้นโดยโคกาคุ เพื่อสร้างความสนุกสนานผ่อนคลายแก่เพื่อนๆ ในโรงงาน ได้แสดงด้านที่มีความมุ่งมั่น และความสดใสของผู้หญิง กราฟที่เคียดลงกลับพุ่งสูงขึ้นอีกครั้ง ภายหลังจากนี้เธอได้อ่านจดหมายจากพ่อ ซึ่งเล่าเรื่องอาการป่วยของแม่ และคำสั่งของแม่ที่กำชับให้เธอทำงานต่อไป ไม่ต้องกลับมาเด็ดขาด ในระหว่างที่เธอกำลังตั้งใจอยู่นั้น ภาพมือที่หยิบเอาหนังสือตารางเดินรถไฟ ได้บ่งบอกความต้องการของเธออย่างเหลือล้น ทว่าเธอได้พบกับเด็กสาวคนหนึ่ง ซึ่งขอให้โคกาคุปกปิดเรื่องสุขภาพของเธอ เนื่องจากเธอไม่อยากหยุดทำงาน ในฐานะที่เธอเป็นหัวหน้าจึงต้องปฏิบัติตามที่อย่างเลี่ยงไม่ได้ และเธอก็จึงจำต้องวางหนังสือตารางเดินรถไฟลงที่เดิม

แม้เธอจะกังวลเรื่องแม่ที่ป่วยของเธอ โคกาคุได้ทำหน้าที่ปลุกใจเพื่อนให้ทำงานต่อไป ทำให้กราฟสูงขึ้นอีกครั้ง ต่อมาพวกเธอได้เดินสวนสนามไปรับเพื่อนที่ขาหักกลับมาทำงานอีกครั้ง แต่ทว่าบรรยากาศกลับเริ่มตึงเครียดเพราะเนื่องจากสภาพร่างกายอันเหนื่อยล้าของผู้หญิง ที่ถึงที่สุดแล้ว พวกผู้หญิงเริ่มไม่พูดคุยกัน ไร้อีวิตชีวา กราฟนั้นตึงลงอีกครั้ง แต่พวกเธอก็ยังมั่นใจว่า มีอาจารย์และโคกาคุเป็นผู้นำที่ดีคอยชี้นำ แต่ในที่สุดก็เกิดมีปากเสียงระหว่างเพื่อนๆ ต้นเหตุจากหญิงสาวผู้ปกปิดเรื่องสุขภาพ ไม่สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์ เธอกลับถูกเพื่อนอีกคนต่อว่าว่าทำงานให้เกิดความเสียหาย โคกาคุถูกตามให้มาใกล้เกลี่ย แต่เธอก็ไม่ไปเนื่องจากเธอต้องรักษาความลับของเพื่อนนั่นเอง

เหตุการณ์ไม่มีทีท่าว่าจะดีขึ้น แม้อาจารย์หญิงจะไปตามLing กลับมา ทุกคนเล่าเรื่องให้อาจารย์หญิงฟังว่า โคกาคุไม่ยอมพักผ่อน เนื่องจากเธอลงโทษตัวเองที่ไม่ได้ตรวจเช็คเลนส์ชิ้นหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดการผลิตที่ผิดพลาดได้ เพราะเธอเกิดหลงลืมเมื่อมีคนมาตามให้ ไปใกล้เกลี่ยเรื่องวิวาท ทำให้เด็กหญิงที่ปกปิดเรื่องสุขภาพของตนบอกว่า เธอเองนั้นมีไข้ทุกวันแต่ก็ขอให้โคกาคุปกปิดให้ ทุกคนจึงเข้าใจเรื่องราวอย่างแจ่มชัด และช่วยสวดมนต์ภาวนาให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองเธอ ถึงอย่างไรโคกาคุก็ไม่ย่อท้อ เธอทำงานอยู่ในห้องเพียงคนเดียว และร้องเพลงปลุกใจไปด้วยเพื่อสร้างเสริมกำลังใจให้ตัวเองเที่ยวแล้วเที่ยวเล่า ในฉากนี้ครูชาวที่ใช้เลนส์กว้าง ถ่ายภาพที่มีความชัด

ลึกของห้อง ที่มีเก้าอี้เรียงกันเป็นแถวเป็นเส้นนำสายตาไปยังโคกาคุ ที่นั่งทำงานอย่างไม่ย่อ อยู่ปลายสุดของโต๊ะอย่างโดดเดี่ยว เมื่อเธอใกล้จะหลับลง ภาพที่เธอที่เธอมองผ่านกล้องจุลทรรศน์ ซึ่งเป็นมุมมองของผู้ชมด้วยเช่นกัน กลับกลายเป็นภาพของเครื่องบินรบบนท้องฟ้า นั่นคือภาพที่คุโรซาว่าต้องการจะบอกว่า มุมมองผ่านเลนส์ของผู้หญิง ก็ไม่ต่างจากชายชาติรีที่ใช้มันเพื่อการสงคราม และหน้าที่ของเธอก็มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดเท่าเทียมผู้ชายที่กำลังป้องกันประเทศ นั่นทำให้เธอทำงานต่อไปจนสำเร็จ

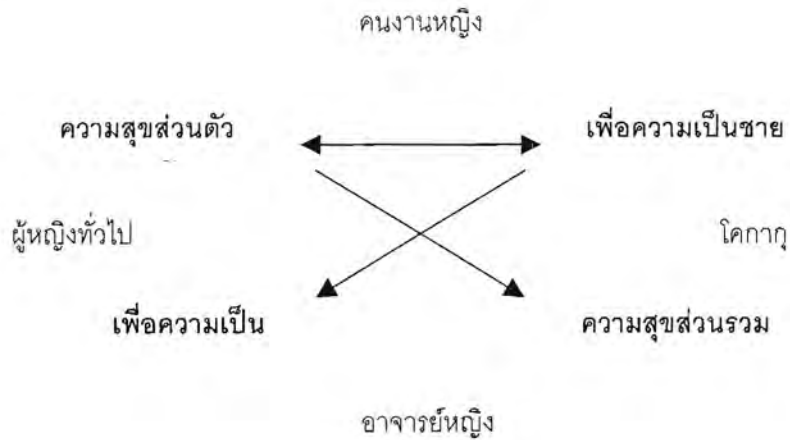
ในฉากสุดท้าย เมื่อเธอได้รับจดหมายจากพ่อ และอาจารย์ต้องการให้เธอลับไปงานศพของแม่ที่เสียชีวิตลง ภาพของโคกาคุที่ปลายสุดของทางเดิน ถ่ายภาพในมุมต่ำด้วยเลนส์กว้างทำให้สัดส่วนภาพดูบิดเบือนไป ซึ่งดูเธอตัวเล็กมากเมื่อเทียบกับบรรดาอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่ถือจดหมายซึ่งยืนรอเธออยู่ระยะหน้าสุด ซึ่งสื่อความหมายถึงชะตากรรมครั้งใหญ่ที่เด็กผู้หญิงตัวเล็กๆ คนหนึ่งจะได้รับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้เธอจะพยายามอดกลั้นโดยไม่ยอมกลับบ้าน เนื่องจากแม่ของเธอสั่งเอาไว้ แล้วกลับไปทำงานต่อไป ภาพยนตร์ไม่ได้มีความต้องการให้เราได้รับรู้ถึงความเสียสละของเพศหญิงเช่นเธอในยามสงคราม ที่นำเสนออย่างแห้งแล้ง ไร้ความเป็นหญิงเสียทีเดียว เธอหลังน้ำตาในขณะที่ก้มลงมองกล้องจุลทรรศน์ ซึ่งน้ำตาทำให้เธอมองไม่เห็นภาพได้ถนัดนัก เธอจึงต้องปาดน้ำตาที่หลังไหลพรูพุ่งออกมา และมันเป็นฉากที่เร้าต่อความรู้สึกสูญเสียอย่างที่สุด

สำหรับในภาพยนตร์เรื่องที่ 2 ของเขา ได้บ่งชี้ว่า เซอิจิ ชูสุกิ ผู้ประพันธ์ดนตรีในเรื่องแรก ไม่ได้ให้ความสนในการทำเพลงประกอบ เขาใช้เพลงที่มีอยู่แล้วมาประกอบในฉากต่างๆ กระทั่งคุโรซาว่าได้พบกับ ฟูมิโอะ ฮายาซากะ เพื่อสร้างสรรคดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สำหรับภาพยนตร์แต่ละเรื่องที่แตกต่างกันออกไป ในเรื่องได้มีการใช้เพลงแนวปลุกใจรักชาติ ในขณะที่เหล่าคนงานเดินสวนสนามไปในเมือง ซึ่งคุโรซาว่าได้เล่าถึงการกำกับในฉากนี้ว่า เขาไม่สามารถทำให้ผู้หญิงเหล่านั้นเชื่อฟังได้ดี เพราะพวกเขาต่างรู้สึกที่ตัวเองแสดงออกอย่างโง่เง่า กระทั่งด้วยการชักซ้อมหลายครั้งๆ ทำให้ผ่านไปได้อย่างดี

ความพยายามถ่ายทอดภาพยนตร์ออกมาในแนวทางกึ่งสารคดี ถึงภาวะสงครามที่ส่งผลต่อชีวิตของหญิงสาวเหล่านี้เรียบง่าย ไม่หวือหวา ได้ช่วยสร้างอารมณ์ความรู้สึกอันลึกซึ้งแก่ผู้ชม ด้วยเหตุการณ์ในชีวิตของผู้หญิงเหล่านี้ ถูกเล่าอย่างง่าย ๆ โดยใช้ภาพของกราฟปริมาณการผลิต มาเปรียบเทียบให้เห็น ซึ่งล้วนสอดคล้องไปตามชีวิตที่ผันผวน มีขาขึ้นและขาลง ของบรรดาผู้

หญิงเหล่านี้ ซึ่งก็ไม่ต่างจากชีวิตมนุษย์ทุกผู้ทุกคน อย่างไรก็ตามนี้เป็นภาพยนตร์ที่คุโรซาวารักเป็นที่สุด เพราะเป็นภาพยนตร์แห่งการกำลังใจ และปลุกเร้าชาตินิยมของชาวญี่ปุ่นอย่างแท้จริง

2) The Most Beautiful (1944)

Sanshiro Sugata II (1945) : ยั้งตามหาปรัชญายูโด

เป็นเรื่องที่ลำบากใจอย่างยิ่งในการสร้างภาคต่อ จากภาพยนตร์ที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้วของคุโรซาวาว่า ด้วยเหตุผลที่เขาไม่ต้องการจะทำอะไรซ้ำ ๆ เหมือนเดิม สำหรับชันชิโร่ภาค 2 จึงเป็นการทำงานตามใบสั่ง ที่ประสบความสำเร็จเทียบเท่าภาคแรกไม่ได้เลย หน้าที่ยังเป็นกรหยก ยืมมิมจากการต่อสู้ออกจากภาคแรก มาทำโดยไม่ประสบความสำเร็จนัก

สำหรับเรื่องนี้ คุโรซาวามีความต้องการวิพากษ์การรุกรานทางวัฒนธรรมจาก"ตะวันตก" โดยเฉพาะคนอเมริกัน อย่างชัดเจน ในฐานะประเทศคู่อริในสงครามโลก เรื่องราวในเรื่องเกิดในปี 1887 ในฉากแรกกลาสีเรืออเมริกัน ได้ถูกนำเสนอบนภาพอันขบขัน เขาทะเลาะวิวาทกับคนลากรถชาวญี่ปุ่นตัวเล็กๆ ที่ไร้ทางสู้ ชันชิโร่ได้ยื่นมือเข้าช่วยเหลือและเอาชนะด้วยวิชายูโด เด็กลากรถนั้นจำเขาได้ และขอสมัครเป็นศิษย์ แต่ชันชิโร่ไม่ต้องการให้มีคนเดินรอยตามเขา เขาจึงบอกแก่เด็กหนุ่มว่า "การต่อสู้มันเจ็บปวดมาก"

"ความเจ็บปวด"ในความหมายของเขา นอกจาก"ความเจ็บปวดทางร่างกาย"จากการต่อสู้แล้ว มันยังเป็น"ความเจ็บปวดทางใจ" ที่ไม่อาจเยียวยาหลงได้ แม้ว่าเขาจะเป็นผู้ชนะในการแข่งขันที่ผ่านมาเมื่อ 5 ปีก่อน แต่มันทำให้ชีวิตของผู้ที่พ่ายแพ้ นั้นเปลี่ยนแปลงไป จากผลลัพธ์ในภาคแรกที่สำนักยูยิตสึต้องปิดตัวลง มันทำให้ศิษย์ของสำนักเหล่านั้น ผูกพยาบาทต่อตัวเขา เมื่อตัวแทนทูตอเมริกันมาเชิญเขา เพื่อเข้าร่วมการต่อสู้ระหว่างศิลปะ"ยูโด"ของญี่ปุ่นกับ"มวย"ของตะวันตก ซึ่งคู่ต่อสู้ของเขาก็คือกลาสีเรือผู้นั้น ซึ่งเป็นแชมป์มวยที่ชื่อ "วิลเลียม สตาร์"

ในสายตาของเขามวยนั้นไม่ใช่ศิลปะการต่อสู้ มันเป็นการแสดงที่น่าขบขัน และเป็นเรื่องผิดต่อกฎของยูโด ที่ห้ามใช้วิชาต่อหน้าสาธารณชน ในวันที่จัดการแข่งขันเขาพยายามห้าม ตัวแทนสำนักยูยิตสึไม่ให้ต่อสู้กับนักมวย ทว่าไม่สำเร็จเนื่องจากตัวแทนคนนั้น คือลูกศิษย์ของสำนักอาจารย์ซาบูโร่ มอมมะ ที่เขาเอาชนะในการแข่งขันในอดีต ด้วยสำนักที่ปิดไปและไม่มีเงินยาได้ จึงต้องแสวงหาเงินด้วยวิธีนี้ เมื่อได้รับรู้ความจริงทำให้ชันชิโร่รู้สึกผิด และทนไม่ได้ที่เห็นศิลปะการต่อสู้ของชาติโดนเหยียบย่ำ และกลายเป็นที่หัวเราะเยาะ หลังจากนั้นเขาได้ไปปรึกษาอาจารย์โซโกโร่ ว่าเขาต้องการเลิกยูโดเสีย เพราะมันทำให้คนมากมายเกลียดเขา รวมทั้งครอบครัวของผู้แพ้ต้องสูญเสียคนอื่นเป็นที่รัก ดังเช่น"ซาโย" คนรักของเขาที่สูญเสียไปภายหลังจากการต่อสู้กับเขา

แต่อาจารย์กลับเห็นว่า เขายังไม่เข้าใจปรัชญาการต่อสู้อย่างลึกซึ้ง และในเวลาต่อมาชาย
 ประหลาด 2 คน ได้มาทำสัญญากับซันชิโร่ เขาทั้งสองคนคือ 2 พี่น้อง"เทสชิน"และ"เกนซาบุโร่" ผู้
 ต้องการแก้แค้นแทนพี่ชายคนโต"เกินโนสุเกะ" ที่พ่ายแพ้ต่อซันชิโร่ในฉากสุดท้ายของภาคแรก ทั้ง
 สองพี่น้องถูกออกแบบให้มีบุคลิกลักษณะที่เลวบริสุทธิ์ ในครั้งแรกที่ทั้งสองปรากฏตัวอยู่ในชุดสีขาว
 ซึ่งติดกับชุดดำของคนล่านักยูโด ซึ่งบ่งบอกความขัดแย้งภายในฉากอย่างเด่นชัด เกนซาบุโร่ ผู้มีฝึ
 มือร้ายกาจแต่ไม่สามารถควบคุมสติให้เป็นปรกติได้ เขาปรารถนาเข้าไปทำลายผนังไม้จนแหลกด้วยฝ่า
 มือเดียว เทสชินได้เข้ามาปกป้อง และอธิบายว่าน้องชายเขากำลังป่วย ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้
 ดีนึก ในฉากนี้คุโรซาว่าได้ใช้สัญลักษณ์ที่บ่งบอกความชั่วร้าย คือภาพเงาขนาดใหญ่ของทั้งสองคน
 ที่ทาบบนผนังที่แขวนป้ายชื่อในห้องซ้อมยูโด ช่วยส่งเสริมความน่าเกรงขามของทั้งสอง

กระนั้นอาจารย์ก็ไม่รับคำทำให้ซันชิโร่ต่อสู้ เนื่องจากทั้งเทสชิน และเกนซาบุโร่ไม่ทำความ
 เคารพซึ่งกันและกัน อันเป็นมารยาทของผู้ใช้ศิลปะการต่อสู้ ซึ่งย่อมเป็นสิ่งแสดงว่าทั้งสองไม่ได้เป็น
 นักต่อสู้ผู้มีเกียรติ ทั้งสองได้จากไปพร้อมคำพูดดูถูกถากถางล่านักยูโด สำหรับซันชิโร่เขากลับว่าวุ่น
 ใจจนต้องกลับมากินสาเกภายในห้องซ้อม พร้อมกับปรึกษาเพื่อนร่วมสำนักว่าเหตุใดจึงมีคนเกลียด
 เขามากมาย ในวันรุ่งขึ้นซันชิโร่กลับยอมให้"ไซโต"เด็กลากรดเข้าร่วมฝึกยูโด เขากลับทุ่มเด็กใหม่
 อย่างเอาเป็นเอาตายเพื่อสั่งสอนให้รู้ถึงความเจ็บปวดของยูโด และในที่สุดซันชิโร่ก็ยอมรับความ
 พยายามในตัว ภาพซ้อนของไซโต ที่ลงนั่งคุกเข่าแทนเวลาที่เปลี่ยนไป แสดงการฝึกฝนอย่างทุ่มเท
 ของเขาต่อศิลปะยูโด

ทางด้านพี่น้องเทสชินและเกนซาบุโร่ ได้ไปเยี่ยม"เกินโนสุเกะ"พี่ชายที่กำลังป่วยอยู่เพราะ
 การพ่ายแพ้ต่อซันชิโร่ ทั้งสองพี่น้องต้องการล้างแค้นซันชิโร่ ผู้ที่เอาชนะและแย่งเอาหญิงที่พี่ชาย
 หลงรักไป ในฉากนี้ได้เผยบุคลิกภาพของเกนซาบุโร่ ที่ดูคล้ายพวกเบี่ยงเบนทางเพศ เมื่อเขาแอบ
 เอากิโมโนของซาโย ขึ้นมาสวมฝึสดด้วยความหลงใหล จนทำให้เกินโนสุเกะเกิดโมโหขึ้นมา ภายหลัง
 จากนั้นเกินโนสุเกะได้เดินทางไปเยี่ยมซันชิโร่ เกนโนสุเกะได้กลายเป็นผู้สำรวจจิตใจปราศจาก
 ความอาฆาต ได้เล่าเรื่องราวของน้องชายของตน เขายังมอบวิชาที่น้องทั้งสองศึกษาให้แก่ซันชิโร่
 และนี่เป็นอีกครั้งที่ซันชิโร่ได้รับการอภัยจากศัตรู เขาได้อาสาเป็นคนลากรดไปส่งเกินโนสุเกะ เพื่อ
 ตอบแทนน้ำใจ

ซันซีโรชักซ้อมการต่อสู้ ภายใต้แสงตะเกียงในห้องฝึกซ้อม เขาได้ตัดสินใจทำลายกฎ 3 ข้อของสำนัก เพื่อจะได้โดนไล่ออกและสามารถไปต่อสู้กับเทสชินและเกนซาบุโร่ได้ เขาจึงยอมไปต่อสู้กับนักมวยอเมริกัน ในฉากการต่อสู้นั้นยังคงใช้เทคนิคที่เล่าเรื่องเหมือนกับการแข่งขันในภาค 1 ครูซาว่ายังคงใช้ความเสียบ เพื่อสร้างความตื่นเต้นระทึกใจ โดยเฉพาะการออกแบบให้ผู้ชมต่างๆ ตกตะลึงและหยุดนิ่งอริยาบถไว้ ซึ่งนอกจากจะเป็นภาพที่ขบขันแล้ว ได้ช่วยเน้นย้ำอาณาภพอันร้ายแรงของยูโดได้เป็นอย่างดี ซันซีโรไม่รับเงินรางวัลผู้ชนะ เขากลับมอบเงินนั้นให้ตัวแทนยูยิตสูผู้พ่ายแพ้ต่อมวยคราวก่อน ซึ่งเข้ามาขอโทษและกล่าวขอบคุณซันซีโร ที่ได้ช่วยกอบกู้ชื่อเสียงของศิลปะการต่อสู้ของญี่ปุ่น และมันน่าจะหมายถึง "จิตวิญญาณ" ของคนญี่ปุ่นด้วย

ซันซีโรได้ขอลาออกพร้อมกับปลดป้ายชื่อลงก่อนที่จะโดนไล่ออก อาจารย์ก็ไม่ยอมให้เขาออกจากสำนักเนื่องจาก "จิตใจของเขาไม่ได้ทำลายกฎ" และนี่เป็นแก่นของศิลปะการต่อสู้อีกข้อที่ซันซีโรได้ค้นพบ ในคืนนั้นอาจารย์ให้นั่งสมาธิ เพื่อเพ่งจณภาพศัตรูหายไป ซึ่งในความหมายคือการเอาชนะจิตใจที่ปรารถนาการต่อสู้เพื่อเอาชนะให้หมดไป ในฉากนี้ครูซาว่าการถ่ายภาพคนทั้งลองนั่งสมาธิหันหลังให้กับกล้อง ทางด้านซ้ายของภาพ ปรากฏกองไฟที่ลุกโชนที่ระยะฉากหน้า (Foreground) ตรงตำแหน่งที่ซันซีโรนั่งพอดิบพอดี นั้นย่อมแสดงความแตกต่างระหว่างเขากับอาจารย์ ที่นั่งสมาธิด้วยกัน ซึ่งตัวเขากลับมีความร้อนรุ่ม ซึ่งแทนด้วยกองไฟที่ลุกโชนอยู่

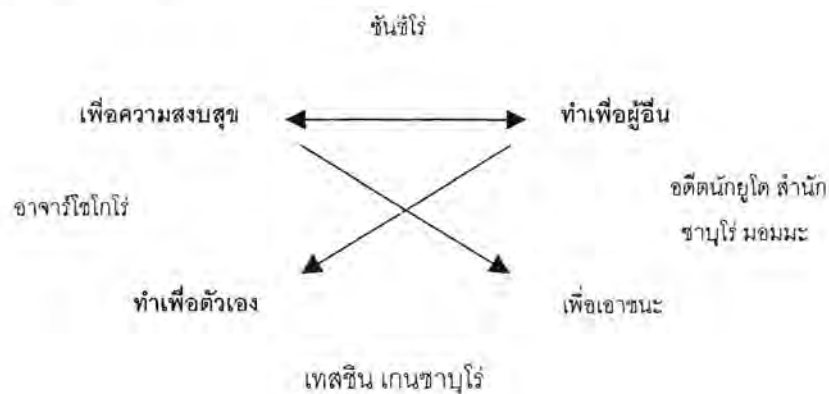
ซันซีโรร่ำลาซาโย แล้วเดินทางไปต่อสู้ตามจุดหมายท่า ในฉากการต่อสู้ท่ามกลางพายุหิมะระหว่างเขากับเทสชิน ดูมีความคล้ายคลึงกับฉากการต่อสู้ในภาคแรก ซึ่งเป็นการต่อสู้ท่ามกลางภูมิทัศน์ที่ว่างเปล่า ครูซาว่าก็ใช้รูปแบบภาพคล้ายคลึงกัน คือใช้การภาพกว้าง และถ่ายแช่ภาพเป็นระยะเวลานาน ท่ามกลางเสียงลมพายุและหิมะที่ตกโปรยปราย เมื่อเริ่มเข้าต่อสู้กันจะได้ยินเพียงเสียงร้องโหยหวนของเทสชิน ที่ดูน่ากลัวและรบกวนสมาธิอยู่ตลอดเวลา เมื่อซันซีโรเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำเสียเปรียบ เขาได้กลับนึกถึงการนั่งสมาธิ ด้วยเสียงดนตรีประกอบที่มีส่วนช่วยบ่งบอกว่าเขาค้นพบสัจธรรมของยูโด(คือความสันติ) อีกครั้ง เขาค่อยๆ คลายมือลง ซึ่งบ่งบอกท่าทีในการเอาชนะที่เปลี่ยนแปลงไป และเขาก็สามารถเอาชนะด้วยวิธีการทุ่มเทสชินตกหน้าผาไป

ในฉากสุดท้ายนั้น เขาได้อยู่ดูแลเทสชินในกระท่อมใกล้ๆ ตัวเกนซาบุโรนั้นยังไม่ไว้ใจนั่งหลบอยู่มุมห้อง ทั้งสองพี่น้องต่างแปลกใจท่าทีของศัตรูและไม่ยอมรับในทีแรก เมื่อถึงกลางดึก เกนซาบุโร่ ก็อบจะเอามือมาจับซันซีโรที่กำลังหลับอยู่ แต่พอเห็นรอยยิ้มของซันซีโรที่กำลังนอนฝันอยู่นั้น

ก็เปลี่ยนใจแล้วยอมแพ้ในศัตรูเช่นเขา ในรุ่งเช้าเกนซาบุโร่แสดงอาการยอมรับ ด้วยยอมกินอาหารที่ ซันชิโร่ทำให้ตั้งแต่เมื่อคืน ทั้งสองพี่น้องมองหน้ากันแล้วเห็นพ้องต้องกันว่า ได้พ่ายแพ้ต่อคุณธรรม ของซันชิโร่อย่างราบคาบ

เซอจิ ซูซูกิ ใช้เพลงธีมทั้งหมดที่ประพันธ์สำหรับภาคแรก แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรมากมายนัก ในฉากชกมวยระหว่างซันชิโร่กับนักมวยอเมริกัน ใช้เพลงประกอบตลอดทั้งฉาก จนกระทั่งเมื่อนักมวยพ่ายแพ้ เสียงเพลงจึงเงียบลงทันที สร้างความรู้สึกน่าสงสารโดยฉับพลัน ซึ่งเป็นฉากที่ดี ที่สุดสำหรับภาพยนตร์ภาคต่อนี้ ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อปลูกเร้าชาตินิยมอย่างเด่นชัด ประเด็น วิพากษ์วิจารณ์กระแสตะวันตก ได้ถูกเน้นย้ำมากขึ้นกว่าภาคแรก

3) Sanshiro Sugata II (1945)

จุดที่น่าสนใจ คือการออกแบบตัวละครที่แปลกประหลาด ซึ่งสามารถช่วยสร้างความตื่นตาตื่นใจต่อผู้ชมได้บ้าง แม้กลวิธีการเล่าเรื่องส่วนใหญ่ยังมีความคล้ายคลึงกับภาคแรก สิ่งที่ดูพิถีพิถัน คืองานด้านภาพของคุโรซาวา ที่เน้นมิติของภาพด้วยการใช้วัตถุในฉากหน้า (Foreground) เช่น ตะเกียง หรือกองไฟ เพื่อสร้างภาพที่แปลกตา ในขณะที่ธีมที่ว่าด้วยการค้นหาปรัชญายังคงปรากฏ เช่นเดิม โครงสร้างของเรื่องราว และอุปสรรคของตัวละครก็เช่นกัน ผลงานชิ้นนี้ก็ยังคงเชิดชูจิตวิญญาณของ "ยูโด" และความเป็นชาตินิยมของเขาอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง มันจึงเป็นแค่งานที่ทำมา เพื่อเอาใจตลาดโดยแท้

The Men Who Thead on the Tiger's Tail (1945) : เขี้ยบบ่าบนหางเสือ

คุโรซาวะสร้างผลงานที่ดัดแปลงมาจากบทละครโนห์ เรื่อง"อาตากะ" และละครคาบูกิเรื่อง "คังจินโซ"(The Subscription List) การเดินเรื่องของคุโรซาวะมีความโดดเด่นในการใช้การร้องเพลงประกอบที่เหมือนกับหนังเพลง อันประกอบด้วยเพลงโนห์ เพลงคาบูกิ และเพลงตะวันตกที่ใช้วงออเครตราบรรเลง นับว่าเป็นโชคไม่ดีและดีของคุโรซาวะ ที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกคณะกรรมการเข้ามาตรวจสอบอย่างเข้มงวด กระทั่งประเมินว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ เป็นการกระทำต่อละครคาบูกิ เรื่องที่ยิ่งใหญ่ของญี่ปุ่นออกมาอย่างไร้สาระทีเดียว และถูกพักการฉายเนื่องจากไม่ได้ส่งรายงานการสร้างภาพยนตร์ไปยังกองบัญชาการของสหรัฐอเมริกา กว่า 3 ปีเมื่อคณะกรรมการอเมริกันได้มาพิจารณาอย่างละเอียดลอออีกครั้ง เขาพบว่าเรื่องนี้มีควมน่าสนใจ และสั่งเพิกถอนการห้ามฉาย ภายหลังจากนั้นอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของญี่ปุ่น ก็เฟื่องฟูขึ้นตามนโยบาย"ประชาธิปไตย" ของสหรัฐอเมริกา

เรื่องราวเกิดขึ้นในยุคศักดินา (ปีค.ศ.1185) แม่ทัพผู้เก่งกล้า "โยชิสุเนะ"(ฮันจิโร่ อิวาอิ) ได้ถูก"โยริโมโตะ" พี่ชายปองร้ายเนื่องจากหลงเชื่อคำป้ายสี เขากับองครักษ์คนสนิท 6 คน ปลอมตัวเป็นพระธุดงค์ เดินทางหลบหนีข้ามพรมแดน โดยมีชาวบ้านชื่อๆ ที่ร้ายวอยอารมณ์ขึ้นเป็นผู้นำทาง (แสดงโดย เคอิชิ อิโนโมโตะ หรือเอโนะเกน เป็นนักแสดงตลกที่มีชื่อเสียง) คุโรซาวะใช้การเล่าเรื่องตามแบบละครคาบูกิ ใช้เพลงร้องเพื่อบอกที่มาพระทั้งเจ็ดรูปนี้ ในฉากเปิดเรื่อง ระหว่างการเดินทางในป่านี้ ตัวละครที่เป็นผู้ดำเนินเรื่องสำคัญคือ ผู้นำทาง ที่เป็นคนช่างสงสัยและพูดอยู่ตลอดเวลา บทสนทนาที่ซับซ้อนได้ช่วยทำให้ฉากการเดินทางในป่านั้นดูน่าติดตามขึ้นมาได้

พระทั้ง 7 รูปนั้น ได้หยุดพักระหว่างทาง ในระหว่างนั้นจึงเป็นการสนทนาระหว่าง พระกับคนนำทาง คนนำทางซึ่งเป็นคนชื่อได้เล่าเรื่องราวของโยชิสุเนะที่น่าสงสาร ซึ่งถูกโยริโมโตะตั้งด่านเพื่อจับกุม นอกจากนี้ด้วยความซื่อจึงได้ผลอวิพากษ์วิจารณ์คนเหล่านี้ รวมทั้งกล่าวถึงองครักษ์ผู้หนึ่งที่ตัวสูงใหญ่ และเก่งกาจขนาดฆ่าคนจำนวนมากอย่างง่ายดาย จนพวกพระหัวเราะชอบใจ กระทั่งคนนำทางเกิดตกใจขึ้นมาว่าพระเหล่านี้ น่าจะเป็นพวกของโยชิสุเนะ จนกลัวและไม่กล้าที่จะนำทางต่อไป เมื่อได้ทราบคำบอกเล่าจากชาวบ้าน โยชิสุเนะได้เรียก"เบ็งเค" (เคนจิโร่ โอโคจิ) ผู้ที่เป็นหัวหน้าองครักษ์และเป็นผู้นำการเดินทาง มาวางแผนการหนีใหม่ เนื่องจากทางการทราบพวกเขา

เขาทั้งเจ็ดปลอมตัวเป็นพระ จึงมีการปลอมตัวโยชิสีเนะเป็นคนรับใช้ และเบ็งเคได้ออกอุบายแก้ต่างว่า ทั้งหมดกำลังเดินทางรับเงินบริจาคเพื่อไปสร้างวัดทางเหนือ เมื่อเข้าถึงด่านอาตาคะ

ที่ด่านอาตาคะ "โทกาชิ"(ชิซุมุ ฟุจิตะ) ได้ทำการต้อนรับพวกของโยชิสีเนะ แต่ยังไม่วางสงสัยจึงทำการตรวจสอบจากกรณับจำนวน ซึ่งปรากฏว่าไม่ตรงกับที่ได้รับรายงานมา เพราะโยชิสีเนะปลอมเป็นคนรับใช้นั่นเอง อย่างไรก็ตามโทกาชียังสงสัยว่า ทั้งหมดเป็นพระจริงๆหรือไม่ เบ็งเคและพรรคพวกจึงนั่งลงสวดมนต์ให้โทกาชิเห็น โทกาชิมีความพอใจอย่างยิ่งและได้ขอให้เบ็งเคสวดมนต์อีกครั้ง ในฉากนี้เบ็งเคได้กระทำกรณอ่านคำสวดด้วยวิธีการด้นสด เนื่องจากคัมภีร์ที่เขาเปิดอ่านนั้นเป็นเพียงสมุดเปล่าๆ นับเป็นช่วงบทพูดที่ยาวมากของภาพยนตร์ และเป็นการแสดงไหวพริบของเบ็งเคในเวลาที่เกิดด้นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามครูชาว่าได้ใช้ความยาวนานอันน่าเบื่อนี้ ให้ผู้ชมเกิดความระทึกใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อองค์กร์ชของโทกาชิ ได้เข้าไปใกล้เบ็งเคเพื่อตรวจสอบบทสวดในคัมภีร์นั้น ทว่าเบ็งเคก็รู้ตัวทันเสียก่อน ซึ่งนับเป็นความเฉลียวฉลาดของเบ็งเคทีเดียว แต่โทกาชียังคงสงสัยต่อเครื่องแบบพระ และอาวุธต่างๆ ของเบ็งเค ซึ่งเขาก็สามารถพูดได้ตอบให้โทกาชิคลายความสงสัยอีกครั้ง

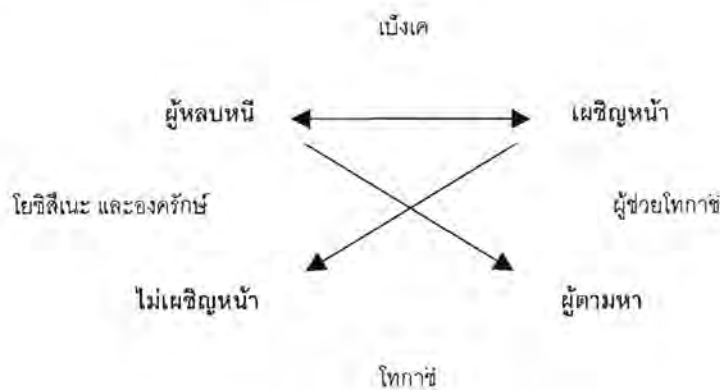
ภาพของเบ็งเค(เคนจิโร่ โอโคจิ) กับ คนนำทาง (เอโนะเกน)

บทสรุปสุดท้ายของการพิสูจน์ เต็มไปด้วยอารมณ์ดุดันเช่นการโต้เถียง ครูชาว่าใช้การตัดภาพระยะใกล้ (Close Up) ของใบหน้าสลบไปมาระหว่างเบ็งเคกับโทกาชิ ตามจังหวะที่เร่งเร้าของบทสนทนา และภาพใบหน้าแสดงอาการลุ้นระทึกของพระรูปอื่นๆ อย่างรวดเร็วในช่วงคำพูดสุดท้ายของเบ็งเค และคำตอบนั้นทำให้โทกาชิพึงพอใจ เขาจึงยอมให้ผ่านด่านออกไปโดยดี

กระนั้นองค์กร์ของโทกาชิ เกิดสงสัยขึ้นมาอีก ว่าคนรับใช้นั้นดูคล้ายกับโยชิสีเนะ เขาจึงสั่งทหารให้สกัดกั้นไว้ เบ็งเคจึงใช้ไหวพริบโดยการโบยตีโยชิสีเนะทันที พร้อมกันด่าว่าเป็นตัวการทำให้การเดินทางล่าช้า กล้องเคลื่อนมาจับภาพระยะใกล้ที่ใบหน้าของโทกาชิ ซึ่งหลังน้ำตาออกมา ที่เบ็งเคได้กระทำการทำร้ายผู้เป็นนาย เพื่อป้องกันนายของตัวเองให้ปลอดภัย เขาจึงอนุญาตให้พวกของโยชิสีเนะผ่านไปให้ที่สุด ภายหลังจากผ่านด่านมาได้ เบ็งเคได้กระทำการขอขมาต่อโยชิสีเนะ และโยชิสีเนะก็เข้าใจจุดประสงค์ในการกระทำของเขา ได้มีทหารของโทกาชิจำนวนหนึ่งได้นำสาเกมามอบให้พวกของโยชิสีเนะ เบ็งเคได้รับไว้และดื่มจนเมามาย ในฉากนี้จึงเป็นฉากการร้องรำทำเพลงของเอโนะเกนอย่างขบขัน กระทั่งเอโนะเกนหลับไป เขาตื่นมาอีกทีและพบว่าพวกของโยชิสีเนะได้เดินทางจากไปแล้ว

The Men Who Thead on the Tiger's Tail มีความใกล้เคียงกับละครเวทีด้วยการถ่ายภาพจากระยะไกล และการแช่กล้องเป็นเวลานานๆ ตลอดจนการแสดงของเอโนะเกนก็อาจจัดว่าออกจะเกินเลยการแสดงออกธรรมดาทั่วไป โดยเฉพาะในฉากของด่านอาตากะ ที่ส่วนใหญ่การแสดงไม่มีการเคลื่อนไหวมากนัก และเป็นการถ่ายภาพกว้างที่มองเห็นตัวละครทั้งหมดอย่างทั่วถึง ภายในพื้นที่ว่างที่ปกบอดด้วยขอบเขตของผ้าที่ล้อมเป็นด้านเอาไว้ และวงล้อมของทหารที่ถือหอกซึ่งให้ภาพได้ใกล้เคียงกับละครเวทีมากที่สุด

4) The Men Who Thread on the Tiger's Tail (1945)

ประเด็นการเคารพต่อนายตามวิถีของซามูไรนั้น ถูกแสดงออกมาด้วยวิธีการตรงกันข้าม ที่เปี่ยมไปด้วยไหวพริบในสถานการณ์อันคับขัน นับเป็นวิธีการเรียกร้องความเห็นใจจากผู้ชมต่อการกระทำของตัวละครอยู่เหมือนกัน และเป็นการตอบคำถามได้อย่างดีว่า ซามูไรที่ดียังคงอยู่ในวิถีของซามูไร トラบที่"หัวใจ"ของเขายังซื่อสัตย์ต่อเจ้านาย รวมถึงประเด็นการต่อสู้ด้วยวิธีแห่งสันติซึ่ง

เป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่าย แม้ว่าเรื่องนี้จะไม่ยาวนานและไม่ซับซ้อนแปลกใหม่ คงปฏิเสธไม่ได้ว่าบทสนทนาที่ตลกขบขัน และการแสดงที่เปี่ยมไปด้วยฝีมือของ"เอโนะเกน" นั้นเป็นจุดเด่นอันแข็งแกร่งของเรื่อง บวกกับบทสวดที่ยาวยืดเยื้อของ"เบ็งเค" และอารมณ์ที่แสนจะกดดันของฉากที่ต้องคอยลุ้นว่าจะสำเร็จหรือไม่ ทั้งหมดช่วยประคับประคองเรื่องเก่าที่มาแล้วใหม่นี้ ให้มีเสน่ห์น่าติดตาม

เพลงในเรื่องนี้ประพันธ์โดย ทาดาชิ ฮัตโตริ ซึ่งถูกใช้เพื่อบรรยายข้อมูลของตัวละคร และเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น เว้นแต่เพลงประจำตัวของคนนำทางซึ่งมีลักษณะตลกขบขัน ในความเป็นจริงของเรื่อง ซึ่งดัดแปลงมาจากบทละครคาบูกิที่มีชื่อเสียง เพลงดั้งเดิมของโนะห์และคาบูกิจะใช้ตอนที่ พระเดินทางเข้ามาในด้านเท่านั้น ในฉากก่อนหน้านี้จะไม่ใช่เป็นเพลงดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม คุโรซาวายังมีการใช้เพลงของญี่ปุ่นแท้ๆ ในดนตรีประกอบภาพยนตร์เรื่องต่างๆ อาทิ The throne of blood ,The lower depths , Kagemusha และ Ran ซึ่งยังได้หยิบยืมแบบแผนของละครโนะห์ มาใช้ด้วยในเรื่องเหล่านี้ด้วย

One Wonderful Sunday (1947) : ฝืนวันอาทิตย์

นับเป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนแนวคิดมนุษยนิยม ที่มีพล็อตเรื่องเรียบง่าย เกี่ยวกับการต่อสู้ชีวิตภายหลังสงครามของหนุ่มสาวคู่อึ่ง ที่เลือกมองหาความสุขบนสิ่งเลวร้าย "One Wonderful Sunday" จึงได้ทำหน้าที่ปลอบประโลมและสร้างทัศนคติในแง่บวก แก่ชาวญี่ปุ่นที่เป็นผู้พ่ายแพ้ และสิ้นเนื้อประดาตัว ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 คุโรซาว่าบอกว่าเขาได้ความคิดมาจากภาพยนตร์เงียบของ D.W.Griffice

หลังจากกลับไปสานต่อความสำเร็จใน Sanshiro Sugata II คุโรซาว่าได้สร้างภาพยนตร์ที่สะท้อนชีวิตจริงอีกครั้ง เหตุการณ์นั้นคือภายหลังสงครามโลก อันตอเนื่องจากรื่อง The Most Beautiful ทุกคนต้องดิ้นรนบนความยากเข็ญ พยายามมองหาและตัดดวงความสุขของตัวเอง ด้วยการเอารัดเอาเปรียบและเห็นแก่ตัวในภาวะสังคมเศรษฐกิจที่เสื่อมถอย เต็มไปด้วยคนยากจน การใช้ชีวิตอย่างตัวใครตัวมัน จึงได้กลายเป็นเรื่องปรกติ และมันได้บั่นทอนกำลังใจของคนตัวเล็กๆ อย่างเรื่องราวของคู่รักคู่อึ่ง ที่มีโอกาสพบกันเฉพาะในวันอาทิตย์

เรื่องราวทั้งหมดถูกถ่ายทอดให้เกิดภายในวันอาทิตย์วันเดียวในโตเกียว ที่คนคู่อึ่งนี้มาเที่ยวกันตามประสาครึก การเปิดเรื่องของคุโรซาว่าไม่มีการอ้อมค้อมด้วยฉากใต้เต็ลของบ้านเมืองหลังแพ้สงคราม จากนั้นจึงนำเข้าสู่ชายหนุ่มคนหนึ่ง "ยูโซ"(อิซาโอะ นูมาซากิ) กิริยาของเขาที่อยากสูบบุหรี่ใจจะขาด จนต้องแอบเก็บกันบุหรี่จากพื้นดินขึ้นมาสูบ แต่ไม่ทันได้สูบก็ต้องทิ้งไปด้วยความละอายต่อหญิงสาวคนรัก(ชิเอโกะ นากาคิตะ)ที่เดินเข้ามา บทสนทนาบอกอย่างตรงไปตรงมาว่า เขาและเธอมีเงินรวมกันเพียงแค่ 35 เยน เท่านั้นสำหรับการท่องเที่ยวในวันนี้

ความรักทั้งสองนั้นไม่ค่อยจะลงตัว อันเนื่องจกความยากจนจากพิษสงคราม ฝ่ายชายนั้นเป็นทหารผ่านศึก ที่จมจ่อมอยู่ในความทุกข์ ส่วนฝ่ายหญิงได้พยายามพูดถึงความฝันและให้กำลังใจแก่ฝ่ายชาย ขณะทั้งสองกำลังดูบ้านตัวอย่าง เธอพูดกับฝ่ายชายว่า "คุณเคยบอกว่าหลังแต่งงานกัน เราจะเปิดร้านกาแฟ ที่จะขายกาแฟกับขนมราคาไม่แพง แล้วเราจะตั้งชื่อมันว่า Wind Letter " ส่วนฝ่ายชายพูดตอบกลับว่า "สงครามมันทำลายความฝันของผม ไปหมดสิ้นแล้ว"

คุโรซาว่าเผยทัศนะของเขาต่อความเลวร้ายของสงครามอย่างตรงไปตรงมาจากบทสนทนา นี้ ฝ่ายชายนั้นแสดงออกอย่างเปิดเผยว่าเขาไม่เห็นด้วยกับการเพื่อฝัน และมองโลกในแง่ดีของฝ่าย

หญิง เนื่องจากมันได้ทำให้เขารู้ว่าความฝันที่เขาจะได้แต่งงาน และอยู่กับหญิงสาวนั้นแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย เขาได้พยายามจะจูบฝ่ายหญิง แต่ฝ่ายหญิงกลับปฏิเสธหนีออกห่าง ซึ่งจากนี้ได้เป็นฉากที่พูดถึงความต้องการทางด้านกามารมณ์อย่างตรงไปตรงมาเรื่องแรกๆ ของญี่ปุ่น

ภาพยนตร์ได้พาผู้ชมตื่นตื่นไปที่ต่างๆ ในเมืองโตเกียวตามตัวละคร 2 ตัวนี้ พร้อมๆ กับแสดงภาพชีวิตของผู้คนที่กลีบกลายเป็นเห็นแก่ตัวขึ้นทุกวัน คนรวยที่รังเกียจคนจน การคิดถึงผู้อื่นดูจะกลายเป็นสิ่งแปลกปลอม ต่อการเอาตัวรอดของคนทั่วไป ในฉากที่คนทั้งสองนั่งทานข้าวปั้นกัน พลันมีเสียงหวูดรถไฟดังขึ้น พร้อมกับตัดภาพไปรับเด็กเร่ร่อนคนหนึ่ง ภายนอกมอมแมม ทำทางไม่เป็นมิตรนัก เด็กคนนั้นได้ยื่นธนบัตรให้คนทั้งสอง เพื่อแลกกับข้าวปั้น แต่ฝ่ายหญิงหยิบยื่นให้เปล่าๆ เมื่อเด็กเร่ร่อนรับไปกิน เสียงหวูดรถไฟดังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อทั้งสองพยายามไต่ถามด้วยความเป็นห่วง แต่ถูกเด็กตอบกลับมามีกริยาก้าวร้าวว่า "ไม่ต้องทำมาเห็นใจในชีวิตของคนอื่น พวกคุณนะเอาตัวให้รอดเถอะ" ก่อนภาพจะตัดไปที่ภาพระยะใกล้ของใบหน้าเด็ก ที่ทานข้าวปั้นอย่างตะกละตะกราม พร้อมกับเสียงหวูดรถไฟดังขึ้นเป็นครั้งที่ 3 ภาพก็มืดลง (Fade to Black)

การปรากฏของรถไฟ โดยรูปหรือเสียงก็ดี มักจะปรากฏขึ้นเพื่อสื่อความหมายในทางไม่ดี (Negative Approach) เป็นไปได้ว่า คุโรซาวามองรถไฟว่าเป็น "ผู้ร้าย" เนื่องจากตัวรถไฟเป็นผลพวงจากการเจริญก้าวหน้าของตะวันตกที่เข้ามารุกราน และเปลี่ยนแปลงประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ยุคซามูไร มันเป็นตัวการที่ทำให้ยุคซามูไรสิ้นสุดลง ซึ่งตัวคุโรซาวาก็สืบเชื้อสายมาจากซามูไร ในภาพยนตร์ลำดับต่อมาของเขา มักปรากฏการใช้สัญลักษณ์ "รถไฟ" อยู่บ่อยครั้ง

หลังจากที่ทั้งสองรู้สึกสงสารในตัวเด็กไร้บ้านผู้นั้น ซึ่งเทียบกับพวกเขาแล้ว เขาไม่ควรจะทับถมตัวเองไปมากกว่านี้ เพราะพวกเขายังนับว่าโชคดีกว่าเด็กคนนั้นมาก ทั้งสองได้เดินเที่ยวในสวนสัตว์ ในฉากนี้คุโรซาวาเล่าเรื่องโดยใช้การลำดับภาพสัตว์ต่างๆ และใช้เสียงพุดคุยของทั้งสองบรรยายภาพไป ซึ่งดูคล้ายกับสารคดี และเป็นการดึงผู้ชมเข้าไปมีส่วนร่วมกับการชมสวนสัตว์นี้ ในที่สุดฝ่ายชายเกิดเบื่อหน่ายในการเที่ยว เขาได้ออกปากชวนฝ่ายหญิงไปที่ห้องเช่าของเขา ฝ่ายหญิงเข้าใจในเจตนาดี พยายามบ่ายเบี่ยงประเดี๋ยว แล้วเสนอความคิดให้ไปดูคอนเสิร์ตออเครสตราแทน

คุโรซาวาได้ใช้การถ่ายภาพ (Long Take) ในฉากการเดินทางไปดูคอนเสิร์ตนี้ ท่ามกลางฝนที่ตกลงมา เมื่อฝ่ายชายไม่สามารถพาฝ่ายหญิงเข้าไปชมคอนเสิร์ตออเครสตราได้ เนื่องจากมี

คนกว่านซื้อตัว ชายในราคาที่แพงกว่าราคาจริง ฝ่ายชายได้มีเรื่องวิวาทกับพวกชายตัวดีและเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ภาพได้ตัดมาที่ห้องเช่าของฝ่ายชาย เขารู้สึกท้อแท้ที่ไม่สามารถทำให้คนรักมีความสุขได้และพยายามจะล่วงเกินเธอ ฝ่ายหญิงไม่ยินยอมและจากไป จนทำให้ฝ่ายชายรู้สึกผิด เธอได้กลับมาในห้องอีกครั้ง และพยายามที่จะถอดเสื้อผ้าออกแต่ก็ไม่สามารถทำได้ เธอล้มลงร้องไห้ ฝ่ายชายได้เข้ามาปลอบประโลม และขอโทษที่พยายามจะทำร้ายจิตใจเธอ เมื่อฝนหยุดตกเขาจึงชวนเธอออกไปเดินเล่นข้างนอก ซึ่งตลอดฉากภายในห้องนี้ คุโรซาวาได้ถ่ายทอดอารมณ์สิ้นหวังของฝ่ายชายด้วยการแช่ภาพ (Long Take) เช่นกัน ใช้การดำเนินเรื่องด้วยภาพที่เกือบจะไม่เคลื่อนไหว กลับเลียบกับบทสนทนาที่น้อยนิด และใช้ความเงียบของห้อง ที่ได้ยินเพียงแค่เสียงน้ำหยด ในการสร้างอารมณ์อันหดหู่แก่ผู้ชม

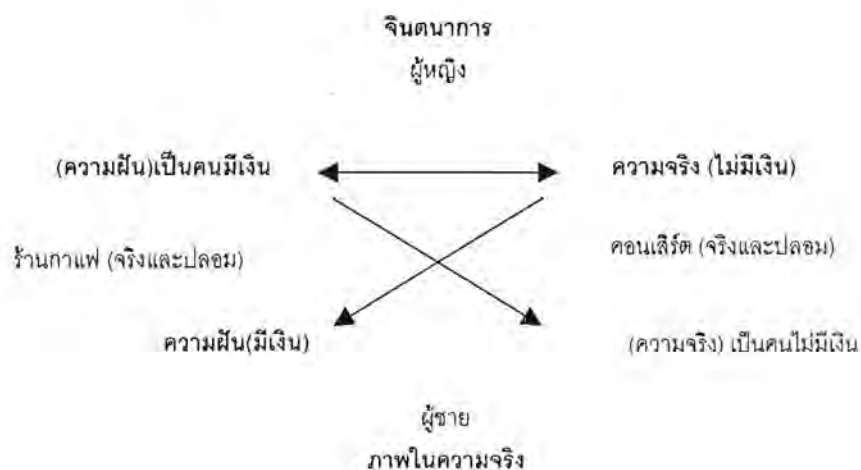
ทั้งสองได้ทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในร้านกาแฟ แต่ทว่าไม่มีเงินจ่ายเพียงพอจนฝ่ายชายต้องเอาเสื้อโค้ทจำนำ กับเจ้าของร้านไว้ก่อน ฝ่ายชายไม่พอใจที่โดนร้านกาแฟโกงค่ากาแฟเล็กๆน้อยๆ มันทำให้เขาได้หันนึกถึงความฝันของเขาขึ้นมา เขาขอบคุณแฟนสาวที่ทำให้เขามีความฝันอีกครั้ง และได้เล่นละครสมมติบทบาทว่าเป็น "เจ้าของร้านกาแฟ" คอยบริการแฟนสาว ที่สวมบทบาทเป็น "ลูกค้า" อย่างสนุกสนาน ถึงแม้ตัวหนังโดยรวมจะเป็นการเสียดสีชีวิตผู้คน และชายหญิงคู่นี้ อย่างตรงไปตรงมา และจริงจังแบบสารคดี แต่ในฉากนี้มันก็ได้พาเอาผู้ชมหลบหนีออกจากความทุกข์ยากจากชีวิตจริง ไปพร้อมกับตัวละครของเรื่อง เข้าสู่โลกแห่งความฝันและจินตนาการ อันเปี่ยมด้วยความหวังและความสุข บนพื้นที่รกร้างอันเสื่อมโทรมที่สมมติให้กลายเป็นร้านกาแฟในฝัน

คุโรซาวาได้ถ่ายภาพการเคลื่อนไหวของตัวละครในฉากจากระยะไกล (Long Shot) ดูจะเป็นการแสดงละครเวที ถึงกระนั้นคุโรซาวาก็ไม่ยอมให้ตัวละคร และผู้ชมได้หลงระเหิดไปในความฝันนั้นนานเกินไป เขาทำลายอารมณ์ของตัวละครและผู้ชมที่กำลังเปี่ยมสุข ด้วยการดึงตัวละครกลับเข้าสู่โลกแห่งความเป็นจริง เมื่อตัวละครรู้สึกตัวว่า มีผู้คนมาห้อมล้อมดูพวกเขาอยู่มากมาย เขาจึงหนีไปด้วยความเขินอาย

ความพยายามครั้งสุดท้ายของฝ่ายชายคือ การพยายามเล่นวงดนตรีในจินตนาการเพื่อให้ฝ่ายหญิงสมหวัง เขาชวนเธอไปยังลานแสดงดนตรีกลางแจ้ง แล้วแสดงเป็นวาทยากรที่โบกมือไปมา คอยถามคนรักว่า "ได้ยินเสียงเพลงหรือไม่" แต่ทว่าเขาก็ไม่สามารถแสดงท่าทางต่อไปได้อีก

เธอได้เข้ามาปลอบประโลมฝ่ายชายให้มีกำลังใจ ซื่อตที่สำคัญคือ ฝ่ายหญิงได้หันมาพูดขอร้องกับ ที่นั่งที่ปราศจากผู้ชม ให้ช่วยปรบมือเป็นกำลังใจให้คู่รักที่ยากไร้อย่างพวกเขา ให้มีกำลังใจต่อสู้ต่อไป ซึ่งด้วยทิศทางที่เธอพูดขอร้องกับกล้องนั้น มันหมายความว่าถึงผู้ชมภาพยนตร์ด้วย ทั้งสองได้ลุกขึ้นขอบคุณผู้ชม และดำเนินการแสดงต่อไป เพลงประกอบจึงค่อยๆ ดังขึ้น พร้อมกับเศษใบไม้แห้งที่เคลื่อนไหวด้วยแรงลม ผู้ชมได้ยินเสียงเพลง "Unfinish Symphony" ของชูเบิร์ต ที่ดังกังวานในจินตนาการของคนทั้งสอง และมันได้ช่วยเติมเต็มจินตนาการของผู้ชม ให้ปรากฏภาพบนเวทีที่ว่างเปล่า นั้น ในฉากการบรรเลงเพลงนี้กินเวลายาวนานมาก คุณโรซาว่าได้ปล่อยให้ผู้ชมค่อยๆ ซึมซับความมั่งคั่งในดนตรีและจินตนาการของตน กระทั่งเพลงจบลง ทั้งสองได้คำนับผู้ชมอีกครั้งที่ให้โอกาสพวกเขา

6) One Wonderful Sunday (1947)

One Wonderful Sunday นอกจากจะโดดเด่นในแง่ความสมจริงของเรื่องและอารมณ์ ทาตาซี ฮัตโตริ เลือกเพลงคลาสสิคตะวันตก ของ Schubert, Bizet, Dvorjak มาใช้ตลอดทั้งเรื่องโดยเฉพาะเพลงของคีตกวีชูเบิร์ต อาทิ My Blue Haven , Twinkle, Twinkle Little Star และเพลงมาร์ช Toledo จากโอเปร่าเรื่อง Carmen ก็เพราะชูเบิร์ตเป็นคีตกวีคนโปรดของพระเอกและนางเอกในเรื่องนี้ ในฉากที่คู่รักทั้งสองมาถึงลานแสดงดนตรี ยูโซได้แสดงเป็นวาทยากรซึ่งเล่นดนตรีในจินตนาการ เพลงที่ผู้ชมได้ยินนี้คือ Unfinished Symphony ของชูเบิร์ต และในฉากของยูโซนั่งไกวชิงช้าและร้องเพลง เพลงๆ นี้ได้นำมาใช้ในเวลาต่อมาในเรื่อง Madadayo

Drunken Angel (1948) : ซี้เมาใจเทวดา

ภายใต้เรื่องของความสัมพันธ์ และความขัดแย้งของคนสองคนที่ต่างกันสุดขั้ว หมอซี้เมา กับยาภูเขาหนุ่มซึ่งป่วยเป็นวัณโรค ที่ต่อต้านและกักขังพะโนแบบของตนเอง และทั้งสองต่างยึดมั่นถือมั่นในบทบาทของแต่ละคน "Drunken Angel" ก็คืองานที่สะท้อนภาพชีวิตจริงหลังสงครามโลก ที่นักวิจารณ์ญี่ปุ่นต่างยกย่องว่ามีคุณค่าเทียบเท่าเรื่อง The Bicycle Thief ภาพยนตร์แนว นีโอเรียลลิสต์ ของวิทเทอริโอ เดอ ลิกา และนับเป็นการร่วมงานกันครั้งแรกของคุโรซาวา และนักแสดงหน้าใหม่ "โตชิโร่ มิฟูเน่" ในบทบาทอันธพาลยาภูเขา ซึ่งถือเป็นการค้นพบครั้งสำคัญของคุโรซาวา ที่สร้างเอกลักษณ์ในภาพยนตร์ของเขาไปตลอดกาล

ภาพเปิดเรื่องที่หนองน้ำเน่าเสียแห่งหนึ่ง กลางเมืองโตเกียวที่ทรุดโทรมภายหลังจากสงคราม ในยามราตรี เห็นภาพชีวิตของโสเภณี และเสียงกีตาร์ไพเราะจากใครคนหนึ่งในระยะไกล ซึ่งดูขัดแย้งกับภาพหนองน้ำที่ดูไม่สวยงามน้อ่างมาก ในฉากแรก มัตสึนางะ (โตชิโร่ มิฟูเน่) ยาภูเขาหนุ่มได้เข้ามาให้ซานาดะ (ทาคาชิ ชิมูระ) รักษาแผลที่ถูกยิงที่มือเป็นรูโหว่ ทว่าหมอกลับพบอาการวัณโรคจากการฟังเสียงไอของเขา และวิเคราะห์เบื้องต้นโดยการเคาะหน้าอก หมอซานาดะกล่าวว่ "นอกจากมือแล้ว ปอดคุณยังเป็นรูด้วย" และแนะนำให้มัตสึนางะเอ็กซ์เรย์ดู แต่เขาก็ไม่ยินยอม เพราะเชื่อว่าหมอซี้ให้เขากลับว่ ตามแบบฉบับของนักเลงผู้ไม่ไว้ใจใคร และไม่ชอบให้ใครมาทำตัวเหนือกว่า และยังทำร้ายซานาดะก่อนจากไปด้วย

แม้ว่าซานาดะจะโกรธเคืองที่โดนทำร้าย แต่เขาเองกลับเป็นห่วงเป็นใยสุขภาพของคนไข้รายนี้ โดยเฉพาะความหิวตื้อของมัตสึนางะ ทำให้เขานึกถึงภาพอดีตของตนเองได้แจ่มชัด ด้วยหัวใจที่ยิ่งทรนง แต่กลับว่างเปล่าไร้แก่นสาร เขานึกสงสารยาภูเขาหนุ่มผู้ที่ยังมีชีวิตอีกยาวไกล พอที่จะกลับตัวกลับใจได้ทันก่อนสายเกินแก้ เขาจึงเดินเข้าไปในเมืองเพื่อตามหามัตสึนางะจนพบที่บาร์แห่งหนึ่ง มัตสึนางะเข้าใจว่าซานาดะมาทวงค่ารักษา แต่ซานาดะกลับขอให้เขาเลี้ยงเหล้าตอบแทน อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์อันแปลกประหลาดได้ก่อตัวขึ้น แต่จบลงด้วยความรุนแรงอีกเช่นเคยในร้านเหล้า

"ซานาดะ"(ทาคาชิ ชิมูระ) หมอซี้เมาปากร้าย แต่มีจิตใจดีงาม กับยาภูเขาหนุ่ม"มัตสึนางะ"(โตชิโร่ มิฟูเน่) ผู้ต่อต้านและชอบใช้กำลัง ทั้งสองมีลักษณะเป็น "คนนอก" ต่อแบบแผนของสังคม

เพราะปรากฏลักษณะของคนไม่ตีบางประการ ที่ทั้งสองมีลักษณะร่วมคือ เป็นคนหัวแข็ง ชอบโต้เถียง และมักแสดงออกด้วยการใช้กำลังโต้ตอบซึ่งกันและกัน

(ซ้าย) ชานาตะทำแผลที่มือให้มัดสุนางะ

(ขวา) มัดสุนางะทำร้ายชานาตะในบ้านเหล้า

ในฉากต่อมามัดสุนางะ ได้มาหาชานาตะในคืนฝนตกโดยไม่พูดอะไรเลย สุดท้ายทั้งสองก็ยังหาเรื่องมาทะเลาะกันอีกจนได้ จน"มิโย" (ชิเอโกะ นากากิตะ) พยาบาลในคลินิกได้ห้ามปรามมัดสุนางะ ไม่ให้ทำร้ายชานาตะ และในวันต่อมาชานาตะได้พบกับเพื่อนเก่าโดยบังเอิญ ซึ่งปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ต่างกับเขาซึ่งเป็นเพียงหมอจนๆ ที่กินอุดมการณ์รักษาคนยากไร้ ทั้งสองคุยกันในเรื่องถึงเรื่องมัดสุนางะ ที่ไปเอกซเรย์ที่โรงพยาบาลมา และเพื่อนของเขาได้แนะนำให้มารักษาตัวกับชานาตะ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัณโรคที่สุด ทำให้มัดสุนางะมาหาเขาในคืนนั้นเองจุดเปลี่ยนของเรื่อง คือตัวละครเด็กหญิงอายุ 17 (โยชิโกะ คูกะ) ที่ป่วยเป็นวัณโรคเช่นกัน แต่มีกำลังใจที่จะรักษาโรคให้หายขาด ชานาตะได้ยกเธอเป็นตัวอย่าง ให้มัดสุนางะเชื่อฟังเขา

มัดสุนางะลดความมีทิฐิลง และเชื่อฟังชานาตะ ด้วยการงดบุหรี่ เหล้า และเที่ยวผู้หญิงอยู่ได้ไม่นาน เขาก็กลับไปประพุดิตัวเช่นเดิม เพราะการเปลี่ยนแปลงของเขากระทบกระเทือนต่อตำแหน่งผู้คุมครอง ยิ่งเมื่อนักเลงผู้ครอบครองห้องที่คนเดิม "โอคาตะ" (เรอิซาบุโร่ ชานาตะ) อดีตสามีเก่าของมิโย กำลังออกมาจากคุกเพื่อมาทวงตำแหน่งเดิม ทำให้มัดสุนางะต้องประกาศสงครามกับโอคาตะ ในสภาพร่างกายที่กำลังย่ำแย่ลง

ความมีอำนาจของมัดสุนางะเสื่อมลง พร้อมๆ กับสุขภาพของเขา โอคาตะผู้ที่ด้อยกว่าเขา ทุกๆ ทาง ทั้งหน้าตา รูปร่าง ค่อยๆ ช่างซึ่งทีละอย่างเริ่มจาก ความสามารถในเรื่องการพนัน เขาแพ้

โศกาคะอย่างหมดท่า แม้แต่คนรักของเขา "นานาเอะ" (มิจิโกะ โคงุระ) ก็ปันใจไปให้โศกาคะที่กำลังมีอำนาจขึ้นมา และทิ้งเขาให้ทรุดโทรมทั้งกายและใจ เธอแสดงออกถึงความรังเกียจเขา ด้วยการแอบเก็บเสื้อผ้าออกจากห้องของเธอไป ในขณะที่มัดสุนางะแสวงหลับอยู่ เมื่อเขาขอจูบลาเธอ เธอก็ขัดขึ้นอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งเอามือเข็ดปากอย่างขยะแขยง และสุดท้ายอำนาจความยำเกรงจากคนภายนอกก็หมดไป เมื่อเขาเคยหยิบดอกกุหลาบจากร้านขายดอกไม้ฟรีๆ แต่พอโศกาคะกลับมา เขากลับถูกเจ้าของร้านทวงเงินค่ากุหลาบตั้งแต่ดอกแรกที่เขาหยิบเสียด้วยซ้ำ

ความสัมพันธ์ระหว่างมัดสุนางะกับนานาเอะ ในขณะที่เขายังมีอำนาจ

มัดสุนางะยอมหลักทางให้โศกาคะเข้ามาอยู่ในห้องแทนตน และยอมที่จะมาอยู่คลินิคเพื่อรักษาตัว ฉากการคุยระหว่างชานาดะและมัดสุนางะที่ริมหนองน้ำ บ่งบอกความคิดของหมอที่อยากฟื้นฟูหนองน้ำให้กลับเป็นปกติ เช่นเดียวกับการรักษาผู้คนในละแวกนี้ เขากล่าวว่าร่างกายของมัดสุนางะก็ไม่แตกต่างกับความเน่าเสียของน้ำ ที่เป็นแหล่งรวมพิษภัยต่างๆ ใครเชื่อว่าได้อธิษฐาน หนองน้ำเข้ากับภาพใบหน้าของมัดสุนางะ เพื่อสื่อถึงคำพูดนั่นเอง พร้อมทั้งแสดงภาพในจินตนาการที่ดูเหนือจริงของมัดสุนางะ ที่เห็นตัวเองในชุดสูทสีดำกำลังเอาขวานจาม เปิดโลงไม้ที่เกยริมชายหาด เมื่อโลงเปิดออกปรากฏตัวเขากับอีกคนในชุดลำลอง ออกวิ่งไล่ตามร่างเขากับอีกคน ซึ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิตเช่นกัน ซึ่งแสดงความหวาดกลัวในความตายที่กำลังย่างกรายเข้ามาในทุกขณะ

ในที่สุด โศกาคะ ได้ติดตามหามิโยที่คลินิคของชานาดะ แต่ชานาดะก็ปฏิเสธไม่รู้ไม่เห็น มัดสุนางะได้ออกมาขอขมาโศกาคะ ไม่ให้ทำร้ายหมอผู้กำลังช่วยรักษาเขา ในที่สุดเขาคิดจะไปปรึกษาเจ้านายของเขา แต่กลับแอบได้ยินว่าถ้าหากแก๊งค์อื่นเข้ามาหาเรื่อง เขาจะส่งมัดสุนางะไปสู้ ถ้าเขาตายก็จะยกห้องที่ให้โศกาคะคุมแทน มัดสุนางะผู้ซึ่งโดนดูถูกจากเจ้านาย และคิดจะกอบ

ผู้ศักดิ์ศรีกลับมา จึงตัดสินใจบุกไปฆ่าไอคาตะที่ห้องของนานาเอะ แต่ในขณะที่ไอคาตะกำลังเพ็ญพลัง มัตสึนางะก็โผล่ออกมาเป็นเลือด ทำให้ไอคาตะแย่งเอามีดของเขา และแทงเขาจนถึงแก่ความตาย ในฉากนี้ มัตสึนางะถูกแทงที่ประตู อันเป็นลักษณะที่ "จมนม" ของตัวละคร

การจัดแสงภายในห้องและทางเดินภายใน ใช้แสงที่ค่อนข้างมืดแต่เน้นแสงเงาชัดเจน กับพื้นที่ (Space) ที่คับแคบ แบบกล่องสี่เหลี่ยม สร้างความรู้สึกอัดแอกตัวละครในภาวะคับขัน จนในที่สุดตัวละครต้องหาทางออกไปภายนอก เพื่อให้รอดชีวิต มัตสึนางะหลุดออกจากประตู เขาชมชานออกไปลิ้นใจที่ภายนอกกระเบื้อง คูโรซาว่าใช้การเคลื่อนกล้องออกจากตัวมัตสึนางะ เพื่อป้องกันถึงการหลุดพ้นจากสภาวะบีบคั้น มาสู่โลกภายนอกได้สำเร็จ พื้นที่หรือ Space จึงเปลี่ยนแปลงกลายเป็นความปลอดโปร่ง และมีแสงสว่างอย่างเต็มที่ แทนการหลุดพ้นจากความทรมานจากโรคที่รุมเร้า และไปสู่สุขคติ

(ชายและขวา) มัตสึนางะตกเป็นฝ่ายเสียที่แกไอคาตะ จึงถูกทำร้ายเสียชีวิต

สุดท้ายชานาคะไม่สามารถรักษามัตสึนางะให้หายเป็นปกติได้ และหนองน้ำที่เน่าเสียก็ไม่ได้รับการแก้ไข เด็กหญิงที่รับการรักษาหายเป็นปกติ เอมลการเอกซ์เรย์มาให้ดู และเดินเคียงคู่เขาเข้าไปในเมือง ซึ่งดูจะเป็นความหวังเล็กๆ ของหมอชานาคะ และกล้องได้เคลื่อนออกจากตัวเขา ทั้งสองที่เดินหายไปท่ามกลางฝูงชนมากมาย

หนองน้ำอันเน่าเหม็น เป็นตัวเชื่อมระหว่างคลินิก และตลาดมืดของพวกยาภูเขา ซึ่งอยู่ตรงข้ามกัน และเป็นโมทีฟ (Motif) ที่สำคัญของเรื่อง ซึ่งนอกจากบอกเล่าสภาพสังคมที่เน่าเหม็น เสื่อม

ทราวมอย่างตรงไปตรงมา ยังแทนชีวิตที่เน่าเหม็นของพวกยาภูเขาที่เป็นพิษภัย และยังมีหมายถึงสุขภาพของที่รุ่มเร้าด้วยวัฒนธรรม ซึ่งต้องการการดูแลรักษา เช่นเดียวกับการแก้ไขสภาพเน่าเหม็นของหนองน้ำแห่งนี้ให้หมดไป

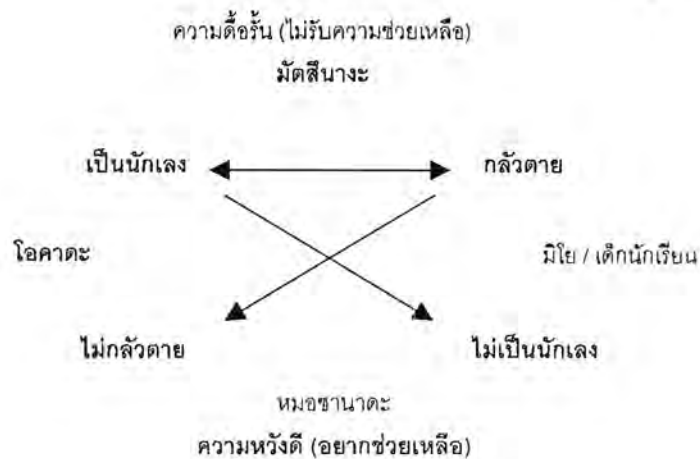
และเสียงเพลงจากกีตาร์คลาสสิก ก็เป็นอีกสัญลักษณ์หนึ่งที่ปรากฏเคียงคู่กับภาพหนองน้ำ เพื่อแสดงความขัดแย้งในการดำรงอยู่ของสองสิ่งที่แตกต่างกันอย่างสุดขั้ว ระหว่าง "ความงาม" กับ "ความน่าเกลียดน่ากลัว" ซึ่งหมายถึง ชีวิตของหมอชานาตะทั้งในระดับกายภาพ (ทำงานรักษาสุขภาพที่ต้อง "สะอาด" ท่ามกลางสิ่งสกปรกเป็นพิษ) หรือระดับจิตใจ (เป็นหมอที่ควรจะมีสุขภาพเป็นมิตร แต่แสดงออกเหมือนนักเลง และชอบกินเหล้าเป็นชีวิตจิตใจ) และตัวมัตสุนางะ ที่ภายนอกเป็นอันธพาลที่ชอบใช้ความรุนแรง แต่ยังชื่นชมในความงามของดอกไม้เล็กๆ และกลัวตายเช่นคนธรรมดา นอกความไพเราะของเสียงเพลงจากกีตาร์คลาสสิก เมื่อโอคาตะกลับมาและเล่นเพลง "บทเพลงนกขมิ้น" เสียงเพลงที่โอคาตะเล่นได้ดังเข้าไปในคลินิก ได้บ่งบอกการมาถึงและการคุกคามของตัวผู้ร้าย

ชานาตะ(ทาคาชิ ชิโมริ) กับคนไข้เด็กหญิงอายุ 17 (โยชิโกะ คูกะ)

"ดอกไม้" ที่มัตสุนางะหยิบเอาฟรีๆ จากร้านขายดอกไม้ทุกครั้ง นั้นบ่งบอกความอ่อนโยนของเขา แม้จะแสดงออกด้วยท่าทีก้าวร้าวต่อผู้อื่น ในฉากที่บ่งบอกได้ดีคือ เขาหยิบดอกไม้ขึ้นดมที่บริเวณหนองน้ำ บ่งบอกถึงการเชื้อฟุ้งเชื้อของหมอ แต่เมื่อโอคาตะเข้ามาเขาจึงโยนดอกไม้ทิ้งลงน้ำเพื่อกลบเกลื่อนการกระทำ การโยนดอกไม้ทั้งนี้หมายความว่าความถึงการทำลายคำมั่นสัญญา ที่จะเลิกเหล้า และเที่ยวผู้หญิงนั่นเอง และเขาก็กลับเข้าสู่วงจรชีวิตเดิม และบ่อนทำลายสุขภาพต่อไปจนเกินเยียวยา

7) Drunken Angel (1948)

ผู้ประพันธ์ดนตรี ฟุมิโอะ ฮายาซากะ และคุโรซาวา เลือกการผสมผสานระหว่างเพลงญี่ปุ่นและดนตรีตะวันตกเข้าด้วยกัน ซึ่งจะได้ยินบางช่วงของเพลง The Cuckoo Waltz (Valse of the cuckoo) และเนื้ออื่นใด "ดนตรีแจ๊ส" ซึ่งกำลังได้รับความนิยมชมชอบ ถูกนำมาใช้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะจากเต็นร่า หรือเสียงเพลงจากตู้เพลง ผู้ประพันธ์ดนตรี ฟุมิโอะ ฮายาซากะ และคุโรซาวา ได้ทำงานร่วมกันตลอดมา จนกระทั่งเขาเสียชีวิตลงในปี 1955

ภาพยนตร์ได้ถ่ายทอดเพื่อให้เห็นสภาพปัญหาของสังคมในเวลานั้น ที่เริ่มจะเน่าเหม็นเหมือนน้ำในหนอง ภาพของความเสื่อมโทรม ผับ บาร์ การพนัน โสเภณี รวมทั้งการเติบโตและอำนาจบาตรใหญ่ของแก๊งค์ยาภูเขา บทบาทของหมอลานาคะ และยาภูเขา 2 คนที่พยายามแก้ไขสังคมและตัวเอง จึงเป็นการจุดประกายความหวังในคนในสังคมให้ช่วยกันขจัดความเลวร้ายให้หมดไป

คุโรซาวาในระหว่างการกำกับในฉากร้านเหล้า

Stray Dog (1949) : หมาข้างถนนในวันอบอ้าว

อาคิระ คูโรซาว่า ได้ผูกเรื่องราวจากเรื่องจริงในช่วงปีหลังสงคราม (ค.ศ. 1949) มาสร้างเป็นภาพยนตร์ตื่นเต้น ระทึกใจแนวสืบสวนสอบสวน ที่ได้ถูกยกย่องว่าเป็นงานคลาสสิกอีกเรื่องหนึ่งที่พูดถึงสภาพศีลธรรมอันตกต่ำในยุคหลังสงคราม เหตุการณ์ที่วุ่นวายนั่นคือ ตำรวจที่ดันทำปิ่นของตัวเองหาย! ในยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำและปีนั้นเป็นของที่มีราคาแพง ด้วยพล็อตที่มีความน่าสนใจนี้ คูโรซาว่าก็ให้มันเกิดเงื่อนงำต่อไปว่า ปิ่นกระบอกนี้ ได้อยู่ในมือของอาชญากร ที่สังหารคนอย่างอุกอาจเพื่อชิงทรัพย์ การติดตามหาปิ่นที่ถูกขโมยไป ของตำรวจโชคร้ายรายนี้ มันคือการรักษาความสงบสุขของสังคมที่กำลังร้อนระอุ และการกอบกู้ศักดิ์ศรีของตำรวจ (และของตัวเอง) กลับคืนมา

สัญลักษณ์ที่ผูกโยงเข้ากับบรรยากาศและสภาพของตัวละครในเรื่อง ได้ถูกอ้างถึงตั้งแต่ฉากไตเติ้ลเปิดเรื่อง มันคือภาพพระยะใกล้ของใบหน้าสุนัขสีดำตัวหนึ่งที่กำลังหอบไม่หยุดหย่อน อากาศของสุนัขเช่นนี้ ย่อมแสดงถึงการเหนื่อยล้าจากสภาพอากาศร้อน เพราะมันเป็นวิธีการระบายความร้อนจากตัวโดยธรรมชาติสุนัข (ดูเหมือนคำที่จะอธิบายได้ดีคือ Dog Day) กระนั้นสุนัขตัวนี้ก็ไม่ได้มีบทบาทอีกต่อไป ตัดเข้าสู่เนื้อเรื่องย่อที่ได้ถูกเล่าอย่างกระชับ ด้วยการบรรยายแบบสารคดี เรื่องโดยย่อคือ ในวันที่อากาศร้อนจัด "มูราคามิ" (โตชิโระ มิฟูเน่) นายตำรวจแผนกสืบสวนสอบสวน อาชญากรรม ที่เพิ่งบรรจุใหม่ ได้ถูกล้วงกระเป๋าในขณะที่อยู่บนรถเมล์ที่แน่นขนัด ผลก็คือ ปิ่นโคลทที่บรรจุกระสุน 7 นัดได้หายไป ถึงจะรู้ตัวทัน มูราคามิ ก็ไม่อาจไล่ตามเจ้าหัวขโมยหนุ่มนั้นได้

เมื่อไม่สามารถได้ปิ่นกลับมา มูราคามิตัดสินใจลาออก เหตุผลนั้นน่าจะมาจากเขาสูญเสียสัญลักษณ์ของการเป็นตำรวจ ซึ่งก็คือ "ปิ่นพก" และมันนำมาสู่การสูญเสียความมั่นใจในการเป็นตำรวจ นั่นเอง ดังนั้น "ปิ่น" จึงเป็นสัญลักษณ์ที่ถูกวางให้เป็นสิ่งที่แสดงสถานภาพของตำรวจ ยิ่งเขาเป็นตำรวจนอกเครื่องแบบอยู่แล้ว มันจึงไม่เหลือตัวตนใดๆ ที่เขาสามารถจะแสดงอำนาจหน้าที่เยี่ยงผู้พิทักษ์กฎหมายได้อีกต่อไป

รูปลักษณะภายนอกของ "มูราคามิ" นั่นคือหนุ่มสำอางในชุดสูทสีขาว แต่ภายหลังจากที่เขาพยายามติดตามเบาะแส จากหญิงนักล้วงกระเป๋าที่อยู่ใกล้เขาบนรถเมล์ สภาพของเขาเริ่มกลับกลายเป็นกระเซอะกระเซิง จากความเหนื่อยล้าและความร้อน "อาการวิ้งไล่จับท่ามกลางอากาศอันร้อนระอุ" ได้กลายเป็นโมทีฟ (Motif) สำคัญที่บอกลักษณะการดำเนินเรื่องทั้งหมด ฉากการไล่

ลาที่เกิดขึ้นทั้งเรื่องภายนอกทั้งหมด ซึ่งถ่ายทำด้วยฟิล์มขาวดำได้สร้างความรู้สึกรัดแน่นและตื่นเต้นแก่ผู้ชม ด้วยโทนของภาพที่ขาวจัดกับดำจัด ถนนที่ปรากฏล้วนขาวโพลนจากแสงแดด เกิดฝุ่นควันทุกครั้งเมื่อมีการวิ่งไล่กวระหว่างตำรวจ-ผู้ร้าย รวมถึงการออกแบบเครื่องแต่งกายของตัวละครทั้งสองฝ่ายในโทนสว่าง ล้วนมีส่วนทำให้ภาพในเรื่องอยู่ในโทนสว่างจ้า (High Key) จนแทบตา จึงช่วยส่งเสริมกับบรรยากาศในหนังให้ร้อนร้อนระอุยิ่งขึ้น

มูราคามิตติดตามนักล้วงกระเป๋าหญิงอย่างไม่ลดละ เมื่อนักล้วงกระเป๋าหญิงไม่สามารถทนการติดตามของมูราคามิ ได้อีกต่อไปหลอนจึงบอกวิธีการเข้าสู่พวกค้ายาปิ่นเถื่อนแก่เขา ภาพลักษณ์ภายนอกของมูราคามิ จึงได้เปลี่ยนแปลงไปเป็น "ทหารผ่านศึกผู้ยากไร้" ซึ่งก่อนจะมารับราชการตำรวจ เขาก็เป็นทหารผ่านศึกมาก่อน เขาปลอมตัวไปลี้ภัยบริเวณสวนสนุก เพื่อรอให้พ่อค้ายาเข้ามาหาตัว เนื่องจากเศรษฐกิจที่ย่ำแย่หลังสงคราม คนบางคนจึงต้องการปืนไปเพื่อหาเงิน ฉากในสวนสนุกนี้ได้เป็นบันทึกเรื่องราวของผู้คนที่ยากไร้หลังสงครามอย่างแท้จริง คุโรซาว่าใช้การซ้อนภาพระหว่างดวงตาที่สอดส่องหาคนที่ผิดปรกติของเขา กับภาพของผู้คนหลากหลาย บอกเล่าเรื่องราวโดยปราศจากบทสนทนา ราว 10 นาที โดยมีเสียงเพลงประกอบคลอไป มีการใช้เสียงหวูดรถไฟและอินเสิร์ตภาพล้อรถไฟ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าคุโรซาว่าได้ใช้ภาพและเสียงของรถไฟ เพื่อเน้นเหตุการณ์บางอย่าง แม้แต่บางกรณีที่ไม่ปรากฏแหล่งที่มาของ"รถไฟ" ปรากฏแต่เสียงอย่างในเรื่อง Dreams (1990) จนในที่สุดเขาสามารถจับผู้หญิงคนหนึ่งที่เขาปิ่นมาให้เขาเขา โดยแลกเปลี่ยนกับบัตรปันส่วนอาหาร ทว่าเขาก็ยังไม่พบปืนโคลท์ที่หายไปอยู่ดี เพราะว่าคนที่เขาปิ่นโคลท์ไปเกิดไหวตัว จึงหนีไปก่อน

จุดเปลี่ยนของเรื่องราวอยู่ที่ ในคืนถัดมา เกิดข่าวชิงทรัพย์หญิงคนหนึ่ง ถูกยิงด้วยปืนโคลท์บาดเจ็บสาหัส มูราคามิได้นำกระสุนของตนไปตรวจสอบกับกระสุนหลักฐาน พบว่ามันเป็นกระสุนจากปืนของเขาที่หายไป เขาได้ตัดสินใจลาออกอีกครั้ง เพราะปืนของเขาเป็นต้นเหตุ ซึ่งถ้าคืนก่อน

คนที่เขาป็นนำป็นมาคืน เขาคงไม่คิดจะก่ออาชญากรรมเช่นนี้ แต่สารวัตรอาเบะ ได้เตือนสติเขาไว้ไม่ให้เรื่องนี้มาบั่นทอนทำลายตัวเขา สารวัตรได้ให้เขาเข้าไปช่วยทำคดีนี้กับ หัวหน้านักสืบซาโตะ (รับบทโดย ทาคาชิ คิมูระ) ที่โยโดบาชิ ห้องที่ที่เกิดเหตุขึ้น

ปรากฏว่าซาโตะ กำลังสอบสวนหญิงสาวที่เขาจับมาได้คืนก่อน สังเกตว่าการสอบสวนตัวผู้ต้องหาระหว่างตัวมูราคามิกับซาโตะนั้นบ่งบอกถึงบุคลิกภาพอันแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ของคนทั้งสอง ทางซาโตะใช้วิธีอันเป็นมิตรหลอกล่อให้อีกฝ่ายบอกเบาะแสออกมา ด้วยคำพูดหวานๆ ไอติม และมวนบุหรี่ บ่งบอกถึงความสุขุม ใจเย็น ต่างกับมูราคามิ ที่ใช้ความรุนแรงและโทสะ เข้าจัดการทุกเรื่องไป ถึงตัวละครในเรื่องถูกแบ่งเป็น 2 ฝ่ายอย่างเด่นชัด คือตำรวจ กับพวกมิจฉาซีฟ แต่ภาพยนตร์ก็ไม่ได้สร้างภาพความเลวร้าย ให้พวกพวกมิจฉาซีฟแต่อย่างเดียว เราจะเห็นถึงความดีในตัวพวกเขา เช่น หญิงนักล้วงกระเป๋าคือ "โองิน" ที่มีภาระเลี้ยงดูนายจ้างเก่าที่กำลังป่วย ราวกับคุโรซาว่าพยายามจะบอกว่า ทุกคนไม่ได้เลวทรามไปทั้งหมดหรอก พวกเขาล้วนมีความจำเป็นจากสงครามที่บีบคั้น จนต้องกระทำคามผิด กระทั่งคนที่ใช้ปืนของมูราคามิ ซิงทรัพย์ผู้อื่น จึงเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ผลลัพธ์ของสงครามต่อชาวญี่ปุ่นในแง่ลบ

ทั้งสองได้เบาะแสจากหญิงผู้นั้น จึงออกตามหาตัว "ฮอนดะ" พ่อค้าปืน' ผู้มีบัตรปันส่วนอาหารของอาชญากรที่ใช้ปืนโคไลท์ของมูราคามิ ซึ่งมันมีชื่อของคนคนนั้นบนบัตร การแกะรอยหาที่

สนามเบสบอล นั้นใช้การนำเสนอนี้แบบสารคดีเช่นเดียวกัน คุณโรชาว่าเน้นการถ่ายภาพบรรยากาศของเกมการเล่น และภาพของผู้ชมนับหมื่นบนอัฒจันทร์ ซึ่งมันเป็นการยากยิ่งเข้าไปใหญ่ในการหาคนคนเดียว ในผู้คนมหาศาลเช่นนี้ กระนั้นซาโตะได้ใช้อุบาย ประกาศกระจายเสียงเรียก "ฮอนดะ" ไปพบ จนจับกุมและได้บัตรปันส่วนอาหารสำเร็จ

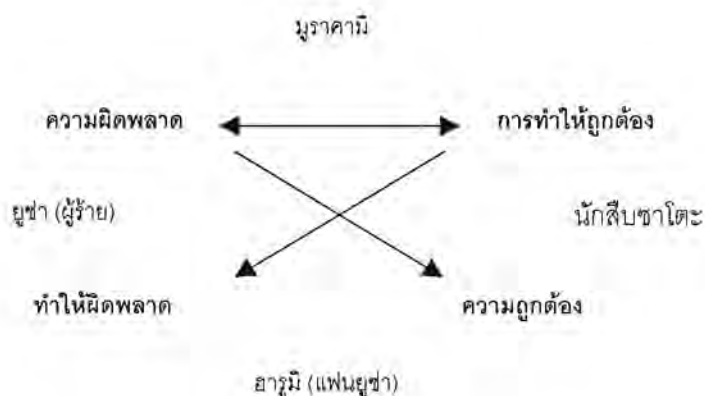
ก่อนจะได้ตัว ซินจิโร่ ยูซา ผู้ที่เข้าเป็นโคลทจากฮอนดะไป ในช่วงนี้ภาพยนตร์ได้ค่อยๆ เผยตัวตนของยูซาออกมาทีละน้อย จากผู้เป็นแม่และเพื่อนของเขา ทำให้ผู้ชมได้ทราบว่าตัวของ ยูซ่านั้นมีสภาพไม่ต่างอะไรกับมูราคามิ ทั้งการแต่งตัวด้วยชุดสูทสีขาว และอดีตเป็นทหารผ่านศึก ที่โดนโขมยยามเช่นเดียวกับมูราคามิ หากแต่ทั้งสองเปรียบเหมือนเงาของกันและกันที่ยืนอยู่ตรงข้ามกัน คุณโรชาว่าสร้างเงื่อนไขที่เหมือนกันนี้ขึ้นมา เพื่อสร้างความเห็นอกเห็นใจในตัวยูซา แก่ผู้ชมจนไม่อาจเกลียดตัวละครนี้ได้ลงคอ และเราแน่ใจในสภาพของตัวละครทั้งสองตัวนี้ว่า ทั้งสองเปรียบเหมือนหมาข้างถนนดังชื่อเรื่อง ที่อยู่ในสภาพอันอดโรยที่ไม่ต่างกัน หากแต่อยู่กับคนละสถานะ ยูซาเป็นเหมือนหมาจรตรอก ที่พร้อมกระโจนกัดได้ทุกเมื่อ ส่วนมูราคามิเป็นหมาผู้ล่า ตามแกะรอยหมาบ้าตัวนี้

ยูซาได้ก่อเหตุอีกครั้ง ในครั้งนี้เขาได้ยิงเจ้าทรัพย์ตายในบ้านและโขมยเงินไป สาเหตุมาจากเพราะความรักของเขาต่อ "ฮารุมิ" แฟนสาวของเขา ที่ต้องใช้เงินเพื่อบำรุงความสุขให้แก่เธอ ส่วนหนึ่งมันเป็นผลจากสงครามอย่างไม่ต้องสงสัย ที่ทำให้เขากลายเป็นคนหมดตัว มีแต่สิ้นหวังหมดศรัทธาในตัวผู้อื่น มูราคามิและซาโตะติดตามฮารุมิไปที่บ้านของเธอ จนได้เบาะแสว่ายูซาอยู่ที่ไหน แต่เธอก็ไม่ปริปากพูด ฝนได้ตกลงมาอีกครั้ง ซาโตะออกไปสืบหาตัวยูซาโดยลำพังโดยยืมปืนจากมูราคามิ และให้มูราคามิเฝ้าที่บ้านเธอไว้

ฮารุมิ แฟนสาวผู้เป็นแรงผลักดันของยูซา

9) Stray Dog (1949)

คุโรซาวา ได้ใช้บรรยากาศอันร้อนระอุในเวลานั้น สร้างความตึงเครียด ความอ่อนแอ ความเหนื่อยล้าแก่ตัวละคร มูราคามิ อย่างไม่หยุดหย่อนตลอดทั้งเรื่อง จนเกือบทำเรื่อง เมื่อนักสืบชาโตะพยายามจะเข้าใกล้ตัว"ยูซา"มากที่สุด บรรยากาศที่ร้อนพลันกลับกลายเป็นความตึงเครียดเท่าทวีคูณ เมื่อฝนตกอย่างที่เราเรียกว่าขนาดหนัก ซึ่งเปรียบดังระเบิดเวลาที่ถึงจุดระเบิด ณ โรงแรมยาโยย ซึ่งยูซาหลบซ่อนอยู่ ในขณะที่ชาโตะพยายามติดต่อกับมูราคามิทางโทรศัพท์ เสียงฝนตกที่ดังมากได้ถูกนำมาใช้สร้างความตื่นเต้น ระทึก ทำให้การสื่อสารระหว่างเขาโตะกับมูราคามิ เต็มไปด้วยความยากลำบาก ผนวกกับเสียงเพลงเต็นรำในโรงแรม มันยังช่วยให้เขาไม่ได้รับังตัวจากตัวผู้ร้ายด้วย จนนำไปสู่การพลาดพลั้งเสียที่แก่คนร้าย

ในฉากสุดท้าย มูราคามิได้ไปยังสถานีรถไฟ ซึ่งยูซาได้นัดฮารุมิไว้ เขาใช้การสังเกตวิเคราะห์หาตัวยูซาในหมู่ผู้โดยสารจนพบ ในฉากไล่ล่าและต่อสู้ระหว่างมูราคามิกับยูซา นั้นไม่ได้ใช้ดนตรีประกอบที่มีความตื่นเต้นเพื่อช่วยส่งเสริมฉากต่อสู้เลย ซึ่งได้ช่วยสร้างความสมจริง แม้กระทั่งเมื่อยูซาใช้ปืนยิงมูราคามิ คุโรซาวาใช้เสียงเพลงจากเปียโน ที่ดังแว่วออกมาจากบ้านในละแวกนั้น ในเหตุการณ์นี้ และตัดภาพไปยังหญิงสาวที่บรรเลงบทเพลงนั้น ดูเหมือนหลอนก็ไม่ได้ใส่ใจกับเสียงปืนเลย เธอหยุดมองหาต้นตอของเสียงครู่หนึ่ง แล้วเล่นต่อไปราวกับไม่ใช่เรื่องที่สลักสำคัญอะไร ซึ่งคุโรซาวาก็คงมองว่า เหตุการณ์ทั้งหลายทั้งปวงที่ผ่านมา มันก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่โตที่สามารถเกิดได้ทุกหัวระแหง

ฉากการไล่ล่าของภาพยนตร์

และในที่สุดยูซ่าต้องเป็นฝ่ายที่ยอมจำนนเพราะกระสุนหมด ในฉากนี้เราจะเห็นได้ว่า ยูซ่าเปรียบเหมือนหมาขี้ขลาดที่จนตรอก แม้มีปืนในมือก็ยิงพลาดไปเสียหมด นั่นยอมแสดงว่าเขานั้นไม่ใช่อาชญากรใจเหี้ยม โดยสันดาน ส่วนมูราคามีถึงจะเป็นฝ่ายชนะ แต่ก็ไม่หลงเหลือคราบความสง่างามของพระเอก ทั้งสองนอนหายใจหอบหมดแรงเคียงคู่กัน อยู่บนพื้นหญ้าอย่างกับสุนัขจริงๆ ยูซ่านั้นเขาได้ร้องให้ออกมาด้วยเสียงอันดังเหมือนเด็กเล็กๆ สำหรับตัวมูราคามี ที่นอนด้วยอาการเดียวกัน ดูเหมือนเขาจะเข้าอกเข้าใจในตัวยูซ่าดี คุโรซาว่าอธิบายฉากนี้ด้วยภาพมุมสูงของตัวละคร 2 ตัวที่กำลังหมดสภาพ ให้ความรู้สึกต่ำต้อย น่าสงสารในชะตากรรมที่เลือกทางเดินผิดทาง ขณะที่มียูซ่ากำลังร้องเพลงแว่วมา ช่วยลดความรุนแรงของฉากลง และยังช่วยสร้างความรู้สึกที่ดีต่อเหตุการณ์ที่ผ่านมาซึ่งค่อยๆ สะสมความตึงเครียดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนได้รับการปลดปล่อยจนหมดสิ้น ก่อนภาพจะมีตัดหายไป ในที่สุดเหตุการณ์ได้รับการคลี่คลายลงด้วยดี และทำยสุดเป็นคำพูดของซาโตะที่ บอกกับมูราคามีว่า ให้เขาปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เพราะคนดีๆ นั้นอาจถูก คนอย่างยูซ่าทำร้ายได้ตลอดเวลา

ภาพยนตร์ประกอบไปด้วยเพลงฮิมที่หลากหลายน โดยฟูมิโอะ ฮายาซากะ แตกต่างไปตามสถานที่และสถานการณ์ ซึ่งช่วยเน้นส่วนแฉกชั้นให้ตื่นเต้น โดยเฉพาะซึนการไล่ล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ เพลงแจ๊ซ และบางส่วนของเพลงคบาเร่ต์ที่มีชื่อเสียงชื่อ paloma ในขณะที่มูราคามีตามหาปืนในสวนสนุก และมองเห็นสภาพสังคมจริงๆ ในเวลานั้น ซึ่งเป็นการผสมผสานของดนตรี

หลากหลายแนว แนวทางของเพลงแจ๊ซ และดนตรีเต้นรำ ของฮายาซากะนอกจากจะปรากฏในเรื่องนี้แล้ว ยังพบได้ใน Drunken angel และ Ikiru

คำว่า "หมาหลง" หรือชื่อเรื่องนั้น ได้สะท้อนภาพของตัวละคร 2 ตัว และแก่นของเรื่องที่ว่า การใช้ชีวิตอย่างผิดที่ผิดทาง หรือหลงเข้าไปสู่ "ด้านมืด" ของตัวละครนั่นเอง คุโรซาวะเขียนบทภาพยนตร์อย่างมีชั้นเชิง โดยเฉพาะการสร้างบุคลิกลักษณะ ที่เหมือนเป็นเงาสะท้อนซึ่งกันและกัน ตลอดจนการสร้างอารมณ์ตื่นเต้นในแนวทางภาพยนตร์เขย่าขวัญชั้นดี

Scandal (1950) : ศีลธรรมกับข่าวร้อน

"ประเด็นทางสังคมร่วมสมัย" นับเป็นสิ่งที่คุโรซาวาใคร่ครวญ และให้ความสำคัญอยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมนุษย์และศีลธรรมดั่งงาม อย่างเช่นในเรื่อง Stray Dog (1949) ที่คุโรซาวาได้พาดพิงถึงปัญหาอาชญากรรม ที่เกิดจากความยากจนในภาวะหลังสงคราม และปีสุดท้ายของยุค 50 ที่สื่อมวลชนนั้นขาดจรรยาบรรณ เป็นผู้บิดเบือนข้อเท็จจริง เพียงเพื่อเงินทองโดยไม่คำนึงต่อผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของข่าวลือ ได้กลายมาเป็นฉากหลังของภาพยนตร์เรื่องนี้

เรื่องราวเริ่มจากความบังเอิญของตัวพระ-นาง ที่ถูกช่างภาพหนังสือรายเดือนฉบับหนึ่งถ่ายภาพไว้ได้ และถูกแต่งเติมข่าวอย่างเสียหาย ซึ่งส่วนหนึ่งของตัวละครหลัก นั้นดูจะเกี่ยวข้องกับอดีตของคุโรซาวาเอง โดยตัวพระเอกของเรื่อง ซึ่งก็คือมิฟูเน่ เขาได้รับบทบาทเป็น "อิจิโร อาโอเอะ" จิตรกรหนุ่มผู้รักอิสระที่ไปไหนมาไหน ด้วยมอเตอร์ไซด์คันงาม ซึ่งในอดีตตัวคุโรซาวาเอง ก็เคยไปเขียนภาพประกอบหาเลี้ยงชีพในช่วงหลังจากจบเรียนมัธยม สำหรับนางเอกของเรื่อง "มียาโกะ ไชโจ" เป็นนักร้องชื่อดังที่ตกเป็นข่าวอื้อฉาวกับเขา รับบทโดย โยชิโกะ ยามากุชิ

กล่าวกันว่าเรื่องนี้สร้างขึ้นเพื่อต่อต้าน สื่อมวลชนที่ขาดศีลธรรม และขาดการเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ตัวของคุโรซาวาเองก็ไม่ชอบสื่อมวลชนเสียเท่าไร เขามักจะปฏิเสธการออกโทรทัศน์ ไม่ยอมให้สื่อมวลชนสัมภาษณ์ อาจจะเป็นเพราะเขาเคยถูกนิตยสารหลายฉบับลงข่าวโจมตีเรื่องความสัมพันธ์ของเขากับนางเอกในเรื่อง Horse ซึ่งทำให้เขาไม่พอใจอย่างมาก และตระหนักในความเลวร้ายที่มันสามารถคุกคามชีวิตของทุกคนได้ ไม่ว่าใครก็ตาม

คุโรซาวาเปิดเรื่องด้วยภาพของ"อาโอเอะ" จิตรกรหนุ่มที่ได้ขับขี่รถมอเตอร์ไซด์ ขึ้นไปวาดภาพทิวทัศน์บนยอดเขา ขณะที่กำลังวาดภาพก็มีบรรดาชาวบ้านมามุงดู และถามถึงภาพวาดตามประสาคนที่ไม่เข้าใจเรื่องศิลปะ พร้อมกับที่นักร้องสาว"มียาโกะ ไชโจ" เดินเข้ามาถามทางไปที่พักตากอากาศคามิโนะยู เขาได้ขอให้หญิงสาวรอเขาวาดภาพเสร็จ เขาจะให้ช้อนท้ายรถมอเตอร์ไซด์ไปด้วย เนื่องจากเขาก็พักอยู่ที่เดียวกัน ในระหว่างที่อาโอเอะกำลังวาดภาพภูเขานั้น บทสนทนาระหว่างอาโอเอะและชาวบ้านนี้ ได้ช่วยอธิบายทัศนคติของคุโรซาวา ต่อเรื่องการวิพากษ์วิจารณ์งานของเขา ซึ่งมันคงเปรียบได้กับงานศิลปะที่อาโอเอะกำลังทำอยู่ เมื่ออาโอเอะได้ตอบต่อพวกชาวบ้านทั้งสามว่า "นี่เป็นการทำงานในรูปแบบของผมเอง มันมาจากความรู้สึกของผม....คุณจะได้"

ต้องการคำแนะนำบ้างไหม เวลาคุณมีอะไรกับภรรยา呢” ซึ่งคำตอบเหล่านี้ได้สร้างเสียงหัวเราะแก่ชาวบ้านอย่างครึกครื้น หลังจากวาดภาพสำเร็จ อาโอยะก็ขับรถขึ้นไปยังที่พักพร้อมกับไซโจ ซึ่งไม่ได้สังเกตเลยว่ามีนักข่าวบนรถประจำทางสังเกตเห็นคนทั้งสอง

การพบกันโดยบังเอิญของอาโอยะ และไซโจ

ที่โรงแรมตากอากาศ นักข่าวได้รับคำปฏิเสธขอถ่ายรูปจากนักร้องสาว อย่างไรก็ตามนักข่าว 2 คนก็แอบถ่ายภาพของอาโอยะและไซโจ ที่ริมระเบียงห้องของไซโจเอง ทั้งที่จริงทั้งสองคนไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ภาพได้ตัดไปยังห้องมืด ภาพของทั้งสองคนค่อยๆ ปรากฏชัดขึ้นมาจากการอัดภาพ ภายในห้องมืดประกอบด้วยชาย 4 คน ที่สนทนากันถึงการสร้างข่าวอื้อฉาวของไซโจ นักร้องสาวที่มีความสัมพันธ์กับจิตรกรหนุ่ม และจากบทสนทนานี้ได้ชี้ให้เห็นมุมมองของคุโรซาว่าต่อ สื่อมวลชนที่มองผู้หญิงว่าเป็นเพียงแค่ “โสเภณี” เท่านั้น จากการจัดองค์ประกอบภาพที่คับแคบ และการใช้แหล่งกำเนิดแสงเป็นจุดกึ่งกลางภาพ ใบหน้าของคนทั้งสี่จะปรากฏแสงเงาชัดเจน ในแบบหนังฟิล์มขาว ช่วยเน้นย้ำว่ามันเป็นการสนทนาเรื่องลับๆ ภาพตัดไปที่ภาพของหนังสือกำลังหลังไหลออกจากแท่นพิมพ์ ซ้อนกับภาพของป้ายโฆษณาหลากหลายรูปแบบ ทั้งข้างรถประจำทาง โปสเตอร์ โฆษณาวิทยุ หรือคนที่แขวนป้ายโฆษณาไว้กับตัวเอง ประกอบเพลงจังหวะครึกครื้น สนุกสนาน ฉากนี้ได้ใช้เทคนิคทางภาพเพื่อบ่งบอกความใหญ่โต ของเรื่องราวอื้อฉาวนี้

ลักษณะการตกแต่งภายในบริษัทหนังสืออามูร์ ที่ประกอบไปด้วยภาพวาดเรื่อนร่างผู้หญิงที่สะท้อนบุคลิกของบริษัทหนังสืออามูร์ได้อย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา และยังมีองค์ประกอบของฉากกันที่เป็นกรงตาข่ายแนวทแยงมุม เช่นเดียวกับสนามกีฬา การจัดองค์ประกอบภาพในฉากที่มีตัวละครสนทนามักจะใช้ฉากหลังเป็นกรงตาข่ายเสมอ หรือไม่ก็ใช้กรงตาข่าย เป็นฉากหน้าของภาพ

(Foreground) กรงตาชาย ซึ่งมีรูปลักษณ์เป็น"กากบาท" ที่ปรากฏอยู่ได้เป็นสัญลักษณ์แสดงนัยยะเกี่ยวกับเรื่อง"การผิดศีลธรรม"ของผู้คนในบริษัทแห่งนี้ ในฉากที่มีการใช้สัญลักษณ์"กากบาท"นี้ ให้เห็นได้เด่นชัดคือฉากที่ บ.ก. คุยกับคนเขียนข่าว ที่เกรงว่าจะโดนฟ้องร้อง เรื่องการนั่งเทียนเขียนข่าวขึ้นมาทั้งหมด แต่คำตอบที่ได้รับคือ "ช่างปะไร เพราะยังมีการฟ้องร้อง ยอดขายของเราจะยิ่งเพิ่ม" ซึ่งคุโรซาว่าใช้กรงตาชายเป็นฉากหน้าบังบอกการกระทำที่"ผิด" จรรยาบรรณอย่างไม่รู้ลึกรู้สาอันใดของมนุษย์

อาโอเอะ ไมพอใจ บ.ก.หนังสืออาร์มูร์

บ.ก. มีความมั่นใจในเรื่องการใช้กฎหมายให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง เขาไม่เกรงกลัวการฟ้องกลับและมั่นใจว่าผู้ตกเป็นข่าว จะไม่กล้าฟ้องกลับอย่างเช่นที่ผ่านมา แต่ทว่าอาโอเอะ ที่บังเอิญเห็นโปสเตอร์ที่ปิดไว้ ได้เข้ามาที่บริษัทอาร์มูร์ แล้วชกช่างภาพดังกล่าว ภายหลังจากนั้นเรื่องราวได้เป็นข่าวใหญ่โตขึ้นมา ด้วยการชอนภาพของพาดหัวข่าว กับภาพนักข่าวที่รุ่มสัมภาษณ์ช่างภาพที่โดนชก ซึ่งจะมีฉากหลังเป็นกรงตาชายเสมอ ตัดสลับกับภาพการรุ่มสัมภาษณ์อาโอเอะ ที่ไม่ยอมรับต่อการกระทำของอาร์มูร์เช่นนี้ เมื่ออาโอเอะไปปรึกษาเรื่องนี้กับไซโจ เธอไม่ตอบใดใดทั้งสิ้น เนื่องจากกลัวการเป็นข่าวไปมากกว่านี้ อาโอเอะจึงตัดสินใจเด็ดเดี่ยวว่า "ผมจะสู้คนเดียวนี้แหละ ผมจะต่อสู้กับสังคม..."

ระหว่างที่อาโอเอะคุยเรื่องการเปิดเผยผลงานภาพเขียน ในวันที่ 15 ธันวาคมนี้ กับบางแบบเปลือยที่สนิทสนมกัน บทสนทนาได้เผยถึงความเป็นคนดีของเขา ตัวนางแบบบอกว่า เขาไม่เคยจ้องเรือนร่างหล่อนในลักษณะจิตกรคนอื่นทำในขณะที่วาดรูปเลย ซึ่งเธอก็บอกว่ายินดีจะเป็นพยานในศาลให้ด้วย จู่ๆ เธอสังเกตเห็นว่ามีคนแอบมองทางประตู ซึ่งปรากฏว่าเป็นทนายความท่า

ทางประหลาดคนหนึ่ง ที่มาเสนอตัวในการเป็นทนายให้อาโอเยะเปล่าๆ โดยไม่คิดค่าทนายชั้กแดงเดียว เขาแนะนำตัวว่าชื่อ "ฮิรุตะ" (ทาคาชิ ชิโมริ) และได้ให้นามบัตรไว้ติดต่อกลับ อาโอเยะตัดสินใจที่จะให้เขามาเป็นทนายประจำตัวให้ เนื่องจากดูท่าทางแล้วเป็นคนซื่อ อย่างไรก็ตามเพื่อนนางแบบของเขาก็เตือนว่า อาจเป็นเรื่องการหลอกหลวงก็ได้

อาโอเยะ และไซโจ เป็นผู้ช่วย ฮิรุตะ ให้กลับมามีความซื่อตรงอีกครั้ง

อาโอเยะพบว่า ฮิรุตะมีลูกสาวคนหนึ่งชื่อ "มาซาโกะ" ที่ป่วยเป็นวัณโรคนาน แต่ยังคงแสดงใบหน้าที่ยิ้มไปด้วยความสุขและความหวัง เขาจึงไปทิ้งข้อความตอบรับตกลงที่สำนักงานของฮิรุตะ และในระหว่างงานแสดงภาพอาโอเยะมีความกังวลใจเรื่องการฟ้องร้องซึ่งใกล้เข้ามา และตัดสินใจที่จะเก็บภาพภูเขาไฟสีแดงเอาไว้ อาจเป็นเพราะเขามีความหลังกับภาพนี้ ซึ่งต่อมาไซโจได้มาที่แกลลอรี่ และติดต่อขอซื้อภาพนี้เช่นเดียวกัน ซึ่งดูเหมือนคุโรซาว่าได้เปิดประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองคนให้แน่นแฟ้นขึ้น จนเธอได้ตอบรับในการร่วมฟ้องร้องครั้งนี้

ในขณะเดียวกันฮิรุตะ ได้ไปเล่าเรื่องการฟ้องร้องของอาโอเยะให้ "ฮิโร" บ.ก.ของอามูร์ในเชิงข่มขู่ว่า เขาอาจจะชนะในคดีนี้ พร้อมทั้งอธิบายแผนการณต่างๆ ให้ฟังทั้งสิ้น และได้กลายเป็นจุดอ่อนให้โดนโจมตี เนื่องจากไม่มีไซโจในการร่วมฟ้องร้องครั้งนี้ อามูร์ได้เสนอให้เขาทำตัวเป็นนกสองหัว ทำให้คดีนี้อามูร์เป็นฝ่ายชนะ และชวนไปเลี้ยงเหล้าเพื่อติดสินบน เมื่อฮิรุตะมากลับมาที่บ้าน มาซาโกะสามารถจับถึงความผิดปกติของพ่อได้ทันที และบอกพ่อว่าเธอรู้ว่าพ่อได้ทำผิดบางอย่าง และกำลังกลบเกลื่อน เธอขอให้กลับตัวเสีย เพราะอาโอเยะมาเยี่ยมเธอบ่อยๆ และแสดงความเชื่อมั่นในตัวคุณพ่อเธอมาก ในฉากนี้เป็นการสนทนาที่ยืดยาวตามแบบฉบับของคุโรซาว่า ที่ใช้ความสามารถในการแสดงของนักแสดง ที่สร้างความสมจริงโดยปราศจากดนตรีประกอบช่วยเร้าอารมณ์

แต่ข้อเสียของอีรูตะ คือการอ่อนไหวง่าย เขาได้รับเงินสินบนจากอีโร่ ที่สนามแข่งขันจักรยาน ในวันที่ 24 ธันวาคม ในขณะที่อาโอเยะขับรถที่ บรรทุกต้นคริสต์มาสไว้ข้างหลังไปยังบ้านอีรูตะ โดยมีเพลงบรรเลง "Jingle Bell" คลอตามไป และเมื่อเขาเมากลับไปบ้านอีกครั้ง เขาได้พบกับภาพที่น่าประทับใจ เมื่ออาโอเยะและไซโจ ได้มาเยี่ยมลูกสาวของเขาและกำลังร้องเพลง "Silent Night" ขับกล่อมให้ฟัง คุณโรซาว่าได้ใช้ภาพการแอบมองของอีรูตะ ผ่านกรอบหน้าต่างเล็กๆ บนประตูบานเลื่อน เผยให้เห็นภายในห้องที่ประดับประดาไปด้วยสายรุ้ง และตัวละครภายในห้องทีละคน ด้วยการดอลลีกลิ้งผ่านหน้าต่างไปที่ละบาน เผยให้เห็นภรรยา ,อาโอเยะที่กำลังเล่นเปียโน ,ไซโจกำลังร้องเพลง และมาซาโกะที่ยิ้มแย้มอย่างมีความสุข ซึ่งภาพเหล่านั้นทำให้อีรูตะเสียใจ และหันหน้าออกจากบ้านไป อาโอเยะจึงอาสาออกไปตามกลับมา

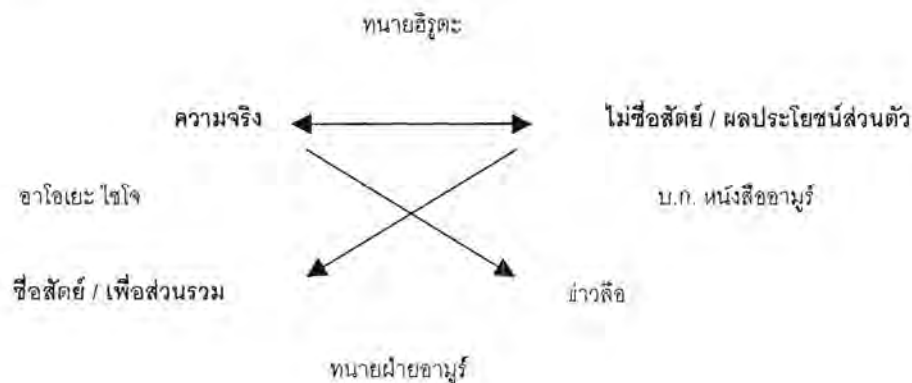
ที่บาร์เหล้าแห่งหนึ่ง อาโอเยะได้อยู่กินเหล้าเป็นเพื่อนกับอีรูตะ กระทั่งมีชายขี้เมาคนหนึ่ง ซึ่งได้พูดความในใจว่า ในปี 1950 ที่กำลังจะถึงนี้ เขาขอสัญญาว่าจะเป็นคนใหม่ เช่นเดียวกับอีรูตะ เขาได้ประกาศขึ้นบ้างว่า เขาจะเลิกเป็นคนชั่วช้าคดโกง และจะกลายเป็นลูกผู้ชายที่แท้จริงในปีหน้า ทั้งสองได้ชักชวนคนในบาร์ร่วมร้องเพลง "Auld Lang Syne" (ทำนองเพลงสามัคคีชุมนุม) พร้อมๆ กัน ในฉากนี้ซึ่งดูเหมือนจะเป็นการพยายามรื้ออารมณ์แบบเซ็กซี่ เมื่อแต่ละคนได้เดินล้อมวงเข้ามา ร้องเพลงนี้ คุณโรซาว่าได้ตัดภาพไปตามโต๊ะต่างๆ เห็นภาพใบหน้าที่เป็นนคราบน้ำตาของบางคน บางคนที่น่าบ่งบอกถึงความหมั่นเพียร บางคนที่ยกอดคอกันร้องเพลงอย่างเศร้าหมอง ซึ่งภาพเหล่านี้ได้สร้างความซาบซึ้งตื้นตันได้อย่างวิเศษ

ในระหว่างที่อาโอเยะพาอีรูตะกลับบ้าน คำพูดของอาโอเยะ ที่ดูจะเป็นคำพูดที่ให้กำลังใจ ต่ออีรูตะและผู้ชมด้วย ก็คือ "ดาวตกน้ำแล้ว" เมื่อเขาเห็นเงาสะท้อนของดวงดาวบนสระน้ำคร่ำ เขา กล่าวว่า "ดวงดาวก็ยังสามารถเปล่งแสงสกาบ บนน้ำคร่ำที่สกปรกน่าเกลียดได้" ซึ่งชีวิตของอีรูตะ ในคืนวันคริสต์มาสอีฟนี้ ก็คือดาวดวงนั้นนั่นเอง

การพิจารณาคดีเริ่มขึ้น คุณโรซาว่าให้การติดต่ออย่างฉับไวเล่าเรื่องการพิจารณาคดีที่ฝ่าย โจทก์ตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบตลอด เพราะอีรูตะไม่ได้เอ่ยปากซักถามพยานใดใดเลย ตลอดทั้ง 3 วัน ในวันที่ 4 ฝ่ายโจทก์ได้นำพยานชาวบ้านมา ซึ่งควรจะมาให้การตั้งแต่วันที่ 2 ได้สร้างความกังขาให้ ทนายฝ่ายจำเลยมาก กระทั่งในคืนนั้นลูกสาวของอีรูตะเสียชีวิตลง อีรูตะบอกกับอาโอเยะและไซโจ

ว่า มาซาโกะได้สังเวยให้ตัวเขาช่วยให้ชนะคดีนี้ได้ และในวันที่ 5 ฮิรุตะได้ตัดสินใจปรึกษาทนายในฐานะพยาน เขากล่าวถึงสาเหตุที่เขาไม่ยอมทำหน้าที่ซักพยานใดๆ ตลอดเวลาที่ผ่านมา เป็นเพราะเขาได้รับเช็คจาก บ.ก.อาร์มัวร์นั่นเอง ซึ่งหลักฐานเช็คนี้นี้ ได้ทำให้ทนายฝ่ายอาร์มัวร์ยอมแพ้คดีนี้อย่างดูซึ้ง ออโอะยะได้ให้สัมภาษณ์แก่นักข่าว ซึ่งเขาก็ก้าวเพียงว่า "ดาวดวงใหม่ได้กำเนิดขึ้นแล้ว และชัยชนะครั้งนี้ เป็นสิ่งที่ไม่มีค่าอันใดเลย" ภาพสุดท้ายที่เห็น คือภาพของฮิรุตะกำลังเดินข้ามถนน ที่อีกฝั่งหนึ่งมีโปสเตอร์โฆษณาของหนังสืออาร์มัวร์ที่ถูกฉีกทิ้งสิ้น

10) Scandal (1950)

อีกครั้งที่คุโรซาวาใช้บริการทำดนตรีประกอบจากเพื่อนสนิทของเขา ฟุมิโอะ ฮายาซากะ ซึ่งใช้เพลงป๊อปที่ได้ยินดาษดื่น แทนตัวนางเอกของเรื่องก็เพราะเธอเป็นนักร้อง ดนตรีประกอบได้ใช้เพื่อแสดงอารมณ์และเจตนาที่ดีของพระเอก และทั้งหมดก็เป็นเพลงตะวันตกทั้งสิ้น เพื่อสอดรับคาแรคเตอร์ และเรื่องราวของสังคมที่ถูกหลอมรวมวัฒนธรรมเป็นอเมริกัน (Americanization)

ในเรื่อง Scandal มีความการใช้องค์ประกอบต่างๆ เพื่อสื่อความหมาย อาทิเช่น กรงตาข่ายที่สามารถมองทะลุไปได้ หรือรอยแตกของบานหน้าต่าง และบานกระจกเล็กๆ บนประตูบานเลื่อน รวมถึงพฤติกรรมของนักข่าวอาร์มัวร์ และตัวฮิรุตะเองที่ชอบการแอบมอง สิ่งเหล่านี้ได้ช่วยส่งเสริมพฤติกรรม และนิสัยอันขาดกั้วของตัวละคร ในการ"แอบมอง"เรื่องของชาวบ้านทั้งสิ้น ประเด็นของเรื่องทีพุดถึงสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ และสื่อมวลชน ยังสอดแทรกด้วยเรื่องการละเมิดศีลธรรมและความเป็นมนุษย์ ที่อ่อนแอและมักคิดโกงตัวเองอย่างฮิรุตะ กระทั่งต้องอาศัยเหลือในการเยียวยาจิตใจชั่วคราว ซึ่งดูเหมือนจะเป็นการเสียสติต่อ"มนุษย์" ของคุโรซาวา ที่มักจะเห็นว่าตัวเองนั้นชั่วร้ายเพียงไรก็เมื่อตอนฤทธิ์ของสุรานั้นเข้าครอบงำตัวเอง

Rashomon (1950) : ปอกเปลือกสันดานดิบ

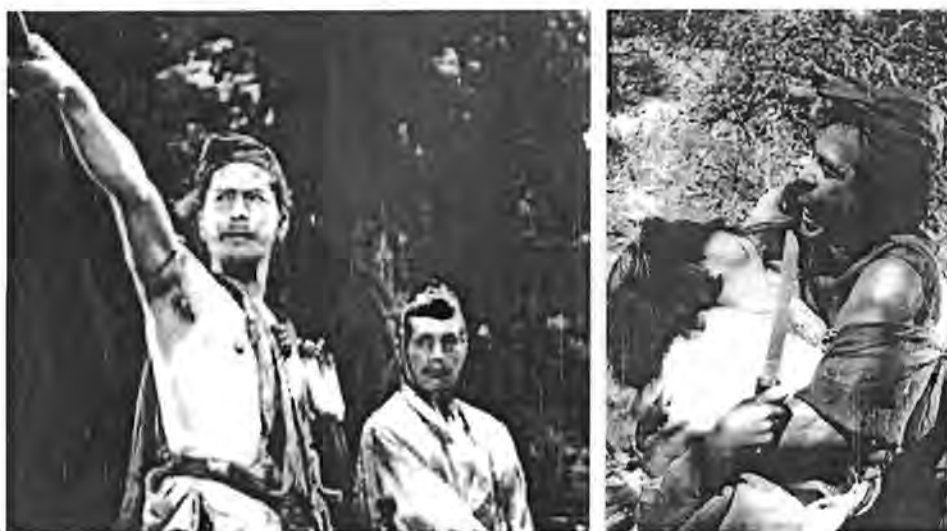
หากถามว่า ภาพยนตร์เรื่องใดที่ถือเป็นตัวแทนที่ทำให้คนทั้งโลก ได้ประจักษ์ถึงคำว่า "ภาพยนตร์ญี่ปุ่น" เป็นครั้งแรก คำตอบนั้นคงไม่ใช่เรื่องอื่น ที่ไม่ใช่เรื่อง "ราโชมอน" และอาคิระ คูโรซาวาก็คือผู้ประกาศคำนั้น ลงบนแผนที่แห่งภาพยนตร์ของโลกขึ้นเป็นทางการ ซึ่งมันทำให้โลกภาพยนตร์ต้องหันมามองอีกซีกของโลก ด้วยความรู้สึกที่เปลี่ยนไปตั้งแต่บัดนั้น ด้วยเพราะแก่นในของ Rashomon เป็นเรื่องเล่าที่อยู่เหนือกาลเวลาอย่างแท้จริง และยังเป็นเรื่องที่ยอธิบายถึงความคิดของคูโรซาวาต่อ "ความเป็นมนุษย์" ได้อย่างชัดเจนและคมคายที่สุด สามารถสร้างผลลัพธ์ที่หลากหลายต่อผู้ชม โดยไม่สรุปตายตัว พลัดเรื่องได้ถูกดัดแปลงมาจากเรื่องสั้น 2 เรื่องของ เรียวโนสุเกะ อาคุตากาวา คือเรื่อง Rashomon และ In the Groove โดยคูโรซาวาได้คงแนวคิดหลักๆ ของเรื่องเอาไว้ และตกแต่งรายละเอียดต่างๆ ขึ้นมาใหม่ โดยใช้ฉากของซากประตู ทามกลางซากปรักหักพังของเกียวโต ในเรื่อง Rashomon และใช้วิธีการเล่าเรื่องทั้งหมด อ้างอิงจากเรื่อง In the Groove

เรื่องย่อคือ ในคืนฝนตกหนัก พระรูดงค์และคนตัดฟืน ได้ยื่นหลบฝนใต้ชายคา ของซากประตูหน้าปราสาทที่หักพัง ชายคนหนึ่งวิ่งไปหลบฝนยังที่ชายทั้งสองยืนอยู่ เมื่อเห็นและได้ยินคำพูดจากปากของคนทั้งสองในสภาพที่สับสน ลึนศรัทธา เขาจึงได้ถามเรื่องราวอันแปลกประหลาดนั้น คนตัดฟืน จึงเอ่ยปากเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นเมื่อ 3 วันก่อน วิธีการดำเนินเรื่องของ ราโชมอน จึงใช้วิธีการเล่าเรื่องย้อนหลัง (Flashback) และยิ่งถูกซ้อนทับกันอีกชั้นหนึ่งด้วย ความทรงจำในแต่ละปัจเจกของพยานในเรื่องเล่านั้นก็ด้วย โดยสถานที่หลักของเรื่องราวคือ "ศาล" ซึ่งเป็นสถานที่ที่คนหลายคน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว ได้ถูกเรียกตัวมาไต่สวน อันได้แก่ คนตัดฟืน, พระรูดงค์, "มาซาโกะ" ภรรยาของซามูไร (รับบทโดย มาชิโกะ เคียว), "ดาโจมารุ" จอมโจร (รับบทโดย โดชิโร มิฟูเน) และหญิงคนทรง ซึ่งประทับวิญญาณของซามูไรผู้ตาย ผู้นั้นชื่อ ฮิโรชิ ทาเกะ (รับบทโดย มาซายุกิ มิริ) ทั้งหมดต่างเล่าถึงความจริงของแต่ละบุคคลตามลำดับ

เริ่มต้นจากภาพ ชายตัดฟืน(ทาคาชิ คิมูระ) ที่พบศพซามูไร โดยบังเอิญ ในป่าใกล้เมืองโตเกียว เขาตกใจและวิ่งหนีอย่างเสียดสี ภาพได้ตัดมาที่ชายตัดฟืนนั่งคุกเข่าหันหน้าสู่ผู้ชม ซึ่งเป็นทิศทางของศาลผู้ตัดสินคดี ฉากให้การของพยานเริ่มจากคนตัดฟืนผู้ที่พบศพคนแรก การถ่ายภาพนั้นใช้เพียงการวางกล้องนิ่งๆ ในระดับคนนั่ง ส่วนนักแสดงพูดเข้าหากกล้อง (คือศาลผู้ไต่สวนความนั้น

เอง) ฉะนั้นสภาพของผู้ชมจึงเท่าเทียมกับศาลที่กำลังรับฟังข้อมูลและต้องพินิจพิเคราะห์หาคำตอบจากเรื่องราวของพยาน

คนตัดพินั้นได้ บอกว่าเขาได้พบสิ่งของต่างๆ หล่นอยู่ระหว่างทางในป่าได้แก่ หมวกของผู้หญิง เศษเชือก ถุงเครื่องราง ก่อนที่จะพบศพ หลังจากนั้นพระได้ให้การว่า เขาได้พบสามีภรรยาคู่นี้ที่กำลังเดินทางเข้าป่า และมีตำรวจผู้หนึ่งได้รายงานต่อศาล พร้อมจับโจรที่เขาจับมาได้ จากที่ตำรวจบอกเล่าถึงวิธีการจับโจรมา ฝ่ายโจรก็แย้งในคำให้การของตำรวจโดยทันที และเล่าเหตุการณ์ของตนบ้าง จากคำให้การของตำรวจและโจร ทำให้เราทราบถึงโมทีฟ (Motif) สำคัญของเรื่องนั่นคือ "การโกหกปกปิดเพื่อป้องกันตนเอง" และต่อจากนี้คำให้การโดยลำดับของโจรป่า ตาโจมารู กับภรรยาชาмуไร และคนทรง นั้นมีความขัดแย้งโดยสิ้นเชิง ซึ่งใจความสำคัญของแต่ละคนนั้น ต่างบอกว่าเขาได้เป็นคนฆ่าชาмуไรทั้งสิ้น กระทั่งวิญญาณของชาмуไรนั้นยังบอกว่า เขาใช้มีดสั้นฆ่าตัวตาย เพื่อปกป้องเกียรติภูมิของตนเอง

เรื่องราวจากคำบอกเล่าของตาโจมารู ที่หลอกล่อชาмуไร และชมชื่นภรรยา

เรื่องราวที่โจรป่าเล่ามีอยู่ว่า ในระหว่างที่เขาได้นอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ ชาмуไรและภรรยาได้เดินทางผ่านมา บังเอิญมีลมพัดจนผ้าคลุมที่หมวกของผู้หญิงเปิดออก เห็นใบหน้าอันงดงามของเธอ คูโรซาว่าได้ใช้ภาพดวงตาที่เบิกโพลงของตาโจมารูในขณะที่มี "ลมพัด" ซึ่งปรากฏเงาของร่มไม้บนใบหน้าที่กำลังตกตะลึงนั้นเกิดสั่นไหวไปมา ซึ่งเป็นจุดที่น่าสังเกตว่าคูโรซาว่ามักใช้ "ลม" เพื่อนำเหตุการณ์สำคัญที่กำลังจะเกิดขึ้น (Moment of Danger) ตาโจมารูจึงออกอุบายหลอกล่อชาмуไรจับไปมัด แล้วพาตัวภรรยาามาชมชื่นต่อหน้าต่อตาชาмуไร หลังจากนั้นเขาก็เดินจากไป แต่ตัว

ภรรยากลับร้องเรียกให้เขาปกป้องศักดิ์ศรีของตัวเอง ที่จะเป็นผู้หญิงของชาย 2 คนไม่ได้ โดยให้ตาโจมารุต่อสู้กับสามีเธอ ใครเป็นผู้ชนะเธอจะยอมเป็นของผู้นั้น ซึ่งตาโจมารุเป็นฝ่ายฆ่าสามีไร แต่ภรรยาสามีไรกลับหายตัวไป

จุดสำคัญในฉากการร่วมรักนี้ คือโรซาว่าได้ใช้กล้องถ่ายภาพของห้องฟ้า โดยมีประกายแสงอาทิตย์ลอดผ่านใบไม้รำไร ซึ่งเป็นมุมมองของมาซาโกะ และได้เป็นสัญลักษณ์แทนการยินยอมปล่อยใจในกามารมณ์ของเธอ ร่วมกับภาพมิดที่หล่นจากมือของเธอ และภาพมือของเธอที่ขีดขึ้นเปลี่ยนเป็นสวมนกอด ซึ่งผลลัพธ์ของฉากนี้ได้ให้ผลทางอารมณ์แก่ผู้ชมได้อย่างชาญฉลาด

เรื่องราวลำดับถัดมา "มาซาโกะ" เธอเล่าว่าภายหลังจากที่โดนข่มขืน และตาโจมารุหนีไปแล้ว เธอกลับได้ลายดาที่เหยียดหยามจากสามีที่เธอ ยินยอมปล่อยใจไปกับโจรป่า นั้น ด้วยความสลัดใจทำให้เธอใช้มีดสั้น พยายามฆ่าตัวตายแต่กลับว่าเธอเป็นลมล้มลงที่ตัวสามี เมื่อเธอได้สติปรากฏว่า เธอได้ฆ่าสามีโดยไม่เจตนา เธอจึงได้หนีไปจนกระทั่งตำรวจมาพบเธอที่สลบอยู่

วิญญาณฆาตกรรมโดยผ่านร่างของคนทรง เขาเล่าว่าภายหลังจากที่โจรได้ข่มขืนเธอแล้ว โจรได้ขอให้เธอหนีไปด้วยกัน และเธอก็ยินยอมพร้อมใจที่จะหนีไปกับโจร และขอให้โจรฆ่าเขาเสีย เมื่อโจรได้ยินเธอพูดกลับรู้สึกว่าเขาเป็นผู้หญิงที่จิตใจโหดร้าย จึงเปลี่ยนใจไม่ยอมพาเธอไป เธอเองก็รู้สึกเสียใจ ที่โดนเหยียดหยามจากทั้งสองฝ่ายจึงหนีไปลำพัง ภายหลังจากนั้นเขาจึงหยิบมีดสั้นของภรรยา ฆ่าตัวตายด้วยตัวเอง และยังรู้สึกได้ว่าได้มีใครมาดึงมีดสั้น ออกจากร่างหลังจากตายไปแล้ว

ลักษณะของ "หญิงแพศยา" ในเรื่องเล่าของตาโจมารุ และวิญญาณฆาตกรรม

ผู้เล่าเรื่องรายสุดท้ายคือ คนตัดไม้ ได้เล่าว่าภายหลังจากการข่มขืนโจรได้ขอร้องให้เธอหนีไปกับเขาด้วย แต่เธอไม่ตัดสินใจและพูดแกมบังคับให้ทั้งสองสู้กัน เพื่อเธอจะเลือกไปกับคนที่ชนะ ทั้งโจรและซามูไรไม่เต็มใจที่จะสู้กัน การต่อสู้จึงเต็มไปด้วยภาพที่ซ้ำลัดของคนทั้งสอง ในที่สุดโจรก็ฆ่าซามูไรตาย ส่วนผู้หญิงหนีไปเสียแล้ว สุดท้ายโจรก็จากไปด้วย โดยไม่ได้เอ่ยถึงมิดสันเลย

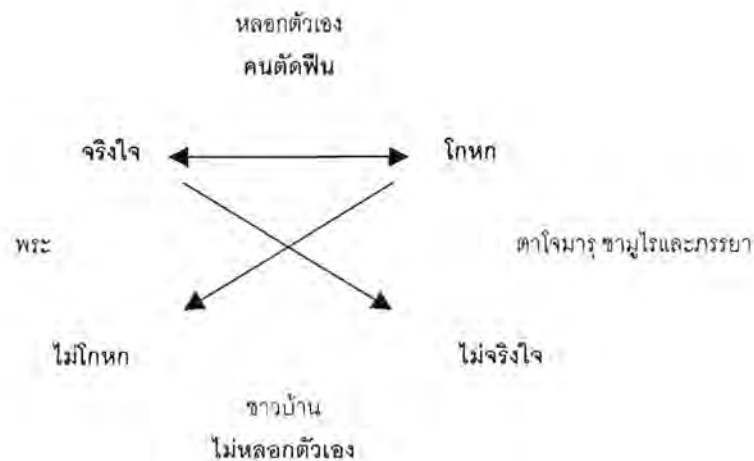
การต่อสู้ที่เต็มไปด้วยความซ้ำลัด ของซามูไรและโจร

สิ่งสำคัญที่เป็นคำให้การที่เหมือนกันคือ ทั้งตาโจมารุ มาซาโกะ และซามูไร คือ ตัวมาซาโกะได้ยินยอมแก่ตาโจมารุจริง แต่ทั้งหมดต่างสารภาพว่าตัวเอง เป็นฝ่ายฆ่าซามูไรตายทั้งสิ้น (รวมทั้งซามูไรที่ฆ่าตัวตายเองด้วย) นั่นคือทุกคนต่างยอมรับว่าตัวเองเป็นคน"เลว" ซึ่งอาจเพื่อเรียกร้องความเห็นใจ โดยการยอมรับผิดดังกล่าวย่อมมีพื้นฐานมาจาก การที่ทุกคนต่างปกป้อง"ศักดิ์ศรี" ของตัวเอง จากคำให้การของโจรซึ่งบรรยายภาพการต่อสู้ และการเอาชนะที่เปี่ยมไปด้วยความกล้าหาญ ซึ่งถือเป็น"คุณสมบัติของชายชาติศรี"ที่พึงมี ซึ่งไม่มีทางว่าเขาจะสู้อย่างซ้ำลัดและเอาชนะซามูไรอย่างมีโชคช่วย ในขณะที่มาซาโกะ ผู้ที่กลายเป็นหญิงที่ตกเป็นของชาย 2 คน สิ่งที่จะเธอจะทำเพื่อปกป้องศักดิ์ศรี คือการยอมเป็นของใครคนหนึ่ง แต่เมื่อไม่มีผู้ใดยอมรับเธอ (ซึ่งเป็นการกระทำที่โหดร้ายต่อผู้หญิงคนหนึ่ง ที่เป็นจุดเรียกร้องความเห็นใจ) เธอจึงเลือกทางออกเพื่อปกป้อง"ศักดิ์ศรีของความเป็นหญิง" ด้วยการฆ่าซามูไรเสีย

และซามูไรนั้น ซึ่งถือว่าเสียหน้าเพราะโดนโจรหลอกหลวง และโจรยังข่มขืนเมียต่อหน้าต่อตา เขายอมปกป้องตัวเองด้วยการฆ่าตัวตายเองดีกว่า ที่จะบอกว่าเขาได้พ่ายแพ้ต่อโจรนั้นอีกด้วย นั่นเท่ากับว่าเขาเสื่อมเสีย"เกียรติของนักรบ" ที่พ่ายแพ้ต่อโจรกระโจนและสูญเสียเมียด้วย รวมทั้งคนตัดไม้ที่ไม่ได้เอ่ยถึงมิดสัน ที่อาจบ่งชี้ว่าเขาเป็นผู้ขโมยไป และอาจจะเขาที่เป็นผู้ที่มาแทงซามูไรซ้ำ

อีกหน ในกรณีที่ซามูไรแทงตัวเองในครั้งแรกแต่ยังไม่ตายเพื่อชิงมิดไป จึงปั้นแต่งว่าตาโจมารุเป็นผู้ฆ่าซามูไรตั้งแต่แรกเริ่ม

11) Rashomon (1950)

ภายหลังจากที่รับฟังเรื่องราวทั้งหมด ชาวบ้านได้แสดงความเห็น (ที่ดูจะเป็นความคิดเห็นที่ดูเป็นกลางที่สุด เพราะเขาเป็นคนนอก) ว่าเขาเห็นด้วยกับพระที่กล่าวว่า "เมื่อคนเราไม่พูดความจริงกันแล้ว โลกเราก็กลายเป็นนรกดีๆ นั้นแหละ" ภายหลังจากฝนสร้างแล้ว ทั้งหมดได้ยินเสียงทารกร้องขึ้นมาจากหลังประตู ชาวบ้านได้เข้าไปแย่งผ้าอ้อมห่อตัวเด็กมาเป็นของตน พร้อมกับคนตัดไม้ที่เข้าไปซัดขวาง แต่เขากลับโดนชาวบ้านตอกกลับว่า การกระทำของเขาไม่ได้เลวร้ายไปกว่าแม่ที่ทิ้งลูกหอรอก เด็กผู้นี้ถูกทิ้งเป็นของสาธารณะ จึงถือเป็นสิทธิ์ที่จะแย่งเอาอะไรก็ได้ และยังสงสัยว่าคนตัดไม้อาจจะขโมยมิดสั้นนั้นก็ได้ ซึ่งก็ไม่ต่างจากเขานัก ณ จุดนี้จะเห็นว่าเหมือนคนตัดไม้จะยอมรับอยู่ในที่ว่าเขาเป็นผู้ขโมยมิดไป เขายอมปล่อยชาวบ้านไป และเข้าไปอุ้มทารกผู้นั้น พระเมื่อเห็นเช่นนั้น กลับคิดว่าคนตัดไม้จะหวังเอาอะไรจากเด็กอีก

คนตัดไม้กล่าวว่า "ผมมีลูกอยู่ 6 คนแล้ว เอาไปเลี้ยงอีกคน ก็คงไม่แตกต่างอะไรจากนี้เท่าใดดอก" เมื่อพระได้ยินเช่นนั้น จึงกล่าวขอโทษที่สงสัยเจตนาของคนตัดไม้ และยังคงไม่สิ้นศรัทธาในตัวมนุษย์อีกต่อไป เพราะอย่างน้อยมนุษย์ก็ยังมีรู้จักความชั่ว และมีสำนึกที่จะไถ่ถอนบาปที่ตนเองก่อขึ้น ภายหลังจากการดำเนินเรื่อง ท่ามกลางความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศที่สัมพันธ์กับความหม่นมัวของเรื่องเล่า Rashomon ก็จบลงด้วยภาพคนตัดฟันอุ้มทารกออกไป ท่ามกลางท้องฟ้าที่สว่างสดใส อันเป็นสัญลักษณ์ที่ให้ความหวังแก่มนุษย์

"ความคลุมเครือของเรื่อง" เป็นจุดสำคัญที่กระตุ้นความคิดของผู้ชมภาพยนตร์ ให้สำรวจความจริงจาก"กรอบความคิด"ของผู้ต้องหาแต่ละคน เพราะ"ความจริง"ของมนุษย์นั้น ย่อมเจือไปด้วย "ความเชื่อส่วนตัวที่แท้จริง" อย่างที่ไม่สามารถแยกแยะจากกันได้สนิท แต่ทว่าการพยายามหา "ความจริงของเรื่องราว" กลับไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดของเรื่อง เพราะว่า "ความจริง"ที่สำคัญที่สุดคือการค้นพบความจริงของมนุษย์ว่า "มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีโกหกเป็นพื้นฐาน" โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นการโกหกเพื่อปกป้องตัวเองให้ดูดีที่สุด นั่นคือ"ความจริงแท้" ที่ปรากฏพบมากกว่าการพยายามหาคำตอบที่ไม่มีใครตอบได้ว่า "ใครพูดความจริง"

ด้วยแก่นสาระที่เป็นสากลและอยู่เหนือกาลเวลา Rashomon เป็นภาพยนตร์ญี่ปุ่นที่ได้รับการยอมรับจากเวทีนานาชาติเป็นเรื่องแรก จากรางวัล Golden Lion ในงาน Venice Film Festival เมื่อปี1951 และ Best Foreign Film ในงานประกาศรางวัล Oscar ปี1951

ฟูมิโอะ ฮายาซากะ ได้สร้างผลงานชิ้นเยี่ยมชิ้นหนึ่งของเขา ในผลงานเรื่องราโชมอนนี้ จากคำแนะนำของคุโรซาว่า ในการหยิบยืมทำนองมาจากเพลง bolero ของ Ravel มาใช้ สำหรับเพลง bolero ในร่างแรกไม่ลงตัวนัก แต่คุโรซาว่าก็ยังยืนยันกรานที่จะใช้ ซึ่งเมื่อภาพถูกประกอบเข้ากับเสียงผลลัพธ์ทางอารมณ์และจินตนาการที่ได้ กลับเกินความคาดหมาย ดนตรีประกอบในเรื่องล้วนเรียบง่าย และได้ผลสม่าเสมอ เช่น ฉากของคนตัดไม้เดินในป่า หรือฉากร้องไห้สะอึกสะอื้นของมาซาเอะ และส่วนเครดิตเปิดเรื่องนั้น ดนตรีมีส่วนที่คล้ายคลึงกับผลงานก่อนหน้าของเขา เรื่อง Drunken Angel

The Idiot (1951) : รักหลายเส้า

คุโรซาวาเป็นผู้ที่ถูกโฉลกกับการดัดแปลงวรรณกรรมคลาสสิก มาสร้างสรรคภาพยนตร์ในแนวทางของเขา เขาร่วมกับผู้เขียนบท เออิจิโร่ อิซาอิตะ ดัดแปลงนวนิยายเรื่อง The Idiot ของ Fedor M. Dostoevsky ซึ่งเขียนในช่วงปีค.ศ. 1868 -1869 ความรักของคนที่มีจิตใจดีงาม แต่ถูกคนรอบข้างกล่าวหาว่าเป็นคนบ้า ภาพยนตร์แบ่งเป็น 2 ภาค ภาคแรกนั้นเริ่มตั้งแต่ จนกระทั่ง ส่วนในภาคหลังได้เล่าถึงความสัมพันธ์ที่คลุมเครือระหว่างคาเมตะ อายาโกะและทาเอโกะ นาสุ ในส่วนนี้ยังได้เน้นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องของอาคามา และคายามาด้วย

ภาคแรก : ความรักและความทุกข์

เรื่องราวเริ่มต้นที่ความสัมพันธ์ของชายหนุ่ม 2 คนที่พบกันบนเรือโดยสารที่มุ่งไปฮอกไกโด คุโรซาวาถ่ายภาพบรรยากาศของผู้โดยสารที่นอนนิ่งแน่นแออัด จนกระทั่ง "คาเมตะ"(มาซาอากิ โมริ)หนุ่มหน้าตาไม่เป็นพิษภัย ตื่นขึ้นจากฝันร้าย คุโรซาวาเปิดตัวละครอีกตัวคือ "เดนอิชิ อาคามา"(โตชิโร่ มิฟูเน่) โดยให้ปลายเท้าที่พาดอยู่เบื้องหน้าคาเมตะ ซึ่งบ่งบอกลักษณะนิสัยที่ดูเป็นคนเกรงและโง่งมงาย เขาถามไถ่เรื่องราวในความฝัน ซึ่งคาเมตะก็เล่าเรื่องความฝันอันเป็นเงื้อมเงาอดีต ที่ตามหลอกหลอน จนกระทั่งเขาต้องเป็นคนวิกลจริต

คาเมตะนั้นเพิ่งออกจากโรงพยาบาลบ้า เนื่องจากเขาหวาดกลัวเมื่อครั้งเป็นทหารที่กำลังถูกจับยิงเป้า แต่นับเป็นโชคดีที่มีการพิสูจน์หลักฐานลบล้างความผิดได้ทันเวลา เขารอดมาได้ แต่มีอาการของ "โรคลมบ้าหมู" ซึ่งจะไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ส่วนอาคามาได้เล่าเรื่องราวของเขาแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งคุโรซาวาได้ใช้วิธีการบรรยายด้วยตัวอักษรเหมือนกับการอ่านวรรณกรรม เพื่อย่นย่อระยะเวลาในการปูพื้นฐานของตัวละคร เมื่อมาถึงฮอกไกโดเขาได้เปิดตัวละครขึ้นอีกตัวหนึ่ง จากภาพถ่ายในร้านถ่ายรูปที่สถานีรถไฟ คาเมตะและอาคามายืนจ้องดูรูปของ"ทาเอโกะ นาสุ"(เซทซีโกะ ฮาระ) ราวกับต้องมนต์ขลัง ในการจัดองค์ประกอบในฉากนี้ วางรูปของทาเอโกะไว้กึ่งกลางภาพ ส่วนด้านข้างซ้ายและขวา เป็นเงาสะท้อนของคนทั้งสอง ในรูปนั้นทาเอโกะ นาสุ กำลังจ้องเหมิงมายังกล้อง หรือผู้ชมภาพยนตร์ ซึ่งสร้างความรู้สึกน่าเกรงขามต่อผู้ชม เมื่อมีตัวละครตัวหนึ่งจ้องมองมาทางผู้ชมอย่างไม่ละสายตา ซึ่งเป็นวิธีการมองอันผิดปรกติวิสัยของตัวละคร

จากคำบรรยายที่แทรกมาเป็นระยะๆ ได้เล่าภูมิหลังของทาเอโกะว่า เธอเป็นหญิงที่มีชื่อเสียงทางเสื่อมเสีย เธอถูกขบเลี้ยงโดยเศรษฐีตั้งแต่เป็นเด็ก จนบัดนี้เธอกำลังจะถูกกำจัดออกจากบ้านพร้อมกับเงินจำนวนมากให้แก่ชายอื่น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทาเอโกะ และอาคาม่า นั้น เขาพยายามทุ่มเทด้วยวัตถุเพื่อเอาชนะใจเธอ ด้วยการเอาเงินจำนวนมากซื้อเพชรให้เธอจนมีปากเสียงกับพ่อ จนเขาได้หนีไปและการกลับมาครั้งนี้ก็เพราะผู้เป็นพ่อเสียชีวิตลง ส่วนคาเมตะได้รั้อาคาม่า ไปตามหาญาติที่หลงเหลืออยู่ในฮอกไกโด

ในฉากต่อมาเป็นการบอกเล่าเรื่องครอบครัวของ"โอโนะ"(ทาคาชิ ชิโมะ) ญาติที่หลงเหลืออยู่ของคาเมตะ โอโนะนั้นเข้าใจว่าคาเมตะตายไปแล้ว จึงเอาที่ดินสมบัติของพ่อคาเมตะไปขายให้"คายาม่า"(มิโนรุ จิอากิ) ซึ่งหลงรักลูกสาวคนเล็กของโอโนะ ชื่อ"อายาโกะ"(โยชิโกะ คูกะ) แต่ก็ถึงเลเมื่อต้องการเงิน 600,000 เยนในการแต่งงานกับทาเอโกะ นาสุ เมื่อคาเมตะได้เดินทางมาถึงโอโนะได้ปิดเรื่องที่ดินของคาเมตะ และพยายามจะหางานให้เขาทำ ส่วนอายาโกะผู้ดีอร้น และไม่ลงรอยกับคนอื่น ๆ ในครอบครัว ได้พาคาเมตะไปดูไร่ปศุสัตว์ซึ่งควรจะเป็นของเขา และเธอก็เริ่มตกหลุมรักคาเมตะ ซึ่งเป็นคนที่เข้าอกเข้าใจผู้อื่น

เมื่อทั้งสองกลับมาที่บ้าน คายาม่าได้เดินทางมาหาโอโนะ และคาเมตะได้เล่าเรื่องที่เขาเคยเห็นรูปของทาเอโกะ นาสุ ทำให้ทุกคนต่างประหลาดใจ แม่ของอายาโกะจึงให้เขาไปตามคายาม่า มาพูดคุยเรื่องการแต่งงานกับทาเอโกะ คายาม่าได้ฝากคาเมตะส่งจดหมายไปให้อายาโกะ แต่อายาโกะก็ปฏิเสธที่จะอ่านมัน เขาให้คาเมตะเป็นผู้อ่านจดหมายนั้น ซึ่งมีใจความว่า คายาม่าจะทำความต้องการของอายาโกะ หากเธอตอบตกลงที่จะลงเอยกับเขา เขายินดีจะยกเลิกการแต่งงานกับทาเอโกะโดยทันที นั่นทำให้อายาโกะโกรธมากที่เขามองเธอเป็นเพียงแค่วัตถุที่ไร้ชีวิตจิตใจ และเธอได้ฝากข้อความคาเมตะผ่านไปยังคายาม่าว่า "มิตรภาพไม่มีการต่อรอง" และเดินทางไปกับคายาม่า

ที่บ้านของคายาม่า เขาได้มีปากเสียงกับน้องสาว"ทาคาโกะ" (โนริโกะ เซนโกกุ) ผู้ที่เห็นว่าพี่ชายเป็นคนเห็นแก่เงิน แต่จู่ๆ ทาเอโกะปรากฏตัวขึ้น คาเมตะซึ่งไปเปิดประตูต้อนรับก็ตกตะลึงในใบหน้าที่เขาเคยพบมาก่อน ในฉากนี้เป็นฉากที่บอกเล่าลักษณะ(Character) ของทาเอโกะ เธอปรากฏในชุดดำ และใบหน้าอันเรียบเฉยเย็นชา หล่อนได้แสดงออกด้วยท่าทางและวาจาเชือดเฉือน ไร้ความอ่อนโยน อันบ่งบอกอดีตขมขื่นของเธอที่พยายามเก็บซ่อนไว้ และนอกจากเพื่อที่จะบ่งบอกบุคลิกของทาเอโกะ มันยังได้บ่งบอกความขัดแย้งระหว่าง ทาเอโกะกับชาย 2 คนด้วย เมื่อ

อาคามาเข้ามาร่วมวงสนทนาด้วยโดยไม่ได้รับเชิญ เขาได้ข่าวการแต่งงานของทาเอโกะ และนำเงิน 600,000 เยน มาแลกเปลี่ยนกับตัวเธอ ทำให้คายามาโกรธมาก ในฉากการที่ชาย 2 คนมีปากเสียงกัน ครูโงะว่าได้จัดองค์ประกอบให้ทาเอโกะนั่งอยู่ตรงกลาง ระหว่างชายทั้งสองที่ยืนเคียงกันอยู่ใกล้เคียงกับการเปิดตัวทาเอโกะในครั้งแรก แต่ทว่าสีหน้าของทาเอโกะกลับขมขื่น เมื่อได้ยินอาคามาต่อรองคำตัวเธอจนไปถึง 1 ล้านเยน นั้นทำให้เธอสมเพศตัวเองที่ถูกมองเป็นเพียงก้อนวัตถุ ที่ไร้ซึ่งจิตใจ จากช่วงแรกของเรื่องจนกระทั่งคาเมตะพบทาเอโกะ การใช้เทคนิคคำบรรยายเรื่องได้หายไปในช่วงนี้

ในงานวันเกิด และงานหมั้นของทาเอโกะ ได้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นจุดพลิกผันระหว่างความสัมพันธ์ของคาเมตะ กับคายามา และ อาคามา เมื่อทาเอโกะได้ขอให้เขาตัดสินใจ เรื่องการแต่งงานกับคายามา คาเมตะได้บอกว่า เธอไม่ควรแต่งงานกับเขา แม้ว่าจะมีคนหัวเราะเยาะคาเมตะ แต่ทาเอโกะได้เชื่อว่าเขาไม่ใช่คนโง่และยังเข้าใจความรู้สึกของเธอได้เป็นอย่างดี และเมื่ออาคามาหอบเงิน 1 ล้านเยนเข้ามาอีกครั้ง เช่นเคย คาเมตะก็เป็นผู้ตัดสินใจแทนเธอ แต่เขากลับประกาศว่าเขาอยากเป็นผู้ดูแลทาเอโกะให้มีความสุขต่อไป แม้ว่าเขาจะเป็นคนที่ไม่มียะไรเลย เมื่อได้ยินเช่นนั้นโอโนได้เฉลยความจริงว่า ที่จริงคาเมตะเป็นเจ้าของที่ดิน 125 เอเคอร์ที่ขายไปให้คายามา เขาจะมอบเงินทั้งหมดคืนกลับให้คาเมตะ

(ซ้าย) ฉากงานวันเกิด และงานหมั้นของทาเอโกะ
(ขวา) ทาเอโกะ และอาคามา

ทาเอโกะรู้สึกสงสารคาเมตะ แต่เธอดัดสินใจไปกลับอาคามา เพราะเธอคิดว่าคนที่บริสุทธิ์ อย่างคาเมตะไม่ควรถูกคนเลวๆ อย่างเธอทำลายชีวิต ส่วนเงิน 1 ล้านเยน เธอกลับทำทนายศีลธรรม คายามาด้วยการโยนเข้าเตาฝังไฟ แล้วให้คายามาไปหยิบออกมาด้วยมือเปล่า แล้วเธอจะมอบเงิน ทั้งหมดให้ ทำให้อาคามาถึงกับเสียสติเพราะโดนดูถูกเหยียดหยามอย่างที่สุด เขาหมดสติไปและ ทาเอโกะนั้นเอง ที่นำเงินนั้นออกมาให้คายามาที่นอนหมดสติอยู่ ทั้งอาคามาและทาเอโกะจากไป โดยทั้งคาเมตะไว้เบื้องหลัง

ภายหลังที่ทาเอโกะจากไปแล้ว คาเมตะกลับส่งจดหมายติดต่อกับอายาโกะ ในขณะที่ ความสัมพันธ์ระหว่างทาเอโกะกับอาคามาและคาเมตะนั้น ยังคงคลุมเครืออยู่ คาเมตะเดินทางไป โตเกียวไปเยี่ยมอาคามาและทาเอโกะที่บ้าน บทสนทนาระหว่างคาเมตะกับอาคามา นั้นได้บ่งบอก บุคลิกลักษณะของอาคามาอย่างถูกต้อง เมื่อคาเมตะได้อธิบายถึงความรู้สึกต่อบ้านของอาคามา ว่า เขาสามารถหาบ้านหลังนี้พบ ได้จากความรู้สึก และตัวของอาคามาก็มีรังสีอำมหิตแผ่ออกมาจน เขาารู้สึกได้ และก็เป็นเช่นนั้น คุณโรซาว่าใช้ลักษณะภายในของบ้านอธิบาย"ตัวตน"ของเจ้าของได้ อย่างดี ภายในบ้านนั้นใช้การจัดแสงแบบ (Low Key) และมีพื้นที่ใหญ่โตเหมือนปราสาทเสียมากกว่า องค์ประกอบของภายในมักจะเป็นผนังโปร่งที่ตกแต่งด้วยลูกกรงโปร่งๆ หลายรูปแบบ ซึ่งมีนัย ยะเปรียบเป็น"คุก" ใดๆ นี่เอง ซึ่งตัวอาคามาและทาเอโกะ จึงเปรียบดั่ง"นักโทษ"ที่ถูกกักขังจองจำ ด้วย"คุกแห่งความรู้สึก" ที่ปกปิดซึ่งกันและกัน

อาคามามีความซื่อตรงต่อเพื่อนมาก เขาเล่าอย่างไม่ปิดบังว่า ทาเอโกะยังคงชอบคาเมตะ อยู่ นั่นทำให้เขากับเธอไม่มีความสุขใดๆ เลย และเขาก็มักใช้กำลังทำร้ายเธอเสมอ สำหรับคาเมตะ เขาเห็นหน้าแล้วเกลียดไม่ลง แต่ถ้าเป็นทาเอโกะ เขาทั้งรักและอยากจะฆ่าเธอในเวลาเดียวกัน ก่อนที่จะจากไปทั้งสองได้แลกเปลี่ยนเครื่องรางซึ่งกันและกัน ในฉากที่อาคามาไปส่งคาเมตะที่หน้า ประตูนั้น เขากลับมีท่าทีฉุนเฉียวขึ้นมาอีกครั้ง เขาปิดประตูด้วยเสียงอันดัง ภาพได้ตัดเข้าไปใกล้ที่ ช่องมองภาพของประตู ที่เห็นสายตาที่ดูตื่นนากลัว และภาพดวงตาค่อยๆ จางออก ไปซ้อนกับภาพ ของคาเมตะที่เดินทางด้วยความหวาดระแวง พร้อมกับเสียงดนตรีบรรเลงที่น่าหวาดระแวง นั้น หมายถึง อาคามาเป็นผู้ที่สะกดรอยตามเขาตลอดเวลา นั่นเอง

คุณโรซาว่าเล่าเรื่องในฉากนี้ ด้วยอารมณ์ที่เหมือนกับ ภาพยนตร์ในแนวฟิล์ม noir (Film Noir) ประเภทฆาตกรรมล่าเหยื่อ มีการจัดองค์ประกอบภาพซึ่งสร้างความรู้สึก เหมือนภาพหลอนที่ตัว

ละครเห็น ในระหว่างที่คาเมตะเดินอยู่อย่างหวาดระแวงนั้น เขามองกลับหลังไปที่สะพาน มีเสียงหวูดรถไฟดังขึ้นพร้อมกับการปรากฏตัวของชายผู้หนึ่งในระยะไกล ที่คล้ายอาคามาที่กำลังเดินเข้ามา ซึ่งคุโรซาวามักใช้เสียงรถไฟ เพื่อเน้นการเกิดเหตุการณ์สำคัญๆ และเสียงรถไฟดังขึ้นอีกครั้ง พร้อมกับควันที่พวยพุ่งมาจากเบื้องล่าง ปิดบังชายผู้นั้นเสีย เมื่อควันจางไปผู้ชายก็หายไปราวกับภูติผีปีศาจ

อีกจากหนึ่ง ในขณะที่คาเมตะมองดูมิดในตู้โชว์ของร้านค้า คุโรซาวาถ่ายภาพคาเมตะจากภายในร้านผ่านตู้โชว์มิด ซึ่งการจัดองค์ประกอบภาพที่มีมิดเป็นฉากหน้า ดูเหมือนกำลังทิ่มแทงตัวคาเมตะ ซึ่งกลวิธีการสื่อความหมายของภาพ ทำให้อดคิดไปไม่ได้ว่า มีความคล้ายคลึงกับเรื่อง "M" ของ Fritz Lang ผู้กำกับชาวเยอรมันที่ทำภาพยนตร์เรื่องนี้ในแนวเขย่าขวัญเช่นกัน และเหตุการณ์ในภาคแรกได้จบลง เมื่อคาเมตะที่เหนื่อยอ่อน กลับมายังหน้าบ้านของอาคามา และมองเห็นอาคามาเงื้อมือที่กำลังจะฆ่าเขา

ภาคหลัง : ความรักและความซัง

คาเมตะได้รับการพักรักษาในโรงพยาบาล และแม่ของอายาโกะได้มาเยี่ยม พร้อมกับถามถึงความรู้สึกของเขากับลูกสาวของเธอ พร้อมกับขอให้เขาเลิกไปหาเธอ คาเมตะเองก็เล่าให้ฟังว่าเธอได้เขียนจดหมายสั่งห้ามเขาอยู่เหมือนกัน ในขณะที่เดียวกันคายามาได้ขอกลับมาฟื้นฟูความสัมพันธ์กับอายาโกะครั้งใหม่ โดยจะเอาเงินทั้งหมดไปคืนทาเอโกะ แต่แม่ของทาเอโกะรู้สึกชอบในความเป็นคนดีของคาเมตะ อีกทั้งแน่ใจว่าลูกสาวตัวเองนั้นดีอีร์นและปากไม่ตรงกับใจ

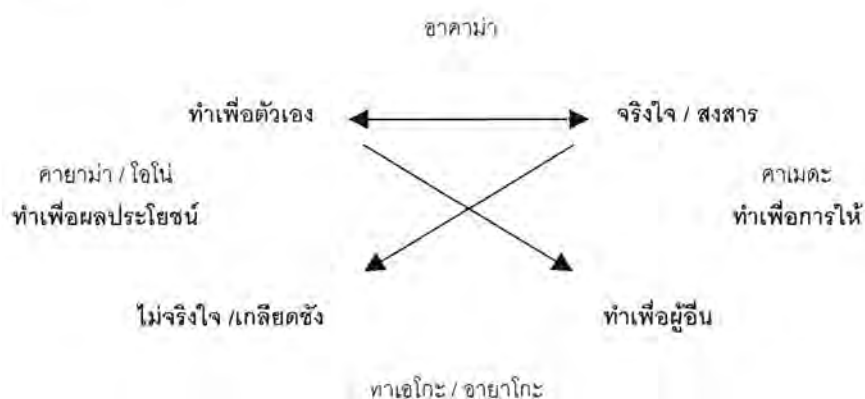
ที่งานการละเล่นหิมะ "คาโอริ" ซึ่งเป็นน้องชายสุดท้องของคายามาได้นัดคาเมตะ ให้มาพบเธอ แต่เธอกลับเดินคองกับคายามาเพื่อประชดคาเมตะ แต่ทว่าทาเอโกะและอาคามาได้เดินเข้ามาทักทายคายามาเพื่อถากถาง ทำให้คาเมตะเกิดนึกถึงทาเอโกะอีกครั้ง ในวันรุ่งขึ้นอายาโกะได้นัดคาเมตะมาพบที่ลานน้ำแข็ง เธอเล่าให้ฟังว่าทาเอโกะได้เขียนจดหมายหาเธอหลายครั้ง โดยบงการให้เธอแต่งงานกับคาเมตะ นั่นทำให้เธอไม่พอใจอย่างมากที่ทาเอโกะยังหวังโยคะคาเมตะ เหตุการณ์ในช่วงนี้เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างอายาโกะกับคาเมตะ ที่ใช้การติดต่ออย่างกระซิบเพื่อเล่าเรื่อง คาเมตะเดินทางมาหาอายาโกะทุกวัน ความสัมพันธ์ของทั้งสองมีที่ท่าว่าจะดีขึ้น จนกระทั่งคาเมตะได้ขออายาโกะแต่งงาน ต่อหน้าทุกคนในครอบครัวรวมทั้งคายามาด้วย อายาโกะไม่

ให้คำตอบ ส่วนคาเมตะยังคงรู้สึกว่ามีใครคนหนึ่งที่อยู่กึ่งกลางระหว่างพวกเขาทั้งสอง ซึ่งจะเป็นใครไปไม่ได้นอกจาก "ทาเอโกะ นาสุ"

ในที่สุดอายาโกะ ก็ชวนคาเมตะให้ไปพบทาเอโกะ เพื่อพูดคุยสิ่งที่ค้างคาระหว่างคนทั้งสามที่บ้านของอาคามา ในการพูดคุยระหว่างอายาโกะกับทาเอโกะนั้นเต็มไปด้วยความเจ็บและความกดดัน สัญลักษณ์ที่คุโรซาวาใช้เพื่อบรรยายความรู้สึกของทาเอโกะคือ เปลวไฟที่ลุกกระพือขึ้นจากเตาผิง ที่แสดงถึงความโกรธระหว่างหญิงทั้งสอง ความต้องการของทาเอโกะ คือ ให้อายาโกะได้เป็นตัวแทนของเธอ ที่มีทุกสิ่งที่เธอขาดหายไป และเมื่ออายาโกะได้กลับว่า "เธอเป็นคนที่ทำให้เขาอับอาย เธอทิ้งเขาไป ทำไมเธอต้องหลอกลวงคนอย่างเขา" คาเมตะได้แสดงท่าทีห้ามปรามทั้งสอง แต่อายาโกะกลับคิดว่า คาเมตะกำลังปกป้องทาเอโกะอยู่

ทาเอโกะได้เกิดเปลี่ยนใจกระทันหัน เธอต้องการเอาชนะอายาโกะให้ได้ โดยประกาศว่า "ฉันเปลี่ยนใจแล้ว ฉันจะบงการคาเมตะให้ทิ้งเธอ แล้วมาแต่งงานกับฉัน" ในที่สุดเธอก็ขอให้คาเมตะเลือกเอาระหว่างคนใดคนหนึ่ง ซึ่งการจัดองค์ประกอบภาพแบบเดิมได้ถูกถ่ายทอดอีกครั้ง คือภาพของทั้งสามคน (Three Shot) โดยมีคาเมตะอยู่ตรงกลางหันหลังให้กล้อง และตัวเขาอยู่ในเงามืด ในที่สุดคาเมตะเลือกทาเอโกะ อายาโกะวิ่งหนีไปด้วยความเสียใจ เมื่อคาเมตะได้แสดงอาการโลเลออกมา ทาเอโกะรู้สึกผิดหวังจนเป็นลมไป อาคามาบอกให้เขาไปตามหาอายาโกะ ส่วนเขาจะดูแลทาเอโกะเอง ก่อนจะจบฉากนี้คุโรซาวาได้ตัดภาพไป เพื่อทิ้งปริศนาซึ่งดูเหมือนว่าอาคามา กำลังจะฆ่าเธอ

12) The Idiot (1951)

คาเมตะออกตามหาอายาโกะแต่ไม่เจอ เขากลับมาที่บ้านอาคามาอีกครั้ง และพบว่าอาคามาเริ่มเสียสติ และได้ฆ่าทาเอโกะเสียแล้ว ด้วยเหตุผลที่พยายามจะแบ่งปันทาเอโกะให้เพื่อนรักได้ผลัดกันชื่นชม ในฉากนี้ไม่ได้ให้ผู้ชมได้เห็นศพของทาเอโกะ แต่จากเสียงร้องของคาเมตะเมื่อเห็นภาพหลังผ้าม่านนั้น ได้บอกไว้ว่าเป็นทาเอโกะอย่างแน่นอน ในช่วงสุดท้ายนี้ กล้องได้จับภาพใบหน้าของอาคามา กับคาเมตะ เป็นจากการพูดคุยกันระหว่างชาย 2 คน บทสนทนาของอาคามาที่สติหลุดลอยไปแล้ว ท่ามกลางบรรยากาศที่ไม่น่าไว้วางใจ ของการจัดแสงแบบ Low Key และเป็นภาพ Long take ที่น่าอึดอัดที่สุดของเรื่อง ทั้งสองได้หลับไปด้วยกันจนถึงเช้าวันใหม่

ฉากสุดท้ายของเรื่องที่บ้านของโอโนะ แม่ของอายาโกะเพิ่งกลับมาจากการเยี่ยมคาเมตะที่โรงพยาบาล และคาโอริได้มาส่งข่าวให้อายาโกะทราบ เธอพูดกับคาโอริว่า "เขาเป็นคนดี หากฉันสามารถรักคนที่ดีอย่างเขาได้ละก็" เป็นการสรุปอย่างไม่แน่ชัดว่าทั้งสองจะลงเอยกันหรือไม่

ฉากตลอดทั้งเรื่องคือ ฤดูหนาวซึ่งหิมะโปรยปรายไม่ขาดสาย ความหม่นมัวของบรรยากาศเป็นโมทีฟ(Motif) สำคัญของเรื่อง ที่แสดงให้เห็นความคลุมเคลือของจิตใจมนุษย์ ที่มีความซับซ้อน และการสร้างบรรยากาศของภาพยนตร์ในแนวฟิล์ม noir (Film Noir) ด้วยการจัดแสงแบบ Low Key เกือบตลอดทั้งเรื่อง นั้นช่วยเล่าเรื่อง"ด้านมืด"ของคนได้เช่นกัน อย่างไรก็ตามการถ่ายทำ และการแสดงออกของนักแสดง โดยเฉพาะการแสดงออกทางสีหน้า ที่ใช้การถ่ายภาพระยะ Close Up ถ่ายทอดอารมณ์นักแสดงออกมา นั้นดูเหมือนละครเวทีอยู่น้อยทีเดียว ด้วยเพราะคูโรซาว่าชื่อสัตย์ต่อนวนิยายอย่างมาก ข้อแตกต่างกันคือ ในขณะที่ตัวเอกในนวนิยายของดอลโตเยฟสกี ถูกผลักดันด้วยความเชื่อในคริสตศาสนา แต่คูโรซาว่าตีความให้ "คาเมตะ" ตัวเอกในเรื่องถูกกระตุ้น ด้วยความสังสาร

รูปแบบทางด้านภาพมีความสอดคล้องกับเรื่องราว บนพื้นฐานของ"สามเหลี่ยม" หรือ"รักสามเส้า" เช่น ภาพของคนสามคน (Three Shot) หรือภาพของศิระะคน 2 คนในแนวเส้นขอบฟ้า และศิระะอีกคนอยู่ตรงกลางที่อยู่ต่ำกว่า หรือสูงกว่า ตัวอย่างในช็อตที่คาเมตะ และอาคามา ยืนมองรูปของทาเอโกะ รูปตรงกลางอยู่สูงกว่าศิระะคนทั้งสอง และในฉากงานหมั้น มีช็อตที่เห็นศิระะด้านหลังของคาเมตะ อยู่กึ่งกลางระหว่างทาเอโกะกับอาคามา หรือในช็อตที่มีตัวละคร 2 คน ก็มักจะมีวัตถุบางอย่าง เป็นองค์ประกอบที่ 3 เช่น เต้าไฟในห้องของอาคามา ก็ก่อให้เกิดลักษณะภาพแบบสามเหลี่ยม ระหว่างทาเอโกะ เต้าไฟ และอาคามา ในช็อตบางอย่างก็มีการใช้เทคนิคเข้า

รวม เพื่อสร้างภาพสามเหลี่ยมนี้ เช่น ซ็อตซ้อนภาพคาเมดะ ระหว่างดวงตาทั้งสองของอาคามา ซึ่งคล้ายคลึงกับซ็อตที่มีรูปอยู่ระหว่างเงาสท้อนบนกระจกของคน 2 คน

ในการถ่ายภาพภายใน ใช้ประโยชน์จากองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม เช่น ลวดลายของประตู หน้าต่าง ซึ่งคุโรเชื่อว่าถ่ายภาพโดยใช้ไฟกัสซัดลึก ถ่ายภาพฉากเบื้องหลังตัวละครในเรื่อง เช่น ในบ้านของอายาโกะที่เปิดประตูทิ้งไว้ จนมองเห็นบันไดภายนอก หรือเพื่อสร้างความตื้นลึก เช่น แกะที่อาคามาคุยกับคาเมดะที่ระเบียง ภายในบ้าน ที่มองเห็นระเบียงดูยาวไกล หรือฉากที่อาคามาปรากฏตัวที่สะพานเป็นต้น

การดัดแปลงนิยายที่มีชื่อเสียงของ Dostoevsky เริ่มพร้อมๆ กับการเข้ามาจับบทบาทสำคัญของฟูมิโอะ ฮายาซากิ ที่ได้ฝากผลงานที่มีชื่อใน Rashomon และ Drunken angel ฮายาซากะ ใช้แต่ละส่วนที่ต่างกันจากผลงานของ Modeste Moussorgski ซึ่งสามารถสร้างอารมณ์ที่จำเพาะเจาะจงกับบรรยากาศของฉากในภาพยนตร์ เช่นเดียวกับการร่วมงานใน Rashomon คุโรเชื่อว่ากับฮายาซากะได้ทดลองใส่ดนตรีเข้ากับภาพแต่ละฉาก เพื่อให้ดนตรีในการเล่าเรื่องในฉาก ที่สื่อสารด้วยบทสนทนาไม่ได้ เช่น ฉากที่คาเมดะเดินทางในโตเกียว ในขณะที่อาคามาตามฆ่าเขา ดนตรีประกอบได้มีส่วนสร้างอารมณ์ความกลัวอย่างต่อเนื่อง

Ikiru (1952) : คนค้นคน

นับตั้งแต่คุโรซาวา สร้างผลงานที่มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ใน The Most Beautiful (1944) ,No Regret for Our Youth (1946) ,One Wonderful Sunday(1947) – มนุษย์ควรใช้ชีวิตอย่างมีความฝันและมองโลกในแง่ดี ,Drunken Angel(1948) ,The Quiet Duel(1949) , Stray Dog(1949) – มนุษย์มีด้านที่ชั่วร้าย และเผยออกมายามถูกกดดัน ,Scandal (1950) – มนุษย์นั้นอ่อนแอจนถูกความโลภเข้าครอบงำ และปรารถนาที่จะสอดรู้สอดเห็นชีวิตผู้อื่น โดยขาดการเคารพในเสรีภาพ จวบจนการตั้งคำถามในเชิงลึกซึ่งใน Rashomon (1950) ประเด็นการหาคำตอบของชีวิตมนุษย์ ในการทำงานที่ผ่านมาของคุโรซาวา ดูจะแสดงออกและตอบคำถามได้อย่างชัดเจนชัดคำที่สุด ในภาพยนตร์เรื่องนี้

ประเด็นของภาพยนตร์นั้นได้ถูกสะท้อนมาจากชื่อเรื่องอย่างแท้จริง คำว่า Ikiru นั้นหมายความว่า "การมีชีวิต" อาจเป็นเพราะนี่ถึงเวลาแล้วที่คุโรซาวา ได้ใคร่ครวญถึงความตายอย่างจริงจัง สวรรค์ของเรื่องจึงดูจับต้องเข้าถึงได้ง่าย และบังเกิดความรู้สึกซึ่งกินใจ จนนักวิจารณ์บางท่านได้จัดว่าเป็นภาพยนตร์ที่ยอดเยี่ยมที่สุดของอาคิระ คุโรซาวา และเป็นหนึ่งในสามภาพยนตร์ที่ดีที่สุดของญี่ปุ่นจากนิตยสาร Kinema Jumbo

Ikiru เป็นเรื่องราวของมนุษย์ผู้หนึ่ง ที่รู้ว่าตัวเองจะตายในไม่ช้าด้วยโรคมะเร็ง ซึ่งมันได้ทำการทบทวนการมีชีวิตที่ผ่านมา และได้พยายามหาความหมายในการใช้ชีวิตที่เหลืออยู่น้อยนิด ตัวเอกของเรื่องคือ คานจิ วาตานาเบ้ (ทาคาชิ ชิมูระ) หัวหน้าแผนกราษฎร ของเทศบาลนครโตเกียว ที่กำลังจะเกษียณอายุในไม่ช้า เขาใช้ชีวิตอย่างเช้าชามเย็นชามไปวันๆ กระทั่งเขาได้ไปตรวจอาการปวดกระเพาะ จนแน่ใจว่าตัวเองนั้นคงเป็นมะเร็งกระเพาะอาหารที่อยู่ในขั้นเกินเยียวยา แม้แพทย์ที่ตรวจเขาจะไม่ยอมบอกความจริงอะไรเลย แต่เขาได้เฉลยอนาคตของวาตานาเบ้ให้ผู้ชมทราบ ด้วยการโยนคำถามนี้แก่แพทย์ฝึกหัดว่า "สมมติถ้าคุณเป็นเขา ที่อยู่ได้อีกไม่เกิน 1 ปี คุณจะทำอย่างไร"

ภาพชีวิตในที่ทำงานของเขาในช่วงแรกของเรื่อง จนเมื่อเขาได้พบความจริงของโรคร้าย คุโรซาวาได้ใช้เสียงบรรยาย เฉลยความลับตั้งแต่แรกว่าตัวละครจะต้องตายในไม่ช้า เพราะนั่นหาใช่สาระไม่ ในช่วงนี้ผู้ชมได้สังเกตความเป็นไปในที่ทำงานอันน่าเบื่อ ที่เกิดจากการเพาะบ่มความเฉื่อยชาในระบบองค์กร จนทำลายไฟการทำงานของเขาไปสิ้น เขาเองแสรังทำว่ามีงานยุ่งโดยการเปิดดู

เอกสารเพียงผ่านๆ และเหลือบมองนาฬิกาเพื่อรอเวลาเลิกงาน ภาพของกองเอกสารที่สูงท่วมหัวอยู่เบื้องหลังโต๊ะทำงานของวาทานาเบ้ และมัดเอกสารเสนอการปฏิรูปเทศบาล ตั้งแต่สมัยเขาเข้ามาทำงานเริ่มแรกที่ยังคงแน่นิ่งในลิ้นชักนั้น ได้เป็นคำตอบอย่างแน่ชัดแล้วว่า "ชีวิตที่ผ่านมาของเขานั้นได้ตายตั้งแต่ต้นแล้ว"

คานจิ วาทานาเบ้ ผู้ค้นพบว่าโรคมะเร็ง กำลังจะพรากเอาชีวิตไปอีกไม่เกินครึ่งปี

ดูจะเป็นการเสียสติความเฉื่อยชาของระบบราชการอย่างขบขัน คุณโรซาวาเล่าเรื่องการโยนภาระรับผิดชอบไปยังหน่วยงานอื่น โดยใช้ภาพแทนสายตาของหญิงสาว ที่มาร้องเรียนปัญหาน้ำเสีย ฟังเจ้าหน้าที่ที่แนะนำให้หล่นไปติดต่อหน่วยอื่น จนกระทั่งหล่นต้องกลับมาที่เดิม ในที่สุดหล่นก็ตอบโต้ด้วยเสียงโกรธเกรี้ยวว่า "ไม่เห็นจะมีคำว่า ประชาธิปไตย อะไรที่นี่เลย" มันเป็นการเสียสติแนวความคิดที่อเมริกันได้มาปลูกฝังให้ชาวญี่ปุ่น และกลายเป็นความกังขาบงกชจิตใจอยู่ในเวลานั้น

เรื่องในส่วนถัดมาได้บอกเล่าถึงความทรงจำดีๆ ที่วาทานาเบ้ พยายามขุดคุ้ยขึ้นมาทบทวน และบอกเล่าความสัมพันธ์ระหว่างเขากับ "มิตสึโอะและคาซุเอะ" ลูกชายและลูกสะใภ้ที่ล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง เมื่อวาทานาเบ้ได้ยินทั้งสองพูดคุยกถึงเรื่อง ความต้องการเงินบำนาญของเขาอย่างหมดเปลือก โดยไม่ได้สังเกตเห็นว่าเขานั่งอยู่ความมืดภายในห้อง และการแสดงความรำคาญ เมื่อวาทานาเบ้พยายามจะบอกข่าวร้ายของตน ซึ่งนับว่าเป็นฉากที่โหดร้ายทารุณจิตใจต่อผู้ชมอย่างยิ่งยวด

หลังจากที่เขาไม่สามารถฟังฟังต่อครอบครัวได้ วาตานาเบ้ตัดสินใจที่จะลองเสาะหาชีวิตที่แปลกใหม่ในเวลาที่กำลังจะหมดลง เขาถอนเงินที่เขาเก็บหอมรอมริบ มาตลอดชีวิตการทำงาน ออกมาเที่ยวกลางคืนเป็นครั้งแรก เขาได้พบกับหนุ่มนักเขียนนิยายผู้หนึ่งที่มารับรู้ชะตากรรมของเขา และได้ขอร้องให้ช่วยพาเขาไปแสวงหาความสุขจากเงินที่มี เขาใช้จ่ายเงินเพื่อการเล่นปาจิงโกะ(พินบอลล์) ซ้ำสุราและผู้หญิง อันเป็นความสุขทางโลกสมัยใหม่ในแบบวัฒนธรรมอเมริกัน ซึ่งมันไม่สามารถพาเขาไปพบความสุขที่แท้จริงได้ ในที่สุดเขาได้ร้องเพลงญี่ปุ่นเก่าๆ เพลงหนึ่งชื่อว่า "ชีวิตอันแสนสั้น" ออกมาอย่างเศร้าสร้อยแทนที่จะร้องเพลงสมัยนิยม อันเป็นการถวิลหาความสุขงามในอดีตที่มลายหายไปสิ้น

การออกผจญชีวิตโลกภายนอกเป็นครั้งแรกของวาตานาเบ้

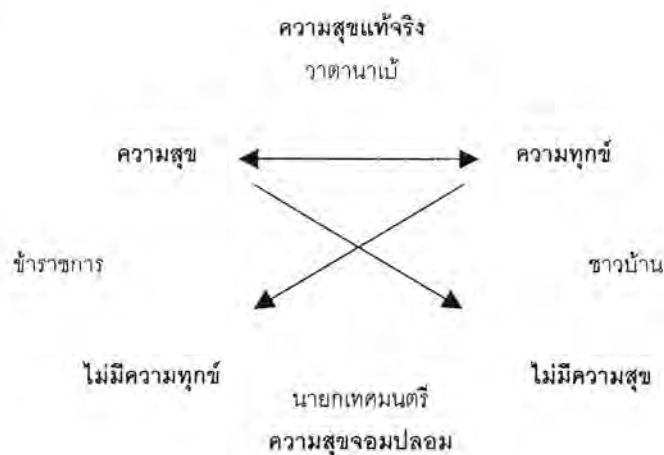
ในที่สุดวาตานาเบ้ ได้พบกับ "โตโย" (มิกิ โอตากิริ) เด็กสาววัยรุ่นที่เป็นลูกน้องของเขาที่เทศบาล โตโยลาออกจากงานเพื่อไปทำงานในโรงงานตุ๊กตาตามที่ใจต้องการ เนื่องจากเธอเบื่อสภาพการทำงานกับคนที่ไร้ชีวิตชีวมามากมาย จนครั้งหนึ่งเธอได้ตั้งสมญานามแก่เพื่อนร่วมงานทุกคน ไม่เว้นแม้แต่วาตานาเบ้ ที่เธอเรียกว่า "มัมมี่" วาตานาเบ้ ทั้งในพลังและความมีชีวิตชีวาของเธอ ซึ่งเขาไม่เคยมีชีวิตในแบบนั้นตลอดทั้งชีวิตที่ผ่านมา เขาสังเกตเห็นหล่อนสวมถุงน่องที่เก่าและขาดวิน จึงซื้อถุงน่องคู่ใหม่ให้เธอ และนั่นทำให้เขาได้ใช้เงินซื้อความสุขให้ผู้อื่นเป็นครั้งแรก

วาตานาเบ้ได้ค้นพบว่า เขาควรจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขที่ค้นพบได้อย่างไร จากลูกน้องของเขา เธอบอกว่าความสุขของเธอ คือการทำของเล่น นั่นทำให้เธอได้เป็นเพื่อนกับเด็กทั่วทั้งญี่ปุ่น และนั่นคือ "ความสุข" ที่วาตานาเบ้ได้ค้นหาตลอด คือ "การอุทิศตนเพื่อผู้อื่น" ใคร่ขอว่าใช้การจัด

องค์ประกอบภาพในร้านอาหาร เพื่อเปรียบเทียบการเกิดใหม่ของวาทานาเบ้ ในขณะที่เขาเดินลงบันไดมาจากชั้นบน จากโต๊ะที่เพิ่งนั่งคุยกับโตโยเมือครู พร้อมกับเสียงร้องเพลง Happy Birthday อวยพรวันเกิดของเด็กสาววัยรุ่นกลุ่มหนึ่ง และกระดาศสายรุ้งที่โปรยปราย เป็นการต้อนรับการเกิดใหม่ของเขาเป็นครั้งแรก จากการตายในแบบ"มัมมี่"มาตลอด หลังจากนั้นเขาได้กลับไปทำงานดั้งเดิมท่ามกลางความแปลกใจของเพื่อนร่วมงาน เขามีทำที่ที่กระตือรือร้น และได้รื้อฟื้นหยิบเอาคำร้องของชาวบ้านเรื่องการสร้างสวนสาธารณะมาสานต่ออีกครั้ง ในช่วงสุดท้ายของชีวิต

เรื่องได้เล่าข้ามไปยังงานศพของเขา พร้อมกับเสียงบรรยายว่าเขาได้เสียชีวิตหลังจากที่เริ่มงานสวนสาธารณะอีก 6 เดือนต่อมา สวนสาธารณะเสร็จสมบูรณ์ด้วยการร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย โดยมีวาทานาเบ้ประสานงานจนลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่กระนั้นภาพยนตร์ในส่วนที่เหลือได้ทำการตรวจสอบเรื่องเหล่านี้โดยละเอียดล่ออีกครั้ง ด้วยความไม่พอใจของนักข่าว ที่นายกเทศมนตรีได้แอบอ้างเอาผลงานทั้งหมดของวาทานาเบ้มาเป็นของตน ในการแถลงวันเปิดสวนสาธารณะ นายกฯ ได้กล่าวว่างานทั้งหมดเกิดจากการอนุมัติของตน และความเห็นของผู้ร่วมงานของวาทานาเบ้และหน่วยอื่นๆ ต่างประจบสอพลอพูดเอ้ออออกไปตามนายกฯ ทั้งสิ้น ภายหลังจากที่นายกฯ กลับไปแล้ว คุโรซาว่าได้ใช้ส่วนที่เหลือเป็นภาพแฟลชแบ็ค ผ่านความทรงจำของเจ้าหน้าที่เทศบาลแต่ละคน ที่อยู่ร่วมในเหตุการณ์กับวาทานาเบ้ เพื่อหาคำตอบว่าสวนสาธารณะแห่งนี้เป็นผลงานของใครกันแน่ จากจุดเริ่มต้นที่หลายคนยังขัดแย้งกันอยู่ เรื่องผลงานของวาทานาเบ้ เรื่องได้ค่อยๆ คลี่คลายลงจนกระจ่างชัด ว่าสวนสาธารณะนี้เป็นผลงานของวาทานาเบ้จริงๆ และทุกคนต่างพยายามทบทวนอีกครั้ง เพื่อหาคำตอบว่า ทำไมจู่ๆ วาทานาเบ้ถึงเปลี่ยนไปเป็นคนละคน เขารู้ตัวว่าเขาจะต้องตายหรือไม่

13) Ikiru (1952)

ในฉากนี้แสดงให้เห็นความอ่อนแอ ความเกรงกลัวต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน ยศศักดิ์ที่สูงกว่า ความอ่อนแอที่อาศัยพวกมากลากไป และขาดความกล้าคิดริเริ่มของข้าราชการ แม้การหาคำตอบของพนักงานจะเริ่มกระจ่างชัดภายหลังนายภฯ กลับไป แต่นั่นก็เมื่อพวกเขาถูกฤทธิ์ของสุราเข้าครอบงำ ทำให้สติสัมปชัญญะด้อยสมรรถภาพลง เป็นที่น่าขบขันที่ทุกคนจะทราบถึงความดีงามของวาทานาเบ้ในสภาพไม่ปกติเช่นนี้ ฉะนั้นแม้จะมีการสบถสาบานสิ่งใดก็ตาม มันกลับกลายเป็นสิ่งว่างเปล่าที่ลอยหายไปกับสายลม รุ่งเช้าของอีกวันหนึ่ง ทุกอย่างก็ยังคงเป็นเหมือนปกติเช่นเดิม แม้คิมูระ(ชินิจิ ฮิโมริ) จะจดจำเรื่องราวที่เมื่อคืน ทุกคนต่างสัญญาว่าจะทำตามอย่างวาทานาเบ้ แต่เขาก็ไม่สามารถเป็น"แกะขาว"ในหมู่ของ"แกะดำ"ได้ ภาพสุดท้ายของเรื่องคือ ตั้ววาทานาเบ้ที่หมดหวัง เขายืนอยู่บนสะพานจับจ้องไปยังสวนสาธารณะเบื้องล่างราวกับเป็นการไว้อาลัย ให้ความหวังดีงามของมนุษย์ ที่ยังเหลือปรากฏให้เห็นอยู่บ้าง ในโลกที่เลวร้ายเช่นนี้

ฉากสุดท้ายของชีวิตวาทานาเบ้

Ikiru ได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เหตุการณ์ของชีวิตก่อนความตาย และเหตุการณ์หลังความตายของวาทานาเบ้ ภาพยนตร์ทั้งสองส่วนถูกเรียงร้อยด้วยวิธีการใช้เสียงบรรยาย ซึ่งในส่วนนี้อาจจะดูลดทอนความเป็นภาพยนตร์ และมีความใกล้เคียงกับวรรณกรรมเสียมากกว่า เช่น การใช้เสียงบรรยายเป็นส่วนมาก เช่นเดียวกันในส่วนหลังที่เลือกใช้การเล่าแบบฟลัชแบ็ค นอกจากจะเป็นความแปลกใหม่ในการเรียงลำดับการเล่าเรื่องให้มีชั้นเชิง ก็ยังคงมีความเป็นวรรณกรรมชัดเจนกว่าการแ ฟลัชแบ็คในช่วงครึ่งแรกอยู่นั่นเอง เรื่องความกลมกลืนกับภาพรวม และความยืดหยุ่นของ

ภาพยนตร์ช่วงหลังนี้ อาจจะเป็นปัญหาเพียงน้อยนิด เมื่อเทียบกับแก่นแท้ที่ภาพยนตร์ต้องการสื่อออกมา รางวัลที่ Ikiru ได้รับคือ Silver Bear Prize ใน Berlin Films Festival ในปี 1954 เป็นเครื่องช่วยยืนยันแก่นสาระเชิงมนุษยนิยม ที่เป็นสิ่งสากลของคุโรซาวาถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

ฮายาซากะใช้เพลงในอดีต ที่ชื่อ "ชีวิตอันแสนสั้น" เป็นธีมของตัวละครหลัก วาตานาเบ้ ซึ่งจะได้ยินในฉากเปิดเรื่อง และได้ยินเขาร้องเพลงนี้ออกมาในบาร์ จนถึงในฉากสุดท้ายของเรื่อง ซึ่งในส่วนที่สองของภาพยนตร์ไม่มีการใช้ดนตรีเลย จนถึงฉากที่วาตานาเบ้ นั่งไกวชิงช้า จุดเด่นของดนตรีคงไม่พ้นความเรียบง่ายของมันที่ใช้ทั้งเพลงป๊อปปูลาร์ เพลงเต้นรำในฉากบาร์ เพลงตะวันตกจากแผ่นเสียง ตลอดจนเพลงเก่า "ชีวิตอันแสนสั้น" ที่นำมาใช้สอดรับกับภาพ และประสบความสำเร็จในสร้างอารมณ์ร่วมอย่างท่วมท้น

Seven Samurai (1954) : นักรบแห่งอุดมคติ

Seven Samurai ได้ก้าวขึ้นสู่งานระดับมาสเตอร์พีซของภาพยนตร์ญี่ปุ่นและของโลก อย่างไม่ต้องสงสัย เพราะมันได้กระทำการตีแผ่คุณค่าของระบบความคิดระดับสังคม และปัจเจกชนในอดีตได้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะแนวคิด "มนุษยนิยม" ของคุโรซาวาที่จับไปที่เนื้อใน หรือ "หัวใจนักรบ" ซึ่งถูกนำมาพิจารณาวิเคราะห์โดยใคร่ครวญ และแสดงออกอย่างโดดเด่นออกมาจากภาพยนตร์ ซามูไรที่เคยสร้างมาทั้งหมด ที่มักจบไปด้วยเปลือกของการฆ่าฟัน เพียงเพื่อความบันเทิงเท่านั้น คุโรซาวาเคยกล่าวว่าการทำภาพยนตร์ที่พูดถึง "นักรบ" เป็นสิ่งที่เขาถนัดที่สุด และมันไม่ใช่สิ่งที่ง่ายที่เขาจะสร้างภาพยนตร์ซามูไรที่มีความเป็นตัวตนของเขา โดยไม่ละทิ้งอรรถรสความบันเทิงของภาพยนตร์แอ็คชั่น และการนำเสนอออกมาในแนวทางสมจริง Seven Samurai ได้กลายเป็นภาพยนตร์ที่ใช้เงินลงทุนมากที่สุดของญี่ปุ่นในเวลานั้น และยังใช้เวลาถ่ายทำยาวนานกว่า 1 ปี และ Seven Samurai ยังได้รับรางวัล Silver Lion ในงาน Venice Film Festival ในปี 1954 อีกด้วย

ความสมจริงของภาพยนตร์ของอาคิระ คุโรซาวา อยู่บนพื้นฐานการศึกษาประวัติศาสตร์ที่มีการบันทึกว่า ชาวชนกลุ่มหนึ่งได้จ้างซามูไรเพื่อมาคุ้มครองพวกตน ในช่วงศตวรรษที่ 16 ซึ่งถือว่าเป็นความขัดแย้งต่อระบบของสังคม และล้มล้างระบบชนชั้นที่เคยมีมาในอดีต เมื่อชาวนาซึ่งเป็นชนชั้นต่ำที่สุด สามารถว่าจ้าง หรือ "เป็นเจ้านาย" ชนชั้นนักรบซึ่งสูงกว่าตน จากหลักฐานที่ได้มา เสกสรรขึ้นเป็นบทภาพยนตร์ คุโรซาวากลับมองเห็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่เกื้อกูลและเคารพซึ่งกันและกันในทางที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด

ในฉากการเปิดเรื่องนั้นได้สร้างความตื่นเต้นเร้าใจ ได้ปรากฏเงาตะมึนของฝูงโจรขี่ม้าที่เส้นขอบฟ้า เสียงย่ำของกีบม้าที่ตั้งสนั่นหวั่นไหว และฝุ่นคลั่งคลุ้งของพวกกองโจร ที่ปรากฏรูปรอยของซามูไรจากเครื่องแต่งกายแบบนักรบ (ซึ่งน่าจะเป็นพวกโรนินที่รวมกันตั้งก๊กโจร) ทั้งหมดหยุดมองลงไปยังหมู่บ้านชาวนาเบื้องล่าง พร้อมกับการนัดหมายเวลาเก็บเกี่ยวของชาวนา ให้เป็นเวลาปล้นอีกครั้งหนึ่ง ทว่าก็มีชาวนาผู้หนึ่งแอบได้ยินแผนการนั้นโดยบังเอิญ และนำข่าวร้ายมาบอกยังสมาชิกหมู่บ้านที่เหลือ สิ่งที่ปรากฏชัดของชาวนาส่วนใหญ่ คือการแสดงออกซึ่งการหมดอาลัยตายอยาก แม้จะมีคนหนุ่มซึ่งไม่เห็นด้วยอย่าง "ริคิชิ" ที่ต้องการให้ชาวนาทั้งหมดต่อสู้กับพวกโจร ดีกว่าจะรอคอยชะตากรรมอยู่เฉยๆ

(ซ้าย) ฉากเปิดของเรื่อง

(ขวา) กลุ่มโจรวางแผนที่จะกลับมาปล้นเบ็องล่าง ในฤดูเก็บเกี่ยวที่กำลังจะมาถึง

พ่อเฒ่าของหมู่บ้าน ที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวสุดท้ายของชาวบ้าน ได้ใช้ประสบการณ์ของตนในอดีต ที่เคยเห็นมีหมู่บ้านหนึ่งปลอดภัยจากโจรปล้น เพราะจ้างชาмуไรไว้คุ้มครอง แม้ความคิดที่จะจ้างชาмуไรจะดูเป็นไปได้อย่างยาก เพราะไม่มีรางวัลใดใดนอกจากอาหารธรรมดาๆ ลามมือในระหว่างการทำงานที่เสี่ยงต่อชีวิตที่ดูจะไม่คุ้มเอาเลย และตัวพ่อเฒ่าได้ให้ความหวังไว้ว่า "ก็หาชาмуไรที่อดอยากสิ แม้กระทั่งหมียังต้องออกจากถ้ำเลย ถ้ามั่นหิวจริงๆ "

ในฉากต่อมาเป็นการเสาะแสวงหาชาмуไรของพวกชาวนาอาสาสมัคร แม้จะเต็มไปด้วยความยากลำบาก เพราะพวกเขาไม่รู้อะไรเกี่ยวกับชาмуไรเลย การเข้าไปถามอย่างไม่ประสีประสา นั้นเสี่ยงต่อการโดนสั่งสอนเอาง่ายๆ เพราะชาмуไรนั้นยังถือเป็นชนชั้นอภิสิทธิ์ที่สามารถฆ่า ชาวนาหรือพ่อค้าโดยไม่ผิดกฎหมาย ถ้าเขารู้สึกว่าถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี การแพนกล้องไปมาตามชาмуไรที่เดินบนถนนนั้น แสดงความรู้สึกตระหนกของพวกชาวนาที่เรียกว่า"จับต้นชนปลายไม่ถูก" ไม่รู้จะเริ่มต้นการหาตัวชาмуไรได้อย่างไร แม้การเริ่มต้นจะสิ้นหวังด้วยการทะเลาะเบาะแว้งกันเองในกลุ่มชาวนา 4 คน ในวันรุ่งขึ้นในขณะที่ชาวนา 2 ใน 4 คิดจะกลับหมู่บ้าน ชาмуไรที่อาจจะเป็นความหวังคนแรกก็ปรากฏตัวขึ้น

ชาวนาทั้งสี่ได้เข้าใกล้กลุ่มชาวบ้านมากมายที่กำลังมุงดู "โรนิน" (ชาмуไรที่ไร้นาย) ผู้หนึ่งที่กำลังโกนผมเพื่อปลอมตัวเป็นพระ ไปช่วยเด็กที่ถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกัน โดยไม่ได้หวังผลตอบแทนใดใด คุณโรนินใช้ภาพโลลวิโมขันเพื่อเน้นความรุนแรงและสร้างภาพอันน่าตกตะลึง ของผลของการต่อสู้ในเวลาอันสั้น ซึ่งบ่งบอกความเก่งกาจของ"คัมเบ" (ทาคาชิ ชิมูระ)โรนินผู้นี้ โดยตลอดทั้งฉากยังคงปรากฏ "ลมพัด"และเสียงลมอยู่ตลอด ซึ่งเป็นวิธีการบ่งบอกความสำคัญของเหตุ

การณของคุโรซาว่า ในฉากการเลี้ยงชีวิตของซามูไรที่ชาวนาทั้งสี่ต่างตกตะลึง คุโรซาว่าได้เปิดตัวละครเพิ่มขึ้นอีก 2 ตัวคือ ซามูไรหนุ่ม"คัตสึชิโร่"(โกะ คิมูระ) และชายปริศนาที่อ้างตนเป็นซามูไร (โตชิโร่ มิฟูเน่) ทั้งสองล้วนประทับใจในความสามารถของคัมเบ และแอบติดตามคัมเบเข้าเมืองไปพร้อมๆ กับพวกชาวนา

(ซ้าย) คัมเบ(ทาคาชิ ชิโมะ) โรนินที่ยอมโกนหัว ปลอมเป็นพระเพื่อช่วยชาวบ้าน
(ขวา) คัตสึชิโร่ขอฝากตัวเป็นศิษย์ต่อคัมเบ โดยมีชายแปลกหน้า (โตชิโร่ มิฟูเน่) ที่อ้างว่าเป็นซามูไรติดตามอยู่ไม่ห่าง

ภายหลังที่คัตสึชิโร่ขอคัมเบเป็นศิษย์ ซึ่งเขายังไม่ยอมรับในทีแรก โดยให้เหตุผลว่าเขาเองมิได้เก่งกาจอะไร แม้จะผ่านการรบมาหลายครั้ง แต่ก็ไม่เคยชนะเลยสักครั้ง จนกระทั่งแก้ตัวลงเสียแล้ว ส่วนชายปริศนาที่อวดอ้างว่าเป็นซามูไร ซึ่งแอบติดตามคัมเบอยู่ห่างๆ เพื่อขโมยวิชาความรู้ต่างแสดงท่าทีกีดกันคนทั้งหลายที่จะเข้าใกล้ตัวคัมเบ และพอเขาอยู่ต่อหน้าคัมเบกลับพูดอะไรไม่ออก และโกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยงเหมือนเด็ก ๆ เมื่อคัมเบแสดงความสงสัยในคำกล่าวอ้างของเขาว่าเป็นซามูไร อยากรู้ก็ตามเหล่าชาวนาได้ขอร้องคัมเบให้มาช่วยหมู่บ้านตน ท่าทีของคัมเบยังแบ่งรับแบ่งสู้ โดยเฉพาะคำจ้ำจี้จ้อจ๋อไม่คุ้มค่านี้นี้ เขากล่าวว่าเขาเองแก้ตัวแล้วแถมยังเบื่อการรบพุ่งเสียด้วย แต่พอคัมเบได้ยินเสียงนักร้องที่ดูถูกการกระทำของชาวนา "ท่านรู้ไหมว่าพวกมันกินอะไร ข้าวฟ่างยังงีละ นี่เป็นข้าวที่ดีที่สุดของพวกมันที่ให้ท่านยังงีละ" เขาก็กลับรับปากโดยทันที พร้อมเสนอตัวเพื่อช่วยหาซามูไรมาร่วมอุดมการณ์ให้ครบทั้ง 7 คน

การกระทำของคัมเบ จึงเป็นการกระทำที่มีเหตุผลจากความเมตตาเป็นที่ตั้ง และความเห็นอกเห็นใจในชะตากรรมของเพื่อนมนุษย์ ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้โดยแท้ เป็นแรงผลักดันสำคัญในการความหาตัวซามูไรที่เหลือ ในส่วนแรกของภาพยนตร์คุโรซาว่าได้เสนอวิธีการตามหา และ

ทดสอบคุณสมบัติของตัวขามูไรจนกระทั่งครบโดยกินเวลาราว 70 นาที แต่เปี่ยมไปด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นผลมาจากการออกแบบตัวละครอันชาญฉลาดของคุโรซาว่า ที่ทำให้ขามูไรทั้งเจ็ดคน ที่มาเข้าร่วมมีภาระทำการเสี่ยงต่อชีวิตด้วยเหตุผลที่แตกต่าง ล้วนมีบุคลิกที่เป็นที่เป็นเอกเทศ และมีเลือดเนื้อตัวตนอย่างปูดุชนทั่วไป

สำหรับ"โกโรเบ" (โยชิโอะ อินาบะ) ขามูไรที่เข้ามาร่วมเป็นคนที่ 2 นั้น เขาสามารถผ่านการทดสอบในเบื้องต้นของคัมเบ โดยให้คัตสึชิโร่ใช้ท่อนไม้ฟันขามูไรที่จะเข้าทดสอบโดยมิให้ตั้งตัว โกโรเบมีความรอบคอบ โดยสังเกตเห็นเงาของคัตสึชิโร่ที่แอบอยู่หลังประตู เขามีสีหน้ายิ้มแย้มอยู่เสมอแสดงถึงความเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี และเขาก็ตอบตกลงโดยง่าย ๆ โดยให้เหตุผลว่า"ที่ผมตกลงรับทำงานนี้ ก็เพราะผมประทับใจในบุคลิกภาพของคุณมากกว่า" ซึ่งแสดงออกถึงความเคารพต่อตัวคุณธรรมที่ดีงามของขามูไร ซึ่งก่อให้เกิดเป็นความไว้วางใจ และเกิดมิตรภาพอย่างง่ายดาย

สำหรับขามูไรคนที่สาม นับเป็นความบังเอิญที่คัมเบพบกับลูกน้องเก่า ที่เคยเป็นสหายร่วมรบมาหลายครั้ง คือ"ชิจิโรจิ"(ไตสุเกะ กาโตะ) ซึ่งกลายเป็นพ่อค้าเร่ไปเสียแล้ว และเขาก็ตอบรับโดยทันทีเมื่อคัมเบเอ่ยปากชวนมาทำงาน โดยมีได้รับฟังว่างานนั้นคืออะไรด้วยซ้ำ ทั้งนี้ก็เพราะความไว้วางใจที่มีต่อกันในอดีตเป็นชนวนสำคัญ และการค้นพบขามูไรลำดับที่สี่ก็ง่ายดายเช่นกัน เมื่อโกโรเบ ประทับใจในตัว"ไฮอาชิ" (มิโนรุ จิอากิ) ขามูไรตกยากผู้เปี่ยมด้วยอารมณ์ขัน ที่มารับจ้างฆ่าฟันเพียงเพราะมันง่ายกว่าการฆ่าศัตรู และไฮอาชียังยึดถือคติที่ว่า "ไม่มีทางเป็นไปได้ที่จะฆ่าศัตรูให้หมดได้ ผมมักจะวิ่งหนีเสียมากกว่า" สาเหตุที่โกโรเบต้องการตัวเขาก็เพราะ หวังว่าเขาจะช่วยสร้างอารมณ์ขันในระหว่างการทำสงครามที่ตึงเครียด ส่วนไฮอาชิที่ตอบตกลงก็เพราะ เขาเห็นว่ามันน่าจะสนุกกว่าการฆ่าฟันก็เท่านั้น

คุโรซาว่าได้ให้มิติแห่งคุณธรรมอย่างหมดจด ด้วยเหตุผลของแต่ละคนล้วนแต่ไม่มีเหตุผลหรือตรรกะของความคุ้มค่าในการแลกเปลี่ยนของค่าจ้างกับการบริการ แต่มันดูเหมือนจะมาจากคำว่า"หน้าที่"หรือ "สิ่งที่ควรกระทำ" ของชนชั้นนักรบโดยแท้ รวมทั้งการปรากฏของขามูไรคนที่ 5 ที่มาเข้าร่วมอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ย โดยทุกคนไม่อาจคาดเดาเหตุผลของเขาได้ "เกียวโซ" (เซจิ มียากูชิ) ขามูไรที่เปี่ยมด้วยฝีมือ มีบุคลิกเจี๊ยบขริบแต่เอาจริงเอาจัง ตามแบบฉบับขามูไรในอุดมคติโดยแท้ ภายหลังที่คัมเบพบเกียวโซโดยบังเอิญ ในขณะที่เขาลำแดงฝีมือที่ร้ายกาจในการประลองด้วยดาบ

เดียว ครูซาว่าได้ใช้ภาพสโลว์โมชันอีกครั้ง ของคู่ต่อสู้ผู้พ่ายแพ้ที่ล้มลงอย่างช้าๆ เพื่อขบเน้นความรุนแรง คัมเบได้เล่าให้กลุ่มชาмуไรได้ฟังว่า "เสียค่ายที่เขาไม่เข้าร่วม เพราะเขามุ่งหวังที่จะพัฒนาฝีมือดาบให้สูงสุดยอดเพียงเท่านั้น" อย่างไรก็ตามการตอบตกลงเข้าร่วมของเกียวโซในภายหลัง อาจด้วยเพราะเหตุผลข้อนี้ก็ว่าได้

(ซ้าย) เกียวโซ (เซจิ มียากุชิ) กำลังประลองเพลงดาบกับชาмуไรอีกคน

(ขวา) คัมเบ(ทาคาชิ ชิมูระ) และคัตสึชิโร่ (โก คิมูระ) เฝ้าดูการประลองของเกียวโซ

สำหรับชาмуไรคนที่ 6 นั้นคือ คัตสึชิโร่ ชาмуไรหนุ่มผู้ยังอ่อนด้อยประสบการณ์ และคัมเบยินยอมให้เข้าร่วมก็เพราะต่างเห็นความตั้งใจของคนหนุ่ม สำหรับคัตสึชิโร่เป็นตัวละครที่มีแนวทางของบทบาทในแบบการเรียนรู้ชีวิตและลองผิดลองถูก และยังมีความสัมพันธ์กับคัมเบ ในแบบลูกศิษย์กับอาจารย์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจากต้นจนจบเรื่อง ที่สังเกตเห็นได้อย่างเด่นชัด จนกระทั่งได้กลายเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว ซึ่งคล้ายคลึงกับตัวละครในภาพยนตร์แนว Coming of Age

อีกทั้งชาмуไรคนสุดท้าย ที่เกิดการยอมรับกันในกลุ่มในภายหลัง และเป็นตัวละครที่มีหลากหลายมิติ มีความซับซ้อนในแง่บุคลิกภาพ "คิคุชิโย"(ไตชิโร่ มิฟูเน่) ชายแปลกหน้าที่คอยติดตามคัมเบด้วยความชื่นชม ซึ่งพยายามแสดงตนว่าเป็นชาмуไร หนึ่งที่ใครๆ ก็ดูออกว่าเป็น"ชาмуไรก้ามะลอ" เขาเป็นตัวละครที่มีสีสัน และผู้ชมคอยเอาใจช่วยที่สุด เพราะเขาเป็นส่วนผสมระหว่างชาววนาและชาмуไร ที่สามารถเชื่อมต่อกับความคิดและความเข้าใจระหว่างชนชั้นได้แบบสนิท จะเห็นได้จากฉากที่ชาмуไรทั้งหมดเดินทางเข้ามาถึงยังหมู่บ้าน แต่ชาวบ้านต่างกลัวชาмуไรกันหัวหดไม่ยอมออกมาต้อนรับ ทำให้คัมเบรู้สึกเสียหน้ามาก มีเพียงคิคุชิโยนี่แหละที่มีวิธีการเรียกชาวบ้านออกมาได้ด้วยอารมณ์ขันของเขา ด้วยการตีเกราะแสดงสัญญาณเหตุร้าย ชาวบ้านจึงแตกตื่นออกมาจากบ้านเรือนเพราะคิดว่าพวกโจรบุกมา พอทั้งชาวบ้านและชาмуไรรู้ว่าโดนหลอก คิคุชิโยก็แอบประชดประชันด้วยอารมณ์ขันของเขา และดูถูกพวกชาววนาที่ซัดไปด้วยในเวลาเดียวกันการ

ยอมรับเขาเข้ามาเป็นคนที่ 7 เกิดขึ้นในฉากนี้เอง เพราะคิคุชิโย่นั้นเป็นเพียงคนเดียวที่เข้าใจธรรมชาติชาวนาอย่างแท้จริง

(ชาย) คิคุชิโย่ (โตชิโร่ มิฟูเน่)

(ขวา) คิคุชิโย่กำลังเล่นกับพวกๆ ลูกชาวนา และขามุไรคนอื่นๆ เสียสละข้าวของตนให้เด็กๆ

ในส่วนที่สองของภาพยนตร์ เป็นการวางแผนและเตรียมการรบ ถือเป็นส่วนสำคัญที่แสดงให้เห็นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างขามุไรและชาวนา ตัวละครทั้ง 7 แบ่งหน้าที่กันทำงาน คัมเบ ชิจิโรจิและคัตสึชิโร่ ออกสำรวจหมู่บ้านเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งในส่วนนี้คุโรซาว่าได้สอดแทรกความคิดเชิงการรบอย่างแยบยล และไม่ถึงกับยึดเยียด หรือเชิดชูความเก่งของคัมเบเกินมนุษย์ไปมากนัก ในขณะที่อีกสี่คนที่เหลือแบ่งกันฝึกฝนชาวบ้านต่อสู้และสร้างอาวุธ ซึ่งภาพยนตร์ได้แสดงบุคลิกภาพและแนวคิดของแต่ละคนอย่างเด่นชัด อันได้แก่ "ไฮฮาชิ" ได้สอนแนวคิดในวิธีของเขาว่า "สงครามก็คือการวิ่ง ทั้งวิ่งไล่และวิ่งหนีเข้าศึก ถ้าคุณวิ่งไม่เป็นคุณก็โดนฆ่าตาย" ในขณะที่ "เกียวโซ" ผู้พูดน้อย เขาฝึกให้ชาวนาขี่ขลาดให้มีความกล้าหาญ โดยให้เรียงแถวเข้ามาทำร้ายเขาอย่างกับศัตรูจริงๆ ส่วนคิคุชิโย่ก็ใช้การฝึกในรูปแบบอื่นๆ ที่เต็มไปด้วยความตลกขบขัน

ฉากสำคัญที่สุดอันหนึ่งของเรื่อง คือฉากที่คิคุชิโย่ขโมยเอาชุดเกราะ และอาวุธจำนวนมากที่ "มันโซ" (คามาทาริ ฟุจิواره) ชาวนาผู้หนึ่งได้แอบซ่อนไว้ เอามาให้พวกขามุไรอย่างหน้าขึ้น ในขณะที่ขามุไรทั้งหมดต่างรู้สึกโกรธแค้นพวกชาวนา เพราะชุดเหล่านี้ได้มาจากขามุไรหนีทัพ ที่ถูกพวกชาวนาฆ่าตาย คิคุชิโย่ตอบกลับพวกขามุไรว่า "พวกแกคิดว่าชาวนามันเป็นใครกันล่ะ นักบุญหรือไง ไอ้พวกชาวนามันเจ้าเล่ห์เหมือนจิ้งจอก และไม่สมควรไว้วางใจมันที่สุด ถ้าแกไปขอข้าวจากมัน มันจะบอกว่าไม่มี จริงๆมันมีทุกอย่างแหละ ลองซุดไปบ้านมันสิ แกจะพบข้าว เกลือ ถั่ว เหล้าสาเก ลองขึ้นไปดูบนภูเขา มันจะแอบทำนาไว้เต็มไปหมด แต่มันก็

ทำท่าเหมือนถูกข่มเหง ถ้ามันได้กลิ่นสงครามขึ้นมา มันจะเหลาไม้ไผ่และออกล่าเหยื่อ มันล่าพวกทหารที่บาดเจ็บในสนามรบ พวกชาวนามันลั่นแต่ชั่วช้า โกหกปลิ้นปล้อน ใจและยังโหดเหี้ยม ใครเล่าที่ทำให้พวกมันเป็นแบบนี้ ก็พวกแก่นั่นแหละไอ้พวกซามูไรระยำ ทุกครั้งที่แกออกรบ แกเผาทำลายหมู่บ้าน ปล้นสเบียง ข่มขืนผู้หญิง ฆ่าหมดไม่มีเหลือ ไอ้พวกซามูไรระยำ" คุโรซาว่าถ่ายทอดอารมณ์ ด้วยการใช้กล้องจับภาพในแบบ Long Take ซึ่งโตชิโร่ มิฟูเน่ กล่าวคำพูดทั้งหมดนี้ด้วยน้ำเสียง และอารมณ์ที่หลากหลาย ทั้งโกรธ เกลียด และเห็นอกเห็นใจพวกชาวนาระคนกันไปหมดอย่างไม่น่าเชื่อ และในบทสนทนานี้ได้อธิบายตัวตนที่แท้จริงของพวกซามูไร ชาวนา และรวมถึงตัวคิคุชิโยเอง ซึ่งปิดบังอดีตที่เป็นลูกชาวนา แสดงความขัดแย้งออกมาตรงที่เขาเกลียดชังทั้งตัวตนดั้งเดิม และการเป็นซามูไรที่เขาใฝ่ฝัน

คิคุชิโย แสดงอารมณ์หลากหลายทั้งตะโกน หัวเราะ ร้องไห้ในเวลาเดียวกัน

ภายหลังจากเหตุการณ์ที่สะเทือนใจของภาพยนตร์ ได้เป็นจุดที่เชื่อมต่อ"ความเป็นมนุษย์" ของคนทั้งสองประเภทให้สมบูรณ (คือครบถ้วนทั้งด้าน"ดี"และ"ร้าย") และเรื่องราวค่อยๆ ผ่อนคลายลง และเต็มไปด้วยมิตรภาพที่เพิ่มพูน รวมทั้งเรื่องราวความรักระหว่างคัตสึชิโร่กับ"ชิโนะ" ลูกสาวของมันโซ ที่โดนจับตัดผมสั้นและแต่งตัวเป็นผู้ชาย เพื่อให้หลุดรอดสายตาจากพวกซามูไร รายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างชิโนะ ได้ช่วยเติมเต็มความเป็นผู้ใหญ่ของคัตสึชิโร่อย่างสมบูรณ นอกจากมันโซและชิโนะที่เป็นตัวละครที่คุโรซาว่าสร้างให้มีบทบาทขึ้นมา ตัวละครอื่นๆ อย่างริคิชิและโยเฮ (โบกุเซ็น อิตาริ) ก็ถูกออกแบบให้มีเอกลักษณ์และเลือดเนื้อ ซึ่งเป็นคุณสมบัติความละเอียดลออในการสังเกตความเป็นมนุษย์ของคุโรซาว่า

บุมหลังของริคิชิ เป็นจุดที่เรียกร้องความเห็นใจต่อชาวนามากทีเดียว ในขณะที่เรื่องในช่วงที่สอง เดินมาถึงจุดสิ้นสุดพร้อมกับการตายของซามูไรคนแรก เมื่อมีโจรสอดแนมเข้ามาลอบดูหมู่บ้านและรู้ว่ามียกพวกซามูไรมาช่วยเหลือชาวนา คัมเบจึงให้เกียวโซ และคิคุชิโยไปจัดการพวกโจรเพื่อ

ไม่ให้กลับไปรายงานหัวหน้าพวกมันได้ โดยให้คัตสุฮิโรคอยสังเกตการณ์อยู่ห่างๆ ด้วยใจระทึก คูโรซาว่าใช้ความเงียบในระหว่างเกี่ยวโซ และคิคุชิโย่ ชุมรอกคอยพวกโจรสอดแนม และใช้เสียงกลองค่อยๆ ดังขึ้นสร้างความตื่นเต้น เมื่อพวกโจรค่อยๆ ปรากฏขึ้น สำหรับเกี่ยวโซเขายังคงใช้ฝีมือเฉียบคมจัดการ ในขณะที่คิคุชิโย่ยังคงใช้วิธีการที่ดูตลกขบขัน ไร้แบบแผนเอาชนะโจรไปได้ คัมเบได้วางแผนที่จะชิงโจมตีก่อนโดยมีริคิชิ อาสานำเกี่ยวโซ ไฮอาชิ และคิคุชิโย่ ไปบุกโรงโจร พวกเขาฆ่าพวกโจรไปได้หลายคน และริคิชิได้พบกับภรรยาของเขา ซึ่งถูกโจรจับมาเป็นเมีย ซึ่งเขาไม่สามารถช่วยเหลือออกมาได้ในตอนนั้น เมื่อเธอพบหน้าเขาจึงฆ่าตัวตายประชิดด้วยการวิ่งเข้าไปในเปลวไฟ ซึ่งเป็นส่วนอธิบายความโกรธแค้นของเขาต่อพวกโจร เมื่อได้ข่าวว่าโจรจะมาปล้นในฉากแรกของเรื่อง ส่วนไฮอาชิที่เข้าไปห้ามริคิชิกลับถูกโจรยิงเสียชีวิต

ภาพตัดไปยังพิธีฝังศพไฮอาชิ ที่ออกแบบให้เป็นภาพ Silhouette ของเนินดินในแนวเส้นขอบฟ้า เหล่าชามูโระส่วนใหญ่อยู่บนเส้นขอบฟ้า และชาวนาต่างค้อมตัวคำนับอยู่เบื้องล่าง เป็นการจัดองค์ประกอบภาพที่แสดงความยิ่งใหญ่ ในฐานะ"วีรบุรุษ"ของผู้ที่เสียชีวิต พร้อมกับเพลงที่ขับเน้นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวง โดยจับพลันคูโรซาว่าเปลี่ยนอารมณ์ที่โศกเศร้าเป็นอีกหิม เมื่อคิคุชิโย่ไปเอาธงศึกที่ไฮอาชิเขียนไว้ ไปปักบนยอดหลังคาเป็นสัญลักษณ์ ของการประกาศสงครามของพวกเขากับพวกโจร ณ บัดนั้น พร้อมกับเพลงมาร์ชที่เรียกกำลังใจและความกล้าหาญ และพวกโจรก็บุกลงมาโดยทันที

กลุ่มโจรทั้งหมดลงมาโจมตีชาวบ้าน เพื่อได้ตอบกลับ

ภาพยนตร์ในส่วนสุดท้าย คือการสู้รบที่กินเวลา 60 นาที ที่เต็มไปด้วยความตื่นเต้น และความเฉียบคมของกลยุทธ์ที่วางเอาไว้อย่างแยบยล โดยให้ผู้ชมรู้สึกว่ามี ความเรียบง่ายและสามารถเป็นไปได้อันน่าทึ่ง คูโรซาว่าใช้การชิตฆ่าวงกลม ซึ่งแทนจำนวนโจรที่เสียชีวิต เพื่ออธิบายความก้าวหน้าของ

การสู้รบอย่างง่าย ๆ เป็นรูปธรรมเช่นเดียวกับเมื่อครั้งใช้ภาพเดินกราฟในเรื่อง The Most Beautiful (1944) ในขณะที่ตัวเกี้ยวโซ คิคุชิโย ถูกเน้นบทบาทมากขึ้นในเชิงเปรียบเทียบกันและกัน เมื่อเกี้ยวโซ อาสาไปขโมยปืนฝ่ายตรงข้าม เขาหายไปและกลับมาโดยไม่ทำให้ทุกคนผิดหวัง โดยไม่ไอ้รอดหรือไม่ปริปากบ่นใดใด นอกจากซอนอนเอาแรงสักงีบ การกระทำของเขานั้นอยู่ในสายตาอันชื่นชมของคิตสุชิโรมาตลอด เขาเอ่ยปากว่า "คุณเยี่ยมจริงๆ ผมอยากบอกคุณมานานแล้ว" แต่เขากลับทำเมินเฉยไม่สนใจคำชมทั้งหลายทั้งปวง

(ซ้ายบน) ซามูไรและชาวบ้าน ตั้งมั่นที่ด่านสุดท้ายทางทิศตะวันตก

(ขวาบน) เกี้ยวโซ ผู้ไปแย่งปืนกลับมายังด้านเพียงลำพัง

(ซ้ายล่าง) คิคุชิโยต่อสู้กับพวกโจร ไปพร้อมๆ กับพวกชาวบ้านที่เขาสนิทสนม

(ขวาล่าง) คัมเบใช้ธนูต่อสู้ในการรบวันสุดท้าย

ในขณะที่ "คิคุชิโย" เขาสามารถไปขโมยปืนจากฝ่ายตรงข้ามมาอีกกระบอกเช่นกัน ด้วยเล่ห์กลของเขาซึ่งต่างกับ "ซามูไรอุดมคติ" อย่างเกี้ยวโซ แต่ผลลัพธ์ที่ได้กลับแตกต่างกันสิ้นเชิง เมื่อเขาพยายามไอ้รอดความสามารถต่อหน้าคัมเบ กลับโดนดูว่าเขาพยายามทำงานไม่เป็นหมู่คณะ ซึ่งจะทำอันตรายต่อผู้อื่น และคัมเบก็โยนปืนทิ้งอย่างไม่ใยดี และเป็นที่น่าสังเกตว่าปืนทั้งสองกระบอกไม่

ได้ถูกซามูไรนำมาใช้สู้กับโจรเลย แต่พิษภัยของ "ปืน" ได้นำมาเป็นส่วนเสริมสำหรับการแสดง อารมณ์ความรู้สึกอันลึกซึ้ง ของคิคุชิโย่ดูจะมีการเน้นหนักมากขึ้น เมื่อโงโรเบเสียชีวิตลงเป็นคนที่ สองจาก "ปืน" อีกเช่นกัน คิคุชิโย่เอาแต่เฝ้าหลุมศพของเพื่อนทั้งสองคนด้วยความเสียใจ ในคืนก่อน การรบครั้งสุดท้ายจะมาถึง

ในวันสุดท้ายของการรบ ซึ่งถือว่าเป็นการแลกด้วยชีวิตของทั้งสองฝ่าย คัตสึชิโร่ได้เรียนรู้ใน อีกขั้นหนึ่ง เมื่อสามารถฆ่าคนเป็นครั้งแรกในสนามรบ เขาพบกับความหวาดกลัวในความตายตรง หน้าที่เกิดจากน้ำมือตน ในขณะที่ "เกียวโซ" โดนปืนยิงเสียชีวิตไปอีกคนหนึ่ง และ "คิคุชิโย่" ที่ฆ่า พวกโจรไปมากมายอย่างสมศักดิ์ศรี จนกระทั่งเขาเสียชีวิตจากปืน แต่แลกกับการฆ่าหัวหน้าโจรซึ่ง เหลือรอดเป็นคนสุดท้าย ซึ่งเป็นฉากที่ขบเน้นความสูญเสียของเรื่องมากที่สุด จบลงกับการเอาชนะ พวกโจรสำเร็จของซาวานาและซามูไร

การรบวันสุดท้ายถือเป็นศิลปะชั้นสุดยอดของคุโรซาวา โดยเฉพาะการถ่ายภาพการรบ ด้วยเลนส์เทเลโฟโต้ ที่ประหนึ่งผู้ชมเข้าไปอยู่ในวงล้อมการต่อสู้ท่ามกลางสายฝน และโคลนตม การแพนกล้องตามตัวละครอย่างรวดเร็วและเร้าใจ ในลักษณะสังเกตการณ์ที่สร้างความสมจริงที่ สุด รวมทั้งการตัดต่อฉับไว ของชุดภาพจำนวนมากของตัวละครทั้งสามฝ่าย ที่ปะปนกันโดยไม่สร้างความสับสนแม้แต่น้อย และ "สายฝน" ของคุโรซาวา ยังคงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เพิ่มความตื่นเต้น ยิ่งขึ้นไปอีก อันมาจากพื้นผิวของเม็ดฝน (Texture) ที่เคลื่อนไหวตลอดเวลาอย่างสับสน

(ซ้าย) คิคุชิโย่แสดงฝีมือ ฆ่าพวกโจรไปมากมาย
(ขวา) คิคุชิโย่เสียชีวิตจากปืน

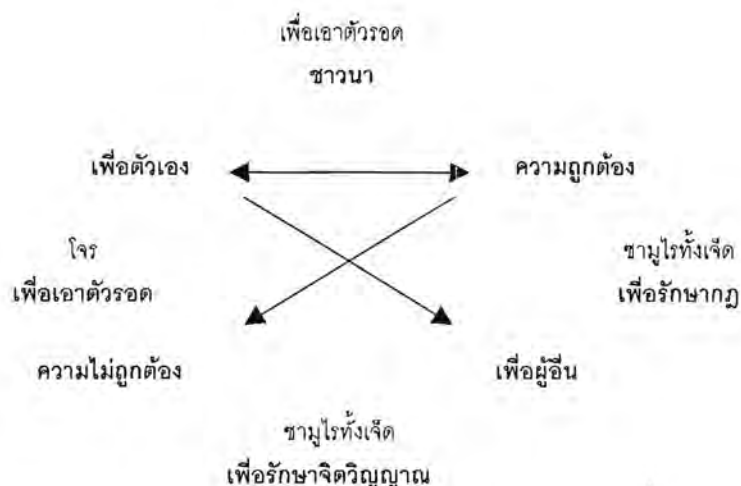
เป็นที่น่าสังเกตว่าชาмуไรทุกคนล้วนตายก็ด้วย"ปิ่น"ของพวกโจร ถ้าคิดในแง่ด้วยการให้ความสำคัญต่อตัวละครของบทภาพยนตร์ เพราะถือว่าตัวละครทุกตัวล้วนเก่งกล้าและเป็นวีรบุรุษ จึงไม่ควรตายเพราะดาบหรืออาวุธธรรมดาตัวเอง โดยเฉพาะการตายของคิคุชิโยด้วยปิ่น นั้นสามารถเอาชนะหัวหน้าโจรได้สำเร็จ อาจเป็นเพราะว่า"ปิ่น" ยังถือเป็นสัญลักษณ์ของการรุกรานของตะวันตก อันเป็นต้นเหตุให้เกิดการล้มล้างระบบชาмуไร และเกิดระบบทหารตามอย่างตะวันตก เข้าแทนที่ ปิ่นในที่นี้จึงมีความหมายเป็น "ผู้ร้าย" ที่เป็นจุดอวสานของชาмуไรทั้งเชิงกายภาพ และจิตวิญญาณอย่างไม่ต้องสงสัย ถึงแม้ฝ่ายคัมเบและชาวนาบางส่วนจะเหลือรอดชีวิตในท้ายที่สุด แต่ก็แลกมาด้วยการสูญเสียชีวิตเพื่ออุดมคติโดยไม่ได้สิ่งตอบแทนของชาмуไร ในฉากสุดท้ายของภาพยนตร์เมื่อคัมเบพูดว่า "แล้วเราก็แพ้อีกตามเคย คนที่ชนะตัวจริงก็คือชาวนาเหล่านั้น" ดูถูกต้องอยู่ไม่น้อย

Seven Samurai เต็มไปด้วยฉากผ่นคนตาย หรือฉากตลกนั่นเอง ในสัดส่วนที่เกือบเทียบเท่าฉากแอ็คชั่น ที่ฉากเหล่านั้นดูเหมือนจะไม่มี ความสำคัญอะไรเลย แต่คุโรซาวาใช้ฉากเหล่านั้นมาสร้างความสมบูรณ์ของชีวิตจริงของตัวละคร และเพื่อให้เวลาผู้ชมย่อยข้อมูลมากมายอย่างไม่สับสน ซึ่งถือเป็นการวางจังหวะของภาพยนตร์ที่มีประสิทธิภาพ และพอเหมาะพอเจาะ ที่สามารถดึงดูดผู้ชมให้ตื่นเต้นไปได้ตลอดเวลากว่า 200 นาที

Seven Samurai ถือเป็นการร่วมงานชิ้นสุดท้ายของ ฟุมิโอะ ฮายาซากะ เขาได้เสียชีวิตในปีต่อมา ในขณะที่คุโรซาวาถ่ายทำเรื่อง To live in fear ซึ่งถือเป็นการปิดฉากลงด้วยผลงานสุดท้าย อันแสนวิเศษ งานมหากาพย์ชาмуไรเรื่องนี้ ถือว่ามีความล้ำสมัยในเวลานั้น ด้วยการประพันธ์เพลงธีมที่มีเอกลักษณ์ตามตัวละครแต่ละตัว อย่างไรก็ตามในฉากสู้รบไม่ได้ใช้เพลงประกอบใดเลย แม้แต่ฉากการรบพุ่งสุดท้ายที่เร้าใจในสายฝน และโคลนตม

แม้จะเป็นความขัดแย้งต่อระบบชนชั้นในอดีต คุโรซาวาได้สร้างความสัมพันธ์ในลักษณะที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ที่แสดงออกโดยความเกรงกลัวและยำเกรงของชาวนา ในขณะที่พวกชาмуไรต่างเคารพ และเห็นอกเห็นใจในชะตากรรม ในฐานะมนุษย์ปุถุชนโดยเท่าเทียม คุโรซาวาได้สะท้อนความมั่งคั่งของคุณค่าในอดีต และรากเหง้าตัวตนความเป็นญี่ปุ่นแท้ๆ ที่อาจหลงลืมและแทนที่ด้วยกระแสตะวันตกที่โหมกระหน่ำในปัจจุบัน

14) Seven Samurai (1954)

"ใครก็ตามที่คิดถึงแต่ตัวเอง ผู้นั้นย่อมจะพินาศด้วย" คำพูดนี้เป็นของคิมเบ ที่กล่าวกับชามูไรที่พยายามขัดขืนต่อกฎคำสั่งของพวกเขา และคำพูดนี้ได้ถือว่าเป็นหัวใจของเรื่องราวทั้งหมด ที่ได้สะท้อนแก่นของชามูไรประการสำคัญ คือ การไม่เห็นแก่ตัวเอง และเอาใจใส่ต่อส่วนรวม ตัวเองจึงจะได้รับผลนั้นกลับมาในที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมสมัยใหม่เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบปัจเจก หรือ "ตัวใครตัวมัน" และแม้ว่าสิ่งสุดท้ายที่ชามูไรที่เหลือสามคนได้รับ จะไม่เป็นรูปธรรมใดใดเลย แต่การได้จิตวิญญาณกลับคืนมา ในช่วงการล่มสลายของระบบชามูไรนั้นคือสิ่งมีค่าโดยแท้ เหตุผลที่ Seven Samurai ได้รับรางวัลสิงโตเงิน จากเทศกาลภาพยนตร์เวนิซ ภายหลังจากที่ Ikiru ได้รับรางวัลหมีเงินจากเทศกาลภาพยนตร์เบอร์ลินมาเช่นกัน ก็เพราะแก่นเรื่องที่ยังคงไว้ด้วยประเด็นสาระของความเป็นมนุษย์ ที่ตอบคำถามว่า "คนเราเกิดมาเพื่อทำอะไร" ได้อย่างคมคายนั่นเอง

Record of a Living Being : ขอใช้สิทธิ์ ใช้ชีวิต

ภายหลังที่คุโรซาว่าได้สร้างตำนานมหากาพย์แห่งซามูไร ที่ทำให้ "Seven Samurai" กลายเป็นหนึ่งในภาพยนตร์ยอดเยี่ยมของญี่ปุ่น และในโลกภาพยนตร์ เขาได้หันมาสนใจเหตุการณ์ของโลกที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของเขาและชาวญี่ปุ่นอยู่ไม่น้อย มันคือเหตุการณ์แข่งขันทดลองระเบิดปรมาณูระหว่างข้ามห่าอำนาจทั้งสอง นั่นคือ สหรัฐอเมริกา กับสหภาพโซเวียตรัสเซียนั่นเอง เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ 2 ผลของมันที่อิโรชิมา และนางาซากิ ได้ทำให้ทั้งโลกได้ประจักษ์ในพิษสงร้ายกาจ และได้ทำให้ญี่ปุ่นต้องกลายเป็นลูกหม้อของสหรัฐอเมริกาตั้งแต่บัดนั้น

เรื่องราวของ เจ้าแก้งงานอุตสาหกรรมวัยชรา ผู้หวาดกลัวต่อระเบิดปรมาณู และพยายามชักชวนให้ครอบครัวอพยพไปบราซิล ด้วยความเป็นพ่อที่หัวรั้น พวกลูกๆ ที่ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง จึงต้องพยายามยับยั้งการอพยพไปบราซิลของพ่อ ด้วยการให้ศาลพิพากษาว่าเขาเป็นคนวิกลจริต เรื่องราวทั้งหมดได้รับอิทธิพลมาจากชาวในปี 1954 ภายหลังจากสงครามโลกเป็น 10 ปี ชาวญี่ปุ่นต้องหวาดผวากันอีกครั้ง กับการทดลองระเบิดปรมาณูของ สหรัฐอเมริกา รัสเซีย และอังกฤษ ทำให้ชาวญี่ปุ่นได้เริ่มก่อการประท้วงต่อต้านระเบิดนิวเคลียร์นี้อย่างจริงจัง

เปิดเรื่องที่หมอฟันคนหนึ่งชื่อ "ฮาราดะ" ผู้เงียบขรึมและเอาจริงเอาจัง (รับบทโดย ทาคาชิ ชิมูระ) เขาได้เสียสละเวลาว่างเพื่อเป็นคณะกรรมการของศาลครอบครัวกรุงโตเกียว วันหนึ่งเขาได้รับโทรศัพท์เรียกตัวจากศาล และเขาได้พบกับคดีของครอบครัวหนึ่งที่แปลกกว่าที่เคยพบ จนมันเกิดเป็นคำถามวนเวียนอยู่ในใจเขาตลอดเวลา เมื่อตัดไปยังที่หน้าห้องพิจารณาคดี ผู้ชมจะได้เห็นเรื่องราวความขัดแย้งครอบครัวนี้ เผยให้เห็นว่ามันเป็นความขัดแย้ง ที่มีเบื้องหลังมาจากเรื่อง "เงินๆ ทองๆ" ตัวลูกชายคนรอง(มิโนรุ จิอากิ) ที่ทำตัวเป็นหัวหน้าของครอบครัวเสียเอง ซึ่งเป็นคนมีปากมีเสียง และบังคับให้ทุกคนคล้อยตาม ให้อยู่ตรงข้ามกับพ่อของตัวเอง ซึ่ง"โตชิโร มิฟูเน่" มารับบทบาทเป็น"นากาจิม่า" เจ้าแก้งงานอุตสาหกรรมเหล็กผู้หัวเดียวกระเทียมลีบ ที่เผชิญกับการท้าทายอำนาจแห่งระบบครอบครัวแบบดั้งเดิม

คุโรซาว่าใช้เสียงอ่านจดหมายคำร้องของบรรดาลูกๆ (ซึ่งน่าจะเป็นลูกคนรอง เป็นผู้เขียนคำร้อง) บรรยายพร้อมไปกับการใช้ภาพซ้อนของจดหมายคำร้อง กับภาพของครอบครัวของนากาจิม่าที่รอคอยศาลอยู่หน้าห้อง ได้เล่าเรื่องราวความเป็นมาของคดีนี้อย่างรวบรัดชัดเจน ที่ให้ผลเช่น

เดียวกับการเปิดเรื่อง "Stray Dog" อย่างฉับไว ประการหนึ่งที่ทำให้อดคิดไม่ได้ว่าเรื่องนี้ มีความคล้ายคลึงกับ Stray Dog คือ การดำเนินเรื่องไปท่ามกลางบรรยากาศอันร้อนระอุเหมือนกัน ซึ่งตัวมิฟูเน่ ในเรื่องก็ประสบปัญหาในสภาพหัวเสีย อย่างเลียงไม่ได้เช่นกัน ครั้นศาลประกาศเรียกโจทก์เข้าไปซักถาม ตัวลูกคนรองก็จัดแจงเรียกพี่น้องของตน มีหน้าซำยังพูดบังคับแม่ที่กำลังชอกช้ำใจ ไม่อยากมีส่วนร่วมในการวิวาทะครั้งนี้ ให้เข้าไปในห้องด้วย ซึ่งจากเหตุการณ์นี้ผู้ชมจะได้ตระหนักถึงบทบาทของลูกคนรอง ที่ดูเหนือกว่าลูกคนโตเสียด้วยซ้ำ แถมยังมีลูกเขยสามีของลูกสาวคนโตคอยสนับสนุนอย่างออกหน้าออกตา

การพิจารณาคดีของศาลครอบครัว ที่เต็มไปด้วยการใช้อารมณ์ของพ่อ-ลูก

เรื่องราวได้ถูกเล่าเป็น 2 ส่วนคือ เรื่องของครอบครัวนากาจิม่า ที่ขัดแย้งกันระหว่างพ่อลูก และเรื่องของหมอฟัน "ฮาราดะ" ผู้พยายามหาคำตอบแก่ตัวเอง ว่าตัวเก่าแก่นั้นทำถูกหรือไม่ เมื่อฮาราดะ ถามลูกชายที่เป็นหมอฟันเช่นเดียวกับตน ว่าคิดเห็นอย่างไรกับการทดลองระเบิดปรมาณู เขาได้รับคำตอบว่า กลัวอยู่เช่นกัน แต่มันไม่สามารถไปควบคุมอะไรได้ ต้องปล่อยไปตามกรรมเช่นนั้น วิธีการจัดองค์ประกอบภาพในฉากนี้ ซึ่งประกอบด้วยฮาราดะ ลูกชายและลูกสะใภ้ โดยให้ฮาราดะนั่งหันหลังให้กล้อง อยู่ตรงกลางระหว่างคนทั้งสอง สามารถบ่งบอกได้ว่า เขามีท่าที่ไม่ยอมรับในคำตอบของลูกชายของเขา และเริ่มคล้อยตามไปกับคำพูดของนากาจิม่า ฮาราดะจึงเปรียบเสมือน "ผู้ชมภาพยนตร์" ที่พยายามหาคำตอบให้ตัวเองไปพร้อมกับเขาด้วยเช่นกัน

หลังจากที่นากาจิม่า ดูภาพยนตร์ที่ถ่ายภาพไร่และปศุสัตว์ที่บราซิล ภาพยนตร์ได้เล่าถึงการไปโน้มน้าวบรรดาลูกๆ แต่ละคน เริ่มจากเขาได้ไปเยี่ยมลูกชายของภรรยาอีกคนหนึ่งที่เคยชีวิตไปแล้ว พร้อมกับเอาเงินส่งเสียประจำเดือนไปให้ด้วย เมื่อเอ่ยปากชักชวนให้อพยพตามเขาไป ก็ไม่

ได้รับการใส่ใจจากลูกชายคนนี้เลย ภาพตัดไปยังคนอื่นๆ เช่น ลูกสาวและลูกสะใภ้ ในระหว่างที่เขา กำลังพูดคุยกับลูกสะใภ้คนหนึ่งนั้น ได้มีเสียงเครื่องบินดังขึ้นสอดแทรกการสนทนานั้น ก่อนที่จะเกิด ประกายแสงสว่างขึ้น นากาจิม่าถึงกับกระโดด เอาตัวไปคร่อมเด็กทารก หลานของเขาที่กำลังนอน หลับอยู่ ทำให้เด็กร้องไห้ ลูกสะใภ้เห็นการกระทำของเขาก็รู้สึกตกใจ รีบแย่งเอาลูกขึ้นมาอด ในฉากนี้เผยให้เห็นความอ่อนแอ และความรักต่อครอบครัวของเขาอย่างเหลือล้น

การแสดงความเอาใจใส่ต่อลูกชายของภรรยาอีกคนหนึ่งของนากาจิม่า

ในการพิจารณาคดีความครั้งใหม่ คราวนี้ศาลได้เป็นฝ่ายเข้าข้างนากาจิม่า เนื่องจากเขา สามารถแลกเปลี่ยนโรงงานกับเจ้าของไร่ที่ปราซิลได้ โดยไม่ต้องใช้เงินเลย ทว่าลูกชายคนรองก็ ร้องขอต่อศาลให้พิจารณาอีกครั้ง เนื่องจากเขาไม่อยากเสียโรงงานไป และมันจะทำให้คนงานพากันตงงานทั้งคืน ส่วนเรื่องกัมมันตภาพรังสี นั้นมันอยู่เหนือการควบคุมของมนุษย์อย่างเราๆ ได้ยิน ดังนั้นนากาจิม่าได้ตอบกลับว่า "ข้าเองไม่ได้เกรงกลัวต่อความตายใดๆ เลย แต่ทำไมข้าจะต้องเป็น ฝ่ายนอนรอให้เขามาฆ่าด้วย" ประโยคนี้ของนากาจิม่าได้ทำให้ทั้งห้องเจียบงันไปชั่วขณะ เพราะมัน ได้อธิบายเหตุผล ที่ผู้อื่นได้มองว่ามันเป็นความวิกลจริต อันปราศจากสติสัมปชัญญะ และแก่น สาระใดๆ นากาจิม่ายังบอกต่ออีกว่า เขาต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวทั้งสิ้น 5 คน ลูกสะใภ้ 2 คน เด็กทารก 2 คนและรวมถึงลูกของภรรยาที่ล่วงลับอีก 1 คน เขาจะพาคนเหล่านี้อพยพหนีความเลวร้ายของกัมมันตภาพรังสี ให้พ้นไป อย่างไรก็ตามการพิจารณาคดีครั้งนี้ก็จบลงด้วยการทะเลาะเบาะแว้งระหว่างเขากับลูกชายคนรองอีกเช่นเคย

ในการจัดองค์ประกอบภาพในฉากนี้ ยังคงบ่งบอกถึงความขัดแย้งกันของตัวละคร ด้วยจัดวางโต๊ะกึ่งกลางภาพ คณะของศาล และครอบครัวของนากาจิม่า นั่งกันคนละฝั่งของโต๊ะ ส่วนตัว

นากาจิม่าเองนั่งอยู่ทางฝั่งขวา ด้านหน้าสุดของกรอบภาพ แต่ด้วยท่านั่งและทิศทางการมองของเขา กลับดูแปลกแยกและโดดเดี่ยว ทำให้ตัวเขาดู "หลุด" ออกจากวงสนทนา มันบ่งบอกการไม่ยอมรับฟังการสนทนาอย่างชัดเจน

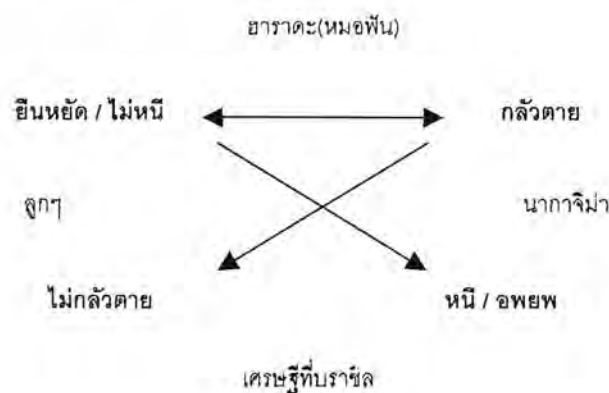
การจัดองค์ประกอบภาพในฉากที่บ่งบอกถึงความขัดแย้งกันของตัวละคร

คุโรซาวาได้เรียกร่องความน่าเห็นใจต่อตัวละครนากาจิม่าอีกครั้ง ในระหว่างที่ครอบครัวต้องรอศาลพิจารณายู่ที่ระเบียงภายนอก และอารมณ์ของบรรดาลูกๆ กำลังอยู่ในสภาพเช่นเดียวกับอากาศอันร้อนระอุ นากาจิม่าได้ไปชื้อน้ำหวานมาให้ลูกๆ กิน เขายื่นขวดน้ำหวานให้ภรรยาและลูกๆ ทีละคน กระทั่งต้องพยายามหยิบยื่นใส่มือ ลูกคนรองที่เป็นไม้เบื่อไม้เมา ซึ่งเพิ่งทะเลาะกับเขาในห้องเมื่อครู่ ในฉากอันน่าประทับใจนี้ มันบ่งบอกถึงจิตวิญญาณและหน้าที่ของความเป็นพ่อ ที่ต้องประคับประคองครอบครัวอย่างไม่มีวันสิ้นสุด อย่างไรก็ตามสำหรับการพิจารณารั้งนี้ เสียงส่วนใหญ่ในศาล ตัดสินยับยั้งไม่ให้นากาจิม่าใช้ทรัพย์สินใดใด แม้ฮาราดะจะไม่เห็นด้วยก็ตาม ฮาราดะได้พยายามให้เหตุผลว่า นากาจิม่ามีสิทธิ์ที่จะกั้วระเบิดปรมาณู เพียงแต่ความกลัวของเขาอาจจะมากกว่าปรกติ แต่สำหรับคนอื่นๆ ได้ให้เหตุผลในด้านสิทธิและเสรีภาพของคนในครอบครัว ที่จะไม่ปฏิบัติตาม ได้เช่นกัน

ในยุคที่ประชาธิปไตยนั้นเฟื่องฟูขึ้นมา รากเหง้าแห่งสถาบันครอบครัวอันมี "ประมุข" เป็นแกนนำได้ถูกคำว่า "สิทธิ" และ "เสรีภาพ" สั่นคลอนอย่างรุนแรง ปรากฏการณ์ "คนรุ่นใหม่" พยายามต่อต้านความคิดของ "คนรุ่นเก่า" ซึ่งคุโรซาวาได้เคยกล่าวอ้างคำว่า "เสรีภาพ" สิ่งที่มาพร้อมกับอเมริกัน ด้วยน้ำเสียงประชดขื่นในเรื่อง "Ikiru" สำหรับในเรื่องนี้ท่าทีของเขาที่มีต่อสหรัฐอเมริกา ก็ยังคงเป็นเช่นเดิมอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง แต่ผลลัพธ์ของการต่อสู้ระหว่างพ่อ-ลูก กลับกลายเป็นสิ่งที่อยู่เหนือ

ความคาดหวังของผู้ชม เมื่อนากาจิม่าต้องละทิ้งศักดิ์ศรีและความเป็นพ่อตามแบบค่านิยมโบราณ ที่เป็นผู้นำและออกคำสั่งให้ครอบครัวทุกคนปฏิบัติตามด้วยอำนาจสิทธิ์ขาด เขาก็มกราบขออภัยลูกๆ ให้ทุกคนยอมอพยพไปกับเขา จนเป็นลมหมดสติไป

15) Record of a Living Being (1955)

นากาจิม่า คิดว่าโรงงานของเขาเป็นสาเหตุที่ลูกๆ ทุกคนไม่ยอมละทิ้งมันไปกับเขา เขาจึงวางเพลิงโรงงานจนหมดใหม่เป็นเก้าถ่าน แต่ทว่าการกระทำครั้งนี้เขาได้ทำให้คนงานของเขาตกงาน ความผิดพลาดของเขาครั้งนี้ ทำให้เขาต้องก้มกราบขอขมาต่อคนงานด้วยความเสียใจ จนสติฟั่นเฟือน ในที่สุดนากาจิม่าจึงต้องมาอยู่ในโรงพยาบาลบ้า และเขายังคงหวาดกลัวต่อแสงสว่างและเสียงของเครื่องบินที่ได้ยินทุกครั้ง ในฉากสุดท้ายคำถามของหมอที่ถามต่อผู้พิพากษาฮาราดะ ที่เดินทางไปเยี่ยมนากาจิม่า เป็นคำถามสุดท้ายที่หยิบยื่นให้กับผู้ชมได้ขบคิด ว่าระหว่างนากาจิม่ากับเขา ซึ่งไม่ตระหนักในอันตรายของระเบิดปรมาณูนั้น ใครเป็นคนบ้ากันแน่

นากาจิม่า ได้ถูกส่งไปรักษาในโรงพยาบาลบ้า

เช่นเดียวกับในเรื่อง "Ikiru" แก่นสารที่คุโรซาว่าพยายามนำเสนอ คือ "คนเราเป็นผู้มีสิทธิ์ที่จะเลือกใช้ชีวิตอย่างไรก็ได้" และ "คุณค่าของการเกิดมามีชีวิตอยู่นั้นคือการกระทำเพื่อผู้อื่น" ตัวละครหัวหน้าแผนกราษฎร "วาทานาเบ้" เขาได้ค้นพบว่าเขาควรเปลี่ยนแปลงชีวิต ที่เคยอยู่ซังกะตายในระบบราชการ แล้วดำเนินการสร้างสวนสาธารณะให้สำเร็จก่อนที่เขาจะตายด้วยมะเร็ง และแม้ว่าในท้ายสุดนากาจิม่าจะกลายเป็นคนเสียสติ ในโรงพยาบาลบ้า แต่ตัวเขาก็มีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตเช่นเดียวกับ "วาทานาเบ้" ด้วยการพาครอบครัวหลีกหนีพิษร้ายของระเบิดปรมาณูและกัมมันตภาพรังสี

"ฟูมิโอะ ฮายาซากะ" ได้เสียชีวิตในขณะที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้ ซึ่งเนื้อหาของบทภาพยนตร์ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเขาส่วนหนึ่ง แต่ในที่สุดผู้ช่วยของฮายาซากะ ที่ชื่อ มาซารุ ซาได้จัดทำดนตรีประกอบจนสำเร็จ และกลายมาเป็นผู้รับช่วงต่อจากเขา ซึ่งเป็นผลทำให้ในภาพยนตร์มีเพลงประกอบน้อยมาก ในช่วงเครดิตเปิดเรื่องมีเพลงธีมที่ไพเราะ และนอกจากนั้นก็เป็นเพลงจากการเปิดวิทยุในเรื่อง เพียงสองเพลงเท่านั้น ดนตรีประกอบที่น้อยมากจนแทบหายไปกับเรื่องราวที่สมจริง คุโรซาว่าเลือกใช้เสียงประกอบอย่างเสียงไอพ่นเครื่องบิน เพื่อुकคามตัวละครเอกของเรื่อง และเพื่อสร้างความตระหนกต่อผู้ชม พร้อมๆ กับการใช้สภาพดินฟ้าอากาศ เพื่อเป็นส่วนเสริมในการเล่าเรื่อง ด้วยสภาพอากาศร้อนจัดสลับฝนตกตลอดเรื่อง เช่นเดียวกับ Stray Dog

Throne of Blood (1957) : ราชนย์บัลลังก์เลือด

ความหลงใหลใน วิลเลียม เชกสเปียร์ ของคุโรซาวา ทำให้เขาเลือกที่จะนำผลงานอันอมตะ เรื่อง "Macbeth" อันเป็นบทละครของเชกสเปียร์ที่เขาชื่นชอบที่สุด มาถ่ายทอดเป็นเรื่องราวโศกนาฏกรรม การแย่งชิงอำนาจในยุคเจ้าขุนมูลนายตามแนวคิดของเขาอีกครั้ง ซึ่งนับเป็นงานภาพยนตร์ที่มีเรื่องราวดูเหนือจริงอย่างเทพนิยาย ที่เน้นกลวิธีการนำเสนอมากกว่าความสมจริงของตัวละคร อย่างที่เคยผ่านมา

ช่วงเกริ่นนำเรื่อง เปิดด้วยภาพของภูมิประเทศอันรกร้างว่างเปล่าในม่านหมอกสีขาว กับสัญลักษณ์แห่งหลุมศพที่ตั้งเป็นอนุสรณ์อย่างโดดเดี่ยว บทเพลงที่ซบคลอไป บอกเล่าที่มาที่ไปของเรื่องราวอันเป็นจุดจบของขุนศึกผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ลุ่มหลงในอุบายแห่งสตรี สร้างปีกแผ่นแห่งอาณาจักรจนตัวตาย ก่อนที่จะนำเข้าสู่ฉากเปิดเรื่อง คุโรซาวาดำเนินเรื่องอย่างฉับไว เล่าเรื่องการกบฏและความพ่ายแพ้ของพวกกบฏ ด้วยการตัดภาพอย่างกระชับเพื่อเล่าเรื่อง โดยให้มีม้าเร็วเข้ามารายงานเหตุการณ์ต่อเจ้าวปราสาทไยแมงมุมเป็นระยะๆ ด้วยความฉับไว จนกระทั่งฝ่ายกบฏพ่ายแพ้โดยปราศจากภาพการรบแม้แต่ภาพเดียว เรื่องโดยย่อคือ พูจิมากิร่วมสมคบคิดกับอินุยุ นำทหารเข้ายึดปราสาททั้งห้า แต่ทว่าปราสาทโทและปราสาทเอก โดยการปกครองของมิกิและวาชิสีตามลำดับสามารถปราบกบฏลงราบคาบ ภายหลังทราบข่าวดี เจ้าวปราสาทไยแมงมุมได้เรียกตัวแม่ทัพยาชิสีและแม่ทัพมิกิเข้าพบเพื่อปูนบำเหน็จรางวัล

ภาพได้ตัดไปที่แม่ทัพทั้งสองที่เป็นสหายร่วมรบในครั้งนี กำลังหาทางออกจากป่าไยแมงมุมเป็นป่าอาถรรพ์ที่เต็มไปด้วยทางเขาวงกต ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติของปราสาทไยแมงมุม ยามเมื่อข้าศึกบุกเข้ามา จะหาทางออกได้ยากลำบาก คุโรซาวาใช้การตัดต่อภาพซ้ำๆ เพื่อแสดงให้เห็นตัวละครทั้งสองที่ติดกับดัก คอบม้าวกวนอยู่ในป่านี้เรื่อยๆ ไป กระทั่งยาชิสีได้สติว่า ป่านี้เต็มไปด้วยภูติผีปีศาจอาศัยอยู่ จึงกระทำการทำหายด้วยศาสตราวุธ จนทั้งสองมาพบกระท่อมลึกลับหลังหนึ่ง ภายในมีหญิงชราผมหงอกในชุดขาวโพลนกำลังหมุนวงล้อบันไดย และขับขานลำนำเพลงดูจบบทเพลงจากปีศาจ

ภาพของภายในกระท่อมของแม่มดตนนี้ ถูกออกแบบและจัดแสงให้สว่างเป็นสีขาวโพลน พร้อมกับการใช้ควันที่ลอยร่ายพื้น ได้สร้างบรรยากาศแบบกึ่งฝันกึ่งจริง หญิงชราได้ทำนายอนาคต

ของยาชิสีว่าจะได้ครอบครองคฤหาสน์ทิศอุดร และเป็นเจ้าวปราสาทไยแมงมูมในที่สุด ส่วนมิกินั้น จะได้ขึ้นเป็นผู้ครองปราสาทเอก และในเวลาต่อมาลูกชายของมิกิ จะได้เป็นเจ้าวปราสาทสืบต่อไป ก่อนที่หญิงชราจะหายตัวไป ทั้งสองสามารถหาทางออกจากป่าไยแมงมูมได้ในที่สุด และเข้าเฝ้า เจ้าวปราสาทไยแมงมูม ทั้งสองต่างตกตะลึงในคำทำนายที่เป็นจริงขึ้นมา เมื่อยาชิสีได้ครอบครอง คฤหาสน์ทิศอุดรเป็นรางวัล และมิกินั้นจะได้เป็นผู้ครองปราสาทเอกตามคำทำนายทุกประการ

แม่ทัพมิกิ และแม่ทัพยาชิสี สองสหายรักได้หลงทางในป่าไยแมงมูม

ภายหลัง ยาชิสีได้รับคำยุยงจาก"อาชาจิก"ภรรยาของเขาให้ก่อการกบฏ แย่งชิงราชบัลลังก์ ปราสาทไยแมงมูม ยาชิสีนั้นมีความจงรักภักดีต่อได้เท่าเป็นอย่างยิ่ง แต่ก็มีใจที่สับสนใจอยู่ กระทั่ง ได้เท่าได้เดินทางมาร่วมวางแผนกับยาชิสี เพื่อไปปราบอินุด้วยตนเอง เขามีความต้องการให้ยาชิสี นำกองทัพอไปปราบ และได้มอบปราสาทให้มิกิปกครองชั่วคราวในขณะที่ตนไปร่วมปราบกบฏกับยาชิสี อาชาจิกให้เขาสังหารได้เท่าที่พำนักอยู่ในคฤหาสน์ทิศอุดรเสีย โดยอ้างเหตุผลว่า"การไปรบในครั้งนี้ ท่านอาจจะไม่ได้จับชีวิตจากฝ่ายตรงข้าม ได้เท่าอาจถึงแก่ทัณฑ์สังหารท่านจากข้างหลังก็ได้" ยาชิสีจึงสังหารได้เท่าตามแผนของอาชาจิก แล้วโยนความผิดไปที่ทหารยามรักษาการณ์

ตัวละครหญิงและสีขาว ได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความชั่วร้าย อย่างตัว"อาชาจิก"ภรรยาของยาชิสี ที่ปรากฏตัวในรูปแบบเช่นเดียวกับ "แม่ผมหึงชราในป่าไยแมงมูม" ด้วยการแสดงออกในแบบสำแดงนิยม (Expressionist) คุโรซาวาใช้รูปแบบการแสดงออกของ"ละครโนะ" มาสอดรับกับภาพยนตร์ที่มาจากละครของตะวันตก ซึ่งทำให้ผลลัพธ์ทางการแสดงที่ดูมากกว่าปกติ ซึ่งปรากฏในท่วงท่าการเดินอย่างเชื่องช้า และแสดงความรู้สึกทางสีหน้าอย่างเรียบเฉย ไม่กระพริบตาทำให้อุณหภูมิเหมือนสวมหน้ากากอยู่ ทำให้หล่อนดูจะเป็น "ปีศาจ" เสียมากกว่าคนธรรมดา คำพูดของ

หล่อนดูมีพลังอำนาจ ได้บงการการกระทำอันชั่วร้ายทั้งปวงของสามี เช่นเดียวกับคำทำนายของแม่
มดตนนั้น

(ซ้าย) ความชั่วร้ายที่ปรากฏในรูปหญิงชราสีชาวโพลน

(ขวา) อาซาจิ ภรรยาของวาชิสี ยุยงสามีให้ฆ่าเจ้านายเพื่อเป็นใหญ่

ภายหลังจากวาชิสีสังหารทหารยามเพื่อปกปิดร่องรอย ได้รวบรวมพลออกตามล่า "คุนิมารุ" บุตรชายของเจ้าปราสาท และ "โนริยาสุ" คนสนิท (ทาคาชิ ชิโมะระ) ที่ทราบข่าววาชิสีก่อการกบฏ กระทั่งทั้งสองไปที่หน้าปราสาทโยเมงมุม ร้องเรียกให้มิกิเปิดประตู แต่มิกิก็ไม่ยอมเปิดจึงหลบหนีเข้าป่าโยเมงมุม เมื่อมิกิเห็นกองทัพอันมหาศาลของวาชิสีแล้ว จึงยอมให้วาชิสีได้ใช้โลงศพได้ทำ เบิกทางเข้าไปแต่โดยดี และเขาขอให้วาชิสีขึ้นเป็นเจ้าปราสาทคนต่อไป

แม้ว่าจะขึ้นเป็นเจ้าปราสาทแล้วก็ตาม วาชิสียังคงถูกอาซาจิยุยงให้กำจัดมิกิ เพราะเชื่อในคำทำนายว่าลูกชายของมิกิ จะขึ้นเป็นเจ้าปราสาทแทน วาชิสีเองนั้นซาบซึ้งในบุญคุณของมิกิ ที่ได้ร่วมรบกับตนมายาวนาน และเตรียมจะยกปราสาทนี้ให้ลูกชายมิกิเพื่อให้เป็นไปตามคำทำนายและยับยั้งการนองเลือดในอนาคต โดยจะจัดงานเลี้ยงรับรองให้ทราบโดยทั่วกัน เนื่องจากอาซาจิไม่มีทายาทเพื่อสืบบัลลังก์ต่อไป แต่ทว่าเหตุการณ์กลับพลิกผัน เมื่ออาซาจิตั้งครมภ์ วาชิสีได้ถูกยุยงให้สังหารมิกิ และลูกชายในวันที่เรียกตัวทั้งสองมารับมอบปราสาท ในส่วนมิกิและลูกชายแม้จะมีลางร้ายเตือนคือ เกิดม้าพยศไม่ยอมให้ผูกอาน แต่ก็ไม่อาจฝ่าฝืนคำสั่งของวาชิสีได้และนำไปสู่จุดจบของเขาเอง ส่วนลูกชายของมิกิบาดเจ็บและหลบหนีไปได้ ส่วนในงานเลี้ยงรับรองมิกิและลูกชายนั้น เต็มไปด้วยความเคร่งเครียดและกดดัน จนทำให้วาชิสีเห็นภาพหลอนของมิกิปรากฏขึ้นและไม่อาจควบคุมสติได้

Lower Depth (1957) : ภาพยนตร์แห่งชนชั้นล่าง

คุโรซาวาเขียนบทโดยดัดแปลงจากบทละครเวทีเรื่อง Nadne ของกวีชาวรัสเซีย แม็กซิม กอร์กี้ ในปี 1902 จากท้องเรื่องในยุคราชวงศ์รัสเซีย ให้กลายเป็นเหตุการณ์ที่เกิดในเอโดะ (โตเกียว ในปัจจุบัน) ซึ่งถือเป็นช่วงเวลา"ยุคทอง"แห่งโตเกียวว่า คุโรซาวาถ่ายทอดเรื่องราวในทางตรงข้ามกับยุคสมัย ด้วยชีวิตของคนยากไร้กลุ่มหนึ่งที่พยายามเอาตัวรอด จนกระทั่งมีพระรูปหนึ่งผ่านเข้ามาและก่อให้เกิดความหวังในการมีชีวิตของคนเหล่านั้น เนื้อหายังคงสะท้อนประเด็นมนุษยนิยม ในแนวทางเดียวกับ Ikiru ภาพยนตร์เรื่องนี้ใช้เวลาซักซ้อม 40 วันเพื่อถ่ายทำที่ใช้เวลาเพียง 3 วันเท่านั้น

เนื้อเรื่องทั้งหมดเกิดขึ้นภายในฉากเดียวทั้งหมด ซึ่งทำให้เรื่องมีความเข้าใจละครเวทีมากที่สุดทีเดียว ภาพยนตร์เปิดเรื่องด้วยมุมมองภาพหนอน (worm 's eye view) เห็นภาพท้องฟ้า กล้องหมุนไปรอบๆ พร้อมกับโตเต็ล ซีควอนซ์ ก่อนที่จะหยุดที่ภาพของหญิง 2 คนที่ทยอยลงมายังหลังคาบ้านเก่าๆ ไร้อุ้งล่าง พร้อมกล่าวว่า "ที่ตรงนี้ก็ไม่ได้ต่างอะไรกับกองขยะ" ซึ่งช่วยเสียดสีและตอกย้ำคุณค่าของบรรดาผู้อาศัยทั้งหลายเบื้องล่างแห่งนี้ ภาพตัดไปยังภายในบ้านเช่าของพวกคนจน ที่ภายในมีสภาพอันทรุดโทรม บรรดาผู้อาศัยอันได้แก่ ซามูไรตกยาก(มิโนรุ จิอากิ) ช่างซ่อม(เออิจิโร่ โทโนะ) กับภรรยาที่ป่วยหนักเจียนตาย "โอเซ็น" โสเกณี(อาเคมิ เนกิชิ) อดีตนักแสดง(คาตามาริ ฟุจิวาร่า) และ"โยชิซาบุโร่"นักพนัน(โคจิ มิทซึ) ล้วนมีชีวิตอยู่อย่างต่ำทรามและสิ้นหวังไปวันๆ

ความสัมพันธ์ของคนทั้งหมด ถูกถ่ายทอดจากตัวละครที่หลากหลายที่มี บุคลิกแตกต่างกันชัดเจน แต่ส่วนใหญ่ล้วนมองโลกในแง่ร้าย โทกปิ้งปลิ้นปล้อน ทับถมผู้อื่น และอยู่อย่างตัวใครตัวมัน ซามูไรตกยาก ที่อารมณ์ดีและชอบแห่"โอเซ็น" โสเกณีให้โมโหเล่นอย่างไม่หยุดหย่อน แถมยังมีคู่กับภรรยาของตำรวจ ในขณะที่ช่างซ่อมผู้ยากไร้ หน้าตาบูดบึ้ง และอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่สมาคมกับใครนัก เพื่อทำงานหาเงินเล็กๆน้อยๆ นักแสดงตกยากอีกรายหนึ่ง สุขภาพทรุดโทรมเนื่องจากเป็นโรคติดเหล้าอย่างรุนแรง จนสมองแทบจำอะไรไม่ได้

ในขณะที่ซามูไรตกยากออกไปข้างนอกกับภรรยาตำรวจ โดยทิ้งภรรยาทำความสะอาดบ้านไว้ให้นักแสดงขี้เมา เขาก็อ้างเรื่องสุขภาพของเขา ที่ไม่สามารถทนหายใจเอาพวกฝุ่นทั้งหลายเข้าไปได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการทำงาน แต่อย่างไรเขาก็แสดงความเป็นห่วงภรรยาของช่างซ่อม ที่เอาแต่

ทำงาน โดยไม่สนใจภรรยาที่โศกระปอดประแปด นักแสดงพาเธอออกไปรับแดดข้างนอก หวังว่าเธอจะหายหนาว แล้ว"โรคุเบ"(กังจิโร่ นาคามุระ) สามีน้อง"โอสึกิ"(อิซุสุ ยามาตะ) เจ้าของบ้านเช่าหน้าเลือด ก็เข้ามาดูความเรียบร้อย และมาถามหาภรรยาของตนจากพวกลูกหนี้บ้านเช่า โรคุเบพยายามมองหา"สีเตะคิชิ" (โตชิโร่ มิฟูเน่) หวัชโหมยที่ได้ข่าวว่า แอบมีความสัมพันธ์ชู้สาวกับโอสึกิ สีเตะคิชิออกมาจากห้องพร้อมข่มขูโรคุเบให้ชื่อของที่เขาขโมยมาได้ และยังไล่โรคุเบออกไปโดยไม่เกรงกลัวด้วย

(ซ้าย) โรคุเบ มาตามหาภรรยาที่คบชู้กับสีเตะคิชิ

(ขวา) พระเจ้ามาอาศัยร่วมกับพวกคนยากไร้

สีเตะคิชิมีความสัมพันธ์ชู้สาวกับโอสึกิ ซึ่งเป็นเจ้านี่ของคนยากไร้ทั้งหลาย แต่หลงรักน้องสาวของโอสึกิชื่อ "โอคายิ"(เคียวโกะ คาวากะ) อย่างจริงจัง จนคนอื่นต่างเตือนเขาว่าหากโอสึกิจับได้ จะต้องฆ่าน้องสาวทิ้งแน่ๆ โอคายิเป็นผู้ที่มีใจดวงงาม เธอช่วยดูแลภรรยาของช่างซ่อมอีกคนหนึ่ง และเมื่อโอคายิพาพระรูปหนึ่งเข้ามาในบ้านเช่า สีเตะคิชิก็เข้าไปจับและมอบหีบลับที่ขโมยมาให้เธอด้วย แต่โอคายิก็ไม่รับ เพราะเธอเองไม่มั่นใจในชีวิตหวัชโหมยอย่างเขาเท่าไรนัก

ภายหลังที่"คาเฮ"(โบคุเซ็น ฮิดาริ) พระสูงอายุ ได้เข้ามาอยู่ในบ้านเช่าแล้ว เขาได้แสดงความเป็นห่วงใยแก่คนทั้งหลาย ได้ตามทุกข์สุขทุกๆ คนแม้จะไม่มีใครยอมรับฟังเขาในทีแรก เขายังช่วยทำความสะอาดแทนทุกคนด้วย และยังพาภรรยาของช่างซ่อมที่อยู่ข้างนอกโดยไม่มีคนเหลียวแล มาข้างในบ้าน ในฉากกลางคืนที่ทุกคนลั่นเล่นการพนัน ในขณะที่ตำรวจ ผู้ซึ่งเป็นลุงของโอสึกิ ก็เข้ามาเล่นหมากรูกข้างในด้วย นักแสดงพยายามพูดคำคมบางอย่างกับคาเฮ แต่เขาก็จำอะไรไม่ได้ คาเฮจึงแนะนำให้เขาเลิกเหล้าเสีย แล้วความจำจะกลับมา และคาเฮก็ยังคงดูแล พุดคุยให้

ภรรยาช่างซ่อมสบายใจ เมื่อเธอถามว่าโลกหน้านั้นจะธรรมดาไหม คาเฮพูดว่าโลกหน้านั้นมีแต่ความสงบและจะเจอพระพุทธรเจ้า ในขณะที่คนอื่นมองว่าเขาเป็นคนโกหกที่เชื่อไม่ได้

ในขณะที่นักพนันทั้งหลายออกไปกินเหล้าข้างนอก โอสึกิได้เข้ามาหาสีเตะคิชิ เธอรู้ว่าสีเตะคิชิ แอบรักน้องสาวเธอ จึงคิดจะหลอกให้เขามาโรคุเบ สามีที่คอยดูเธอมาตลอด โดยใส่ร้ายว่าโรคุเบคิดทำมีดมีร้ายต่อโศคาโย ปรากฏว่าโรคุเบได้เห็นโอสึกิอยู่กับสีเตะคิชิ จึงโกรธแค้นเป็นอันมาก คุโรซาว่าใช้เสียงลมเพื่อสื่อความสำคัญ ในภาพขนาดใกล้(Close Up) ของสายตาของโรคุเบที่แอบมองผ่านรูโหว่ของหน้าต่าง เมื่อโรคุเบเข้ามาในห้อง เขาเกือบโดนสีเตะคิชิฆ่า โชคดีที่คาเฮส่งเสียงดังขึ้นมาเสียก่อน .

โอสึกิมาขอร้องให้สีเตะคิชิช่วยฆ่าสามี

คาเฮกล่าวว่ ถ้าเขาไม่ส่งเสียงขึ้นมา ปานนี้สีเตะคิชิคงโดนจับในข้อหาฆ่าคนตายแล้ว เขาได้แนะนำให้สีเตะคิชิพาโศคาโยหนีไป อย่าได้โดนหลอกใช้ เพราะเขามีประสบการณ์มาก่อน ทำให้สีเตะคิชิเริ่มมองเห็นในความหวังดีของพระเนจรูปนี้ คาเฮได้พบว่าภรรยาของช่างซ่อมตายเสียแล้ว เขาและสีเตะคิชิจึงออกไปตามช่างซ่อมซึ่งออกไปกินเหล้าข้างนอก ในขณะที่นักแสดงกับโศคาโยเข้ามาในห้อง นักแสดงบอกแก่โศคาโยว่า เมื่อฤดูใบไม้ผลิมาถึงเขาจะจากที่นี่ไปเลิกเหล้าที่วัดสงบๆ สักแห่งหนึ่ง และโศคาโยก็พบว่าภรรยาของช่างซ่อมตายเสียแล้ว

ในวันรุ่งขึ้น ภายนอกบ้านโศเค็นได้คุยกับโศคาโยว่า เธอได้พบความรักที่แท้จริง ท่ามกลางการยั่วเย้าของชามุไรตกยากและนักพนัน จนเธอโมโหมากและร้องให้ คาเฮได้ขอให้เธอเล่าให้เขาฟัง

ต่อไปแม้ว่าใครจะไม่ฟังเธอ ทำให้เธอสบายใจขึ้น ในฉากนี้คุโรซาวาใช้การวางกล้องนิ่งถ่ายทำแบบ Long Take อีกฉากหนึ่งโดยมีการวางตำแหน่งตัวละครที่น่าสนใจ จากตำแหน่งตัวละคร 3 ระยะเวลาให้ มิติชัดลึก สีเตะคิชิได้เข้ามาขอโอกาสโยให้หนีตามเขาไปต่อหน้าคาเฮ โดยคาเฮก็ช่วยเกลี้ยกล่อมเธอ ให้ไว้ใจสีเตะคิชิ สุดท้ายเธอก็ตกลงปลงใจกับเขาแต่รู้ว่าถ้าเขาทิ้งเธอ เธอจะฆ่าตัวตาย ไอสุกิได้เข้ามาพูดบั่นหัวโอกาสโย เธอจึงหนีไปด้วยความกลัวที่จะโดนทำร้าย สีเตะคิชิโกรธจัดจนเกือบปลั่งมือฆ่าโรคุเบแต่คาเฮได้ช่วยห้ามไว้ ทำให้โรคุเบซึ่งไม่พอใจคาเฮที่ทำให้ ลูกหนี้ส่วนใหญ่เปลี่ยนไป จึงไล่คาเฮออกไปจากบ้านเช่า

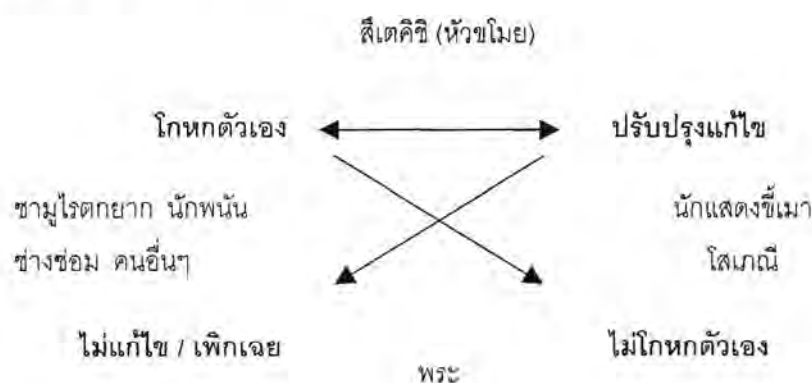
สีเตะคิชิชวนโอกาสโยให้หนีไปกับเขา

ในขณะที่คาเฮกำลังเก็บของ นักแสดงได้มาเล่าให้ฟังว่า เขาไม่ได้กินเหล้าแถมยังไปทำงาน ลากรถได้เงินมาด้วย ซึ่งแสดงความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของเขา นักพนันซึ่งมองเห็นความดี ในตัวพระ จึงเล่าอดีตของเขาให้ฟังว่าเขาเคยติดคุกมาเกือบ 5 ปี เพราะฆ่าคนตาย และเขายังร้อง เพลงสบายอารมณ์อย่างที่ไม่เคยทำมาก่อน ในขณะที่ช่างซ่อมกำลังสิ้นหวังเพราะเงินที่ทำงานหา มาทั้งหมดได้นำไปใช้ในงานศพภรรยา และจู่ๆ คนยากไร้ทั้งหมด ก็ได้ยินเสียงไอสุกิกับโอกาสโย ทะเลาะกัน ทั้งหมดรีบออกไปห้ามในที่นี้ แต่ทว่าพระหนีไปเพราะไม่อยากจะเกี่ยวข้อง

หลังจากห้ามไอสุกิได้ทัน สีเตะคิชิได้ฆ่าโรคุเบตายโดยไม่เจตนาเป็นไปตามความต้องการ ของไอสุกิ เธอจึงเรียกลุงของเธอให้จับเขา สีเตะคิชิกล่าวว่าไอสุกิเคยบงการให้เขาฆ่าโรคุเบ เมื่อโอกาสโยเห็นการขัดทอดความผิดระหว่างคนทั้งสองจึงเสียชีวิตไป เพราะคิดว่าสุดท้ายเธอก็คงโดนหลอก จากคนทั้งสอง และสุดท้ายสีเตะคิชิก็โดนจับเข้าคุก

ภายหลังเหตุการณ์ที่น่าสลดใจ พวกคนยากไร้ต่างถกเถียงว่าคาเอ พระที่หนีไปนั้นเป็นคนดี หรือเลวกันแน่ แต่โอเซ็นเถียงแทนว่าเขาเป็นคนดี เพราะรับฟังความทุกข์ยากและยังแนะนำสิ่งดี ๆ ให้ด้วย ส่วนซามูไรตกยากก็เมื่อเขาได้เล่าอดีตให้ทุกคนฟัง ไม่มีใครเชื่อเขานักต่างหัวเราะเยาะอย่าง สนุกสนานโดยเฉพาะโอเซ็น ซึ่งเป็นไม้เบื่อไม้เมากัน ซามูไรทะเลาะกับโอเซ็นอีกครั้งและเธอก็หนี ออกไปเพื่อฆ่าตัวตาย ภายหลังนักแสดงออกไปอีกคนหนึ่ง ตำรวจมาตามหาโอคาโยในบ้าน แต่เขา ไม่พบเธอ จึงร่วมมือกับคนอื่น ๆ เพราะเพิ่งโดนไล่ออกมา ในฉากนี้เป็นฉากร้องรำทำเพลงกัน อีกครั้ง ที่เป็นการทำจังหวะด้วยเสียงคน และอุปกรณ์รอบ ๆ ตัว ซึ่งใช้การตัดต่อสร้างจังหวะสนุก นานไปตามแต่ละคนที่สร้างจังหวะประกอบด้วย และแล้วซามูไรตกยากจึงเข้ามาหน้าตาตื่น เพื่อ บอกว่า พระได้ไปแขวนคอตายแล้ว

17) The Lower Depths (1957)

ตัวละครทุกตัวที่ตกอยู่ในภาวะที่ช่วยเหลือตัวเองได้ยากลำบาก และหลอกตัวเองไปวัน ๆ ได้ ถูกเปลี่ยนแปลงโดยพระที่ผ่านมาชั่วคราว ซึ่งสอนให้พวกเขามองโลกในทางที่สดใส และให้พยายาม เปลี่ยนแปลงตัวเองในทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามการฆ่าตัวตายของพระในตอนจบนั้น ดูเหมือนเป็นการสิ้นหวังในตัวของมนุษย์อย่างแท้จริง

สิ่งที่คุโรซาว่าสื่อออกมาค่อนข้างจะเคร่งครัดตามบทประพันธ์โดยเฉพาะบทสนทนา แต่เขา ได้ถ่ายทอดออกมาด้วยอารมณ์ขัน ในขณะที่บทละครเดิมนั้นออกจะหม่นหมอง ความโดดเด่นของ ภาพยนตร์ ซึ่งนอกจากจะเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวของชนชั้นล่างล้วน ๆ แล้ว การจัดองค์ประกอบ เพื่อการถ่ายภาพที่สั้นไหล และการตัดต่อเพื่อเล่าเรื่องในฉากเพียงฉากเดียว ได้สร้างความ เพลิดเพลินตลอดเวลา 2 ชั่วโมง ซึ่งนอกจากนั้นยังไม่มีการใช้ดนตรีประกอบใดใดเพื่อร่ำอารมณ์

นอกจาก เสียงที่เกิดจากการทำงานของช่างซ่อมอันน่ารำคาญ และเสียงเพลงที่เกิดจากการใช้เสียงดนตรีจริง(Improvise Song) จากนักแสดงในเรื่องด้วย ในช่วงกลางเรื่องและตอนจบของเรื่อง

The Hidden Fortress (1959) : คู่หูคู่ฮา

นับตั้งแต่การสร้างภาพยนตร์แนวมหากาพย์ที่เชิดชูวีรบุรุษใน Seven Samurai และงานสะท้อนโศกนาฏกรรมมนุษย์ ที่ดัดแปลงมาจากงานของเชคสเปียร์ใน Throne of Blood คุณโรซาวาจะพึงพอใจกับภาพยนตร์ในแนวทางนี้ จนคิดที่จะสร้างมหากาพย์ที่เปี่ยมด้วยความบันเทิงดูบ้าง โดยผูกเรื่องราวการผจญภัย เข้ากับช่วงสงครามกลางเมืองในศตวรรษที่ 16 ขึ้นมา พล็อตเรื่องย่อของ The Hidden Fortress หรือ "สามชายโหดแห่งปราสาทที่ซ่อนเร้น" ก็คือ "การช่วยเหลือเจ้าหญิงผู้ตกยากเพื่อเดินทางข้ามแดนของศัตรู ไปยังแคว้นพันธมิตรอย่างปลอดภัย" คุณโรซาวาสร้างเรื่องราวการผจญภัยที่มีความสนุกสนาน ซึ่งดูเหมือนจะขยาดความมาจากครั้งเมื่อทำ The Men Who Step on the Tiger 's Tail โดยปรับเปลี่ยนรายละเอียดของตัวละคร ให้นำสนใจมากยิ่งขึ้น จากเจ้านายตกยากในคราบพระธิดา กลายเป็นเจ้าหญิงกำกั้นที่ปลอมเป็นชาย และคนนำทางจากหนึ่งกลายเป็นสอง ที่ยังคงเป็นตัวตลกที่สร้างเสียงหัวเราะตลอดการเดินทาง ล้วนใกล้เคียงกับเรื่องราวเดิม โดยเฉพาะโครงสร้างการเดินทางเรื่องที่สามารถเอามาเทียบกันได้หลายๆ ฉาก คุณโรซาวาได้รับรางวัลผู้กำกับ จาก Berlin Film Festival ในปี 1959

ในช่วงสงคราม แคว้นอากิซูกิถูกตีพ่ายแพ้โดยแคว้นยามานะ เชลยศึกคู่หู 2 คน "ตาเฮ" (มิโนรุ จิอากิ) และ "มัตตาจิ" (คามาทาริ พุจิอวาระ) ได้หนีออกจากค่ายเชลยของยามานะ ทั้งสองคนไม่มีเงินติดตัวเลย และทะเลาะกันเนื่องจากมัตตาจิต้องการกลับบ้านไปทำนาอย่างเดิม แต่ตาเฮอยากจะอยู่เพื่อเลี้ยงชีพต่อไป ทั้งสองเลยแยกจากกัน ในภาพเปิดเรื่องของคุณโรซาวา ที่ถ่ายจากด้านหลังของคู่หู 2 คนที่เดินไปเบื้องหน้าที่แห้งแล้งว่างเปล่า กับบทสนทนาที่ขบขันช่วยดำเนินเรื่องไปข้างหน้า จนกระทั่งภาพของซามูไรท่าทางน่ากลัว เต็มไปด้วยเลือด ไหลเข้ามาจากด้านหลังทั้งสองอย่างไม่ทันตั้งตัว ทหารม้าจำนวนมากเข้ามาสังหารซามูไรแล้วจากไป มัตตาจิแยงเอาชุดเกราะจากศพซามูไร แล้วแยกจากกับตาเฮ

ในระหว่างที่มัตตาจิร่อนเร่ในเมือง ได้เห็นประกาศจับเจ้าหญิงอากิซูกิ และตาเฮกำลังรอมหมอกลงเพื่ออำพรางตัวหลบหนีผ่านด่าน แต่ทว่าทั้งสองถูกจับกุมอีกครั้งโดยงวากยามานะ เพื่อไปเป็นเชลยเพื่อขูดหาทองคำได้ซากปราสาท ซึ่งเป็นสมบัติที่พวกอากิซูกิได้ซ่อนไว้ ในฉากการต้อนเชลยทั้งสองกลับเจอกันอีกครั้ง แต่ถูกทหารกีดกันออกไป คุณโรซาวาใช้ประโยชน์ของการถ่ายทำในระบบภาพโตโฮสโคป เพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของซากปราสาทและผู้คนจำนวนมาก โดยเฉพาะเมื่อ

พวกเขาได้ลุกฮือขึ้นต่อสู้กับทหารยามานะ ซึ่งแสดงความปั่นป่วนโกลาหล โดยเฉพาะภาพของ เซลยที่โดนยิงตกลงจากบันได สร้างอารมณ์ร่วมสลดใจ ตามรูปแบบของภาพยนตร์สงครามดีดีนี่เอง ท่ามกลางความปั่นป่วนขนานใหญ่ คูโรซาว่าถ่ายภาพตาเฮพบกับมัตตาซิจิในระดับต่ำ ปังบอก ความซึ้งลาดของทั้งสอง โดยถ่ายผ่านฉากหน้าของซาเหล่าเซลยที่วิ่งลงบันได ทั้งสองได้พบกันอีกครั้งและเอาชีวิตรอดมาได้ พวกเขาได้โขมยอาหารเพื่อเดินทางกลับบ้าน

ทั้งสองหลบหนีเข้าในหุบเขา ขณะที่กำลังหุงหาอาหารนั้น มัตตาซิจิได้เล่าให้ฟังว่าถ้าหา เจ้าหญิงพบจะได้รางวัลทองคำ 10 แห่ง และถ้าให้เบาะแสจะได้ทองคำ 3 แห่ง ได้พบว่ามีทองคำ แห่งซ่อนอยู่ในท่อนหิน ทั้งสองได้ช่วยกันหาท่อนไม้ แต่ไม่เจอทองคำอีกจึงทะเลาะกันอีกครั้งเพื่อ แย่งทองคำ ทว่ามีชายลึกลับปรากฏตัวขึ้น ทั้งสองจึงหยุดทะเลาะเพราะกลัวว่าชายผู้นั้นเป็นโขมย แต่ชายผู้นั้นหายไปและกลับมาในตอนค่ำ ชายแปลกหน้านั้น(โตชิโร่ มิฟูเน่) เข้ามานั่งร่วมวงรอบ กองไฟ และถามไถ่คนทั้งสองว่ามาทำอะไรในหุบเขา ทั้งสองบอกไปว่ากำลังจะกลับบ้าน ในแคว้น ฮายากาว่า แต่การข้ามชายแดนของอาากิซูกิไปยังฮายากาว่านั้นอันตราย เพราะมีด่านตามชายแดน เต็มไปหมด หากเดินทางอ้อมแคว้นยามานะจะปลอดภัยกว่า ชายแปลกหน้าหัวเราะยินดีในแผน การณ์เดินทางที่เขาคาดคิดไม่ถึง เขาเสนอทองคำให้ทั้งสองนำทาง เนื่องจากรู้ว่าทั้งสองโง่และโลก

ทั้งสองตามชายแปลกหน้าที่จะนำทางไปหาทองคำ ชายแปลกหน้าบอกว่าทองคำอยู่ข้าง บนภูเขา พวกเขาพยายามปีนหน้าผาชันจนกระทั่งถึงยอด ในฉากนี้คูโรซาว่าใช้การตัดต่อภาพไปมา ระหว่างทั้งสองเป็นเวลานาน เพื่อสร้างความรู้สึกยากลำบากและความน่าสงสาร กระทั่งเมื่อทั้งสอง มองลงมาเห็นบ้านหลังหนึ่ง และชายแปลกหน้าร้องเรียกให้ตามลงมา ทั้งสองรู้สึกเจ็บใจที่โดน หลอก ทั้งสองไม่ไว้ใจชายแปลกหน้าเลยถามว่าเขาเป็นใคร ชายแปลกหน้าบอกต่อทั้งสองว่า เขา คือ มาคาเบะ โครุโรตะ แต่ทั้งสองก็ไม่เชื่อว่าชายแปลกหน้าผู้นี้จะเป็น ท่านนายพลแห่งแคว้นอาากิซูกิ โครุโรตะใช้ให้ทั้งสองขุดดินทั้งวันทั้งคืน โดยไม่บอกที่ซ่อนของทองคำ ตาเฮและมัตตาซิจิแอบหนี ไปจนพบหญิงสาวคนหนึ่งที่ตั้งตัวเป็นชายที่ล่าถอยในป่า เขาพยายามไล่ตามจับหญิงสาว แต่ก็ไม่สามารถจับได้ง่ายๆ คูโรซาว่าใช้การดอลลีกล้องไปตามตัวหญิงสาว ที่เดินหนีคู่หูทั้งสอง อย่างเลื่อน ไหลในแบบ Long Take ที่ประกอบกับการเอากิ่งไม้ และเถาวัลย์ที่อยู่รายทางป้องกันตัวจากตาเฮ และมัตตาซิจิ ในวิธีเช่นเดียวกับการถ่ายภาพในป่าในเรื่อง Rashomon หลังจากตามจับไม่ได้ ทั้ง สองพบหิวสับที่มีสัญลักษณ์พระจันทร์ อันเป็นตราประจำตัวเจ้าหญิงแห่งแคว้นอาากิซูกิ และแน่ใจ ว่าเธอคือเจ้าหญิงที่หลบหนีอยู่นั่นเอง

ก่อนที่ทั้งสองจะเข้าไปจับตัวเจ้าหญิง โรคุโรตะได้โผล่เข้ามาขัดขวางทั้งสอง ซึ่งจริงๆ แล้วเธอก็คือ"เจ้าหญิงยูกิ"(มิสึะ อุเอฮาระ) แห่งอาภิกุทึที่หลบซ่อนการตามล่า โดยมีนายพลโรคุโรตะอารักขา เพื่อปกป้องชีวิตองค์หญิง โรคุโรตะได้เสียสละชีวิตของน้องสาวให้ปลอมเป็นเจ้าหญิง จนถูกฝ่ายยามานะฆ่าตาย เจ้าหญิงยูกิเสียใจต่อกรกระทำที่โหดร้ายของโรคุโรตะ แต่ตัวเขากลับไม่มีท่าทีเสียใจแสดงออกมาให้เห็น โรคุโรตะต้องการให้ชาวนาคุฮู 2 คนนำทางไปขอความช่วยเหลือยังแคว้นพันธมิตร"ฮายากาวา" ในขณะที่ศัตรูเข้าใจว่าเจ้าหญิงตายแล้ว เขาวางแผนให้ทั้งสองคู่หูช่วยกันขนทองคำที่ซ่อนอยู่ในท่อนไม้ ในขณะที่ปรึกษากับนายพล "อิซุมิ นากาคูระ" (ทาคาชิ ชิโมริ) ในการปกปิดตัวเจ้าหญิง โรคุโรตะเสนอให้เจ้าหญิงทำที่เป็น"คนใบ้"ตลอดการเดินทางนี้

เจ้าหญิงยูกิปลอมตัวเป็นชาย

โรคุโรตะใช้ทั้งสองชนกึ่งไม้ทั้งหมดที่ซ่อนอยู่ในลำธาร ไส้บนหลังม้าที่เขาหามา และเริ่มออกเดินทาง ทั้งตาเฮและมัดตาซิจิไม่ได้สงสัยแม้แต่หน่อยเลยว่าผู้หญิงใบ้ผู้นั้น คือเจ้าหญิงยูกิ เพราะต่างหวังแต่ทองคำที่กำลังซ่อนอยู่เท่านั้น องค์หญิงได้หันกลับไปมองยังที่ซ่อนในหุบเขาอีกครั้ง ภาพตัดไปที่นายพลนากาคูระ กำลังมองมาที่เจ้าหญิงจากยอดหน้าผาเป็นครั้งสุดท้าย ในระหว่างทางเมื่อโรคุโรตะขอออกไปสำรวจเส้นทางโดยสั่งให้คูหูทั้งสองอยู่รอจนเขากลับมา แต่ตาเฮและมัดตาซิจิได้พยายามล่อหลอกเจ้าหญิงที่พูดไม่ได้ และหนีไปกับทองคำบนหลังม้า ฉากนี้เป็นฉากที่แสดงความขบขันที่ทั้งสองไม่รู้ว่า เจ้าหญิงได้ยินเรื่องที่ทั้งสองพูดกันทั้งคืน และทั้งสองต่างพยายามสื่อสารด้วยภาษามือบอกว่าจะพามาไปที่แม่น้ำ เมื่อถึงแม่น้ำพวกเขากลับสังเกตเห็นศัตรูที่ตั้งด่านอยู่ฝั่งตรงข้าม จึงหันหลังกลับมาปรากฏว่าม้าหายไปเสียแล้ว ทั้งสองกลับมาพบว่าม้าได้กลับมาอยู่กับเจ้าหญิง โรคุโรตะกลับมาเพราะเห็นพวกทหารของยามานะเช่นกัน และโกรธทั้งสองที่คิด

ไม่ซื้อกับเขา โรคโรตะและเจ้าหญิงจึงคิดจะกลับไปยังถ้ำที่ซ่อนตัวปรากฏว่า ที่ซ่อนได้ถูกศัตรูค้นพบแล้ว จากภาพวันที่พวยพุ่งจากภูเขาสู่ท้องฟ้า

การเดินทางขนทองคำของชายโหด 3 คนและเจ้าหญิง ที่ปลอมเป็นคนใบ้

ในที่สุดพวกเขาก็ตัดสินใจไม่หันหลังกลับ เพื่อที่จะผ่านเข้าด่านได้ โรคโรตะได้ใช้เสน่ห์กลหลอกทหารของยามานะ โดยเอาแท่งทองคำไปให้พวกทหารดู แล้วเล่าให้ฟังว่าเขาพบทองคำซ่อนอยู่ในกิ่งไม้ในหุบเขาในอาคิซึกิ ทหารยึดเอาทองคำไปให้หัวหน้าตรวจสอดดู และโรคโรตะแกล้งทำเป็นโวยวายขอทองคำคืน พวกทหารเลยไล่พวกเขาเข้าเมืองไป พวกเขาจึงสามารถผ่านด่านมาได้ โดยงายก่อนทหารจะได้รับคำสั่งให้ตามตัวพวกเขา ในเมืองยามานะ โรคโรตะได้แลกม้ากับเกวียนเพื่ออำพรางร่องรอย ส่วนเจ้าหญิงได้พบกับภรรยาของเด็กหญิงแคว้นอาคิซึกิ ซึ่งเป็นราชบุตรของเธอซึ่งโดนจับมาขายบริการ โดยที่เธอไม่เคยมีโอกาสได้รับรู้ทุกข์สุขของประชาชนมาก่อน เธอขอซื้อตัวเด็กหญิง และให้ร่วมเดินทางไปกับพวกเขา ในระหว่างทางที่ออกนอกเมืองมีกลุ่มทหารเข้ามาตรวจค้นและรู้ความจริง โรคโรตะจึงฆ่าพวกทหารหมดสิ้น และขี่ม้าไล่ตามไปสังหารทหารอีก 2 คนที่กำลังจะไปรายงานที่ด่าน ในฉากนี้นับเป็นฉากการต่อสู้ที่ตื่นเต้นฉากแรกของภาพยนตร์ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับฉากขี่ม้าไล่ตามผู้ร้ายในภาพยนตร์ควาบอย และคุโรซาวาก็ถ่ายฉากนี้ด้วยการเคลื่อนไหวกล้องที่รวดเร็วติดตามตัวละคร

อย่างไรก็ตามแม้จะตามไปฆ่าทหารที่เหลือได้ทัน แต่เขาก็เข้ามาถึงวังล้อมของศัตรู แม่ทัพ"เฮียวเอ ทาโดโคโระ" (ชิซุมุ พุจิตะ) อดีตสหยาของโรคโรตะได้ทำเขาต่อสู้กัน คุโรซาวาใช้ฉากที่ทั้งสองต่อสู้ด้วยทวน สร้างความตื่นเต้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยการจับภาพหลักจากภาพกว้างจากมุมสูง

การต่อสู้ดำเนินไปเป็นเวลานาน ในที่สุดโรคุโรตะเป็นฝ่ายเอาชนะทาโคโคโระได้ เมื่อผู้แพ้ขอให้ฆ่าเขาเสีย โรคุโรตะปฏิเสธแล้วควมม้าจากไป

ฉากที่เป็นมาตรฐานของภาพยนตร์ของคุโรซาวา คือการขี่ม้า และใช้ดาบซามูไร

ในระหว่างที่โรคุโรตะออกไปหาถ้ำไม้มาเพื่อบรรจุทองคำจากเกวียน เพื่ออำพรางตัวจากทหาร สองคู่หูได้คิดจะเข้าร่วมขบวนการบ้านที่กำลังนำไม้จำนวนมาก มุ่งไปจัดงานบวงสรวงไฟ โดยเจ้าหญิงได้ตามเข้าขบวนไปด้วย โรคุโรตะกับเด็กรับใช้ได้ตามไปเข้าร่วมกับขบวนของชาวบ้านจัดงานบวงสรวงไฟที่หลัง ในระหว่างพิธีกรรมชาวบ้านต่างล้อมวง และนำไม้ของตนเผาที่กองไฟตรงกลาง พวกทหารเข้ามาตรวจดูเกวียนของพวกเขาที่ยังไม่ได้นำไปเผาไฟ โรคุโรตะจึงแก้สถานการณ์โดยเซ็นเอาเกวียนเข้ากองไฟ และทั้งหมดได้เข้าร่วมเดินระบำกับชาวบ้านเพื่ออำพรางตัว ซึ่งเป็นฉากอันน่าตื่นตาตื่นใจฉากหนึ่ง ด้วยการถ่ายภาพการเคลื่อนไหวของผู้คนจำนวนมากไปตามจังหวะดนตรีอันสนุกสนาน ในรุ่งเช้าพวกเขากลับมายังที่จัดงาน เพื่อค้นหาทองคำจากกองขี้เถ้า

ระหว่างการหลบหนีในดินแดนยามานะ

พวกทหารได้ติดตามมา ตาเฮและมัดตาซิจิเกือบถูกทหารจับได้ เพราะความโลภที่กลับมาเอาทองคำเพิ่ม ทั้งสองวิ่งหนีแยกไปกับพวกเจ้าหญิง ซึ่งพวกเจ้าหญิงหลบหนีกระสุนปืนและทหารจำนวนมากอย่างน่าตื่นเต้น แต่ทว่าโดนจับในที่สุด ส่วนสองคู่หูที่หลบหนีทหารโดยไม่มีทองติดตัวเลย ในระหว่างที่ร่อนเร่อยู่นั้นเกิดความโลภ จึงคิดจะไปบอกเบาะแสบอกกับพวกทหารเพื่อหวังรางวัลตอบแทน แต่พวกทหารหัวเราะเยาะใส่ทั้งสอง พระเจ้าหญิงและโรคุโรตะถูกจับได้แล้ว ทั้งสองจึงเดินคอตกออกจากประตูด้านไป

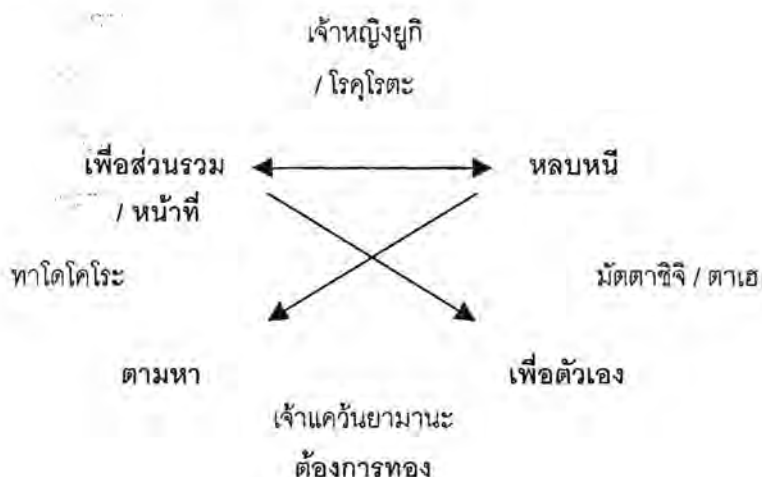
ในระหว่างที่ทั้งสาม โรคุโรตะ เจ้าหญิงและสาวใช้ ถูกมัดเพื่อรอการตัดสิน นายพลทาโดโคโรได้เข้ามายังห้องขัง ในฉากนี้จัดแสงให้ทาโดโคโรอยู่ในเงามืดดูน่ากลัว และเมื่อเขาเดินก้าวออกมา ปรากฏใบหน้าที่มีลักษณะดีด้วยแผลเป็นน่าพรันพริ้งยิ่งกว่าเดิม เพราะเขาโดนเจ้านายลงโทษที่พ่ายแพ้แก่โรคุโรตะ คุโรซาว่าจัดภาพอย่างสมดุลงานของคนที่โดนมัดเรียงกัน โดยหันด้านหน้าเข้าหากล้อง ทางขวาสุดเป็นทาโดโคโร ที่อยู่ในระยะหน้าสุด (Foreground) ซึ่งการใช้เลนส์เทเลโฟโต้ ตั้งระยะห่างระหว่างตัวละคร 2 กลุ่มเข้ามาใกล้ชิดกัน ผลทำให้ภาพดูแบนขาดมิติไปบ้าง อย่างไรก็ตามนี่เป็นฉาก Long Take อีกเช่นเคย โดยการวางกล้องนิ่ง เน้นการถ่ายทอดอารมณ์ของเจ้าหญิงที่กำลังร้องเพลงบูชาไฟอย่างเศร้าสร้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่เธอไม่เคยสัมผัสมาก่อนในชีวิต และพร้อมที่จะต้องตายโดยไม่เสียดายชีวิต

ในวันรุ่งขึ้น ทาโดโคโรตัดสินใจช่วยโรคุโรตะ เพราะซาบซึ่งน้ำใจที่โรคุโรตะไม่ฆ่าเขาแม้จะร้องขอก็ตาม และบทเพลงที่ออกมาจากใจของเจ้าหญิง เขาต่อสู้กับทหารยามานะเพื่อปล่อยตัวเจ้าหญิงและโรคุโรตะให้หนีไปพร้อมกับทองคำ เจ้าหญิงได้ชวนเขาให้หนีไปด้วยกัน ซึ่งในฉากนี้กลับมามีความตื่นเต้นของการควมบ้าแบบภาพยนตร์ควมบอยอีกครั้ง และทั้งหมดก็ผ่านเข้าสู่แคว้นฮายากาว่าอย่างปลอดภัย ส่วนสองคู่หู ตาเฮและมัดตาซิจิ เดินทางเข้ามายังแคว้นฮายากาว่า ในระหว่างที่ทั้งสองรำพึงรำพัน ว่าไม่มีความสุขเลยเมื่อไม่มีทองคำอยู่ใกล้ๆ ก็พบกับม้าที่บรรทุกทองคำไว้ที่หลังโดยบังเอิญ ทั้งสองดีใจและหวังจะเอาทองคำทั้งหมด แต่ทว่าก็โดนทหารฮายากาว่าจับตัวได้

ระหว่างที่ทั้งสองหวาดกลัวโทษทัณฑ์ในคุก ได้ถูกนำตัวไปพบกับเจ้าหญิง ปรากฏว่าทั้งสองได้พบว่าเป็นหญิงใบ้ แท้จริงแล้วเป็นเจ้าหญิง ที่อยู่พร้อมหน้ากับนายพลโรคุโรตะ และนายพลทาโด

โคโระ ทั้งสองได้รับรางวัลเป็นเหรียญทองคำ และเจ้าหญิงได้สั่งไม่ให้ทั้งสองทะเลาะกันอีก คู่หูทั้งสองเดินออกจากปราสาทอย่างมีความสุข

18) The Hidden Fortress (1958)

ภายหลัง Throne of blood และ Lower depths ซึ่งเป็นการดัดแปลงจากวรรณกรรมทั้งสี่ (จากเชคสเปียร์ และกอร์กี) คุโรซาวาตัดสินใจที่จะสร้างภาพยนตร์ตลกขึ้นมาบ้าง มาซารุ ซาโต้ รับผิดชอบทำดนตรีประกอบทั้งสี่ของ The Hidden Fortress ให้มีความขบขัน เข้มแข็งปะปนกัน นอกจากนี้ยังมีรูปแบบคล้ายเพลงพื้นฟาร์ (fanfare) ผสมอยู่ด้วย และเขายังได้แต่งท่อนแยก (leitmotiv) ของฉากการต่อสู้ เพลงประกอบของมาซารุ ซาโต้ ในเรื่องต่อๆ มาของคุโรซาวา คือเรื่อง Yojimbo และ Sanjuro ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ตลกขบขัน รูปแบบของดนตรีจึงมีความคล้ายคลึงกับเรื่องนี้

ภาพยนตร์ของคุโรซาวา มักมีประเด็นทางมนุษยนิยม และสังคม สอดแทรกอยู่เต็มเปี่ยมบวกกับการหลอกล่อด้วยมุขตลกกับฉากแอ็คชั่นที่สนุกสนาน ในสัดส่วนที่พอเหมาะพอดี ในกรณีของ "สามชายโหดแห่งปราการที่ซ่อนเร้น" คงจะไม่เป็นงานบันเทิงล้วนๆ เพื่อเอาใจตลาดอย่างแน่นอน ภาพความขัดแย้งทางการเมืองและการรบพุ่ง ผลกระทบของมันถูกสะท้อนโดยชาวนาละโมภ 2 คน ซึ่งถ้าไม่ใช่เพราะสงคราม ความอดอยากก็คงไม่บังคับให้เขาหนี "ทอง" ถึงขนาดนี้ และแม้ว่าชาวนาจะดูไร้พิษภัยเพียงใด เป็นที่น่าสนใจว่าเราควรไว้ใจคนเหล่านี้ กับทอง 200 แท่งได้อย่างไร และคำว่า "หน้าที่" ถูกแทนค่าด้วยการ ยอมเสียน้องสาวเพื่อแลกกับความจงรักภักดี นั่นเป็นหน้าที่ที่

ฟังกระทำหรือไม คงตอบไม่ได้ว่ามันคุ้มค่าแค่ไหน และหน้าที่ของเจ้าหญิง การออกมาผจญโลกกว้างของเจ้าหญิงทำให้ได้รับรู้ชีวิตของสัจชนว่ามันลำบากเพียงใด

The Bad Sleep Well (1960) : คนดีคือคนที่ตายแล้ว

The Bad Sleep Well คือภาพยนตร์เขย่าขวัญ ว่าด้วยการเปิดโปงคอร์รัปชันในบริษัทก่อสร้างเอกชน ที่มีความสัมพันธ์กับรัฐบาล โดยพระเอกที่ปลอมตัวเพื่อเป็นผู้ร้าย เพื่อการแก้แค้นแทนพ่อที่เสียชีวิตจากการทุจริตครั้งนี้ นับเป็นภาพยนตร์เรื่องแรก ภายใต้การผลิตโดยบริษัทของคุโรซาว่าเอง ภาพยนตร์ประกอบด้วยผู้เขียนบทรวมถึง 5 คน รวมทั้งตัวคุโรซาว่าเองด้วย

ภาพเปิดเรื่องคืองานแต่งงานของ"นิชิ อิตาคุระ"(โตชิโร่ มิฟูเน่) ที่สมรสกับ"เคโกะ"(เคียวโกะ คาวากะ) ลูกสาวของ "อิวาบุชิ" (มาซายุกิ โมริ) ประธานกรรมการบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง คุโรซาว่าใช้การถ่ายทำในระบบจอกว้าง หรือ โตโฮสโคป เพื่อถ่ายทอดความสง่างามและหรูหราของวงสังคมชั้นสูง และในขณะเดียวกันในฉากนี้ ก็เป็นการเฉลยความซอซอลในวงการธุรกิจ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมือง คุโรซาว่าใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมงแรก เล่ารายละเอียดของเรื่องราวทุจริต และที่มาที่ไปของตัวละครหลากหลายตัว อย่างกระชับรวดเร็วควบคู่ไปพร้อมกับพิธีแต่งงาน โดยผ่านการสนทนาของนักข่าวที่มาเฝ้ารอการทำข่าวจับกุม"वादะ" (คามาตาริ ฟุจิซาระ) พนักงานบัญชีของบริษัท ซึ่งนับเป็นประสิทธิภาพของบทภาพยนตร์ที่มีอย่างเต็มเปี่ยม ที่ทำให้ฉากแรกได้กลายเป็นฉากอันน่าจดจำของเรื่อง

ในรายละเอียดสำคัญที่เผยในฉากเปิดเรื่องเริ่มจาก ภาพกว้างภายในโรงแรมอันหรูหรา บรรดาเจ้าภาพในชุดสากล ยืนเป็นแถว 2 ด้าน เพื่อเว้นเป็นทางเดินสำหรับแขก เจ้าภาพต่างยืนโค้งต้อนรับแขกที่ออกมาจากประตูลิฟท์ที่อยู่กึ่งกลางภาพ บรรดานักข่าวหลายสิบคนกรูออกมาจากลิฟท์อย่างรีบเร่ง เขาถามหาตัวประธานกรรมการ"อิวาบุชิ" จากพนักงานต้อนรับ จากนั้นตำรวจเข้ามายังห้องจัดเลี้ยง นักข่าวเข้าไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งนำแสดงโดย ชิซุมุ ฟุจิตะ ที่กำลังรอพิธีเสิร์ฟสิ้น เพื่อจะจับกุมตัวนายवादะไปสอบสวน ขบวนคู่บ่าวสาวเดินออกมาจากลิฟท์ พร้อมกับเพลงพิธีแต่งงาน ในระหว่างขบวนที่เคลื่อนผ่านไปนั้น ตัวเจ้าสาวนั้นเดินอย่างไม่ปรกติ นักข่าวได้สังเกตเห็นว่าขาทั้งสองของเธอนั้นไม่เท่ากัน จากความสูงของพื้นรองเท้าที่แตกต่างกัน และเมื่อเธอสะดุดล้มลงเจ้าบ่าวก็เข้ามาประคองตัวเธอ

ภายหลังจากขบวนพิธีเสิร์ฟสิ้น ตำรวจได้จับกุมवादะออกไป นักข่าวได้ถ่ายภาพเอาไว้และรีบส่งข่าวไปยังสำนักพิมพ์ทางโทรศัพท์ หลังจากนั้นนักข่าวทั้งหมดต่างสนทนากันเอง ในระหว่างที่

แขกแต่ละคนผลัดกันยื่นกล่าวคำอวยพรคู่บ่าวสาว เสียงการสนทนาได้ช่วยเผยแพร่รายละเอียดว่าใครเป็นใคร และบริษัทนั้นชื่ออะไร ซึ่งเปรียบดังมุมมองผู้ชมนั้นเช่นเดียวกับมุมมองของผู้สังเกตการณ์

ภาพของคู่บ่าวสาวได้ที่ผู้ชมได้เห็นไป พร้อมกับการพูดคุยรายละเอียดของตัวเจ้าบ่าว จาก การชุบชิบของนักข่าว บอกรายละเอียดที่สำคัญที่วาดะได้ก้าวขึ้นไปเป็นเลขาส่วนตัวของประธานบริษัท และเมื่อเพื่อนเจ้าบ่าว"ทตสุโอะ" ซึ่งเป็นน้องชายของเคโกะ ผู้ที่ไม่เคยเว้นจากแอลกอฮอล์ ได้ลุกขึ้นกล่าวอวยพรคู่บ่าวสาว คำพูดของทตสุโอะก็ได้เฉลยประเด็นอันขัดแย้ง ของเรื่องนี้เกี่ยวกับตัวเจ้าบ่าว เขาพูดว่าเขาได้สนิทสนมกับตัวนิชิ (เจ้าบ่าว) เพราะเขาไปซื้อรถจากบริษัทที่นิชิทำงานอยู่ ภายหลังจากนั้นนิชิก็เข้ามาทำงานในบริษัทของพ่อตน และแต่งงานกับพี่สาว(ที่พิการ) และได้รับความไว้วางใจจนเป็นเลขา เขากล่าวยืนยันว่านิชิเป็นคนดี ไม่ใช่คนที่ใช้พี่สาวของเขาเป็นสะพานขึ้นสู่อำนาจอย่างที่ใครหลายคนครหา อย่างไรก็ตามเขากล่าวทิ้งท้ายกับนิชิว่า " ถ้าแกไม่ดูแลพี่ชั้นดีๆ ชั้นจะฆ่าแก!! " ก่อนที่ทตสุโอะจะกล่าวทิ้งท้าย มุมกล้องได้เปลี่ยนจากด้านข้างของทตสุโอะเป็นภาพกว้างด้านหลังของเขา ซึ่งการปิดบังสีหน้าของทตสุโอะที่กล่าวประโยคนี้ และภาพของแขกเหรื่อที่อยู่เบื้องหน้าของเขาต่างเงียบกริบ ได้กระตุ้นความใคร่รู้ของผู้ชม ถึงความสัมพันธ์อันแปลกประหลาดระหว่างเขากับนิชิ

งานแต่งงานของนิชิ กับเคโกะ

ภายหลังจากทตสุโอะอวยพรเสร็จ ก็เป็นพิธีการตัดเค้ก โดยมีพนักงานเซ็นเอาเค้กแต่งงาน ลึกกลับที่รูปร่างเป็นเด็กของบริษัทเข้ามา ซึ่งมีกุหลาบแดงเสียบที่ช่อก่อนหน้าต่างอันเป็นห้องที่"คะโจ" พนักงานคนหนึ่งกระโดดตึกฆ่าตัวตายเมื่อ 2 ปีก่อน ในฉากนี้ภาพได้ตัดไปยังใบหน้าของชิราอิ(อาคิระ นิชิมุระ) และโมริยาม่า(ทาคาชิ ชิมุระ) ที่มีสีหน้าหวาดกลัวซึ่งบ่งบอกว่าเขามีส่วนรู้เห็นกับเหตุ

การณ์นี้ สุดท้ายเค้กรูปตึกนั้นถูกเซ็นไปไว้เบื้องหลังประธานอิวานูชิ ซึ่งเป็นผู้เดียวที่อยู่ในอาการสงบ ขณะที่ตำรวจกำลังจับกุมวาคะ ไปสอบสวน

ตัดไปเป็นภาพของพาดหัวหนังสือพิมพ์ ซึ่งเผยข้อมูลว่าบริษัทของอิวานูชิ ต้องสงสัยในการประมูลโครงการที่อาจจะร่วมกับรัฐบาลกระทำทุจริต เจ้าหน้าที่ตำรวจถามคำถามต่อวาคะ เรื่องการประมูลที่มีเค้กาทุจริต แต่เขากลับปิดปากเงียบเป็นเวลา 20 วัน จนตำรวจจนปัญญาและต้องปล่อยตัวเพื่อสะกดรอยตาม ภายหลังจากปล่อยตัว ผู้บริหารคนหนึ่งก็ฆ่าตัวตายภายหลังจากคุยกับทนายให้ฆ่าตัวตายตามคำสั่งของอิวานูชิ เมื่อถึงคราวของวาคะ เขาคิดจะกระโดดฆ่าตัวตายที่ปล่องภูเขาไฟ คุโรซาว่าถ่ายภาพยนตร์คนอื่นแห่งแล้งกว้างใหญ่ กับตัววาคะเพียงคนเดียว ให้ความรู้สึกที่หดหู่และสิ้นหวัง ภายใต้อ้อมวอนที่คลุมเคลือ นิชิได้ปรากฏออกมาอย่างเหนือความคาดหมาย ในแบบ"ผู้ร้าย" เขามาห้ามวาคะไม่ให้ฆ่าตัวตาย แต่ภาพที่ปรากฏนั้นมีวันที่อำพรางเหตุการณ์ที่นิชิกระทำกับวาคะเกินกว่าจะคาดเดา

สื่อมวลชนลงข่าวการฆ่าตัวตายของวาคะ แต่ไม่พบศพ อิวานูชิยังคงไม่มีปฏิกิริยาเรื่องการฆ่าตัวตายของผู้บริหารเหล่านั้น เขากล่าวโทษตำรวจที่กักขังคนเหล่านั้นจนเกิดความเครียด เลยคิดสั้นฆ่าตัวตาย ภาพตัดไปที่บริษัทขายรถยนต์ของนิชิ เผยให้เห็นวาคะซึ่งรอดชีวิตกำลังพูดคุยกับเพื่อนของนิชิ หลังจากนั้นนิชิขับรถพาวาคะไปดูงานศพของตัวเอง และให้ฟังเทปบันทึกเสียงของชิราอิและโมริยาม่า ที่สนทนาภายหลังตัวเขาถูกจับ ในฉากที่วาคะเฝ้ามองงานศพของตัวเองจากในรถของนิชิ คุโรซาว่าใช้ภาพและเสียงที่ขัดแย้งในการสื่อความหมายที่เย้ยหยัน เมื่อวาคะเห็นชิราอิและโมริยาม่า เดินเข้ามาในงานศพ นิชิเปิดเพลงจากวิทยุซึ่งเป็นเพลงเต้นรำในจังหวะสนุกสนาน ขัดแย้งกับภาพ(ที่ผู้ชมและวาคะเห็น) และความรู้สึกของวาคะ เมื่อชิราอิและโมริยาม่าเข้าไปคำนับศพ ภาพเสียงการพูดคุยจากเทปที่แอบบันทึกเสียง ก็ดังขึ้นแทนที่เพลงเต้นรำ มีใจความว่าทั้งสองต้องการให้วาคะตาย ทำให้เขารู้สึกสิ้นหวังกับการยอมปิดปากรักษาความลับ และนิชิชักชวนให้เขามาร่วมมือเปิดโปงอิวานูชิ พ่อตาของเขาเอง

ชิราอิ หัวหน้าฝ่ายกฎหมาย เป็นผู้ได้รับคำสั่งให้ไปถอนเงินจากตู้เซฟของวาคะ ปรากฏว่าเงิน 5 ล้านเยนของวาคะหายไป เหลือเพียงภาพถ่ายปริศนารูปตึก ที่มีกากบาทในตำแหน่งหน้าต่างที่ตะใจโดดลงมา เมื่อเขารายงานให้อิวานูชิและโมริยาม่าทราบ กลับโดนสงสัยเสียเองเพราะมีเพียงเขากับวาคะซึ่งตายไปแล้วสามารถเปิดเซฟได้ และเมื่อชิราอิกลับมาหยิบกระเป๋าของตนในห้องของ

นิชิ นิชิได้แอบเอาเงินของวาคะใส่ลงไปเพื่อป้ายความผิดให้ชิราอิ ทั้งอิวาบุชิและโมริยาม่าจึงเริ่มกลางแครงใจชิราอิ เป็นรายต่อไป

นิชิและวาคะวางแผนหลอกชิราอิ ให้เขาเห็นวาคะที่ทางเข้าบ้านของเขาเอง ในฉากนี้เริ่มจากชิราอิลงจากรถแท็กซี่ และเดินเข้าซอยเปลี่ยว ที่มีเสาไฟฟ้าให้ความสว่างอยู่ไม่มาก ในความมืดนั้นวาคะปรากฏตัวขึ้น จากแสงไฟหน้ารถของนิชิที่ขับมาด้านหลังของชิราอิ และเมื่อนิชิขับรถแซงหน้าแล้วเลี้ยวหายไป ภาพของวาคะก็หายไปกับความมืด ทำให้เขาตกใจจนประสาทหลอน เขาเล่าให้ทั้งอิวาบุชิ และโมริยาม่าฟังว่าเห็นผีวาคะ แต่ไม่มีใครเชื่อสักคน

(ซ้าย) ชิราอิพบเงิน 5 ล้านเยนที่หายไป โดยมีมือของนิชิ

(ขวา) นิชิกับเพื่อน เล่าแผนการณ์เปิดโปงอิวาบุชิ ให้วาคะฟัง

นิชิกลับมาที่บ้านภรรยา เขาเห็นชิราอิ กำลังเล่าเรื่องวาคะให้อิวาบุชิฟัง แต่อิวาบุชิรู้สึกว่าเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ ทัดสุโอะอารมณ์ไม่ดี ที่เห็นเขากลับบ้านดึกเสมอๆ ไม่มีเวลาจะดูแลพี่สาวให้มีความสุข และคิดว่าพ่อได้สั่งให้นิชิทำงานที่ไม่ดีให้ ในระหว่างการพูดคุยของเพื่อนรัก 2 คน คุโรซาว่าใช้การจัดแสงที่แตกต่างกัน สำหรับทัดสุโอะนั้นได้รับแสงสว่างเต็มที่ เห็นการแสดงออกของสีหน้าชัดเจน แต่นิชิใบหน้าของเขากลับอยู่ในเงาดำ ซึ่งแสดงอาการปกปิดความจริงเขาพูดโกหกต่อทัดสุโอะ แม้จะโดนจับได้แต่ทัดสุโอะเข้าใจว่า นิชิกำลังปกปิดงานที่กระทำให้พ่อของเขาอยู่ และบทสนทนายระหว่างทัดสุโอะและนิชิได้เฉลยว่าสาเหตุที่ ทัดสุโอะเป็นห่วงพี่สาวมากขนาดนั้น เพราะเขาเป็นต้นเหตุทำให้พี่สาวพิการ จากอุบัติเหตุรถคว่ำ เมื่อเคโกะซึ่งแอบฟังอยู่เกิดตื่นตันใจ เมล็ดทำแก้วเหล้าหล่นแตก นิชิวิ่งเข้าไปดูแลเธอทันทีทันใดก่อนหน้าทัดสุโอะเสียอีก ทำให้ทัดสุโอะเห็นว่าเขารักเคโกะมากเพียงใด นิชิอุ้มเคโกะไปยังที่นอน ในช่วงนี้ซึ่งเป็นฉากแสดงความรักของคู่รัก นิชิปฏิเสธที่จะจูบเธอ เขาวางเธอลงที่ที่นอน แล้วปิดประตูปานเลื่อน การจัดแสงในขณะที่เขา

ปิดประตู ซึ่งเน้นแสงเงาบนใบหน้าอย่างชัดเจน บ่งบอกถึงด้านมืดในตัวของนิชิที่ยังมีอยู่ และเป็นเหตุผลที่เขาไม่อาจกระทำต่อเคโกะหญิงที่เขารักได้

โมริยาม่าและอิวานูชิ ไปหาชิราอิ เพื่อเลี้ยงอาหารและปลอบประโลมปิดปาก แต่เขากลับกลัวเพราะมันเป็นเหตุการณ์ร้ายเมื่อ 2 ปีที่แล้ว หลังจากที่เลี้ยงอาหาร อิตาคุระก็ฆ่าตัวตาย เขาไม่ต้องการและบอกว่าถ้าบังคับเขา จะเปิดเผยทุกอย่างกับตำรวจ ในขณะที่ชิราอิกำลังเดินเข้าบ้าน ภายหลังจากที่เขาไปหาอิวานูชิและโมริยาม่า ซึ่งเขาเข้าใจว่าถูกบังคับให้ฆ่าตัวตาย อิวานูชิส่งมือปืนมาหาชิราอิ แต่นิชิมาช่วยไว้ทันและพาชิราอิขึ้นรถ และภายในรถชิราอิตกใจ ที่เห็นวาคะว่ายังมีชีวิตอยู่ นิชิพาชิราอิไปยังบริษัทของอิวานูชิ ไปยังห้องทำงานที่เคโจฆ่าตัวตาย นิชิเฉลยความจริงว่าเขาเป็นลูกของเคโจ พนักงานที่ถูกบังคับฆ่าตัวตายเมื่อ 2 ปีก่อน และเขาบังคับให้ชิราอิ กระโดดลงไปเช่นเดียวกับพ่อของเขา หรือเลือกที่จะดื่มยาพิษฆ่าตัวตายแทน และนิชิเป็นคนบังคับให้เขากินยาพิษนั้น ซึ่งปรากฏว่าเป็นเพียงเหล้าธรรมดา หลังจากนั้นวาคะเสียสติและเข้าโรงพยาบาลบ้า

อิวานูชิ แม้จะไว้วางใจนิชิเพียงใด แต่ก็ไม่พอใจที่เขาเข้ามาในห้องโดยมิให้คุ้มครอง

สื่อมวลชนลงข่าวเรื่องชิราอิ ทำให้โมริยาม่าพยายามจะหาตัวคนลึกลับ ที่เป็นคนวางแผนเรื่องเคโจและเรื่องชิราอิ เขาคิดว่าอาจจะเป็นญาติที่หลงเหลือของเคโจ เขาสอบถามจากภรรยาของเคโจ จนทราบว่าเคโจมีลูกชายคนหนึ่งกับภรรยาเก่า และเมื่อเธอเอารูปงานศพให้ดู โมริยาม่าแน่ใจว่าลูกชายของเคโจ ที่นามสกุลเดิมว่า "อิตาคุระ" คือ "นิชิ" อย่างแน่นอน โมริยาม่ากลับมาเล่าเรื่องให้อิวานูชิฟัง ในขณะนั้นทตสึโอะสงสัยว่าพ่อของเขากำลังจะทำเรื่องไม่ดี เขาแอบฟังจนรู้ความจริงว่า นิชิปลอมตัวเข้ามาเพื่อล้างแค้น ทางฝ่ายนิชิรู้สึกว่าเขาไม่เด็ดเดี่ยวเรื่องชิราอิอันเป็นผลมาจากความรักของเขาต่อเคโกะ เขาได้ไปซื้อดอกไม้เอาไปให้เธอ เมื่อนิชิกลับมาที่บ้าน ทตสึโอะจึงเปิดเผยความจริงต่อหน้าทุกคน และยิงนิชิด้วยไรเฟิลแต่นิชิหนีไปได้ ท่ามกลางความตกใจของเค

โกะ หลังจากหนีไปนิชิรีบลงมือทันที เขาและเพื่อนตำรวจ"อิตาคุระ" หรือนิชิตัวจริงที่เขาเปลี่ยนตัวกัน ได้จับตัวโมริยามามาขังไว้ในห้องลับ บริเวณที่ก่อสร้างรกร้าง และบังคับให้บอกความจริงเรื่องที่ชอบของเงิน

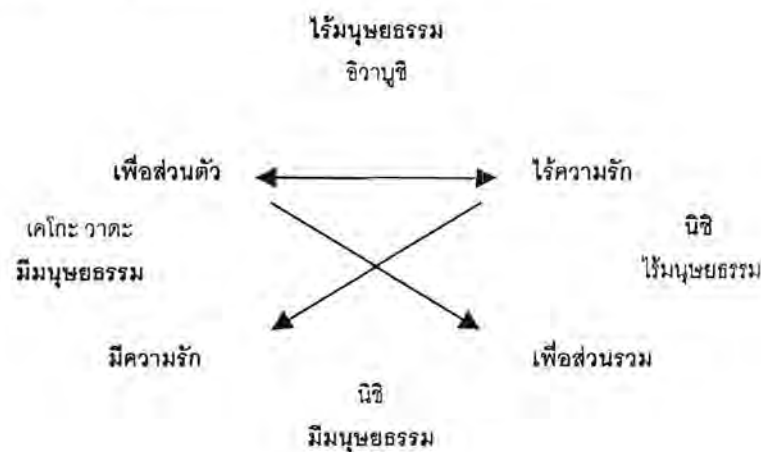
เหตุการณ์ที่ดำเนินภายในสถานที่ซ่อนตัวจากนี้ กลับเพิ่มเติมในส่วนของความซับซ้อนเข้าไป จากเพลงประกอบที่ดูสดใสขึ้น สอดแทรกเข้ามาในช่วงการสนทนาระหว่างนิชิกับโมริยามา ขณะพยายามรีดความลับออกมา ในช่วงแรกโมริยาม่าปฏิเสธทั้งอิตาคุระ และนิชิจึงขังไว้ในห้องดดยไม่ให้อาหารเลย จนเวลาผ่านไป 2 วันด้วยความหิว ในที่สุดโมริยาม่าจึงยอมบอกที่ชอบของสมุดบัญชีเพื่อแลกกับกินอาหาร เขากินอย่างตระกละตระกรามและนำขบขัน วาดะผู้เห็นใจความรักของนิชิและเคโกะ จึงได้แอบติดต่อเคโกะและพาเธอมาพบนิชิ เมื่อเธอได้คุยกับนิชิ และพบว่าพ่อที่แสนดีของเธอมีเบื้องหลังที่ชั่วร้ายเพียงใด

ในฉากการคุยระหว่างนิชิกับเคโกะ ครูโซว่าให้ตัวละครทั้งสองอยู่คนละฝั่ง โดยใช้ท่อนเสาสี่เหลี่ยมแบ่งพื้นที่เป็นสองส่วน ซึ่งเป็นการถ่ายภาพชัดลึกโดยมีเสานำสายตาในแบบ One-Point Perspective ซึ่งไม่ปรากฏในงานถ่ายภาพของครูโซว่ามากนัก ในฉากนี้บ่งบอกอย่างตรงไปตรงมาว่าทั้งสองไม่อาจจะรักกันได้ เพราะต่างต้องการกระทำเพื่อ"พ่อ"ของแต่ละคน นิชิเล่าความจริงว่าเขาเป็นใครและพ่อเขาตายเพราะอะไร ส่วนเคโกะเธอดต้องการให้พ่อชดใช้"เงิน"ให้แก่นิชิ

เมื่อเคโกะกลับมาบ้าน อิวาบุชิคิดว่าเคโกะต้องรู้ที่ชอบของนิชิแน่ๆ จึงหลอกหลวงลูกสาวให้บอกความจริง โดยหลอกว่าทัตสึโอะเอาปืนออกไปฆ่านิชิ ให้รีบบอกที่อยู่ของเขามา โดยวางยานอนหลับเธอด้วย ส่วนโมริยาม่ายอมบอกที่ชอบของหลักฐานทั้งหมด และนิชิก็ได้หลักฐานครบเพียงพอที่จะส่งอิวาบุชิให้ติดคุกได้ อิตาคุระได้ออกไปช่วยส่งข่าวให้สื่อมวลชนทำข่าว โดยมอบกุญแจรถให้นิชิ ภาพตัดไปยังเคโกะฟื้นขึ้น และพบว่าทัตสึโอะกลับมาพร้อมปืนไรเฟิล เธอคิดว่าน้องชายไปฆ่านิชิเสียแล้ว แต่ปรากฏว่าเขาเพิ่งกลับมาจากการล่าเปิดปาก เธอจึงรู้ว่าโดนพ่อหลอก เธอกับทัตสึโอะจึงรีบออกไปหานิชิที่ที่ซ่อนทันที ระหว่างทางทั้งสองได้พบกับซาการถที่เกิดอุบัติเหตุและเมื่อทั้งสองไปถึง ได้พบกับอิตาคุระซึ่งกำลังร้องไห้เสียใจ เขาได้บอกวานิชิและวาดะโดนฆ่าเสียแล้ว จากหลักฐานที่พบเหล่าและเข็มฉีดยา เขาปะติดปะต่อเรื่องราวว่า อิวาบุชิได้ส่งคนมาทำร้ายนิชิจนสลบแล้วฉีดแอลกอฮอล์เข้าเส้นเลือด เพื่ออำพรางคดีว่านิชิเมาเหล้า และขับรถชนรถไฟเสียชีวิต หลักฐานที่นิชิเพียรพยายามมาทั้งหมดหายไปพร้อมกับโมริยาม่า

ภาพตัดไป ที่ตัวอิวาบุชิให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนเรื่องการตายของนิชิ โดยอ้างว่ามีความโศกเศร้าเสียใจอย่างสุดซึ่งต่อนักข่าว ซึ่งเป็นการแสดงอย่างแนบเนียน ในฉากจบนั้น อิวาบุชิหมุนโทรศัพท์ไปหานักการเมืองที่ร่วมกันทุจริต แต่ไม่ทันจะพูดคุยกัน ทัดสีโอะกิพาเคโกะเข้ามาหาเขา พร้อมกับบอกว่าจะไม่ขอเป็นลูกอีกต่อไป เมื่อทั้งสองจากไป อิวาบุชิกลับไปโทรศัพท์หานักการเมือง เพื่อคุยเรื่องการได้รับตำแหน่งทางการเมือง ภายหลังจากการเกษียณของตน ก็คือผลประโยชน์ของตัวเองล้วนๆ ไม่สนใจใครทั้งนั้นแม้แต่ลูกเต้าของตัวเอง และเรื่องราวทั้งหมดก็จบลงตรงนี้ พร้อมกับคำกล่าวอ้างที่ว่า "ยิ่งคุณชั่วร้ายมากเท่าใด คุณก็ยิ่งหลับสบายมากขึ้นเท่านั้น"

19) The Bad Sleep Well (1960)

ดนตรีประกอบประพันธ์โดยมาซารุ ซาโต้ ด้วยอารมณ์ที่ถ่ายทอดโดยตรงจากภาพยนตร์ คือ ความหม่นมัว ความวิตก และความกลัว ตัวภาพยนตร์เริ่มต้นด้วยฉากแต่งงาน ได้ใช้เพลง wedding march คลอไปเรื่อยๆ จนเมื่อเจ้าสาวสะดุดล้ม เพลงได้หยุดลงทันที และเกิดความเจ็บปวดแทนที่เหมือนงานศพ สร้างความหวาดวิตก ระคนความสงสัยแก่ผู้ชม สำหรับในฉากที่ถือว่าดีเด่นในด้านการใช้ดนตรี คือฉากงานศพของวาดะ ครูซาวาว่าได้ใช้เสียงเพลงของงานศพ ผสมกับเสียงเพลงสนุกสนานจากเครื่องบันทึกเทป ซึ่งสร้างผลลัพธ์ที่ตรงข้าม และแม้จะมีการใช้เพลงธีมความรัก (Love Theme) อยู่บ้าง อย่างในฉากที่นิชิลั่งเลที่จะจูบภรรยา แต่เมื่อใช้กับฉากที่แสดงอารมณ์หวาดวิตก เพลงธีมความรัก จึงแปรเปลี่ยนวัตถุประสงค์ไป ไม่ได้ทำให้บังเกิดความโรแมนติกในฉากเลย

เรื่องราวใน The Bad Sleep Well ได้สะท้อนสภาพสังคมคนชั้นสูงที่เต็มไปด้วยความหลง
 หลอก และอาชญากรรมเป็นเรื่องแรก อีกทั้งยังเกี่ยวพันกับการเมือง หรือ"อำนาจรัฐ" ที่ฉ้อฉลไม่แพ้
 กัน นับจากคุโรซาว่า ได้เคยสะท้อนแง่มุมของระบบที่เหลวแหลกในเรื่อง "Ikiru" สำหรับตอนจบ
 ภาพยนตร์อย่างโหดร้ายเช่นนี้ ย่อมอาจสะท้อนความรู้สึกที่สิ้นหวังในความคิดของตัวมนุษย์ในตัวคุโร
 ซาว่า ผู้ที่ไม่สนใจแม้กระทั่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไปกว่าผลประโยชน์ของตนที่ไขว่คว้ามาด้วยวิธี
 การอันชั่วร้าย ไม่มีใครสามารถมองเห็นหรือรู้ว่าผู้ที่อยู่เบื้องหลังของอิวาบุชิ หรือ"ตัวการใหญ่กว่า"
 ที่คุยโทรศัพท์กับเขานั้นเป็นใคร เพราะมันสะท้อนถึงชีวิตจริง ที่ทุกคนในสังคมมีตัวตนอยู่ใน
 "ด้านมืด" ที่ต้องปิดบัง ฉันทัดก็ฉันทันเพราะแม้แต่ตัวนิตเอง ก็ถือเป็นพระเอกที่มีด้านมืดที่สุดใน
 ภาพยนตร์ที่ผ่านมาของคุโรซาว่า ก็ต้องพ่ายแพ้แก่คนที่"มืดกว่า"เมื่อเขาเริ่มกลับใจเพราะความรัก
 และนี่ถือเป็นตอนจบภาพยนตร์เรื่องแรก ที่ได้สะท้อนแนวคิดเช่นนี้ จบจนเวลาต่อมาที่เขาทำเรื่อง
 Ran ในปี 1985 เขาได้นำชะตากรรมของคนดีที่มักตายตอนจบ ไปร้องเรียนต่อพระเจ้าเลยทีเดียวน

Yojimbo (1961) : วีรบุรุษตุบุดุเป่

Yojimbo กลายเป็นผลงานที่เป็น "ของหวาน" สำหรับผู้ชมที่จะเริ่มต้นลองบริโภคงานของ อาคิระ คูโรซาวา ด้วยความบันเทิงที่เต็มเปี่ยม ความโดดเด่นของตัวบทในแง่การล่อหลอก และความซับซ้อนของมุขตลกอย่างพอเหมาะพอเจาะ ทำให้ Yojimbo มีคุณค่าพอที่จะเทียบงานคลาสสิกเรื่องอื่นๆ ของคูโรซาวา อย่าง Seven Samurai หรือ Ikiru โดยไม่น้อยหน้า อาจเป็นเพราะโครงเรื่องของ "โยยิมโบ" มีความคล้ายกับภาพยนตร์ในแนวควาบอย ที่มักมีตัวเอกเดินทางตัวคนเดียวเข้ามาในเมืองเถื่อน และพบกับความยุติธรรมจนอดรนทนไม่ได้ จึงต่อสู้กับพวกโจรผู้ร้ายหลายคน แต่ก็สามารถเอาชนะได้อย่างสง่างาม และเดินทางจากเมืองนั้นไปอย่าง "วีรบุรุษ" หากแต่ชินจูโร่ กลายเป็นการบิดเบือนกระบวนการภาพยนตร์ควาบอยคลาสสิกในทุกแง่มุม ด้วยบุคลิกของพระเอก อันเยียนบวกกับพฤติกรรมอันกลิ้งกลอก แถมเนื้อตัวสกปรกมอมแมม ไร้ความสง่างามโดยทั้งปวง รับบทโดย "โตชิโร่ มิฟูเน่" ซึ่งได้กลายเป็นตัวละครที่สุดแสนคลาสสิก ในทำเนียบภาพยนตร์ญี่ปุ่นไปเสียแล้ว

เหตุการณ์ท้องเรื่องในยุค 1860 อันเป็นยุคที่พ่อค้า(ชนชั้นกลาง)เฟื่องฟูอำนาจ การรบบพุ่งไม่จำเป็นอีกต่อไป ทำให้เกิด "โรนิน" หรือ "ซามูไรไร้นาย" เป็นจำนวนมาก ซามูไรหลายคนกลายเป็นคนยากไร้ และพยายามดำรงชีพด้วยการทำงานทุกวิถีทาง แม้แต่รับจ้างทำงานให้คนวรรณะอื่นๆ อย่างพ่อค้า (หรือว่าซาวนาใน Seven Samurai) ภาพยนตร์เปิดเรื่องด้วยภาพเบื้องหลังของโรนินผู้หนึ่ง "ชินจูโร่" (โตชิโร่ มิฟูเน่) เบื้องหน้าของเขาเป็นภูเขอันยิ่งใหญ่ พร้อมกับเพลงเปิดตัวที่สง่างาม แต่พอท่าทีของเขาที่แสดงออกมาในครั้งแรกคือ ยื่นมือข้างหนึ่งออกมาจากเสื้อเพื่อเกาศีรษะ เพลงประกอบพลันกลายเป็น เพลงจังหวะโฉบฉวาระคนตลกขบขัน บ่งบอกความเป็นคนไม่เอาจริงเอาจัง ชักครู่หนึ่งเมื่อเขาเดินทางมาถึงทางแยก เขาก็หยิบกิ่งไม้โยนขึ้นในอากาศ พอกิ่งไม้ตกเขาก็เดินไปทางที่กิ่งไม้ชี้ เป็นการกระทำของคนที่ไร้จุดหมายปลายทางอย่างแท้จริง

ระหว่างทางเขาพบซาวนาพ่อลูกทะเลาะกัน ตัวลูกชายทนความลำบากไม่ไหว ต้องการไปหาเงินด้วยการเล่นการพนันในเมือง หรือไปเป็นโจรให้มันรู้แล้วรู้รอด ถึงแม้ว่าอาจจะอายุสั้นแต่ยังดีกว่าเป็นซาวนา ที่ไร้ความตื่นเต้นไปตลอดชีวิต ชินจูโร่แวะขอน้ำจากซาวนากินแล้วทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเมืองข้างหน้า ที่เต็มไปด้วยกลิ่นคาวเลือด เขาไม่รอช้าที่จะเดินตามรอยลูกซาวนาไปยังเมืองที่ว่า และเมื่อชินจูโร่ เดินทางเหยียบย่างเข้ามายังเมืองนั้น ปรากฏสภาพเมืองเถื่อนอันร้างว่างผู้คน ภาพของลมที่หอบเอาฝุ่นปลิวว่อน ซึ่งเหมือนกับภาพยนตร์ควาบอยไม่ผิดเพี้ยน นอกจากนี้

บรรดาร้านรวงซึ่งปิดประตูเงียบ ต่างแง้มประตูหน้าต่างจ้องมองเขาอย่างไม่ต้อนรับนัก คุณโรซาว่าใช้
 คัทสันๆ ของภาพผู้คนที่แง้มหน้าต่างออกมาจ้องมองผ่านลูกกรง บ่งบอกว่าผู้คนเมืองนั้นนอกจากจะ
 อยู่อย่างปกปิดแล้ว ยังไม่ต้อนรับเขาด้วย มีเพียงสุนัขตัวหนึ่งวิ่งผ่านหน้าไป โดยในปากของมันมีชิ้น
 มือมนุษย์ที่โดนตัด เสียงเพลงประกอบชวนสงสัยดังขึ้น เสียงดีสภาพสุนัขที่ปรากฏอย่างน่าขบขัน
 นอกจากความแปลกประหลาดของภาพหมาที่คาบมือคนนี้ ตำรวจที่คอยมารบเร้าให้เขาไปสมัคร
 เป็นผู้คุ้มครองของเจ้าพ่อในเมือง 2 ฝ่ายที่กำลังแก่งแย่งในอำนาจกันอยู่ โดยขอค่านายหน้า 1
 เรียว ยังบ่งบอกความพิกลของเมืองร้างแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

เขาหยุดแวะร้านเหล้าของ"กอนจิ"(เออียิโร โดโน) ผู้ที่เล่าเหตุการณ์ในเมืองให้ฟังว่า ร้าน
 โรงศพที่อยู่ข้างๆ ชายดีเป็นหน้าเทา เพราะว่ามีคู่อริสองฝ่ายที่ก่อสงคราม และฆ่ากันตายไม่เว้น
 แต่ละวัน ฝ่ายหนึ่งคือ"ทาคาเอมอน"พ่อค้าผ้าไหม(คามาดาริ พุจิวาร่า) เขามีสมุนมือขวาชื่อ"เซเบ"
 ผู้คุมกิจการเกอิชาและบ่อนการพนัน และอีกฝ่ายเป็นพ่อค้าเหล้าสาเก"โตกุเอมอน" (ทาคาชิ ชิโมระ)
 มีสามพี่น้องจอมโหดเป็นผู้ช่วยได้แก่ อุชิโตะระ,อิโนคิจิ และอุโนสุเกะ การรบกันของทั้งสองทำให้การ
 ค้าขายผ้าไหมหยุดชะงัก เพราะต่างกลัวลูกหลงจากการต่อสู้ของทั้งสองฝ่าย แต่ทำให้กิจการ 2
 ประเภทอยู่รอดได้ คือ การจ้างผู้คุ้มครอง และช่างทำโรงศพ ทุกวันกอนจิจะต้องได้ยินเสียงตอก
 ไลน์จากร้านทำโรงศพของสัปเหร่อ และเมื่อมันมาพร้อมกับเสียงสวดมนต์ของทาคาเอมอน ที่อ่อนหวาน
 ให้เซเบชนะเมื่อไหร่ กอนจิก็คงจะเป็นประสาท

คุณโรซาว่าใช้บทสนทนาปูเรื่องราวอย่างไม่ขัดเขิน ด้วยการเคลื่อนไหวของกล้องอย่างอิสระ
 ภายในร้านเหล้าตามตัวกอนจิ ซึ่งแง้มเปิดหน้าต่างสังเกตการณ์ภายนอก จากด้านต่างๆ ภายใน
 ห้อง พร้อมกับการแนะนำบุคคลและสถานที่ ให้ผู้ชมได้รู้อย่างย่อและกระชับ ภาพที่ผู้ชมเห็น
 ส่วนใหญ่เป็นมุมมองจากภายในร้านที่"คับแคบ" เพราะที่เกิดจาก"การแอบดู" ยังช่วยกระตุ้นความ
 สนใจในเรื่องราวที่กำลังดำเนินไปข้างหน้า ตัวอย่างอันดีคือเมื่อ "อิโนคิจิ" (โดสุเกะ คาโต้) อันธพาล
 ตัวร้ายร่างอ้วน เป็นผู้คุ้มครองผลประโยชน์ให้ฝ่ายพ่อค้าเหล้า "โตกุเอมอน" เข้ามายังร้านทำโรงศพ
 แล้วถามว่าวันนี้ แต่ละฝ่ายใครมาสั่งโรงศพให้ฝ่ายตัวเองมากกว่ากัน อิโนคิจิหัวเราะพึงพอใจ ที่
 ฝ่ายเขาได้เปรียบกว่าฝ่ายเซเบอยู่ถึง 2 โลง คุณโรซาว่าใช้ช่องหน้าต่าง 2 ข้าง โดยอิโนคิจิ กับช่างทำ
 ไลน์อยู่ในช่องหน้าต่างนั้น เพื่อแสดงให้เห็นการสนทนาของ 2 ฝ่าย โดยตรงกลางภาพนั้นเป็นเบ้อง
 หลังของซันจูโร่ ที่แอบฟังการสนทนาอยู่ อย่างไรก็ตามกอนจิขอให้เขาไปจากเมืองนี้เสีย เพราะเข้า

ใจว่าซันจูโรจะไปเข้าร่วมกับพวกคนเลวไม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ซันจูโรคิดหาช่องทางหาเงิน และทำลายพวกคนพาลเหล่านี้ทั้งสองฝ่ายให้สิ้นซาก

กอนจิไม่ต้องการให้ซันจูโร อยู่ในเมืองต่อไป

ซันจูโรเข้าไปหาเรื่องพวกอันธพาลฝ่ายอุชิโตะระ เขาฆ่าพวกอันธพาลตายไป 3 คนด้วยฝีมือดาบที่ว่องไว แล้วไปสมัครเป็นผู้คุ้มครองโดยเรียกค่าจ้างสูงถึง 50 เรียว ทางฝ่าย"เซเบ"(เซอิซันจูโร คาวาสึ) "โอริน"(อิชิสุ นามาตะ) และ"โยอิจิโร่"(อิโรชิ ทาชิกาวา) ภรรยาและลูกชายของเขา แม้จะประจักษ์ในฝีมือของซันจูโร แต่ก็ไม่เห็นด้วยที่ซันจูโรเรียกร้องค่าคุ้มครองในราคาสูงเกินไป เลยคิดจะหลอกใช้ให้ฆ่าศัตรูแล้วกำจัดเขาทิ้งที่หลัง โดยให้โยอิจิโร่เป็นคนฆ่า แล้วขโมยค่าจ้างกลับมา ซันจูโรแอบได้ยินแผนการณ์ของภรรยาเซเบทั้งหมด และได้ยินทั้งสองด่าลูกชายซี้ซลาด ที่หมายมั่นปั้นมือให้สืบทอดอำนาจต่อไปว่า "อยากมีอำนาจ แกก็ต้องฆ่าและขโมยให้เป็น"

ซันจูโรเข้าไปหาเรื่องฆ่าพวกอันธพาลฝ่ายอุชิโตะระ เพื่อแสดงฝีมือให้เห็น

เซเบได้วางแผนให้ต่อสู้ในตอนเที่ยงวันนี้เลย เพื่อป้องกันชั้นจูโรเซิดเงินหนี ชั้นจูโรได้พบกับ ซามูไรที่มีฝีมืออันดับหนึ่งของฝ่ายเซเบ ชื่อ "ฮอมมะ" (ชิซุมุ พุจิตะ) แต่เมื่อใกล้ถึงเวลาต่อสู้ ชั้นจูโรเห็นฮอมมะป็นกำแพงแอบหนีไป หน้าซ้ายยังโบกมือลาชั้นจูโรอีกด้วย ตัวฮอมมะซึ่งดูภายนอกจะเป็น ซามูไร ที่มีคุณธรรมกว่าตัวพระเอกของเรื่องก็ยังไม่ละเว้น ภาพยนตร์แสดงให้เห็นด้านเลว และเล่ห์เหลี่ยมของซามูไร ในสภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อันขัดแย้งกับจริยธรรมดั้งเดิมที่เคยมีมา และเมื่อทั้งสองฝ่ายเผชิญหน้ากัน ชั้นจูโรก็แค้นเซเบโดยปฏิเสธการจ้างกระหนัสนหันพร้อมกับคืนเงิน 50 เรียว และประกาศให้ฝ่ายอุชิโตะระรับรู้ว่าเขาไม่ขึ้นกับฝ่ายใด เขาจะรับงานแก่ผู้ที่จ้างเขามากกว่า แล้วชั้นจูโรก็ป็นขึ้นไปบนหอคอย เพื่อรับชมทั้งสองฝ่ายฆ่ากันเองอย่างสนุกสนาน

การต่อสู้ของทั้งสองฝ่าย ที่แสดงถึงความซึ่ซลาด

คุโรซาว่าถ่ายภาพยนตร์ต่อสู้จากมุมสูง ให้เห็นการต่อสู้ของทั้งสองฝ่ายแต่แทนที่จะเป็นภาพ ความรุนแรง กลับกลายเป็นการต่อสู้ที่ไม่มีฝ่ายใดทำอะไรกันเลย นอกจากการชูและวิ่งหนีอย่างซึ่ซลาด เขาก็ต้องพบความผิดหวังที่เห็นฝ่ายเซเบและฝ่ายอุชิโตะระ ขอสงบศึกกันชั่วคราวเพื่อติดตามผู้ตรวจการเมือง ที่มาตรวจตราความสงบอย่างกระหนัสนหัน เหตุการณ์ทั้งหมดไม่เป็นไปตามแผนของเขา ในระหว่างที่เมืองสงบสุขนั้น ชั้นจูโรจึงเตร็ดเตร่อยู่แถวร้านเหล้าของกอนจิ กอนจิแม้ไม่เข้าใจ การกระทำของชั้นจูโร เพราะกลัวทั้งสองฝ่ายจะมาฆ่าเขา เขากล่าวว่าตอนนี้ทั้งสองฝ่ายกำลังคิด แ่่งตัวเขา เป็นไปตามที่เขาคาดคิดไว้ ปรากฏว่าทั้ง 2 ฝ่ายต่างมาเสนอจ้างเขา และชั้นจูโรยังไม่ตกลงเรื่องค่าตัวจนกว่าผู้ตรวจการจะไปจากเมืองนี้ ทำให้กอนจิประหลาดใจเป็นอย่างยิ่ง

ฝ่ายอุชิโตะระพยายามชักจูงชั้นจูโรมาเข้าร่วมการต่อสู้จะเริ่มอีกในไม่ช้า เนื่องจากอุชิโตะระ ได้จ้างนักฆ่า 2 คน ไปฆ่าข้าราชการผู้หนึ่งในละแวกใกล้ๆ ทำให้ผู้ตรวจการรีบกลับไปทำคดี เนื่อง

จากผู้ตรวจการคนนี้ก็ทุกจริตเช่นเดียวกัน โดยเดินทางมาพักผ่อนอยู่กว่า 10 วันแล้ว เพื่อสูบเงินจากฝ่ายอุชิโตะระ ชันจูโร่ไม่พอใจการกระทำชั่วร้ายของอุชิโตะระ และยังคงไม่ตกลงเรื่องค่าตัวแก่ฝ่ายใด ต่อมาสัปเหร่อวิ่งเข้ามาแจ้งข่าวร้ายของเขาแก่กอนจิและชันจูโร่ เพราะทั้งสองฝ่ายกำลังเจรจาเล็ก ปรกกัน เนื่องจากเป็นความคิดของ "อุโนสุเกะ" (ทัตสึยา นาคาโตะ) น้องสุดท้องของอุชิโตะระ และอิโน คิจิ ที่ได้เดินทางกลับมายังเมืองนี้ เมื่อไม่มีการรบ ก็กิจการทำโรงศพคงล้มละลาย

คุโรซาว่าใช้เสียงลมกรรโชก และฝุ่นอันตลบอบอวล เผยตัว "อุโนสุเกะ" ที่มีรูปร่างบอบบาง แต่สีหน้าและท่าทางร้ายกาจอย่างยิ่ง การแต่งกายรุ่มร่ามเหมือนผู้หญิง แถมยังมีผ้าพันคอยาว ที่ทำให้ดูเหมือน"งูพิษ" ไม่มีพิษ แตกต่างจากคนอื่นที่อุโนสุเกะนอกจากจะสะพายดาบ แต่ยังมี"ปืน" อันเป็นอาวุธแบบตะวันตก ที่ชักออกมายิงระฆังบนหอคอยเล่นอย่างบ้าคลั่ง ยิ่งส่งเสริมความร้ายกาจของตัวละครตัวนี้ให้ทวีคูณ เมื่อทั้งสองฝ่ายไม่รบกัน ชันจูโร่ไม่พอใจเหตุการณ์นี้มากเลยคิดหาวิธีสร้างความขัดแย้ง ให้กับทั้งสองฝ่ายให้กลับมารบกันด้วยสติปัญญาอันเจ้าเล่ห์

การหยุดรบทำให้พวกอันธพาลตงงาน และไม่พอใจกันทั้งสองฝ่าย และโดยบังเอิญชายขี้เมา 2 คน ได้เผลอพูดเรื่องอุชิโตะระจ้วงวานตนให้ไปฆ่าเจ้าหน้าที่คนหนึ่ง ด้วยความกลัวจึงออกจากร้านไป ชันจูโร่ได้ติดตามไป ในฉากภายนอกของเมืองระยะไกล เมื่อชายขี้เมา 2 คนเดินโชนะไปยังทางซ้ายของเฟรม พลันปรากฏเงาตัวบนกำแพงขนาดใหญ่ พร้อมกับบทเพลงประจำตัวของชันจูโร่ เพื่อแทนการปรากฏตัวของเขา เขาได้บังคับให้สารภาพความจริง จึงทราบว่ทั้งสองถูกจ้างงานโดยอุชิโตะระ ให้ไปฆ่าข้าราชการผู้นั้นจริงๆ ชันจูโร่ นำทั้งสองไปขายให้ฝ่ายตรงข้าม และเสนอให้เซเบนนำมันไปส่งให้ทางการเพื่อจับอุชิโตะระ ในขณะเดียวกันชันจูโร่ก็ไปบอกข่าวแก่อุชิโตะระ ว่านักฆ่าโดนฝ่ายเซเบจับได้ อิโนคิจิและอุโนสุเกะจึงไปลักพาตัวลูกชายของเซเบ มาเป็นตัวประกันแลกเปลี่ยนโดยทันที พร้อมกับประกาศให้มาแลกตัวประกันโดยปราศจากอาวุธ

ระหว่างที่พึงพอใจกับผลงานของตนในร้านเหล้าของกอนจิ ชันจูโร่เปรยขึ้นว่า "แล้วเมืองนี้ก็ร้อนเป็นไฟ เหมือนหม้อไอน้ำ" ในระหว่างที่เขาเฝ้ามองดูการแลกตัวประกัน อุโนสุเกะยิงตัวประกันทั้งสองทิ้ง และไม่คืนลูกชายให้เซเบ ทำให้เซเบคิดแค้นโดยการลักพาตัว"นุอิ" ภรรยาลับของโตกุเอมอน (พ่อค้าสาเก) ที่ได้เอาตัว"นุอิ"ภรรยาของชาวบ้านที่ชื่อ "โคเอ" ที่เล่นพนันพนันหมดตัว มาเป็นสมบัติส่วนตัวของโตกุเอมอน ระหว่างที่ชันจูโร่เฝ้าดูเหตุการณ์แลกตัวประกันระหว่างนุอิกับลูกชายของเซเบจากในร้านกอนจิ เขาได้พบโคเอซึ่งอยู่เพียงลำพังกับลูกชาย ที่เรียกร้องหาแม่อยู่ตลอด

เวลา ทำให้ชั้นจูโรคิดว่าจะช่วยเหลือพวกเขา ชั้นจูโรจึงตัดสินใจเข้าร่วมกับอุชิโตะระโดยข้อตกลงเป็นเงิน 60 เรียว เขาหยิบเงินเพียง 30 เรียวจากเงินในถุงทั้งหมดไปก่อน โดยจะเอาส่วนที่เหลือถ้าฝ่ายอุชิโตะระชนะ แล้วเขาได้แนะนำให้อายามซึก 6 คนไปเฝ้าบ้านที่ซังนุอิไว้ เพราะเซเบต้องส่งคนมาซิงตัวเป็นแน่ ชั้นจูโรได้ชักชวนอิโนคิจิ ไปตรวจสอบทหารยามที่เฝ้าอยู่ และหลอกล่ออิโนคิจิ ให้ไปเรียกคนมาช่วยเพราะยาม 6 คนตายหมดแล้ว

เขาสร้างสถานการณ์เพื่อปั่นหัวทั้งสองฝ่าย โดยร่ายยาทั้งหมด แล้วปล่อยตัวภรรยาของโคเฮ เขาได้มอบเงินค่าจ้าง 30 เรียวให้ และสั่งให้โคเฮพาภรรยากับลูกชายหนีออกจากเมืองเร็วที่สุด ก่อนที่พวกอุชิโตะระจะมาถึงที่เกิดเหตุ เขาจัดฉากในบ้านให้ดูเหมือนมีคนหลายคนบุกเข้ามาต่อสู้กัน แล้วใส่ร้ายว่าพวกเซเบเป็นคนทำ ผลลัพธ์ต่อจากเหตุการณ์นั้นคือ อุชิโตะระสั่งให้คนไปเฝ้าโรงงานผ้าไหมของเจ้านายเซเบ ในฉากนี้ทาซาเอมอนร้องอย่างเสียขวัญ ในขณะที่เบื้องหลังเป็นอุโนสุเกะยืนหัวเราะ ท่ามกลางกลุ่มควันที่พวยพุ่งด้านหลัง รูปร่างเปลือยก็ถูกไหมขึ้นชั่วขณะหนึ่งในเฟรมร่วมกับอุโนสุเกะ บ่งบอกได้ว่าอุโนสุเกะเป็นผู้วางเพลิงนี้อย่างแน่นอน ภาพได้ตัดไปที่โรงเก็บเหล้าเซเบแก่เฒ่าโดยสั่งคนให้ไปทำลายถังเก็บสาเก ภาพของผู้คนที่วิ่งอย่างอลหม่าน รวมทั้งเซเบบนทางเดินชนาบด้วยแถวของถังไม้ที่โดนเจาะทำลาย มีเหล้าพวยพุ่งออกมาเป็นเส้นสายแนวแหงมม ยังช่วยสร้างความสับสนอลหม่านทางสายตาด้วย

ภาพตัดไปยังผลของการโต้ตอบกัน ชากปรักของเมือง และผู้คนต่างล้มตายเป็นจำนวนมาก ทว่าในที่สุดความจริงก็ถูกเปิดเผยในฉากถัดมา อุโนสุเกะเข้ามาในร้านเหล้า พร้อมกับเสียงลมพัดอีกครั้ง ก่อนที่ชั้นจูโรจะซึกดาบได้ทัน อุโนสุเกะก็คว้าดาบเอาไป และยังพบจดหมายของโคเฮที่เขียนขอบคุณชั้นจูโรด้วย ในระหว่างที่อุโนสุเกะ แกะจดหมายอ่านภาพก็ตัดไป ภาพใบหน้าอันตะบักตะบอมของชั้นจูโร ที่โดนพวกอุโนสุเกะซ้อมเอาจนปางตาย และโดนทรมานเพื่อให้บอกที่อยู่ของนุอิแกโตกุเอมอน แต่เขาก็ไม่ยอมบปริปากบอก ในที่สุดชั้นจูโรรวบรวมพลังหนีออกมาจากรังของอุชิโตะระ ในฉากนั้นนอกจากจะเห็นหน้าตาที่ไม่มีชีวิตของชั้นจูโรแล้ว ท่าทางการหนีเอาตัวรอดก็ดูน่าสมเพทเวทนาอย่างมาก ชั้นจูโรคลานหลบหนีไม่ต่างอะไรจากหนอนตัวหนึ่ง ภาพตัดไปที่ร้านเหล้าเมื่อเขาไปชมชานไปหากอนจิ และพวกของอุชิโตะระตามมาที่ร้านเหล้า เขาให้กอนจิบอกพวกอุชิโตะระว่าเขาไปเข้ากับเซเบ และแอบซ่อนอยู่หลังกองฟืนจึงหลุดรอดตายของพวกเขาอันธพาลไปได้ กอนจิได้ช่วยเขาโดยร่วมมือกับช่างทำโลงศพ ให้เขาซ่อนตัวในโลงแล้วพาออกไปนอกเมือง

ในขณะที่อุชิโตะระเผาบ้านของเซเบ และผู้คนในบ้านต่างหนีควีนออกมาภายนอก คุโรซาว่าถ่ายภาพ อุชิโตะระและอิโนคิจิโร่ฆ่าผู้คนที่ออกมาจากกลุ่มควีนอย่างโหดร้าย ทว่าเพลงที่ใช้กลับเป็นเพลงสนุกสนาน พอเหล่าเกอิชาวิ่งออกมา เพลงกลับเปลี่ยนเป็นเพลงเต้นระบำของพวกเขา ซึ่งการใช้เพลงประกอบที่สนุกสนาน ก็เพื่อเสียดสีการฆ่าคนอย่างสนุกสนานและขบขัน เหมือนเด็กเล่นโดยไม่เกรงกลัวความผิดใดใด คนที่ออกมาทำยสุดเป็นอิริน และอิโนคิจิโร่ใช้ดาบฟันอิโนเสียวชีวิต ส่วนอุโนสุเกะยิงทุกคนทิ้งรวมทั้งลูกชายของเซเบ เซเบยอมแพ้แก่อุชิโตะระ พวกอุชิโตะระได้รู้ความจริงจากเซเบว่า ชันจูโร่ไม่ได้มาอยู่ในบ้านเขาเลย จึงจับแค้นที่โดนชันจูโร่หลอก

ภายหลังจากการฟื้นตัวในศาลเจ้าบริเวณป่าช้า คุโรซาว่าเปิดภาพของใบไม้ที่ปลิวอยู่ในศาลเจ้า และมีดสั้นที่ปักลงอย่างแม่นยำถึง 2 ครั้งแสดงให้เห็นการฝึกฝนของชันจูโร่และร่างกายที่กลับเป็นปกติ สัปเหร่อมาส่งข่าวให้เข่าว่ากอนิจุกุอุชิโตะระจับตัว ในขณะที่เอาอาหารมาส่งให้เขา เพื่อล่อตัวเขาออกมาจากที่ซ่อนนั่นเอง สัปเหร่อยังนำดาบของคนตายที่เขาเก็บไว้มาให้ชันจูโร่ ภาพตัดไปยังถนนกลางเมือง ภาพขนาบด้านกลางของลูกน้องสองคนของอุชิโตะระกำลังเล่นพนัน ทางซ้ายเฟรมมีขาของคนห้อยอยู่คล้ายสภาพคนแขวนคอตาย เมื่อชันจูโร่เดินเข้ามาในอีกฝั่งหนึ่ง กล้องเคลื่อนสูงขึ้นเผยให้เห็นว่ากอนิจุกุจับแขวนอยู่นั่นเอง และยังมีชีวิตอยู่ ในขณะที่พวกลูกน้องไปตามอุโนสุเกะออกมา

การเผชิญหน้าระหว่าง "พระเอก" กับ "ปืน"

ในฉากการต่อสู้ระหว่าง 2 ฝ่าย ท่ามกลางสายลมและฝุ่นตลบเบื้องหลัง ชันจูโรไม่รีรอที่จะจัดการอุโนสุเกะก่อนใครเพื่อน เขาทราบดีว่าอุโนสุเกะมีอันตรายนที่สุด จึงเลือกจัดการมือที่จะล้มโกป็นก่อนสังหารเขาด้วยมีดสั้น และฟันด้วยดาบในจังหวะสอง ภายหลังจากนั้นก็จัดการลูกน้องที่เหลือด้วยความง่ายดาย คุโรซาวายังคงให้ความสำคัญกับการออกแบบการต่อสู้ ด้วยการถ่ายภาพแบบ Long Take ก่อนที่อุโนสุเกะจะตาย ยังร้องขอปืนจากชันจูโรโดยบอกว่าปืนไม่มีลูกแล้ว หากเขาตายโดยปราศจากปืนก็เหมือนกับตายโดยปราศจากเสื้อผ้า และอุโนพยายามจะยิงชันจูโรด้วยกระสุนอีกนัดแต่ก็สิ้นใจก่อน เผยให้เห็นคาแรคเตอร์ที่เป็นคน"เลวจัด" กระทั่งวาระสุดท้ายมาถึง

ในที่สุดคูริทั้งสองฝ่ายถูกทำลายหมดสิ้น ภาพของทาดาเอมอนที่ตีกลองสวดมนต์ จนเกิดคลื่นพลังเข้าไปฆ่าโตกุเอมอนเสียชีวิต และออกมาในสภาพคนเสียสติ บ่งบอกถึงความทึนาศของพวกคนเลว ชันจูโรบอกแก่ตำรวจที่ยังรอดชีวิตอยู่ผู้เดียว ให้ไปแขวนคอตายเสีย ก่อนที่จะเดินจากกอนจิ สัปดาห์และเมืองนี้ไป

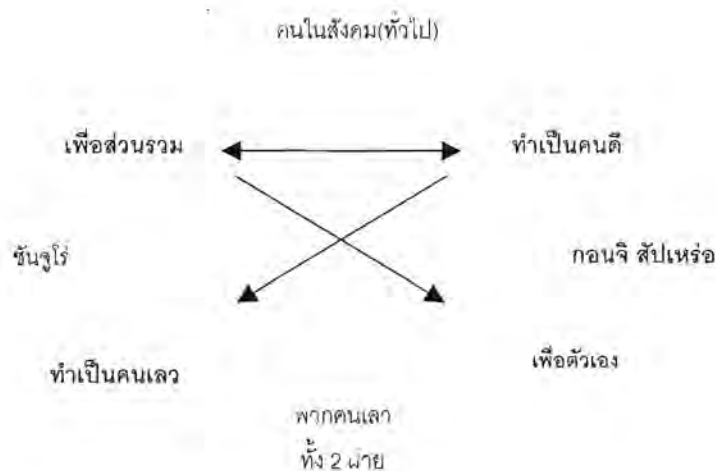
การต่อสู้ในฉากสุดท้าย ที่ใช้ภาพและเสียงของลมช่วยส่งเสริมบรรยากาศ

การถ่ายภาพโดยผู้กำกับภาพ คาซุโอะ มียากาวา มีความซัดลึก และการจัดองค์ประกอบอย่างสมดุลในขณะที่กล้องมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ในฉาก Long Take และการจัดแสงที่ให้รายละเอียดของวัตถุภายในที่ไม่มีดิสทอร์ชันเกินไป ในร้านเหล้าอันเป็นสถานที่หลักของการถ่ายทำ ความดีเด่นประการหนึ่ง คือเนื้อเรื่องเต็มไปด้วยเหตุการณ์พลิกผันตลอดเวลา (Turinig Point) ที่คาดเดาไม่ได้ สร้างความน่าติดตามตั้งแต่ต้นจนจบ ประเด็นความขัดแย้งในคุณธรรมของซามูไร ที่ต้องต่อสู้เพื่อความดีได้ โดยไม่หวังผล ถูกนำมาใช้อีกครั้งจาก Seven Samurai เหตุผลหลักของชันจูโรที่อยู่

ในเมืองนี้ก็ไม่ใช่เพื่อเงินอย่างแน่นอน แต่เพื่อสิ่งที่ตัวเองเห็นเป็นความถูกต้อง แม้วิธีการนำเสนอตัวพระเอกแตกต่างไปจากเรื่องที่ผ่านมาอย่างสิ้นเชิง คือเติมไปด้วยวิธีการ"ด้านมืด"ล้วนๆ แต่ก็เพื่อจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน คือ"การรักษาคุณธรรม"

มาซารุ ซาโต้ ได้กลายมาเป็นผู้ประพันธ์ดนตรีเจ้าประจำตั้งแต่เรื่อง Record of a Living Being แทนฟูมิโอะ ฮายาซากะ ที่เสียชีวิตด้วยวัณโรค ในปี 1955 เพลงของ Yojimbo โด่งดังมาก เพราะมันมีทั้งความตลกขบขัน และ โศกเศร้าในเวลาเดียวกัน ซึ่งมาจากบุคลิกภาพของ ชันจูโร่ โดยการแสดงของโตชิโร่ มิฟูเน่ เพลงธึมนี่ใช้ในฉากเปิดเรื่องในขณะที่ชันจูโร่ ปรากฏตัวขึ้นในหมู่บ้าน และสำหรับในฉากต่อสู้ มาซารุ ซาโต้ ได้เพิ่มเสียงเพลงธึมนี่ให้ดังขึ้นเรื่อยๆ และเพลงธึมของ "โยจิมโบ" ถูกใช้ต่อมาในภาพยนตร์ที่อาจเรียกเป็นภาคต่อ เรื่อง Sanjuro

20) Yojimbo (1961)

จากการแสดงที่ยอดเยี่ยมของโตชิโร่ มิฟูเน่ ทำให้เขาได้รับรางวัลนักแสดงนำชายยอดเยี่ยมจาก Venice Films Festival ในปี1961 มาครองโดยเอกฉันท์ กล่าวกันว่าคุโรซาวาได้รับแรงบันดาลใจมาจากภาพยนตร์ควบอยเรื่อง "Shane"(1953) ของผู้กำกับจอร์จ สตีเวน ที่ถือเป็นงานคลาสสิกของฮอลลีวู้ด ฉะนั้นถ้า "เชน" คือมือปืนผู้เก่งกาจ และส่งางามตามแบบฉบับพระเอก "ชันจูโร่" ที่รับบทโดยโตชิโร่ มิฟูเน่ ก็คือการดาราจระเรื่อง Shane ด้วยการสร้าง "เชนในฉบับล้อเลียน" และก็ไม่น่าแปลกใจ เพราะคุโรซาวาเป็นแฟนหนังควบอย และยังเป็นเพื่อนรักกับ จอห์น ฟอร์ด ผู้กำกับภาพยนตร์ควบอย

เพราะความนิยมของบท ทำให้ Yojimbo ได้ถูกดัดแปลงกลายเป็นภาพยนตร์
ความบอย "A Fistful of Dollars" ในปี 1964 โดยผู้กำกับเซอจิโอะ ลีโอเน่ ผู้สร้างต้นตำรับตระกูล
ความบอยสแปงเก็ตตี้ต่อมา และแจ้งเกิดให้กับ คลิ้นท์ อีสต์วูด ผู้รับบทบอดี้การ์ดเจ้าเล่ห์ เช่นเดียวกับ
กับมิฟูเน่ ภายหลังความสำเร็จทั่วโลกของ "A Fistful of Dollars" (1964) และล่าสุด Yojimbo ได้ถูก
นำมารีเมคอีกครั้งในชื่อเรื่อง The Last Man Standing (1996) โดยผู้กำกับ Walter Hill

Sanjuro (1962) : อปัลักษณ์อัจฉริยะที่เป็นดาบไร้ฝัก

"Sanjuro" คือการสานต่อความนิยมของคาแรคเตอร์ซามูไรพเนจรที่เก่ง กล้า และกวน ซึ่งรับบทโดย โตชิโร มิฟูเน่ ในเรื่องก่อนหน้านี้ ดังนั้นเรื่อง"ซันจูโร่" จึงเป็น"โยยิมโบ"ภาค 2 ตามความต้องการของสตูดิโอโตโฮและผู้ชมอย่างไม่ต้องสงสัย ก็เพราะว่า Yojimbo นั้นสามารถทำรายได้ อย่างล้นหลาม อันที่จริงแล้วเรื่อง Sanjuro ได้ถูกเขียนขึ้นเสร็จโดยคุโรซาวา ก่อนหน้าที่เขาจะทำ Yojimbo เสียอีก ซึ่งในแรกเริ่มตัวพระเอก"ซันจูโร่" หาใช่ซามูไรที่เก่งกาจในเพลงดาบ แต่มีมันสมอง อันหลักแหลม แต่เมื่อต้องสร้างตามรอยเรื่องก่อนหน้านี้ คาแรคเตอร์และเรื่องราวได้ถูกปรับเปลี่ยน ชัดเกล้าให้ตื่นเต้นเร้าใจยิ่งขึ้น

Sanjuro ก็คือเรื่องของ ซันจูโร่ ซามูไรไร้สังกัด ที่พเนจรเข้าไปพัวพันกับเรื่องการเมืองอันทุ จจริต และได้กลายเป็นผู้ชี้แนะซามูไรหนุ่ม 9 คน ให้ช่วยเหลือคนดีและสำเร็จโทษคนร้ายได้สำเร็จ ซึ่ง เอาเข้าจริงๆ ตัวเขานั้นแหละที่ใช้ความชาญฉลาด และมีมือดาบอันร้ายกาจ จัดการพวกผู้ร้ายเอง แทบทั้งสิ้น แล้วปล่อยให้เหล่าซามูไรหนุ่มได้แต่อ้าปากค้าง

เริ่มต้นเรื่องที่ศาลเจ้าแห่งหนึ่ง คุโรซาวาใช้การตัดภาพจากระยะไกลเข้าไปที่ศาลเจ้า เพียง 2 ครั้งแทนการประชุมภาพ กล้องก็เข้าไปภายในห้อง เหล่าซามูไรหนุ่ม 9 คน กำลังประชุมเรื่องการ ทุจริตที่เกิดขึ้นในวงราชการ ทั้งหมดพยายามหาทางจัดการกวาดล้าง โดยซามูไรหนุ่มหัวหน้ากลุ่มที่ เป็นหลานของมหาดเล็กได้เล่าว่า เมื่อได้ไต่ถามลุงของตน ก็ไม่ได้ทางออกแถมลุงยังพูดเป็นนัยๆ ว่า " ตัวเขาเองอาจจะเป็นผู้ทุจริตเองก็เป็นได้ เรื่องราวนั้นมันมีอะไรเกินกว่าจะคาดคิด" และเขาได้นำ เรื่องไปปรึกษาผู้ตรวจการเมือง ซึ่งก็ได้รับปากว่าจะช่วยเหลือ ให้ไปตามสมัครพรรคพวกมาเพื่อทำ การวางแผน ในฉากการประชุมของซามูไรหนุ่มนี้ คุโรซาวาได้วางภาพในระดับตาตามิ และจัดเรียง ตำแหน่งของซามูไรอย่างสมดุลงแบบสมมาตร (Symmetrical Balance) โดยแบ่งซ้าย-ขวา ด้านละ 4 คน ตัวผู้เล่าเรื่อง(หลานมหาดเล็ก)อยู่ตรงกลาง และทั้งหมดแต่งกายด้วย"กิโมโน"อย่างสมฐานะ เหล่านี้ก็เพื่อจูงใจสะท้อนความมีระเบียบวินัย และความสง่างามของชนชั้นซามูไรออกมา

หากแต่หลังจากที่พวกซามูไรหนุ่มหัวเราะยินดีในแผนการณ์ของตน ตัวละครตัวใหม่ได้เปิด เผยขึ้นมา จากเสียงสอดแทรกขั้ดการสนทนาของพวกเด็กหนุ่มนั้น และ"ซันจูโร่"ซามูไรขอมซ้อ(รับ บทโดย โตชิโร มิฟูเน่) ที่แอบฟังอยู่ ก็ค่อยๆ ปรากฏกายออกมาจากเงามืด คุโรซาวาใช้ภาพของมิฟู

เนที่ค่อยๆ เดินออกจากเงามืด และใช้ดนตรีประกอบที่น่ากลัวเปิดเผยตัวละครตัวนี้ ซึ่งดูจะเป็นไปในทางลบเสียมากกว่า หากแต่บทพูดจากปากของซามูไรผู้นี้ กลับขัดแย้งอย่างสิ้นเชิงกับภาพลักษณ์ของเขาเอง เขาได้เตือนชายหนุ่มเหล่านี้ว่า "ไม่ควรหลงใหลในรูปลักษณ์ภายนอก" ซึ่งหมายความว่าแท้จริงผู้ชักใยเบื้องหลังการทุจริตนั้น อาจเป็นตัวผู้ตรวจการเองที่ภายนอก ดูน่านับถือเสียมากกว่า

ซึ่งก็เป็นจริงดังที่คาด การมาประชุมนัดหมายกับผู้ตรวจการกลับกลายเป็นว่า เหล่าซามูไรหนุ่มได้ตกอยู่ในวงล้อมของทหารของผู้ตรวจการ คูโรซาวาได้ใช้ภาพจากมุมมองตัวละคร เป็นภาพเงามืด (Silhouette) ของเหล่าทหาร ที่เคลื่อนไหวอยู่ไกลทุกทิศทาง เพื่ออำพรางและสร้างความน่ากลัว ปงบอกชะตากรรมของพวกเขาซามูไรในศาลเจ้า นั้น แต่ปัญหานี้ก็ถูกแก้ไปอย่างหวุดหวิดด้วยปัญญาของ และเป็นการแสดงฝีมืออันร้ายกาจ เมื่อเขาสามารถขัดขวางไม่ให้พวกทหารเข้าไปยังศาลเจ้าได้ คูโรซาวาถ่ายฉากต่อสู้เล็กๆ นี้ด้วยภาพเกือบจะเป็นช็อตเดียว เพียงแพนกล้องตามตัวซันจูโร ที่ลำแดงเพลิงดาบอย่างคล่องแคล่ว

วิธีการจัดองค์ประกอบภาพของคูโรซาวา ที่ดูขบขัน

จากประโยคที่วิพากษ์บทสนทนาของพวกเขาซามูไรหนุ่มในฉากเปิดเรื่อง นั้นได้กลายเป็นแก่นอันสำคัญของเรื่องราวที่เหลือ ว่าด้วยการ "มีสติปัญญาใคร่ครวญ ก่อนที่จะหลงไปกับภาพลักษณ์ภายนอก อันนำมาสู่ความหายนะ" ซึ่งซามูไรหนุ่มทั้งเก้า เมื่อได้ประจักษ์เห็นแจ้งจากการหลบซ่อนดูอยู่ จึงได้ออกมาคารวะขอขอบคุณซันจูโร ซึ่งในฉากนี้เช่นเดียวกัน คูโรซาวาจัดระเบียบของพวกซามูไรหนุ่ม ให้แลดูเป็นเส้นตรง อยู่กึ่งกลางอย่างสง่างาม แต่วางตัวซันจูโรไว้ทางมุมขวาด้านบนหน้าของภาพ การจัดแสงในส่วนกลางภาพนั้นสว่างชัดเจน ส่วนตัวซันจูโรนั้นกลับดู"ตกไฟ" มีแสงเพียงบางส่วนตกกระทบเพียงครึ่งเดียว ถึงแม้การแสดงในฉากนี้จะเป็นการเชิดชูความเก่งกล้าของซามูไร

พเนจร ด้วยการใช้นิตยศัพท์ประกอบที่มีทำนองสง่างาม ทว่าการจัดองค์ประกอบภาพที่สมดุลย์แบบไม่สมมาตร (Asymmetrical Balance) ก็มีความตั้งใจที่จะบ่งบอกความแตกต่างของตัวละครอย่างเด่นชัดเป็น 2 ขั้ว ระหว่าง "ภาพลักษณ์ภายนอกที่ดี-มีระเบียบวินัย" (พวกชาмуโรหนุ่มทั้งเก้า) กับ "ภาพลักษณ์ภายนอกที่ไม่ดี-ไร้ระเบียบ"(ชันจูโร) แถมยังเป็นการเสียดสีตัวของชันจูโรด้วย ที่แม้การกระทำถึงจะดูยิ่งใหญ่เพียงใด แต่ภาพก็ไม่ได้แสดงความยกย่องเกินเลยไปกว่าบุคลิกและภาพลักษณ์ภายนอกของเขา

อีกครั้งหนึ่ง เมื่อชาмуโรพเนจรจะจากไป กล้องได้ถ่ายภาพในระดับต่ำในระยะไกล เห็นเหล่าชาмуโรหนุ่มค้อมคาราวะอีกครั้ง ในส่วนหน้าของภาพด้านขวาเป็นภาพเงามืด (Silhouette) ในระยะใกล้ของเท้าของชาмуโรพเนจร ที่มีขนาดใหญ่มากกว่าตัวชาмуโรหนุ่มเหล่านั้น ซึ่งในข้อนี้เป็นการเน้นถึงความยิ่งใหญ่ของตัวละครตัวนี้อีกครั้ง แต่ภาพที่ปรากฏก็ไม่ได้เียนย่อไปมากกว่าที่ผ่านมาเลย

ด้วยรูปลักษณ์ภายนอกที่ออกแบบมา ตัวมิฟูเนนั้น ก็ไม่ได้ต่างไปจากตัว"ควาบาตะ" ในเรื่อง "โยยิมโบ" เสียเท่าไร ทรงผมที่ยาวกระเซอะกระเซิง ไว้หนวดเครารกรูกรัง เสื้อผ้าขอมซอสีพื้นเข้ม การวางท่าทางก็ขาดความสง่างามและเป็นระเบียบ ไร้เงินและอดอยาก เป็นรูปลักษณ์ชาмуโรที่ต่อต้านเกียรติภูมิอันสง่างามอย่างชาмуโรในอุดมคติ ที่คุโรซาว่าให้พวกเด็กหนุ่มเป็น

ตัวละครอีกตัวหนึ่งที่สร้างขึ้นมาให้เป็น"คู่ตรงข้าม"กับพระเอกของเรื่อง คือ "เฮนเบ มุโรตะ" (ทัตสุยา นาคาโด) ชาмуโรชั่วร้ายในสังกัดของผู้ตรวจการ เป็นผู้บัญชากองทหารไปล้อมจับพวกชาмуโรหนุ่มทั้งเก้า ซึ่งผู้ชมได้รับรู้ถึงความร้ายกาจของเขา และน้ำหนักที่เท่าเทียมกับตัวพระเอกอย่างเด่นชัด เมื่อกองพวกทหารไม่สามารถทำอะไรชันจูโรได้ มุโรตะก็สั่งพวกทหารให้หยุดเนื่องจากรู้เท่าทันและตระหนักในฝีมือของชันจูโร ก่อนจากไปมุโรตะได้ชักชวนชันจูโรไปทำงานด้วย แต่ทว่าชันจูโรได้ตัดสินใจหันหลังกลับ เข้าร่วมกับชาмуโรหนุ่มทั้งเก้า เพื่อไปช่วยเหลื่อมหาเด็กที่กำลังตกอยู่ในอันตราย ทั้ง 10 คนได้ลอบเข้าไปยังบ้านของมหาตเล็ก ซึ่งในฉากนี้คุโรซาว่าได้เสียดสีท่าทางของเหล่าชาмуโรที่ติดตามหลังชันจูโร เรียงเป็นเส้นตรง ด้วยดนตรีประกอบที่มีเสียงขบขัน จนชันจูโร อดที่จะรำคาญไม่ได้และกล่าวออกมาว่า "พวกเจ้าเลิกทำตัวเป็นตะขาบเช่นนี้ได้แล้ว" ซึ่งดนตรีประกอบอันขบขันถูกใช้ เช่นเดียวกันในตอนที่พวกชาмуโรหนุ่มโผล่ออกมาจากที่ซ่อนในศาลเจ้าต้นเรื่อง

ด้วยความบังเอิญสาวใช้ได้มาพบกับพวกซามูไรโดยบังเอิญ ชันจูโรได้วางแผนให้สาวใช้ผู้นี้ กลับไปอมเหล้าพวกทหารยาม ก่อนจะบุกไปช่วยท่านผู้หญิงและบุตรสาวออกมา หลบซ่อนที่โรงนา เมื่อชันจูโรจะฆ่ายามที่ถูกจับมาด้วย ท่านผู้หญิงก็ร้องขอชีวิตไว้ และเขาก็ได้รับคำสอนจากท่านผู้หญิงภรรยาของมหาตเล็กว่า "เขาเปรียบเสมือนดาบที่ดี คมกริบ ทว่าไร้ฝัก ซึ่งดาบที่ดีนั้นควรอยู่แต่ในฝัก ไม่ควรจะถูกชักออกมา" ซึ่งประโยคนี้ถือได้ว่า มันคือแก่นของเรื่อง(Theme) อีกอันหนึ่ง เช่นเดียวกับ ประโยคที่เขาเตือนสติซามูไรหนุ่มที่ศาลเจ้าตอนต้นเรื่อง และแก่นเรื่องอันนี้จะได้ถูกเน้นย้ำอีกครั้งในฉากสุดท้ายของเรื่อง

หลังจากที่พวกฝ่ายดีทั้งหมด ได้ย้ายไปยังบ้านของซามูไรคนหนึ่ง ที่อยู่ติดกับบ้านของข้าราชการทุจริตรายหนึ่งที่อยู่เบื้องหลัง ชื่อ"คูโรฟุจิ"(รับบทโดย ทากาชิ คิมูระ) ซึ่งภายหลังจากนวิธิการเล่าเรื่องก็แทบจะเป็นการตัดสลับระหว่าง ฉากของพระเอกกับฉากของผู้ร้าย แบบฉากต่อฉาก เพื่อเล่าเรื่องการชิงไหวชิงพริบของทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นความลุ่มลึกของบทที่ดูจะได้เปรียบกว่าเรื่อง Yojimbo เสียอีก

ในความเป็นจริงต้องถือว่าทั้งสองเรื่องนี้ คือภาพยนตร์คนละเรื่องกัน แต่ด้วยบุคลิกและรูปลักษณ์ ที่มีฟูเน ถ่ายทอดออกมา ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่ามีความคล้ายคลึงกัน แถมชื่อต้นก็ยังเป็นชื่อเดียวกันเสียอีก นั่นคือ "ชันจูโร" ที่แปลว่า "อายุ 30 ปี" ใน Yojimbo เขามองไปที่ไร่มีลเบอร์รี่ แล้วบอกว่า เขาชื่อ "ควาบาตะ"(ไร่มีลเบอร์รี่) พอในเรื่องนี้ เขามองไปที่สวนเห็นดอกแต้ฮวย ก็เลยบอกท่านผู้หญิงว่า ชื่อ"ชีบากิ" (ดอกแต้ฮวย หรือดอกคาเมเลีย)

ที่มาของชื่อได้มาจากต้นไม้อยู่ใกล้ตัวของชันจูโร

ในการจัดองค์ประกอบภาพในฉากระหว่างบ้านของพวกซันจูโร กับบ้านของพวกผู้ร้าย(คูโรฟูจิ) ที่อยู่ติดกันนั้น ดูแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง จะเห็นว่าฝั่งของผู้ร้ายจะหารีอวางแผนกันในห้องแคบๆ ขนาดภาพก็คับแคบตามไป เพื่อสร้างจุดสนใจ (Focus) ไปที่เรื่องราวอันเป็นเรื่องความลับและซิวร้าย เมื่อมูโรตะเข้ามารายงานข่าว ก็ใช้เพียงช่องลับที่เป็นประตูบานเลื่อนขนาดเล็ก ในการรายงานความเป็นไป การถ่ายภาพด้วยความคับแคบและการออกแบบประตูขนาดเล็กนั้นจึงเป็นส่วนที่เป็นนัยเพื่อปกป้องถึงความลับอย่างแน่แท้

ส่วนบ้านของพวกซามูไรหนุ่มนั้น ใช้ขนาดภาพระยะกลางเกือบระยะไกล-สุภมารณเห็นห้องได้กว้างขวาง ประตูเลื่อนบานใหญ่ก็นั้นเปิดโล่งออกไปเห็นสวนภายนอก (สวนแต่ช่วยนั่นเอง) การใช้ขนาดภาพมุกกว้าง นอกจากเพื่อเก็บภาพตัวละครที่มากมายแล้ว ยังบ่งบอกวิธีการวางแผนของฝ่ายพระเอกด้วย ที่แสดงออกอย่างเปิดเผยเต็มที่ โดยเฉพาะการแสดงอารมณ์กราดเกรี้ยวใส่กันระหว่างพวกซามูไรหนุ่มกับซันจูโร ที่ขัดแย้งไม่ลงรอยในการวางแผนอยู่ตลอดเวลา การโต้เถียงกันเองของซามูไรหนุ่มที่แบ่งเป็น 2 ฝ่าย ด้วยเสียงอันดัง ในฉากที่ซันจูโรตัดสินใจไปทำงานกับมูโรตะเพื่อไปสอดแนม นั้นแสดงถึงความอ่อนด้อยประสบการณ์และการเข้าถึงวิถีซามูไรที่แท้จริง จนผู้หญิงตัวเล็กๆ ทั้งสองต้องออกมาถามว่า "เหตุใด (ซามูไรอย่างท่าน) ต้องตะโกนด้วยเสียงอันดังด้วยเล่า"

วิธีการจัดองค์ประกอบภาพของคุโรซาวา เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกของตัวละคร

นั่นคือสิ่งที่คุโรซาวาต้องการเสียดสี การยึดมั่นในวิถีของบูชิโดจากภายนอก ของพวกเด็กหนุ่ม หรือเป็นเพียงซามูไรก็เพียงภายนอก ขาดการเข้าถึงเนื้อใน สืบเกิดจากการวางคาแรคเตอร์ตัวละครให้ขัดแย้งระหว่างภายในกับภายนอก พวกซามูไรหนุ่มที่เป็นซามูไรสังกัดในตระกูลสูงส่ง แต่

ใจร้อน วู่วาม ขาดปัญญาและมีมือ กับตัว"ชันจูโร" ซามูไรพเนจรซอมซ่อ ที่เก่งในเพลงดาบและการวางแผน อีกประการหนึ่งที่คุโรซาว่าสอดแทรกเข้ามาเพื่อเสียดสีพวกซามูไร คือผู้หญิง และทหารยามที่ถูกจับมา ที่ดูเป็นชนชั้นที่ต่ำต้อยและไม่เกี่ยวข้องกับซามูไร แต่กลับแสดงความคิดเห็นได้อย่างสุขุม เฉลียวฉลาด มากกว่าพวกซามูไรเองเสียอีก

ในฉากภายหลังจากชันจูโร โดนมุโรตะจับได้ว่าเป็นฝ่ายตรงข้าม และใช้สติปัญญาเอาตัวรอดจากพันธนาการ ส่งสัญญาณเรียกพวกซามูไรหนุ่มมาช่วยมหาดเล็กได้สำเร็จ เขาก็ออกเดินทางต่อไป โดยไม่หวังลาภยศชื่อเสียง ในฉากสุดท้ายเขาต้องประมือกับมุโรตะ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้เขาจะตระหนักในคำพูดของท่านผู้หญิงอย่างถ่องแท้ก็ตาม ในฉากสุดท้ายผู้ชมจะเห็นว่า เขาต้องจำใจที่จะต้องปลิดชีวิต "ดาบเปลือยที่ไร้ฝัก" อย่างมุโรตะ คุโรซาว่าได้นั้นให้เห็นถึงความรุนแรงอย่างที่สุดของการต่อสู้ในวิถีซามูไร ก่อนการชักดาบออกจากฝักเพื่อล่าแดงเพลงดาบ ได้ตั้งกล้องนิ่งๆ ไว้ในเวลานาน ท่ามกลางเสียงลมกรรโชกเพียงสิ่งเดียว ตัวละครทั้งสองอยู่กันคนละมุมของภาพ ระหว่างกลางเป็นพวกซามูไรหนุ่มทั้งเก้า เมื่อดาบออกจากฝักก็เพียงครั้งเดียวเท่านั้น เลือดก็พวยพุ่งออกมาจากลำคอของมุโรตะอย่างไม่ขาดสาย ซึ่งถือเป็นฉากที่มีความรุนแรงที่สุดของเขาก็ว่าได้

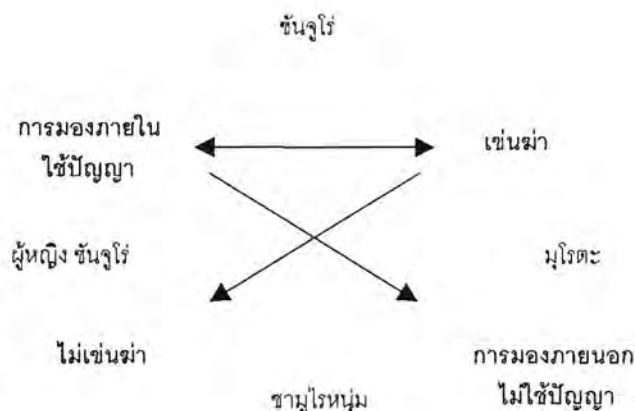

วิธีการแสดงออกถึงความรุนแรง ในฉากสุดท้ายของเรื่อง

ชันจูโร ได้พวกซามูไรหนุ่มกลับไปอย่างไม่มีเยติ แถมยังกำชับให้พวกเขา เป็นดาบที่อยู่ในฝัก อย่างไม่ให้ได้รับบทเรียนมา และในฉากที่พวกซามูไรหนุ่ม พร้อมใจกันล้อมครวระชันจูโรอีกครั้ง คุโรซาว่ายังคงไม่เียนยอตัวเขาอย่างยิ่งใหญ่ ด้วยการจัดองค์ประกอบภาพอย่างเดิมๆ แม้กระทั่งวาระสุดท้ายของเรื่องมาถึง

สำหรับ มาซารุ ซาโต้ ได้นำธีมของ Yojimbo กลับมาใช้ในเรื่องนี้ แต่ในปริมาณไม่มากนัก สำหรับภาพยนตร์ Epic ส่วนใหญ่ของคุโรซาวามักใช้เพลงพื้นฟาร์ (fanfare) สำหรับเรื่องนี้ก็จะได้ยินในฉากต่อสู้ตอนจบเท่านั้น

21) Sanjuro (1962)

Sanjuro ได้ใช้การจัดองค์ประกอบภาพที่มีความโดดเด่น เป็นส่วนช่วยให้เข้าถึงตัวแก่นของเรื่องทีกล่าวมา ด้วยการจัดวางตำแหน่งของตัวละครหลายๆ ตัว โดยเฉพาะตัวซันจูโร่กับตัวละครอื่นๆ คุโรซาวาจะจัดวางตัวพระเอกของเรื่องไว้ที่ระยะหน้า (Foreground) ไม่ทางซ้ายก็ทางขวาของภาพ ผลก็คือ ผู้ชมจะตระหนักถึงความสำคัญของตัวละครตัวนี้ เนื่องจากมีขนาดใหญ่กว่าตัวละครอื่นๆ ที่อยู่ในระยะกลาง (Middleground) แม้จะอยู่ในตำแหน่ง ทิศทางและท่าทางที่ขัดแย้งกับตัวละครตัวอื่นก็ตาม ซึ่งเป็นส่วนเสริมให้ผู้ชมได้ตระหนักถึงความขัดแย้งที่ก่อเกิดดูลงภาพนี้

High and Low (1963) : ความตกต่ำของศีลธรรมบนจุดสูงสุด

เรื่องราวของ High and Low นั้นมีความเป็นภาพยนตร์คลาสสิก ในฐานะภาพยนตร์สืบสวนสอบสวนชั้นดี ที่สร้างความตื่นเต้นเร้าใจ และในขณะเดียวกันมันยังทำหน้าที่ตรวจสอบ "ศีลธรรม" ของมนุษย์อีกด้วย ซึ่งเป็นหน้าที่หลักประการหนึ่งของคูโรซาวะว่า ในเรื่องการตั้งชื่อในภาษาญี่ปุ่นว่า "Tengoku to Jigoku" (แปลได้ว่า Haven and Hell) ดูจะสื่อความหมายได้ชัดเจน และแฝงนัยยะได้ตรงตามเนื้อเรื่อง ที่สะท้อนความเหลื่อมล้ำต่ำสูงของชนชั้น ที่มีความชั่วร้ายไม่แตกต่างกัน บทภาพยนตร์ได้นำมาจากเรื่อง King Ransom ของเอ็ดเวิร์ด แม็กเบน และเป็นเรื่องราวอาชญากรรมที่ดีแผ่ด้านมืดเช่นเดียวกับผู้กำกับ Alfred Hitchcock

ภายหลังจากภาพไตเติ้ล ซีควอนซ์ที่ถ่ายภาพมุมสูงแสดงบรรยากาศของเมืองโยโกฮาม่า อันแออัด ที่คลอเพลงประกอบที่โหยหวนด้วยเสียงประสานแบบโอเปร่า เรื่องเปิดภายในห้องขนาดใหญ่ที่ประกอบไปด้วยหน้าต่างกระจกบานเลื่อนขนาดใหญ่ มองเห็นทิวทัศน์ของเมืองเบื้องล่าง ด้วยการสนทนาระหว่างผู้ถือหุ้นในโรงงานอุตสาหกรรมรองเท้าเนชั่นแนล ชูส์ "คินโก กอนโด" (โตชิโร่ มิฟูเน่) หนึ่งในผู้บริหารฝ่ายผลิตและผู้ถือหุ้น กำลังถูกผู้ร่วมงานอีก 3 คนหวานล้อมให้ร่วมหัวกันโหวตประธานบริษัทออก ด้วยเหตุผลทางยอดขายที่ตกต่ำ และรูปแบบของรองเท้าสตรีที่โบราณล้าสมัย หน้าซ้ายยังทนทานเกินไปด้วย ทั้งสามให้เหตุผลว่ารองเท้าเป็นเรื่องของแฟชั่น ควรจะมีต้นทุนต่ำ ราคาถูก และอายุการใช้งานน้อย เพื่อให้คนซื้อมากขึ้น แต่กอนโดไม่เห็นด้วยกับทั้งสาม เขาอธิบายให้ฟังว่าหากเราจะลดต้นทุนเพื่อทำรองเท้าที่ไม่มีคุณภาพขึ้นมา เท่ากับเป็นการทำลายชื่อเสียงของบริษัท เขาไม่ยินยอมที่จะร่วมมือกับอีก 3 คนเพื่อโหวตไล่ประธานคนเก่าออก ทำให้ทั้งสามโกรธมากและกล่าวว่าในการประชุมคราวหน้า พวกเขาจะร่วมมือกับประธานไล่เขาออกไปแทนก่อนที่จะออกไป และยังชักจูงให้เลขาของกอนโด "คาวานิชิ" (ทตสึยา มิฮาชิ) ให้ทรยศต่อกอนโด

ในช่วงแรกของเรื่องซึ่งเป็นการถ่ายทำในแบบ Long Take ทั้งสิ้น ผู้ชมได้รับรู้ความตรงไปตรงมาของกอนโด และความรักต่อโรงงานแห่งนี้ เพราะเขาทำงานมาตั้งแต่อายุ 16 จบจนล่วงเลยมา 30 ปีแล้ว และได้เผยตัวตนที่แท้จริงออกมาว่า เขากำลังจะถือหุ้นของบริษัทเพิ่มในคืนนี้ ซึ่งจะทำให้เขามีหุ้นมากกว่า ทั้งสามคนรวมกับประธานบริษัทเสียอีก และเขาจะไล่สามคนนั้นออกไปและเป็นเจ้าของบริษัทเพื่อจะได้ทำรองเท้าในแบบอย่างของเขา ซึ่งแสดงถึงตัวตนในด้านมืดของเขา ซึ่งขัดแย้งกับการกระทำเมื่อครู่ เมื่อ "จุน" ลูกชายของเขา วิ่งเล่นเข้ามาในห้องพร้อมกับการเล่นเป็น

ตำรวจ ทำท่ายิง "ซินอิจิ" ลูกชายวัยเดียวกันของคนขับรถของเขา จน "เรโกะ" (เคียวโกะ คาวากะ) ผู้เป็นภรรยาเตือนเขาว่า ลูกได้รับการปลูกฝังความรุนแรงจากเขา สิ่งที่สนับสนุนความชั่วร้ายในตัวเขาได้ดีอีกประการ เมื่อจนเปลี่ยนชุดความอยสลับบทบาทในการเล่นตำรวจจับผู้ร้ายกับซินอิจิ เมื่อเห็นลูกเปลี่ยนมาเล่นเป็นผู้ร้าย เขากลับสั่งสอนว่า "จน ลูกเป็นผู้ร้ายแล้วไม่ต้องหนีตำรวจ ให้หาที่ซ่อนแล้วซุ่มโจมตีตำรวจ เข้าใจไหม" การสั่งสอนลูกเช่นนี้เพื่อต้องการให้ทุกคนรู้ว่าในโลกความเป็นจริงแล้ว "หากเราไม่โจมตีเขา เขาก็จะโจมตีเรา" ที่เขาต้องทำเพียงเพราะเขารักงานทำรองเท้าของเขา จนเรโกะกล่าวเตือนอีกครั้ง ด้วยความเป็นห่วงว่า "การได้มาซึ่งความสำเร็จ ไม่คุ้มกับการสูญเสียมนุษยธรรมไป"

ภายหลังจากการมอบหมายคาวานิชิ ให้นำเช็ด 50 ล้านเยน ขึ้นเครื่องบินไปโอซาก้าคืนนี้ โทรศัพท์ลี้กลับก็ดังขึ้นบอกว่าลูกชายของเขาโดนจับตัวไปให้นำเงินสด 30 ล้านเยนมาแลกตัวคืน และห้ามแจ้งตำรวจโดยเด็ดขาด แต่ทว่าจนก็กลับเข้ามาในห้อง ท่ามกลางความโล่งอกของกอนโด แต่ซินอิจิลับหายไป จึงสงสัยว่าโจรต้องจับตัวผิดไปแน่นอน เนื่องจากทั้งเด็กสองมีหน้าตาคล้ายๆ กัน กอนโดจึงโทรแจ้งตำรวจทันทีเมื่อรู้ว่าลูกชายของตนไม่โดนจับ และคิดว่าหากโจรรู้ว่าผิดตัวก็คงปล่อยเด็กออกมา

ภาพการดักฟังทางโทรศัพท์ของตำรวจ

ตำรวจมาถึงในเวลาค่ำ ภายใต้งานนำของสารวัตรฝ่ายสืบสวน "โตคุระ" (ทัตสุยา นาคาโด) ให้กอนโดร่วมมือต่างๆ กับเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ปิดม่านเพื่อไม่ให้โจรรู้ว่ามิดำรวจอยู่ในบ้าน ซึ่งโตคุระสันนิษฐานว่า โจรลักพาตัวมองเห็นห้องกอนโดจากกล้องส่องทางไกล พร้อมกับติดเครื่องดักฟังที่โทรศัพท์เพื่อรอให้โจรติดต่อกลับมา เมื่อโจรรู้ตัวว่าจับไปผิดตัวได้โทรมาขู่เอาเงินจากเขาอยู่เช่นเดิม

โดยผู้จะฆ่าเด็กหากเขาไม่ยอมจ่ายเงิน ทำให้กอนโดตกในสถานการณ์ที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออก เพราะเขาต้องช่วยลูกคนอื่น โดยอาจสูญเสียทรัพย์สินจนสิ้นเนื้อประดาตัว เขาได้กลั้วว่าจะไม่มีทางจ่ายเงินเด็ดขาด เพราะรู้สึกหัวใจคนนี้ต้องการกลืนแก๊สของเขาให้กลายเป็นคนโง่คนหนึ่ง ในขณะที่ "โอกิ" คนขับรถของเขาแม้จะอ่อนนวยเพียงใดเขาก็ยังไม่ช่วย เพราะนั่นหมายถึงอนาคตของเขาและครอบครัวทั้งหมด ที่ฝากไว้กับการซื้อหุ้นในคืนนี้ ภรรยาของเขาบอกว่าต้องช่วยซินอิจิ เพราะต้องรับเคราะห์แทนจุน ในขณะที่คาวานิชิตั้งแสดงออกอย่างไร้ความเมตตา ขัดขวางทุกคนที่พยายามขอให้เขานำเงินไปให้โจร ด้วยความสับสนและลังเลของกอนโดเป็นผลให้ เขาเลื่อนการซื้อหุ้นเป็นวันรุ่งขึ้น

ในวันรุ่งขึ้นเขาได้ตัดสินใจอย่างเด็ดขาดว่า จะไม่ยอมช่วยเด็กเป็นอันขาด และมอบเช็คให้คาวานิชิต แต่เขาปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่าถ้าเด็กตาย ทุกคนจะเกลียดเขาในที่สุด กอนโดสงสัยว่าทำไมคาวานิชิตถึงเปลี่ยนเป็นคนละคน ในขณะที่เมื่อคืนคาวานิชิตพยายามดึงดันจะเอาเช็คไปโอซาก้าให้ทันเวลา เขาสงสัยว่าคาวานิชิตไปเข้าร่วมกับหุ้นส่วนที่เหลือ และคาวานิชิตก็เผยธาตุแท้ออกมาว่า เขาขายความลับทุกอย่างให้อีกฝ่ายจริง เพราะเขาเห็นในความไม่เด็ดขาด แบบนักธุรกิจในตัวกอนโด กอนโดจึงไล่คาวานิชิตออกไป เมื่อโจรลักพาตัวโทรมาอีกครั้ง เขาตกลงกับโจรว่าจะจ่ายค่าไถ่ในที่สุด

บทสนทนาระหว่างโจรดูเหมือนเป็นการให้รายละเอียดในบางมิติของลักษณะตัวละคร โจรได้กล่าวว่า " แกอยู่บนเขา มีเครื่องปรับอากาศเย็นสบาย แต่ข้างล่างนี้ร้อนราวกับอยู่ในนรก" เป็นการกระทบกระเทียบ และเปรียบเปรยเป็นรูปธรรมชัดเจน เมื่อภาพที่เห็นเกือบตลอดเวลา นั้นคือภาพภายในห้องของคฤหาสน์ของกอนโด ที่มองเห็นทิวทัศน์ของเมืองภายนอก จากที่ตั้งเนินเขาสูงเปรียบเสมือนมุมมองจาก "สรวงสวรรค์" ดีดีนี่เอง ในขณะที่การกระทำของเขาในช่วงแรก นั้นสื่อแววร้ายกาจเหมือนอยู่ใน "นรก" เบื้องล่างเช่นเดียวกับโจรเรียกค่าไถ่ รวมถึงการออกแบบภายในห้องของกอนโด ล้วนมีสีขาว (หากเราพิจารณาว่าสีในภาพยนตร์ มีเพียงสีขาวและสีดำ) รวมทั้งการแต่งกายของเขา ภรรยา คนรอบข้างทั้งหมดด้วย ย่อมแสดงถึงลักษณะที่เป็น "สรวงสวรรค์" อย่างแท้จริง

ในคืนก่อนการส่งเงินค่าไถ่ ตำรวจต่างช่วยกันจดหมายเลขธนบัตรใบละ 1,000 เยน ให้มากที่สุดเพื่อจะสามารถตรวจสอบได้ ถ้าหากมีการนำเงินไปใช้ และกอนโดได้ช่วยตำรวจ ทำที่ซ่อนสาร

เคมีพิเศษในกระเป๋าสีเงิน 30 ล้านบาท ซึ่งจะส่งสัญญาณออกมาได้เมื่อโจรเอากระเป๋าไปทำลาย เขาได้จัดวิชาความรู้การตัดเย็บกระเป๋าในอดีตมาใช้ เพื่อช่วยเหลือชินอิจิ เขากล่าวว่า "เมื่อก่อนคนทำรองเท้าทำกระเป๋าด้วย ผมไม่นึกเลยว่าสิ่งที่ผมเคยทำในอดีต จะกลับมามีประโยชน์อีกครั้ง" คำพูดเหล่านั้นบ่งบอกถึงความเปลี่ยนแปลง และความมีมนุษยธรรมที่เต็มเปี่ยมในตัวเขาที่กลับคืนมาในที่สุด

ในวันรุ่งขึ้นก่อนโดต้องส่งมอบเงินบนรถไฟ แต่ตำรวจทั้งหมดพบว่าชินอิจิไม่อยู่บนรถไฟขบวนนี้ จากการส่งมอบค่าไถ่นั้น เปี่ยมไปด้วยรายละเอียดที่ชาญฉลาดของแผนการของโจรที่ค่อยๆ เผยออกมา และความตื่นเต้นเร้าใจตามแบบภาพยนตร์สืบสวนสอบสวน กอนโดและตำรวจไม่สามารถจับคนร้ายได้ เนื่องจากต้องส่งมอบเงินทางหน้าต่างรถไฟขณะวิ่งข้ามสะพาน และไม่สามารถหยุดรถไฟได้ เพราะโจรอาจจะฆ่าเด็ก ในที่สุดกอนโดก็พบชินอิจิ เขาวิ่งเข้าไปสวมกอดชินอิจิ ด้วยความเป็นห่วง ในขณะที่โจรลอยนวลไปได้

ภาพการส่งเงินแลกตัวประกันบนรถไฟ

ภาพยนตร์ได้ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งนำคอนโดมาพบกับชินอิจิ ซึ่งถือเป็นความยาวเกือบครึ่งหนึ่งของภาพยนตร์ที่เปี่ยมไปด้วยความตื่นเต้นเร้าใจ โดยเกือบจะเป็นการถ่ายทำในห้องของคอนโดเพียงสถานที่เดียว เว้นแต่เพียงฉากการส่งเงินบนรถไฟเท่านั้น ซึ่งการถ่ายทอมีความใกล้เคียงละครเวทีอย่างมาก ต้องอาศัยการจัดวางองค์ประกอบหรือ"ตัวละคร" ที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาในฉาก เพื่อสร้างความเคลื่อนไหวของภาพ แม้จะเป็นการถ่ายทำแบบ Long Take โดยส่วนใหญ่ ซึ่งนับเป็นการทำงานอันพิถีพิถันของคุโรซาวา ที่นับได้ว่าเป็นงานระดับมาสเตอร์พีซ เช่นเดียวกับ ฉากแต่งงานเปิดเรื่องใน "The Bad Sleep Well"

ภายหลังจากการสูญเสียเงินไปให้โจรแล้ว ภาพยนตร์ในช่วงหลังอีกครั้งหนึ่ง เป็นการแสดงรายละเอียด วิธีการแกะรอยของกลุ่มตำรวจอย่างน่าตื่นตาและสมจริง คุโรซาวาได้ให้รายละเอียดของตำรวจหลายๆ คนอย่างมีเอกลักษณ์และน่าจดจำ ได้แก่ "อาราอิ" (โค คิมูระ) ที่เคยได้รับบทบาทเป็น"คัตสึชิโร่" ซามูไรหนุ่มใน Seven Samurai ได้เป็นผู้ช่วยของโตกุระ ร่วมกับ"บอส"(เคนจิโร่ อิชิยาม่า) ในการแกะรอยโจรลักพาตัวรายนี้ พร้อมกับนักสืบอีกหลายๆ คน ซึ่งดูจะคล้ายการจับคู่ของมิฟูเน่ กับคิมูระในอดีตอยู่ไม่น้อยใน Stray Dog (1949) ในฉากการประชุมรายงานการสืบหาร่องรอย คุโรซาวาใช้การตัดสลับ(Cross Cut) ภาพการทำงานสืบหาร่องรอยในกลุ่มต่างๆ กับภาพการรายงานร่วมกันในห้อง โดยมีบทรับเชิญเล็กๆ ของ ชิซุมุ ฟุจิตะ และทาคาชิ ชิโมะ ในบทบาทหัวหน้าตำรวจ ซึ่งแสดงให้เห็นความมีเอกภาพ ในการทำงานเป็นทีมของตำรวจได้อย่างวิเศษ

การติดตามหาคนร้ายท่ามกลางอากาศร้อนรุ่มในโยโกฮาม่า ตลอดทั้งครึ่งหลังนี้ชวนให้นึกถึง Montage Sequences ของฉากตามหาคนร้ายของมิฟูเน่ ในโตเกียวในเรื่อง Stray Dog (1949) ซึ่ง"ความร้อน" นี้แสดงออกโดยการใช้พัดของตัวละคร และเสื้อผ้าที่เปียกชุ่มด้วยเหงื่อ (ซึ่งการใช้พัดนี้เริ่มมีมาตั้งแต่ Sanshiro Sugata (1943) แล้ว) ภาพยนตร์ได้เผยตัวคนร้ายตั้งแต่ต้นครึ่งหลัง พร้อมกับการแกะรอยของตำรวจกลุ่มแรก ด้วยภาพเบื้องหลังของชายหนุ่มที่อำพรางใบหน้าด้วยแว่นตาดำ ที่รับบทโดยชิโตมุ ยามาซากิ ฝ้าติดตามข่าวความคืบหน้าจากหนังสือพิมพ์ ซึ่งทำให้เขาผิดหวังเมื่อคอนโดที่กำลังสูญเสียหน้าที่การงาน กลับเรียกความสงสารจากประชาชนทั่วไป จนเป็นประเด็นระดับชาติ และคุโรซาวาใช้เพลงคลาสสิกเพื่อบ่งบอกการปรากฏตัวของตัวนี้

ระหว่างการศึกษาตัวคนร้ายของตำรวจ ชินอิจิได้วาดสถานที่ ซึ่งเขาเห็นจากบ้านที่เขาโดนจับ เป็นเบาะแสสำคัญที่พาให้เจอกับชินอิจิ ที่ขับรถออกตามหาสถานที่นั้น มาเจอกับบอสและอา

ราอิ พบบ้านเช่าของชายหญิงที่เป็นผู้สมรู้ร่วมคิด แต่ทว่าทั้งสองเสียชีวิตด้วยการเสพยาเฮโรอีน ตำรวจจึงได้เบาะสำคัญชิ้นแรก และตั้งสมมติฐานว่าโจรได้ปิดปากทั้งสอง โดยให้เฮโรอีนที่บริสุทธิ์กว่าปรกติเพื่อฆ่าทั้งสอง ในขณะที่โจรยังไม่รู้ตำรวจได้ปลอมจดหมายของคนติดยาทั้งสอง เพื่อล่อโจรออกมา โดยขอความร่วมมือกับนักข่าวให้ลงข่าวว่า ได้พบธนบัตรที่จดหมายเลขแล้ว รวมทั้งลงภาพกระเป๋าดำเดินทางของกอนโด ทำให้โจรนำกระเป๋ามาแลกทำลาย ควันสัญญาณสีชมพูได้ปรากฏขึ้น ซึ่งเป็นช่วงเดียวของภาพยนตร์ที่มีการย้อนสปีล์ม

โตกูระและพรรคพวกได้นำเงินของชายหญิงที่ติดยา มาคืนกอนโดในเบื้องต้น และสามารถพบคนร้ายจากเบาะแสของคนเผาขยะ และรูปร่างลักษณะสำคัญของคนร้ายของชินอิจิ ซึ่งคนร้ายคือ "กินจิโร่ ทาเคอุชิ" แพทย์ฝึกหัดที่รับชายหญิง 2 คนมาบำบัดการติดยา ตำรวจจึงส่งจดหมายปลอมไปให้เพื่อล่อทาเคอุชิให้ถูกจับกุม ขณะไปฆ่าผู้สมรู้ร่วมคิดทั้งสองอีกครั้ง เพื่อรับโทษสูงสุดคือประหารชีวิต

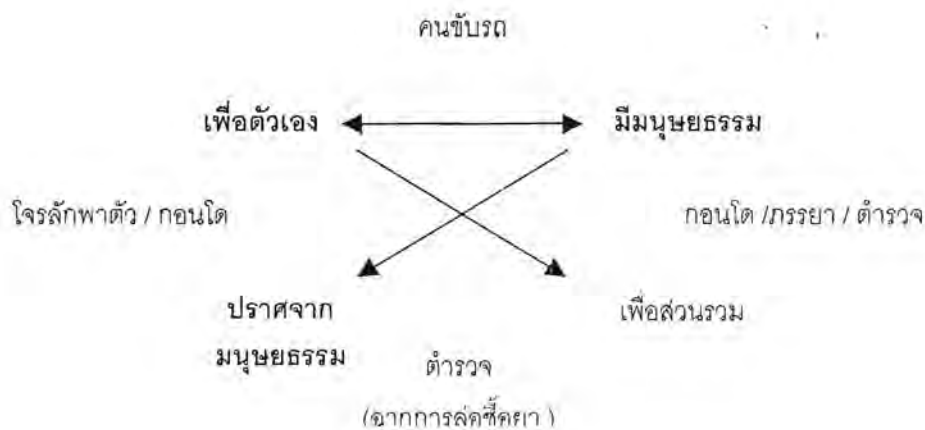
ภาพจากการสะกดรอยตามตัวทาเคอุชิ ของตำรวจ

ในช่วงการเฝ้ารอทาเคอุชิอย่างใจจดจ่อของตำรวจ ดูจะยาวนานอย่างน่าทรมานที่สุดของครึ่งหลัง เพื่อให้ทุกอย่างเป็นไปตามแผนที่วางเอาไว้ ทาเคอุชิได้ไปซื้อเฮโรอีนในบาร์แห่งหนึ่ง และเข้าไปยังตรอกของผู้ติดยา เพื่อหาโสเภณีมาทดลองยา ภาพในช่วงนี้จึงให้ภาพเหมือนกิ่งสารคดี ที่เห็นสภาพสังคมของพวกติดยาที่น่าเกลียดน่ากลัว และโสเภณี หรือ "ผู้หญิง" ที่ปรากฏในเรื่องนี้มีบุคลิกในแบบ "หญิงชั้นต่ำ" ในแบบเดียวกับที่ปรากฏในเรื่อง Stray Dog (1949) ซึ่งเป็นมุมมองต่อผู้หญิงแบบ "โสเภณี" ของคุโรซาว่าที่ปรากฏอยู่เสมอในภาพยนตร์หลายๆ เรื่อง เป็นที่น่าสังเกตว่า

โสภณีได้ถูกทาเคอุชิทดสอบเฮโรอื่น ทำให้เธอถึงตาย ซึ่งถือเป็นความประมาทเลินเล่อของตำรวจ
ได้หรือไม่ หรือเพราะบทบาทพยนตร์ของคุโรซาว่าอาจตีค่าผู้หญิงเหล่านี้ในลักษณะนี้

ภายหลังโสภณีตาย ทาเคอุชิได้เดินมาที่ถนน เป็นจุดที่ล่อแหลมของเรื่องเมื่อเขาพบกอนโดโดยบังเอิญ ในขณะที่กอนโดในสภาพสิ้นเนื้อประดาตัวยืนมองตู้โชว์รองเท้าในร้านอย่างอาลัย ทาเคอุชิเข้าไปขอไฟแช็คเพื่อสูบบุหรี่ โดยกอนโดไม่รู้จักเขาแม้แต่น้อย คุโรซาว่าถ่ายภาพจากระยะไกล ซึ่งเป็นมุมมองของตำรวจในรถที่ให้ความสมจริง และนำตื่นเต้นหวาดเสียว อย่างไรก็ตามทาเคอุชิก็จากไปโดยไม่ได้ทำอะไรกอนโด ในที่สุดตำรวจก็จับตัวทาเคอุชิในขณะที่มาที่บ้านเขาได้โดยง่ายตาย ซึ่งเมื่อทาเคอุชิกำลังเข้ามาในบ้าน ได้ใช้เพลงประกอบแบบเด่นรำ (It's now or never) ที่ดูขัดแย้งกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมาก

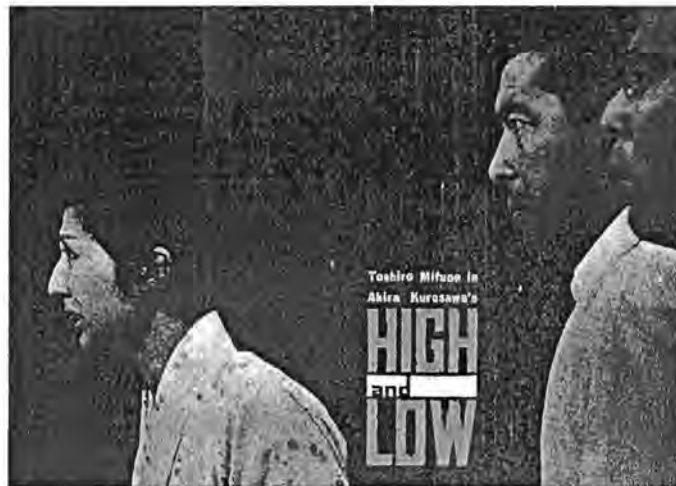
22) High and Low (1963)

ในฉากสุดท้าย ทาเคอุชิได้ขอให้กอนโดได้ไปพบกอนโดจะโดนประหารชีวิต ซึ่งคุโรซาว่าถ่ายภาพผ่านกระจกใสระหว่างทั้งสอง และตัดสลับภาพระหว่างการสนทนา โดยภาพมีเงาในกระจกของคนอีกด้านทาบอยู่บนใบหน้าอีกคนหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบด้านที่แตกต่างตามชื่อเรื่อง (High - Low) เขาได้ระบายความในใจให้กอนโดฟังหมดสิ้นว่า "ที่ฉันไม่เรียกหาพระก่อนตายก็เพราะว่า ฉันไม่อยากจะแกคิดว่า ฉันตายโดยร้องไห้และหวาดกลัว ฉันอีกจากแก เพราะฉันเห็นบ้านแกเหมือนสวรรค์ นั่นทำให้ฉันเริ่มเกลียดแกและมีเป้าหมาย มันคงน่าสนุกที่ทำให้คนรวยอย่างแก กลายมาเป็นคนจนเพียงชั่วข้ามคืน...ชีวิตฉันเหมือนตกรรกตั้งแต่เกิด!! " เขากล่าวอย่างระล่ำระลัก และร้องไห้ในท้ายที่สุด ก่อนที่จะควบคุมสติอารมณ์ไม่ได้ และมานได้ปิดกั้นลงระหว่างทั้งสอง

มาซารุ ซาโต้ ได้ใช้การทำงานชิ้นนี้ ในแนวทางเดียวกับเรื่อง Stray dog และ Ikiru ซึ่งเป็นผลงานของ พุมิโอะ ฮายาซากะ ผู้ล่วงลับ ซึ่งดนตรีที่ได้ยินในเรื่องล้วนมีแหล่งกำเนิดทั้งสิ้น จาก วิทยุ หรือเครื่องเล่นแผ่นเสียง เว้นแต่ฉากที่ช่วยชีวิตชินอิจิสำเร็จ และฉากของพวกติดยาเสพติด ภาพยนตร์เริ่มต้นในฉากเมือง และมีการใช้เสียงของแตรที่ได้ยินจากระยะไกล ฉากสุดท้ายในห้อง ชัง เช่นเดียวกับภาพยนตร์ที่ผ่านมาของคุโรซาวา ซึ่งใช้ธีมสั้นๆ ประกอบกับการสรุปเรื่องราว และยั้ง ตั้งคำถามมายังผู้ชม เช่นเดียวกับฉากจบของ Yojimbo

นอกจากความบันเทิงแล้ว สิ่งที่ทำให้ High and Low อยู่เหนือระดับภาพยนตร์สืบสวน อื่นๆ คือประเด็นทางมนุษยนิยม ที่คุโรซาวาสอดแทรกลงไป คือ"การเสียสละตัวเองเพื่อคนอื่นนั้น มันคุ้มค่าหรือไม่" เพื่อทดสอบจิตใจมนุษย์อย่างกอนโด ตลอดจนสภาวะความเหลื่อมล้ำระหว่างชน ชั้น และสภาพสังคมที่แตกต่างราวกับสวรรค์-นรกต่างๆ ที่อยู่ร่วมกัน ในช่วงแรกนั้นเรื่องดำเนินอยู่ ภายในห้องกอนโด ผู้มั่งคั่งในทรัพย์สิน ซึ่งเปรียบดัง"สวรรค์" ในขณะที่ครึ่งหลังคือการตามล่า คนร้ายข้างล่าง ที่มีสภาพเมืองเสื่อมโทรมดังสลิ้ม และอากาศร้อนราวกับ"ตกนรก"

Red Beard (1965) : ความเป็นหมออยู่ที่ใด

Red beard เป็นภาพยนตร์ที่สร้างจากนวนิยายเรื่อง "Akahike Shinryotan" ของชูโกโร ยา มาโมโด้ ที่ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงจิตวิญญาณ ของหมอหนุ่มที่จบการแพทย์สมัยใหม่ที่คิดถึงแต่ตัวเอง กลายเป็นหมอที่เปี่ยมด้วยอุดมการณ์ในการรักษาชีวิตมนุษย์ในที่สุด คุโรซาวาได้เตรียมงานสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ร่วม 2 ปี ซึ่งมากกว่า "เจ็ดเซียนซามูไร" เสียด้วยซ้ำ จุดที่น่าสนใจของภาพยนตร์เรื่องนี้ คือ ความโดดเด่นของการพัฒนาตัวละครหลากหลายตัว โดยมีตัวละครที่เป็นจุดศูนย์กลางของเรื่องคือ "หมอเคราแดง" ซึ่งนับว่าเป็นตัวละครที่มีบุคลิกลักษณะใกล้เคียงกับหมอซึเมาในเรื่อง "Drunken Angle" อยู่เหมือนกัน และทั้งสองเรื่องก็เป็นภาพยนตร์เรื่องแรกกับเรื่องสุดท้าย ที่เป็นการทำงานร่วมกันของผู้กำกับ "คุโรซาวา" กับนักแสดง "โตชิโร่ มิฟูเนะ" สองผู้ยิ่งใหญ่แห่งวงการภาพยนตร์ญี่ปุ่น ที่ร่วมสร้างตำนานกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน เกือบ 2 ทศวรรษ

เรื่องราวทั้งหมดถูกแบ่งออกเป็น 2 ภาค ประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย 3 องค์กรในภาคต้น และ 2 องค์กรในภาคจบ เหตุการณ์ในภาคแรกนั้นคือ ภาคการเผชิญหน้าและการยอมรับ และภาคสุดท้ายคือ ภาคการเรียนรู้และฝึกฝน

ภาคแรก :

เหตุการณ์ในท้องเรื่องคือปลายยุคโตกุกาวา (ศตวรรษที่ 19) บ้านเมืองล่มสลายจากภัยสงคราม เต็มไปด้วยโรคระบาด และความยากจน "ยัทซึโมโด้" (ยูโซ คายามา) หมอหนุ่มที่เพิ่งสำเร็จวิชาการแพทย์แผนใหม่ของดซ์ที่มาจากเมืองนางาซากิ ถูกส่งตัวให้มาเป็นแพทย์ในสถานีนามามัยเล็กๆ ชื่อ "โคอิชิการา" ในเมืองเอโดะ แทนที่จะได้เป็นหมอรักษาคนมีเงินตามที่ได้หวังไว้ เปิดเรื่องที่หน้าประตูของสถานีนามามัยโคอิชิการา ยัทซึโมโด้ได้ถูกพาไปแนะนำสถานที่โดยหมอฝึกหัดชื่อ "เกนโซ ชิกาวา" (ทตสึโยชิ เอฮาร่า) ซึ่งทำให้เขาได้เห็นสภาพของผู้ป่วยที่ยากไร้ ที่ต้องอยู่อย่างแออัด ในสถานพยาบาลเล็กๆ แห่งนี้

คุโรซาวาใช้เทเลโฟโต้เลนส์ ถ่ายภาพบรรยากาศภายในสถานีนามามัยนี้ทั้งหมด มีฉากหนึ่งที่ชิกาวาและยัทซึโมโด้ ยืนอยู่ปลายทางเดินภายในเรือนพักผู้ป่วย ที่เป็นภาพชัดลึกแบบ One-Point Perspective ซึ่งเป็นภาพเดี่ยวในเรื่องก็ว่าได้ที่ให้มีติดอย่างชัดเจน ในขณะที่การถ่ายภาพในฉากอื่น

คุโรซาว่าจะใช้เลนส์เทเลโฟโต้ เพื่อดึงระยะของนักแสดงให้มีความใกล้ชิดกันในเฟรมภาพ ซึ่งมีผลให้ภาพดูแบน และระยะห่างแตกต่างจากความเป็นจริง

(ซ้าย) ฉากยัตสึโมโด้ได้รับการพวชมภายในสถานีนอนามัย

(ขวา) ฉากการเผชิญหน้าระหว่างยัตสึโมโด้ กับหมอเคราแดง

เมื่อเขาได้พบกับหัวหน้าของสถานีนอนามัย หมอเคียวโจ นิอิเดะ ซึ่งใครๆ ต่างพากันเรียกเขาว่า "หมอเคราแดง" (โตชิโร่ มิฟูเน่) เขาก็เกิดอาการไม่พอใจที่หมอเคราแดง ให้เขาเป็นเพียงหมอฝึกหัด ทั้ๆ ที่จบวิชาการแพทย์ของดัตช์มาก็ตาม มีหน้าซ้ำหมอเคราแดงยังขอสมุดบันทึกและภาพถ่ายเกิดวิชาการแพทย์ของเขามาศึกษาด้วย นั่นเป็นเหตุผลที่ทำให้ยัตสึโมโด้ แสดงอาการต่อต้านกฎระเบียบต่อหน้าหมอเคราแดง เพื่อแสดงว่าเขาไม่ต้องการอยู่ที่นี้ ตั้งแต่การไม่สวมเครื่องแบบของแพทย์ ต้มเหล้า และหนึ่งงานไปนั่งเล่นนอนเล่นที่สวนสมุนไพรอันเป็นที่ต้องห้าม อันไม่ต่างกับเด็กดื้อที่ไม่ยอมโตเป็นผู้ใหญ่

ภายในสถานที่ต้องห้ามนั้น มีบ้านหลังเล็กซึ่งเป็นที่กักขังหญิงสาวผู้หนึ่งที่เสียสติ มีอารมณณ์แปรปรวน (โรคฮีสทีเรีย) หล่อนได้ฉายาว่า "ตักแตนดำข้าว" อันเนื่องมาจากการกระทำสังหารผู้ชาย ภายหลังมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งหมอเคราแดงต้องขังเธอไว้เพื่อรักษา และมีเพียง "ไอสุกิ" พยาบาลที่คอยดูแล ในขณะที่ยัตสึโมโด้แอบมานอนอุ้งงานั้น ไอสุกิได้คุยกับเขาจนรู้เรื่องราวว่า เขาไม่พอใจหมอเคราแดงที่ไม่เห็นคุณค่าของเขา ทั้ๆ ที่เขานั้นเก่งกว่า ยัตสึโมโด้สามารถวินิจฉัยได้ทันทีว่าหล่อนมีอาการโรคฮีสทีเรีย เมื่อไอสุกิเหินแสมว่าถ้าเก่งจริงก็ลองรักษาหญิงบ้าให้หาย เขาปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่าในอดีตที่ผ่านมา เขาต้องเสียใจกับคู่หมั้นที่ไปแต่งงานกับชายอื่น ทำให้เขาไม่สนใจผู้หญิงใดได้เลย

อาการต่อต้านกฎระเบียบนอกจากจะแสดงออกตามวิธีข้างต้น ถูกแสดงออกมาด้วยการจัดองค์ประกอบภาพอันน่าขบขัน เช่น การเปิดภาพที่ปลายเท้าของยัทซึโมโด้ในท่านอนเอกเซนกุคุโร ซาวาว่าถ่ายภพยัทซึโมโด้ที่นอนสบายอารมณ์ ผ่านโต๊ะที่มีขวดสาเกวางอยู่ จากองค์ประกอบฉากหน้าได้บ่งบอกว่าเขากำลังมีเมามาก ปรากฏว่าหญิงบ้าได้หนีออกมาจากบ้าน และแอบเข้ามาในห้องของยัทซึโมโด้ ในฉากนี้เป็นฉากสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งเป็นฉาก Long Take ที่ใช้การเคลื่อนไหวกล้องอย่างละเอียดอ่อนเพื่อสร้างความตื่นเต้น ตัวละครทั้งสองยืนอยู่คนละด้านของกรอบภาพ โดยมีเชิงเทียนอยู่ตรงกลางซึ่งแบ่งภาพออกเป็น 2 ส่วน หญิงบ้าได้ใช้คำพูดล่อลวงยัทซึโมโด้ให้เข้ามาใกล้ คุโรซาวาว่าเคลื่อนกล้องเข้าหาตัวละคร โดยการดอลลีเข้าไป ทุกครั้งที่ยัทซึโมโด้เดินเข้ามาจากซ้ายไปขวา โดยรักษาช่องว่างของภาพให้เท่าเดิมเสมอ ตัวละครจึงอยู่ในตำแหน่งเดิมทางซ้าย-ขวาของกรอบภาพ

ฉากการล่อลวงของหญิงวิกลจริต

หญิงบ้าได้เล่าเรื่องในอดีต ที่โดนผู้ชายข่มขืนตั้งแต่เป็นเด็ก และยัทซึโมโด้ได้เดินเข้าไปใกล้จนกระทั่งเขาคุกเข่าลง ในตำแหน่งของเชิงเทียน ซึ่งดูเหมือนมีดปลายแหลมที่กำลังทิ่มแทงคอหอยของเขา ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นนั่นเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้เลนส์เทเลโฟโต้ที่ทำให้ระยะของวัตถุเข้าใกล้กันและภาพดูแบน ในที่สุดหญิงบ้าก็โผล่เข้ากอดยัทซึโมโด้ เธอมัดตัวเขาด้วยผ้ากิโมโน พร้อมกับดึงปืนปักผมออกมาจ่อที่คอของเขา แต่ทว่าหมอเคราแดงเข้ามาช่วยไว้ทัน

เสียงขลุ่ยได้เป็นเพลงของฉากการล่อลวงนี้ ที่สำคัญในฉากนี้คือ "เสียงลม" เสียงธรรมชาติที่ใช้บ่งบอกการมาของหญิงบ้า และมันได้ใช้อีกครั้งเมื่อหญิงบ้า กำลังเล่าเรื่องราวแรงในอดีตของเธอเอง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า "ลม" ในภาพยนตร์ของคุโรซาวาได้ใช้เป็นตัวแทนของ ฉากที่ตื่นเต้นหรืออันตราย หรือ นาทีวิกฤติ (Moment of Danger) อย่างเช่นฉากดวลหรือต่อสู้ในเรื่อง ซันจูโร่ โยจิเม

โบ หรือ เจ็ดเซียนชามูโร ซึ่งลมเหล่านี้มักจะมีการเพิ่ม "ฝุ่น" เข้าไปเพื่อเพิ่มพลังความขัดแย้งด้วย ซึ่งทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้ความรุนแรง จากการฟังเสียง และการมองเห็นพื้นผิวของลม (Texture) ที่ประกอบด้วยฝุ่นผงนี้

ภาพตัดไปที่ยัทซึโมโต้ที่นอนอยู่ ด้านศีรษะของเขามีเงาของหมอเคราแดงพาดบนผนัง เป็นการบอกผู้ชมว่าหมอเคราแดงได้ช่วยชีวิตเขานั่นเอง หมอเคราแดงนั้นกลับไม่ต่อว่า หรือสมน้ำหน้าให้เขาอับอาย เขาคอยดูแลพยาบาลและพูดให้ยัทซึโมโต้สบายใจว่า เขายังเคยโดนหลอนทำร้ายมาหลายครั้งแล้วด้วย ให้เก็บเหตุการณ์นี้เป็นบทเรียนต่อไป

โตชิโร มิฟูเน่ รับบท หมอเคราแดง

"การเผชิญหน้ากับความเป็นความตาย"ซึ่งเหตุการณ์สำคัญของเขา เกือบจะเป็นจุดเปลี่ยนใจของยัทซึโมโต้ เมื่อเขาหายดีและถอดผ้าพันที่คอออก คุโรซาวาเลือกใช้เพลงซิมโฟนีของบราห์ม หมายเลข 1 ที่มีทำนองสดใสประกอบในฉากนี้ เขาเปิดตู้เสื้อผ้าและหยิบเอาเครื่องแบบหมออออกมา แต่ทว่าหมอ"ฮันดายุ โมริ"(โทชิโอะ ชิชิยา) ก็เข้ามาขัดจังหวะ บอกว่าหมอเคราแดงให้มาตามอย่างเร่งด่วน และเขาก็กลับวางเครื่องแบบลงแล้วผลุนผลันออกไป เหมือนยังมีสิ่งที่ค้างคาใจระหว่างเขากับหมอเคราแดง ที่ยังไม่สามารถเปลี่ยนใจเขาได้เด็ดขาด

ในส่วนที่ 2 และ 3 ของภาคแรก เป็นช่วงที่ยัทซีโมโต้ต้องเผชิญหน้ากับความเป็นความตายของคนใช้อื่นๆ สำหรับคนใช้รายแรก เป็นเด่าชราที่กำลังจะตายด้วยโรคมะเร็งชื่อ "โรโกสุเกะ" หมอเคราแดงให้เขาจับจ้องวินาทีแห่งวาระสุดท้ายของมนุษย์ไว้ให้ดี ในฉากนี้คงเป็นการถ่ายภาพ Long Take กับการจัดองค์ประกอบภาพให้โรโกสุเกะ นอนอยู่ที่ฉากหน้า(Foreground) กล้องได้จับภาพใบหน้าที่เต็มไปด้วยความทรมาน เขาเสียงร้องครวญครางอันแผ่วเบา ท่ามกลางความเงียบสงัด ที่สร้างความตึงเครียดให้หมอหนุ่มเป็นอย่างยิ่ง และมันทำให้เขาประจักษ์ว่า "วินาทีแห่งความตาย" เป็นสิ่งที่น่ากลัวเพียงใด

โดยกระทันหัน เขาถูกตามให้เป็นผู้ช่วยในการผ่าตัด ผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งไม่ได้วางยาสลบตีนักคราวนี้โรโกสุเกะถึงกับเป็นลม หมอโมริได้ปลอบเขาว่าสำหรับครั้งแรกนั้นใครๆ ก็เป็นลมทั้งนั้น และนั่นทำให้เขายอมรับในความอ่อนด้อยของตัวเอง และฮึดสู้อีกครั้ง เขาขออาสาดูแล "ซาฮาชิ" คนใช้ที่ป่วยหนัก แต่เป็นที่รักใคร่ของบรรดาคนใช้อื่นๆ เพราะซาฮาชิมักแอบทำงานในขณะที่ป่วย เพื่อนำเงินมาช่วยเหลือสถานีนามัยแห่งนี้ ซาฮาชิรู้ว่าตัวเองกำลังต้องตายในไม่ช้า เขาได้ขอให้ยัทซีโมโต้พาเขากลับบ้าน แต่ก่อนหน้านั้น หมอเคราแดงได้เรียกให้เขาเข้ามาฟังการสนทนาของลูกสาวโรโกสุเกะ ที่พาลูกชาย 3 คน มาพบหน้าพ่อของเธอ ซึ่งในฉากนี้จะเป็นการเล่าปัญหาชีวิตของเธอที่สะท้อนปัญหาของสังคมออกมา อย่างไรก็ตามมันได้สะท้อนเรื่องของ "ความป่วยไข้" (Illness) หรือความไม่สมบูรณ์แบบของสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่คุโรซาว่าหยิบยกมาเป็นประเด็นในภาพยนตร์ และใช้มันเยียวยาจิตใจของผู้ชมตลอดมาตั้งแต่ทศวรรษ 50

สุดท้ายเมื่อเธอถามหมอเคราแดงว่า พ่อเธอจากไปด้วยดีไหม เขาโกหกเธอว่าพ่อของเธอจากไปอย่างสงบ คุโรซาว่าได้แทรกภาพ Flashback ที่ขัดแย้งในความคิดของยัทซีโมโต้ เป็นภาพใกล้ของใบหน้าด้านข้างโรโกสุเกะที่กำลังนอนอยู่ ด้วยความทรมาน การจัดแสงในฉากนี้ดูมีความขลังและศักดิ์สิทธิ์ ด้านหลังของโรโกสุเกะนั้นดำมืด มีแสงลาดลงบนศีรษะด้านบนเท่านั้น ประกอบกับเพลงซิมโฟนีของบราห์มส์ ซึ่งให้ความรู้สึกเหมือนกับ "การเกิดใหม่" การโกหกของหมอเคราแดงทำให้เขาเรียนรู้มิติของความเป็นหมอเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยหรือคนปรกติ ผู้เป็นหมอก็ต้องทำหน้าที่เยียวยาทั้งสองฝ่ายให้ปรกติ

ยัทซีโมโต้กับบรรดาเพื่อนๆ ซาฮาชิ ได้พาซาฮาชิกลับบ้านของเขาท่ามกลางสายลมกรรโชก ในส่วนเรื่องราวของซาฮาชิในช่วงนี้ เป็นการเล่าเรื่องย้อนหลัง (Flashback) ถึงความสัมพันธ์ของ

กับภรรยา "โอนากะ" ตั้งแต่ที่เขาพบกัน จนกระทั่งต้องจากกันเพราะแผ่นดินไหว เขาตามหาศพเธอ ไม่พบจนนึกว่าเธอตายไปแล้ว อีก 2 ปีต่อมาซาฮาชิพบเธอโดยบังเอิญ แต่เธอกลับมีลูกเล็กๆ คนหนึ่ง ซึ่งในฉากพบกันนี้ คูโรซาว่าใช้เสียงกระดิ่งเล็กๆ จำนวนมากที่มีเสียงอันไพเราะ บ่งบอกความยินดีระคนตกใจของซาฮาชิ ซึ่งกระดิ่งเหล่านั้นถูกแขวนที่ราว ถูกจัดวางเป็นกรอบภาพอยู่ระยะด้านหน้า

ในฉากต่อมาทั้งสองเดินคุยด้วยกัน ท่ามกลางฉากหลังซึ่งเป็นชั้นบันได ซาฮาชิได้ถามเหตุผลที่เธอหนีไปจากเขา เธอได้เล่าความจริงว่า ก่อนที่จะพบกับซาฮาชิ ได้ตกลงจะแต่งงานกับชายอีกคนซึ่งเป็นหนี้บุญคุณกันมาก่อน เมื่อเกิดแผ่นดินไหวขึ้นเธอจึงใช้โอกาสนี้หนีไปจากชีวิตของเขา ซึ่งตลอดการพูดคุย จะมีเสียงกระดิ่งดังเป็นระยะๆ คูโรซาว่าจัดองค์ประกอบระหว่างตัวละครในฉากนี้โดยรักษาระยะห่าง (Space) เช่นเดียวกับฉากของหญิงบำลอลวงย์ทชิโมได้ แต่เป็นการจัดระยะในแนวตั้ง เนื่องจากฉากหลัง (Location) นั้นเป็นชั้นบันได กล้องค่อยๆ ดอลลีออกมาตามตัวซาฮาชิที่วิ่งหนีลงจากบันได และวิ่งหันหลังกลับไปหลายครั้ง จนครั้งสุดท้ายเมื่อเขาได้ยินเสียงลูกของ"โอนากะ"ร้องดังขึ้น เขาก็ตัดสินใจหันหลังกลับไปในที่สุด ซึ่งคูโรซาว่าได้ใส่เสียงเด็กร้องเป็นสัญลักษณ์ ที่บ่งบอกว่าเขาไม่สามารถเป็นเจ้าของเธอได้อีกต่อไป เขาเดินลงบันไดมาเข้าสู่เงามืดพร้อมกับความสงบที่มีเพียงเสียงกระดิ่งในมือที่ดังขึ้นเบา ๆ

(ซ้าย) การผ่าตัดของหมอเคราแดง

(ขวา) ฉากการพบกันของโอนากะ และซาฮาชิ

หลังจากวันที่เขาพบและจากโอนากะ เขาก็ตรอมใจจนสุขภาพแยลง ในคืนหนึ่งโอนากะมาหาเขา และเช่นเคยเมื่อโอนากะปรากฏตัวขึ้นหลังประตูบานเลื่อน คูโรซาว่าใช้"ลม"บ่งบอกการ

มาของเธอ พร้อมกับเสียงกระดิ่งที่ดังขึ้น โอนากะมาเยี่ยมเขาและเธอฆ่าตัวตายในอ้อมอกเขา ซาฮาชิฝังร่างของเธอไว้หลังบ้าน เพื่อที่เขาจะได้อยู่กับเธอตลอดไป ภายหลังจากที่ซาฮาชิเล่าเรื่องทั้งหมดแล้ว เขาเริ่มเพื่อว่าเขากำลังจะไปหาเธอ ในฉากสุดท้ายของซาฮาชิ คุโรซาว่าใช้การจุดแสงที่ศีรษะของเขา ซึ่งเน้นเป็นจุดเด่นสำคัญ ในขณะที่บรรดาคนไข้ พยาบาลและยักษิโมโต้ อยู่เป็นกลุ่มก้อนในเงามืด ซาฮาชิได้ยื่นมือทั้งสองของเขาไปในอากาศ และกล้องได้จับภาพเงาของมือทั้งสอง เมื่อมือของเขาตกลง จึงหมายถึงซาฮาชิได้จากไปแล้ว

ในฉากต่อมา เปิดด้วยเสียงของกระดิ่งเล็ก ๆ (ซึ่งเป็นตัวแทนของซาฮาชิ นั่นเอง) ยักษิโมโต้ได้เปลี่ยนชุดเครื่องแบบหมอบอย่างสมบูรณ์ พร้อมกับเพลงของบราห์มดังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง หมอบโมริได้มาตามเขาไปพบหมอบเคราแดง ซึ่งกำลังจะไปรักษาขุนนางผู้หนึ่ง หมอบเคราแดงได้บ่นอย่างโกรธแค้นว่างบประมาณของสถานีอนามัยโดนตัด และเขาต้องการจะไปเจรจาเรื่องนี้อยู่เหมือนกัน

ที่คฤหาสน์ของขุนนางมัตสึไดริ หมอบเคราแดงได้วินิจฉัยโรคอย่างตรงไปตรงมา ว่ามัตสึไดรินั้นกินอาหารอย่างผิดสมดุลย์ และในฉากนี้หมอบเคราแดงก็ถือโอกาสวิพากษ์วิจารณ์ลัทธิทุนนิยมหรือลัทธิบริโภคนิยมไปด้วยในตัว หมอบเคราแดงสั่งให้ขุนนางที่ป่วยผู้นี้ เปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคให้ครบ 100 วันตามรายการที่เขาจัดให้ และเรียกค่ารักษาถึง 50 เรียวโดยไม่ปราณีปราศัย ซึ่งจากการกระทำของเขาพอจะเห็นได้ว่า หมอบเคราแดงเลือกที่จะปฏิบัติต่อคนไข้จน กับคนไข้รายแตกต่างกัน ซึ่งวิธีการปฏิบัติของเขานั้นเป็นการดัดหลังพวกคนรวยในสังคม ที่เอารัดเอาเปรียบคนจนแบบที่เรียกว่า"ตบหน้า"

ในฉากต่อมา หมอบเคราแดงและยักษิโมโต้ได้เข้าไปดูอาการหญิงบริการที่ติดเชื้อซิฟิลิส ในโรงน้ำชา แต่ทั้งสองได้พบการกดขี่ข่มเหงเด็กอายุ 12 คนหนึ่งซึ่งมีอาการป่วยไข้รุนแรง หมอบเคราแดงต้องการนำเด็กไปรักษา แต่ทว่าแม่เลี้ยงกับพวกอันธพาลขัดขวาง ในฉากนี้หมอบเคราแดงจึงต้องสั่งสอนพวกอันธพาลเหล่านั้น และถือว่เป็นฉากที่เป็น"รูปรอย"ของหนังที่เรียดในรูปแบบคุโรซาว่าอย่างแท้จริงที่ผู้ชมรอคอยมานาน และคุโรซาว่าก็ทำฉากแอ็คชั่นออกมาอย่างเร้าใจ ไม่ผิดเพี้ยนกับภาพยนตร์ชามูโรอย่าง Yojimbo หรือ Sanjuro ณ จุดนี้ ถือเป็นจุดที่สำคัญของเรื่อง เป็นจุดผ่อนคลายอารมณ์อันตึงเครียดของผู้ชม กับเรื่องราวหนักอึ้งที่ผ่านมามาทั้งหมดนี้

ฉากต่อสู้ด้วย"มือเปล่า"ของหมอเคราแดงนี้ สามารถสร้างความตื่นตาตื่นใจในอีกระดับ ซึ่งในความเป็นจริง ตัวละคร "หมอเคราแดง" ก็ไม่ต่างอะไรกับ "ซามูไร" ที่ประดาบกับคู่ต่อสู้ เพื่อผดุงคุณธรรม "กระแสดมและฝุ่น" ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันขาดไม่ได้ ที่ช่วยเพิ่มความตื่นตาด้านทางภาพและเสียง ร่วมกับการออกแบบการต่อสู้ด้วยมือเปล่า และการเคลื่อนไหวกลิ้งที่ว่องไว ซึ่งจับภาพการต่อสู้ในแบบ Long Take ด้วยกล้อง 2 ตัวพร้อมๆ กัน อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคูโรซาวา ภายหลังจากเคราแดงเอาชนะพวกอันธพาลสำเร็จ เขาได้สั่งให้ยัทซึโมโต้เข้าเฝ้าให้คนเหล่านี้ และได้มอบเด็กคนนี้ให้เป็นคนใช้รายแรกของยัทซึโมโต้อีกด้วย

จากภาคแรกของภาพยนตร์ ซึ่งเป็นการปูคลิกภาพของ "หมอเคราแดง" ที่มีความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง ไม่ได้สมบูรณ์แบบ หรือเก่งกาจอย่างหมอวิเศษ เขาไม่ใช่ผู้รอบรู้ทุกสิ่ง ยังไม่รู้ในเชิงรักษาโรคบางอย่าง มีทั้งอารมณ์ดีดั่งหัวชนฝา มีจิตใจอันดีที่จะทุ่มเทในการรักษา และให้กำลังใจสำหรับคนที่ผิดพลาด แต่สำหรับคนรวยเขาก็พร้อมจะชูดริตคำรักษาแพงๆ อย่างไม่ประนีประนอม หรือสำหรับพวกที่ยังไม่เข้าใจความเป็นคนดีพอ เขาก็พร้อมจะสั่งสอนด้วยไม้แข็งและไม้ نرم

ฉากการต่อสู้ในช่วงกลางเรื่อง อันเดินตามขนบของภาพยนตร์ซามูไรโดยมิฟูเน่

ภาคที่สอง : การพักฟื้น (Intermission)

ภาคที่สองเป็นการเล่าเรื่องของตัวละครใหม่ 2 ตัว คือ "โอบิตสึ" เด็กหญิงที่เคราแดงนำมารักษาโดยมอบให้ยัทซึโมโต้ดูแล กับ "ไซโบ" เด็กชายหัวขโมยที่มาสนิทสนมกับโอบิตสึ และเป็นการเล่าวิธีการรักษาของตะวันออก ที่รักษา"ร่างกายและจิตใจ" ควบคู่กันไป ซึ่งถือเป็นวิธีการที่เป็นการแพทย์แผนโบราณ แตกต่างจากการแพทย์แผนปัจจุบัน ที่ใช้ยารักษาอาการของโรค สำหรับเรื่องราว

ในส่วนของการรักษาโอดิโอ" ซึ่งเป็นส่วนที่ไม่มีในนวนิยายของซูโกโร ยามาโมโตะ คุโรซาว่าได้ดัดแปลงเรื่องราวส่วนนี้มาจากเรื่อง The Insulted and Injurry ของดอสโตเยฟสกี

หมอเคราแดงได้มอบโอดิโอให้เป็นคนใช้รายแรกของยัทซึโมโตะ

ยัทซึโมโตะได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจ ในการรักษาพยาบาล"โอดิโอ" แต่การตอบสนองของโอดิโอกลับทำให้เขาท้อแท้ เธอไม่ยอมให้เขาวัดไข้หรือกินยา โดยการปิดมือแสดงอาการไม่ยอมรับ เมื่อเธอสำนึกผิดเธอจะแอบไปภูพื้น้ำไปเข้ามาอย่างเสื่อนลอย คุโรซาว่าได้ออกแบบลักษณะของโอดิโอ โดยเฉพาะการแสดงออกทางสายตา ร่วมกับการจัดแสงสว่างเฉพาะจุดบริเวณดวงตา ที่ทำให้เธอซึ่งมีอาการป่วยไข้กกลายเป็น"สัตว์ป่า"ที่น่ากลัว อย่างไรก็ตามหมอเคราแดง ก็ได้มีส่วนช่วยยัทซึโมโตะในการดูแลโอดิโอ ในฉากอันน่าประทับใจเมื่อหมอเคราแดง เข้ามาช่วยป้อนยาให้โอดิโอ และเธอก็ปิดซ่อนในมือของเขาทิ้ง แต่หมอเคราแดงก็หยิบซ่อนขึ้นมาป้อนยาเธอใหม่ครั้งแล้วครั้งเล่า จนกระทั่งเธอยอมรับและกินยานั้น ซึ่งสร้างความซาบซึ้งใจแก่ยัทซึโมโตะ ในความเมตตาและความอดทนของหมอเคราแดง และในคืนนั้นเองโอดิโอก็เริ่มมีสติ และพูดครั้งแรกว่า "ทำไมเขา(หมอเคราแดง)ถึงไม่ทำร้ายฉัน" ยัทซึโมโตะได้เห็นผลสัมฤทธิ์ของความพยายามนั้น เขาตอบเธอว่า "เพราะว่าในโลกนี้ยังมีคนดีอยู่อีกมาก ที่เธอยังไม่เคยพบนะสิ" และเมื่อเขาพยายามป้อนข้าวต้มแก่เธอ เธอกลับปฏิบัติเช่นเดิมโดยปิดขามข้าวต้มในมือของเขาทิ้ง ยัทซึโมโตะได้กลับเสียใจและร้องไห้กับความพยายาม ที่เขาไม่สามารถทำได้เหมือนกับหมอเคราแดง

(ชาย) การยื่นกราน ด้วยความเมตตาของหมอเคราแดง เพื่อบ่อนยาให้โอดิโอ

(ขวา) การรักษาร่างกาย และจิตใจของโอดิโอประสบความสำเร็จ

วันรุ่งขึ้นโอดิโอหายตัวไป ยัทซึโมได้ออกไปตามหาเธอภายนอก และพบว่าเธอนั่งขอทานอยู่ที่สะพาน เขาได้แอบสังเกตพฤติกรรมของเธอ ครู่หนึ่งเธอก็นำเงินทั้งหมดวิ่งเข้าไปในร้านค้าเพื่อซื้อบางสิ่งบางอย่าง ยัทซึโมได้เดินไปหาเธอและพบว่าเธอได้ขอทานเพื่อเอาเงินซื้อขาม มาชดใช้ที่เธอทำแตกไปเมื่อคืน เมื่อเธอพบเขาจึงตกใจและทำขามหล่นแตก เธอร้องไห้เสียใจและยัทซึโมได้เข้าไปขอโทษเธอที่เรื่องขามแตกนี้ทำให้เธอคิดมาก ซึ่งสำหรับฉากนี้เป็นการสรุปการรักษาโอดิโอของเขา นั้นเริ่มสัมฤทธิ์ผลแล้ว

ในฉากต่อมา ภายหลังจากยัทซึโมได้ส่งรายงานการรักษาของเขาให้หมอเคราแดงแล้ว เขากลับล้มป่วยลง เนื่องจากไม่ได้พักผ่อนเต็มที่มานาน โอดิโอได้กลับมาเป็นฝ่ายพยาบาลเขาด้วยคำแนะนำของหมอเคราแดง ในฉากนี้จะได้เห็นพัฒนาการของโอดิโอ ที่มีความเป็นมนุษย์มากขึ้น หลังจากที่ดูเป็นสัตว์ป่า เธอเริ่มจะคิดถึงผู้อื่นและมีใจเมตตากรุณา ในเช้าวันที่ยัทซึโมได้หายเป็นปกติ โอดิโอก็นอนหลับไถ่ๆ เขา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไว้วางใจของเธอต่อเขา เมื่อยัทซึโมได้ตื่นขึ้นเขาได้กล่าวขอบคุณเธอ และถามไถ่อาการของเธอซึ่งเธอก็หายเป็นปกติดีแล้ว จากการได้อยู่ช่วยพยาบาลยัทซึโมได้ หมอเคราแดงและมาซาอิจิได้เข้ามาเยี่ยมอาการเขา และหมอเคราแดงได้เห็นสายตา ที่แสดงความไม่พอใจของโอดิโอต่อมาซาอิจิ

ยัทซึโมได้เดินทางไปพบแม่ของมาซาอิจิ ซึ่งมีความต้องการให้เขาแต่งงานกับมาซาอิจิ แต่เขายังมีความกังวลต่อหน้าที่รักษาคคนไข้จึงยังไม่ให้คำตอบ เมื่อเขาขอตัวกลับ มาซาอิจิได้มอบชุดกิโมโนฝากไปให้โอดิโอ ภาพตัดมาที่แม่ครัวกำลังดูดาโอดิโอ ที่โยนชุดกิโมโนของมาซาอิจิทิ้ง โอลูกิได้

วิเคราะห์ว่าเป็นเพราะเธอเกิดตกหลุมรักยัยชีโมได้นั่นเอง โอโตโยได้หนีไปอยู่ในโรงครัวและเธอได้พบกับเด็กจรจัดคนหนึ่งที่มาขโมยข้าวกิน เธอกลับทำเป็นไม่เห็นและปล่อยให้เด็กหัวขโมยที่เหล่าแม่ครัวเรียกว่า"หนูเฒ่า" ขโมยข้าวไป ทำให้เหล่าแม่ครัวไม่ยิ่งพอใจตัวเธอมาก

หมอเคราแดงได้วิเคราะห์ว่าโอโตโยกำลังสับสน และปรับตัวไม่ถูกในการอยู่ร่วมกับคนอื่น ทำให้เธอแสวงหาคนใหม่เพื่อเป็นมิตรด้วย ซึ่งก็คือหนูเฒ่านั่นเอง ในฉากต่อมาโอโตโยได้พบกับหนูเฒ่า ซึ่งเธออมยิ้มมาให้โอโตโยที่ช่วยเหลือเขา เขาได้บอกกับเธอว่าเขาชื่อ"โซโบ" เธอได้ขอร้องให้โซโบเลิกขโมย แล้วมากินข้าวที่เธอจะเตรียมให้ทุกวัน และปฏิเสธอมยิ้มนั้นพร้อมกับบอกให้โซโบเอาไปแบ่งให้พี่น้องของเขา นั่นเป็นความเมตตากรุณาของโอโตโยที่แสดงออกกับผู้อื่น ซึ่งทำให้แม่ครัวที่แอบฟังการสนทนากับยัยชีโมได้อึ้งกับหลังน้ำตา และปฏิบัติต่อโอโตโยในท่าที่เปลี่ยนไป โดยเธอให้ข้าวกับโอโตโยอย่างมากมาย

ในวันหนึ่งหญิงบ้าก็แขวนคอตาย ซึ่งคุโรซาวาเปิดฉากนี้ด้วยผ้าที่แขวนอยู่บนชื่อ โดยไม่เห็นศพของหญิงบ้า พร้อมกับโอสึกที่ก้มลงขอโทษขอโพยต่อพ่อของหญิงบ้า เขากลับต่อว่าโอสึกว่า "ไม่ใส่ใจดูแลลูกสาวของเขา แต่หมอเคราแดงพูดปกป้องโอสึกว่า "มันเป็นการดีแล้วสำหรับเธอ ที่พ้นจากการทรมาน คุณต่างหากที่ไม่ใส่ใจลูก ตั้งแต่เธออยู่ที่นี้ คุณเคยมาเยี่ยมบ้างไหม" ซึ่งเป็นการต่อว่าสภาพสังคมที่ป่วยไข้ ที่คนเราไม่เอาใจใส่แม้กระทั่งคนในครอบครัว อันถือว่าเป็นสถาบันที่มีความสำคัญสูงสุดของมนุษย์เรา ก็เป็นเรื่องน่าสลดใจอย่างยิ่ง และในฉากต่อมาแม่เฒ่า ก็เดินทางมารับตัวโอโตโยกลับ โดยหาข้ออ้างว่าที่สถานนี้อนามัยนี้ดูแลเธอไม่ดี แม้แต่กิโมโนของเธอยังเป็นชุดเดิมที่เก่าขาดวิน โอโตโยไม่ยอมกลับไปเธอวิ่งไปหยิบกิโมโนของมาซาอิม่าแสดงให้เห็นว่า เธอมีกิโมโนที่งดงามอยู่แล้วจะไม่ยอมกลับไปเด็ดขาด ซึ่งเหล่าแม่ครัวต่างช่วยปกป้องโอโตโยเป็นอย่างดี เอาหัวไชเท้าไล่ตีแม่เฒ่าหนีกลับไป ซึ่งได้บ่งบอกว่าโอโตโยได้ลิ้มความรู้สึกที่ไม่ดีต่อมาซาอิม่าแล้ว และความไม่พอใจของเหล่าแม่ครัวได้เปลี่ยนมาเป็นการยอมรับเธอเข้าเป็นพวกพ้อง

(ซ้าย) โอโตโยแสดงความเมตตาต่อโซโบ ในการพบกันครั้งแรก

(ขวา) โซโบนำอมยิ้มมาให้โอโตโย เป็นการตอบแทน

เมื่อโอโตโยนำข้าวไปให้โซโบในคืนหนึ่ง เมื่อเธอเห็นโซโบนั่งกอดเข่าอยู่ข้างๆ โห คุโรซาว่า ใช้เสียงลมพัดอีกครั้งหนึ่งเพื่อบ่งบอกความสำคัญของฉาก โซโบปฏิเสธที่จะรับข้าวและบอกรำลา เธอ เขาบอกว่าเขากับครอบครัวจะเดินทางไปยังเมืองอื่นในคืนนี้ ซึ่งเขาจะไม่ลำบากอีกต่อไป และจะมีชีวิตข้างหน้าที่สวยงาม ก่อนจากไปโซโบได้มองโอโตโยอย่างเต็มตา แล้วชมว่า "คืนนี้พี(ซึ่งใส่ชุดกิโมโนชุดใหม่) สวยมาก พวกผีเสื้อและนกที่ผมจะเห็นในเมืองที่ผมกำลังจะไป คงจะสวยงามไม่แพ้พี" แล้วโซโบก็วิ่งหนีจากไป ภาพตัดมายังฉากกินข้าวของหอมเคราแดง และหอมอื่นๆ เขาได้แจ้งข่าวต่อยทซึมิได้ว่าหอมอามาโน ได้เสนอตำแหน่งหอมประจำตัวโซกุนให้เขา ในเดือนมีนาคมนี้ และจะให้แต่งงานกับมาซาอิ แล้วลูกเดินออกไป หอมโมริได้คุยกับยทซึมิได้อย่างติดตลก ในระหว่างการทำയാว่า เขาได้เปลี่ยนไปจนกระทั่งนิสัยและการพูด เหมือนกับหอมเคราแดงเข้าทุกที แล้วจู่ๆ แม่ครัวก็เข้ามาตามพวกเขาเนื่องจากมีครอบครัวกินยาฆ่าตัวตายหมู่

ปรากฏว่าเป็นครอบครัวของโซโบนั่นเอง พี่น้องของโซโบ 2 คนไม่รอด และหอมได้สามารถช่วยพ่อ แม่และโซโบ ให้พ้นขีดอันตรายได้ อย่างไรก็ตามหอมเคราแดงได้บอกกับโอโตโยว่า ถ้ารอดได้ถึงเข้าก็คือรอดตาย ในระหว่างที่ดูอาการโซโบนั้น โซโบได้เล่าให้ฟังว่าเขาไปขโมยอีกครั้ง และโดนจับได้ พ่อแม่ของเขาเสียใจ และชักชวนกันดื่มยาพิษตายพร้อมๆ กัน เขาขอโทษโอโตโยที่โกหกเรื่องจะเดินทางไปที่สวยงาม กล้องได้ถ่ายภาพฉากนี้ในมุมกด เก็บภาพผู้คนที่ล้อมรอบตัวโซโบซึ่งอยู่ตรงกลางและก็เป็นกรถ่ายในแบบ Long Take เช่นเคย แม่ของโซโบได้ถามหอมว่า ทำไมไม่ปล่อยให้เธอตายไป ทำไมต้องช่วยพวกเธอด้วย นั่นเป็นคำถามที่โยนให้ผู้ชมว่า หอมควรทำอย่างไรกันแน่ ซึ่งบางทีการตายอาจจะเป็นการหลุดพ้น จากความทรมานจากการมีชีวิตอยู่ก็เป็นได้ ภาพสุดท้ายที่เห็นคือโอโตโย วิ่งออกจากห้องเพื่อไปช่วยตะโกนร้องเรียกชื่อโซโบ ที่ป้อนำกับบรรดาแม่ครัว อัน

เป็นความเชื่อโบราณว่า บ่อน้ำมีก้นบ่อเป็นปลายทางเชื่อมต่อไปยังโลกแห่งวิญญาณ และกลิ้งได้
 เผยให้เห็นเงาสะท้อนของผู้คนเหล่านั้น ที่กำลังพยายามทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่สำหรับพวกเขา

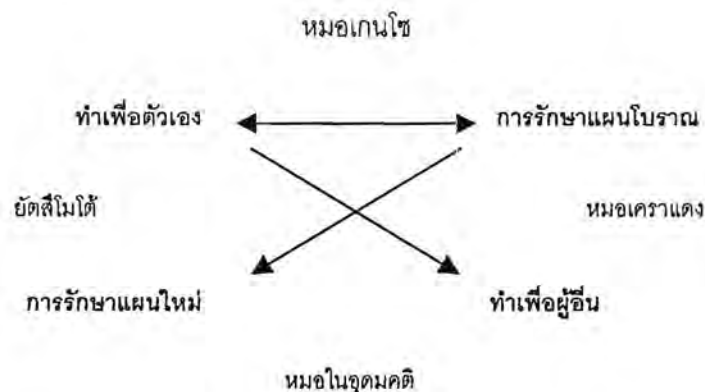

โซโบซอโทซที่ต๋องโกหกต่อโฮโตโย

ภาพตัดไปยังงานแต่งงานของยัทซีโมโต้ และหมอเคราแดงได้มาร่วมพิธีด้วย ในฉากนี้จะได้
 เห็นยัทซีโมโต้แสดงความเปลี่ยนแปลงในตัวเขาออกมา เขาปฏิเสธกับหมออามาโนที่จะไปเป็นหมอ
 ประจำตัวโชกุน และขอให้เจ้าสาวเข้าใจว่าชีวิตข้างหน้าจะลำบาก เพราะเขาไม่มีวันเป็นหมอที่รวย
 ได้ ภาพสุดท้ายคือภาพยัทซีโมโต้ ขอหมอเคราแดงกลับไปทำงานเหมือนเดิม ที่ประตูหน้าสถานี
 อนามัย จนหมอเคราแดงจนแต้มในความตื้อตึงของเขา ยัทซีโมโต้ยิ้มออกมา และวิ่งตามเข้าไปใน
 สถานีอนามัยจนลับสายตา

ประเด็นสำคัญของเรื่อง คือ "การเรียนรู้ชีวิตที่แท้จริงของมนุษย์ผ่านการเยียวยารักษา" นั้น
 เอง ยัทซีโมโต้ ก็คือตัวแทนของ "คนรุ่นปัจจุบัน" ที่มีวิชาความรู้อยู่เต็มเปี่ยม เปรียบเหมือนเรียน
 มากแต่ในตำราวิชาการ มักภูมิใจในความรู้ความสามารถของตน แต่ทว่าขาดความเข้าใจต่อโลก
 ภายนอก ขาดการปฏิบัติอย่างซำนาญ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ในขณะที่หมอเคราแดง คือ
 ตัวแทนของ "คนรุ่นเก่า" ผู้ที่ผ่านโลกมามากกว่า เข้าใจการใช้ชีวิต และพร้อมที่จะเปิดรับเรียนรู้สิ่ง
 ใหม่ ๆ สิ่งที่หมอเคราแดงเข้าใจคือ "การคิดถึงต่อผู้อื่นมากกว่าตัวเอง ทำให้ตัวเองมีคุณค่า"

23) Red Beard (1965)

นอกจากจะเป็นการร่วมงานครั้งสุดท้ายกับโตชิโร่ มิฟูเน่ แล้วยังเป็นผลงานชิ้นสุดท้ายของ มาซารุ ซาโต้ ที่ร่วมงานของคุโรซาว่า ซาโต้ใช้ธีมของ Ludwig van Beethoven , เพลง The Symphony of the surprise ของ Joseph Haydn และท่อนสุดท้ายของ First Symphony ของ Johannes Brahms ซึ่งการดนตรีใช้เฉพาะในฉากที่ไม่มีบทสนทนาเท่านั้น เช่นฉากที่ ไอโดโย คูแล พยาบาลยึดสีโมโต้ และยังใช้เพลง Fanfare สำหรับเครดิตท้ายเรื่อง สำหรับภาพยนตร์ไตรภาคแห่งการรักษาได้แก่ Drunken Angel (1948) , The Quiet Duel (1949) และ Red beard (1965)

การแสดงครั้งสุดท้ายของโตชิโร่ มิฟูเน่ ในภาพยนตร์ของคุโรซาว่า ทำให้เขาได้รับรางวัลนักแสดงนำชายยอดเยี่ยมจาก Venice Films Festival เป็นครั้งที่สอง (ในปี1965) ปฏิเสธไม่ได้ว่าการร่วมงานกับมิฟูเน่ ได้สร้างรูปลักษณ์บางอย่างในภาพยนตร์ของคุโรซาว่า และในทางกลับกันภาพยนตร์ของเขาได้สร้างภาพของ"วีรบุรุษ"(Hero) ให้กับมิฟูเน่ จนกลายเป็น"ภาพจดจำ"ของผู้ชมมาเป็นระยะเวลายาวนาน และหลังจากภาพยนตร์เรื่องนี้ของคุโรซาว่าจบลง ความเป็น"ฮีโร่" ก็จากไปอย่างไม่มีวันกลับ และไม่มีใครบดโคลของมัน หลงเหลืออยู่เลยในภาพยนตร์ของเขาเรื่องต่อๆ มาอีกเลย

Dodesukaden (1970) : รวมมิตร ชีวิตบัดซบ

Dodesukaden หรือ "เสียงของรกราง" เป็นผลงานภาพยนตร์สีเรื่องแรกของคุณโรซาว่า ที่เต็มไปด้วยความแปลกใหม่ของเนื้อหา และกลวิธีการเล่าเรื่องผ่านความสัมพันธ์ของตัวละครชนชั้นกลางหลากหลายตัว ซึ่งดูเหมือนไม่มีโครงเรื่องอย่างแน่นอน คุณโรซาว่าได้ร่วมกับคอน อิซิกาวา, เคซุเกะ คิโนชิตา และมาซากิ โคบายาชิ ตั้งบริษัทขึ้นมาทำภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องแรก โดยหยิบหนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง The Town Without Seasons ของไซโกโร่ ยามาโมโต้ มาดัดแปลงเป็นบท

ตัวละครทั้งสิ้นราว 8 กลุ่มตัวละคร ซึ่งอยู่ในละแวกเดียวกัน อาจคล้ายกับเรื่อง Lower Depth (1957) ซึ่งเป็นเรื่องราวของคนชั้นกลางเหมือนกัน ที่ทุกคนอยู่อย่างไม่มีความหวัง และบางคนถึงกับต้องใช้ความฝันในการดำรงชีวิต ภาพยนตร์ได้สะท้อนภาพของความน่าสมเพชของชีวิต ตั้งแต่การกินเหล้า การมีขู้ การข่มขืน การนิทรา การถูกเหยียดหยาม การขโมย และการตาย และสอดแทรกด้วยอารมณ์ขันแบบตลกร้าย และเสียดสีสังคม เมื่อภาพยนตร์ออกฉาย ก็ประสบความสำเร็จ ความล้มเหลวทางรายได้ อาจจะเป็นเพราะความใหม่ของการเล่าเรื่องที่ผู้ชมตามไม่ทัน จนทำให้คุณโรซาว่าพยายามฆ่าตัวตายด้วยการเชือดข้อมือ

คุณโรซาว่าเปิดเรื่องด้วยเรื่องของ โรคุซาน (โยชิทาเกะ ชูชิ) เด็กที่สมองพิการ ผู้มีความฝันเป็นคนขับรกราง เขาอาศัยอยู่กับแม่ (คิน ชูกาอิ) ในละแวกกองขะ ในภาพแรกที่เราเห็นคือ ตัวโรคุซานยืนยิ้มอยู่ที่หน้าประตูบ้าน เหมือนมองรกรางสีเหลืองที่แล่นผ่านไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเงาของมันสะท้อนอยู่บนกระจกของหน้าต่าง กล้องได้เคลื่อนติดตามโรคุซานเข้ามาในบ้านของเขา มองเห็นสีส้มมากมายขีดเขียนบนกระจกใส ซึ่งมองผ่านเข้าไปเห็นแม่ของเขากำลังปลั่งเสียงสวดมนต์ โรคุซานเข้าไปร่วมสวดมนต์ด้วย แม้จะเป็นการท่องผิดท่องถูกก็ตาม เขาได้อ้อนวอนพระพุทธรูปเจ้าให้แม่เขาหายเป็นปกติ ด้วยคำพูดที่ดูขบขันสำหรับผู้ชม ได้บ่งบอกว่าตัวเขามองเห็นตัวเองปรกติเฉกเช่นคนทั่วไป และเขาได้ลาแม่ไปข้างนอกเพื่อไปขับรกราง คุณโรซาว่าค่อยๆ Zoom out ออกมา เผยให้เห็น แม่ซึ่งดูจะงุนงงอยู่ไม่น้อยนั่งอยู่ ในขณะที่ภาพเบื้องหลังเป็นภาพวาดรกรางจำนวนมาก เธอเพ่งมองภาพวาดรกรางจำนวนมากซึ่งมีสีส้มสวยงาม แปะอยู่เต็มบนผนังทั้ง 4 ด้าน รวมทั้งบนกระจกใสด้วย ซึ่งบ่งบอกถึงความคิดจินตนาการที่สวยงามของลูกชายของเธอ

ทุกๆ เช้า โรคุซานจะดูแลซ่อมแซมรกรางในจินตนาการของเขา ก่อนที่จะขับรกรางไปรอบๆ บริเวณหมู่บ้านในบริเวณที่ทิ้งกองขะ คุณโรซาว่าจับภาพกว้างของ การแสดงของโรคุซานกับพื้นที่

ว่างเปล่าในมุมสูง ซึ่งกำหนดให้เป็นที่จอดของรถราง ในขณะที่เขาตรวจความเรียบร้อยของตัวรถ ด้วยท่าทางเช่นเดียวกับการแสดงละครใบ้ จะมีเสียงประกอบต่างๆ เกิดขึ้นในเวลาเขาแสดงท่าทาง หยิบฉวยอุปกรณ์หรือส่วนต่างๆ ของรถราง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับตัวเอกในเรื่อง One wonderful Sunday ที่ทำท่าเป็นวาทยากร บรรเลงดนตรีหรือเครื่องดนตรีในจินตนาการ เขาถ่ายฉากนี้ด้วยการตั้ง กล้องไว้นิ่งๆ เพื่อปล่อยให้ผู้ชมจินตนาการ "ภาพรถราง" ไปกับตัวของโรคุซาน ก่อนที่เขาจะขับออกไป

"โดเดสลี-คาเดน" คือคำแปลเสียงของโรคุซาน แทนเสียงของรถรางที่วิ่งไป คุโรซาว่าใช้การ ตอลลีกล้อวิ่งไปตามถนนดิน พร้อมกับการชมภาพอย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างความเคลื่อนไหวของภาพ อย่างรวดเร็ว ร่วมกับใช้เพลงประกอบที่คึกคักสนุกสนาน แทนมุมมองของโรคุซานตัดสลับกับใบหน้าที่ยิ้มสุขของเขาในขณะที่เร่งฝีเท้าให้รวดเร็วขึ้น เด็กๆ ที่มองเห็นเขามักขว้างปาหินใส่ และ ร้องเรียกเขาว่าเป็นคนบ้า แต่ในสมองของเขาไม่ได้รับรู้สิ่งเร้าอื่นใดเลย นอกจากการขับรถรางของเขา นอกจากนี้แม่ของเขาต้องคอยตามลบลภาพล้อเลียนลูกชาย ที่เด็กข้างบ้านมาวาดไว้โดยไม่ให้โรคุซานรู้แม่แต่เพียงนิดเดียว

โรคุซาน ขับรถรางในจินตนาการ แม้ในวันฝนตก

กระทั่งเขาไปจอดยังบ้านของอาจารย์ทัมปะ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางของหมู่บ้านกอง ชยะ ในช่วงนี้เรื่องได้เดินไปสู่ตัวละครหลากหลายที่อยู่ในละแวกนั้น ด้วยการตัดสลับเหตุการณ์ที่ เกิดในแต่ละคร้วเรือน ตั้งแต่เรื่องของอาจารย์ผู้เมตตา , คนงานเพื่อรักที่แลกเปลี่ยนภรรยาตัวเอง กลุ่มแม่บ้านที่ชอบนินทาชาวบ้าน , ผู้หญิงร่าเริงที่อาศัยกับชายจิตใจงาม ที่ยอมรับเลี้ยงดู ลูกๆ ของเธอทั้ง 5 คน , ลูกที่ข่มขืนหลานสาว , สองพ่อลูกขอทานที่ตายด้วยอาหารเป็นพิษ , ชาย

กลางคนที่อยู่เหมือนตายทั้งเป็น รวมทั้งสามมีผู้จิตใจดีแต่พิการ กับภรรยา มารยาททราวม โดยเรื่องทั้งหมดถูกร้อยเรียงกันไปตามเวลา และปราศจากพล็อตเรื่องแน่นอน

1. มัตสุตะ กับ ฮัตสึ คนงานผู้เป็นเพื่อนรักและเพื่อนบ้านกัน ทั้งสองมักโกหกภรรยาเพื่อไปกินเหล้าด้วยกันข้างนอก กระทั่งแม้แต่ภรรยาทั้งสองก็ยังแกล้งกัน เพื่อรับรู้ปัญหาของแต่ละฝ่าย จนเป็นที่นิินทาของชาวบ้านในแถบนั้น ภายหลังจากทั้งสองจะแยกกันกินเหล้า แต่ไม่ได้โกรธเคืองกันแต่อย่างใด ในที่สุดทุกอย่างก็กลับสู่ปรกติสุขตามเดิม

บ้านของแต่ละคนที่อยู่ตรงข้ามกัน โดยมีลานกลางถนนเป็นที่ชุมนุมของบรรดาแม่บ้านที่มาซักผ้าและล้างจาน ตามประสาแม่บ้านทั่วไป ครูเชื่อว่าใช้สีแบ่งแยกตัวละคร 2 ฝ่าย สำหรับฮัตสึ ภรรยา และบ้านของพวกเขาใช้สีแดง -น้ำเงิน และฝ่ายของมัตสุตะใช้สีเหลือง - ดำ เพื่อให้ถ่ายทอดความเข้าใจ อย่างไรก็ตามการออกแบบใช้สีกับเสื้อผ้า จาก และอุปกรณ์ประกอบฉากอย่างจริงจังนี้ ทำให้ภาพยนตร์ดูมีความเป็น Expressionist อย่างสูง

ชาวบ้าน ที่ชอบจับกลุ่มนินทา

2. คัตสึโกะ (โทโมโกะ ยามาซากิ) อาศัยอยู่กับป้าแท้ๆ และลุง"วาตานากะ" ในขณะที่ป้าเธอป่วยอยู่โรงพยาบาล เธอจึงทำดอกไม้ประดิษฐ์ทั้งวันทั้งคืนแทนป้า ในขณะที่ลุงของเธอ ผู้ไม่ยอมทำงานเอาแต่กินเหล้ากับพรำปน ดูว่าเธอตลอดเวลา แต่เธอมักเลือกที่จะปิดปากเงียบ โดยไม่ได้เถียง และทุกๆ วันคัตสึโกะต้องไปซื้อสาเกให้ลุงของเธอ จาก"โอคาเบ"(มาซาฮิโกะ คาเมทานิ) เด็กส่งสาเกที่แอบหลงรักเธอ แต่เธอเลือกที่จะไม่พูดกับเขา

คัตสุโกะ ทำงานจนกระทั่งร่างกายอ่อนแอทรุดโทรม และถูกข่มขืนในที่สุด ในฉากนี้คุณโรวว่าเลือกใช้ภาพมุมสูง ด้านหลังลุงของเธอซึ่งเป็นเงาดำ ที่กำลังจ้องมองเธอนอนสลบไสลอย่างเหนื่อยล้า บนดอกไม้ประดิษฐ์สีแดง แสดงให้เห็นถึง "การคุกคามทางเพศ" เมื่อตำแหน่งศีรษะของลุง อยู่บริเวณ "หว่างขา" ของเธอ

จนกระทั่งคัตสุโกะตั้งครรภ์ และไม่ยอมบอกปากของเธอว่าใครเป็นพ่อของเด็ก เมื่อป้าเธอถูกเรียกไปสอบสวน เนื่องจากเธอได้เอามิดไปแทงไอคาเบบาคเจ็บโดยไม่มีสาเหตุ ไอคาเบไม่ยอมเอาผิดจากเธอ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเนื่องจากฉากนั้น เป็นต้นเหตุที่ทำให้ลุงกระทำต่อเธอ ส่วนลุงได้หนีไปเพราะกลัวตำรวจจะมาตามจับ และในฉากสุดท้ายคัตสุโกะพบกับไอคาเบ ได้บอกว่ายเธอพยายามจะฆ่าตัวตาย แต่สุดท้ายพลังพลาดจนมาแทงเขา เมื่อไอคาเบจากไป เธอพูดว่าพึ่งรำพันขอโทษเขาที่ไม่อาจตอบรับความรักของเขาได้

3. "ทัมบะ" ชายแก่ซึ่งใครๆ เรียกเขาว่า "หมอ" ผู้มีเมตตาและช่วยเหลือแก้ปัญหาให้คนทั่วไป ในส่วนของเรื่องทัมบะนี้ จะมีรายละเอียดของตัวละครมากที่สุด แม้พัฒนาการของตัวละครจะค่อนข้างอยู่กับที่ ทัมบะได้ดูแลอาการป่วยทางสมองของโรคุซาน ในเช้าวันหนึ่งเมื่อเขาตรวจโรคุซาน โรคุซานได้ให้เงินในจินตนาการของเขาเป็นค่าตรวจ

ต่อมาหมอได้ช่วยชายแก่คนหนึ่งที่คิดฆ่าตัวตาย (คาตามาริ ฟุจิวาระ) โดยให้เขากินยาพิษ แล้วจึงช่วยรื้อฟื้นความทรงจำดีๆ ในอดีต โดยให้เขาเล่าชีวิตในอดีตให้ฟัง จนไม่อยากตายอีกต่อไป ชายแก่คิดกลัวที่จะตายจริงๆ จึงเรียกร้องหายาถอนพิษ และหมอเฉลยว่ามันเป็นแค่อยาถ่าย รวมทั้งนักเลงในละแวกนั้น ซึ่งเสียสติและใช้ดาบไล่ฟันชาวบ้าน ท่ามกลางฝนตกหนัก หมอได้เข้าไปห้ามปรามด้วยอุบายอันชาญฉลาด โดยขอช่วยถือดาบในมือเขาเมื่อเขารู้สึกเหนื่อย ทำให้นักเลงในละแวกนั้นสงบลงได้

ในคืนหนึ่งมีโจรแอบเข้ามาในบ้านของหมอ หมอรู้สึกตัวและยังมอบเงินให้โจรด้วย แถมยังชักชวนให้เขากลับมาหาอีกถ้าไม่มีเงิน และสองวันต่อมา ตำรวจจับโจรคนนั้นได้ และพามาให้หมอชี้คิ้วแต่หมอกลับปฏิเสธว่าไม่เคยเห็นหน้าโจรมาก่อน ทั้งๆ ที่โจรสารภาพว่าเคยเข้ามาขโมยของหมอจริงๆ เป็นเพราะบ้านของหมอได้เปิดรับคนยากไร้ ที่ต้องการความช่วยเหลือตลอดเวลา หมอ ได้คิดจะช่วยพ่อลูกที่ป่วยด้วยอาหารเป็นพิษ ซึ่งนอนชมในซากรถไฟล์ค์ข้างบ้านของเขา แต่ผู้

เป็นพ่ออายุเกินไปที่จะรับเงินช่วยเหลือ จนสุดท้ายหมอต้มต้องไปพ่อช่วยฝังลูกชายที่เสียชีวิตในเวลาต่อมา

และด้วยการเล่าเรื่องที่ติดสลับไปมา ครูโรซาว่าใช้ประโยชน์ จากกลุ่มตัวละครแม่บ้านที่จับกลุ่มนิทานเพื่อสรุปเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้ชมได้รับฟัง ทำให้ติดตามเรื่องได้สะดวกขึ้น ในระหว่างทางดำเนินเรื่อง ตัวละครแม่บ้านนี้จึงทำหน้าที่ใกล้เคียงกับผู้ชมภาพยนตร์ คือสังเกตการณ์ความเป็นไปของชีวิตคนในละแวกใกล้เคียงกัน

4. เด็กชายขอทาน(ฮีโรยูกิ คาวาเซะ) อาศัยกับพ่อของเขา(โนโบรุ มิทานิ) ในซากรถไฟล์ค เขาเป็นผู้ที่ตระเวนขอเศษอาหารจากหลังร้านอาหารต่างๆ มาให้ผู้เป็นพ่อ ที่วันๆ เอาแต่สร้างวิมานในอากาศ ผันถึงการออกแบบบ้านที่สวยงาม ตัดขาดจากความเป็นจริงของโลกภายนอก ซึ่งเป็นมุขตลกที่เสียดสีชนชั้นสูงไม่น้อย เมื่อขอทานผันถึงบ้านในรูปแบบตะวันตก และพูดคุยกับลูกชายด้วยคำศัพท์ภาษาอังกฤษ รวบรวมเป็นผู้ที่มีความรู้มาก

ลักษณะของพ่อนั้นคล้ายคลึงกับ โรคุซานอยู่ไม่น้อย บทสนทนาของเขากับลูกชายไม่มีสิ่งอื่นใดเลยนอกจากเรื่องของบ้านในความฝัน ครูโรซาว่าตัดภาพบ้านจำลอง ซึ่งแทนจินตนาการของชายยากจนที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่ลูกชายยึดติดกับความเป็นจริง คือเรื่องของปากท้อง เขาเป็นคนที่หาเศษอาหารมาประทังชีวิตทั้งตนเองและพ่อ จนกระทั่งในวันหนึ่งทั้งสองได้รับพิษจากปลาที่ไม่ได้ปรุงให้ถูกสุขลักษณะ เนื่องจากเชื่อพ่อว่าปลาไม่ต้องปรุงก็สามารถรับประทานได้

ทั้งสองป่วยหนักจากอาการท้องเสียจากปลาที่เป็นพิษ จากการไม่เข้าใจต่อความจริงในโลก และรูปร่างภายนอกเปลี่ยนแปลงไปเหมือนศพเดินได้ ฝ่ายลูกชายจึงไม่สามารถออกไปหาอาหารมา

ได้ พ่อได้หายในเวลาต่อมา ในขณะที่ลูกชายอาการสาหัส คุณโรซาว่าใช้การแต่งหน้าขอทานทั้งสองอย่างน่าเกลียดน่ากลัว ท่ามกลางบรรยากาศของท้องฟ้าสีเหลืองเข้มที่ดูเหนือความจริง พวกเขาไม่มีเงินไปหาหมอ และผู้เป็นพ่อกลัวแม้กระทั่งลูกชายที่อาการกำเริบ หนีออกมาและปิดประตู เขายังคงไม่ยอมไปขอเศษอาหาร หรือยอมรับความช่วยเหลือจากคนอื่นอย่าง "หมอต้มบะ" สุดท้ายเมื่อพ่อตัดสินใจไปขอเศษอาหารทุกอย่างก็สลายเกินแก้ ลูกชายได้เสียชีวิตในที่สุด ด้วยความหวาดกลัว เขาจึงขอความช่วยเหลือจากหมอ ในการชุดหลุมฝัง ภาพสุดท้ายคือผู้เป็นพ่อที่ยังอยู่ที่ปากหลุม และยืนขึ้นในขณะที่จินตนาการถึงสระน้ำที่ลูกชายฝันอยากมี กล้องถ่ายภาพจากเบื้องบนและ Zoom Out ออกมา ตัดภาพเปลี่ยนเป็นภาพของขอทานยืนอยู่ที่สระน้ำรูปวงกลมขนาดใหญ่ บ่งบอกว่า ท้ายที่สุดเขาก็ไม่สามารถหลุดออกมาสู่ความเป็นจริงอย่างถาวรได้

5. ชายยากไร้ "อีเอ"(อีโรชิ อคุตาคาว่า) ที่อยู่อย่างไร้จิตวิญญาณ ในฉากแรกที่เขาเดินจากบ้านสังกะสีๆ ออกมากลางถนนหมู่บ้าน นักเลงคนหนึ่งพยายามหาเรื่องเขาแต่เขาเหมือนไม่ได้ยินเสียงภายนอกเลย และพอเขาหันมามองนักเลงด้วยสีหน้าอันไร้ความรู้สึก กลับทำให้นักเลงกลัวหวาด เพียงเพราะลูกๆ ของเขาเสียชีวิต และภรรยาหนีไปแต่งงานใหม่ เขาจึงอยู่อย่างตัดขาดจากสิ่งรอบตัว และใช้ชีวิตในบ้านที่มีดมิดเพียงลำพัง

จนกระทั่งภรรยาได้กลับมา เขาก็ยังไม่ยอมพูดด้วย เธอพยายามดูแลเขาตลอดเวลา และช่วยทำงานของเขา คือการนำเศษผ้าเก่าๆ มาทอใหม่ ฉากในบ้านมีความโดดเด่นในการจัดแสงแบบ Low Key มาก ที่ยังสามารถให้รายละเอียดต่างๆ ได้ชัดเจน โดยเฉพาะการใช้แสงเฉพาะจุดที่โอบหน้าตัวละครทั้งสองที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความรู้สึกทางสีหน้าที่แววตาออกมาอย่างโดดเด่น

ในที่สุดการกระทำของภรรยา ก็ไม่สามารถลบภาพอดีตอันขมขื่นไปจากใจได้ เธอออกมาจากบ้านของเขาในเวลาเย็น และเพ่งมองซากต้นไม้ที่เหลือเพียงลำต้นที่หนึ่งกิ่งก่อก่อนที่จะจากไป ซึ่งต้นไม้ก็คือ ชีวิตของชายผู้นั้นที่เหมือนกับคนที่ตายแล้ว

6. เรื่องของเรียวทาโร่ ชาวากามิ (ชินสุเกะ มินาเมะ) ชายร่างอ้วน ผู้เป็นพ่อบุญธรรมของเด็กหลายคน ที่เกิดจากหญิงผู้หนึ่งที่ประพฤติดัวเป็นโสเภณี ในฉากแรกของภาพยนตร์เมื่อเด็กๆ ทั้งสี่วิ่งออกจากบ้านไปโรงเรียน เด็กหญิงคนเล็กสุดออกมานั่งชิงช้าข้างๆ บ้าน และแม่ของเธอเดินออกจากบ้านโดยไม่สนใจลูกแม้แต่น้อย เมื่อเธอในสภาพท้องแก่ เดินออกไปผ่านลานกลางหมู่บ้าน

ชายฉกรรจ์หลายๆ คนต่างเข้ามาพุดจาตะโลม และถามถึงลูกในท้องของเธอ ซึ่งเธอแสดงออกกับชายเหล่านั้นด้วยการใช้แรงโต้ตอบเล็กๆ น้อยๆ แบบที่ไม่เย้ยหยันใครเลย ซึ่งแสดงถึงความเจินจัดต่อผู้ชายของเธอ คุณโรชาว่าถ่ายฉากนี้ด้วยการตอลีกล้องเป็นระยะทางที่ยาว และเป็นการถ่ายแบบ Long Take ภาพเธอเดินผ่านผู้ชายที่เข้ามาล้อม ล้อม เช่นเดียวกับ Rashomon และ Hidden Fortress

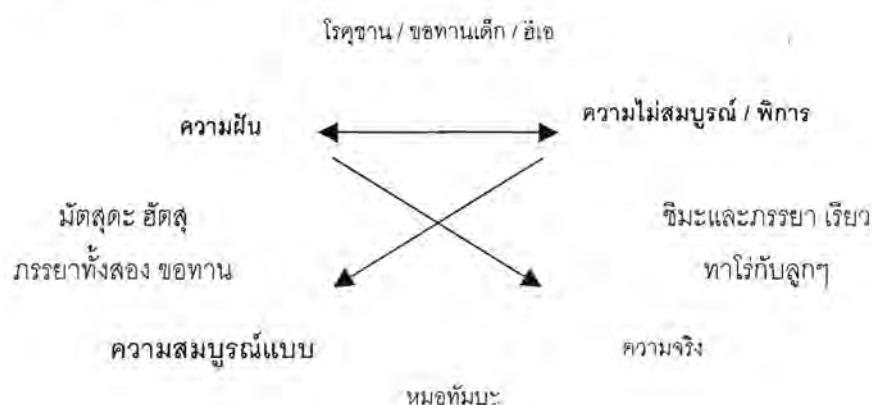
สำหรับเรียวทาโร่ กำลังบรรจงทำงานอย่างละเอียดถี่ถ้วน แม้ภรรยาจะขัดคอเขาเรื่องงานที่ทำอยู่ เขาแสดงออกต่อภรรยาอย่างใจเย็น แสดงให้เห็นถึงความเป็นคนที่มีจิตใจดีงาม และในฉากสุดท้ายภายในห้องรับประทานอาหาร เขานั่งทานข้าวกับลูกๆ ในขณะที่ภรรยาขอตัดอาหารก่อนโดยอ้างถึงลูกในท้อง และแยกตัวไปทานต่างหาก และในที่สุดลูกชายคนโตก็เอ่ยปากถามว่าพวกเขาทั้งห้าคน เป็นลูกของพ่อจริงๆหรือไม่ แม้ว่าลูกชายคนโตจะเจ็บปวดเมื่อโดนคนอื่นล้อ แต่เรียวทาโร่ ก็สอนและให้กำลังใจลูกๆ ให้เชื่อว่าเขาเป็นพ่อจริงๆ ทั้งหมดต่างหัวเราะอย่างมีความสุข

7. ยูเคอิ ชิมาะ(จุนซามูไร บัง) พนักงานบริษัทที่มีจิตใจดีงามแต่ขี้เกียจ และมีอาการชักกระตุก เขาอาศัยกับภรรยาว่างใหญ่ ที่หยาบกระด้าง ชอบข่มเขาตลอดเวลา และมักปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยอาการดุฎก ดังเช่นพ่อค้าผักในละแวกบ้าน ที่โดนเธอข่มขู่อย่างไร้มนุชยธรรม ในคืนหนึ่ง ชิมาะชวนเพื่อนมาทานอาหารที่บ้าน แต่เพื่อนๆ เห็นการแสดงออกอย่างไม่รับแขก และดุฎกของภรรยาเขา เพื่อนคนหนึ่งจึงบอกเขาว่าไม่ควรทนเธอต่อไป เขาโกรธมากจนทะเลาะกับเพื่อน เขาบอกว่าถึงแม้เธอจะหยาบคายแต่ชื่อเสียงต่อเขามาตลอด หลังจากที่รับฟังเหตุผลของเขา และทุกคนอารมณ์เย็นลง ก็กลับมากินสาเกกันต่ออย่างมีความสุข ในฉากสุดท้ายของเรื่องของชิมาะและภรรยา คือ ภาพของชิมาะ ที่เดินกลับเข้าบ้านในเวลาเย็นด้วยอาการชักกระตุกดังเดิมเช่นเคย เช่นเดียวกับ โรคุซัน ที่กำลังขับรถรางกลับบ้านของเขา

8. โรคุซันกลับมาถึงบ้านในเวลาค่ำ ซึ่งสังเกตเห็นว่า เขาใช้ไฟฉายผูกติดกับเอว แทนไฟของหัวรถราง เขาเดินเข้าบ้านและปิดประตูเห็นเพียงเงาของเขา ภาพตัดไปยังรูปวาดของเขา หลากหลายมุม ในขณะที่มีแสงไฟและเสียงรถรางจริงๆ จากภายนอกเล็ดลอดเข้ามา คุณโรชาว่าใช้แสงไฟหลากหลายสีสาดไปยังรูปวาดรถรางพวกนั้น พร้อมกับเพลงธีมของภาพยนตร์ ก่อนจะตัดกลับมาที่ภาพเงาของโรคุซันที่อยู่เบื้องหลังประตู ที่กำลังทำความเคารพ เหมือนกับเป็นคนขับรถรางจริงๆ

ภาพยนตร์ได้เริ่มต้น และหมุนเวียนมาจบที่ตัวโรคชาน เป็นวงกลม หรือ"วัฏจักรชีวิต" นั่นเอง ในขณะที่เรื่องราวของคนอื่นๆ ก็ยังเปิดเอาไว้ ทุกคนยังคงมีชีวิตต่อไป นอกเหนือการรับรู้ของผู้ชมภาพยนตร์พวกเขายังคงตื่นในเวลาเช้า ออกไปทำงานหาเงิน และกลับบ้านมาในเวลาเย็น เช่นเดียวกับภาพยนตร์ที่เริ่มต้นในเวลาเช้า และจบลงในตอนค่ำ เหมือนกับชีวิตจริงของมนุษย์ที่ต้องตื่นนอนต่อไปตราบที่ยังมีลมหายใจอยู่

24) Dodesukaden (1970)

Dodesukaden มีเพลงประกอบไม่มากนัก แต่มีท่วงทำนองที่ดังมากเพราะ โดยเฉพาะเพลง ฮิมประจำตัวของโรคชานในฉากเปิดเรื่อง ซึ่งใช้ต่อมาในส่วกลางเรื่อง และส่วนสรุปปิดท้ายภาพยนตร์ เพลงประกอบทั้งหมดเป็นผลงานของโทรุ ทาเคมิตสึ ซึ่งมีผลงานต่อมาในเรื่อง Ran ด้วย เพลงฮิมหลักของโทรุ มีความอ่อนหวานและสนุกคึกคัก ซึ่งแสดงออกถึงการมองโลกในแง่ดี และให้กำลังใจ ซึ่งมันเป็นเพลงที่สะท้อนถึงตัวละครหลักคือ "โรคชาน กับบรรดาในจินตนาการของเขา" แม้จะมีเพลงไม่มาก แต่สามารถแทน แนวคิดของภาพยนตร์ได้หมดจด

คุโรซาวาได้เลือกใช้ฟิล์มสำหรับการถ่ายภาพยนตร์สีเป็นครั้งแรก แต่ยังคงใช้วิธีการจัดแสงแบบภาพยนตร์ขาวดำ เพื่อให้ได้ภาพที่มีมิติชัดลึกที่ต้องการ และเขาได้เลือกรูปแบบภาพในสัดส่วน 4:3 แทนที่จะเป็นจอกว้างอย่างในเรื่องที่แล้ว เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดสีอันสวยงามอย่างที่ ต้องการ โดยภาพรวมแล้ว "สีสัน" ของฉากในแต่ละเรื่องราวได้สะท้อนภาพลักษณะที่ "หลุดพ้นความจริง" ถึงเป็นภาพยนตร์ Drama แต่มีความโน้มเอียงไปทาง Expressionist หรือ Surrealist ที่

ช่วยลดทอนความโหดร้ายของเนื้อหาภาพยนตร์ตลอดจนสะท้อนธีมหลักที่ว่าด้วย "การมีความฝัน และการยอมรับโลกแห่งความเป็นจริง"

โดยเฉพาะตัวละครบางตัวที่มีชีวิตอยู่ในโลกแห่งความฝัน ไม่ว่าจะโรคุซาน หรือซอกทาน ซึ่งคุโรซาว่าจะจัดฉากหลังของตัวละครด้วยสีสันอันจัดจ้าน เพื่อสะท้อนความคิด ความฝันเหล่านั้น ซึ่งอิทธิพลของการออกแบบฉากท้องฟ้าให้ดูราวกับภาพเขียน หรือว่าการออกแบบฉาก และการแสดงที่มากกว่าความเป็นจริง ได้ส่งผลต่อมา ต่อภาพยนตร์เรื่องหลังๆ อย่าง Kagemusha จนถึงเรื่องสุดท้าย (Madadayo) เลยก็ว่าได้

Dersu Uzala (1975) : กฎแห่งธรรมชาติ

Dersu Uzala นับเป็นภาพยนตร์สีเรื่องที่ 2 ภายหลังจากการที่เขาล้มเหลว กับการทดลอง แสงหารูปแบบใหม่ๆ ใน Dodesukaden ซึ่งเป็นเหตุผลที่เขาพยายามฆ่าตัวตาย แต่หลังจากรอดชีวิตมาได้ ชีวิตเขาก็เปลี่ยนไป เขายอมผูกมิตรกับนักข่าวมากขึ้น และในปี 1972 เขาได้ตกลงกำกับ ภาพยนตร์โดยเงินทุนต่างประเทศเป็นเรื่องแรก ด้วยเงินทุนของมอสฟิล์ม ลินภาพโซเวียต-รัสเซีย โดยหยิบยกความสนใจเรื่องราวของพรานหมาที่ชื่อ เดอสุ อุซาล่า ที่ช่วยวลาดิเมียร์ อาร์เซเนียฟ สำรวจดินแดนแถบชายแดนรัสเซีย-แมนจูเรีย จากที่เคยอ่านพบและสารคดีทางโทรทัศน์ของรัสเซีย มาสร้างเป็นภาพยนตร์ที่เน้นการผจญภัยในธรรมชาติ และมีมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 คน

ภาพยนตร์เปิดเรื่องในปี 1910 ภายหลังจากการตายของพรานหมาเดอสุ นายทหารวลาดิเมียร์ อาร์เซเนียฟ ได้เดินทางมายังป่าไทก้าเพื่อหาหลุมศพของเพื่อนรัก แต่ต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ที่มนุษย์เข้าไปรุกรานเพื่อก่อสร้างบ้านเรือน เขาไม่สามารถหาต้นสนยักษ์ 2 ต้น อันเป็นบริเวณที่ฝังร่างของเดอสุได้ เพราะชาวบ้านได้บอกว่าพวกเขาได้โค่นมันไปแล้ว ทำให้อาร์เซเนียฟ รู้สึกเสียใจขึ้นมาและหวนรำลึกไปถึงครั้งอดีต หลังจากนั้นจึงเป็นเรื่องราวย้อนกลับไปสมัยที่เขา มาพบกับเดอสุระหว่างการสำรวจดินแดน ตามลำดับเวลา ภาพยนตร์ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามเวลาที่คณะสำรวจได้เข้าไป

อดีตเมื่อปี 1902 วลาดิเมียร์ อาร์เซเนียฟ (ยูริ ซิโลโมนี) นายทหารผู้นำของคณะสำรวจแผนที่ นำคณะออกเดินทางเข้าไปยังดินแดน ไทก้า อุซริ จากความเหนื่อยล้าของการเดินทาง ในคืนหนึ่งพวกเขาทำกองไฟ และพักผ่อนกันรอบๆ กองไฟนั้น ในระหว่างการนอนพักผ่อน พวกเขาถูกปลุกให้ตื่นโดย การเข้ามาชายแปลกหน้าคนหนึ่ง เขาเป็นนายพรานตัวเล็กๆ ที่ชื่อ "เดอสุ อุซาล่า" (แมกซิม มูนซูก) เป็นชนกลุ่มน้อยที่เรียกตัวเองว่า "ทอง"(Gold) ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์ เขาแปลกใจที่พบรอยคนเข้ามาในป่า จึงเดินตามรอยมาดู อาร์เซเนียฟสามารถเข้ากับนายพรานหมาผู้นี้ได้อย่างรวดเร็ว และเดอสุเรียกเขาว่า "กัปตัน" ด้วยความยกย่องตั้งแต่นั้นมา เพราะทั้งในความรอบรู้ และความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีของเดอสุ อาร์เซเนียฟขอให้เดอสุมาเป็นคนนำทางให้พวกเขา แม้ที่ทำของเดอสุจะไม่สนใจมาทำงานนี้ พอเช้าวันรุ่งขึ้น คณะสำรวจจึงออกเดินทางโดยมีเดอสุ เป็นผู้นำทางคนใหม่ โดยเขาไม่ได้เอ่ยปากขอใดใดเลย

เดอสู ประหลาดใจกับการพบคณะสำรวจมาก เพราะเขาอยู่เพียงลำพังในป่ามานาน เขาพบคณะสำรวจมายังกระท่อมที่สร้างอย่างเรียบง่ายของเขา และเล่าให้ฟังว่าลูกเมียของเขาป่วยตายหมดเพราะโรคหัด เขาก็อยู่อย่างโดดเดี่ยวมานาน และอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่เขาต้องการช่วยเหลือคณะสำรวจนี้ ชาวสำรวจได้รับรู้ว่าเขามีความรอบรู้ในธรรมชาติเป็นอย่างดีเยี่ยม เขาสามารถพยากรณ์เวลาที่ฝนจะหยุดตก หรือแยกแยะรอยเท้าต่างๆ อย่างเช่น เขาสามารถบอกได้ว่า เป็นรอยเท้าของคนจีนที่ผ่านไปเมื่อ 3 วันที่แล้ว ความเข้าใจต่อธรรมชาติของเดอสู ทำให้การสำรวจรุดหน้าอย่างรวดเร็ว

ในระหว่างการพักผ่อน พวกทหารได้ซ่อมยิงปืนในเวลาว่าง โดยใช้ขวดเปล่าแขวนกับต้นไม้เป็นเป้ากระสุน เดอสูรู้สึกเสียดายขวดเปล่าที่หาได้ยากยิ่งในป่า เมื่อทหารทั้งหมดไม่มีใครยิงโดนขวดได้ เดอสูจึงขอยิงที่เชือกแทนเพื่อขอเก็บขวดไว้ใช้ และเขาสามารถยิงถูกเชือกอย่างแม่นยำท่ามกลางความทิ้งของเหล่าทหารสำรวจ

อาร์เซเนียฟและเดอสู แยกออกกลุ่มไปสำรวจเพียงลำพัง และพวกเขาได้หลงทางจากอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ร่องรอยที่ผ่านมากถูกกระแสลมทำลายไปหมด เขาไม่สามารถจะกลับไปแคมป์ได้ทันเวลาค่ำ ทั้งสองกำลังจะตายเนื่องจาก อุณหภูมิที่ลดอย่างรวดเร็วในยามกลางคืน ก่อนที่แสงอาทิตย์จะหมดไปเดอสู และอาร์เซเนียฟ ได้ช่วยกันตัดต้นหญ้าแห้งมากองสุ่มไว้ แต่อาร์เซเนียฟ หหมดสติเนื่องจากร่างกายที่อ่อนล้าไปในระหว่างการตัดหญ้า ภาพยนตร์ได้เสนอภาพที่น่ากลัวของธรรมชาติอย่างสมจริง คือ ความน่าตระหนกในชะตากรรมของมนุษย์อันโหดร้ายท่ามกลางพายุหิมะ กล้องถ่ายภาพทั้งสองช่วยกันตัดหญ้าท่ามกลางลมที่พัดกระหน่ำรุนแรง เส้นสายของหิมะสร้างเริ่มความรุนแรง การใช้เสียงลมธรรมชาติเป็นเวลายาวนานพร้อม กับภาพที่มีดลิ่งเรื่อย ๆ ที่เร่งเร้าความระทึกใจ

ภาพตัดไปในเช้ารุ่งขึ้น อากาศกลับสู่ปรกติ มองเห็นกระท่อมหญ้าแห้งที่เกิดจากสติปัญญาและความกล้าหาญเดอสู (ได้นำหญ้าที่ตัดมา สร้างเป็นกระท่อมกำบังจากความหนาว) เมื่ออาร์เซเนียฟได้สติ และตระหนักว่าเขารอดตายมาได้อย่างอัศจรรย์เพราะเดอสู เดอสูไม่ต้องการคำขอบคุณใดใดจากเขา เขาได้กล่าวว่า "เพราะเราช่วยกัน เราจึงรอดตายมาได้"

คณะสำรวจได้เดินทางฝ่าพายุหิมะมาพักในบ้านของอุลซุริ หรือ พวกคนหาปลา ด้วยการช่วยเหลือของเดอสุ พวกเขาได้รับการต้อนรับด้วยปลาอย่าง กระทั่งการสำรวจในอุลซุริได้ใกล้เสร็จสิ้น ก็ปตันได้ชวนเดอสุ ให้มาอยู่กับพวกเขาในเมือง แต่เดอสุก็ปฏิเสธอย่างนุ่มนวล เพราะในเมืองคงไม่มีงานที่เหมาะสมสำหรับนายพรานอย่างเขา การอยู่ในป่าและล่าสัตว์ คือสิ่งที่เขาปรารถนามากที่สุด อาร์เซเนียฟพยายามจะให้เงินเพื่อช่วยเหลือแก่เดอสุ แต่สำหรับนายพราน กระสุนเป็นสิ่งจำเป็นมากกว่าเงินทอง เขาจึงขอกระสุนเพื่อนำไปใช้ล่าสัตว์ดำรงชีวิต เดอสุได้รับกระสุนปืนทั้งหมด แทนคำขอบคุณของคณะสำรวจทั้งหมด

ในวันรุ่งเช้าที่บริเวณทางรถไฟ คณะสำรวจต้องอำลาเดอสุ ทุกคนเต็มไปด้วยอารมณ์แห่งความโศกเศร้า สุดท้ายเดอสุเดินกลับเข้าป่าไทก้าอย่างโดดเดี่ยว และอาร์เซเนียฟกลับบ้านหาลูกเมียของตน

การจากกันระหว่างเดอสุ กับคณะสำรวจ

เหตุการณ์ส่วนสุดท้ายคือ ในปี 1907 อาร์เซเนียฟได้กลับมาที่ไทก้าอีกครั้งกับคณะสำรวจชุดใหม่ ในฤดูร้อนที่ย่างกรายเข้ามาอย่างรวดเร็ว คณะสำรวจและม้าต่างเจอกับความทรมานจากยุงชุกชุม และปลั๊กโคลน ในใจของอาร์เซเนียฟคิดถึงแต่เดอสุ ผู้ที่เป็นเพื่อนตายกับเขา และด้วยโชคชะตา เขาได้พบกับเดอสุ อีกครั้งในไทก้า ด้วยวัยและร่างกายที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างเด่นชัด ทั้งสองคนคุยแลกเปลี่ยนเรื่องราวกันและกัน อยู่หลายชั่วโมงในระหว่างตั้งแคมป์พักแรม และในเช้าวันรุ่งขึ้น เดอสุได้กลับทำหน้าที่คนนำทางให้คณะสำรวจอีกครั้ง

มิตรภาพระหว่างอาร์เซเนียฟกับเดอสุ

ด้วยการนำทางของเดอสุ คณะสำรวจก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดอสุเดินย้อนกลับไปหาไปป์ที่ทำหาย ซึ่งเหมือนเป็นสัญญาณแรกที่บอกรถึง ความเสื่อมสมรรถภาพของตัวเขา เดอสุได้พบว่าพวกเขา กำลังถูกสะกดรอยโดยเสือ แต่มันก็หายตัวไป เดอสุ ตะโกนพูดกับเสือว่าอย่ามาตามรอยพวกเขา ให้ต่างฝ่ายต่างอยู่กันดีกว่า เพราะเขามีความเชื่อว่า "เสือ" คือตัวแทนของวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ของป่า หรือ "คองงา" ที่เขาจะไม่ยิงมัน หลังจากนั้นนักสำรวจได้พบกับดักของพวกชาวจีน และช่วยเหลือสัตว์ที่ติดกับออกมา เดอสุจับแค่นคนจีนที่ใช้วิธีที่ผิดในการล่าสัตว์ พวกทหารสำรวจช่วยกันทำลายกับดักเหล่านั้นทั้งหมด

ปรากฏได้ยินเสียงพวกโจรยิงปืนใส่เดอสุ เขารอดมาได้โดยไม่ได้รับบาดเจ็บใดใด ภายหลังคณะสำรวจได้พบร่องรอยของโจร ซึ่งเดอสุพบว่าเป็นโจรชาวจีนชื่อ อันฮัตชิ ที่ปล้นผู้หญิงจากหมู่บ้านและเขายังพบร่องรอยของผู้ชายที่ถูกจับมา คณะสำรวจได้พบชายผู้เคราะห์ร้าย 3 ศพจากฝีมือโจรอำมหิตชาวจีน อาร์เซเนียฟพบกับ "ซาง เบา" (Schemeiki Chokomorov) ชาวจีนหัวหน้าหมู่บ้านที่เดอสุรู้จักดี ซึ่งกำลังออกติดตามโจรที่มาปล้นหมู่บ้านเขาอยู่ ภายหลังจากทำความรู้จักกันแล้ว ซางเบากับพรรคพวก จึงได้ขอตัวออกติดตามโจรต่อไป

คณะสำรวจออกเดินทางต่อไปโดยล่องแพ ในกระแสน้ำอันเชี่ยวกราก ในขณะที่พวกทหารตัดสินใจเอาสัมภาระถ่ายลงที่ฝั่ง ได้ทำให้แพน้ำหนักเบาลง เดอสุและอาร์เซเนียฟจึงติดไปกับแพ เดอสุช่วยอาร์เซเนียฟสามารถรอดขึ้นฝั่งได้ แต่ตัวเองตกอยู่ในอันตรายเมื่อแพใกล้ถึงน้ำตก อาร์เซเนียฟสั่งลูกทีม ให้ช่วยชีวิตเดอสุ โดยการตัดต้นไม้ แล้วยื่นไปช่วยชีวิตเดอสุ และเดอสุพยายาม

เกาะเกี่ยวไม่จนล้มเร็ว การพบกันครั้งที่สองนี้ อาร์เซเนียฟได้กลับเป็นฝ่ายช่วยชีวิตของเดอซูบ้าง ในวันที่เดอซูแก่ตัวลงอย่างเห็นได้ชัด

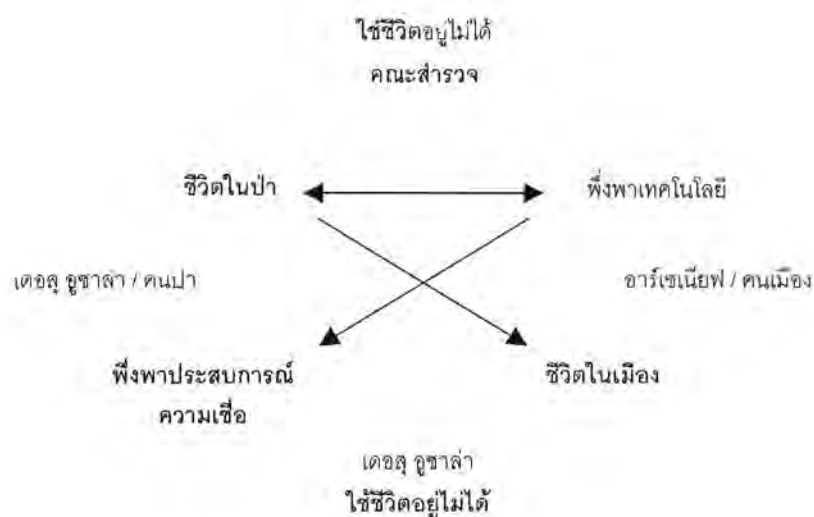
และนับเป็นช่วงเวลาแห่งความทรงจำที่ดีของเดอซู และอาร์เซเนียฟ พวกเขาถ่ายรูปปร่วมกันเป็นที่ระลึกมากมาย ในช่วงนี้ของภาพยนตร์ถือเป็นฉากสั้นเล็กๆ ที่สร้างความผ่อนคลายของผู้ชม ซึ่งใช้ดนตรีประกอบที่สนุกสนานในแบบละครสัตว์ และในเวลาต่อมาทั้งเดอซู กับอาร์เซเนียฟต้องเผชิญหน้ากับ "แอมบ้า" หรือ เสือแห่งป่าไทก้าอีกครั้ง เดอซูพูดกับเสือขอให้มันจากไปโดยดี มิเช่นนั้นเขาจะยิงมัน และสุดท้ายเขาตัดสินใจยิงมันอย่างเลี่ยงไม่ได้ เพื่อช่วยชีวิตอาร์เซเนียฟ เมื่อปืนของอาร์เซเนียฟเกิดติดขัดขึ้นมา เสือโคร่งตัวนั้นไม่ตาย และมันวิ่งหนีไปโดยบาดเจ็บสาหัส เดอซูทิ้งปืนลงด้วยความกลัว เพราะเขาได้ทำร้ายแอมบ้า ผู้เป็นดวงวิญญาณของป่า ซึ่งป่าจะส่งแอมบ้ากลับมาฆ่าเขา อาร์เซเนียฟพยายามปลอบประโลมเขาให้สบายใจ เป็นครั้งแรกที่ได้เห็นเดอซู แสดงออกถึงการสูญเสียความมั่นใจในตัวเอง เขากลายเป็นคนแก่ที่น่าสงสาร สมรรถภาพทางสายตาตกลง ไม่สามารถเล็งเป้าได้อย่างแม่นยำเหมือนก่อน ภายหลังจากเรื่องแอมบ้า เดอซูเริ่มหัวเสียและหงุดหงิดง่ายกับทุกคน เพราะเขากังวลว่าจะใช้ชีวิตได้อย่างไรถ้าไม่สามารถล่าสัตว์ได้ และยังคงหนีกับความกลัวการล้างแค้นของแอมบ้า ในคืนหนึ่งอาร์เซเนียฟได้พบเหตุการณ์ที่เดอซูแสดงความกลัวต่อแอมบ้า เหมือนคนที่ประสาทหลอน ในที่สุดเขาจึงขอให้อาร์เซเนียฟพาเขาไปอยู่ในเมืองด้วย และกัปตันก็ตกลงช่วยเหลือเขา

เดอซูเข้ามาอยู่ในบ้านของกัปตันในคาบาร์อฟ เขาเข้ากับทุกคนได้ดีโดยเฉพาะ "โวว่า" ลูกชายของกัปตันที่เขาเรียกว่า "กัปตันน้อย" เขาเล่าเรื่องป่าให้ฟังมากมาย และมอบเครื่องรางเขี้ยวหมี ให้ลูกของกัปตัน แต่ชีวิตในเมืองแตกต่างกับป่าที่เขาคุ้นเคย เขาไม่อนุญาตให้ยิงปืน หรือตัดต้นไม้ทำฟืน หรือออกไปกางเต็นท์นอนภายนอก จิตใจของเดอซูเริ่มยำแยลงเรื่อยๆ อาร์เซเนียฟยังคงแนะนำให้เขาสงบจิตใจลง ภายหลังจากที่เดอซูโดนตำรวจจับ ในขณะที่เขาไปตัดต้นไม้ในเมือง เมื่อเห็นภรรยาของอาร์เซเนียฟจับจ่ายเงินเพื่อซื้อฟืน เดอซูจึงแสดงความปรารถนาจะกลับไทก้าดั้งเดิม แม้อาร์เซเนียฟจะเสียใจอย่างมาก เขาได้มอบปืนไรเฟิลกระบอกใหม่แก่เดอซู ที่มีกล้องเล็งอย่างแม่นยำ ที่จะช่วยเดอซูให้ล่าสัตว์ได้ (ในข้อเท็จจริง อาร์เซเนียฟได้มอบแก้วให้เดอซู แต่ใครซาว่าปรับเปลี่ยนจุดนี้ให้เหมาะสมกับภาพยนตร์) ต่อมาอาร์เซเนียฟได้รับการแจ้งข่าวการตายของเดอซู เขารีบรุดไปยังที่เกิดเหตุในขณะที่ตำรวจ และพนักงานกำลังชุดหลุมฝังศพอย่างรีบงาย ตำรวจคิดว่าเดอซูได้ถูกฆาตกรรมเพื่อแย่งชิงปืนไรเฟิลไป อาร์เซเนียฟรู้สึกสลดใจที่ปืนไรเฟิลที่เขา

ให้เป็นของขวัญ กลับกลายเป็นการฆ่าเดอสู่โดยทางอ้อม เขายืนมองการฝังศพอย่างเงิบๆ จนเสร็จ และได้หยิบไม้เท้าของเดอสู่ที่ตกอยู่ข้างๆ ปักลงเนินดินที่ฝังเดอสู่เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของเขา

ภาพยนตร์ได้สอดแทรกข้อคิดการอยู่ร่วมกับธรรมชาติผ่านมนุษย์ตัวเล็กๆ ในช่วงแรกควบคู่กับภาพธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ และโหดร้ายต่อมนุษย์ เช่น "พายุหิมะ" ซึ่งมนุษย์อย่างเดอสู่ก็สามารถอยู่ร่วมกับมันได้อย่างผาสุก โทนีสีขาวและน้ำเงินของฤดูหนาว ได้สร้างความสงบเยือกเย็น และตระหนักในพลังธรรมชาติแก่ผู้ชม ในขณะที่ช่วงที่ 2 นั้น คุโรซาวามุ่งเน้นไปที่การรุกรานธรรมชาติของมนุษย์ จนถึงเหตุการณ์ภายหลังเดอสู่ ตายไปแล้วตอนต้นเรื่อง ที่พบเห็นคนตัดต้นไม้ และแปรรูปไม้ขนานใหญ่ และยังสอดแทรกสัจธรรมของธรรมชาติเรื่อง "การเกิด แก่ เจ็บ ตาย" ได้สะท้อนผ่านตัวของเดอสู่ ที่เปลี่ยนแปลงจากนายพรานชั้นยอด จนไม่เหลือสมรรถภาพอยู่เลย ตลอดจนแนวความคิดการเคารพกฎธรรมชาติของเดอสู่ ความเชื่อเรื่อง "แอมบ่า" นั้นอาจเป็นเพียงความคิดที่พ้นเพื่อนไปของคนแก่ ที่ช่วยเหลือตัวไม้ได้อีกแล้ว ในส่วนที่สองได้เสนอบรรยากาศของฤดูใบไม้ผลิ น้ำแข็งเริ่มละลาย และเห็นความสวยงาม สีเขียวของป่ามากขึ้นกว่าช่วงแรก และยังคงแสดงความโหดร้ายน่าเกรงกลัวของธรรมชาติ ในรูปแบบของ "เสือ" แทน จบจบจนได้เวียนกลับมาที่ฤดูหนาวอีกครั้ง ในฉากสุดท้ายของเรื่อง เป็นวัฏจักรธรรมชาติที่มนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

25) Dersu Uzala (1975)

Dersu Uzala เป็นภาพยนตร์เรื่องเดียวของคุโรซาวา ที่มีทีมงาน และผู้ที่ประพันธ์เพลง ประกอบเป็นชาวต่างประเทศ อย่างไรก็ตามเราก็ยังพบลักษณะของภาพเฉพาะตัวของเขา โดยเฉพาะฉากดอลลี่ในช่วงยาว ในฉากการช่วยเหลือเดอสุและกัปตันที่ติดอยู่บนแพ ส่วนผู้ประพันธ์เพลง เขา คือ Isaac Swarts ที่ออกแบบเพลงริมการผจญภัยต่างๆ ของอาร์เซเนียฟและเดอสุ ในไทก้า โดยใช้ ท่วงทำนองที่สง่างามแต่แฝงด้วยอารมณ์เศร้าสร้อย เช่น ในฉากธรรมชาติที่งดงาม จากการเผชิญหน้ากับความตายที่มากับเสือหรือ "แอมบ่า" หรือใช้เพียงเสียงลมพัดในทุ่งราบแห้งแล้ง เพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึกที่เศร้าและน่ากลัว ในขณะที่บางฉาก กลับใช้เพลงที่สนุกสนานและขบขัน เช่น ในฉากที่เดอสุถ่ายรูปพร้อมกับคณะสำรวจ ได้เลือกใช้เพลงละครสัตว์ (circus music) เพื่อสร้างความขบขันน่าและประทับใจ รวมถึงมีการใช้เสียงร้องประสาน เช่น เพลงร้องของทหารสำรวจ ในขณะล้อมรอบกองไฟ รวมทั้งเสียงร้องประสานที่แสดงความเคารพ ในฉากการตายของเดอสุ

คุโรซาวาใช้เวลาในการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้ยาวนานถึง 3 ปี และเสียเงินกว่าครึ่งของงบประมาณในการถ่ายทำในไซบีเรียที่หนาวเย็น อย่างไรก็ตามงบประมาณ 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ก็ไม่ได้บานปลายไปเหมือนกับภาพยนตร์เรื่องก่อนๆ ของเขา และยังได้รับรางวัล Grad Prix ในงาน Moscow และรางวัลออสการ์สาขาภาพยนตร์ต่างประเทศยอดเยี่ยมในปี 1975 ปีเดียวกันอีกด้วย

Kagemusha (1980) : มายาแห่งห้วงจิต ชีวิตเราคือใคร

หลังจากที่ไม่ได้ทำภาพยนตร์ ในญี่ปุ่นมายาวนานตั้งแต่ Dodesukaden ล้มเหลว และในระหว่างนั้นเขาไปกำกับภาพยนตร์รัสเซีย คุโรซาวายังคงฝันถึงการทำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ยุคก่อน โดยเฉพาะช่วงเวลาศตวรรษที่ 16 ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง และการรบบพุ่งอันมีสีสัน เขาได้เขียนบทภาพยนตร์และภาพประกอบด้วยตัวเองไว้หลายเรื่อง จนในปี 1978 เขานำบทภาพยนตร์ Kagemusha ภาษาอังกฤษและภาพประกอบทั้งเรื่อง ไปหาเงินทุนที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้ที่ยื่นมือมาช่วยเหลือครั้งนี้ก็คือ ฟรานซิส ฟอร์ด คอปโปลา และจอร์จ ลูคัส

พล็อตเรื่องได้มาจาก ที่คุโรซาวาพบบันทึกทางประวัติศาสตร์ของ ชุนศึกทาเคดะ ชินเง็น ที่ได้จ้างคนหน้าตาเหมือนกัน เพื่อลวงข้าศึก หรือใช้ "คาเกมูซา" (หมายถึง เงาหรือตัวแทน) คุโรซาวาได้ต่อเติมประวัติศาสตร์ให้กลายเป็นบทภาพยนตร์ คล้ายๆ กับการสร้างเรื่อง Seven Samurai จากเรื่องชามูโรที่จ้างชามูโรเหมือนกัน โดยเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในยุคสงครามแย่งชิงอำนาจ ช่วงศตวรรษที่ 16 ก่อนการรวมประเทศญี่ปุ่น มีข้าอำนาจใหญ่ๆ แดกเป็นสามฝ่ายอันได้แก่ โอดะ โนบุนางะ, โดกุกาว่า อิเอยาสึ และทาเคดะ ชินเง็น ทั้งสามต่างมุ่งหวังที่จะนำทัพไปตีเกียวโต ซึ่งผู้ใดตีได้สำเร็จก่อนก็จะเป็นผู้ปกครองประเทศ ปรากฏว่าทั้งสามที่เคยเป็นพันธมิตรกันต่างแตกแยก เมื่อฝ่ายโนบุนางะได้ร่วมมือกับฝ่ายอิเอยาสึ โจมตีชินเง็น เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ครั้งนี้ได้เป็นส่วนเริ่มต้นของภาพยนตร์

ภาพยนตร์เปิดเรื่องด้วยภาพในระยะไกล ของชายสามคนที่มีหน้าตาเหมือนกันทั้งหมด จนแทบแยกไม่ออกว่าใครเป็นใคร แต่ด้วยการจัดองค์ประกอบของภาพ ทำให้ทราบได้ว่าชายที่อยู่ตรงกลางนั้นสำคัญที่สุด ซึ่งก็คือ ชุนศึกชินเง็นตัวจริง (ทัตสึยา นาคาโตะ)ซึ่งเขานั่งอยู่ในระดับสูงที่สุด มีดาบเคียงข้าง และเบื้องหลังมีตราประจำตระกูล และคนที่อยู่เคียงข้างเขาทางซ้ายในระดับต่ำกว่าคือ น้องชายของเขา "โนบุคาโตะ" (ชิโตมุ ยามาซากิ) ผู้ที่เป็นคาเกมูซาให้ชินเง็นในบางครั้ง ทั้งสองกำลังคุยถึง ชายอีกคนที่ถูกมัดอยู่ นั่งทางขวาของภาพ ซึ่งเขาเป็นหิวโหย (ที่หน้าเหมือนชินเง็นอย่างกับแกะ เขาจึงได้ละเว้นโทษทัณฑ์เพื่อนำมาเป็นตัวแทนของชินเง็น เป็นที่น่าสังเกตว่า ชินเง็นตัวจริงเป็นผู้ที่มีเงาเพียงคนเดียวในภาพ เพราะเขาเป็นตัวจริงนั่นเอง จึงสามารถเป็นเจ้าของ"เงา" หรือ "ตัวแทน" ได้ และโดยทั้งหมดคุโรซาวาดังกล้องไว้หนึ่งๆ ไว้เป็นเวลานาน อย่างน้อยก็เพื่อให้ผู้ชมได้พินิจพิเคราะห์แยกแยะตัวละครออกจากกัน ซึ่งเป็นไปได้อย่างยากลำบาก

หวัชโมยนั้นไม่ต้องการจะรับใช้ชินเงิน แถมยังพูดจาอย่างไม่เกรงกลัวว่า "ข้าเพียงขโมยเงิน 2-3 เที้ยัญ แต่ท่านฆ่าคนมานับร้อยพัน ระหว่างท่านกับข้าใครเร็วกว่ากันล่ะ" และชินเงินได้ตอบไปว่า "ข้าเลวจริงๆนั้นแหละ ทั้งฆ่าพ่อฆ่าลูกในได้ ข้าทำทุกอย่างเพื่อปกครองแผ่นดิน บ้านเองในเวลานี้หากไม่มีใครสักคนรวมชาติให้เป็นปึกแผ่น เราจะได้เห็นซากศพอีกมากมาย" อย่างไรก็ตาม ความตรงไปตรงมาของหวัชโมยนี้ ทำให้ชินเงินพึงพอใจ และสั่งให้นำตัวไปส่งสอนให้ดี ส่วนขโมยได้แสดงความเคารพเมื่อชินเงินออกไป ซึ่งคงเป็นเพราะเขารู้สึกประทับใจในวิสัยทัศน์ของชินเงินขึ้นมา

ในขณะที่กองทัพของชินเงิน ล้อมตีปราสาทโนดะของอิเอยาสึ เขาได้ถูกลอบยิงบาดเจ็บสาหัส ทำให้เขาตัดสินใจอย่างฉับพลันที่จะถอยทัพกลับ แม้จะเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบอยู่ก็ตาม เขาได้มองเห็นความล่มสลายของตระกูลทาเคดะในอีกไม่นาน จึงวางแผนที่จะใช้ "คาเกมูซา" หรือตัวแทนไปอีกเป็นเวลา 3 ปี ภายหลังจากเขาตาย เพื่อรักษาความมั่นคงของอาณาจักร แล้วชินเงินก็ตายในเวลาต่อมาไม่นาน เหล่าคนสนิทของชินเงินจึงปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เอาตัวหวัชโมยมาเป็น "ชินเงิน" สร้างความเชื่อถือในหมู่ทหาร และนำพากองทัพกลับไป ภาพที่ปรากฏ คือแนวขบวนของทหารซึ่งเป็นเงามืด(Silhouette) อยู่บนเนินเขาแนวเส้นขอบฟ้า ท้องฟ้าเบื้องหลังเป็นสีแดงฉานตัดกับเงาคนสีดำ และเมื่อขบวนม้าของชินเงินปรากฏ นายทหาร 2 คนที่เดินอยู่เบื้องหลังก็พูดออกมาว่า "ท่านชินเงินนั้นแหละ ท่านยังไม่ตายจริงๆด้วย" การจัดแสงให้ "ชินเงิน" อยู่ในเงามืดเช่นนี้ ก็เพื่อบ่งบอกว่าการเป็น "เงา" ในขั้นต้นของหวัชโมย ได้ประสบความสำเร็จในขั้นต้นแล้ว

กองทัพของชินเงินล่าถอยกลับ ภายหลังจากชินเงินเสียชีวิต
โดยมีหวัชโมยปลอมเป็นชินเงินแทน

ทางฝ่ายโนบุ นางะ (โตสุเกะ เรียว) และอิเอยาสุ (มาซาฮิโกะ ยูอิ) ต่างไม่เชื่อว่าชินเงินจะมีชีวิตอยู่ จึงให้สายสืบไปสืบข่าวฝ่ายชินเงิน กระทั่งที่แรกสายสืบยังเชื่อว่าชินเงินยังมีชีวิตอยู่จริงๆ แต่หวัชโมโยก็ไม่สามารถเล่นเป็นชินเงินได้นาน เมื่อถึงเวลากลางคืน มันจึงรีบอ่านขโมยสมบัติในไห แต่กลับพบร่างไร้วิญญาณของชินเงินแทนสมบัติ เมื่อหวัชโมโยพบว่า ตัวจริงตายแล้วจึงไม่ยอมเล่นเป็นชินเงินต่อไป โนบุคาโดจึงจนปัญญาที่ไม่สามารถทำตามคำสั่งของชินเงินได้ จึงนำไปที่บรรจรวงชินเงิน ไปทิ้งลงที่ก้นทะเลสาบซุวาทาตามความปรารถนา หวัชโมโยซึ่งดูจะเสียใจอยู่ไม่น้อยกับการตายของชินเงิน ที่เขาแสดงความนับถืออยู่ จึงแอบตามไปดูพวกแม่ทัพทำพิธีนำไปทิ้ง และโดยบังเอิญหวัชโมโยได้ซ่อนตัวในกระท่อมเดียวกับสายของอิเอยาสุ และโนบุ นางะ เมื่อได้ยินสายสืบคุยกันอย่างแน่ใจว่าชินเงินตายแล้ว หวัชโมโยจึงออกมาบอกโนบุคาโดว่า มีสายล่องรู้ความลับแล้ว ขอให้เขาได้ทำตัวให้เป็นประโยชน์ โดยการช่วยเหลือชินเงินบ้าง โนบุคาโดจึงคิดเปลี่ยนแปลง โดยออกประกาศว่า การนำไปทิ้งที่ทะเลสาบแท้ๆคือการ บูชาเทพเจ้าทะเลสาบด้วยโหล่กา ทำให้สายสืบของทั้งสองฝ่ายเชื่อว่า ชินเงินยังมีชีวิตอยู่จริงๆ

สำหรับหวัชโมโยที่เสนอตัวปลอมเป็นชินเงินอีกครั้ง ได้รับการดูแลจากแม่ทัพ และทหารคนสนิทของชินเงิน เมื่อกลับถึงปราสาท ทาเกมารุ หลานชายของชินเงิน สามารถจับได้ว่าเขาไม่ใช่ปูคนเดิม แต่ด้วยการล่อหลอกและกาลเวลาที่ผ่านไป ทาเกมารุก็เชื่ออย่างสนิทใจว่าหวัชโมโยคือ ปู่ของเขาจริงๆ รวมทั้งบรรดาเสนาผู้ใกล้ชิด ที่คอยดูแลชินเงิน ก็กลับเชื่อถือในรูปลักษณ์และท่าทางที่เหมือนชินเงินในที่สุด สิ่งที่หวัชโมโยไม่สามารถหลอกได้คือ ม้าประจำตัวของชินเงิน ที่ไม่ยอมให้ใครขี่ได้นอกจากตัวจริง อีกประการหนึ่งคือเรื่องของผู้หญิง ที่โนบุคาโด น้องชายของชินเงินสั่งห้ามหวัชโมโยยุ่งเกี่ยว เพราะต้องถูกจับได้อย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตามเมื่อนางสนมของชินเงิน ต้องเลี้ยงรับรองตัวชินเงินตามพิธีการ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการทดสอบขั้นสุดท้าย หวัชโมโยก็สามารถใช้ความเจ้าเล่ห์เอาตัวรอดไปได้อีก และทำให้โนบุคาโดเชื่อมั่นยิ่งขึ้น สิ่งที่บ่งบอกถึงความมั่นใจของหวัชโมโยในคราบชินเงิน คือ ภาพของตัวปลอมลุกออกจากที่นั่งและเหล่านางสนม เดินออกมาเบื้องหน้าของกล้อง กล้องได้เงยขึ้นถ่ายภาพ"เงา"ที่เพดานของชินเงินที่ค่อยๆ ใหญ่ขึ้น แสดงถึงอำนาจของ"เงา" ที่มากกว่า"คนจริง"(ภาพภายนอกที่เห็นเป็นชินเงิน) ไปเสียแล้ว ในขณะที่ชินเงินเดินออกไปไกลขึ้นเรื่อยๆ จนพ้นกล้องไป การตบตา"ผู้หญิง" ซึ่งเป็นเพศที่สังเกตถึงความเปลี่ยนแปลงอย่างละเอียดถี่ถ้วน สามารถทำให้หวัชโมโยก้าวไปสู่ชินเงินอย่างสมบูรณ์แบบ

โนบุกาโด(ยืน) กับหัวขโมยในคราบชินเงิน (นั่ง)

การเป็นชินเงินของหัวขโมย สร้างความไม่พอใจต่อ"คัตสึโยริ" ลูกชายของชินเงิน ซึ่งในอดีตเมื่อชินเงินมีชีวิตอยู่ เขาก็ไม่พอใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เพราะชินเงินปฏิบัติกับเขาราวกับไม่ใช่ลูกในไส้ เพราะยกอำนาจให้ทาเกมารุ ลูกชายของเขาเป็นผู้สืบต่อแทนที่จะเป็นเขา แม้ว่าคนสนิทของเขาจะพยายามโน้มน้าวให้เขาเชื่อว่า ชินเงินมีความรักต่อเขา จากการที่สั่งให้นำศพฝังไว้ที่ก้นทะเลสาบซุวา ซึ่งติดกับปราสาทของคัตสึโยริเพื่ออยู่ช่วยเหลือใกล้ๆ อย่างไรก็ตามคัตสึโยริมีความต้องการที่จะหนีออกจากร่มเงาของชินเงิน ที่ยังคงมีอิทธิพลอยู่แม้ร่างของตัวจริงจะดับสูญไปแล้ว

เมื่ออึเอะยาสึ และโนบุนางะ ต้องการทดสอบท่าทีของชินเงิน ที่ไม่เคลื่อนไหวตัวออกมาจากปราสาทเลยเกือบ 3 ปี เขาจึงส่งกองทัพไปตีปราสาทรอบนอกของชินเงิน และเพื่อเป็นการกระทำความต้องการของชินเงินผู้ล่องลับ โนบุกาโดต้องการให้กองทัพของชินเงินสงบนิ่ง ดั่งสมญานามของชินเงินที่ว่า"ขุนเขา" ฉะนั้นเมื่อมีการประชุมแม่ทัพจากปราสาทต่างๆ โนบุกาโดชักซ้อมหัวขโมย ให้หนึ่งรับฟังแม่ทัพต่างๆ แล้วปล่อยให้ตัดสินใจกันเอง และให้พูดแต่เพียงว่า "ดีมาก วันนี้พอแค่นี้" เพียงเท่านั้น แต่เมื่อถึงเวลาประชุมจริงๆ คัตสึโยริกลับพยายามทำให้หัวขโมยเสียหน้า เมื่อถามรุกเฝ้าให้หัวขโมยตอบว่าคิดเห็นเช่นไรกับการรบ แต่หัวขโมยกลับสวมวิญญาณของชินเงินได้ถึงขั้น เขาตอบกลับไปว่า "ขอให้สงบนิ่ง อย่าได้เคลื่อนไหวย้ายเช่นขุนเขา" ซึ่งมาจากตัวตนจริงๆ ของชินเงิน

คัตสึโยริไม่ยอมรับฟังผู้ใด เขานำกองทัพเข้าตีปราสาททากาเต็นจิน ของอึเอะยาสึ ทำให้โนบุกาโด ให้หัวขโมยเป็นชินเงิน นำกองทัพออกสนับสนุนเบื้องหลังคัตสึโยริ คุโรซาว่าได้ออกแบบห้องฟ้าให้มีสี่สัณ และสว่างแปลบปลาบแทนการสู้รบเบื้องหน้าชินเงิน ในระหว่างที่กองทัพของชินเงิน

สงบนิ่งเฝ้าดูการรบของคัตสึโยริเบื้องหลัง พลปืนของอิเอยาสุได้ลอบยิงกองทัพของชินเงิน เป็นจำนวนมาก พลทหารของชินเงินต่างยื่นล้อมเป็นเกราะกำบังกระสุนให้หัวขโมย ที่พยายามข่มสะกดความกลัว และต้องเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก เมื่อเขาเห็นกองร่างศพทหารผู้จงรักภักดีต่อชินเงินตัวจริง ทำให้เขาสวมิวิญญาณชินเงิน ลังกองทหารต่อไป กระทั่งกองทัพของอิเอยาสุ ก็ล่าถอยไปด้วยคิดว่าเป็นชินเงินจริงๆ

ภายหลังจากที่ชนะศึกที่ทากาเต็นจิน หัวขโมยมีความมั่นใจ มีภริยาที่แนบเนียนอย่างยิ่งจนกระทั่งเสนาต่างๆ ที่ต้องติดตามตลอดเวลา ก็ปล่อยให้เขาไปไหนมาไหนเองในปราสาท แต่ทว่าเมื่อเขานอนหลับ กลับฝันเห็นชินเงินมาหลอกหลอน จนเขากลับเจียนตาย เขาวิ่งหนีชินเงินออกไปและเมื่อชินเงินหันหลังกลับ เขากลับวิ่งไล่ตามตัวชินเงินนั้น เหมือนเขาสับสนในการดำรงอยู่ในสภาพชินเงินที่ลำบากยากยิ่ง และในขณะที่เดียวกันหากไม่มีชินเงิน เขาก็ไม่อาจมีตัวตนอยู่ได้

ชินเงินตัวปลอมนำกองทัพออกรบที่ทากาเต็นจิน

เวลาผ่านไปจนเกือบครบสามปีแล้ว ในที่สุดหัวขโมยก็มั่นใจจริงๆ ว่าเขากลายเป็นชินเงิน โดยดุษฎี เขาจึงพยายามขโมยของชินเงินเพื่อเอาใจหลานรัก แต่ม้ายังคงแยกแยะได้อยู่ดี หัวขโมยตกจากหลังม้าบาดเจ็บและนางสนมของชินเงิน พบว่าเขาเป็นตัวปลอมเพราะไม่มีแผลเป็นเช่นชินเงินตัวจริง ในที่สุดหัวขโมยได้ถูกปล่อยตัวออกไป สุดท้ายเขายังคงคิดว่า เขาเป็น"ชินเงิน" บุ๋นอันเป็นที่รักของทาเกมารุ จึงจะขออำลาทาเกมารุเป็นครั้งสุดท้าย แต่กลับถูกไล่ออกไปอย่างไม่ไยดี

หวัชโมยยังคงแยกแยะตัวเองไม่ออก ในงานศพของชินเง็นที่จัดขึ้นหลังจากตัวปลอมถูกเปิดเผย หวัชโมยยังคงมาเฝ้าดูด้วยความอาลัยในทาเกมารุ และสายลับจึงกลับไปรายงานอิเอยาสึและโนบุนางะ ซึ่งพบว่าตัวเองถูกชินเง็นหลอกได้สำเร็จถึง 3 ปี และคัตสึโยริจึงขึ้นเป็นจ้าวครองแคว้นแทนชินเง็น และประกาศสงครามกับศัตรูโดยทันที โดยเลิกทำตัวเป็นขุนเขาย่างที่ผู้เป็นพ่อสั่งเสียไว้ แม้เหล่าแม่ทัพจะทัดทานว่า "ถ้าเราปกป้องอยู่ในปราสาท เราจะไม่แพ้"

ท้ายสุดกองทัพของทาเคดะภายใต้คัตสึโยริ จึงรณหาที่ตายในสนามรบที่นากาชิโน อิเอยาสึใช้พลปืนยิงจากที่กำบัง ทำลายกองทัพทั้งหมด เหมือนจะเป็นความก้าวหน้าของคูโรซาวะไปอีกขั้น ในฉากรบกลับไม่ได้แสดงให้เห็นภาพที่น่าตื่นเต้นหวาดเสียว หรือความสนุกอีกต่อไป เขาถ่ายภาพเฉพาะฝ่ายกองทัพปืนของอิเอยาสึ ที่ระดมยิงแต่ฝ่ายเดียว เสียงปืนยิงสนั่นหวั่นไหวที่ยาวนาน คลอไปกับเพลงที่โหยหวน ก่อนตัดไปยังภาพของความสูญเสียของฝ่ายทาเคดะ ฝูงม้าอนลัมเกลือกถึงซากศพทหารมากมาย และภาพเก้าอี้ของคัตสึโยริที่ล้มลง แสดงถึงการเสียชีวิตของเขา

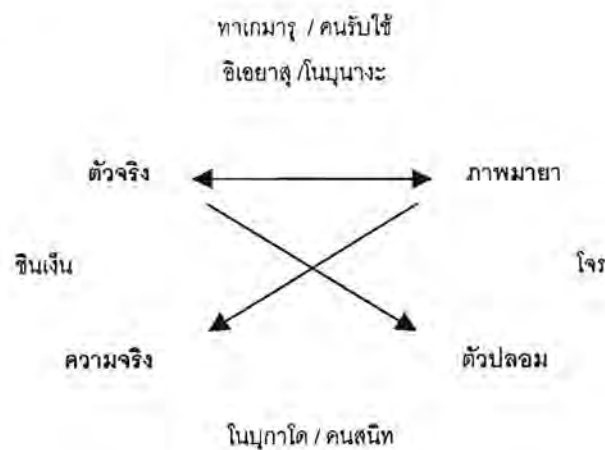
คัตสึโยรินำกองทัพตีอิเอยาสึ ที่นากาชิโน

หวัชโมยได้ติดตามกองทัพออกมา โดยแยกไม่ออกว่าเขาไม่ใช่ชินเง็นอีกต่อไปแล้ว เขาวิ่งออกไปที่สนามรบราวกับคนเสียสติ พยายามยกธงประจำตระกูลของทาเคดะขึ้นโบกสะบัด และถูกยิงตายในที่สุด ความพยายามครั้งสุดท้ายก่อนที่จะหมดลมในธารน้ำ เมื่อเขาพยายามไขว่คว้าธงที่ลอยอยู่ในน้ำแต่ก็สิ้นใจก่อน ภาพมุมสูงที่ค่อยๆ เคลื่อนออกห่าง ร่างหวัชโมยกับธงที่ลอยสวนทางกันจนไกลออกไปทุกที นั่นคือ "ภาพมายา" กับ "ความเป็นจริง" ที่ไม่อาจหลอมรวมกันได้ในที่สุด

ตัวละครเอกของเรื่อง ในประการแรกสุดนั้น เขาต้องประสบกับความลับสน และขัดแย้งใน "จิตสำนึก" ว่าสิ่งที่เขานั้น "ทำเพื่อใครกัน" ภาพที่ปรากฏเมื่อเขาแอบได้ยินพวกไล่ตึกที่ทะเลสาบ ซึ่งเห็นฟ้องตอกันว่าชินเงินตายแล้ว และกลับเปลี่ยนใจละทิ้งตัวตนที่แท้จริง มาเป็นเงาให้ชินเงิน เนื่องจากเคารพในบุคลิกภาพและการกระทำของชินเงิน จนกระทั่งเขาสามารถหลอกผู้อื่นได้อย่างแนบเนียน กระทั่งสามารถนำกองทัพเอาชนะศัตรูได้ในเบื้องต้น และประการสุดท้าย ตัวเขาเองก็ไม่ว่าตัวเองนั้นคือใครกันแน่ เพราะภาพมายาที่เขาสร้างขึ้น ได้หลอหลอมบุคลิกภาพและความมั่นใจ จนเขาสลัดภาพชินเงินนั้นไม่หลุด ในที่สุดแม้ว่าทุกคนรู้ความจริงว่าชินเงินตายแล้ว เขาก็ยังคงหลอกตัวเองอีกต่อไปจนวาระสุดท้าย ด้วยสารัตถะที่ลึกล้ำของสภาวะจิตใจมนุษย์ ที่ยืนอยู่ระหว่างความระหว่างความจริงกับภาพมายา Kagemusha จึงได้รับรางวัล Grand Prix prize at the Cannes Film Festival ในปี 1980 ร่วมกับ All That Jazz

ชินอิจิโร่ อิคิเบะ เป็นผู้ประพันธ์ดนตรีในเรื่องนี้ ที่มีความสง่างาม และบางเพลงเป็นส่วนขยายมาจากอีกเพลง ในฉากเริ่มต้นของภาพยนตร์ที่มีทหารนำสาส์น วิ่งลงบันไดปราสาทปลูกทหารมากมายให้ตื่นขึ้น ขณะที่เสียงดนตรีค่อยๆ ดังขึ้นเรื่อยๆ อีกฉากหนึ่งที่น่าจดจำคือ ดนตรีในฉากที่ "เงา" สั่งการกองทัพ ที่มีความงดงามไพเราะ แต่เปลี่ยนเป็นเสียงควบม้าโดยฉับพลัน ชินอิจิโร่ อิคิเบะ ยังได้ร่วมงานกับคุโรซาวะต่อมาอีกในหลายเรื่อง จนภาพยนตร์เรื่องสุดท้าย (Dreams, Rhapsody in august, และ Madadayo)

26) Kagemusha (1980)

"ความเชื่อ" เป็นพี่น้องของมนุษย์ ที่สามารถบันดาลได้ทุกอย่างทั้งดี และร้าย มนุษย์นั้นต่างจากสัตว์ตรงที่ว่า สามารถสร้าง "ความจริง" ได้ โดยเอา "ความเชื่อ" ขึ้นมาบังคับความจริงและบิดเบือนให้มันเป็น "ความจริง" ได้อย่างแนบเนียน ซึ่งโดยที่สุดแล้วการดำรงอยู่ของมนุษย์ "ความจริง" นั้นไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุด สำคัญแต่เพียงว่าจะหลอกตัวเองอย่างไรให้แนบเนียนเท่านั้นเอง

Ran (1985) : เมื่อพระเจ้ากัมลงดูหมู่มวลมนุษย์

เมื่อมีนักข่าวสัมภาษณ์โรซาว่า ว่าภาพยนตร์ที่ดีที่สุดของเขาคือเรื่องใด เขามักจะตอบว่า เรื่องต่อไปเสมอ แต่ในขณะที่กำลังทำเรื่อง Ran (รัน) นี้เขากลับตอบอย่างมั่นใจว่า "เรื่องรัน" เป็น เรื่องที่ดีที่สุดของเขา ภายหลังจากประสบความสำเร็จจาก Derzu Uzala (1975) เขามักจะเข้มนั ตระเตรียมโปรเจคพร้อมๆ กันหลายโปรเจค บทภาพยนตร์เรื่องนี้ ก็เป็นหนึ่งในโปรเจคที่เกิดขึ้นในเวลา นั้นเช่นเดียวกับ "คาเกมูซา" และเนื่องจากเรื่องมีที่มาจากบทละครเชคสเปียร์ ที่เขารักมากเรื่องหนึ่ง ชื่อ "King Lear" จึงเป็นความทุ่มเทอย่างพิถีพิถันภายหลัง"คาเกมูซา" เมื่อ 5 ปีที่แล้ว

เรื่องราวของกษัตริย์กับลูกสาวทั้งสามใน "King Lear" ได้เปลี่ยนแปลงเป็น เรื่องราวของขุน พลชรา"ฮิเดโตรา" กับลูกชายทั้งสามคนแทน ในยุคปลายศตวรรษที่ 16 ที่เขาคุ่นเคย ภาพยนตร์เปิด เรื่องด้วย ฉากการล่าหมาป่าของบรรดาเจ้านาย และจบลงด้วยหมาป่าเคราะห์ร้ายได้ตกเป็นของ"ฮิเด โตรา อิจิมอนจิ"(ทัตสึยา นาคาได) ขุนศึกชราที่ปรากฏตัวด้วยสายตาดูดั้น จ่างเกาทัณฑ์บนหลังม้า ลังหารหมาป่าตัวนั้น ภายหลังจากนั้นที่ออกล่าสัตว์กำลังพักผ่อนอยู่ในค่าย ฮิเดโตราได้เผลอลับไป ด้วยความเหนื่อยล้าแห่งวัยชรา เขาตื่นขึ้นมาพร้อมฝันร้าย และเรียกประชุมคณะที่ออกล่าสัตว์ด้วย กันซึ่งประกอบไปด้วยลูกชาย และเหล่าสหายที่ร่วมสงครามกันมา เพื่อประกาศถ่ายโอนอำนาจ อย่างฉับพลัน ให้แก่ลูกชายทั้งสาม เขาได้ยกปราสาทเอกให้แก่ลูกชายคนโต"ทาโร"(อาคิระ เทรา โอะ) ปราสาทโทและตรี ให้ลูกคนรอง"จิโร่" (จิมปาชิ เนชู) และลูกคนสุดท้าย "ซาบุโร่"(โคชูเกะ เรียว)ตามลำดับ

หลังจากนั้นฮิเดโตราได้ยกเอาอุทาหรณ์มาสั่งสอนลูกๆ ให้สมานสามัคคีเป็นหนึ่งเดียว เขา ได้มอบธนูให้ลูกๆ ทั้งสามคนหักคนละดอก ซึ่งสามารถหักได้อย่างง่ายดาย แต่เมื่อได้ส่งธนู 3 ดอก ให้ลองหัก ทาโรและจิโร่ไม่สามารถหักลงได้ เขาได้บอกว่าหากยามเกิดเหตุการณ์ร้ายแรง ขอให้ทั้ง สามได้มาอยู่ร่วมกัน ต่อสู้อุปสรรค แล้วแผ่นดินจะผาสุกปลอดภัย แต่ทว่าซาบุโร่กลับไม่พอใจ ที่จู่ๆ พ่อได้มอบอาณาจักรให้ทั้งสองของตนรวดเร็วเกินไป ประกอบเขาเป็นคนตรงไปตรงมา ที่เกลียด การประจบสอพลอของพี่ชายทั้งสอง เขาจึงหักธนู 3 ดอกลงด้วยเขา ฮิเดโตราถึงกับโกรธมาก และไล่เขาออกไปให้พ้นจากอาณาจักร แม้แต่ "ทังงิ" (มาซาฮิโกะ ยูอิ) คนสนิทผู้มีความจงรักภักดีแก่ ฮิเดโตรา ที่แตกต่างให้ซาบุโร่ เขาก็ไล่ออกไปด้วยเช่นกัน

ฮิเดโตร์่า อิจิมอนจิ กำลังแบ่งสรรค้บ็นส่วนให้ลูกชาย 3 คน

จากความร้าวฉานของครอบครัวฮิเดโตร์่า ชุนพลฟูจิมากิ (ฮิโตชิ อูอิกิ) ผู้ที่เป็นสหายร่วมรบแย่งชิงอาณาจักรมากับฮิเดโตร์่า ได้กล่อมเอาตัวซามูไรไปเลี้ยงดูต่อไป เนื่องจากพอใจในวิสัยทัศน์และความกล้าหาญ ซึ่งเขาพอมองเห็นความล่มสลายของอาณาจักรในน้ำมือของทาไร ในอนาคตอันใกล้นี้ ส่วนทั้งใจ เขาได้รับมอบหมายจากซามูไร ให้คอยดูแลฮิเดโตร์่าให้ปลอดภัยต่อไป

ภายหลังการถ่ายโอนอำนาจนี้ ยังเป็นไปโดยไม่สมบูรณ์แบบ เนื่องจากฮิเดโตร์่ายังคงบรรดาศักดิ์และผู้รับใช้เอาไว้จำนวนหนึ่ง และยังมีอิทธิพลเช่นเดิมเปลี่ยนแปลง ภรรยาของทาไร "คาอึเดะ" (มิอิโกะ ฮาราดะ) ได้ยุยงให้สามีทรอนอำนาจของฮิเดโตร์่าลงเสีย ทำให้ฮิเดโตร์่าเหมือนกับโดนหักหลังจากลูกชายของตน เขาโกรธเป็นฟืนเป็นไฟและละทิ้งปราสาทเอกเพื่อไปขอความช่วยเหลือจากลูกคนรอง และเมื่อไปถึงปราสาทของจิไร จิไรยอมให้ฮิเดโตร์่าเข้ามาได้เพียงผู้เดียว แต่กลับไม่ยอมให้ทหารประจำตัวของฮิเดโตร์่าเข้ามาในปราสาทได้ เนื่องจากเป็นคำสั่งของทาไร ฮิเดโตร์่าจึงออกจากปราสาทโทอย่างโกรธแค้น และมุ่งหน้าไปยังปราสาทตรี

บทบาทของคาอึเดะ ต่างไม่ต่างกับ"อาซึจิ" ผู้ยุยงสามี"วาซึสึ"(Throne of Blood) ไปสู่ความหายนะ เหตุผลของคาอึเดะ คือเธอต้องการล้างแค้นฮิเดโตร์่า ซึ่งตีเอาปราสาทนี้มาจากพ่อของเธอ และทำให้แม่ของเธอต้องฆ่าตัวตาย เธอจึงปรารถนาที่จะเป็นผู้ครองปราสาทของเธอที่เสียไปอยู่ตลอดมา นั่นทำให้เธอกลายเป็นหญิงที่ร้ายกาจที่บงการสามีอยู่เบื้องหลัง ในทางกลับกันภรรยาของจิไร"ซุอะะ" (โยชิโกะ มียาซากิ) ซึ่งก็ถูกฮิเดโตร์่าล้างตระกูลและเผาปราสาทของตระกูล เธอจนย่อยยับ เธอได้ให้อภัยแก่เขาจนหมดสิ้น และมุ่งเข้าหาพุทธธรรมเป็นที่ตั้ง

ในขณะที่เดินทางไปยังปราสาทตรี เสบียงกรังของฮิเดโตรีกำลังจะหมดและเขาก็เห็นชาว
นาที่บ้านเรือนไปเสียสิ้น ไม่สามารถไปขอความช่วยเหลือได้ เนื่องจากทาโร่ ออกคำสั่งไม่ให้ประชา
ชนช่วยเหลือฮิเดโตรีได้ทั้งสิ้น ปราสาทตรีนั้นไม่มีผู้ปกครอง เหล่าทหารของซาบуроทั้งหมดก็ได้
ออกเดินทางไปรับใช้นายของตน ทาโร่จึงส่งทหารของตนมายึดปราสาทไว้ เมื่อฮิเดโตรีมาถึงก็
ยอมให้เข้าแต่โดยดี และทั้งหมดเป็นแผนการณ์ของทาโร่ ซึ่งนำกำลังของตนพร้อมกับกองทหารของ
จิโร่เข้าตีปราสาทจนพินาศย่อยยับ ส่วนทาโร่ได้ถูกลอบสังหารจากเกาทัณฑ์โดยทหารฝ่ายของจิโร่

ฮิเดโตรี กลายเป็นขุนศึกไร้ปราสาท

ท่ามกลางความหายนะของฉากรบครั้งใหญ่ ซึ่งเน้นไปที่จุดจบแห่งอำนาจของฮิเดโตรี ซึ่ง
กินเวลาหลายนาที คูโรซาว่าใช้เพลงประกอบที่โหยหวนแทนเสียงบรรยากาศการรบ ซึ่งสามารถ
สร้างอารมณ์อันน่าสลดใจ ในโคกนาฏกรรมของผู้เป็นพ่อที่โดนลูกในไส้ทรยศ ซึ่งฮิเดโตรีถึงกับ
กลายเป็นคนวิกลจริตไป ด้วยภาพกว้างของฮิเดโตรีเดินฝ่าศพทหารของตัวเอง ลงมาจากยอด
ปราสาทที่เปลวเพลิงกำลังเผาผลาญ เขาเดินผ่านกึ่งกลางระหว่างกองทหารทั้งสอง ที่แสดงความ
หวาดกลัวต่ออดีตขุนศึกผู้เสียสติไปแล้วนั้น ได้ตอกย้ำชะตากรรมที่พลิกผันของมนุษย์ จากสูงสุด
กลายเป็นต่ำสุดเพียงเสี้ยวเวลา

ฮิเดโตรีเหลือเพียง"เคียวอามิ" (ปีเตอร์) ตัวตลกคนรับใช้ ซึ่งไม่ยอมทิ้งเขาไปไหน กับทั้งอง
ผู้ซื่อสัตย์ ทั้งสองได้พาฮิเดโตรีหลบหนีเข้าป่า จนไปพบกระท่อมร้าง ซึ่งเป็นของ "ชิรูมารุ" น้องชาย
ของชูเอะ ซึ่งในอดีต ฮิเดโตรีนอกจากจะฆ่าพ่อแม่ของเขา และเผาปราสาททอสุซ่า ยังได้ควักลูกตา
เขาเพื่อแลกกับชีวิตของเขาด้วย แต่ชิรูมารุที่ตาบอดก็ไม่ได้ผูกใจเจ็บ เขาได้รับคำแนะนำจากพี่สาว
ให้ลืมความเจ็บแค้นในอดีต แล้วมุ่งหาความสงบในร่มแห่งพุทธธรรม ชิรูมารุได้เป่าขลุ่ยเป็นการรับ
รองแก่ฮิเดโตรี ซึ่งเป็นสิ่งเดียวที่คนยากไร้เช่นเขาจะพึงทำได้ที่ดีที่สุด และสำหรับฮิเดโตรีจะสำนึก

ตน เพราะคนที่เขาไว้เนื้อเชื่อใจกลับเป็นผู้ทำลายตัวเขา แต่คนที่เขาเคยทำลายนั้น กลับปฏิบัติต่อเขาด้วยจิตใจอันดียิ่ง

อิเคดะโด้โร่ กลายเป็นผู้วิกลจริต และรอดจากการสังหารไปได้

ภายหลังที่ต้องสูญเสียสามี คาอิเดะได้ใช้มารยาตล่องจิริโร่ ให้รับรองเธอเป็นภรรยา และเธอต้องการฆ่าซูเอะ ภรรยาของจิริโร่ เพื่อเธอจะได้เป็นใหญ่เพียงผู้เดียว ซึ่งในฉากนี้ทำให้อดนึกไปถึง การแสดงออกในลักษณะเดียวกันของ "อาซาจิ" (อิซุสุ ยามาตะ) ที่ยุยงสามีของตน (วาชิสี-โตชิโร่ มิฟูเน่) ให้ทะยานอยากในอำนาจ โดยทำการชนฆ่าทั้งเจ้านาย และสหายรัก "มิเอโกะ ฮาราดะ" ที่รับบทเป็นคาอิเดะ ได้แสดงออกทางสีหน้าที่เรียบเฉย แต่ทว่าดูร้ายกาจ พร้อมกับการเคลื่อนไหวแต่น้อยที่ดูล่องลอยไม่เหมือนมนุษย์ ซึ่งถือเป็นลักษณะของ "ผู้หญิงร้าย" ในแบบหนึ่งของคุโรซาวา ที่เรียกได้ว่าเป็นหญิงจิตใจ "โสเภณี" พึงจะเห็นได้จากเรื่อง Rashomon (1950)

ผู้ตกเป็นเหยื่อของคาอิเดะ ทั้งทาโร่ และจิริโร่ ได้สะท้อนถึงความอ่อนแอของบุรุษเพศ ภายใต้อำนาจเพียงคนเดียว โดยเฉพาะจิริโร่ที่พลาดท่าเสียทีเกือบเสียชีวิต ด้วยมีดสั้นของตัวเองที่ถูกชิงไปต่อหน้าต่อตา ในขณะที่คาอิเดะทำทีจะมาขอขมาด้วยหมวกเจ้าเมืองของทาโร่ คุโรซาวาใช้การดอลลี ถ่ายภาพในระดับคนนั่ง พร้อมกับการรักษาระยะช่องว่างระหว่างทั้งสอง ในขณะที่คาอิเดะ

คลานเข้าหาจิโร่ คล้ายคลึงกับฉากล่อลวงใน Red Beard (1965) สัญลักษณ์ที่แทนการมีเพศสัมพันธ์ถูกนำมาใช้อีกครั้ง โดยการกลิ้งแพนออกจากตัวคาอิเดะ ละครไปยังปลายเท้าของเธอ ที่ถึบหมวกใบนั้นออกไปให้พ้นทาง ซึ่งสามารถบ่งบอกชัยชนะเหนือ"ผู้ชาย" ของเธอได้เป็นอย่างดี

และภายหลังกการมีเพศสัมพันธ์ เธอได้บังคับให้จิโร่ตัดหัวซูเอะมาให้เธอ หลังจากนั้นไม่นาน "คุโรงาเนะ" (อิซาซึ อิกาวา) มือขวาจิโร่และผู้ยิงทาโร่ตายในสนามรบ ก็นำหัวของซูเอะมาให้คาอิเดะ แต่เธอก็พบว่าเป็นการหลอกลวงทั้งสิ้น เมื่อเธอพบหัวรูปปั้นสุนัขจิ้งจอก แทนที่จะเป็นหัวของซูเอะ คุโรงาเนะกล่าวอย่างประชดประชันว่า "ซูเอะแท้จริงนั้นเป็นสุนัขจิ้งจอกแปลงกายมา ช่างน่ากลัวเพราะมันมักแปลงกายเป็นผู้หญิงแล้วหลอกลวงผู้คน แม้แต่ในประวัติศาสตร์ยังบันทึกว่าพระราชสำนักถึงกับพังยับเยินเพราะมัน ขอให้ท่านจิโร่ได้ระวังตัวไว้ เพราะในปราสาทก็มีสุนัขจิ้งจอกจำแลงกายมาเหมือนกัน" ซึ่งถือเป็นการกระทำเหยียดหยามซูเอะอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตาม การแสดงความจงรักภักดีในแบบเขา ก็ไม่อาจทำให้จิโร่กลับมามีสติดังเดิมได้

ซาบุโร่เมื่อได้ข่าวของพ่อจากทั้งโง จึงได้นำไพร่พลของตนเข้ามาตามหาพร้อมกับยื่นสาส์นต่อจิโร่ว่าหากพบพ่อ แล้วตนจะถอนทัพกลับทันที ในขณะที่ฟูจิมากิ และอายาเบะผู้ที่รับอุปการะซาบุโร่ ได้นำไพร่พลเข้ามาหวังจะตีกองทัพของจิโร่ให้แตก แต่เพียงครึ่งกำลังรอดูสถานการณ์ ทางฝ่ายของจิโร่ไม่คิดที่จะสู้แต่ก็ถูกคาอิเดะยุยง ให้ฆ่าทั้งฮิเดโตะราและซาบุโร่เสีย โดยอาศัยตามรอยซาบุโร่ไป พร้อมกับประกาศสงครามอย่างเต็มตัว ทัพของทั้งสามฝ่ายอันได้แก่ จิโร่ ซาบุโร่ และอายาเบะ ต่างประจันหน้ากัน เพื่อรอดูท่าที

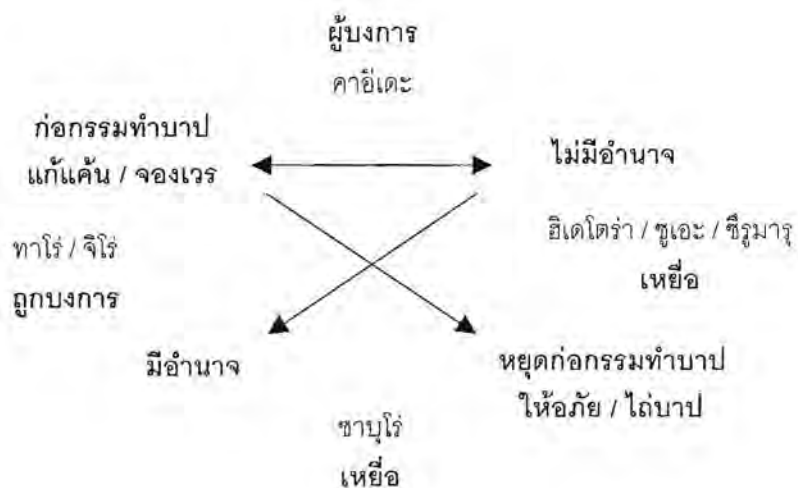

จิโร่ ประกาศสงครามกับผู้รุกราน

เมื่อซาบู่ร็อบบพ่อของตนแถวที่ราบอาลีซา ฮีเดโตราจึงได้สติกลับมา และในระหว่างที่ ซาบู่ร็อบกำลังจะถอยทัพกลับ ได้ถูกยิงตายจากฝ่ายของจิโร่ ทำให้ฮีเดโตรากลับไปเสียสติไปอีกครั้งหนึ่ง จนถึงกับสิ้นลมเคียงข้างร่างลูกชายในที่สุด ทำให้เคียวอามีถึงกับเสียใจ จนแหงนหน้าขึ้นมองฟ้า ตะโกนกล่าวโทษพระเป็นเจ้า ผู้ที่ลิขิตชะตากรรมอันโหดร้ายเช่นนี้ ให้เกิดกับมนุษย์ตัวเล็กๆ เช่นพวกเขา และทั้งงิ่ปรัมเคียวอามีที่กล่าวโทษพระเป็นเจ้า โดยกล่าวว่า"หุบปากซะ อย่าได้ลามปามลวงเกินเบื่องบน พระเป็นเจ้าต่างหากที่เป็นฝ่ายร้องให้เสียใจ ท่านดูเราฆ่าฟันกันเอง ตั้งแต่สร้างโลกนี้ขึ้นมาเลย..."

คาคีเตะถูกตัดศีรษะโดยคุโรงาเนะ เมื่อพบว่าเธอได้ส่งฆ่าซูเอะ ฝ่ายจิโร่ได้ถูกทำลายอย่างย่อยยับโดยกองทัพของฟูจิมากิ และอายาเบะ เหล่าทหารของซาบู่ร็อบ นำศพของเขาและฮีเดโตรา แห่แหงนกับบ้านเมืองของตน ภาพสุดท้ายที่ปรากฏคือ ชิรูมารุ เดินอยู่อย่างโดดเดี่ยวในยามอัสดง อยู่บนซากปราสาทอาซุสะของตระกูลของตน และพลังพลัดทำบางสิ่งบางอย่างหลุดจากมือลงเบื้องล่าง สิ่งนั้นคือ ม้วนภาพพระพุทธรูปเจ้านั่นเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ซูเอะมอบให้ชิรูมารุไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยว ก่อนจะกลับไปยังกระท่อมของชิรูมารุเพื่อหาขลุ่ยของน้องชาย จนทำให้เธอถึงจุดจบ ฉากจบนี้จึงเป็นการตั้งคำถามไปยังเบื่องบนอีกครั้งว่า ภาพของพระพุทธรูปองค์นั้นยังจะช่วยเหลือผู้ใดได้อีกเล่า เพราะแม้แต่ผู้ที่อุทิศตนให้พระองค์อย่างซูเอะและชิรูมารุไว้ ยังถูกพระองค์ทอดทิ้งในท้ายที่สุด

27) Ran (1985)

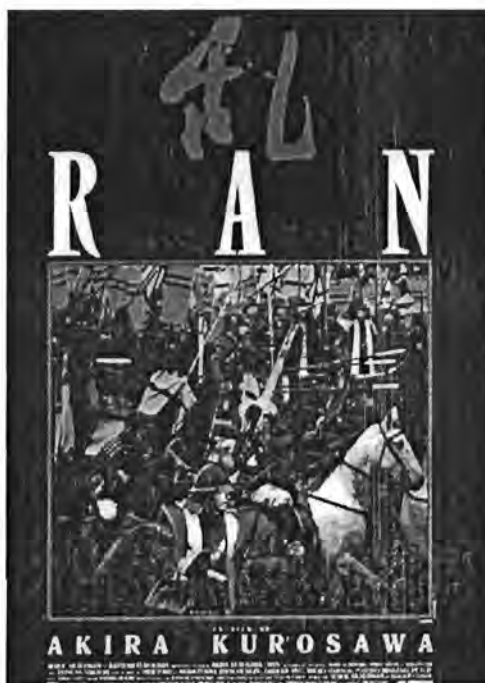
"สี" ได้ถูกนำมาใช้อย่างโดดเด่นเหมือนกับละคร เพื่อปกป้องตัวละครตามพี่น้อง อันได้แก่ "ทาโร่" พี่ชายคนโต ในชุดสีเหลือง "จิโร่" คนที่สอง ในชุดสีแดง และ"ซาบุโร่" คนสุดท้าย ในชุดสีน้ำเงิน นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่บ่งชี้กองทัพของทั้งสาม ให้รับรู้อย่างง่าย ๆ ว่า"ใครเป็นพวกของใคร" ในยามเกิดสงคราม หากพิจารณา"สี" ด้วยบริบทของเรื่องราวทั้งหมด ก็จะพบความถี่ถ้วนของโครชาว่าในการเลือกใช้สี สีเหลืองอาจหมายถึงความฉลาด เมื่อเราพิจารณาคู่กับบุคลิกของทาโร่ไปด้วย เพราะเขาตกอยู่ใต้การบัญชาของภรรยา และแน่นอนที่สุดที่เขาจะจบชีวิตลงด้วยน้ำมือของน้องชาย จิโร่ แห่งกองทัพสีแดง (ซึ่งหมายถึงเลือด) ผู้เชี่ยวชาญการรบมากกว่าเขา ในขณะที่ซาบุโร่ น้องชายสุดท้ายไม่สนใจต่ออำนาจใดใด มีความเหมาะสมในสีน้ำเงินของเขา ที่หมายถึง ความเย็น และความเยียบสงบ

การเลือกใช้สีที่ค่อนข้างจะเป็นสีแท้ทั้งสิ้น กับเครื่องแต่งกายในรูปแบบโบราณ มีชายแขนยาว การสวมหมวกที่มีสายรัดคาง เนื้อผ้าที่ลวดทอนและไม่ใคร่ปรากฏลวดลายใดใด ล้วนมีแบบแผนมาจากละครโนะห์ รวมถึงการแสดงออกของตัวละครที่สำคัญๆ ทางกายภาพ เช่น ฮิเดโด้ร่า ที่แสดงใบหน้า แววดาอันโกรธเกรี้ยวตลอดเวลาเหมือนสวมหน้ากาก เกี่ยววามิ และชิรูมารุ ที่แต่งกายคล้ายคนบ้า โดยเฉพาะชิรูมารุ ที่ไว้ผมยาวและฟูฟ่องจนปกปิดใบหน้าตัวเองตลอดเวลาจนดูเป็นสตรีเพศ ยิ่งดูคล้ายสวมหน้ากากเพื่ออำพราง ในแบบการแสดงละครโนะห์

ดนตรีประกอบใน Ran ประพันธ์โดย โทรุ ทาคะมิตสึ โดยมีรูปแบบของคาบูกิเป็นแกนนำ เขาได้ใช้เสียงกลองที่ทรงพลังในการเปิดฉาก หรือสรุปท้าย ซึ่งเป็นเทคนิคเดียวกันกับการใช้ใน Kagemusha (1980) สำหรับความโดดเด่นของดนตรี อยู่ที่การใช้เพลงประกอบที่ยาวนานอย่างยิ่ง ในช่วงที่ฮิเดโด้ร่า ถูกลูกทั้งสองคนพยายามสังหารในปราสาทตรี (Masacre Scene) โดยไม่ใช้การอัดเสียงจากภาพเหตุการณ์สู้รบเข้ามาประกอบเลย จนได้ยินแต่เพียง "ความเยียบ" ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจาก Song of the earth ของ Gustave Malher ซึ่งดนตรีในช่วงนี้ได้มีส่วนสร้างพลัง และความรู้สึกอันหนักหน่วงต่อผู้ชมภาพยนตร์อย่างสาหัสสากรรจ์

Ran เน้นการถ่ายภาพภูมิทัศน์อันกว้างใหญ่ โดยเฉพาะภาพมุมแขนงของ "ท้องฟ้าที่เว้งว่าง" เพื่อเอื้ออ้างสิ่งที่ทรงอิทธิพลอยู่เหนือโชคชะตาของมนุษย์ทั้งปวง ซึ่งมันได้ถูกใช้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าราวกับเป็นอุทาหรณ์ย้ำเตือนมนุษย์ (ผู้ชม) อยู่ตลอดเวลา ซึ่งบทสนทนาระหว่างเกียววามิกับทั้งโงกับท้องฟ้า ในขณะที่ซาบุโร่ตายเพราะโดนลอบยิง ล้วนบ่งบอกไปถึง "การตั้งคำถามกับพระเป็น

เจ้าบนสวรรค์" เลย์ทีเดียว เป็นที่น่าสังเกตว่า คุโรซาวาได้ใช้การถ่ายภาพที่ดูเป็นแบบแผนขึ้น เน้นความยิ่งใหญ่และสง่างาม มาตั้งแต่เรื่อง Red Beard ร่วมกับการออกแบบงานสร้างที่พิถีพิถัน Ran ได้ใช้มากถึง 200 ตัว โดยสั่งมาจากสหรัฐ และใช้ตัวประกอบมากกว่า 1,400 คน (หมายถึง จำนวนชุดเกราะทหาร ที่ออกแบบโดยคุโรซาวาด้วย) "รัน" ได้รับรางวัลออสการ์สาขาออกแบบ เครื่องแต่งกายดีเด่นในปี 1985 โดย เอมี วาตะ และด้วยรายได้ทุนสร้างสูงสุดของญี่ปุ่นในเวลานั้น ได้กำหนดภาพยนตร์ให้ก้าวสู่ความเป็นแบบแผน และความสมบูรณ์แบบอย่างเทียบไม่ได้

Dreams / Akira Kurosawa 's Dreams (1990) : ความฝันของผม

ภายหลังจาก RAN แล้ว คุโรซาวาได้รับการช่วยเหลือทางด้านเงินทุนจากต่างประเทศอีกครั้ง ในการสร้างภาพยนตร์ที่มาจาก "ความฝัน" ของเขาให้เป็นจริง เงินทุนนั้นมาจากบริษัทวอเนอร์บราเธอร์ส โดยการช่วยเหลือของผู้กำกับอเมริกัน 3 คน คือ สตีเวน สปีลเบิร์ก , ยอร์จ ลูคัส และ ฟรานซิส ฟอร์ด คอปโปลา นอกจากนี้ยังได้ทีมงาน ILM ของลูคัส มาช่วยแปรเปลี่ยนจินตนาการของเขาให้เกิดเป็นภาพอันน่าอัศจรรย์ใจ นับได้ว่า Dreams คือภาพยนตร์ที่เป็นส่วนตัวมากที่สุดของจักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ผู้นี้ เนื้อเรื่องประกอบด้วยความฝันทั้ง 8 ซึ่งถ่ายทอดออกมาในรูปแบบเรื่องสั้นย่อยๆ ที่ล้วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการมองโลกและสังคมญี่ปุ่นของคุโรซาวา และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับแนวคิด ซึ่งเขาได้ถ่ายทอดลงในภาพยนตร์มาตลอด 40 ปี โดยเขาได้ตระหนักอย่างยิ่งยวดถึงความเปลี่ยนแปลงของคุณค่าวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ธรรมชาติ และมหันตภัยที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์คือ สงครามและระเบิดนิวเคลียร์ และนอกจากนี้บางตอนของ Dreams ได้สะท้อนความคำนึงของตัวเขาบางประการ อันได้แก่ ความเชื่อดั้งเดิม สงคราม ความตาย และศิลปะอันเป็นที่รักยิ่ง

ความฝันที่ 1 ฝนตกแดดออก (Sunshine Through the Rain)

ความฝันที่เป็นเรื่องราวในวัยเด็กของคุโรซาวา (รับบทโดยโทชิฮิโกะ นาคาโนะ) ที่ถูกแม่(มิซึโกะ ไบโซ) ห้ามออกนอกบ้านในช่วงฝนตกแดดออก เพราะสุนัขจิ้งจอกกำลังจัดงานแต่งงานกัน เปิดเรื่องภาพที่ชุ่มประตุน้ำบ้าน เมื่อคุโรซาวาในวัยเด็กกำลังวิ่งออกจากบ้านนั้น ฝนก็ตกลงมาอย่างกระหน่ำหนักทั้งๆ ที่อากาศแจ่มใส ภาพหลังที่แม่ได้ห้ามเขาแล้ว เขาก็ไม่เชื่อฟังแต่อย่างใดและแอบเข้าไป ภาพในพานั้นถ่ายทอดด้วยภาพกว้างซึ่ง มองเห็นต้นไม้ที่มีลำต้นสูงใหญ่เมื่อเทียบกับขนาดของเด็กน้อย ซึ่งสะท้อนถึงความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ ที่มีอิทธิพลเหนือมนุษย์ตัวเล็กๆ

จนกระทั่งเด็กน้อยได้พบกับขบวนแต่งงานของสุนัขจิ้งจอก ซึ่งปรากฏในหมอกคว่ำวีธีชาว ลอยเรือพื้นคล้ายกับความฝัน ขบวนของสุนัขจิ้งจอกถูกออกแบบในลักษณะเป็นคนสวมหน้ากาก และ มีการเคลื่อนไหวตามจังหวะของเสียงกลอง กระจับปี่ และขลุ่ย คล้ายกับรูปแบบของละคร โบราณที่สวมหน้ากากเพื่อปกปิดอารมณ์ ซึ่งเป็นความเชื่อโบราณที่ว่า สุนัขจิ้งจอกเป็นสัตว์ที่แปลง ร่างเป็นมนุษย์ได้ เช่นเดียวกับ ตัวทานุกิ หรือแรคคูน คุณโรซาว่าใช้ช่องว่างระหว่างต้นไม้ เป็นกรอบ ภาพสำหรับขบวนสุนัขจิ้งจอกนั้น คุณโรซาว่าใช้การดอลลิกล้องที่เชื่อมต่อภาพถ่ายภาพขบวน ผ่านหลัง เด็กน้อยที่แอบอยู่หลังต้นไม้ใหญ่ เมื่อสุนัขจิ้งจอกเห็นว่ามีคนมาแอบดู เด็กน้อยได้วิ่งหนีไป

แม่ของเด็กน้อย ไม่ยอมให้เข้าบ้านโดยกล่าวว่าสุนัขจิ้งจอกโกรธเคืองมาก ที่มีคนไปแอบดู พวกมัน จึงสั่งให้เขาเอาไม้ไปคืนพวกสุนัขจิ้งจอกที่สูญหายร้าง พร้อมกับขอโทษพวกมัน จึงจะยอมให้ เข้าบ้าน เขาได้ออกตามหาสุนัขจิ้งจอกจนพบกับสายรุ้งที่พาดผ่านทุ่งดอกไม้ที่งดงาม ซึ่งเป็นภาพ สุดท้ายของเรื่อง ซึ่งถ่ายในระยะไกลแสดงความสวยงามของธรรมชาติ ในขณะที่เด็กน้อยมีขนาด เล็กแทบเป็นจุด ราวกับเป็นการเผชิญหน้ากับชะตากรรมอันใหญ่หลวง ที่เด็กตัวเล็กๆ ได้ก่อขึ้น ความสวยงามของฉากและบรรยากาศ กับการถ่ายภาพด้วยการเคลื่อนไหววงล้อมอย่างเชื่อมต่อและ สง่างาม ได้สะท้อนจินตนาการในวัยเด็กที่ดั่งงามและบริสุทธิ์ ซึ่งไม่เคยเลือนหายไป อย่่างไรก็ตาม ความเชื่อสมัยเด็กๆ ของเขา ล้วนมีนัยยะที่เกี่ยวกับ "การฝ่าฝืนกฎข้อบังคับ" หรือ"ฝ่าฝืนธรรมชาติ" ซึ่งจะเกิดผลร้ายต่อมนุษย์เสมอ

ความฝันที่ 2 สวนท้อ (The Peach Orchard)

ความฝันต่อมา ซึ่งเป็นความฝันในวัยเด็กเช่นกัน ในวันเทศกาลฉลองตุ๊กตาของเด็กผู้หญิง เด็กน้อยได้มองดูตุ๊กตาบนชั้นวางอย่างพิถีพิถาระห์ และในขณะที่นำขนมมาให้พี่สาวของเขา กับ เพื่อนๆ เขาได้มองเห็นเด็กผู้หญิงแปลกหน้าคนหนึ่งในบ้าน คุณโรซาว่าได้ใช้ภาพของเด็กหญิงในชุดสี

ชมพู่ที่บางเบาและพลิวไหว ปรากฏพร้อมในเฟรมภาพพร้อมกับกับแจกันที่ใส่กิ่งดอกท้อ(สีชมพู) เพื่อสื่อสารถึงที่มาของเด็กหญิงแปลกหน้าคนนั้น อย่างไรบรรดาพี่ๆ ของเขาก็หาว่าเขาตาฝ้าไปเอง

เขาวิ่งตามเด็กหญิงออกไปในป่า ซึ่งใช้ภาพที่นุ่มนวลเหมือนความฝัน จนกระทั่งถึงสวนท้อ เขาพบว่าเหล่าเทพารักษ์ประจำต้นไม้กำลังโกรธจัด ที่บ้านเขาตัดต้นท้อจนหมดสิ้น ในฉากนี้เหล่าเทพารักษ์นั้นถูกออกแบบให้เหมือนละครโนะห์ หรือคาบูกิ ด้วยการทาสีขาวเหมือนสวมหน้ากาก สวมหมวกทรงสูงรัดคาง และชุดที่สีสังดงามตัดกับสีเขียวของหญ้า ซึ่งการถ่ายภาพในระยะใกล้ด้านหน้า และการจัดวางตัวแสดงเหล่านั้น ให้ใกล้เคียงกับภาพของชั้นวางตุ๊กตาภายในบ้านราวกับตุ๊กตาทั้งหลายเป็นตัวแทนของทวยเทพเหล่านั้น

เมื่อเขาร้องให้ด้วยความเสียดายต้นไม้ที่ถูกตัดไป เทพทั้งหลายจึงร่ำรำ่า เพื่อให้เด็กน้อยได้มีโอกาสเห็นต้นท้อกลับมาบานสะพรั่งอีกครั้ง คุโรซาว่าตัดภาพระยะใกล้ของต้นท้อที่ดอกบานสะพรั่งเพียง 2 ครั้ง ก่อนตัดมายังภาพกว้างที่เห็นสวนท้อทั้งหมด ซึ่งตำแหน่งต่างๆของต้นท้อ ก็คือตำแหน่งของเหล่าเทพารักษ์ที่หายไป ปรากฏว่าทั้งหมดเป็นภาพมายาเมื่อเด็กน้อยพยายามไล่ตามเด็กหญิงคนเดิม ภาพของต้นท้อที่ออกดอกสะพรั่ง กลับกลายเป็นเพียงแต่ต้นไม้ที่ถูกตัดลง และเด็กหญิงแปลกหน้า เธอก็คือนางไม้ที่อาศัยในต้นท้อต้นสุดท้ายที่หลงเหลืออยู่นั่นเอง คุโรซาว่าจบเรื่องนี้ลงที่ภาพ พี่ชครึ่งตัวของเด็กกับกิ่งดอกท้อที่หลงเหลืออยู่ ที่แสดงความตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติ

ในความฝันที่ 2 ของเขายังคงสื่อออกมาเกี่ยวกับธรรมชาติ ถึงความหวังแทนในธรรมชาติที่ถูกทำลาย เช่นเดียวกับประเด็นการไม่เคารพธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งอุปมาอย่างง่ายๆ ว่าที่สุดธรรมชาติก็แสดงความโกรธเคืองมนุษย์ ไม่ว่าจะในรูปแบบของหมาจิ้งจอก หรือเทพารักษ์ของต้นท้อ ซึ่งยังคงถ่ายทอดในลีลาที่งดงามเช่นเดียวกับความฝันแรก

ความฝันที่ 3 พายุหิมะ (The Blizzard)

ในขณะที่คุโรซาว่าในวัยหนุ่ม (อาคิระ เทราโอะ)หลงทางระหว่างปีนเขา และติดอยู่ในพายุหิมะกับเพื่อนๆ อีกสามคนอย่างสิ้นหวัง การถ่ายภาพด้วยสปีดต่ำและการตัดต่อภาพในช่วงแรกออกมาในลีลาที่เชื่องช้า ผนวกกับสีของพื้นภาพที่มีสีโทนฟ้า ดุสงบและเยือกเย็น สิ่งที่ได้ยินมีเพียงเสียงหายใจ และเสียงลมกรรโชกหวีดหวิวเท่านั้น กอปรกับการไม่มีบทสนทนาใดๆ เลย ยิ่งทำให้บรรยากาศดูสงัด มีความงามราวกับภาพเขียน

กระทั่งในชื่อตหนึ่ง คุโรซาว่าได้เผยให้เห็นความน่ากลัวของธรรมชาติ โดยการตัดภาพของภูเขาหิมะถล่มต่อนักเดินทางทั้งสิ้น ความสิ้นหวังถูกแสดงออกมาจากบทสนทนาของเพื่อนทั้งสามคน กระทั่งทั้งสามหยุดนิ่งท่ามกลางหิมะที่เริ่มโปรยปรายลงมา คุโรซาว่าวัยหนุ่มจึงร้องเรียกเพื่อนๆ ไม่ให้หวั่นไหวไปตอนนี้ กระทั่งเขาเองก็ต้องหมดแรงนอนสลบไสลบนพื้นหิมะ จนเขาเผชิญกับความเปิ่นความความตาย เมื่อปีศาจหิมะในรูปหญิงสาวได้ปรากฏกาย เพื่อทำร้ายตัวเขา ในขณะที่กำลังอ่อนแรง เขาสามารถรวบรวมกำลังเพื่อต่อสู้ เอาชนะปีศาจได้ ภาพยนตร์จบลงเมื่อท้องฟ้าเปิดพายุสงบลง และเขาปลุกเพื่อนๆ ทั้งสามให้ตื่นขึ้นและเห็นแคมป์ที่พักของเขาอยู่ใกล้ๆ ตัวพวกเขาเอง

ในส่วนนี้ได้สะท้อนความเชื่อปรัมปราของปีศาจหิมะที่มาคุกคามตัวเขา ซึ่งปีศาจหิมะนั้นมันก็คือ ความกลัวต่อความตายที่กำลังเผชิญอยู่ตรงหน้า ซึ่งเขาเอาชนะมันได้ในที่สุด นอกจากนั้นปีศาจหิมะยังหมายถึง "ปรากฏการณ์ธรรมชาติ" ซึ่งเทียบเท่าตัวละครตัวหนึ่ง ที่คุโรซาว่าสอดใส่เข้ามาในภาพยนตร์ทุกเรื่อง เพื่อกำหนดทิศทางชีวิต และทดสอบมนุษย์ทั้งหลาย

ความฝันที่ 4 อุโมงค์ (The Tunnel)

ในเรื่อง "อุโมงค์" นี้ เป็นเรื่องราวสะท้อนความรู้สึกผิดบาปต่อผู้อื่น ของคูโรซาว่าในวัยผู้ใหญ่ ขึ้นอีกหน่อย (อาคิระ เทราโอะ) ในขณะที่เขาในชุดเครื่องแบบทหารผ่านศึก กำลังเดินทางเข้าอุโมงค์แห่งหนึ่งในยามโพล้เพล้ ได้ปรากฏสุนัขอันดุร้ายที่เขานระเบิดมืออยู่รอบๆ ตัว วิ่งออกมาจากอุโมงค์ ชูบังคัมให้เขาเดินเข้าไป ซึ่งมีการให้แสงสีแดงที่ตัวสุนัขนั้น จึงส่งเสริมความน่ากลัวราวกับมันเป็นสุนัขสีเลือด และสุนัขนั้นมันคือสุนัขสงครามอย่างไม่ต้องสงสัย

เมื่อเขาเดินออกมาจากปลายอุโมงค์อีกด้าน บรรยากาศก็กลายเป็นเวลาค่ำมืด วิญญาณของพลทหาร "โนงุจิ" (โยชิทาเกะ ชูชิ) ทหารในบังคับบัญชาของเขา ได้มารายงานตัวกับเขา โดยไม่รู้ตัวว่าเขาได้เสียชีวิตในอ้อมแขนของคูโรซาว่า เขาจึงได้ยืนยันและกล่าวขอโทษต่อโนงุจิ รวมทั้งกองร้อยหน่วยที่ 3 ทั้งหมดซึ่งเสียชีวิตไปทั้งสิ้นในสงคราม ก็เดินทางกลับมารายงานตัวต่อเขา โดยไม่รู้ตัวว่าได้เสียชีวิตไปแล้วเช่นกัน เขาได้กล่าวขอโทษลูกน้องทั้งหมด และเสียใจที่เป็นต้นเหตุให้ทุกคนต้องตาย เขาเองก็ได้รับความทุกข์ทรมาน จากการถูกจับเป็นเชลย สุดท้ายเขาได้ออกคำสั่งให้ทุกคนเดินทางไปสู่สุคติ และสุนัขสีเลือดได้ออกจากอุโมงค์มาสู่เขาอีกครั้ง

สุนัขลึกลับที่ดุร้าย ซึ่งปรากฏตัวมาจากอุโมงค์ มีนัยถึง "ความเกลียดชังตัวเอง" ที่รอดชีวิตอยู่ผู้เดียวจากสงคราม มันบังคับให้เขาเดินทางไปพบลูกน้องของเขาอีกครั้ง หากเมื่อเราพิจารณาว่า "เวลากลางวัน" คือ "ความเป็น" หรือ "การใช้ชีวิต" ดังนั้นการที่เขาเดินทางเข้าอุโมงค์ และออกมาในเวลาค่านั้น อาจสะท้อนถึงการเดินทางไปสู่มิติของ "ความตาย" หรือ "โลกวิญญาณ"

ความฝันที่ 5 อีกา (Crows)

คุโรซาว่าในคราบของจิตรกรหนุ่มผู้หลงใหลในภาพเขียนของ แวน โก๊ะห์ เขาก้าวเข้าไปในภาพเขียน The Bridge at Aries ซึ่งออกแบบให้สีสีดินคล้ายกับภาพเขียนของแวน โก๊ะห์ จริงๆ เขามุ่งออกตามหาจนพบแวน โก๊ะห์ (ซึ่งแสดงโดย มาร์ติน สกอร์เซซี) กำลังเขียนภาพทิวทัศน์อย่างมุ่งมั่น และโดยไม่สนใจตัวเขาเลย

ก่อนที่แวน โก๊ะห์ จะจากไป เขาได้สนทนากับสิ่งบางอย่างโดยไม่มองหน้าด้วยซ้ำ ซึ่งได้ให้มิติบางอย่างของแวน โก๊ะห์ ในมุมมองของคุโรซาว่า เช่น ประโยคแรกที่เขาพูดกับคุโรซาว่า "ทำไมคุณไม่วาดรูปล่ะ" ที่แสดงถึงความประทับใจต่อผู้ที่หายใจเข้าออกเป็นการวาดรูป หรือเมื่อคุโรซาว่าถามว่า "คุณบาดเจ็บหรือ" เขาตอบว่า "ผมมองไม่สามารถวาดดู ในขณะที่กำลังวาดรูปตัวเองนะสิ" ซึ่งอ้างอิงถึงเหตุการณ์ที่เขาตัดหูตัวเองออก และปรากฏรูปใบหน้าที่มีผ้าพันรอบคางในภาพเขียนของเขา หรือสิ่งที่แสดงถึงวิธีการถ่ายทอดในผลงานของเขา "พอผมซึมซับความงามแล้ว ภาพทั้งหมดก็จะเกิดขึ้นในใจผม" แล้วเขาจากไปโดยให้เหตุผลว่า เขาเหลือเวลาอีกไม่มาก นั่นอาจหมายถึง การไปฆ่าตัวตายของอัจฉริยะศิลปินผู้นี้

คุโรซาว่าได้ออกตามหา แวน โก๊ะห์ อีกครั้งโดยเดินผ่านสถานที่ต่างๆ ในภาพเขียนที่มีชื่อต่างๆ ของแวน โก๊ะห์ อันเป็นภาพอันน่าตื่นตาที่สร้างสรรค์โดยทีมงาน ILM ของจอร์จ ลูคัส จนสุดท้ายเขามองเห็น แวน โก๊ะห์ เดินข้ามท้องทุ่งสีทองอร่าม ซึ่งมีฝูงกาน้ำใบร้อยบินว่อน อันเป็นแรงบันดาลใจของภาพเขียนที่ชื่อว่า "The Crows" ก่อนที่เขาจะหลุดออกมาจากภาพเขียนนั้น

อย่างน้อยเมื่อได้ดู dooesukaden , Kagemusha , Rhapsody in August ตลอดจน Madadayo จะพบถึงรูปรอยความประทับใจต่อแวน โกะห์ ที่สะท้อนออกมาในการออกแบบสีของ ฉากและท้องฟ้า และคุโรซาวายังคงใช้ภาพและเสียงรถไฟ เพื่อเน้นความสำคัญของเหตุการณ์ เสมอ ในขณะที่แวน โกะห์ บอกเขาว่า "ผมตกเป็นทาส ผมทำงานเหมือนหัวรถจักร" คุโรซาวาได้ใส่ คัทสั้นๆ 2-3 คัทของภาพรถไฟเข้าไป หรือ ช่วงที่แวน โกะห์ เดินจากไป และในช่วงที่อิกาบินวนอนขึ้น มา ได้ใช้เสียงหวูดของรถไฟดังขึ้น ซึ่งเขามักใช้เสียงรถไฟ อยู่เสมอในเรื่องที่ผ่านมาอย่าง One Wonderful Sunday หรือ Stray Dog

ความฝันที่ 6 ฟุจิสีแดง (Mt. Fuji in Red)

คุโรซาวาเผชิญกับอันตรายครั้งยิ่งใหญ่ เมื่อเขาปฏิกรรมนิวเคลียร์ทั้ง 6 ระเบิดขึ้นเบื้องหลัง เขาฟูจิจนท้องฟ้ากลายเป็นสีแดงเพลิง ผู้คนทั้งหลายต่างหนีฆ่าตัวตายด้วยการโดดทะเลหมดสิ้น จนเหลือเพียงตัวเขากับชายหนุ่ม และแม่กับลูกสองคนที่ริมหน้าผาริมทะเล ชายหนุ่มผู้ที่คุณเหมือน อยู่เบื้องหลังการนำพลังงานนิวเคลียร์มาใช้ กล่าวถึงพิษภัยของกัมมันตภาพรังสีที่ปรากฏในรูปคลื่น สามสี ที่มีมนุษย์ใส่เอาไว้เพื่อแยกแยะอันตรายของมัน ไม่ว่าใครก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงมันได้และต้อง อยู่ในสภาพตายทั้งเป็น สุดท้ายชายหนุ่มได้หาทางออกโดยการโดดลงทะเล ก่อนที่ไอควันจาก กัมมันตภาพรังสีจะพัดเข้าหาแม่ลูก และตัวคุโรซาวา ได้ถอดเสื้อมาปิดป้องหมอกควันสีแดงที่พัด เข้ามาหาทั้งสี่ชีวิต อย่างสิ้นหวัง และนำหตุ

ความฝันที่ 6 ได้ตระหนักอันตรายร้ายแรงของนิวเคลียร์ การฝ่าฝืนธรรมชาติและวกกลับมา ทำลายมนุษย์เอง เป็นเรื่องราวความฝันที่ยังไม่เคยเกิดจริงในเรื่อง Record of a Living Being ซึ่ง

มาบัดนี้เขาได้แสดงออกถึง การตอบโต้ด้วยความเกรี้ยวกราดของธรรมชาติ ที่มีมนุษย์ไม่อาจจะควบคุมได้

ความฝันที่ 7 ปีศาจกำสรวล (The Weeping Demon)

คุโรซาว่าได้พบกับปีศาจมีเขาคดหนหนึ่งที่น่าเกลียดน่ากลัว มีเขาคดหนหนึ่งงอกมาจากศีรษะ ในภูมิภาคประเทศอันแห้งแล้งรกร้างเหมือนแหล่งทิ้งขยะ ซึ่งปีศาจได้กล่าวว่าเมื่อก่อนพื้นที่ตรงนี้คือสวนดอกไม้ที่งดงาม แต่ภายหลังจากระเบิดปรมาณู ทุกอย่างก็สลายไปสิ้นด้วยน้ำมือของมนุษย์ ปีศาจพาเขาไปดูดอกเบญจมาศยักษ์ที่กลายเป็นสัตว์ ซึ่งเป็นผลพวงจากระเบิดนิวเคลียร์ ที่ยังทำให้มนุษย์และสัตว์กลายเป็นสัตว์ไปด้วย ปีศาจบอกว่าแท้จริงแล้วเขาก็คือมนุษย์ที่กลายเป็นสัตว์นั่นเอง ซึ่งจะมีความแตกต่างกันที่จำนวนเขาคดหน ซึ่งพวกที่มีจำนวนเขาคดหนมากกว่านั้นนอกจากจะเป็นพวกเจ้าเล่ห์เมื่อคราวเป็นมนุษย์มาก่อน ยังจะกินพวกที่มีเขาคดหนน้อยกว่าเป็นลำดับชั้นด้วย ทำให้ปีศาจต้องหนีเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ แต่ปีศาจตนนั้นได้พาคุโรซาว่าไปแอบดูพวกที่เหลือที่วนเวียนอยู่ริมบ่อน้ำ ซึ่งกำลังได้รับความทุกข์ทรมานจาก"เขา" เมื่อถึงเวลาค่ำคืน ในขณะที่ปีศาจเริ่มปวดศีรษะ มันได้ไล่คุโรซาว่าให้หนีไป

ภายหลังจากเรื่อง Dodesukaden คุโรซาว่าฝันอยากทำภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับมลพิษจากแก๊สมันตภาพรังสี และเขาก็มีความฝันเป็นจริงในเรื่องนี้ ซึ่งนอกจากผลร้ายของพิษภัย ที่ถ่ายทอดจากจินตนาการออกมาอย่างน่าพรั่นพรั้งแล้ว ตัวปีศาจได้สะท้อนความอัปลักษณ์ของมนุษย์ ที่เกิดจากน้ำมือของมนุษย์เอง ซึ่งคุโรซาว่าได้เสียดสีแถมมการเมือง และเศรษฐกิจทุนนิยมของมนุษย์ ที่คนแข็งแรงยอมเอาเปรียบคนที่ด้อยกว่า ประเด็นการแบ่งชั้นวรรณะของปีศาจล้วนไม่ต่างอะไรจากมนุษย์ รวมถึง"ภาพอัปลักษณ์ภายนอก"ที่กลายเป็นสัตว์ มันยังสะท้อนถึงสันดานของมนุษย์ที่กระทำต่อพวกเดียวกัน ที่ไม่ต่างอะไรจาก "สัตว์" ซึ่งกินแม้กระทั่งพวกเดียวกัน

ความฝันที่ 8 หมู่บ้านกังหันน้ำ (Village of the Watermills)

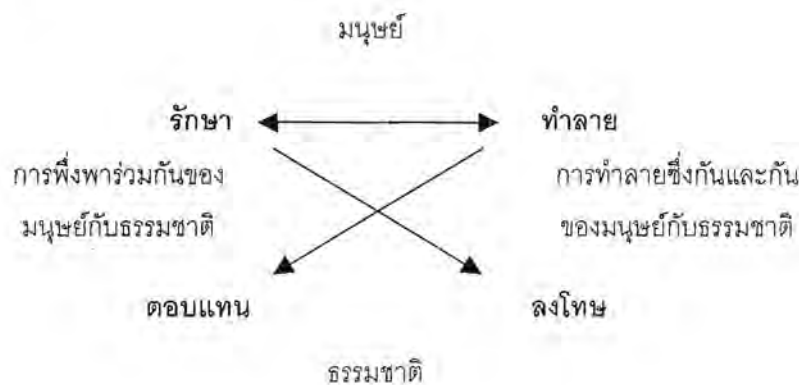
คุณโรซาว่าในบทบาท "นักเดินทาง" ได้เดินทางเข้าสู่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ท่ามกลางธรรมชาติอันงดงามของลำธาร และเต็มไปด้วย "กังหันน้ำ" เขาได้พบกับเด็กๆ ที่เด็ดดอกไม้ นำไปวางที่ก้อนหินริมสะพาน กระทั่งได้เข้าไปใต้ตามเหตุผลกับชายชราผู้หนึ่ง (ซีลู เรียว) ที่กำลังนั่งทำกังหันน้ำ จนทราบว่าเด็กนำดอกไม้ไปวางยังบริเวณที่ฝั่งร้างของนักเดินทาง ที่ป่วยเสียชีวิตลง ขณะที่ผ่านมายังหมู่บ้านนี้ ซึ่งเป็นปฏิบัติต่อกันมาจนหลงลืมซึ่งที่มาของมัน และกลายเป็นประเพณีที่งดงาม

ชายหนุ่มได้พบปรัชญาในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข โดยอิงอยู่กับธรรมชาติ จากคำพูดของชายชราที่ว่า "คนเราเดี๋ยวนี้ฉลาดขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่ยิ่งเรียนมากขึ้นเท่าไร กลับยังไม่เข้าใจธรรมชาติ เขาสร้างอะไรขึ้นมากมายแต่สุดท้ายกลับไม่มีความสุขเลย" หมู่บ้านกังหันน้ำไม่มีไฟฟ้า ไม่มีเครื่องทำความร้อน อยากรู้ความรอนก็เผาฟืน 2-3 ท่อน หรือเอามูลวัวมาใช้ก็ยิ่งทำได้ ทำให้คุณโรซาวารู้สึกประทับใจในการมองชีวิตของคนที่นี่ และตระหนักว่าการใช้ชีวิตของมนุษย์ ด้วยการพึ่งพาวัตถุไม่ได้ช่วยให้มีความสุขอย่างแท้จริง

ในฉากสุดท้าย เป็นภาพขบวนแห่แห่นของศพของหญิงชราคนหนึ่ง ที่เสียชีวิตเมื่ออายุ 99 ปี ซึ่งเป็นอดีตครั้งแรกของชายชราผู้นั้น ซึ่งเขาได้ไปร่วมขบวนแห่นั้นด้วย นักเดินทางได้เฝ้ามองการร้องรำทำเพลง และการเล่นดนตรีของชาวบ้านอย่างสนุกสนาน ที่เต็มไปด้วยความงดงามวิจิตรของภาพ และเสียงดนตรี สุดท้ายนักเดินทางได้นำดอกไม้ไปวางยังก้อนหินนั้น ตามที่ชาวบ้านกระทำ แล้วเดินจากไป ภาพได้จบลงที่ลำน้ำที่ใสสะอาด อันเป็นสัญลักษณ์ความงดงามของธรรมชาติที่มนุษย์ควรพึงยึดเป็นทางออกในการใช้ชีวิตร่วมกันในโลก

ซินอิจิโร่ อีเคเบ ได้ประพันธ์ดนตรีทั้งหมด เว้นแต่ตอน"อุโมงค์" เท่านั้น ซึ่งไม่ใช่เพลงประกอบ นอกจากนั้นในทุกๆ ความฝันล้วนมีเพลงของตนเองทั้งสิ้น และเราจะได้ยินเพลงในลักษณะของคาบูกิ ใน 2 ความฝันแรก ด้วยเรื่องราวที่มีการแสดงออกแจ่มชัดเช่นละครญี่ปุ่นโบราณ ส่วนในเรื่อง "Blizzard" ปีศาจหิมะซึ่งดูเหมือนจะมาช่วยคุณโรซาว่าในตอนแรก แต่แท้จริงกลับจะฝังเขาด้วยหิมะ เพลงที่ยินในฉากนี้คล้ายกับเพลงของฉากการล่องลง ส่วนเพลงจบช่วงเครดิตท้ายเรื่อง ประพันธ์โดย Ippolitov-Ivanov ชื่อว่า "In the village" ซึ่งบรรเลงโดยวง Moscow Radio Symphony Orchestra และวาทยากรโดย Vladimir Fedoseev

28) Dreams (1990)

ภาพความฝันสุดท้าย ได้สะท้อนความยินดีต่อ "ความตาย" ของคุณโรซาว่า อันเป็นที่มนุษย์ได้ใคร่ครวญเสมอมา คู่กับการใคร่ครวญใน "การใช้ชีวิต" ซึ่งได้สอดคล้องกับสารัตถะในเรื่อง Ikiru อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์เรื่องที่ 7 คือ บทสรุปสำคัญของ 6 เรื่องแรกที่ว่า มนุษย์ไม่ควรละเมิดต่อธรรมชาติ และดำรงอยู่อย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัยกับธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ดีที่สุด

Rhapsody in August (1991) : สิงหารำพัน

วันที่ 9 สิงหาคม 1945 เป็นวันที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของชาวนางาซากิเป็นอย่างมาก แม้จะผ่านวันเวลามาเนิ่นนาน แต่ก็ไม่มีใครสามารถลืมเลือนมันได้ นั่นคือวันที่สหรัฐอเมริกาทิ้งระเบิดปรมาณูทำลายล้างนางาซากิ คุโรซาว่าหยิบเอาบาดแผลของสงครามโลก มาถ่ายทอดแบบเรียกได้ว่า "ทันทีแบบไม่มีหยุดพัก" และออกฉายภายหลังจากเรื่อง Dreams เพียงปีเดียวเท่านั้น ซึ่งเป็นความพยายามอีกครั้งที่จะเสนอพิษภัยของระเบิดปรมาณู ภายหลังจากเรื่อง Record of a Living Being (1955) และ Dreams (1990) ในตอนฟูจิสีแดง (Mt. Fuji in Red) และปีศาจกำสรวล (The Weeping Demon) โดยได้รับแรงบันดาลใจจากนวนิยายเรื่อง In the Stew ของคิโยโกะ มุราตะ

Rhapsody in August เป็นเรื่องราวของหญิงชรา ที่สูญเสียสามีในเหตุการณ์ระเบิดปรมาณูที่นางาซากิ ในสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่แล้วเธอก็ถูกสะกิดความปวดร้าวในอดีตให้กลับมาเมื่อญาติคนหนึ่งของเธอผู้ที่อพยพไปสหรัฐอเมริกา ก่อนสงครามโลก ได้ส่งจดหมายเชื้อเชิญเธอและครอบครัวให้ไปเยี่ยมเขาที่ฮาวาย จวบจนหลานชายลูกครึ่งชาวอเมริกัน ได้เดินทางมาเยี่ยมเธอและความทรงจำทั้งหมดต่างหวนคืนกลับมาอีกครั้ง

เรื่องเริ่มต้นในฤดูร้อนปี 1990 เด็กชายหญิง 4 คน ได้ใช้เวลาปิดเทอมอยู่กับคุณยายของเธอ "คานะ" (ซาจิโกะ มุราตะ) ที่บ้านชานเมืองนางาซากิ เด็กทั้งสี่อันได้แก่ "ทาเทโอะ" (ฮิเดทาเกะ โยชิโอะกะ) "ทามิ" (โทโมโกะ โอตาการะ) "มินาโกะ" (มิเอะ ชูสุกิ) และชินจิโร่ (มิตสึโนริ อิซากิ) อ่านจดหมายที่ส่งมาจากพ่อ และแม่ของพวกเขาที่กำลังไปเยี่ยมญาติของคุณยายคนหนึ่ง ที่ฮาวายด้วยความตื่นเต้น "ชูสุจิโร่" ผู้เป็นพี่ชายของคุณยายได้อพยพไปฮาวาย ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และสร้างเนื้อสร้างตัวจากการทำไร่สับปะรด จนมั่งคั่งกลายเป็นมหาเศรษฐี ในขณะที่เขากำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง จึงต้องการจะพบหน้าน้องสาว ซึ่งเป็นญาติเพียงคนเดียวที่หลงเหลืออยู่ เขาปรารถนาให้คานะ เดินทางไปกับพวกหลานๆ ทั้งหมด แต่ว่าคุณยายกลับจำพี่ชายตัวเองไม่ได้ เนื่องจากเธอมีพี่น้องหลายคน และไม่ยากไปอเมริกา ทำให้เด็กๆ ต่างพยายามรบเร้าให้เธอตอบตกลงให้ได้ เพื่อจะได้ไปเที่ยวอย่างที่ใฝ่ฝันไว้

เด็กทั้งหมดต่างช่วยเหลือกัน ในการชักจูงใจคุณยายที่ตี้อารมณ์ให้เปลี่ยนใจ โดยมีทาเทโอะเป็นตัวตั้งตัวตี พวกเขาเล่นออร์แกนที่เสียงเพี้ยน และร้องเพลงอย่างสนุกสนาน โดยหารู้ไม่ว่าคุณยายมีความทรงจำอันเป็นบาดแผลใหญ่หลวงที่ไม่เคยลืมเลือน ในวันหนึ่งขณะที่ชินจิโร่ ทามิและมินาโกะ ไปซื้อของในตัวเมืองนางาซากิ ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์ระเบิดปรมาณูในวันที่ 9 สิงหาคม 1945 ทำให้คุณตาของพวกเขาซึ่งเป็นครูในเวลานั้นเสียชีวิต ทั้งสามต่างเดินทางไปยังอนุสรณ์สถานของเหตุการณ์นั้น ที่มีอยู่ทั่วทั้งเมืองนางาซากิ แต่ไม่ได้ตระหนักถึงบรรดาผู้คนซึ่งอยู่ในสถานการณ์นั้น จนกระทั่งเด็กทั้งสามเดินทางไปยังโรงเรียนประถม สถานที่ที่คุณตาเสียชีวิต ซึ่งไม่สามารถระบุตัวได้ และคงถูกฝังอยู่ภายใต้สนามเด็กเล่นแห่งนี้ ที่มุมหนึ่งของสนามเด็กเล่น มีเครื่องเล่นปีนป่ายที่เสียหายเนื่องจากระเบิด ถูกจัดให้เป็นอนุสรณ์สำหรับเด็กๆ ที่เสียชีวิตในเหตุการณ์ครั้งนั้น ภายหลังจากการเที่ยวชมอนุสรณ์สถานต่างๆ เด็กจึงกลับถึงบ้านคุณยายค้ำมิด ทำให้คุณยายออกจากบ้านมาตามหาหลานๆ ด้วยความเป็นห่วง เมื่อเห็นตัวคุณยาย เด็กทั้งสามจึงเข้าอกเข้าใจในตัวคุณยายมากขึ้น

- (บน) หลานทั้งสี่ และคุณยายอ่านจดหมายที่ส่งมาจากอาวาย
 (ล่าง) เด็ก ๆ สามคนไปเยี่ยมโรงเรียนของคุณตาที่เสียชีวิต ในวันที่ทิ้งระเบิด ปรมาณู

คุณยายได้เล่าราวในอดีตให้หลานๆ ฟัง ถึงความเลวร้ายของสงครามในอดีต คือเหตุผลที่เธอรังเกียจจะไปหาวย และพอใจที่จะอยู่กับหลานๆ มากกว่า และได้เล่าถึงน้องชายคนหนึ่ง ที่ถูกพ่อไล่ออกจากบ้าน จนเข้าไปอาศัยอย่างโดดเดี่ยวอยู่ในป่า และมีต้นไม้อันเป็นสัญลักษณ์ของเขา อยู่ในป่าในละแวกใกล้เคียง เรื่องราวของน้องชายคุณยายกระทบต่อจิตใจหลานๆ มาก พวกเขาจึงออกเดินทางตามหาสัญลักษณ์ที่ว่ำนั้น และพบมันในที่สุด เด็กๆ ต่างซึมซับเอาความมั่งคั่งงามของธรรมชาติที่ได้พบ เก็บเกี่ยวเป็นความทรงจำอันแสนวิเศษสำหรับพวกเขา

เด็กๆ เดินทางมายังน้ำตก และพบกับงูน้ำ

เพื่อฟื้นฟูความทรงจำ ของคุณยาย เด็กๆ จึงเขียนรายชื่อพี่น้องของคุณยาย ทั้ง 10 คน และคุณยายได้เล่าถึงน้องชายคนหนึ่งชื่อ สุธุคิชิ ผู้ที่เห็นระเบิดปรมาณู จนช็อค และเอาแต่วาดรูปดวงตาตลอดเวลา และชินจิโรก็วาดรูปดวงตาอีกครั้งบนกระดานดำ ทำให้ชินจิโรกลัวจนไม่กล้าปิดไฟเวลานอน ภายหลังคุณยายเล่าเหตุการณ์ในวันเกิดระเบิดว่า เธอยืนอยู่หน้าบ้านอยู่กับสุทธุคิชิ และมองไปยังเมืองนางาซากิ ที่อยู่หลังภูเขาในวินาทีที่เกิดการระเบิดนั้น พวกเขาเชื่อว่าดวงตายุักษ์กำลังจ้องมองมาที่เธอ ซึ่งดวงตานั้นก็คือ กลุ่มควันขนาดมหึมาที่เกิดจากแรงระเบิดนั่นเอง คุณยายเชื่อว่าชั้นภาพดวงตาลงบนรูปควันจากแรงระเบิดบนท้องฟ้าสีแดง ซึ่งเป็นภาพจินตนาการของเด็กๆ ที่นึกภาพตามคำบอกเล่าของคุณยาย

ภายใต้แสงจันทร์ คุณยายบอกหลานๆ ว่าดวงจันทร์สามารถชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ได้ และยังเล่าเรื่องลึกลับน่ากลัว เกี่ยวกับน้องชาย"สุทธุคิชิ" อีกครั้ง เมื่อเขาตกลงในบ่อน้ำ ปรากฏว่ามี"ขัปปะ"หรือ ภูติน้ำที่มีผิวกายสีเขียว ช่วยชีวิตเอาไว้ ชินจิโรจึงปลอมตัวเป็นขัปปะหลอกพวกพี่ๆ ของเขาทางหน้าต่าง เมื่อมินาโกะและทามิจับได้ จึงวิ่งไล่จับชินจิโรอย่างสนุกสนาน

คุณยายกับหลานๆ ภายใต้แสงจันทร์

คุณยายตกลงจะไปพบพี่ชายที่ฮาวายในที่สุด พร้อมกับ การซ่อมแซมออร์แกน ที่เสร็จสิ้นของทาเทโอะ แต่ภายหลังจากพิธีรำลึกวันที่ 9 สิงหาคมผ่านไปก่อน เธอให้เด็กๆ ส่งโทรเลขไปหาฮาวาย เมื่อพ่อและแม่ของเด็กๆ กลับมาพร้อมสับปะรดของฝาก และแสดงที่ทำขึ้นชมในความร่ำรวยของลุง และคลาร์ค(ริชาร์ด เกียร์) ลูกครึ่งญี่ปุ่น-อเมริกัน อย่างออกหน้าออกตา "ทาตาโอะ" (อีซาชิ อิกาวา) พ่อของทามิหวังที่จะไปทำงานที่ไร่สับปะรด ด้วยอาศัยความเป็นญาติกับคลาร์คเป็นโบเบิกทาง แต่พ่อบอกว่าเด็กๆ ได้ส่งโทรเลข ที่มีเนื้อความเกี่ยวกับพิธีรำลึกถึงคุณตา ที่เสียชีวิตจากการทิ้งระเบิดปรมาณู ก็กลัวว่าคลาร์คในฐานะเป็นคนอเมริกันจะไม่พอใจ ทาตาโอะจึงดูดาลูกๆ อย่างรุนแรงต่อหน้าคุณยาย เด็กๆ ต่างตกใจและตกตะลึง ในความเห็นแก่ตัวของพ่อแม่ของพวกเขา ที่ต้องการเอาผลประโยชน์จากญาติที่ร่ำรวยกว่า โดยไม่สนใจความรู้สึกของคุณยาย ทำให้คุณยายออกมาปกป้องหลาน โดยบอกว่าเธอเป็นคนสั่งให้หลานเขียนข้อความ ในโทรเลขเอง และไม่ยอมจะไปหาฮาวายอีกแล้ว ภายหลังจาก คาเนะมิดหวังในทัศนคติของลูกชายของเธอ เธอจึงประชดด้วยการแสดงความรักต่อหลานๆ มากกว่า ด้วยการชวนเด็กทั้งสี่ออกไปนั่งชมความงามของพระจันทร์เต็มดวง และคลาร์คได้ส่งโทรเลขมาว่าเขากำลังจะมาญี่ปุ่นในไม่ช้านี้

คลาร์คเดินทางมาญี่ปุ่น เพื่อมาพบหน้าของเขา ทาตาโอะและภรรยามารับเขาที่สนามบินด้วยความกังวลว่าคลาร์คจะมาตัดความสัมพันธ์ทางเครือญาติ แต่ทว่าคลาร์คกลับบอกพวกเขาว่าเมื่อครอบครัวของเขาได้รับโทรเลข ทุกคนต่างร้องไห้เมื่อได้ทราบความจริงว่า สามีของคุณน้ำคาเนะเสียชีวิตจากเหตุการณ์ทิ้งระเบิด พวกเขาไม่เคยรับรู้เรื่องนี้มาก่อน เขาจึงต้องการมาแสดงความเสียใจด้วยตัวเขาเอง และต้องการจะไปเยี่ยมหลุมศพของสามีของคุณน้ำเป็นอันดับแรก คลาร์คได้พบกับเด็กๆ โดยบังเอิญ ที่โรงเรียนประถม พวกเขาช่วยยืนยันไว้อาศัยที่อนุสรณ์นั้น และพบว่าผู้ใหญ่กลุ่มหนึ่ง ต่างเข้ามาช่วยทำความสะอาด และปลูกดอกไม้รอบๆ ตัวอนุสรณ์ ทาตาโอะเล่า

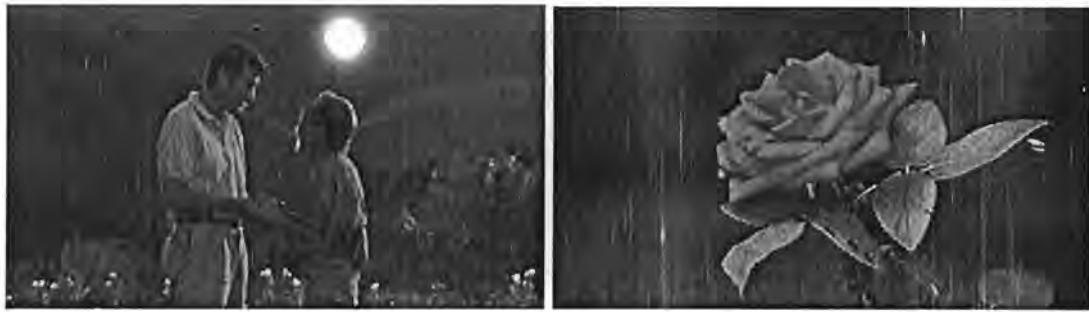
ให้คลาร์คฟังว่า ในอดีตเพื่อนๆ วัยเด็กของคนพวกนี้เสียชีวิตในวันที่ทิ้งระเบิด ทุกๆ ปีพวกเขาได้มาร่วมรำลึกถึงเหตุการณ์ในวันนั้น

คลาร์ค กับพ่อแม่และเด็กๆ เดินทางมาที่โรงเรียนประถม เพื่อเคารพหลุมฝังศพของคุณตา

คลาร์คและคุณยายพบกันเป็นครั้งแรก ทั้งสองคุยกันลำพังในสวน และต่างเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกันดี คุณยายตอบตกลงที่จะไปหาวายในที่สุด คลาร์คจึงขอยุ่รอจนกว่าพิธีจะเสร็จสิ้นไป หลานๆ ช่วยกันทำที่นอนให้คลาร์คเล่าเรื่องราว และนำภาพในอดีตของคุณตามมาให้เขาดู คลาร์คประทับใจและสามารถเข้ากับหลานๆ ได้ดี กระทั่งวันที่ 9 สิงหาคม เขาเข้าร่วมพิธีรำลึกถึงผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ ในฉากนี้ชินจิไรได้มองเห็นพวกมดขึ้นไต่ตอมที่ดอกไม้ที่บ้านสะพรัง ซึ่งกล้องได้ถ่ายภาพใกล้(Close Up) ของฝูงมดที่วิ่งเป็นเส้นไล่ตามไปบนกิ่งก้านสีเขียวของดอกไม้ จนจบที่ดอกไม้แดงสด ท่ามกลางเสียงสวดของพิธีกรรมทางศาสนา

ดอกไม้ และพระจันทร์ เป็นสัญลักษณ์ถูกอ้างอิงตั้งแต่เรื่อง Sanshiro Sugata (1943) ในฉากที่ซีสึมิ ฟุจิตะ ยืนแช่น้ำในบ่อ เพ่งมองพระจันทร์และดอกบัวที่เบ่งบาน ตนกระทั่งเขาได้พบกับแสงสว่างทางปัญญา "ดอกบัวบานพ่นน้ำ" ซึ่งอ้างอิงมาจากการรู้แจ้งเห็นจริงในพระพุทธศาสนา ฉะนั้นดอกไม้บาน จึงมีความหมายในแง่ "การเกิดใหม่" และ "ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง" ส่วนพระจันทร์นั้น ที่กล่าวว่าสามารถทำให้จิตใจบริสุทธิ์ผุดผ่อง ได้อ้างอิงมาจากบทละครโนะ (ถ้านำไปเทียบกับ การตรัสรู้ และเหตุการณ์อื่นๆ ในพุทธศาสนาแล้วเกิดในเวลากลางคืนทั้งสิ้น เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา) ซึ่งคุโรซาว่าได้นำมากล่าวอ้างในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง

ดอกไม้ และพระจันทร์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์สำคัญของเรื่อง

ในขณะที่คลาร์คกับพวกเด็กๆ เล่นน้ำตอกอย่างสนุกสนาน ทาดาโอะรีบวิ่งนำโทรเลขมาบอกเขาว่า พ่อเขาเสียชีวิตแล้ว ทำให้คลาร์ครีบกลับไปหาวยโดยทันที คุณยายเสียใจในการตายของพี่ชาย ที่เธอไม่ยอมไปหาวยตั้งแต่แรก หลังจากนั้นคุณยายได้เปลี่ยนไป เธอเพื่อเห็นทาดาโอะเป็นพี่ชายที่ตายไป และเมื่อได้ยินเสียงฟ้าร้อง คุณยายเอาผ้าห่มมาคลุมหลานๆ ไว้ ซึ่งเธอทำเหมือนเหตุการณ์ในวันที่ทิ้งระเบิดปรมาณู และในวันต่อมาคุณยายกลับมาเหมือนเดิม เมื่อ 45 ปีที่แล้ว เธอชวนชุดทำงานของคุณตา และหายตัวไป เพื่อนของคุณยายเข้ามาบอกว่า วันนี้ท้องฟ้าเหมือนกับ 45 ปีที่แล้ว ทำให้ความทรงจำเธอกลับคืนมาทั้งหมด เธอกำลังออกไปหาคุณตาที่นางาซากิ ปรากฏฝนตกลงมาอย่างหนัก บรรดาหลานๆ และพ่อแม่ ออกวิ่งไปตามหาคุณยายกลางสายฝนกระหน่ำ พร้อมกับเสียงเพลงที่เด็กๆ ร้อง ขณะเล่นออร์แกนตอนต้นเรื่อง

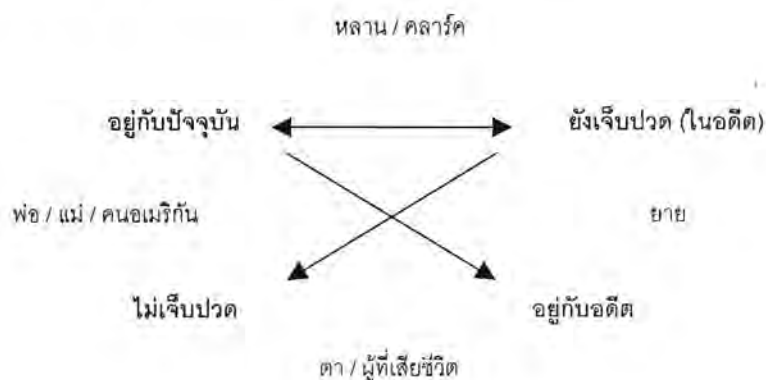
คุณยายเดินฝ่าลมและสายฝนในฉากสุดท้ายของเรื่อง

"ออร์แกนที่เสีย" เป็นโมทีฟ (Motif) ที่หมายถึง "อดีต" ที่ไม่ได้รับการเยียวยาของคุณยาย ซึ่งยังวนเวียนอยู่ในบ้านหลังนั้น และยังหมายถึง "คุณตา" ผู้เป็นเจ้าของมันด้วย การเล่นออร์แกนของเด็กๆ ในหลายๆ ช่วงของภาพยนตร์ ได้ช่วยรื้อฟื้นความทรงจำบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณตา ผู้ที่เคยเล่นมันสมัยที่มีชีวิตอยู่ ซึ่งออร์แกนนี้เสียตั้งแต่ตอนต้นเรื่องแล้ว ไม่มีใครทราบได้ว่ามันเสียมา

ตั้งแต่เมื่อใด (แต่พอจะทักทักได้ว่า มันคง"เสีย"ในช่วงที่คุณตา"เสียชีวิต"แล้ว) ทาเทโอะผู้ที่ซอมมันสำเร็จ เป็นคนเดียวที่ไม่ได้เข้าร่วมการรำลึกอดีตในอนุสรณ์สถานต่างๆ เท่ากับว่าเขาไม่รู้อดีตที่ปวดร้าวของคุณยาย โดยสังเกตจากการที่เขาเป็นตัวตั้งตัวตี ในการชักจูงใจคุณยายให้ไปฮาวายให้ได้ เขาเป็นผู้อ่านจดหมาย และโทรเลขเองแทบทุกฉบับด้วยซ้ำด้วยความกระตือรือร้น ภายหลังจากทาเทโอะซอมมันเสร็จ พร้อมๆกับการตกลงของคุณยาย ตัวทาเทโอะก็เข้าอกเข้าใจคุณยายในที่สุด และเท่ากับ"อดีต"ได้รับการเยียวยาจนหายดีแล้ว ออร์แกนจึงกลับมาเล่นได้อย่างไพเราะอีกครั้งหนึ่ง

ในเรื่องแทบจะไม่มีดนตรีประกอบเท่าไรนัก และเพลงธีมของเรื่องจะได้ยินในขณะที่พวกเขาเด็กๆ เล่นออร์แกน เนื้อเพลงที่เด็กๆร้อง นั้นมาจากบทกวีของเกอเต้ ซึ่งได้ยินอีกครั้งในตอนจบของเรื่องเมื่อคุณยายวิ่งออกไปท่ามกลางพายุฝนเพื่อตามหาคุณตา และใน ending credits คุณโรซาว่าเลือกให้เพลงของวิวาลดี เช่นเดียวกับใน Madadayo เรื่องสุดท้ายของเขา และนอกจากนั้นยังมีเพลงของซูเบิร์ต ที่เรียบเรียงโดยชินอิจิโร่ อिकाเบะ ผู้ประพันธ์ที่มีผลงานในเรื่อง Kagemusha และ Dreams

29) Rhapsody in August (1991)

นอกจากประเด็นเรื่องความสูญเสียครั้งอดีต ที่ถูกคนรุ่นหนึ่ง(พ่อแม่ของเด็กๆ) หลงลืมไปในขณะที่คนอีกรุ่นกลับพยายามที่จะเรียนรู้มัน ภาพยนตร์ยังแสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน โดยเอ่ยอ้างถึง"วัฒนธรรมอเมริกัน" ที่เข้ามาผสมผสานวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่นรุ่นใหม่ หรือ (Americanization of Japanese culture) อย่างเสื้อผ้าที่ทามีสวมใส่คือ เสื้อยืดแฟชั่นที่มีตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยอเมริกัน และมีการเรียนการสอน ทำให้พูดภาษาอังกฤษได้ (ขณะที่พ่อแม่ของพวกเขาพูดไม่ได้เลย) แต่เด็กๆ ยังคงมีวิถีชีวิตแบบญี่ปุ่นดั้งเดิม คือการอยู่กันเป็นครอบครัว

ใหญ่ กลับมาเยี่ยมคนเฒ่าคนแก่ แสดงเคารพนับถือต่อบรรพบุรุษของตน (mix culture) ในขณะที่ คลาร์คที่รับวัฒนธรรมของสองประเทศ เขาเป็นตัวแทนของการผสมผสานในความมั่งคั่งของญี่ปุ่น สามารถพูดและเขียนหนังสือญี่ปุ่นได้ เคารพต่อวัฒนธรรมความเป็นอยู่ กับความเป็นอเมริกัน ที่มี บุคลิกภาพ และความคิดก้าวหน้าแบบนักธุรกิจผู้มั่งคั่ง

วิธีการนำเสนอของคุโรซาว่า ด้วยการซึมซับเรื่องราวในอดีต และการซึมซับในความงาม ของธรรมชาติ ได้ช่วยขัดเกลาจิตใจมนุษย์(ผู้ชม)ให้ใสสะอาดขึ้น เช่นเดียวกับเด็กๆ ในเรื่อง แต่ อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์ถูกใช้เป็นเครื่องมือวิพากษ์วิจารณ์ การกระทำของสหรัฐอเมริกา (ที่ฮิโรชิ มาและนางาซากิ) ที่อ้างว่าเป็นการกระทำ"เพื่อสันติภาพ" คุโรซาว่ายังคงย้ำเตือนว่า "สงครามยังไม่สิ้นสุด" ซึ่งเป็นอมตะวาจาโดยแท้ แม้เรื่องนี้จะผ่านกาลเวลามากกว่า 10 ปีแล้ว

Madadayo (1993) : พร้อมรียัง...ฉันพร้อมแล้ว

การเดินทางบนทางสายภาพยนตร์ของคุโรซาว่า มาสิ้นสุดลงที่ผลงานที่เรียบง่าย แต่เปี่ยมด้วยแนวคิดมุมมองต่อความตายอย่างลึกซึ้งอีกครั้ง ไม่ใช่เรื่องแปลกเลยที่เขาได้แสดงถึงความเข้าใจต่อมันเป็นอย่างดี ถ้าคิดว่าเป็นเพราะด้วยวัยไม่ไกลฝั่งของเขาก็คงไม่ใช่ เพราะอย่างน้อยเขาได้ เคยถ่ายทอดแนวคิดนี้มาตั้งแต่ *Ikiru* (1952) แล้ว "ความตาย" จึงเป็นสิ่งที่คู่กับเขามานานนมแล้วอย่างแน่นอน พอๆ กับ "ความเป็น" ของชีวิต ที่หายใจเข้า-ออกด้วยภาพยนตร์มา มากกว่า 50 ปี และคงลืมไม่ได้เด็ดขาด ว่าในวัย 61 ปีของเขา ได้เคยพยายามฆ่าตัวตายมาแล้วครั้งหนึ่ง

ภายหลังเรื่อง *Rhapsody in August* คุโรซาว่าต้องการเขียนบทภาพยนตร์เพื่อเป็นการระลึกถึงพี่สาวของเขา ซึ่งเสียชีวิตตั้งแต่เขายังเด็ก เขาได้ลงมือดัดแปลงชีวประวัติของศาสตราจารย์เฮียคเคน อุซิดะ ผู้มีชีวิตในช่วงปี 1889 – 1971 มาเป็นภาพยนตร์เรื่องนี้ เนื้อหาของภาพยนตร์ได้ย้อนเวลาไปในช่วงเวลาปี 1943 ซึ่งตรงกับช่วงการเริ่มต้นในเส้นทางการกำกับภาพยนตร์ของเขา เป็นเรื่องชีวิตของศาสตราจารย์ที่ร่ำรวยอารมณ์ขัน และเป็นที่รักของลูกศิษย์มาทุกรุ่นทุกสมัย ภายหลังจากเกษียณจากราชการมาเป็นนักเขียนอยู่กับบ้าน และใช้ชีวิตที่เรียบง่ายกับภรรยา แต่ทว่าสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้นระหว่างเขากับลูกศิษย์ ทำให้ลูกศิษย์ได้จัดงาน "ยัง" เพื่อพบปะสังสรรค์กับเขาเป็นประจำทุกปี และยังสามารถช่วยเหลือดูแลชีวิตอาจารย์ในวัยชราตราบเงินวาระสุดท้าย

ภาพยนตร์เปิดเรื่องในวันสุดท้ายของการสอน ของศาสตราจารย์ "อุซิดะ" (ทัทสึโอะ มัตสึมุระ) ผู้สอนวิชาภาษาเยอรมันในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เขาประกาศกับลูกศิษย์ว่าจะเกษียณตัวเองก่อนกำหนด เพื่อเขียนหนังสือหาเลี้ยงชีพ ในจากนี้ได้เสนอให้เห็นความสัมพันธ์อันดีระหว่างเขากับลูกศิษย์ ก่อนจากไปเขาได้เล่าถึงเรื่องราวในอดีต ในการจดจำลูกศิษย์ลูกหาหลายๆ รุ่นที่จำไม่หวาดไม่ไหว สำหรับคนที่เขาไม่เคยลืม ก็คือเด็กหลังห้อง ที่แอบนอนหลับโดยยังลืมตาได้ เพราะในสมัยก่อนพ่อของเด็กคนนี้ก็ทำเช่นนี้เช่นกัน นักศึกษาที่ถูกอุซิดะกล่าวพาดพิงถึง ได้เป็นตัวแทนของนักศึกษากล่าวยกย่องเขา ว่าเป็นบุคคลที่มีค่าดุจทองแท่ง นักศึกษาทุกคนแสดงความเคารพอย่างสุดซึ้งด้วยการยืนขึ้น และศาสตราจารย์อุซิดะได้แสดงความซาบซึ้งใจออกมาท่วมท้น

อาจารย์อุซิดะและภรรยา (เคียวโกะ คาวากะ) เลี้ยงรับรองลูกศิษย์เก่า 2 คน "ทาคายามา" (อิซาชิ อิกาวา) กับ "อามาอิ" (จอร์จ โทโคโร) ภายหลังทั้งสองช่วยเขาขนย้ายของเข้ามาในบ้านหลัง

ใหม่ ภรรยาของเขาได้ยื่นข่าวลือว่า มีขโมยขึ้นบ้านหลังนี้มาหลายครั้งแล้ว จึงเกิดรู้สึกกลัวขึ้นมา อาจารย์อุชิตะบอกว่า เขาได้คิดระบบป้องกันขโมยออกนานแล้ว ในคืนนั้นสองลูกศิษย์จึงได้ปลอมตัวเป็นขโมย เพื่อทดสอบระบบป้องกันความปลอดภัยของอาจารย์ เขาพบว่าประตูทุกบานเปิดอยู่ ฉะนั้นจึงมีความว่า "ขอต้อนรับขโมยทุกท่าน" และป้ายบอกทางไปยัง "ห้องพักผ่อนสำหรับขโมย" และ"ทางออกสำหรับขโมย" พวกเขาต่างหัวเราะออกมาเบาๆ ในความคิดที่พิลึกของอาจารย์ของพวกเขา และจากไปโดยเงียบๆ ไม่ให้อาจารย์รู้ตัว

อาจารย์อุชิตะฉลองวันเกิดครบ 60 ปีในบ้าน โดยเรียกลูกศิษย์มาทานอาหารร่วมกัน ด้วยเนื้อกว้างและเนื้อม้า ซึ่งเป็นความคิดที่เปี่ยมด้วยอารมณ์ขัน เพราะคำว่า"กว้างกับม้า" หมายถึง ไร้เงา ลูกศิษย์ยังคงประทับใจในความคิดจินตนาการของอาจารย์ และยังหัวเราะไปกับเรื่องขำขันของเขา ในฉากนี้จับลงที่กล้องถ่ายภาพนหน้าบ้าน ที่มีเสียงหัวเราะเล็ดลอดออกมาภายนอก พัดไฟถนนและบ้านเรือนปิดลง เมื่อเสียงสัญญาณจคมติทางอากาศเริ่มขึ้น พร้อมกับเสียงบรรยายว่าการโจมตีกลางอากาศครั้งนั้น ได้ทำลายบ้านอาจารย์มอดไหม้ไปหมด

ฉากงานเลี้ยงครบรอบ 60 ปีของอาจารย์อุชิตะ

ภายหลังที่บ้านได้ถูกทำลายจากการทิ้งระเบิด อาจารย์อุชิตะได้ย้ายมาอยู่ในกระท่อมเล็กๆ กับภรรยา ที่ไม่สามารถรับรองลูกศิษย์ที่มาเยี่ยมเขาได้อีกต่อไป แม้ในวันที่ฝนตกลูกศิษย์ขาประจำ 4 คน ได้แก่ ทาคายามา ,อามากิ ก็อุตสาหมาเยี่ยมโดยยืนกางร่มอยู่ภายนอก พวกเขาได้ฟังเรื่องราวของอาจารย์ที่หยิบเอาหนังสือเรื่อง ไฮโจกิ ของไซเมะ นักเขียนที่ประสบภัยพิบัติจากสงครามในยุคสมัยก่อน และเดินทางไปอาศัยอยู่ในกุฏิเล็กๆ ในวัดที่เงียบสงบ ตัวเขาเองก็มีสภาพที่ไม่ต่างอะไรกับไซเมะเลย ซึ่งเป็นการปลอบประโลมจิตใจในโชคชะตาของเขา ความมีอารมณ์ขันของเขาก็ยัง

คงไม่จางหายไป เมื่อเขาชี้ชวนให้ลูกศิษย์ทั้งหมด ไปดูกำแพงหน้าบ้าน ซึ่งเขาหาวิธีแก้เผ็ดพวกที่ ชอบมายืนปีศาจที่กำแพงเป็นประจำ นอกจากนี้ในฉากนี้จะแสดงสภาพของบ้านเรือนหลังสงคราม ที่เหลือเพียงซากปรักหักพัง ซึ่งเคยปรากฏในผลงานยุคแรกๆ ของเขา ยังคงสะท้อนถึงความหวังในการมีชีวิตรอดต่อไปภายหลังสงครามนี้

ภายหลังสงครามสงบลง สองลูกศิษย์หัวโจกซึ่งมาเยี่ยมเยียนเขาบ่อยๆ มีความคิดจะสร้างบ้านหลังใหม่ให้เขา แม้เขาจะเกรงใจก็ตาม เขาเลี้ยงที่จะพูดถึงรูปแบบบ้านที่เขาอยากได้ ไปพูดถึงความคิดอยากเลี้ยงปลาครุฑของเขา เขาจึงคิดที่จะออกแบบสระน้ำให้เป็นรูปโดนัท เพื่อให้ปลาที่ว่ายมากขึ้น และปลาไม่ต้องหลงใหลจากการว่ายเลี้ยวในบ่อที่คับแคบ เป็นแนวคิดซึ่งยังคงสร้างความทึ่งให้กับคนทั้งสองมาตลอด ลูกศิษย์ทั้งสองสัญญาว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จในช่วงงาน "มาอาดา ไก ครั้งที่ 1" ซึ่งเป็นชื่อเรียกงานครบรอบวันเกิดปีที่ 61 ของเขา ซึ่งคำว่า "มาอาดา ไก" (พร้อมรียัง?) มาจากการร้องเรียกของเด็กเวลาเล่นซ่อนหา ส่วนคนที่ซ่อนจะตอบว่า "มาดาดาโย" ที่แปลว่า ยังไม่พร้อม อันมีความหมายที่คมคายหมายถึง การไต่ถามของลูกศิษย์ที่ว่า "อาจารย์พร้อม(สำหรับความตาย) รียัง" และเขาจะตอบกลับมว่า "ฉันยังไม่พร้อม" ซึ่งอุซิดะก็พึงพอใจในความคิดนี้ อย่างยิ่ง

ฤดูกาลได้ผ่านเวียนไปจนครบปี จากฤดูใบไม้ร่วงย่างสู่ฤดูหนาว กระทั่งถึงฤดูใบไม้ผลิ กล้องได้ตั้งอยู่นิ่งๆ เพื่อถ่ายทอดความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของอาจารย์อุซิดะ กับภรรยาในกระท่อม หลังเล็กตามฤดูและสีสันทันที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยการตัดต่อภาพ จนกระทั่งถึงเวลางานมาอาดา ไก ครั้งที่ 1 ซึ่งจัดขึ้นโดยลูกศิษย์มากมาย อาจารย์อุซิดะได้กล่าวเปิดงานอย่างที่เล่นที่จริงกับความตาย สร้างความสนุกสนานครื้นเครง ช่างๆ ตัวของอุซิดะ มีหมอบประจำตัวและพระซึ่งเป็นอดีตลูกศิษย์ของเขา ตระเตรียมเอาไว้สำหรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน

ประเพณีของงานมาอาดาไก คือ การดื่มเบียร์ภายในครั้งเดียวของอุซิดะ และเขาก็สามารถทำได้ในที่สุดท่ามกลางการลุ้นระทึกของเหล่าลูกศิษย์ ลูกศิษย์ต่างช่วยกันร้องเพลงสมัยโบราณที่เขาชื่นชอบ คือเพลง "พระจันทร์, น่องสาวดวงอาทิตย์" และลูกศิษย์บางกลุ่มก็ทำภาพประกอบตามเพลงโดยนำถาดมาแทนพระจันทร์ และนำไปวางไว้เบื้องหลังอาจารย์อุซิดะ เพื่อแสดงถึงว่าทุกคนเคารพเขาดุจดั่งเทวดา และเขารู้สึกซาบซึ้งใจอีกครั้ง แล้วลูกศิษย์คนหนึ่งก็ชักชวนให้ทุกคนมาร่วมร้องเพลงสมัยโบราณอีกเพลงหนึ่ง ซึ่งนำมาจากเพลงของคนขายยา ชื่อว่า "หนึ่ง-สอง" โดยมี

อาจารย์เป็นผู้ร่อนนำ มีลูกศิษย์ชื่อ "ซาวามูระ" (อาคิระ เทราโอะ) เล่นแอคคอร์ดियอนประกอบจังหวะ ในขณะที่ลูกศิษย์ทั้งหมดต่างยืนต่อแถวเดินไปรอบๆ ห้อง และร้องท่อนสร้อยของเพลง สลับการร้อง เนื้อซึ่งแต่งโดยความคิดเฉียบพลันของอาจารย์ ที่มีแง่มุมเสียดสีสังคม การเมืองและสงครามอย่างสนุกสนาน

สุดท้ายจึงเป็นการแสดงที่ตระเตรียมขึ้นโดยลูกศิษย์ ซึ่งจัดเป็นขบวนแห่ศพเข้ามาในห้อง จัดเลี้ยง อุชิตะรู้ทันทีว่าศพนั้นก็คือเขาเอง และศพนั้นก็ลุกขึ้นมาซึ่งคืออามากินั่นเอง เขาตะโกนถามอาจารย์ว่า "มาอาดาโก" และอุชิตะก็ตะโกนกลับว่า "มาดาดาโย" ต่างฝ่ายต่างตะโกนถามตอบกันไปมาอย่างสนุกสนาน และงานได้จบลงที่ภาพการหยอกเล่นกับความตาย ด้วยความมีสติและอารมณ์ขันระหว่างศิษย์กับอาจารย์ผู้นี้ จนกว่าจะถึงปีหน้าอีกครั้ง

การแสดงหยอกล้อต่อความตายในงานมาอาดาโกครั้งแรก

บ้านใหม่ของอาจารย์สร้างเสร็จโดยเหล่าลูกศิษย์ แม้ไม่ค่อยใหญ่โต เนื่องจากต้องเจียดที่ไปสร้างสระน้ำเลี้ยงปลาคาร์พ ในเวลาต่อมาครอบครัวของอาจารย์ได้ต้อนรับสมาชิกใหม่อีก 1 ตัว มันคือแมวตัวผู้สีขาวน้ำตาลที่มุดหัวเข้ามา และอาจารย์เริ่มหลงรักแมวตัวนี้ ที่ตั้งชื่อว่า "โนระ" อย่างถอนตัวไม่ขึ้น และในวันหนึ่ง เพื่อนบ้านของอาจารย์ได้ขายที่ดินของเขาให้ชายคนหนึ่ง ที่มีมารยาททราม เขาต้องการสร้างบ้านสูงสามชั้น ซึ่งจะบดบังแสงแดดสำหรับบ้านอาจารย์ สุดท้ายเจ้าของที่ก็ไม่ยอมขายที่ดินผืนนั้น เพื่อแสดงความเคารพต่ออาจารย์ ด้วยความซาบซึ้งใจต่อชายผู้นั้น ลูกศิษย์ทั้งสี่จึงรวบรวมเงินช่วยซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดิน โดยไม่ให้อาจารย์ได้รู้

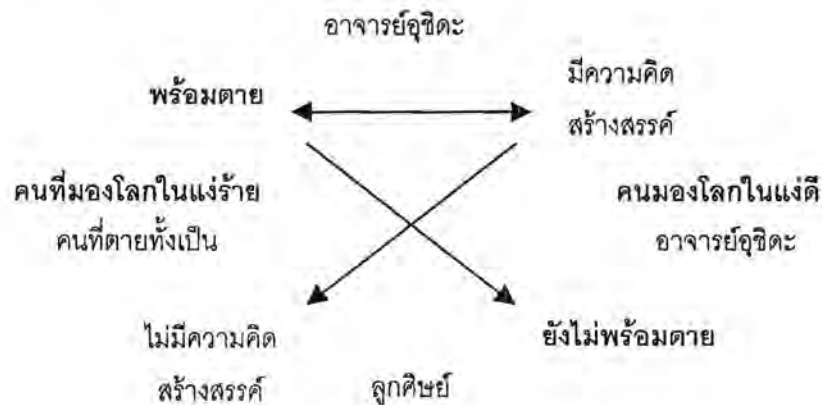
ต่อมาโนระได้หายตัวไปจากบ้าน ทำให้อุซิตะถึงกับกินไม่ได้นอนไม่หลับ ลูกศิษย์ของเขา พลอยเดือดร้อนไปด้วย แต่ทุกคนเข้าใจในความอ่อนไหวของเขานั้นเอง และช่วยกันออกตามหาโนระ อาจารย์อุซิตะได้ไปแจกใบประกาศหน้าโรงเรียนประถม ขอร้องเด็ก ๆ ให้ช่วยตามหาโนระ แต่จนแล้วจนรอดโนระก็ไม่ได้กลับมาอีกเลย เขาได้รู้ตัวว่ากลายเป็นคนแก่ขึ้นน้อยใจและอ่อนแอ แต่ก็ซาบซึ้งในการช่วยเหลือของลูกศิษย์เป็นอันมาก วันหนึ่งมีแมวสีขาวดำอีกตัวหนึ่ง มุดรั้วเข้ามาเช่นเดียวกับโนระ อาจารย์จึงเลี้ยงมันทดแทนโนระ และเรียกมันว่า คุทซ์ (Kurtz) มันได้อยู่กับเขาตราบจนมันตาย อาจารย์ได้วางเจดีย์เล็กๆ 2 อันเพื่อเป็นหลุมฝังศพของมัน และโนระผู้ที่หายสาบสูญไป

เวลาได้ล่วงเลยผ่านไป ภาพได้ตัดไปที่งานอามาดาโก ครั้งที่ 17 อาจารย์อุซิตะมีอายุ 77 ปีแล้ว และเขายังคงตีมเปียร์หมดแก้วใหญ่ในครั้งเดียว และกล่าวออกมาว่า "มาดาดาโย" แม้เขาจะประหลาดว่าแก้วเปียร์เล็กลงทุกปี ภาพงานมาดาดาโกครั้งนี้ดูอบอุ่นกว่าในครั้งแรกที่ได้เห็น เพราะเต็มไปด้วยลูกหลานของลูกศิษย์ของเขาที่เติบโตขึ้น เขาได้กล่าวต่อเด็ก ๆ "ให้คิดถึงความฝันที่ตัวเองชอบ และทำงานอย่างหนักเพื่อให้ได้มันมา" แต่แล้วอาจารย์ก็ทรุดลงกลางงานเพราะหัวใจที่ไม่แข็งแรง หมอประจำตัวได้พาเขากลับไปนอนพักผอนที่บ้าน พร้อมกับลูกศิษย์ทั้งสี่ที่ไปร่วมกินเหล้าอย่างเจี๊ยบๆ เขาได้ยินเสียงละเมอของอาจารย์เบาๆ ว่า "มาดาดาโย" จึงคิดอย่างสงสัยว่าอาจารย์ของพวกเขากำลังฝันถึงอะไรอยู่ ภาพตัดไปที่ตัวอาจารย์ที่นอนหลับอยู่ เขาฝันเห็นวัยเยาว์ที่กำลังเล่นซ่อนหากับเพื่อนๆ ในทุ่งนา สุดท้ายเขาได้แอบที่กองฟางแล้วเปล่งเสียงออกมาว่า "มาดาดาโย" และเหม่อมองท้องฟ้ายามเย็นที่มีสีส้มแดงงาม

ฉากสุดท้ายของเรื่อง เด็กน้อยมองไปยังท้องฟ้าสีแดงยามเย็น

30) Madadayo(1993)

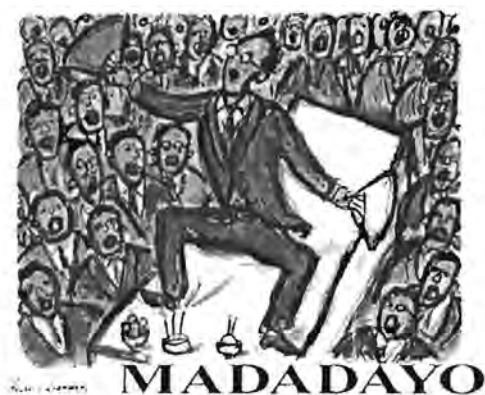

ดนตรีประกอบของเรื่องมีไม่มากเท่าใดนัก มักใช้การเพลงร้องสดๆ ของตัวละครอยู่มาก ที่มีความสนุกสนานอยู่หลายเพลง เพลง The Moon song ได้เคยใช้มาก่อนในภาพยนตร์เรื่อง One wonderful Sunday ของเขาเอง และคุโรซาว่าถ่ายภาพหลายๆ ซ็อตของฉากร้องเพลงในงานเลี้ยง ซึ่งตัวละครต่างเหมายร้องเพลงอย่างสนุกสนาน ซึ่งจริงๆ แล้ว นักแสดงในเรื่องก็ทานเหล้าในขณะที่ถ่ายทำ นอกจากนี้ เราจะได้ยิน Four seasons ของ Vivaldi ในช่วงเครดิตท้ายเรื่องด้วย

ผลงานชิ้นสุดท้ายของคุโรซาว่า ได้เป็นภาพยนตร์ที่สร้างในวาระครบรอบปีที่ 50 ของการทำงานในวงการภาพยนตร์ นอกจากนี้ภาพยนตร์ได้เป็นภาพสะท้อนตัวเขาในวัยหนุ่ม ให้หวนรำลึกถึงอดีตที่งดงาม ความสนิทสนมของศิษย์และอาจารย์ยังคงมีอยู่ อย่างที่หาไม่ได้ในปัจจุบัน ตัวเขาเองได้เคยเขียนถึงความประทับใจต่อครูหาชิกาว่า ครูสมัยประถมของเขาที่ร้องให้ด้วยความตื่นเต้น ภายหลังจากชมภาพยนตร์เรื่อง One Wonderful Sunday เขากับอุเอะคุซะ เค็นโนสุเกะ ผู้เขียนบท และเพื่อนร่วมห้องสมัยประถมของเขา ได้เชิญคุณครูมาร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน ได้กล่าวถึงในหนังสือ Something Like an Autobiography จุดเด่นของเรื่องในแทบทุกฉาก จะเต็มไปด้วยบทสนทนามากมายที่มีความขบขัน และเสียงหัวเราะ ซึ่งเป็นส่วนที่ดำเนินเรื่องที่เรียบง่าย ให้น่าติดตาม

นอกจากนี้บุคลิกภาพของอุซิตะ ยังคงคล้ายคลึงกับตัวนากาจิมา(Record of a Living Being) และคานะ(Rhapsody in August) ที่แสดงออกด้วยความเกรงกลัวต่อเสียงฟ้าร้อง ราวกับเป็นภาพสะท้อนความหวาดกลัวต่อระเบิดปรมาณู และต่อต้านปรมาณูอย่างเด่นชัดของคุโรซาว่าเอง คุโรซาว่าได้มีความเรียบง่ายมากขึ้นในการถ่ายภาพ ด้วยการตั้งกล้องนิ่งๆ และถ่ายภาพใน

ระดับคนนั่งคุกเข่า (Tatami 's Level) เกือบทั้งเรื่อง ที่สะท้อนความเป็นญี่ปุ่นออกมาอย่างแจ่มชัดที่สุด เสมอเหมือนกับแก่นแท้ภาพยนตร์ของ"ยาสุจิโร่ โอสุ" ด้วยวัย 83 ปีกับผลงานในลำดับที่ 30 ของเขา คุโรซาวายังคงไม่หยุดทำภาพยนตร์ เขายังมีโปรเจ็คมากมายที่อยู่ระหว่างการเตรียม จนกระทั่งเขาสิ้นใจอย่างสงบในบ้าน ที่โตเกียว เมื่อวันที่ 6 กันยายน 1998 ในขณะที่มีอายุได้ 88 ปี

2.2 ขนบในการนำเสนอที่เด่นชัดในภาพยนตร์ของอาคิระ คุโรซาว่า

ทฤษฎีภาพยนตร์และขนบในการนำเสนอที่เด่นชัดในภาพยนตร์

ในการอ่านวิเคราะห์ความหมายของเรื่องเล่าชิ้นหนึ่งๆ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้อ่านความหมาย จะต้องเข้าใจ "รหัสความหมาย" หรือ "ขนบ" บางประการที่สัมพันธ์อยู่กับเรื่องเล่าชิ้นๆ อันจำแนกได้เป็น ขนบที่สัมพันธ์กับประเภทของสื่อ, ขนบที่สัมพันธ์กับประเภทของเรื่องเล่า รวมถึงขนบที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมอันเป็นที่มาของเรื่องเล่าชิ้นนั้น อย่างไรก็ตาม ขนบของเรื่องเล่าดังกล่าว นั้น ก็ยังสัมพันธ์อยู่กับขนบอีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน คือ ขนบที่สัมพันธ์กับตัวตนอันเป็นลักษณะเฉพาะของผู้เล่าเรื่อง ซึ่งเป็นสาระสำคัญของทฤษฎี *Autuer*

ในรายงานผลการวิจัยในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงพยายามที่จะเชื่อมโยงแนวคิดเกี่ยวกับภาพยนตร์และผลงานภาพยนตร์ของอาคิระ คุโรซาว่า เข้ากับแนวคิดเกี่ยวกับขนบของเรื่องเล่าที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น เพื่อพยายามตอบคำถาม เกี่ยวกับขนบในการนำเสนอของภาพยนตร์ของคุโรซาว่า

อาคิระ คุโรซาว่า ในฐานะ "Autuer"

ทฤษฎี *Autuer* หรือ *politique des auteurs* นั้น ถือกำเนิดขึ้นในประเทศฝรั่งเศส โดยกลุ่มนักวิจารณ์รุ่นใหม่ของวารสารทางภาพยนตร์ *Cahiers du cinema* ได้ริเริ่มที่จะนำมาใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์และผลงานของเขา นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เชื่อว่า ผู้กำกับภาพยนตร์นั้น คือ "ผู้สื่อสาร" ในแบบจำลองของการสื่อสารที่มีอำนาจสูงสุดในการกำหนด "สาร" และ "รูปแบบของสื่อ" ดังนี้ ตัวตนและแนวคิดอันเป็นลักษณะเฉพาะของผู้กำกับภาพยนตร์คนหนึ่งๆ ก็มักจะปรากฏออกมาในผลงานของผู้กำกับนั้น ไม่ว่าจะผู้กำกับภาพยนตร์นั้นจะตั้งใจหรือไม่⁷ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎี *Autuer* นี้ก็ได้ถูกตั้งคำถามจากนักทฤษฎีอีกกลุ่มหนึ่งที่มองว่า ผลงานภาพยนตร์นั้น มิใช่งานที่เกิดจากผู้กำกับเพียงผู้เดียว หากแต่เป็นงานที่ผ่านกระบวนการตีความ และเกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือของผู้ร่วมทำงานที่หลากหลาย ดังนี้ จึงมีผู้กำกับภาพยนตร์เพียงไม่กี่คนที่ได้รับการจัดให้อยู่ในฐานะที่เป็น *Auteur*

⁷ Vincendeau, Ginette Encyclopedia of European Cinema (1995) หน้า 307

อาคิระ คูโรซาวา เป็นผู้กำกับภาพยนตร์อีกท่านหนึ่ง ที่สามารถเรียกได้ว่าเป็น *Auteur* อย่างแท้จริง ด้วยคูโรซาวา ค่อนข้างที่จะมีบทบาทอย่างมากในทุกๆ ด้านของงานภาพยนตร์ นับแต่ การเลือกเรื่อง การเขียนบทภาพยนตร์ การคัดเลือกตัวแสดง การออกแบบ การกำกับการแสดง การเลือกดนตรีประกอบ หรือแม้กระทั่งการออกแบบแผนประชาสัมพันธ์ ที่ท่านทำเองเกือบหมดทุกอย่าง ดังนี้ จึงเป็นไปได้มากที่ในภาพยนตร์จะมีองค์ประกอบบางประการที่แสดงออกถึงตัวตนของท่าน

1. เนื้อหาภาพยนตร์ (Genre)

1.1) เนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์สังคมญี่ปุ่นภายหลังพ่ายแพ้สงครามโลก

จากภาพยนตร์ในยุค 50 นับตั้งแต่เรื่อง "The Most Beautiful" (1944) ซึ่งเป็นผลงานลำดับที่สองของคูโรซาวา ซึ่งได้พยายามสะท้อนแนวคิดวิพากษ์วิจารณ์สงครามในด้านลบ ที่ส่งผลกระทบต่อญี่ปุ่นอย่างหนักหน่วง โดยเขามีความตั้งใจที่จะทำภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระ เพื่อปลอบประโลมสังคมที่ป่วยไข้จากพิษสงคราม สะท้อนในเหตุการณ์เศรษฐกิจตกต่ำอย่างในเรื่อง "One Wonderful Sunday" (1947) ซึ่งได้สะท้อนความสิ้นหวังในชีวิตของคู่รักยากจนคนหนึ่ง ซึ่งพยายามสร้างความหวังในชีวิตภายหลังสงคราม หรือใน "Drunken Angel" สะท้อนถึงเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ ความทุกข์ในชีวิต ในสภาพสังคมที่เสื่อมโทรม ณ เวลานั้น และรวมทั้ง "Stray Dog" (1949) เป็นภาพสะท้อนปัญหาอาชญากรรม และศีลธรรม ที่มีผลมาจากพิษเศรษฐกิจ

เขาเคยแสดงทัศนะส่วนตัวว่า “ในผลงานยุคแรกเริ่มอย่าง *Drunken Angel* (1948) ทำให้นักวิจารณ์เรียกผมว่า “ผู้กำกับนักข่าว” (journalistic director) หมายความว่า ผมมีความสนใจในการทำภาพยนตร์ที่มี “ธีมเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันทันด่วน” (timely themes) จริงๆ แล้ว ผมก็คิดว่าภาพยนตร์คือ การนำเสนอข่าวอย่างหนึ่ง ถ้าคำว่า สื่อสารมวลชน (journalism) หมายถึงชุดของเหตุการณ์ต่อเนื่อง มันสามารถขัดเกลามาเป็นภาพยนตร์ได้ ในเวลาเดียวกัน ผมรู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสดๆร้อนๆ ก็ไม่ได้ทำให้เกิดภาพยนตร์ที่น่าสนใจได้”

“การสร้างภาพยนตร์จากความคิดใหม่ๆ ด้วยตัวเอง ไม่ว่าความคิดนั้นจะได้อะไรมาจากไหน มันยังคงสำคัญ และความรู้สึกต่อมันแรกเริ่มในขณะเกิดไอดีเดีย่นั้นสำคัญมาก ในความรู้สึกของผมมันตรงข้ามกับวิธีการเจ้าอารมณ์” (Donald Richie, « The films of Akira Kurosawa », หน้า 141)

นอกจากนั้นคุโรซาว่า ยังได้เสียดสีวัฒนธรรมตะวันตกโดยเฉพาะ “วัฒนธรรมอเมริกัน” ซึ่งได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงชีวิตทั้งดงาม และแนวคิดดั้งเดิมของชาวญี่ปุ่นไปแทบหมดสิ้น ตัวอย่างภาพยนตร์ที่ได้สะท้อนภาพการต่อสู้เชิงศิลปะวัฒนธรรม ระหว่างอเมริกัน (ตะวันตก) กับญี่ปุ่น (ตะวันออก) คือภาพยนตร์ยูโดภาคต่อเรื่อง “*Sanshiro Sugata 2*” (1945) หรือการต่อสู้ระหว่างตะวันตก กับแนวคิดดั้งเดิมที่ปรากฏในรูป “ปืน” กับ “ดาบซามูไร” ในเรื่อง “*Seven Samurai*” (1954)

คุโรซาว่าได้ให้ภาพการพ่ายแพ้ต่อพิษภัยของ “ปืน” อย่างราบคาบของ คิคุชิโย่ และเกี่ยวโซ่สองตัวเอกในเจ็ดซามูไร ที่อาสามาคุ้มครองชาวนาจากกลุ่มโจร ในขณะที่ “*Yojimbo*” (1961) ฝ่าย “ซันจูไร” ซามูไรพเนจรเป็นฝ่ายเอาชนะ “ปืน” ได้ในท้ายที่สุด และการสร้างภาพยนตร์ซามูไรหลายๆ เรื่อง ได้กลายมาเป็นภาพยนตร์ในแนวทางหนึ่งของคุโรซาว่า ที่กลับไปสร้างอิทธิพลต่อโลกตะวันตกอีกทอดหนึ่ง

(ซ้าย) *Seven Samurai* (1954) และ (ขวา) *Magnificent Seven* (1960) โดยจอห์น สเตอร์เจส

ภาพรวมของภาพยนตร์ของคุโรซาว่าอาจเรียกได้ว่าเป็น "ภาพยนตร์สะท้อนสังคม" (Social Concerned Films) แต่ก็ไม่อาจเรียกได้อย่างเต็มตัว เพราะสาระในภาพยนตร์มิได้มุ่งเน้นตีแผ่ความเป็นไป หรือความเหลื่อมล้ำต่ำสูงของคนในสังคม อย่างชัดเจนเท่ากับลักษณะของ แก่นสาระที่มุ่งเน้นการตรวจสอบถึง "ความเป็นมนุษย์" ที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องในภาพยนตร์ของเขา

1.2) เนื้อหาภาพยนตร์ที่มุ่งเน้นการตรวจสอบศีลธรรมของมนุษย์ หรือ "มนุษยนิยม" (Humanism)

เป็นที่แน่ชัดว่าอาคิระ คุโรซาว่า เป็นนักสร้างภาพยนตร์ที่เข้าอกเข้าใจมนุษย์อย่างถ่องแท้ คนหนึ่งคนหนึ่งของโลก นับตั้งแต่ผลงานยุคแรก ๆ จนกระทั่งการตกผลึกทางความคิด ในภาพยนตร์เรื่องที่ 11 ที่ชื่อ "Rashomon" ในปลายทศวรรษ 40 คุโรซาว่า ได้แสดงออกถึงความเข้าใจมนุษย์ ด้วยวิธีการนำเสนอเรื่องราวที่ชาญฉลาด ผสมกับการถ่ายทอดด้วยเทคนิคภาพยนตร์อันวิจิตร อัจฉริยะ เพื่อตีแผ่เรื่องของ "การโกหก" อันเป็นสิ่งที่ติดตัวของมนุษย์ทุกคน

Rashomon (1950)

จวบจนงานที่เรียกได้ว่าเป็นการทำความเข้าใจความหมายของ "การมีชีวิต" ได้ดีที่สุด ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคน ต้องการหาคำตอบ และคุโรซาว่าตอบคำถามได้อย่างถ่องแท้ในเรื่อง "Ikiru" (1952) ผลงานลำดับที่ 13 ในชีวิตของเขา เป็นเรื่องราวของชายกลางคนชื่อ "วาตานาเบ้" ผู้กำลังพบคุณค่าในตัวเอง เมื่อเขากำลังจะตายในไม่ช้าด้วยโรคมะเร็ง และ "Ikiru" ยังเป็นภาพสะท้อนระบบคุณค่าเก่าๆ อย่างสถาบันครอบครัว ที่ถูกบั่นทอนลงจากกระแสนิยมตะวันตก

Ikiru (1952)

2. แก่นของเรื่อง (Theme)

แก่นของเรื่อง (Theme) = มนุษยนิยม (Humanism)

"ฮีม" หรือ แก่นของภาพยนตร์ที่ว่า "มนุษย์ควรใช้ชีวิตอยู่อย่างไร" ปรากฏเด่นชัดที่สุดในภาพรวมของภาพยนตร์ของคุโรซาวะทั้งหมด เขามักเสนอภาพของ "มนุษย์ผู้ไม่สมบูรณ์พร้อม" โดยเฉพาะเรื่องของการบกพร่องต่อศีลธรรมดั้งเดิม หรือคุณธรรมบางประการ วิธีการนำเสนอของคุโรซาวะมักให้ความหวัง หรือทางออกแก่ผู้ชม แต่บางครั้งถึงกับสิ้นหวังเลยทีเดียว เช่น *The Bad Sleep Well* (1960) หรือ *Ran* (1985)

"การเยียวยารักษา" – แก่นแท้ที่ว่าด้วยความป่วยไข้ของสังคม

ภาพยนตร์จำนวนหนึ่งของคุโรซาวะ แสดงให้เห็นภาพความเสื่อมโทรมของสังคม ภายหลังจากสงคราม เขาได้พบว่าไม่เพียงความสิ้นเนื้อประดาตัวของผู้คน หรือโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น "ความป่วยไข้" (Illness) ยังเป็นสิ่งที่ชาวญี่ปุ่นต้องเผชิญอย่างเลี่ยงไม่ได้ ความป่วยไข้ไม่ได้หมายถึงโรคภัย แต่มันแฝงความหมายถึง "ความไม่สมบูรณ์แบบของสังคม" ดังที่ปรากฏในลักษณะของสภาพศีลธรรมที่เสื่อมทราม หน้าที่ของคุโรซาวะอีกอย่างหนึ่งก็คือ การสั่งสอนศีลธรรมโดยใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือ ในเรื่อง *One Wonderful Sunday* (1947) ความยากจนในเวลานั้นได้ส่งผลให้ความคิดของตัวพระเอกของเรื่องต้อง "พิกลพิการ" ไป และหญิงสาวคู่รักของเขาจึงได้เป็นผู้เยียวยา รักษาทัศนคติ และจินตนาการให้กลับมาดังเดิม ทั้งสองคนจึงเป็นตัวแทนของคนชั้นล่างในสังคม ที่รับผลกระทบจากสงครามหนักหนาสาหัสที่สุด และทางออกของคุโรซาวะได้ให้ไว้แก่ภาพยนตร์และผู้ชม คือการมีกำลังใจที่จะสู้ต่อไปในวันพรุ่งนี้

นอกจากนี้ *Ikiru* (1952) ผลงานที่เข้าขั้นสุดยอดของเขา เป็นเรื่องราวของชายกลางคน ที่กำลังจะตายในไม่ช้าด้วยโรคมะเร็ง ในขณะที่จิตใจป่วยมานานแล้ว อาจจะก่อนมะเร็งเสียด้วยซ้ำ การเยียวยาของวาตานาเบ้ให้ชีวิตมีความสุข จึงเป็นการเยียวยาตรงที่จิตใจ ให้พบกับคุณค่าในการเกิดมาเป็นมนุษย์ และเช่นเดียวกับ *Rashomon* (1950) คุโรซาวะพบความป่วยไข้ในจิตใจของมนุษย์ทุกคน คือ "การโกหก" ที่อยู่ติดตัวตั้งแต่เกิดมาเลยทีเดียว แม้การรักษาโรคนี้จะหายขาดได้ยาก แต่ตอนจบของภาพยนตร์ก็ยังคงให้ความหวังต่อศักยภาพของมนุษย์ไม่น้อย

นอกจากนี้ตัวการสำคัญของการป่วยไข้นี้ คือ ระเบิดปรมาณูนั่นเอง ภาพสะท้อนความหวาดกลัวสามารถพบได้ในภาพยนตร์เรื่อง Record of a Living Being (1955) ,Dreams (1990) และ Rhapsody in August (1991) ที่บ่งบอกการต่อต้านปรมาณูอย่างเด่นชัดของเขา ผ่านตัวละครหลากหลายอย่าง นากาจิม่า (มิฟูเน่ - Record of a Living Being) ผู้มีปมเกี่ยวกับความกลัวระเบิดปรมาณู เช่นเดียวกับคุณยาย “คาเน่” (Rhapsody in August) ในฉากที่เกิดฟ้าร้อง ทั้งสองต่างแสดงอาการหวาดกลัว เพราะหวงคิดถึงระเบิดปรมาณูขึ้นมาอย่างฉับพลัน

จาก Drunken Angel (1948) และ Quiet Duel (1949) จวบจน Red Beard (1965) นับเป็นภาพยนตร์ไตรภาค ที่ว่าด้วยเรื่องของการเยียวยารักษา โดยมีตัวละครเอกเป็น"คุณหมอ" ทั้งสิ้น ทาคาชิ ชิมูระ รับบทเป็นหมอชานาดะ (Drunken Angel) หมอที่เก่งกาจ แต่ยอมที่จะรักษาผู้คนในสลัม ไม่ต่างกับ หมอเคราแดง (โตชิโร่ มิฟูเน่) ผู้ยึดถืออุดมการณ์เดียวกัน หมอชานาดะต้องการให้หนองน้ำที่เน่าเสียหมดไปจากสลัม เช่นเดียวกับหมอเคราแดง เขาต้องการงบประมาณมาช่วยเหลือคนยากจน สำหรับตัวละครอย่าง"มัตสึนางะ" (โตชิโร่ มิฟูเน่) ยาภูเขาหนุ่มผู้มีทิวี่สูงต่อหมอชานาดะ ก็คือ "ยัทธิที่ไม่ได้" หมอหนุ่มที่จบแพทย์แผนใหม่ของดัทท์ ที่ทะนงตนว่าเก่งกว่าหมอเคราแดง ทั้งสองจึงเป็นผู้ที่มีทัศนคติป่วยไข้ ที่ทั้งสองเรื่องได้สอดแทรกการเยียวยาจิตใจ คู่กับการเยียวยารักษาอาการป่วยของร่างกาย ควบคู่กันไป

"ความป่วยไข้" (Illness) หรือความไม่สมบูรณ์แบบของสังคม ที่ส่งผลสืบคลอนต่อศีลธรรม หรือ"มนุษยธรรม" ได้เป็นสิ่งที่คุโรซาว่าหยิบยกมาเป็นประเด็นในภาพยนตร์ และใช้มันเยียวยาจิตใจของผู้ชมมาตลอดตั้งแต่ทศวรรษ 50 เป็นต้นมา

Drunken Angel (1948) และ Quiet Duel (1949)

“มนุษย์กับบูชิโด” – แก่นแท้ที่ว่าด้วยคุณธรรมที่หลงลืม

ในแง่คุณธรรมนักรบ หรือ “วิถีซามูไร” อันเป็นสิ่งสะท้อนแนวคิด จิตวิญญาณของความเป็นญี่ปุ่นได้ในระดับหนึ่ง ได้ถูกยกมาเป็นตัวตั้งเทียบเคียงกับคุณธรรมในปัจจุบัน ที่สามารถนำมาใช้สั่งสอนคนธรรมดาได้อย่างลงตัว ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง Seven Samurai (1954) Yojimbo(1961) และ Sanjuro(1962) นอกเหนือจากความบันเทิงชั้นเยี่ยม ยังบอกกับผู้ชมภาพยนตร์ว่า “การกระทำเพื่อผู้อื่นนั้นสำคัญที่สุด” จากวีรกรรมเจ็ดซามูไรที่แลกชีวิตกับข้าวของชาวนา ดูจะไม่ใช่ว่าเหตุผลที่ถูกต้องเท่ากับ เพื่อการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องต่อคุณธรรมซามูไรที่หล่อหลอมมาช้านาน โดยเฉพาะคำพูดของคัมเบ (ทาคาชิ ซิมูระ) ที่เอ่ยกับชาวนาที่คิดตัวรอดแต่ฝ่ายเดียวว่า “ใครก็ตามที่คิดถึงแต่ตัวเอง ผู้นั้นย่อมจะพินาศด้วย” ก็คือ แก่นหลักของการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันของมนุษย์ทุกคน

เนื้อเรื่องของคุโรซาวามีความเป็นสากลสูง แตกต่างจากยาสุจิโร่ โอสุ ที่มุ่งเน้นเสนอภาพชีวิตที่เรียบง่าย ภายใต้ร่มเงาของวัฒนธรรมญี่ปุ่นดั้งเดิม ภาพยนตร์ของคุโรซาวา มักถูกค่อนข้างอดจากนักวิจารณ์ว่าไม่มี “ความเป็นญี่ปุ่นอยู่เลย” อาจเป็นเพราะแก่นแท้เรื่อง “มนุษยนิยม” ของเขานั้นก้าวข้ามพรมแดนไปแล้ว งานของเขาจึงไม่เพียงเพื่อชาวญี่ปุ่นเท่านั้น ยังหมายถึงมนุษย์ทั่วทั้งโลกอีกด้วย หลายต่อหลายครั้งที่เขานำบทประพันธ์ต่างประเทศ มาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ อย่างเชคสเปียร์, ดอสโตเยฟสกี, แมกซิม กอร์กี้ เพราะเขาเชื่อในความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็น Macbeth กับ The Throne of Blood หรือ King Lear กับ Ran ล้วนสะท้อนโคกนาฏกรรมมนุษย์ออกมาอย่างถูกต้องทัดเทียมกัน

“ความเคร่งครัดในพุทธศาสนา” – แก่นแท้ที่ว่าด้วยความศรัทธา

คุโรซาวาได้แสดงถึงความศรัทธาอย่างแรงกล้าในพุทธศาสนาผ่านผลงานของเขา ด้วยภาพของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระ ตัวอย่างในเรื่อง The Men Who Tread on the Tiger's Tail (1945) ซึ่งมีฉากของ “เบ็งเค” พระธุดงค์ที่ปลอมตัวในเรื่อง ได้สวดมนต์ปลอมๆ แต่ว่าเนื้อหานั้นมีอิทธิพลกับตัวเอง และผู้ที่ได้รับฟัง ซึ่งเป็นส่วนที่ถือเป็นแก่นศีลธรรม อันหนักแน่นที่สุดของตัวภาพยนตร์ ในเรื่อง Rashomon (1950) บทบาทของพระในเรื่อง (มิโนรุ จิอากิ) ได้ถูกวางเพื่อเป็นตัวแทนของผู้ที่วางตัวตัดขาดจากกิเลส แตกต่างกับมนุษย์ปุถุชนอื่นๆ ที่แสดงออกถึงความเลื่อมใสศรัทธาในศีลธรรม และพระก็ไม่ได้แสดงออกอย่างสิ้นหวังในตัวมนุษย์ ได้เป็นผู้ช่วยย้ำเตือนถึงความดีงามที่ยังหลงเหลืออยู่ในท้ายที่สุด

ส่วนในเรื่อง The Lower Depths (1957) บทบาทของพระธุดงค์เช่นกัน ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยการแผ่เมตตา และแสดงความสงสารต่อมนุษย์ผู้ยากไร้ จวบจนเรื่อง Rhapsody in August (1991) ที่มีฉากพิธีกรรมทางศาสนา ในวันครบรอบการทิ้งระเบิดที่ฮิโรชิมา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากสงครามครั้งนั้น และ Ran (1985) ความศรัทธาในพระเจ้าเป็นเจ้าของมนุษย์ ได้ถูกส่งตรงเป็นคำถาม ไปถึงสรวงสวรรค์เลยทีเดียว

The Lower Depths (1957) และ Ran (1985)

"มนุษย์กับธรรมชาติ" – แก่นแท้ที่ว่าด้วยความเรียบง่าย

อย่างไรก็ตามเขาได้เสนอแนะ วิธีชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่ควรใช้ชีวิตอยู่ด้วยคุณธรรม อยู่ในแบบแผนชีวิตดั้งเดิมอย่างเคร่งครัด ด้วยความเรียบง่ายอิงกับธรรมชาติ เขาได้แสดงความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติที่ส่งอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ มาตั้งแต่ผลงานชิ้นแรกจนเรื่องสุดท้าย จะสามารถพบฉากของลมพายุ อากาศร้อน ฝนตก หรือพายุหิมะ ที่สามารถเกิดขึ้นในภาพยนตร์เรื่องเดียวกันได้ ไม่ว่าจะเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหนก็ตาม อาทิเช่น

- ภาพของลมพายุที่โหมกระหน่ำในการต่อสู้ในเรื่อง Sanshiro Sugata ,Yojimbo และ Red Beard ที่สร้างความรุนแรงและเร้าใจ
- ภาพบรรยากาศที่ร้อนอบอ้าว ที่อธิบายความกระสือกระสนของตัวละครใน Stray Dog และ Record of a Living Being
- ภาพของฝนกระหน่ำในฉากต่อสู้ของ Seven Samurai และฉากสุดท้ายของ Rhapsody in August

- ภาพความทารุณและความงามของพายุหิมะใน The Idiot , Ikiru , Dersu Uzala และ Dreams ในตอน Blizzard
- ภาพความงดงามของพระจันทร์ที่ชำระจิตใจใน Sanshiro Sugata , Madadayo และ Rhapsody in August

ฯลฯ

ด้วยความเคารพต่อธรรมชาติ เขาได้ชี้แนะว่าเราไม่ควรทำลายธรรมชาติ โดยเฉพาะเขาเป็นคนแรกๆ ที่ตั้งเตือนเรื่องการนำพลังงานปรมาณูมาใช้ เพราะผลเสียของมันจะทำลายสิ่งแวดล้อมและชีวิตมนุษย์ โดยผ่านภาพยนตร์อย่าง Record of a Living Being (1955) , Dreams (1990) และ Rhapsody in August (1991) การอยู่ร่วมของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมอย่างสันติ อย่างตอนสุดท้ายของ Dreams : The Village of The Watermill จึงเป็นหนทางออกมนุษย์อย่างแท้จริง

Dreams ตอน The Village of The Watermill

3. ตัวละคร (Characters)

ตัวละครในภาพยนตร์ของคุโรซาว่า คือ ตัวละครที่เป็นมนุษย์ปุถุชนทั่วไป ซึ่งสะท้อนภาพความเป็นไปของสังคมในเวลานั้น นับตั้งแต่เรื่อง One wonderful Sunday (1947) แต่มาได้รับการยกย่องในเรื่อง Drunken Angel (1948) ในแง่การสะท้อนภาพชีวิตของผู้คนในเมืองโตเกียวได้อย่างตรงไปตรงมา ตัวละครเหล่านั้นส่วนใหญ่จึงเป็น "ชนชั้นกลาง" ที่อาจถึง "ระดับล่าง" ด้วยซ้ำ เพราะว่าคนเหล่านี้ได้รับพิษภัยจากสงคราม อาทิ คู่รักที่ยากจนใน One wonderful Sunday หมอชี่เมาและยาภูเขาใน Drunken Angel ตำรวจใหม่ที่ทำป็นนาย และทหารผ่านศึกที่ถูกความซังกัร้าย

ครอบงำใน *Stray Dog* (1949) ทนายทาจิริต กับนักหนังสือพิมพ์ที่ปั่นข่าวลือใน *Scandal* (1950) นักเรียนกับอาจารย์ในเรื่อง *Madadayo* (1993) หรือความสัมพันธ์ในครอบครัวของ ยาย-หลาน และพ่อแม่ ใน *Rhapsody in August* (1991)

นอกจากนี้ "คนชั้นล่าง" ได้กลายเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญเช่นกัน คุโรซาวาเคยสะท้อนชีวิตคนเหล่านี้ให้เป็นพระเอกในภาพยนตร์ย้อนยุคอย่าง *The Lower Depths* (1957) และภาพยนตร์สีเรื่องแรก *Dodesukaden* (1970) ซึ่งปรากฏตัวละครอย่าง ขอทาน นักพนัน หัวขโมย ซามูไรตกยาก โสเภณี หรือคนพิการ ที่ไม่ต่างกับตัวละครในภาพยนตร์ยุคสมัยปัจจุบันของเขา ที่มี ยากูซ่า โสเภณี นักเต้น รวมทั้งชาวบ้านธรรมดาๆ อย่างในเรื่องสั้นสุดท้ายของ *Dreams* (1990) ตลอดจน "พรานป่า" ใน *Dersu Uzala* (1975)

"นักบวช" เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในภาพยนตร์ของคุโรซาวา เพราะความศรัทธาในพุทธศาสนา และเป็นการพยายามถ่ายทอดมิติทางศีลธรรม ผู้ผู้ชมได้อย่างแนบเนียนไม่ติดขัด บทบาทของนักบวชหรือ "พระ" ได้ปรากฏมาตั้งแต่ภาพยนตร์เรื่องแรกของคุโรซาวา *Sanshiro Sugata* (1943) ในบทบาทสำคัญของผู้ชี้ทางสว่างให้แก่พระเอกของเรื่อง ซึ่งบทบาทและหน้าที่สั่งสอนของพระ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความผูกพันระหว่าง 2 ชั้นชั้นในสังคมศาสนาพุทธที่สั่งสมมาช้านาน บทบาทของพระถูกใช้ในแง่เป็นสิ่งควรเคารพ หรือสิ่งที่ห้ามล่วงละเมิด การปลอมเป็นพระเพื่อเอาตัวรอดใน *The Men Who Thread on the Tiger's Tail* (1945) จึงเป็นการมองถึงความการให้ความเชื่อถือ และความเคารพของคนทั่วไปต่อพระสงฆ์

ในเรื่อง *Rashomon* (1950) บทบาทของพระ ได้ถูกวางเพื่อเป็นตัวแทนของ ผู้ที่อยู่เหนือมนุษย์ปุถุชนทั่วไป ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นต่อ "ความเป็นมนุษย์" อย่างน่าเชื่อถือ และช่วยย้ำเตือนถึงความดีงามที่ยังหลงเหลืออยู่ในท้ายที่สุด กระทั่งเป็นผู้ที่เป็นที่พึ่งสุดท้าย เมื่อถึงที่และเวลาตายของมนุษย์ ที่ปรากฏในเรื่อง *Madadayo* (1993)

"ชนชั้นสูง" ของคุโรซาวา มักถูกเสนอออกมาในรูปแบบที่มีความเลวร้าย และเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยม ซึ่งมีจำนวนภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องอยู่ไม่มากนัก อาทิเช่น *The Bad Sleep Well* (1960) ที่ถือเป็นเรื่องแรกก็ว่าได้ ที่มุ่งตีแผ่สังคมชนชั้นสูงของบริษัทเอกชน ที่มีประธานบริษัทก่อสร้าง และลูกน้องที่ร่วมกันทุจริต โดยมีการเกี่ยวอุปถัมภ์จากนักการเมือง ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่จบลงด้วย

ความท้อแท้ของคนธรรมดาๆ ที่ไม่สามารถจัดการคนเหล่านี้ได้เลย ในเรื่องต่อมาที่มีตัวละครหลักเป็นชนชั้นสูง คือ High and Low (1963) "กอนโด" เศรษฐีผู้มีส่วนหนึ่งของกิจการโรงงานทำรองเท้า และเป็นผู้มากไปด้วยเล่ห์เหลี่ยม ได้พยายามจะฮุบกิจการทั้งหมดมาเป็นของตัวเอง แต่ถูกทดสอบความมีมนุษยธรรมโดยโจเรียกค้ำไต้ แต่ยังสามารถกลับตัวกลับใจมาเป็นคนดีได้ในท้ายที่สุด

โดยจุดร่วมของตัวละครเหล่านี้ คือเป็นผู้ที่มีความป่วยไข้ (Illness) ทั้งจากศีลธรรม หรือถูกทำลายจากกฎเกณฑ์ของสังคม รวมทั้งการรับกระแสของตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามา ตัวละครบางส่วนจึงอยู่ในสภาพเป็น"อเมริกัน" จากการแต่งกาย การคาบไปป์ ดื่มเหล้าวิสกี้แทนสาเก ใช้ชีวิตกลางคืนด้วยการเดินร่ำในผับ บาร์ ในขณะที่ตัวละครบางส่วน ซึ่งมักจะเป็นพ่อแม่ หรือคนแก่ ยังดำรงเอกลักษณ์ที่ดั้งเดิมเอาไว้ได้ โดยปรากฏจากเครื่องแต่งกายกิโมโนแบบดั้งเดิม ซึ่งการผสมผสานของวัฒนธรรม ได้ถูกนำเสนอมาตั้งแต่เรื่องแรกเลยทีเดียว

แต่นับเป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งจากตัวละครทั้งหมด ยังมีตัวละครบางกลุ่มที่อ้างอิงจากช่วงเวลาหรือยุคสมัย โดยเฉพาะยุคศตวรรษที่ 16 ยุคของระบบชนชั้นหรือศักดินา ตัวละครในเรื่องถูกแบ่งตามวรรณะ 4 วรรณะ ได้แก่ ชนชั้นกษัตริย์และขุนนาง ชนชั้นชาмуไร ชนชั้นพ่อค้า และชนชั้นชาวนา ซึ่งความสัมพันธ์ของตัวละครเหล่านี้ ได้สร้างแนวทางภาพยนตร์ชาмуไร หรือมหากาพย์ (Epic) อันเป็นเครื่องหมายการค้าที่สำคัญประจำตัวของคุโรซาวา

บทบาทของ"ชนชั้นชาмуไร" ถูกหยิบยกมาสร้างเป็นภาพยนตร์หลายต่อหลายเรื่อง ในแนวแอ็คชั่นสนุกสนาน แต่คุณค่าของเหล่านี้กลับได้ถูกคุโรซาวากลับกรอง จนได้"แก่นแท้" นำมาสอดแทรกลงสู่ภาพยนตร์ของเขา ตัวละครชาмуไรในภาพยนตร์จำนวนหนึ่ง จึงมีลักษณะถูกขีดขูเป็น"วีรบุรุษ" ผู้ผจญคุณธรรมในบริบทที่แตกต่างกัน อย่าง Seven Samurai (1954) คุโรซาวา สร้างชาмуไรในแบบสมจริง เป็นมนุษย์ปุถุชนที่มีเลือดเนื้อ พอๆ กับพวกชาวนาที่มีมิติของความเจ้าเล่ห์ แต่ขณะที่ Yojimbo(1961) และ Sanjuro(1962) พระเอกชาмуไรของคุโรซาวา ได้กลายเป็น วีรบุรุษตัวแสบจอมเจ้าเล่ห์ แต่พร้อมที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือ เพื่อดำรงซึ่งความถูกต้อง มีเพียงชาмуไรใน Rashomon (1950) ที่มีบทบาทเพื่อสร้างความหนักแน่นของแก่นเรื่อง คือ "มนุษย์ทุกคน(ทุกชนชั้น) ล้วนโกหก"

ตัวละคร Sanjuro ในเรื่อง Yojimbo (1961) และ Sanjuro (1962)

นอกจากนี้ชั้นชั้นนักรบ และกษัตริย์ ยังมีบทบาทในการสะท้อนโคกนาฏกรรมของมนุษย์ และสอดรับกับบทละครของเชกสเปียร์ ที่คุโรซาวาดัดแปลงมาเป็นภาพยนตร์จำนวนหนึ่งของเขา อาทิ "Macbeth" มาเป็นเรื่อง "The Throne of Blood", "King Lear" มาเป็น "Ran" ที่มีตัวละครเป็นขุนศึก และขุนนาง ซึ่งกระหายใคร่ในอำนาจ ต้องประกอบกรรมเลวด้วยการทำสงครามแย่งชิงดินแดน เช่นฆ่าสหาย พ่อแม่พี่น้อง จนได้รับผลกระทบตลบตบลงในที่สุด อย่างเช่น วาซึลี (The Throne of Blood-1957) ฮิเดโตะรา, ทาโร่ และจิโร่ (Ran-1985)

และนอกจากนี้ยังปรากฏตัวละครบางประเภทที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติ ในภาพยนตร์ย้อนยุคเช่นนี้ เช่น "คนทรง" ใน Rashomon (1950) ผู้เป็นตัวแทนเชื่อมโลกวิญญาณ เข้ากับโลกมนุษย์ และ "แม่มดหรือปีศาจ" ใน The Throne of Blood (1957) ซึ่งสะท้อนถึงแนวคิดเชื่อเรื่องสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ ที่สามารถชี้ชะตามนุษย์ได้

บทบาทระหว่างผู้หญิงผู้ชาย ในภาพยนตร์ของคุโรซาว่า ถือว่ามีความเท่าเทียมกัน ในขณะที่เพศชายที่แสดงออกถึงความเข้มแข็ง และเป็นผู้นำ และสามารถแสดงความ "ร้ายกาจ" ได้โดยกายภาพ หรือการกระทำอยู่แล้ว แต่ผู้หญิงในมุมมองของคุโรซาว่า ก็ไม่ได้มีความอ่อนแอ หรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เสมอไป เช่นเรื่อง The Most Beautiful (1944) และ No Regret For Our Youth (1946) ซึ่งได้เสนอมุมมองของผู้หญิงที่จิตใจสามารถเข้มแข็งได้ดุจดังชาย ในขณะเดียวกันยังปรากฏรูปแบบ ที่เรียกว่าเป็น "หญิงร้าย" หรือ "หญิงจิตใจโหดเหี้ยม" อย่าง ภรรยาซามูไรใน Rashomon (1950) , เจ้าของบ้านเช่าใน The lower Depths (1957) หรือหญิงผู้บงการสามีไปสู่หายนะ ทั้งใน The Throne of Blood (1957) และ Ran (1985)

บทบาทของผู้หญิงที่เป็นโสเภณีใน Dodesukaden และ "หญิงจิตใจโสเภณี" ใน Rashomon

4. ที่มาของบทภาพยนตร์ (Screenplay)

แรกเริ่มของคุโรซาว่า เขานำบทประพันธ์ของนักเขียนญี่ปุ่น ชูเนโอะ โทมิตะ มาสร้างเป็นภาพยนตร์เรื่องแรก และบทประพันธ์ได้ถือเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญของเขา ในการนำมาผลิตภาพยนตร์โดยตลอด ตัวอย่างผลงานที่มาจากบทประพันธ์จากภายในประเทศ ได้แก่ Sanshiro Sugata The Men Who Thread on the Tiger's Tail , Rashomon , Red Beard , Dodesukaden , Rhapsody in august และ Madadayo ตามลำดับ (รวมทั้งสิ้น 7 เรื่อง)

การนำภาพยนตร์ต่างประเทศมาถ่ายทอดโดยตรง หรือดัดแปลง เป็นสิ่งที่คุโรซาว่า มีความถนัดอีกเช่นกัน เขาสามารถถ่ายทอดความเป็นญี่ปุ่น เข้าผสมผสานกับวรรณกรรมเหล่านั้นอย่างกลมกล่อม ดังปรากฏในเรื่อง The Idiot , The Throne of Blood , The lower Depths ,Dersu Uzala และ Ran (รวมทั้งสิ้น 5 เรื่อง)

สุดท้ายภาพยนตร์โดยส่วนใหญ่ มาจากบทภาพยนตร์ดั้งเดิม ที่เขาเขียนขึ้นมาโดยมีแรงบันดาลใจจากข่าวและสภาพสังคมเวลานั้นๆ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ หรือเงื่อนไขการทำงานอื่นๆ ได้แก่ The Most Beautiful , Sanshiro Sugata 2 ,No Regret For Our Youth , One Wonderful Sunday , Drunken Angel , The Quiet Duel , Stray Dog , Scandal , Ikiru , Seven Samurai , Record of a Living Being , The Hidden Fortress , The Bad Sleep Well , Yojimbo , Sanjuro , High and Low , Kagemusha และ Dreams (รวมทั้งสิ้น 18 เรื่อง)

5. การออกแบบงานสร้าง (Production Design)

งานด้านภาพ

คุโรซาวาได้ชื่อว่าเป็นผู้ให้ความสำคัญกับวิธีการเล่าเรื่อง และการตัดต่อภาพยนตร์เป็นอย่างมาก ยิ่งจะพบได้จากจากการเชื่อมภาพของ "เกียะ" ในเรื่อง *Sanshiro Sugata* (1943) ซึ่งมีความงดงามและยังทำหน้าที่เล่าเรื่องไปด้วย แม้ว่าคุโรซาวาจะนิยมการถ่ายภาพแบบ Long Take แต่สำหรับบางฉากเขาก็กลับใช้การตัดต่อภาพอย่างรวดเร็ว เพื่อเน้นความตื่นเต้นเร้าใจ อย่างในฉากกสรเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มพระปลอม กับเจ้าหน้าที่รักษาด้านอากาศะ ในเรื่อง *The Men Who Thread on the Tiger's Tail* คุโรซาวาตัดภาพใกล้ของใบหน้าอย่างรวดเร็วตามจังหวะดนตรี เพื่อเร้าความตื่นเต้น และในขณะที่เรื่อง *Ikiru* (1952) ใช้แฟลชแบ็คเล่าเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นเส้นตรง และเรื่อง *Rashomon* (1950) เทคนิคการเล่าเรื่องแบบแฟลชแบ็คของตัวละครแต่ละคน ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ หรือโมทีฟ สำคัญของเรื่องด้วย

รวมทั้งการทดลองใช้สปีดภาพที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างอารมณ์ความรู้สึก โดยเฉพาะจากแอ็คชั่น การใช้ Slow Speed ได้กลายเป็นลายเซ็นประจำตัวของเขาไปแล้ว จากเรื่อง *Sanshiro Sugata* จนมาถึง *Seven Samurai* ภาพของผู้พายแพ่ที่ล้มลงอย่างช้าๆ สร้างความรู้สึกถึงผลัดพีที่รุนแรงกว่าปรกติ

การถ่ายภาพของคุโรซาวามักใช้การเคลื่อนไหวตามแต่ตัวละคร เขาได้ตั้งกล้องไว้นิ่งๆ ในฉากที่ตัวละครอยู่กับที่ และเมื่อตัวละครมีการเคลื่อนไหวจึงจะเคลื่อนไหวก้องตาม ซึ่งเขาได้ให้ทัศนะว่า การเคลื่อนไหวก้องในขณะที่ตัวละครอยู่กับที่ จะทำให้ผู้ชมรู้สึกถึงการมีอยู่ของกล้องโดยทันที จึงไม่แปลกใจที่ภาพของคุโรซาวาที่ถ่ายแบบ Long Take กลับไม่สร้างความน่าเบื่อ เพราะการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบภาพตลอดเวลา นั่นเอง นอกจากนี้การถ่ายภาพของคุโรซาวาในยุคหลังๆ เขาเลือกการถ่ายทำในระบบจอกว้าง ซึ่งสามารถแสดงทักษะการจัดองค์ประกอบภาพได้อย่างดี รวมทั้งการแสดงออกถึงความมีแบบแผนในภาพ อย่าง *High and Low* (1963) และ *Red Beard* (1965) เป็นต้นมา

เลนส์เทเลโฟโต้ เป็นเลนส์ที่คุโรซาวาเลือกใช้งาน โดยคุณสมบัติที่มีความยืดหยุ่นสูง และสามารถนำพาผู้ชม เสมือนเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นได้ สามารถดึงวัตถุที่อยู่ต่างระยะให้เข้ามาใกล้ขีด สร้างความเนืองแน่น แออัดของเหตุการณ์โดยเฉพาะฉากรบ อันเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง Seven Samurai และ Ran นอกจากนี้จะเหมาะสมในแง่ความสะดวกในการทำงาน ที่ไม่ต้องเข้าไปถ่ายจากระยะใกล้ ยังทำให้การแสดงต่อเนื่องและแลดูเป็นธรรมชาติมากขึ้น นอกจากนี้คุโรซาวายังนิยมใช้กล้องหลายๆ ตัวถ่ายทำพร้อมกัน เพื่อประหยัดเวลาและเนื้อฟิล์มด้วย ซึ่งส่งผลต่อระบบการถ่ายทำในเวลาต่อมา

สิ่งสำคัญอีกประการในการถ่ายภาพของคุโรซาวา คือความนิยมชมชอบในการใช้ดอลลีในระยะทางที่ยาวมาก ซึ่งมีส่วนสร้างความต่อเนื่องของการเคลื่อนไหวของตัวละครในฉากอย่างสูง ตัวอย่างที่เด่นชัดคือเรื่อง Rashomon (1950) ในฉากเปิดเรื่อง ที่นำพาตัวคนตัดไม้และผู้ชมเข้าสู่ป่าที่เกิดเหตุการณ์ฆาตกรรม ซึ่งคล้ายคลึงกับวิธีการดอลลีติดตามตัวสองขาวนาในฉากเปิดเรื่องของ The Hidden Fortress (1958) และเรื่อง Red Beard (1965) ในฉากที่ยัตสึโมโต้วิ่งในสวนลมุนโพร หรือในฉากการล่อลวง การถ่ายภาพโดยใช้ดอลลีจึงแสดงถึงการชักซ้อม และเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดีของทีมงาน

การจัดแสง

โดยภาพรวม จำนวนสองในสามของภาพยนตร์ของคุโรซาวาเป็นภาพยนตร์ขาวดำ การจัดแสงของคุโรซาวา จึงมีความละเอียดอ่อนในการให้โทนมืด-สว่าง สร้างภาพให้มีมิติชัด-ลึก และมีรายละเอียดของแกที่ตี ตัวอย่างในภาพยนตร์เรื่อง The Idiot (1951) ซึ่งได้รับรางวัลกรังปรีซ์ จากเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ นครเวนิซ มีความโดดเด่นในแง่การจัดแสงเงา ซึ่งให้อารมณ์และความรู้สึกลึกกลับ แสดงออกถึงด้านมืดในจิตใจมนุษย์ ในแบบฉบับภาพยนตร์ Film Noir และเช่นเดียวกับเรื่อง High and Low (1963) และ Red Beard (1965) ซึ่งใช้การจัดแสงแบบ Low Key เช่นเดียวกัน

จนเรื่อง Dodesukaden (1970) ซึ่งเป็นภาพยนตร์สีเรื่องแรก ยังคงมีการจัดแสงที่ให้รายละเอียดและมิติ จากวิธีการจัดแสงของภาพยนตร์ขาวดำ จะเห็นได้จากฉากภายในบ้านสังกะสีที่มีดสนิทของชายยากไร้ชื่อ"อิเอ" ที่ใช้แสงสว่างเฉพาะจุดบริเวณใบหน้าของนักแสดง กับการให้แสง

สว่างฉากหลังที่เล็ดรอดจากช่องแสงเพียงเล็กน้อย ตกกระทบลงบนวัตถุต่างๆ ภายในห้อง สร้างมิติให้กับห้องไม่ให้ดูแบนไป หรือดูไม่สบายตานัก ตลอดจนในเรื่องนี้ยังแสดงออกถึงความงามของการใช้สีที่สวยงาม เพื่อถ่ายทอด "ภาพฝัน" ของตัวละคร

6. ดนตรีประกอบ (Music Score)

คุโรซาวาเป็นผู้สนใจการใช้เพลงประกอบภาพยนตร์อย่างมาก ซึ่งตลอดการทำงานของเขา มีการร่วมงานกับนักประพันธ์หลากหลายท่าน จึงทำให้ภาพยนตร์ของคุโรซาวามีส่วน "เสียง" ที่ทำหน้าที่สอดประสานกับ "ภาพ" อย่างหลากหลาย ซึ่งได้แก่ เซอิจิ ชูสุกิ, ทาดาชิ ฮัตโตริ, ฟูมิโอะ ฮายาซากะ, มาซารุ ซาโต้, โทรุ ทาเคมิตสึ และ ซินอิจิโร่ อิกิเบะ ตามลำดับ และยังร่วมงานกับนักประพันธ์ต่างชาติคือ Isaac Swarts ในภาพยนตร์เงินทุนรัสเซีย เรื่อง Derzu Uzala (1975)

โดยส่วนตัวคุโรซาวา เขามีความสนใจดนตรีคลาสสิก พอๆ กับความสนใจในวรรณกรรมคลาสสิกด้วยเช่นกัน การนำเพลงของคตกวีตะวันตก จึงถือเป็นสิ่งสะท้อนความคิดก้าวหน้าในตัวเขา แต่อย่างไรก็ตามภาพยนตร์ส่วนหนึ่งของคุโรซาวา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ที่มีเนื้อหามาจากบทประพันธ์ หรือบทละครโนห์ หรือคาบูกิ จึงมีการนำท่วงทำนองเพลงจากการแสดงละครโนห์

ทาดาชิ ฮัตโตริ เป็นผู้ประพันธ์ดนตรีคนที่ 2 ต่อจาก เซอิจิ ชูสุกิ ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์ที่คุโรซาวาค่อนข้างผิดหวังในการทำงานในเรื่องแรกๆ มาก ทาดาชิ ฮัตโตริ ได้เริ่มสร้างผลงานใน The Men Who Thread on the Tiger's Tail (1945) ซึ่งเป็นการใช้ดนตรี (score) ในแนวทางญี่ปุ่นแท้ๆ และมีลักษณะใกล้เคียงละครดั้งเดิมอย่างมาก เพลงได้ถูกใช้เพื่อบรรยายตัวละครและเหตุการณ์ และภาพยนตร์ของคุโรซาวา ที่ยังมีการใช้แนวทางและทำนองเพลงของญี่ปุ่นแท้ๆ ในภาพยนตร์เรื่องต่างๆ อาทิ The throne of blood, The lower depths, Kagemusha และ Ran โดยผู้ประพันธ์คนอื่นๆ

สำหรับอิทธิพลของเพลงคลาสสิก คุโรซาวาได้เลือกใช้เพลงของคีตกวีหลายท่าน มาตั้งแต่เรื่อง One wonderful Sunday ได้ใช้เพลง Unfinished Symphony ของชูเบิร์ต เช่น

- Drunken Angel ใช้เพลง The Cuckoo Walt
- Rashomon ใช้เพลง Rabel Borello

- Ikiru ใช้เพลง The Pray of the Wooden Soldier
- Red Beard ใช้เพลงริมของ Ludwig van Beethoven
The Symphony of the surprise โดย Joseph Haydn
First Symphony โดย Johannes Brahms
- Dreams ใช้เพลง In the village ของ Ippolitov-Ivanov
- Rhapsody in august ใช้เพลงของ ีวาลดี สำหรับเครดิตท้าย
- Madadayo ใช้เพลง (Four Seasons) Concerto No.9 ของ ีวาลดี
และ Ran สำหรับเพลงประกอบในฉากสงคราม ที่ได้รับอิทธิพลในท่วงทำนองของ Wagner

ฟูมิโอะ ฮายาซากะ ผู้เริ่มมามีผลงานใน Drunken Angel ได้สร้างแนวทางดนตรี ในแนวดี
แฉ่จิตใจมนุษย์ ตามแบบฉบับของ Film Noir ผลงานของเขาที่มีชื่อเสียงต่อมาคือเรื่อง Stray dog
และ Ikiru ผลงานของฮายาซากะยังคงปรากฏรูปแบบ ในผลงานบางชิ้นของ มาซารุ ซาโต้ ผู้
ประพันธ์ดนตรีในเรื่อง Record of a Living Being ซึ่งเขารับช่วงต่อฮายาซากะ ที่เสียชีวิตอย่างกระทันหัน
ในขณะถ่ายทำเรื่องนี้ และผลงานของ มาซารุ ซาโต้ อีกเรื่องี่ดนตรีมีความคล้ายคลึงกับ
ภาพยนตร์ในชุดนี้ คือเรื่อง High and Low

และสำหรับ โทรุ ทาเคมิตสึ ซึ่งมีชื่อเสียงจากการทำดนตรีประกอบให้ผู้กำกับหลายๆ คน
เช่น มาซากิ โคบายาชิ ผู้กำกับผลงานเรื่อง Hara-Kiri , Kwaidan , The human condition I - II -
III ซึ่งโคบายาชิ ถือเป็นผู้กำกับที่สร้างผลงานในยุคเดียวกันกับคุโรซาวา โทรุได้ฝากฝีมือไว้ในผล
งานของคุโรซาวาเพียง 2 เรื่องเท่านั้น คือ Dodesukaden (1970) และ Ran (1985) แต่ถือเป็นผล
งานที่ประสบความสำเร็จทั้งสองเรื่องของเขา ที่สร้างเพลงริมไพเราะ อันเป็นเอกลักษณ์ของตัวละคร
แต่ละตัว

สำหรับชินอิจิโร่ อิเคเบะ ได้ประพันธ์ดนตรีในภาพยนตร์ช่วงสุดท้ายของคุโรซาวา รวม 4
เรื่อง อันได้แก่ Kagemusha , Dreams, Rhapsody in August และ Madadayo ตามลำดับ

ผู้ประพันธ์ดนตรีประกอบ ภาพยนตร์ของ อาคิระ คูโรซาว่า (1943 - 1993)

1943	Sanshiro Sugata	เซอิจิ ซุซูกิ
1944	The Most Beautiful	สันนิษฐานว่าอาจเป็น เซอิจิ ซุซูกิ ชิเงรุ คิโยตะหรือ โนโบรุ อิโต
1945	Sanshiro Sugata 2	เซอิจิ ซุซูกิ

1945	The Men Who Thread on the Tiger's Tail	ทาดาชิ ฮัตโตริ
1946	No Regret for Our Youth	ทาดาชิ ฮัตโตริ
1947	One Wonderful Sunday	ทาดาชิ ฮัตโตริ

1948	Drunken Angel	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
1949	The Quiet Duel	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
1949	Stray Dog	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
1950	Scandal	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
1950	Rashomon	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
1951	The Idiot	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
1952	Ikiru	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
1954	Seven Samurai	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ

1955	Record of a Living Being	มาซารุ ซาโต้
1957	The throne of Blood	มาซารุ ซาโต้
1957	The Lower Depths	มาซารุ ซาโต้
1958	The Hidden Fortress	มาซารุ ซาโต้
1960	The Bad Sleep Well	มาซารุ ซาโต้
1961	Yojimbo (The Bodyguard)	มาซารุ ซาโต้

1962	Sanjuro	มาซารุ ซาโต้
1963	High and Low	มาซารุ ซาโต้
1965	Red Beard	มาซารุ ซาโต้

1970	Dodesukaden	โทรุ ทาเคมิตสึ
1975	Dersu Uzala	Isaac Swarts
1980	Kagemusha	ชินอิจิโร่ อึเคเบะ
1985	Ran	โทรุ ทาเคมิตสึ
1990	Dreams	ชินอิจิโร่ อึเคเบะ
1991	Rhapsody in August	ชินอิจิโร่ อึเคเบะ
1993	Madadayo	ชินอิจิโร่ อึเคเบะ

7. สัญลักษณ์

สัญลักษณ์ที่ปรากฏในภาพยนตร์ของคุโรซาวา ได้สื่อสารความคิดบางอย่างของเขาออกมาสู่ผู้ชมภาพยนตร์ ตลอดผลงานทั้ง 30 เรื่องของเขา ซึ่งได้ปรากฏสิ่งต่างๆ ดังนี้

1) ธรรมชาติ อันได้แก่ ฝนตก แดดออก ลมพายุ หิมะตก ฤดูกาลที่หมุนเวียนผ่านไป ฯลฯ ในภาพยนตร์ของคุโรซาวามักพบปรากฏการทางธรรมชาติมากกว่า 1 สิ่งเสมอ อย่างน้อยที่สุดคือ ภาพฝนตก ที่สามารถพบเห็นในภาพยนตร์แทบทุกเรื่อง หรือ อากาศอันร้อนระอุ ที่ปรากฏภาพการใช้พัดของตัวละคร เพื่อสร้างความรู้สึกส่งผ่านไปยังผู้ชม การเผชิญกับความหลากหลายของปรากฏการณ์ธรรมชาติของตัวละคร จะส่งผลต่อตัวละครอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ ไม่ว่าจะเป็นลำบาก ผิดหวัง มีทุกข์ หรือมีสุข "ธรรมชาติ" จึงหมายความว่าถึง สิ่งที่มนุษย์ควบคุมไม่ได้ หรือ"โชคชะตา" ที่มาควบคุม หรือทดสอบชีวิตมนุษย์นั่นเอง

- (บนซ้าย) ภาพของลมพายุที่โหมกระหน่ำในการต่อสู้ในเรื่อง Sanshiro Sugata
 (บนขวา) ภาพความงามและความเปล่าเปลี่ยวของหิมะตกใน Ikiru
 (ล่างซ้าย) ภาพของฝนกระหน่ำในฉากสุดท้ายของ Rhapsody in August
 (ล่างขวา) ภาพการตามหาคนร้ายในอากาศอันร้อนระอุ จาก Stray Dog

2) ดอกบัว(ดอกไม้) การที่ซันชิโร่มองเห็นดอกบัวพันน้ำที่เบ่งบาน เช่นเดียวกับภาพที่ผู้ชมเห็นพร้อมกับเสียงดนตรีที่ไพเราะ การสัมผัสถึงความงดงามของภาพดอกบัว(ดอกไม้) จึงหมายถึง การค้นพบสัจธรรมของตัวพระเอก ในขณะที่แช่น้ำอยู่ในบ่อบัว ดังที่ปรากฏในเรื่อง Sanshiro Sugata (1943) และคุโรซาวายังนำมาใช้อีกครั้งในเรื่อง Rhapsody in August (1991) ในฉากพิธีทางศาสนาในงานรำลึกถึงผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ การทิ้งระเบิดที่นางาซากิ ในวันที่ 9 สิงหาคม ในมุมมองของชินจิไรได้มองเห็นพวกมดขึ้นไต่ตอมที่ดอกไม้ที่บ้านสะพรั่ง ซึ่งกล้องได้ถ่ายภาพใกล้(Close Up) ของฝูงมดที่วิ่งเป็นเส้นไล่ตามไปบนกิ่งก้านสีเขียวของดอกไม้ จนจบที่ดอกสีแดงสด ท่ามกลางเสียงสวดของพิธีกรรมทางศาสนา

3) พระจันทร์ การชมความงามของพระจันทร์ หมายถึง การชำระล้างจิตใจให้บริสุทธิ์ คำกล่าวนี้เป็นของคุนยายใน Rhapsody in August (1991) ดอกไม้ และพระจันทร์ เป็นสัญลักษณ์ถูกอ้างอิงตั้งแต่เรื่อง Sanshiro Sugata (1943) ในฉากที่ซีสึมุ พูจิตะ ยืนแช่น้ำในบ่อ เพ่งมองพระจันทร์

และดอกบัวที่เป่งบาน ตนกกระทงเขาได้พบกับแสงสว่างทางปัญญา "ดอกบัวบานพ่นน้ำ" ซึ่งอ้างอิงมาจากการ์ตูนแจ้เห็นจริงในพระพุทธศาสนา ฉะนั้นดอกไม้บาน จึงมีความหมายในแง่ "การเกิดใหม่" และ "ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง" ส่วนพระจันทร์นั้น ที่กล่าวว่าสามารถทำให้จิตใจบริสุทธิ์ผุดผ่อง ได้อ้างอิงมาจากบทละครโนะ (ถ้านำไปเทียบกับการตรัสรู้ และเหตุการณ์อื่นๆ ในพุทธศาสนาแล้วเกิดในเวลากลางคืนทั้งคืน เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา) ซึ่งคุโรซาว่าได้นำมากล่าวอ้างในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง

(ซ้าย) ภาพการมองความงามของพระจันทร์ที่ชำระจิตใจ กับดอกบัวบานใน Sanshiro Sugata

(ขวา) ภาพความงดงามของพระจันทร์จาก Rhapsody in August

4) รถไฟ การปรากฏของภาพและเสียง ถูกนำมาใช้บ่อยครั้ง นับตั้งแต่เรื่องแรกเลยทีเดียวน ในฉากจบของ Sanshiro Sugata (1943) ตัวพระเอกได้ออกเดินทางต่อไปโดยรถไฟ ซึ่งไม่น่าจะมีความหมายใดแอบแฝงอยู่ จนมาถึงในเรื่อง One Wonderful Sunday (1947) ในฉากที่คู่รักทั้งสองนั่งทานข้าวปั้นกัน พลันมีเสียงหวูดรถไฟดังขึ้น (ดังมากจนตกใจ) พร้อมกับตัดภาพไปรับเด็กเร่ร่อนคนหนึ่ง ภายนอกมอมแมม ทำทางไม่เป็นมิตรนัก เด็กคนนั้นได้ยื่นธนบัตรให้คนทั้งสอง เพื่อแลกกับข้าวปั้น แต่ฝ่ายหญิงหยิบยื่นให้เปล่าๆ เมื่อเด็กเร่ร่อนรับไปกิน เสียงหวูดรถไฟดังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อทั้งสองพยายามไต่ถามด้วยความเป็นห่วง แต่ถูกเด็กตอบกลับมากด้วยกิริยาก้าวร้าวว่า "ไม่ต้องทำมาเห็นใจในชีวิตของคนอื่น พวกคุณนะเอาตัวให้รอดเถอะ" ก่อนภาพจะตัดไปที่ภาพระยะใกล้ของใบหน้าเด็ก ที่ทานข้าวปั้นอย่างตะกละตะกราม พร้อมกับเสียงหวูดรถไฟดังขึ้นเป็นครั้งที่ 3 ภาพก็มีดลง

หรือในเรื่อง Stray Dog (1949) ตัวเอกของเรื่อง "มูราคามิ" ปลอมเป็น "ทหารผ่านศึก" ไปสิงสู่บริเวณสวนสนุก เพื่อรอให้พ่อค้าปืนเข้ามาหาตัว ฉากในสวนสนุกนี้ได้เป็นบันทึกเรื่องราวของ

ผู้คนที่อยากให้เห็นสงครามอย่างแท้จริง คุโรซาวาใช้การซ้อนภาพระหว่างดวงตาที่สอดสายหาคนที่ ผิดปรกติของเขา กับภาพของผู้คนหลากหลาย บอกเล่าเรื่องราวโดยปราศจากบทสนทนา ราว 10 นาที โดยมีเสียงเพลงประกอบคลอไป ได้มีการใช้เสียงหวูดรถไฟ และอินเสิร์ตภาพล้อรถไฟ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า คุโรซาวาได้ใช้ภาพและเสียงของรถไฟ เพื่อเน้นความสำคัญของเหตุการณ์บางอย่าง แม้แต่ภาพยนตร์เรื่อง One Wonderful Sunday ที่ไม่ปรากฏแหล่งที่มาของ "รถไฟ" แต่อย่างไร

ใน The idiot (1951) ในระหว่างที่ "คาเมตะ" มองกลับหลังไปที่สะพาน มีเสียงหวูดรถไฟ ดังขึ้นพร้อมกับการปรากฏตัวของชายผู้หนึ่งในระยะไกล ที่คล้ายกับ "อาคามา" กำลังเดินเข้ามา และเสียงรถไฟโดดังขึ้นอีกครั้งพร้อมกับควันที่พวยพุ่งมาจากเบื้องล่างเพื่อปิดบังชายผู้นั้นเสีย เมื่อควันจางไปผู้ชายก็หายไปราวกับภูติผีปีศาจ คุโรซาวาเล่าเรื่องในฉากนี้ ด้วยอารมณ์ที่เหมือนกับ ภาพยนตร์ในแนวฟิล์ม noir (Film Noir) ประเภทฆาตกรรมตามล่าเหยื่อ มีการจัดองค์ประกอบภาพซึ่งสร้างความรู้สึก เหมือนภาพหลอนที่ตัวละครเห็น และเสียงรถไฟจึงเป็นเสียงที่เร่งเร้าความรู้สึกที่ถูกคุกคามของตัวละครและผู้ชมได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เรื่อง High and Low (1963) คุโรซาวาใช้สถานที่ภายใน "ตู้รถไฟ" สร้างสถานการณ์ที่บีบคั้นอารมณ์ที่สุดฉากหนึ่งของเรื่อง

Dreams (1990) ในตอน Crows ที่คุโรซาวาพบกับแวน โกะห์ เขายังคงใช้ภาพและเสียงรถไฟ เพื่อเน้นความสำคัญของเหตุการณ์เสมอ ในขณะที่แวน โกะห์ บอกเขาว่า "ผมตกเป็นทาส ผมทำงานเหมือนหัวรถจักร" คุโรซาวาได้ใส่คัทสั้นๆ 2-3 คัทของภาพรถไฟเข้าไป หรือ ช่วงที่แวน โกะห์ เดินจากไป และในช่วงที่อีกาบินว่อนขึ้นมา ได้ใช้เสียงหวูดของรถไฟดังขึ้นจากระยะไกล แม้จะไม่มีสถานที่ที่แสดงให้เห็น "รถไฟ" ปรากฏอยู่ในเรื่อง

5) ปืน อาวุธที่มีอำนาจร้ายกาจ ถูกใช้เพื่อบ่งบอกถึงความมีอำนาจ และความน่ากลัวของเจ้าของมัน "ปืน" ได้กลายเป็นพระเอกของเรื่อง Stray Dog (1949) ทำให้ตำรวจคนหนึ่งตามหามัน อย่างเป็นทางการเป็นเอาตาย ในขณะที่ผู้ที่ได้มันไปเอาไปฆ่าคนตายชิงทรัพย์ ปืนได้ถูกใช้เป็นสัญลักษณ์ของทั้งที่บ่งบอกอัตลักษณ์ของ "ตำรวจ" และ แสดงถึงความน่ากลัวของ "ผู้ร้าย" ในเรื่องเดียวกัน

หรือถ้า "ปืน" ไปปรากฏในภาพยนตร์ซามูไร เช่น ในเรื่อง "Seven Samurai" (1954) ปืนได้กลายเป็นผู้ร้ายที่เข่นฆ่าชาวนาและซามูไรในเรื่อง การต่อสู้ระหว่าง "ปืน" กับ "ดาบซามูไร" ก็คือการต่อสู้ระหว่าง "ตะวันตก" กับ "ตะวันออก" ที่จบลงด้วยความพ่ายแพ้ของเหล่าซามูไร ในยุคปฏิวัติเมจิ ในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น คุโรซาวาจึงได้ให้ภาพการพ่ายแพ้ต่อพิษภัยของ "ปืน" อย่างราบคาบ

ของ คิคุชิโย่ และเกียวโซ สองตัวเอกในเจ็ดซามูไร ที่ทั้งสองสามารถยึดปืนจากโจรมาได้ หรือ"ชนะอาวุธของตะวันตก" แต่กลับไม่ใช้มันเพื่อต่อสู้ เพราะเคร่งครัดในกฎบุชิตโด หรือเพื่อแสดงถึงความ เป็น"ชาตินิยม"นั่นเอง แต่ในขณะที่ "Yojimbo" (1961) ชันจูโร่ ซามูไรพเนจรเป็นฝ่ายเอาชนะปืน ของผู้ร้ายได้ในท้ายที่สุด ซึ่งตอกย้ำการใช้ปืนเป็นสัญลักษณ์แทน"ตะวันตก" อย่างชัดเจน

(ซ้าย) การตายโดยปืนของคิคุชิโย่ใน Seven Samurai

(ขวา) การเผชิญหน้าระหว่างปืน กับ ดาบซามูไร ใน Yojimbo

6) เสียงลม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ "ลมพัด" เสียงของลมนี้มีบทบาทอย่างยิ่งในภาพยนตร์ของคุโรซาวาว่า ได้ถูกนำมาใช้ในความหมายเช่นเดียวกับ "เสียงหวูดรถไฟ" ตัวอย่างในฉากการ รับประทานอาหารร่วมกันของพระเอก-นางเอก ใน Sanshiro Sugata (1943) "เกินโนสุเกะ"ผู้ร้าย ได้เข้ามาขัดจังหวะเพื่อทำประลองกับชันจูโร่ ซึ่งคุโรซาวาได้ใช้เสียงลมพัด และแสงไฟที่วูบไหวตาม ลม เพื่อปกป้องบอกความชั่วร้ายของตัวละครตัวนี้ที่ปรากฏตัวขึ้น รวมถึงฉากการต่อสู้สุดท้ายท่ามกลาง สายลม ที่ได้ยินเสียงลมตลอดเวลา

ในเรื่อง Red Beard (1965) เสียงลมมีความสำคัญในฉากการล่องวงมาก เสียงลมได้ใช้ ปังบอกการมาของหญิงบ้า และขณะที่เธอกำลังเล่าเรื่องราวแรงในอดีตของเธอเอง ซึ่ง "ลม" ใน ภาพยนตร์ของคุโรซาวาได้ใช้เป็นตัวแทนของ จุดที่ตื่นเต้นอันตราย หรือ นาทีวิกฤติ (Moment of Danger) โดยเฉพาะภาพยนตร์แอ็คชั่นของเขา มักมีการใช้"ลม"อย่างเต็มที่ เช่น ฉากดวลหรือต่อสู้ ทั้งในเรื่องนี้ (Red Beard) ,โยจิโมโบ หรือ เจ็ดเซียนซามูไร ซึ่งลมเหล่านี้มักจะมีการเพิ่ม" ฝุ่น" เข้าไปเพื่อเพิ่มพลังความขัดแย้งด้วย ซึ่งทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้ความรุนแรง จากการฟังเสียง และการมองเห็นพื้นผิวของลม (Texture) ที่ประกอบด้วยฝุ่นผงเหล่านี้

เสียงลมและฝนที่คลุ้งกระจาย ช่วยสร้างอารมณ์ที่ตึงเครียดใน Red Beard (1965)

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัย "จินตทัศน์ทางสังคมและกลวิธีการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของอาคิระ คูโรซาว่า" นี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงลักษณะการเล่าเรื่อง และมุมมองที่อาคิระ คูโรซาว่าสะท้อนสังคมผ่านในภาพยนตร์ของท่าน ดังกล่าวไว้ในรายละเอียดของผลการวิจัยในส่วนของบทที่ 4 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผลงานภาพยนตร์ของคูโรซาว่า ตลอดเวลาที่ผ่านมา 30 เรื่องนี้ คูโรซาว่าใช้กลวิธีการเล่าเรื่องสื่อความหมายถึงผู้ชมในลักษณะการนำเสนอเรื่องราว หรือเหตุการณ์ของกลุ่มคนที่อยู่ในทุกระดับชนชั้น ซึ่งแสดงถึงการตีแผ่จิตใจของมนุษย์ ที่มีความเป็นสากลไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดของสังคมก็ตาม

โดยทั่วไปการนำเสนอเรื่องหรือการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ของคูโรซาว่า ส่วนใหญ่มักจะดำเนินเรื่องราวจนกระทั่งชัดเจนของตอนท้ายเรื่อง คูโรซาว่าดำเนินเรื่องตั้งแต่บทเปิดเรื่อง (Exposition) ได้น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มต้นไปเรื่อยๆ จนจบเรื่อง หรือ การเฉลยจุดจบของเรื่องก่อนจะเล่าตามลำดับเวลา รวมถึงการใช้การเล่าด้วยภาพย้อนอดีต (Flashback) ในเรื่อง Ikiru (1952) โดยส่วนใหญ่ คูโรซาว่ามีแนวทางการเล่าเรื่องที่ชวนให้ติดตาม สอดคล้องกับบรรยากาศของเรื่องเป็นอย่างดี ลำดับไปจนถึงการพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action) คูโรซาว่าใช้กลวิธีการเล่าเรื่องที่เพิ่มความรุนแรงของปัญหาในตัวละครจนสู่ภาวะวิกฤติ (climax) ซึ่งบางครั้งผู้ชมเองก็ถูกจับให้เข้าไปร่วมชะตากรรมกับตัวละครโดยไม่รู้ตัวได้อย่างแยบยล

ภาพยนตร์เกือบทั้งหมดของคูโรซาว่าถูกถ่ายทอนำเสนอเรื่องราวสู่ภาวะคลี่คลาย (Falling Action) ซึ่งวิธีการเล่าแบบนี้ผู้ชมคนไทยมักไม่ค่อยตาม เพราะไม่รู้ถึงข้อขัดข้องใจในตัวเนื้อสาร ไม่รู้สึกอึดอัดในขณะที่ตัวละครที่ผู้ชมเอาใจช่วยต้องวนเวียนอยู่ในภาวะที่ผู้ชมอยากจะให้หลุดพ้น คูโรซาว่ามักจะมีแนวทางการคลี่คลายปมปัญหาให้ตัวละคร สอดคล้องกับภาวะอารมณ์ของผู้ชมอย่างมีศิลปะ และเรื่องจะถูกดำเนินไปจนถึงสิ้นสุดแบบสมบูรณ์ โดยทิ้งเนื้อหาสารไว้ให้ผู้ชมรู้สึก ว่า ถูกกระตุ้นเตือนให้ตระหนักหรือใส่ใจกับบางสิ่งบางอย่างที่สังคมกำลังละเลยไป คูโรซาว่ามีกลวิธีการเล่าเรื่องปลุกย่อย แต่มีความสำคัญให้ผู้ชมในสังคมโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่ให้ความสนใจได้เป็นอย่างดี หลังจากที่ขาดหายการใส่ใจในเรื่องนั้นอย่างสิ้นเชิง ความชาญฉลาดของคูโรซาว่าปรากฏให้เห็นในผลงานภาพยนตร์ของท่านหลายๆ เรื่อง ที่สามารถกระตุ้นเรื่องที่ใครๆ ก็คิดไม่ถึงว่ามีบทบาทและความสำคัญของสังคม คูโรซาว่าสามารถหยิบประเด็นที่ถูกมองข้ามให้สังคม

ตระหนักคิดได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง Drunken Angel ,Record of a Living Being , Scandal เป็นต้น

ในส่วนของคุณภาพความขัดแย้งของเหตุการณ์ของโครงเรื่องที่ปรากฏในภาพยนตร์ของคุโรซาวะนั้น มักจะเป็นไปในลักษณะความขัดแย้ง (Conflict) ทั้งภายในตัวละคร และระหว่างตัวละครกับพลังภายนอก หรือแม้กระทั่งความขัดแย้งระหว่างคนกับคนในสังคม มีปรากฏชัดเจนทั้ง 3 ลักษณะ เป็นต้นว่า

กลุ่มความขัดแย้งระหว่างคนกับคน	ในภาพยนตร์เรื่อง Sanshiro Sugata ,Seven Samurai
Drunken Angel , Stray Dog , Scandal , The Men
Who Thread on the Tiger's Tail , Rhapsody in
August
กลุ่มความขัดแย้งภายในจิตใจ	ในภาพยนตร์เรื่อง The Bad Sleep Well ,High and
Low , Kagemusha , Ikiru
กลุ่มความขัดแย้งระหว่างคนกับพลังภายนอก	ในภาพยนตร์เรื่อง Ran , Dreams

ด้านตัวละคร จากการศึกษาวิเคราะห์ผลงานภาพยนตร์ของคุโรซาวะ ส่วนใหญ่จะปรากฏลักษณะของตัวละคร (Character) ทั้ง 2 ประเภท ในกลวิธีการเล่าเรื่องของคุโรซาวะ ทั้งส่วนที่เป็นบุคลิกลักษณะนิสัย มิติเดียว (flat character) เช่น คิมเบ ใน Seven Samurai หรือบุคลิกลักษณะของตัวละครหลายมิติ (round character) ปรากฏชัดเจนในตัวละครหลายตัวที่คุโรซาวะเล่าถึง เช่น คิคุชิโย ใน Seven Samurai หรือ นิชิ ใน The Bad Sleep Well เป็นต้น

แก่นความคิดของเรื่อง (Theme) นั้นชัดเจนในผลงานภาพยนตร์ของคุโรซาวะตลอด 30 เรื่อง แก่นหลักในแนวคิดของการเรื่องเล่าที่ถ่ายทอดสู่ผู้ชมส่วนใหญ่ มุ่งประเด็นการให้ข้อคิด ใจความสำคัญของเรื่อง หรือจะเป็นแนวคิดปลีกย่อยทั้งหมดในเรื่อง คุโรซาวะก็ให้ข้อคิดและสร้างความตระหนักถึงสถานการณ์และปัญหาที่มีอยู่ในสังคมญี่ปุ่น ทำให้เกิดการตื่นตัว มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและคำนึงถึงสิทธิในฐานะสมาชิกของสังคม

ฉาก (Setting) ในผลงานส่วนใหญ่ของคุโรซาวะจะเกิดขึ้นในสถานที่ในเมืองในเวลาว่างสมัย เช่น Drunken Angel , Stray Dog , The Bad Sleep Well ,High and Low รวมทั้งมีบรรยากาศของฉากในชนบทบ้าง เช่น Rhapsody in August และยังมีฉากย้อนยุคในอดีตช่วงยุค

ศักดิ์นา เช่น เรื่อง Seven Samurai , The Lower Depths ,Kagemusha ,Ran เป็นต้น ซึ่งเรื่องราวในบรรยากาศร่วมสมัยกับผู้ชม สอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมเป็นอย่างดี

มุมมองในการเสนอเรื่อง (Point of View) ปรากฏในลักษณะทั้งที่เป็นการเล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่หนึ่ง (The First Person Narrator) เช่น Record of a Living Being และ Rhapsody in August หรือในมุมมองการเล่าเรื่องจากจุดยืนบุคคลที่สาม (The Third Person Narrator) เช่น Madadayo หรือ การเล่าเรื่องในมุมมองของจุดยืนที่เป็นกลาง (The Objective) เช่น Seven Samurai ส่วนการเล่าเรื่องในมุมแบบรอบด้าน (The Omniscient) เช่น Rashomon Ikiru จากผลการวิจัยนี้จะเห็นว่าคุโรซาวาสร้างสรรคผลงานภาพยนตร์ในมุมมองของการเล่าที่หลากหลายครบถ้วน เปลี่ยนไปตามจังหวะของการเดินเรื่องไม่ยึดติดเพื่อความแปลกใหม่แก่ผู้ชม

คุโรซาวาทำหน้าที่สื่อมวลชนโดยใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือถ่ายทอดความคิด เนื้อหาสาระสู่ผู้ชมได้อย่างมีศิลปะ สื่อสารระดับ "จริยธรรม" ต่อผู้ชมทุกระดับชั้น เน้นการมีมนุษยธรรมที่ดีต่อกัน โดยไม่ถึงกับเป็นการสั่งสอนตรงๆ ผ่านภาพยนตร์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาด้านภาพยนตร์โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยที่วิเคราะห์ตีบทภาพยนตร์จากการสำรวจเบื้องต้นยังมีการศึกษาในลักษณะดังกล่าวปริมาณน้อยมาก ควรส่งเสริมเพื่อพัฒนาในการศึกษาวิจัยด้านนี้เพราะจะได้องค์ความรู้ใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการศึกษาวิเคราะห์จากภาพยนตร์ที่มีคุณค่า ผลงานภาพยนตร์ของผู้กำกับที่มีศิลปะทางภาพยนตร์เช่นคุโรซาวาและผู้กำกับท่านอื่นๆ ที่มีผลงานอย่างต่อเนื่องโดยศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นด้านอื่น ๆ ที่หลากหลายขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวเคราะห์ในด้านของกระบวนการผลิตงานภาพยนตร์ เพื่อความสมบูรณ์และตอบคำถามถึงที่มาของผลงานนั้นๆ ได้อย่างชัดเจนขึ้น และเป็นเวทีใหม่ของการเรียนรู้ของผู้กำกับภาพยนตร์คลื่นลูกต่อไปได้เป็นอย่างดีในด้านเทคนิควิธีการ กระบวนการผลิต เป็นต้น

3. ในการศึกษาวิเคราะห์ผลงานภาพยนตร์ของอาคิระ คุโรซาวา ผู้วิจัยได้ศึกษาวเคราะห์ผลงานภาพยนตร์ของสตัยาคิต เรย์ และผลงานภาพยนตร์ของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ด้วยแต่แยกส่วนการศึกษาวเคราะห์ ควรมีการบูรณาการทั้ง 3 ส่วน ในด้านความเหมือนและความแตกต่างที่ชัดเจน เพื่อสะท้อนถึงมุมมองหรือชนบในการเล่าเรื่องตามวิถีแห่งเอเชียอย่างชัดเจนต่อไป เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยท่านอื่นๆ และผู้ผลิตภาพยนตร์ต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ธัญญา สัชพันธานนท์. วรรณกรรมวิจารณ์ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นาคร, 2539.
- ปริญญา เกื้อหนุน. เรื่องสั้นอเมริกันและอังกฤษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์, 2537.
- ปัทมวดี จารุวร. ศัพท์ภาพยนตร์. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อนุสรณ์ ศรีแก้ว. ปัญหาสังคมในภาพยนตร์ของ มจ.ชาติเรียม ยุคล. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533.

ภาษาอังกฤษ

- Giannett, Louis. D. Understanding Movies New Jersey : Printice Hall Inc., 1990
- Hurtik, Emil and Yarber, Robert, An Introduction to Short Story and Criticism,
Leximngton, Massachusetts: Xerox. College Publishing, 1971.
- Levi-strauss, Claude. "The Structural Study of Myth" In Journal of American Folklore 78.
(October 1955): 432-444.
- Lucaites, John Louis and Condit, Celste Mitchell. "Reconstructing Narrative Theory : A
Functional Perspective" in Journal of Communication. 35 (Autumn 1985): 96-
103.
- Perrine, Laurence. Literature : Structure Sound and Sence New York: Hartcourt Brane
Javanorich, 1978.
- Propp. Vladimire. The mophology of the Folk Tale. Austin University of Texas Press, U
1975.
- Swain, Dwain V. Film Scriptwriting Jordan Hill, Oxford: Focal Press, 1982.
- Tilley, Adrian. The Media Studies. London: Routledge, 1991.
- Todorov, Tzvetan. The Poetics of Press. Oxford : Blackwell, 1977.
- Vincendeau, Ginette (ed) Encyclopedia of European Cinema. London: British Film
Institute (1995).

ภาคผนวก ก รางวัลที่อาศิระ คุณโรชาว่าได้รับ

รางวัลที่ อาคิระ คูโรซาว่า ได้รับตลอดช่วงชีวิตการทำงาน

1951	Rashomon	รางวัล Gold Lion - เทศกาลภาพยนตร์เวนิซ
1951	Rashomon	รางวัล Oscar of the Best Film – สหรัฐอเมริกา
1954	Ikiru	รางวัล Silver Bear – เทศกาลภาพยนตร์เบอร์ลิน
1958	Seven Samurai	รางวัล Silver Lion - เทศกาลภาพยนตร์เวนิซ
1958	The Hidden Fortress	รางวัล Silver Bear – เทศกาลภาพยนตร์เบอร์ลิน
1958	The Hidden Fortress	รางวัล Best director – เทศกาลภาพยนตร์เบอร์ลิน
1958	The Hidden Fortress	รางวัล Critics Award – เทศกาลภาพยนตร์เบอร์ลิน
1961	Yojimbo	รางวัล Best Actor - เทศกาลภาพยนตร์เวนิซ
1965	Red Beard	รางวัล Best Actor - เทศกาลภาพยนตร์เวนิซ
1965	Red Beard	รางวัล Moscow Labor's Union - เทศกาลภาพยนตร์มอสโก
1965	ไม่ระบุเรื่อง	รางวัล Asahi Culture Award "High Disjunction" - ญี่ปุ่น
1970	Dodesukaden	รางวัล Moscow Labor's Union - เทศกาลภาพยนตร์มอสโก
1975	Dersu Uzala	รางวัล First Prize - เทศกาลภาพยนตร์มอสโก
1976	Dersu Uzala	รางวัล Oscar of the Best Film – สหรัฐอเมริกา
1980	Kagemusha	รางวัล Gold Palm – เทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์
1981	Kagemusha	รางวัล Cesar of the Best Film – ฝรั่งเศส
1982	Rashomon	รางวัล Lion of the Lions - เทศกาลภาพยนตร์เวนิซ
1983	ไม่ระบุเรื่อง	รางวัล Honor Legion "High Disjunction" - ฝรั่งเศส
1985	Ran	รางวัล Oscar for the Costume – สหรัฐอเมริกา
1986	ไม่ระบุเรื่อง	รางวัล "Kurosawa Award" - สหรัฐอเมริกา
1990	ไม่ระบุเรื่อง	รางวัล "Oscar of Honor" - สหรัฐอเมริกา

ภาคผนวก ข เรื่องย่อภาพยนตร์ของอะคิระ คูโรซาวา

Sugata Sanshiro (Judo Saga)

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Sugata Sanshiro	อากิระ มิมูระ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
79 นาที	มาซาโอะ โทซูกะ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1943	เซอิจิ ชูสุกิ
บริษัทจัดจำหน่าย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
โตโฮ	จิน อุซามิ, โทชิโอะ สุกิเอะ
บทประพันธ์ดั้งเดิม	นักแสดง
ซุเนโอะ โทมิตะ	ชิสึมิ ฟุจิตะ(ซันชิโร่ ซิงาตะ), เดนจิโร่ โคะโคชิ
ผู้เขียน	(โซโกโร่ ยาโน่), เรียวโนสุเกะ ชิกิตะ(เก็นโนสุ
อาคิระ คูโรซาวา	เกะ ฮิงากิ), ทาคาชิ ชิมูระ (ฮันสุเกะ มุราอิ)

เรื่องย่อ

"ซันชิโร่ ซิงาตะ" ตัดสินใจสมัครเข้าไปเป็นศิษย์ของสำนักศิลปะการต่อสู้"ยูยิตสึ"ของอาจารย์ซาบุโร่ มอมมะ ซึ่งได้รับจดหมายท้าประลองจากอีกสำนักหนึ่ง และภายในวันนั้นเขาก็ต้องเปลี่ยนใจ เมื่อเห็นวิชายูยิตสึของอาจารย์ซาบุโร่ ได้พ่ายแพ้แก่ปรมาจารย์ "โซโกโร่ ยาโน่" ที่ใช้วิชาการต่อสู้อีกแขนงที่เรียกว่า "ยูโด" เขาจึงตัดสินใจสมัครเป็นศิษย์ทันที

ในเวลาต่อมาซันชิโร่ ได้ใช้วิชาต่อสู้กับคนทั่วไปอย่างมั่นใจมาได้ อาจารย์ได้สั่งสอนเขาว่า "ยูโด" ไม่ใช่มีไว้เช่นหมาเอาชนะ ด้วยความโกรธในความเขลาของเขา อาจารย์จึงสั่งให้เขาไปตาย ซันชิโร่จึงกระโดดลงไปในบ่อน้ำเพื่อตาย แต่ก็ได้ลอยตอไม้ยึดจับไว้ ระหว่างที่ยืนแช่น้ำในบ่อน้ำท่ามกลางพระจันทร์เต็มดวง ซันชิโร่ได้เห็นดอกบัวที่เบ่งบานในยามราตรีอันเงียบสงบ เขาได้ค้นพบสัจธรรมในการต่อสู้ของยูโด นั่นคือ "ความสันติ" หรือ "ความสงบ" ไม่ใช่เพื่อเอาชนะหรือเช่นหมา เขาจึงเลิกทรมานตนแล้วขึ้นมาจากบ่อน้ำ

ในเวลาต่อมา อาจารย์โซโกโร่ได้แจ้งข่าวการประลองศิลปะการต่อสู้ ที่จัดขึ้นโดยกรมตำรวจ อาจารย์โซโกโร่ได้ส่งชันชิโร่ เป็นตัวแทนของสำนักในการประลองครั้งนี้ ในงานประลอง ชันชิโร่ประลองกับอาจารย์ซาบูโร่ แห่งสำนักยูยิตสู เขาสามารถเอาชนะได้สำหรับคู่ประลองของชันชิโร่ ในคราวต่อไปคือ อาจารย์อันลีเกะ มุราอิ (ทาคาชิ ชิโมะระ) ซึ่งมีลูกสาวคือ "ซาโย" (ยูกิโกะ โทโงะโรกิ) ชันชิโร่ได้พบซาโยโดยบังเอิญและ ได้เกิดความรักขึ้นระหว่างทั้งสอง เมื่อเขาได้ทราบว่าจะต้องต่อสู้กับพ่อของเธอจึงเกิดความว่างุ่นใจ จนพระได้เตือนสติด้วยเหตุการณ์คืนที่เขาเกาะท่อนไม้แช่น้ำในบ่อบัว ที่เขาพบเป้าหมายของการต่อสู้ คือ "ความสงบ"

ชันชิโร่ สามารถเอาชนะอาจารย์อันลีเกะได้ในที่สุด และชันชิโร่ได้รับการขอบคุณจากอันลีเกะในสภาพบอบช้ำ ในภายหลังทั้งสองได้มาเป็นมิตรกันที่สุดใน "เกินโนสุเกะ" ลูกศิษย์ของอันโนสุเกะ ที่หลงรักซาโยได้มาขอทำประลองกับชันชิโร่ และเขาสามารถเอาชนะได้สำเร็จ ชันชิโร่ได้ขอออกเดินทางสู่โลกภายนอกเพื่อฝึกฝนฝีมือ และหาสาระธรรมของการต่อสู้ต่อไป

The Most Beautiful

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น

Ichiban Utsukushiku

เวลา

85 นาที

ปีที่ฉาย

1944

บริษัทจัดจำหน่าย

โตโฮ

ผู้เขียน

อาคิระ คูโรซาวา

ผู้กำกับภาพ

เค็นจิ โอบาระ

ออกแบบงานสร้าง

เทรุอากิ อาเบะ

ดนตรีประกอบ

ไม่ปรากฏแน่ชัด (มี 3 คนได้แก่ เซอิจิ ซุสูกิ, ชิเงรุ คิโยตะ หรือ โนโบรุ อิตโตะ)

ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์

จิน อุซามิ, ฮิโรมิจิ โฮริกาว่า

นักแสดง

โยโกะ ยางุจิ (ซึรุ วาตานาเบ้), ทาคาชิ ชิโมะระ (โกโร่ อิซิดะ), ทาคาโกะ อิเร (โทโคกุ มิซุชิม่า), อิจิโร่ ซูกาอิ (เคน ซานาดะ)

เรื่องย่อ

เนื้อเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของสาวโรงงานคนหนึ่ง ในโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตเลนส์ เพื่อใช้ในการสงคราม ที่ต้องอุทิศร่างกายและแรงใจเพื่อทำงานหนักให้เท่าเทียมกับชายชาติวีรบุรุษ เป็นภาพยนตร์ที่มุ่งสร้างอุดมการณ์รักชาติ ในยามสงครามอย่างตรงไปตรงมา และเชิดชูความเสียสละของ "ผู้หญิง" กลุ่มหนึ่ง ที่ไม่น้อยหน้า "ผู้ชาย" ชาตินี้กรบแต่อย่างใด

เรื่องราวถูกเล่าผ่านชีวิตของตัวละครแต่ละคน โดยมีหัวหน้ากลุ่มผู้หญิง "โคคาคุ" (โยโกะ ยางุจิ) เป็นแกนนำ เรื่องเริ่มจากหญิงสาวคนหนึ่งที่ไม่สบาย จนเธอไม่สามารถไปทำงานได้ แต่เธอกลับรู้สึกผิดที่ทำให้เพื่อนๆ ต้องทำงานหนักขึ้น เธอขอร้องไม่ให้อาจารย์หญิงเรียกพ่อของเธอมารับ และในฉากต่อมาพ่อของเธอก็เดินทางมารับเธอกลับต่างจังหวัด และเพื่อนๆ ก็มายืนส่งเธอพร้อมกับอาจารย์ที่คุมวงดุริยางค์ เวลาต่อมาเพื่อนหญิงอีกคนได้ประสบอุบัติเหตุตกจากหลังคาหอพัก จนต้องนอนเข้าเฝือกในโรงพยาบาล

หัวหน้ากลุ่มผู้หญิง "โคกาคุ"(โยโกะ ยางุจิ) ได้โคกเศร้าภายหลังจากนี้เธอได้อ่านจดหมายจากพ่อ ซึ่งเล่าเรื่องอาการป่วยของแม่ และคำสั่งของแม่ที่กำชับให้เธอทำงานต่อไป ไม่ต้องกลับมาเด็ดขาด ทว่าเธอได้พบกับเด็กสาวคนหนึ่ง ซึ่งขอให้โคกาคุปกปิดเรื่องสุขภาพของเธอ เนื่องจากเธอไม่อยากหยุดทำงาน แต่ในที่สุดก็เกิดมีปากเสียงระหว่างเพื่อนๆ ดันเหตุจากหญิงสาวผู้ที่ปกปิดเรื่องสุขภาพ ไม่สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์ เธอกลับถูกเพื่อนอีกคนต่อว่าว่าทำงานให้เกิดความเสียหาย โคกาคุถูกตามให้มาใกล้เกลี่ย แต่เธอก็ไม่ไปเนื่องจากเธอต้องรักษาความลับของเพื่อนนั่นเอง

โคกาคุไม่ยอมพักผ่อน เนื่องจากเธอลงโทษตัวเองที่ไม่ได้ตรวจเช็คเลนส์ขึ้นหนึ่ง ซึ่งอาจก่อให้เกิดการผลิตที่ผิดพลาดได้ เพราะว่าเธอเกิดหลงลืมเมื่อมีคนมาตามให้ ไปใกล้เกลี่ยเรื่องวิวาท ทำให้เด็กหญิงที่ปกปิดเรื่องสุขภาพของตนบอกว่า เธอเองนั้นมีใช้ทุกวันแต่ก็ขอให้โคกาคุปกปิดให้ทุกคนจึงเข้าใจเรื่องราวอย่างแจ่มชัด และช่วยสวดมนต์ภาวนาให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองเธอถึงอย่างไร โคกาคุก็ไม่ย่อท้อ เธอทำงานอยู่ในห้องเพียงคนเดียว และร้องเพลงปลุกใจไปด้วยเพื่อสร้างเสริมกำลังให้ตัวเองเพียงคนเดียวแล้ว

Sugata Sanshiro Part II (Judo Saga 2)

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ออกแบบงานสร้าง
Zoku Sugata Sanshirou	คาซุโอะ คูโบ
เวลา	ดนตรีประกอบ
82 นาที	เชอิจิ ซูสึกิ
ปีที่ฉาย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
1945	ทาเคฮิโร อาโอกิ, จิน อูซามิ, ฮิโรมิจิ โฮริกาว่า
บริษัทจัดจำหน่าย	ว่า
โตโฮ	นักแสดง
ผู้เขียน	ชิสึมุ ฟุจิตะ(ชันชิโร่ ซิงาตะ), เดนจิโร่ โอโคชิ
อาคิระ คูโรซาวา	(ไซโกโร่ ยาโมะ), เรียวโนสุเกะ ซึกิตะ(เกินโนสุเกะ ฮิงากิ), ทาคาชิ ชิมูระ (ฮันสุเกะ มุราอิ)
ผู้กำกับภาพ	
ทาเคโอะ อิโต	

เรื่องย่อ

เรื่องราวในเรื่องเกิดในปี 1887 กลาสีเรืออเมริกัน ทะเลาะวิวาทกับคนลากรถชาวญี่ปุ่นตัวเล็กๆ ที่ไร้ทางสู้ ชันชิโร่ได้ยื่นมือเข้าช่วยเหลือและเอาชนะด้วยวิชายูโด เด็กลากรถนั้นจำเขาได้ และขอสมัครเป็นศิษย์ แต่ชันชิโร่ไม่ต้องการให้มีคนเดินรอยตามเขา แม้ว่าเขาจะเป็นผู้ชนะในการแข่งขันที่ผ่านมาเมื่อ 5 ปีก่อน แต่มันทำให้ชีวิตของผู้ที่พ่ายแพ้นั้นเปลี่ยนแปลงไป สำนักยูยิตสึต้องปิดตัวลง มันทำให้ศิษย์ของสำนักเหล่านั้นผูกพยาบาทต่อตัวเขา ต่อมาตัวแทนทูตอเมริกันมาเชิญเขาเพื่อเข้าร่วมการต่อสู้ระหว่างศิลปะ"ยูโด"ของญี่ปุ่นกับ"มวย"ของตะวันตก ซึ่งคู่ต่อสู้เป็นแชมป์มวยที่ชื่อ "วิลเลียม สตาร์"

ในวันที่จัดการแข่งขันเขาพยายามห้าม ตัวแทนสำนักยูยิตสึไม่ให้ต่อสู้กับนักมวย และเขาทนไม่ได้ที่เห็นศิลปะการต่อสู้ของชาติโดนเหยียบย่ำ และกลายเป็นที่หัวเราะเยาะ ในเวลาต่อมาชายประหลาด 2 คน ได้มาทำสัญญากับชันชิโร่ เขาทั้งสองคนคือ 2 พี่น้อง"เทสชิน"และ"เกนซาบุโร่" ผู้ต้องการแก้แค้นแทนพี่ชายคนโต"เกินโนสุเกะ" ภายหลังจากนั้นเกินโนสุเกะได้เดินทางไปเยี่ยมชันชิ

โร้ ได้เล่าเรื่องราวของน้องชายของตน เขายังมอบวิชาที่น้องทั้งสองศึกษาให้แก่ซันซีโร้ เขาได้อาสาเป็นคนลากรถไปส่งเกินโนสุเกะ เพื่อตอบแทนน้ำใจ

เขาได้ตัดสินใจทำลายกฎ 3 ข้อของสำนัก เพื่อจะได้โดนไล่ออกและสามารถไปต่อสู้กับเทศชินและเกนซาบุโร้ได้ เขาก็ยอมไปต่อสู้กับนักมวยอเมริกัน แล้วเดินทางไปต่อสู้ตามจุดหมายทำ ในจากการต่อสู้ท่ามกลางพายุหิมะระหว่างเขากับเทศชิน และเขาก็สามารถเอาชนะด้วยวิธีการทุ่มเทศชินตกหน้าผาไป และเขาได้อยู่ดูแลเทศชินในกระท่อมใกล้ๆ จนสองพี่น้องแสดงอาการยอมรับในที่สุด ว่าได้พ่ายแพ้ต่อคุณธรรมของซันซีโร้อย่างราบคาบ

The Men Who Tread on the Tigers Tail

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Tora no o wo fumu Otokotachi	ทาเคโอะ อิตโตะ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
58 นาที	คาซุโอะ คูโบ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1945	ทาคาชิ ฮัตโตริ
บริษัทจัดจำหน่าย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
โตโฮ	จิน อูซามิ
ผู้เขียน	นักแสดง
อาคิระ คูโรซาวา	เดนจิโร่ โอโคชิ (เบ็งเคะ); ชีสึมุ ฟุจิตะ (โทกาชิ), เคนอิจิ โอนิโมโต (คนนำทาง), มาซายุกิ โมริ(คาเมอิ), ทาคาชิ ชิโมะระ (คาตาโอะกะ)
จากบทละครคาบูกิเรื่อง"คันจินโซ"	

เรื่องย่อ

เรื่องราวเกิดขึ้นในยุคศักดินา (ปีค.ศ.1185) แม่ทัพผู้เก่งกล้า "โยชิสุเนะ" ได้ถูก"โยริโมโตะ" พี่ชายปองร้ายเนื่องจากหลงเชื่อคำป้ายสี เขากับองครักษ์คนสนิท 6 คน ปลอมตัวเป็นพระธุดงค์เดินทางหลบหนีข้ามพรมแดน โดยมีชาวบ้านชื่อๆ ที่ร้ายวยอารมณ์ขันเป็นผู้นำทาง พระทั้ง 7 รูปนั้น ได้หยุดพักระหว่างทาง ในระหว่างนั้นจึงเป็นการสนทนาระหว่าง พระกับคนนำทาง คนนำทางซึ่งเป็นคนชื่อได้เล่าเรื่องราวของโยชิสุเนะที่น่าสงสาร ซึ่งถูกโยริโมโตะตั้งด่านเพื่อจับกุม นอกจากนี้ด้วยความซื่อจึงได้เผลอวิพากษ์วิจารณ์คนเหล่านี้ กระทั่งคนนำทางเกิดตกใจขึ้นมาว่าพระเหล่านี้ น่าจะเป็นพวกของโยชิสุเนะ จนกลัวและไม่กล้าที่จะนำทางต่อไป

เมื่อได้ทราบคำบอกเล่าจากชาวบ้าน โยชิสุเนะได้เรียก"เบ็งเคะ" ผู้ที่เป็นหัวหน้าองครักษ์และเป็นผู้นำการเดินทาง มาวางแผนการหนีใหม่ เนื่องจากทางการทราบว่าพวกเขาทั้งเจ็ดปลอมตัวเป็นพระ จึงมีการปลอมตัวโยชิสุเนะเป็นคนรับใช้ และเบ็งเคะได้ออกอุบายแก้ต่างว่า ทั้งหมดกำลังเดินทางรับเงินบริจาคเพื่อไปสร้างวัดทางเหนือ เมื่อเข้าถึงด่านอาตากะ

ที่ด่านอาตากะ "โทกาชิ" แม่ทัพที่รักษาด่านยังสงสัยว่า พระทั้งหมดเป็นพระจริงๆหรือไม่ เบ็งเคและพรรคพวกจึงนั่งลงสวดมนต์ให้โทกาชิเห็น โทกาชิมีความพอใจอย่างยิ่ง กระนั้นองครักษ์ของโทกาชิ เกิดสงสัยขึ้นมาอีก ว่าคนรับใช้นั้นดูคล้ายกับโยชิสีเนะ เขาจึงสั่งทหารให้สกัดกั้นไว้ เบ็งเคจึงใช้ไหวพริบโดยการโบยตีโยชิสีเนะทันที พร้อมกันดาว่าเป็นตัวการทำให้การเดินทางล่าช้า โทกาชิซึ่งหลังน้ำตาออกมา เมื่อได้เบ็งเคกระทำการทำร้ายผู้เป็นนาย เพื่อป้องกันนายของตัวเองให้ปลอดภัย เขาจึงอนุญาตให้พวกของโยชิสีเนะผ่านไปในที่สุด ภายหลังจากผ่านด่านมาได้ เบ็งเคได้กระทำการขอขมาต่อโยชิสีเนะ โทกาชิได้สั่งหาน้ำสาเกมามอบให้พวกของโยชิสีเนะ เบ็งเคได้รับไว้ และดื่มจนเมามาย กระทั่งคนนำทางกลับไป เขาตื่นมาอีกทีและพบว่าพวกของโยชิสีเนะได้เดินทางจากไปแล้ว

No Regrets for Our Youth

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Waga Seishun ni Kuinashi	โชอิจิ นากาอิ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
110 นาที	เคจิ คิตากาวา
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1946	ทาดาชิ ฮัตโตริ
บริษัทจัดจำหน่าย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
โตโฮ	อิโรมิจิ ไอร์ิกาวา, อาคิโทชิ มาเอตะ
ผู้เขียน	นักแสดง
เออิจิโร่ คุซากะ	เซ็ทสึโกะ ฮาร่า, เดนจิโร่ โอโคชิ, ชีตีมุ ฟุจิตะ

One Wonderful Sunday

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Subarashiki Nichiyoubi	โชอิจิ นากาอิ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
108 นาที	คาซุโอะ คูโบ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1947	ทาดาชิ ฮัตโตริ
บริษัทจัดจำหน่าย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
โตโฮ	อาซึโอะ โคบายาชิ, โยชิมิ อิมามิ
ผู้เขียน	นักแสดง
เคโนสุเกะ อุเอคุสะ	อิซาโอะ ยูมาซากิ , ชิเอโกะ นากากิตะ

เนื้อเรื่อง

เรื่องราวทั้งหมดถูกถ่ายทอดให้เกิดภายในวันอาทิตย์วันเดียวในโตเกียว ชายหญิงยากจนคู่หนึ่งนัดมาเที่ยวกันตามปราสาทรัก เขาและเธอมีเงินรวมกันเพียงแค่ 35 เยน เท่านั้นสำหรับการท่องเที่ยวในวันนี้ ความรักทั้งสองนั้นไม่ค่อยจะลงตัว อันเนื่องจากความยากจนจากพิษสงคราม ฝ่ายชายนั้นเป็นทหารผ่านศึก ที่จมจ่อมอยู่ในความทุกข์ ส่วนฝ่ายหญิงได้พยายามพูดถึงความฝันและให้กำลังใจแก่ฝ่ายชาย ทั้งสองกำลังดูบ้านตัวอย่างแม้จะไม่มีเงินซื้อได้ก็ตาม

ทั้งสองได้เดินเที่ยวในสวนสัตว์ ในที่สุดฝ่ายชายเกิดเบื่อหน่ายในการเที่ยว เขาได้ออกปากชวนฝ่ายหญิงไปที่ห้องเช่าของเขา ฝ่ายหญิงเข้าใจในเจตนาดี พยายามบ่ายเบี่ยงประเด็น แล้วเสนอความคิดให้ไปดูคอนเสิร์ตออเครสตราแทน แต่ฝ่ายชายไม่สามารถพาฝ่ายหญิงเข้าไปชมคอนเสิร์ตออเครสตราได้ เนื่องจากมีคนกว้านซื้อตั๋วไปหมด ฝ่ายชายได้มีเรื่องวิวาทกับพวกขายตั๋วผีและเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ทั้งสองกลับมาที่ห้องเช่าของฝ่ายชาย เขารู้สึกท้อแท้ที่ไม่สามารถทำให้คนรักมีความสุขได้และพยายามจะล่องเกินเธอ ฝ่ายหญิงไม่ยินยอมและจากไป จนทำให้ฝ่ายชายรู้สึกผิด ฝ่ายชายได้เข้ามาปลอบประโลม และขอโทษที่พยายามจะทำร้ายจิตใจเธอ เมื่อฝนหยุดตกเขาจึงชวนเธอออกไปเดินเล่นข้างนอก

ทั้งสองได้ทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในร้านกาแฟ แต่ทว่าไม่มีเงินจ่ายเพียงพอนจ่ายชายต้องเอาเสื้อโค้ทจำหน่าย กับเจ้าของร้านไว้ก่อน ฝ่ายชายไม่พอใจที่โดนร้านกาแฟโกงค่ากาแฟเล็กๆน้อยๆ มันทำให้เขาได้หวนนึกถึงความฝันของเขาขึ้นมา เขาขอบคุณแฟนสาวที่ทำให้เขามีความฝันอีกครั้ง และได้เล่นละครสมมติบทบาทว่าเป็น"เจ้าของร้านกาแฟ" คอยบริการแฟนสาว ที่สวมบทบาทเป็น"ลูกค้า" อย่างสนุกสนาน ความพยายามครั้งสุดท้ายของฝ่ายชายคือ การพยายามเล่นวงดนตรีในจินตนาการเพื่อให้ฝ่ายหญิงสมหวัง เขาชวนเธอไปยังลานแสดงดนตรีกลางแจ้ง แล้วแสดงเป็นวาทยากรที่โบกมือไปมา เพลง "Unfinish Symphony" ของชูเบิร์ต ค่อยๆ ดังกังวานในจินตนาการของคนทั้งสอง บนเวทีที่ว่างเปล่านั้น

Drunken Angel

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Yoldore Tenshi	ทาเคโอะ อิโต
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
98 นาที	ทาคาชิ มัตสึยาม่า
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1948	ฟูมิโอะ ฮายากาวา
บริษัทจัดจำหน่าย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
โตโฮ	อาซึโอะ โคบายาชิ
ผู้เขียน	นักแสดง
เคนโงะเกะ อุเอะคุสะ, อาคิระ คูโรซาวา	ทาคาชิ ชิโมะระ (ซานาตะ) โตชิโร่ มิฟูเน่ (มัตสึนางะ)

เรื่องย่อ

กลางเมืองโตเกียวที่ทรุดโทรมภายหลังสงคราม ยาคุซ่านุ่มได้เข้ามาให้หมอซานาตะรักษาแผลที่ถูกยิงที่มือเป็นรูโหว่ ทว่าหมอกลับพบอาการวัณโรคจากการฟังเสียงไอของเขา ซานาตะแนะนำให้มัตสึนางะเอ็กซ์เรย์ดู แต่เขาก็ไม่ยินยอมเพราะเชื่อว่าหมอจะให้เขากลับ และยังทำร้ายซานาตะก่อนจากไปด้วย แม้ว่าซานาตะจะโกรธเคืองที่โดนทำร้าย แต่เขาเองกลับเป็นห่วงเป็นใยสุขภาพของคนไข้รายนี้ โดยเฉพาะความหัวดีของมัตสึนางะ ทำให้เขานึกถึงภาพอดีตของตนเองได้แจ่มชัด เขาจึงเดินเข้าไปในเมืองเพื่อตามหามัตสึนางะจนพบที่บาร์แห่งหนึ่ง

ในวันต่อมาซานาตะได้พบกับเพื่อนเก่าโดยบังเอิญ ทั้งสองคุยกันในรถถึงเรื่องมัตสึนางะ ที่ไปเอกซเรย์ที่โรงพยาบาลมา และเพื่อนของเขาได้แนะนำให้มารักษาตัวกับซานาตะ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัณโรคที่สุด ทำให้มัตสึนางะมาหาเขาในคืนนั้นเอง ในขณะที่เด็กหญิงอายุ 17 คนหนึ่งป่วยเป็นวัณโรคเช่นกัน แต่มีกำลังใจที่จะรักษาโรคให้หายขาด ซานาตะได้ยกเธอเป็นตัวอย่าง ให้มัตสึนางะเชื่อฟังเขา

มัตสุนางะลดความมีอิทธิพล และเชื้อเพลิงขนาดตะ ด้วยการงดบหรี่ เหล้า และเที่ยวผู้หญิงอยู่
ได้ไม่นาน เขาก็กลับไปประพาศิตัวเช่นเดิม เพราะการเปลี่ยนแปลงของเขากระทบกระเทือนต่อ
ตำแหน่งผู้คุมครอง ยิ่งเมื่อ"โศคาตะ"นักเลงผู้ครอบครองห้องที่คนเดิม กำลังออกมาจากคุกเพื่อมา
ทวงตำแหน่งเดิม ทำให้มัตสุนางะต้องประกาศสงครามกับโศคาตะ ในสภาพร่างกายที่กำลังย่ำแย่
ลง ความมีอำนาจของมัตสุนางะเสื่อมลงพร้อมๆ กับสุขภาพของเขา แม้แต่คนรักของเขา ก็บั่นใจ
ไปให้โศคาตะที่กำลังมีอำนาจขึ้นมา และทิ้งเขาให้ทรุดโทรมทั้งกายและใจ อำนาจความยำเกรง
จากคนภายนอกก็หมดไป มัตสุนางะซึ่งโดนดูถูกจากเจ้านาย คิดจะกอบกู้ศักดิ์ศรีกลับมา จึงตัดสินใจ
บุกไปฆ่าโศคาตะที่ห้องของแฟนเก่า ทำให้โศคาตะแย่งเอาชีวิตของเขา และแทงเขาจนถึงแก่
ความตาย

The Quiet Duel

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Shizukanaru kettou	โชอิจิ ไอฮาระ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
95 นาที	คูอิจิ อิมาอิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1949	อาคิระ อีฟุคุเบะ
บริษัทจัดจำหน่าย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
โตเอะ	ทาคุมิ นาคามุระ, ฟูมิกิ ไชโจ
ผู้เขียน	นักแสดง
อาคิระ คูโรซาว่า, เซ็นคิจิ ทานิกุจิ	โตชิโร่ มิฟูเน่

Stray Dog

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ออกแบบงานสร้าง
Nora Inu	ทาคาชิ มัตสึยาม่า
เวลา	ดนตรีประกอบ
122 นาที	ฟูมิโอะ ฮายากาว่า
ปีที่ฉาย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
1949	อิโนซึโร่ ฮอนดะ, โยซึมิ อิมามิซึมิ
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
ชินโตโฮ	โตชิโร่ มิฟูเน่(มูราคามิ), ทาคาชิ ชิโมะระ (ซา โต้), เคโกะ ฮาวาจิ (ฮารุมิ), อึซึโอะ ชิโมะระ (ยูซึ)
ผู้เขียน	
อาคิระ คูโรซาว่า, เรียวโซ คิคุจิมา	
ผู้กำกับภาพ	
โซอิจิ นากาอิ	

เรื่องย่อ

ในช่วงปีหลังสงคราม (ค.ศ. 1949) "มูราคามิ" ตำรวจหนุ่มคนหนึ่งทำปิ่นของตัวเองหาย ในยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำและปิ่นนั้นเป็นของที่มีราคาแพง เมื่อไม่สามารถได้ปิ่นกลับมา เขาก็ตัดสินใจขอลาออก แต่เจ้านายให้โอกาสในการหาปิ่นกลับมา มูราคามิได้ติดตามเบาะแสจากนักล้วงกระเป๋าหญิงอย่างไม่ลดละ จนหล่อนจึงบอกวิธีการเข้าสู่แวดวงค้าปิ่นเถื่อนแก่เขา เขาปลอมตัวเป็นทหารผ่านศึกไปสิงสู่บริเวณสวนสนุก เพื่อรอให้พ่อค้าปิ่นเข้ามาทาบตัว เขาสามารถจับผู้หญิงคนหนึ่งที่เขาปิ่นมาให้เขาเช่า โดยแลกเปลี่ยนกับบัตรปันส่วนอาหาร ทว่าเขาก็ยังไม่พบปิ่นโคลท์ที่หายไปอยู่ดี เพราะว่าเขาปิ่นโคลท์ไปเกิดไหนตัว จึงหนีไปก่อน

เกิดข่าวชิงทรัพย์หญิงคนหนึ่ง ถูกยิงด้วยปิ่นโคลท์บาดเจ็บสาหัส มูราคามิได้นำกระสุนของตนไปตรวจสอบกับกระสุนหลักฐาน พบว่ามันเป็นกระสุนจากปิ่นของเขาที่หายไป เขาได้ตัดสินใจลาออกอีกครั้ง เพราะปิ่นของเขาเป็นต้นเหตุ แต่สารวัตรอาเบะ ได้เตือนสติเขาไว้ไม่ให้เรื่องนี้มาบั่นทอนทำลายตัวเขา สารวัตรได้ให้เขาเข้าไปช่วยทำคดีนี้กับ หัวหน้านักสืบซาโตะ ที่โยโดบาชิ ท้องที่ที่เกิดเหตุขึ้น

ทั้งสองได้เบาะแส และออกตามหาตัวพ่อค้าปืน ผู้มีบัตรปันส่วนอาหารของอาชญากรที่ใช้ปืนโคลท์ของมูราคามิ จนจับกุมและได้บัตรปันส่วนอาหารสำเร็จ ชินจิโร่ ยูซา ผู้ที่เช่าปืนโคลท์จากฮอนดะไปนั้นมีสภาพไม่ต่างอะไรกับมูราคามิ เขาเป็นอดีตเป็นทหารผ่านศึก ที่โดนขโมยยามเช่นเดียวกับมูราคามิ ยูซาได้ก่อเหตุอีกครั้ง ในครั้งนี้เขาได้ยิงเจ้าทรัพย์ตายในบ้านและขโมยเงินไปลาเหตุมาจากเพราะความรักของเขาต่อ "ฮารุมิ" แฟนสาวของเขา ที่ต้องใช้เงินเพื่อบำรุงความสุขให้แก่เธอ มูราคามิและซาโตะติดตามฮารุมิไปที่บ้านของเธอ จนได้เบาะแสรว่ายูซาอยู่ที่ไหน ซาโตะออกไปสืบหาตัวยูซาโดยลำพังโดยยืมปืนจากมูราคามิ แต่พลาดพลั้งเสียที่แก่คนร้ายจนเข้าโรงพยาบาล

มูราคามิได้ไปยังสถานีรถไฟเพียงลำพัง ที่ยูซาได้นัดฮารุมิไว้ เขาใช้การสังเกตวิเคราะห์หาตัวยูซาในหมู่ผู้โดยสารจนพบ เขาวิ่งไล่ตามและต่อสู้ระหว่างมูราคามิกับยูซาที่มีปืน ในที่สุดยูซาต้องเป็นฝ่ายที่ยอมจำนนเพราะกระสุนหมด เหตุการณ์ได้รับการคลี่คลายลงด้วยดี ซาโตะบอกกับมูราคามิว่า ให้เขาปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เพราะคนดี ๆ นั้นอาจถูก คนอย่างยูซาทำร้ายได้ตลอดเวลา

Scandal

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ออกแบบงานสร้าง
Scandal	ทาฟูโอะ ฮามาตะ
เวลา	ดนตรีประกอบ
104 นาที	ฟูมิโอะ ฮายากาง่า
ปีที่ฉาย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
1950	เทรุโอะ ฮากิยาม่า, เคซาบุโร่ โคบายาชิ, ชูทา
บริษัทจัดจำหน่าย	โร่ โนมูระ
ไซซีกุ	นักแสดง
ผู้เขียน	โตชิโร่ มิฟูเน่ (อิจิโร่ อาโอยะ), โยชิโกะ ยามา
อาคิระ คูโรซาว่า, เรียวไซ คิคุชิม่า	กุชิ (มิโยโกะ ไชโจ), ทาคาชิ ชิโมะ (โอบิตสึจิ ฮิ
ผู้กำกับภาพ	รุตะ), โยโกะ คัตสึรางิ(มาซาโกะ ฮิรุตะ)
โตชิโอะ อุบาคาตะ	

เรื่องย่อ

"อาโอยะ" จิตกรหนุ่มได้ขับซีรอมอเตอร์ไซค์ ขึ้นไปวาดภาพทิวทัศน์บนยอดเขา และได้พบกับนักร้องสาว"มียาโกะ ไชโจ" เดินเข้ามาตามทางไปที่พักตากอากาศคามิโนยู เขาได้ขอให้หญิงสาวรอเขาวาดภาพเสร็จ เขาจะให้ซื้อซีรอมอเตอร์ไซค์ไปด้วย เนื่องจากเขาก็พักอยู่ที่เดียวกัน อาโอยะก็ขับรถขึ้นไปยังที่พักพร้อมกับไชโจ ซึ่งไม่ได้สังเกตเลยว่ามียาโกะบทรถประจำทางสังเกตเห็นคนทั้งสอง นักข่าว 2 คนก็แอบถ่ายภาพของอาโอยะและไชโจ ที่ริมระเบียงห้องของไชโจเอง ทั้งที่จริงทั้งสองคนไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ภาพดังกล่าวได้ถูกตีพิมพ์ในหนังสืออามุริ และยังมีป้ายโฆษณาหลากหลายรูปแบบ เพื่อประโคมความใหญ่โตของเรื่องราวนี้ออวด

บ.ก. อามุริมีความมั่นใจในเรื่องการใช้กฎหมายให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง เขาไม่เกรงกลัวการฟ้องกลับ แต่ทว่าอาโอยะบังเอิญเห็นโปสเตอร์ที่ปิดไว้ ได้เข้ามาที่บริษัทอามุริแล้วมีเรื่อง ภายหลังจากนั้นเรื่องราวได้เป็นข่าวใหญ่โตขึ้นมา เมื่ออาโอยะไปปรึกษาเรื่องนี้กับไชโจ เธอไม่ตอบโต้ทั้งสิ้นเนื่องจากกลัวการเป็นข่าวไปมากกว่านี้ อาโอยะจึงตัดสินใจเด็ดเดี่ยวที่จะสู้ต่อไป

"ฮิรูตะ" ทนายความท่าทางประหลาดคนหนึ่ง ที่มาเสนอตัวในการเป็นทนายให้อาโอยะ เปล่าๆ โดยไม่คิดค่าทนายซักแดงเดียว อาโอยะตัดสินใจที่จะให้เขามาเป็นทนายประจำตัวให้ เนื่องจากดูท่าทางแล้วเป็นคนซื่อ และอาโอยะยังพบว่า ฮิรูตะมีลูกสาวคนหนึ่งชื่อ"มาซาโกะ"ที่ป่วยเป็น วัณโรคมานาน แต่ยังคงอยู่อย่างมีความสุขและความหวัง ในขณะที่เดียวกันฮิรูตะ ได้ไปข่มขู่ บ.ก. ของ อามูร์ อามูร์ได้เสนอให้เขาทำตัวเป็นนกสองหัว ทำให้คดีนี้ อามูร์ เป็นฝ่ายชนะ และชวนไปเลี้ยงเหล้า ตลอดจนติดสินบนด้วยเงิน

การพิจารณาคดีเริ่มขึ้น ฮิรูตะไม่ได้เอ่ยปากซักถามพยานใดได้เลย กระทั่งในคืนนั้นลูกสาว ของฮิรูตะเสียชีวิตลง ฮิรูตะบอกกับอาโอยะและไซโจว่า มาซาโกะได้ตั้งเสียให้ตัวเขาช่วยให้ชนะคดี นี้ให้ได้ และในวันสุดท้ายฮิรูตะได้ตัดสินใจปริปากพูด ในฐานะพยาน เขากล่าวถึงสาเหตุที่เขาไม่ ยอมทำหน้าที่ซักพยานใดๆ ตลอดเวลาที่ผ่านมา เป็นเพราะเขาได้รับเช็คจาก บ.ก. อามูร์นั่นเอง ซึ่งหลัก ฐานเช็คนี้ ได้ทำให้ทนายฝ่ายอามูร์ยอมแพ้คดีนี้อย่างดูชะงัก

Rashomon

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Rashomon	คาซุโอะ มียากาว่า
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
87 นาที	ทาคาชิ มัตสึยาม่า
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1950	ฟูมิโอะ ฮายากาว่า
บริษัทจัดจำหน่าย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
โตเอะ	ยาสุฮิ คาคิตะ, มิตสึโอะ วากาสูกิ, โทกุโซ ทา
ผู้เขียน	นากะ
อาคิระ คูโรซาว่า, ชิโนบุ ฮาชิโมโตะ	นักแสดง
บทประพันธ์ดั้งเดิม	โตชิโร่ มิฟูเน่, มาชิโกะ เคียว, มาซายุกิ โมริ,
เรื่องสั้น ของ เรียวโนสุเกะ อากูตางาวา	ทาคาชิ ชิโมริะ, มิโนรุ จิอากิ, โยชิจิโร่ อูเอดะ,
เรื่อง Rashomon และ In the Groove	ฟูมิโกะ ฮอนมา, ไตสุเกะ คาโตะ

เรื่องย่อ

ในวันฝนตกหนัก พระธุดงค์และคนตัดฟัน ได้ยืนหลบฝนใต้ชายคา ของชากประตูหน้าปราสาทที่หักพัง ชายคนหนึ่งวิ่งไปหลบฝนยังที่ชายทั้งสองยืนอยู่ เมื่อเห็นและได้ยินคำพูดจากปากของคนทั้งสองในสภาพที่สับสนสิ้นศรัทธา เขาจึงได้ถามเรื่องราวอันแปลกประหลาดนั้น คนตัดฟันจึงเอ่ยปากเล่าเรื่องราวฆาตกรรมที่เกิดเมื่อ 3 วันก่อน จากการไต่สวนของ"ศาล" คนหลายคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว ได้ถูกเรียกตัวมาไต่สวน อันได้แก่ คนตัดฟัน, พระธุดงค์, "มาซาโกะ" ภรรยาของซามูไร, "ตาโงมารุ" จอมโจร และหญิงคนทรง ซึ่งประทับวิญญาณของซามูไรผู้ตายผู้นั้นชื่อ ฮิโรชิ ทาเกะ ทั้งหมดต่างเล่าถึงความจริงของแต่ละบุคคลตามลำดับ

คำให้การนั้นขัดแย้งโดยสิ้นเชิง ภายหลังจากที่รับฟังเรื่องราวทั้งหมด ชาวบ้านได้แสดงความเห็นว่าคนเรามักโกหก ภายหลังจากฝนสร้างแล้ว คนทั้งหมดได้ยินเสียงทารกร้องขึ้นมาจากหลัง

ประตุ ชาวบ้านได้เข้าไปแย่งผ้าอ้อมห่อตัวเด็กมาเป็นของตน พร้อมกับคนตัดไม้ที่เข้าไปขัดขวาง แต่เขากลับโดนชาวบ้านตอกกลับว่า การกระทำของเขาไม่ได้เลวร้ายไปกว่าแม่ที่ทิ้งลูกหรือ เด็กผู้นี้ ถูกทิ้งเป็นของสาธารณะ จึงถือเป็นสิทธิ์ที่จะแย่งเอาอะไรก็ได้ เขายอมปล่อยชาวบ้านไป และเข้าไปอุ้มทารกผู้นั้น พระเมื่อเห็นเช่นนั้น กลับคิดว่าคนตัดไม้จะหวังเอาอะไรจากเด็กอีก คนตัดไม้กล่าวว่าเขาต้องการนำเด็กทารกไปเลี้ยง เมื่อพระได้ยินเช่นนั้น จึงกล่าวขอโทษที่สงสัยเจตนาของคนตัดไม้ และยังคงไม่สิ้นศรัทธาในตัวมนุษย์อีกต่อไป

The Idiot

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Hakuchi	โตชิโอะ อุนาคาตะ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
166 นาที	ทาคาชิ มัตสึยาม่า
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1951	ฟูมิโอะ ฮายากาวา
บริษัทจัดจำหน่าย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
โชชิคุ	เทรุโอะ ฮากิยาม่า, เคซันรุโระ โคบายาชิ, ชูทา
ผู้เขียน	โร โนมูระ
เออิจิโร คุซางะ, อาคิระ คูโรซาวา	นักแสดง
บทประพันธ์ดั้งเดิม	มาซายุกิ โมริ (คินจิ คาเมดะ), โตชิโระ มิฟูเน่
Dostoevski.	(เดนคิจิ อาคาม่า), เซทสึโกะ ฮาร่า (ทาเอโกะ นาสึ), โยชิโกะ คูกะ (อายาโกะ โอินะ)

เรื่องย่อ

ชายหนุ่ม 2 คนที่พบบันบนเรือโดยสารที่มุ่งไปออกไกโด "คาเมดะ" หนุ่มหน้าตาไม่เป็นพิษภัย ตื่นขึ้นจากฝันร้าย ได้พบกับ "เดนคิจิ อาคาม่า" เขาถามไถ่เรื่องราวในความฝัน ซึ่งคาเมดะก็เล่าเรื่องความฝันอันเป็นเงื้อมเงาอดีตที่ตามหลอกหลอน จนกระทั่งเขาต้องเป็นคนวิกลจริต ซึ่งจะไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ส่วนอาคาม่าได้เล่าเรื่องราวของเขาแลกเปลี่ยนกัน คาเมดะและอาคาม่า ยื่นจ้างครูปของ "ทาเอโกะ นาสึ" คนที่อาคาม่าหลงรัก ในร้านถ่ายรูปที่สถานีรถไฟ ราวกับต้องมนต์ขลัง

โอโนะ ญาติที่หลงเหลืออยู่ของคาเมดะ โอโนะนั้นเข้าใจว่าคาเมดะตายไปแล้ว จึงเอาที่ดินสมบัติของพ่อคาเมดะไปขายให้ "คายาม่า" ซึ่งหลงรักลูกสาวคนเล็กของโอโนะชื่ออายาโกะ แต่กัลังเลเมื่อเขาต้องการเงิน 600,000 เยนในการแต่งงานกับทาเอโกะ นาสึ เมื่อคาเมดะได้เดินทางมาถึงโอ

โน้ได้ปกปิดเรื่องที่ดินของคาเมตะ และพยายามจะหางานให้เขาทำ ส่วนอายาโกะผู้ดีอีร์นั้น และไม่ลงรอยกับคนอื่นๆ ในครอบครัว ก็ตกหลุมรักคาเมตะ ซึ่งเป็นคนที่เข้าอกเข้าใจผู้อื่น

ทาเอโกะ นาสุ ได้กลายเป็นที่หมายปองของอาคามา และคาเมตะผู้ที่มีจิตใจดีงาม ทาเอโกะตัดสินใจแต่งงานกับอาคามาเนื่องจากไม่ต้องการทำร้ายคาเมตะ แม้เวลาจะผ่านไปแต่ทาเอโกะก็ยังไม่ลืมคาเมตะ อาคามาถึงจะรักคาเมตะเป็นเพื่อนมากแค่ไหน ในที่สุดเขาได้พยายามฆ่าคาเมตะเพราะความหึงหวง แต่ก็ไม่สำเร็จ ทาเอโกะได้ขอร้องให้อายาโกะ ญาติสนิทของคาเมตะแต่งงานกับเขา ซึ่งอายาโกะก็หลงรักคาเมตะเช่นกัน แต่เธอไม่พอใจทาเอโกะที่ยังมีใจต่อคาเมตะ ในที่สุดผู้หญิงทั้งสองคนจึงมาเผชิญหน้ากันเพื่อแย่งคาเมตะ สุดท้ายคาเมตะตัดสินใจเลือกทาเอโกะ อาคามาเลยลงมือฆ่าเธอเสีย เมื่อเขาไม่ได้รับความรักจากเธอ

Ikiru

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ออกแบบงานสร้าง
Ikiru	ทาคาชิ มัตสึยาม่า
เวลา	ดนตรีประกอบ
166 นาที	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
ปีที่ฉาย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
1952	อิซาโนบุ มารุบายาชิ, อิโรมิจิ โฮริกาว่า, เทรุโอะ มารุ
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
โตโฮ	ทาคาชิ ชิมูระ (คานจิ วาตานาเบ้), มิกิ โอดากิри (โตโย โอดากิри), ยูโนสุเกะ อิโต (นักเขียน), ชินอิจิ อิรุมิ (คิมูระ), ฮารุโอะ ทานากะ (ซากาอิ), มิโนรุ จิอากิ (โนงุจิ), โบคุเซ็น ฮิดาริ(โอบาระ)
ผู้เขียน	
ฮาจิระ คูโรซาว่า, ชิโนบุ ฮาชิโมโด้,	
ฮิเดโอะ โคกุนิ	
ผู้กำกับภาพ	
โชอิจิ นากาอิ	

เรื่องย่อ

คานจิ วาตานาเบ้ หัวหน้าแผนกราชการ ของเทศบาลนครโตเกียวที่กำลังจะเกษียณอายุในไม่ช้า เขาใช้ชีวิตอย่างเช้าชามเย็นชามไปวันๆ กระทั่งเขาได้ไปตรวจอาการปวดกระเพาะ จนแน่ใจว่าตัวเองนั้นคงเป็นมะเร็งกระเพาะอาหารที่อยู่ในขั้นเกินเยียวยา อยู่ได้อีกไม่เกิน 1 ปี วาตานาเบ้พยายามขุดคุ้ยความทรงจำดีๆ ขึ้นมาทบทวน ความสัมพันธ์ระหว่างเขากับ "มิตสึโอะและคาซุเอะ" ลูกชายและลูกสะใภ้ที่นั้นล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง เมื่อวาตานาเบ้ได้ยินทั้งสองพูดคุยถึงเรื่อง ความต้องการเงินบำนาญของเขาอย่างหมดเปลือก โดยไม่ได้สังเกตเห็นว่าเขานั่งอยู่ความมืดภายในห้อง และยังคงแสดงความรำคาญ เมื่อวาตานาเบ้พยายามจะบอกข่าวร้ายของตน

หลังจากที่เขาไม่สามารถฟังฟังต่อครอบครัวได้ วาตานาเบ้ตัดสินใจที่จะลองเสาะหาชีวิตที่แปลกใหม่ในเวลาที่กำลังจะหมดลง เขาถอนเงินที่เขาเก็บหอมรอมริบ มาตลอดชีวิตการทำงาน ออกมาเที่ยวกลางคืนเป็นครั้งแรก เขาได้พบกับหนุ่มนักเขียนนิยายผู้หนึ่งที่มารับรู้ชะตากรรมของ

เขา และได้อ้อนวอนให้ช่วยพาเขาไปแสวงหาความสุขจากเงินที่มี ในที่สุดวาตานาเบ้ ได้พบกับ"โตโย" เด็กสาววัยรุ่นที่เป็นลูกน้องของเขาที่เทศบาล โตโยลาออกจากงานเพื่อไปทำงานในโรงงาน ตึกตาดตามใจต้องการ เนื่องจากเธอเบื่อสภาพการทำงานกับคนที่ไร้ชีวิตชีวามากมาย ทั้งในพลังและความมีชีวิตชีวาของเธอ ซึ่งเขาไม่เคยมีชีวิตในแบบนั้นตลอดทั้งชีวิตที่ผ่านมา

เมื่อเขาทราบว่าเขาจะมีความสุขอย่างแท้จริงได้ ก็ต่อเมื่อสามารถได้ช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุขได้ วาตานาเบ้จึงตัดสินใจที่จะรื้อฟื้นโครงการสร้างสวนสาธารณะ ที่ชาวบ้านร้องทุกข์ไว้นานแล้ว วาตานาเบ้ได้เสียชีวิตหลังจาก ที่ได้ประสานงานสร้างสวนสาธารณะจนเสร็จสมบูรณ์ในอีก 6 เดือนต่อมา เขาได้ทิ้งผลงานชิ้นสุดท้ายของชีวิตท่ามกลางความกังขาของลูกน้อง ที่ยังทำงานอย่างเข้าขามเย็นขามอยู่เช่นเดิม

Seven Samurai

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ออกแบบงานสร้าง
Shichinin no Samurai	ทาคาชิ มัตสึยาม่า
เวลา	ดนตรีประกอบ
207 นาที	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
ปีที่ฉาย	ผู้ช่วยผู้กำกับภาพยนตร์
1954	ฮิโรมิจิ โฮริกาว่า, คัตสึยะ ชิมิซุ, ซากาเอะ ฮิโรฮาว่า
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
โตโฮ	ทาคาชิ ชิโมะ (คัมเบ), โตชิโร่ มิฟูเน่ (คิชิโย),
ผู้เขียน	อิซาโอะ คิมุระ (คัตสึชิโร่), คาตามาริ ฟูจิฮาร่า
อาคิระ คูโรฮาว่า, ชิโนบุ ฮาชิโมโด้, ฮิเดโอะ	(มันโซ), มิโนรุ จิอากิ (เฮฮาชิ), ไดสุเกะ คาโต้
โคกุนิ	(ชิจิโรจิ), เซจิ มียากุชิ (เกียวโซ), โยชิโอะ อิ
ผู้กำกับภาพ	นาบะ (โกโรเบ), เคโกะ ชีชิมะ (ชิโนะ), โเบคุ
โชอิจิ นากาอิ	เซ็น ฮิตาริ (โยเฮ)

เรื่องย่อ

ชาวนากลุ่มหนึ่งได้คิดว่าจ้างซามูไรเพื่อมาคุ้มครองพวกตนจากพวกโจร ในช่วงศตวรรษที่ 16 พวกเขาไม่รู้อะไรเกี่ยวกับซามูไรเลย การเริ่มต้นดูสิ้นหวังด้วยการทะเลาะเบาะแว้งกันเองในกลุ่มชาวนา 4 คน ในวันรุ่งขึ้น ชาวนาทั้งสี่ได้เข้ากับกลุ่มชาวนามากมายที่กำลังมุ่งดู "คัมเบ" โอรินผู้หนึ่งที่กำลังโดนข่มเพื่อปลอมตัวเป็นพระ ไปช่วยเด็กที่ถูกคนร้ายจับเป็นตัวประกัน โดยไม่ได้หวังผลตอบแทนใดใด ซามูไรหนุ่ม "คัตสึชิโร่" และชายปริศนาที่อ้างตนเป็นซามูไร ทั้งสองล้วนประทับใจในความสามารถของคัมเบ และแอบติดตามคัมเบเข้าเมืองไปพร้อมๆ กับพวกชาวนา คัตสึชิโร่ขอคัมเบเป็นศิษย์ อย่างไรก็ตามเหล่าชาวนาได้ขอร้องคัมเบให้มาช่วยหมู่บ้านตน ท่าทีของคัมเบยังแบ่งรับแบ่งสู้ โดยเฉพาะค่าจ้างที่ดูไม่คุ้มค่านี้นี้ แต่พอคัมเบได้ยินเสียงนักร้องที่ดูถูกการกระทำของชาวนา เขาก็กลับรับปากโดยทันที พร้อมเสนอตัวเพื่อช่วยหาซามูไรมาร่วมอุดมการณ์ให้ครบทั้ง 7 คน

ชาмуไรที่เหลือ ได้ผ่านการทดสอบหรือเกิดการชักชวนกันขึ้น ได้แก่ โกวโรเบ , ซิจิโรจิ (สหายเก่าคัมเบ), ไฮอาชิ (ชาмуไรรับจ้างฆ่าฟัน) และเกียวโซ(มีฝีมือดาบเยี่ยม) และคัตสึชิโร่ ชาмуไรหนุ่มที่ยังไม่มีประสบการณ์ ได้รับการชักชวนไปด้วย อีกทั้งชาмуไรคนสุดท้าย ที่เกิดการยอมรับกันในกลุ่มในภายหลัง คือ "คิคุชิโย" ชาмуไรปริศนาที่แอบติดตามชาмуไรทั้งหก เดินทางไปหมู่บ้านชาวนา ชาмуไรทั้งเจ็ดได้ช่วยกันฝึกฝนชาวบ้าน และสร้างปราการป้องกันโจร เมื่อโจรเข้ามาสืบลาดเลาพวกชาวนา ชาмуไรบางส่วนได้ชิงเข้าโจมตีพวกโจรก่อน ทำให้พวกโจรบุกลงมาจากภูเขาทั้งหมด การต่อสู้ผ่านไปถึง 4 วัน ชาмуไรและชาวบ้าน ต่างช่วยกันปกป้องหมู่บ้านเอาไว้ได้ เหลือเพียงชาмуไรผู้รอดชีวิต 3 คน

Record of a Living Being (To Live in Fear)

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Ikimono no kiroku	โชอิจิ นากาอิ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
103 นาที	โยชิโร่ มุรากิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1955	ฟูมิโอะ ฮายาซากะ
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
โตโฮ	โตชิโร่ มิฟูเน่ (คินอิจิ นากาจิม่า), ไอโกะ มิโยชิ (โตโย นากาจิม่า), ทาคาชิ ชิโมะระ (ฮาราดะ)
ผู้เขียน	
ชิโนบุ ฮาชิโมโตะ, ฮิเดโอะ โคกูนิ และ อาคิระ คูโรซาวา	

เรื่องย่อ

นากาจิม่า เจ้าแก๊งงานอุตสาหกรรมวัยชรา ผู้หวาดกลัวต่อระเบิดปรมาณู และพยายามชักชวนให้ครอบครัวอพยพไปบราซิล ด้วยความเป็นพ่อที่หัวรั้น พวกลูกๆ ที่ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงจึงต้องพยายามยับยั้งการอพยพไปบราซิลของพ่อ ด้วยการให้ศาลพิพากษาว่าเขาเป็นคนวิกลจริต ภายหลังจากที่นากาจิม่า ดูภาพยนตร์ที่ถ่ายภาพไร่และปศุสัตว์ที่บราซิล ภาพยนตร์ได้เล่าถึงการไปโน้มน้าวบรรดาลูกๆ แต่ละคน เริ่มจากเขาได้ไปเยี่ยมลูกชายของภรรยาอีกคนหนึ่งที่เสียชีวิตไปแล้ว พร้อมกับเอาเงินส่งเสียประจำเดือนไปให้ด้วย เมื่อเอ่ยปากชักชวนให้อพยพตามเขาไป ก็ไม่ได้รับการใส่ใจจากลูกชายคนนี้เลย รวมถึงคนอื่นๆ ด้วย

ในการพิจารณาคดีความครั้งใหม่ คราวนี้ศาลได้เป็นฝ่ายเข้าข้างนากาจิม่า เนื่องจากเขาสามารถแลกเปลี่ยนโรงงานกับเจ้าของไร่ที่บราซิลได้ โดยไม่ต้องใช้เงินเลย ทว่าลูกชายคนรองก็ร้องขอต่อศาลให้พิจารณาอีกครั้ง เนื่องจากเขาไม่อยากเสียโรงงานไป และมันจะทำให้คนงานพากันตองงานทั้งสิ้น นากาจิม่าคิดว่าโรงงานของเขาเป็นสาเหตุที่ลูกๆ ทุกคนไม่ยอมละทิ้งมันไปกับเขา

เขาจึงวางเพลิงโรงงานจนมอดไหม้เป็นเจ้าถ่าน แต่ทว่าการกระทำครั้งนี้เขาได้ทำให้คนงานของเขา ตกลง ความผิดพลาดของเขาครั้งนี้ ทำให้เขาต้องก้มกราบขอขมาต่อคนงานด้วยความเสียใจ จน สติฟื้นเพื่อน ในที่สุดนากาจิม่าจึงต้องมาอยู่ในโรงพยาบาลน้ำ ฮาราดะได้เดินทางไปเยี่ยมนากาจิม่าที่โรงพยาบาล ได้เกิดคำถามวาระหว่างนากาจิม่ากับเขา ซึ่งไม่ตระหนักในอันตรายของระเบิด ปริมาณนั้น ใครเป็นคนบ้ากันแน่

Throne of Blood

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	บทประพันธ์ดั้งเดิม
Kumonosu Jo	วิลเลียม เชคสเปียร์
เวลา	ผู้กำกับภาพ
110 นาที	โชอิจิ นากาอิ
ปีที่ฉาย	ออกแบบงานสร้าง
1957	โยชิโร่ มุรากิ
บริษัทจัดจำหน่าย	ดนตรีประกอบ
โตโฮ	มาซารุ ซาโต้
ผู้เขียน	นักแสดง
ฮิเดโอะ โคกูนิ, ชิโนบุ ฮาชิโมโตะ, เรียวโซ คิคุชิ	โตชิโร่ มิฟูเน่, อิซุสุ ยามาตะ, มิโนรุจิกากิ, ทา
มา, อาคิระ คูโรซาวา	คาชิ ชิระระ

เรื่องย่อ

ฟูจิมากิร่วมสมคบคิดกับอิชินุยุ นำทหารเข้ายึดปราสาททั้งห้า แต่ทว่าปราสาทโทและปราสาทเอก โดยการปกครองของมิกิและวาชิสึตามลำดับ สามารถปราบกบฏลงราบคาบ ภายหลังทราบข่าวดี จ้าวปราสาทโยแมงมุมได้เรียกตัวแม่ทัพยาชิสึ และแม่ทัพมิกิเข้าพบเพื่อปูนบำเหน็จรางวัล แม่ทัพทั้งสองที่เป็นสหายร่วมรบในครั้งนี้ กำลังหาทางออกจากป่าโยแมงมุม เป็นป่าอาถรรพ์ที่เต็มไปด้วยทางเขาวงกต ซึ่งเป็นปราการธรรมชาติของปราสาทโยแมงมุม ป้องกันข้าศึกบุกเข้ามา จนทั้งสองมาพบหญิงชราผมหงอก ในกระท่อมลึกลับหลังหนึ่ง

หญิงชราได้ทำนายอนาคตของยาชิสึว่าจะได้ครอบครองคุณาสึนึทสึอุดร และเป็นเจ้าปราสาทโยแมงมุมในที่สุด ส่วนมิกินั้นจะได้ขึ้นเป็นผู้ครองปราสาทเอก และในเวลาต่อมาลูกชายของมิกิ จะได้เป็นเจ้าปราสาทสืบต่อไป ก่อนที่หญิงชราจะหายตัวไป ทั้งสองสามารถหาทางออกจากป่าโยแมงมุมได้ในที่สุด และเข้าเฝ้าเจ้าปราสาทโยแมงมุม ทั้งสองต่างตกตะลึงในคำทำนายที่

เป็นจริงขึ้นมา เมื่อวาซีสี่ได้ครอบครองคฤหาสน์ทิศอุดรเป็นรางวัล และมิกินั้นจะได้เป็นผู้ครองปราสาทเอกตามคำทำนายทุกประการ

ภายหลัง วาซีสี่ได้รับคำยุยงจาก"อาซาจิ"ภรรยาของเขาให้ก่อการกบฏ แย่งชิงราชบัลลังก์ปราสาทโยแมงมูม แม้ว่าจะขึ้นเป็นเจ้าปราสาทแล้วก็ตาม วาซีสี่ยังคงถูกอาซาจิยุยงให้กำจัดมิกิ เพราะเชื่อในคำทำนายว่าลูกชายของมิกิ จะขึ้นเป็นเจ้าปราสาทแทน วาซีสี่เองนั้นเตรียมจะยกปราสาทนี้ให้ลูกชายมิกิเพื่อให้เป็นไปตามคำทำนายอยู่แล้ว เนื่องจากอาซาจิไม่มีทายาทเพื่อสืบบัลลังก์ต่อไป แต่ทว่าเหตุการณ์กลับพลิกผัน เมื่ออาซาจิตั้งครุฑ วาซีสี่ได้ถูกยุยงให้สังหารมิกิ และลูกชายในวันที่เรียกตัวทั้งสองมารับมอบปราสาท

ลูกชายของมิกิบาดเจ็บและหลบหนีไป ได้ไปเข้าร่วมกับคูนิมารุ และโนริยาสุ ฝ่ายของเจ้าปราสาทที่โดนช่วงชิงไป และนำทัพเข้ายึดปราสาทโยแมงมูม วาซีสี่จึงได้เกิดหวาดกลัวคำทำนายขึ้นมา จึงเข้าไปในป่าโยแมงมูมเพื่อถามไถ่อนาคตจากแม่มดตนนั้น แม่มดตนนั้นได้ตอบว่า วาซีสี่จะไม่พ่ายแพ้ จนกระทั่งป่าโยแมงมูมนั้นเดินได้ขึ้นมา ทำให้วาซีสี่เกิดความมั่นใจ และปลุกเร้าทหารของตนให้เตรียมพร้อมต่อสู้ แต่ในที่สุดจุดจบของวาซีสี่ก็มาถึง เมื่อทหารเห็นป่าโยแมงมูมเดินคืบคลานเข้ามาใกล้ปราสาท ซึ่งแท้จริงเป็นอุบายของ คูนิมารุ และโนริยาสุ ที่ใช้ต้นไม้เป็นที่กำบังเพื่อเข้าใกล้ปราสาท ในที่สุดเหล่าทหารก็หมดกำลังใจ และต้องการยอมแพ้ ทหารทั้งหมดซึ่งเชื่อว่าวาซีสี่ เป็นผู้สังหารได้ทั้งแม่และมิกิ ต่างระดมยิงเกาทัณฑ์เพื่อสังหารวาซีสี่

The Lower Depths

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Donzoko	คาซุโอะ ยามาซากิ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
125 นาที	โยชิโระ มุรากิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1957	มาซารุ ซาโต้
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
โตโฮ	โตชิโระ มิฟูเน่(สึเตะคิชิ), อิชึซุ ยามาตะ(ไอสุกิ)
ผู้เขียน	กิ, เคียวโกะ คาวากะ (คาโย), มิโนรุจิ อากิ
อาคิระ คูโรซาวา, ฮิเดโอะ โคกูนิ	(โตโน ซามะ)
บทประพันธ์ดั้งเดิม	
แม็กซิม กอร์กี้	

เรื่องย่อ

ภายในบ้านเช่าของพวกคนจน ที่มีสภาพอันทรุดโทรม มีบรรดาผู้อาศัยอันได้แก่ ซามูไรตกยาก, ช่างซ่อมหม้อ กับภรรยาที่ป่วยหนักเจียนตาย "โอเซ็น" โสเกณี, อดีตนักแสดง และ "โยชิซาบุโร่" นักพนัน ล้วนมีชีวิตอยู่อย่างต่ำทรามและสิ้นหวังไปวันๆ "โรคุเบ" สามีของ "ไอสุกิ" เจ้าของบ้านเช่าหน้าเลือด เข้ามาถามหาภรรยาของตนจากพวกลูกหนี้บ้านเช่า โรคุเบพยายามมองหา "สึเตะคิชิ" หัวขโมยที่ได้ข่าวว่า แอบมีความสัมพันธ์ชู้สาวกับไอสุกิ

สึเตะคิชิมีความสัมพันธ์ชู้สาวกับไอสุกิ ซึ่งเป็นเจ้านี่ของคนยากไร้ทั้งหลาย แต่หลงรักน้องสาวของไอสุกิชื่อ "โอคาโย" อย่างจริงใจ แต่เธอเองไม่มั่นใจในชีวิตหัวขโมยอย่างเขาเท่าไรนัก วันหนึ่งเมื่อโอคาโยพา "คาเฮ" พระรูปหนึ่งเข้ามาในบ้านเช่า ทำให้ชีวิตของคนยากไร้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในขณะที่นักพนันทั้งหลายออกไปกินเหล้าข้างนอก ไอสุกิได้เข้ามาหาสึเตะคิชิ เธอรู้ว่าสึเตะคิชิ แอบรักน้องสาวเธอ จึงคิดจะหลอกให้เขามาโรคุเบ สามีที่คอยดูบเลียดเธอมาตลอด โดยใส่ร้ายว่าโรคุเบคิดทำมีดมีร้ายต่อโอคาโย วันต่อมาสึเตะคิชิได้เข้ามาขอโอคาโยให้หนีตามเขาไป

ต่อหน้าคาเฮ โดยคาเฮก็ช่วยเกลี้ยกล่อมเธอให้ไว้ใจสีเตะคิชิ สุดท้ายเธอก็ตกลงปลงใจกับเขาแต่รู้ว่าถ้าเขาทิ้งเธอ เธอจะฆ่าตัวตาย โอสุกิได้เข้ามาพูดบั่นหัวโศคาโย เธอจึงหนีไปด้วยความกลัวที่จะโดนทำร้าย สีเตะคิชิโกรธจัดจนเกือบพลั้งมือฆ่าโรคุเบแต่คาเฮได้ช่วยห้ามไว้ ทำให้โรคุเบซึ่งไม่พอใจคาเฮที่ทำให้ลูกหนี้ส่วนใหญ่เปลี่ยนไป จึงไล่คาเฮออกไปจากบ้านเช่า

ในขณะที่คาเฮกำลังเก็บของ คนยากไร้ได้ยินเสียงโอสุกิกับโศคาโยทะเลาะกัน ทั้งหมดรีบออกไปห้ามในทันที แต่ทว่าพระหนีไปเพราะไม่ยากเกี่ยวข้อง หลังจากพวกคนยากไร้ห้ามโอสุกิได้ทัน สีเตะคิชิได้ฆ่าโรคุเบตายโดยไม่เจตนาเป็นไปตามความต้องการของโอสุกิ เธอจึงเรียกตำรวจให้จับเขา สีเตะคิชิกล่าวว่าโอสุกิเคยบงการให้เขาฆ่าโรคุเบ เมื่อโศคาโยเห็นการขัดทอดความผิดระหว่างคนทั้งสองจึงเสียสติไป เพราะคิดว่าสุดท้ายเธอก็คงโดนหลอกจากคนทั้งสอง และสุดท้ายสีเตะคิชิก็โดนจับเข้าคุก

The Hidden Fortress

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Kakushi Toride no San Akunin	คาซุโอะ ยามาซากิ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
139 นาที	โยชิโร่ มุรากิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1958	มาซารุ ซาโต้
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
โตโฮ	โตชิโร่ มิฟูเน่(โรคุโรตะ มาคาเบะ), มิสะ อุเอ
ผู้เขียน	ฮาระ(เจ้าหญิงยูกิ), มิโนรุ จิอากิ (ดาเฮ), คา
เรียวกิ คิคุชิม่า, ฮิเดโอะ โคกุนิ, ชิโนบุ ฮาชิโม	ตามาริ ฟุจิوار่า (มาตาซิจิ), ทาคาชิ ซิมูระ (
โต้, อาคิระ คูโรซาว่า	อิซุมิ นากากุระ)

เรื่องย่อ

ในช่วงสงคราม แคว้นอากิซุกิถูกตีพ่ายแพ้โดยแคว้นยามานะ เหลยศึกคู่หู 2 คน"ดาเฮ" และ"มัดตาซิจิ" ได้หนีออกจากค่ายเชลยของยามานะ หลบหนีเข้าในหุบเขา มัดตาซิจิได้เล่าให้ฟังว่าถ้าหาเจ้าหญิงยูกิพบ จะได้รางวัลเป็นทองคำ และทั้งสองได้พบว่ามียอดทองคำแท่งซ่อนอยู่ในท่อนหิน พร้อมกับชายลึกลับปรากฏตัวขึ้น ซึ่งเป็นนายพลโรคุโรตะ แห่งแคว้นอากิซุกิ ได้เข้ามานั่งร่วมวงรอบกองไฟ ทั้งสองบอกไปว่ากำลังจะกลับบ้าน ในแคว้นฮายากาว่า แต่การข้ามชายแดนของอากิซุกิไปยังฮายากาว่านั้นอันตราย หากเดินทางอ้อมแคว้นยามานะจะปลอดภัยกว่า ชายแปลกหน้าหัวเราะยินดีในแผนการณ์เดินทางที่เขาคาดคิดไม่ถึง เขาเสนอทองคำให้ทั้งสองนำทางไปขอความช่วยเหลือยังแคว้นพันธมิตร"ฮายากาว่า" เนื่องจากรู้ว่าทั้งสองโง่และโง่

ในขณะที่ศัตรูเข้าใจว่าเจ้าหญิงตายแล้ว เขาวางแผนให้ทั้งสองคู่หูช่วยกันขนทองคำที่ซ่อนอยู่ในท่อนไม้ โรคุโรตะเสนอให้เจ้าหญิงทำที่เป็น"คนใบ้"ตลอดการเดินทางนี้ ในระหว่างทาง ทั้งดาเฮและมัดตาซิจิได้พยายามล่อหลอกเจ้าหญิงที่พูดไม่ได้ เพื่อจะหนีไปกับทองคำบนหลังม้า เมื่อ

ไปถึงแม่น้ำพวกเขากลับสังเกตเห็นศัตรูที่ตั้งด่านอยู่ฝั่งตรงข้าม จึงหนีกลับมา โรคุโรตะโกรธทั้งสองที่คิดไม่ซื่อกับเขา เขาคิดจะกลับไปยังถ้ำที่ซ่อนตัวปรากฏว่า ที่ซ่อนได้ถูกศัตรูค้นพบแล้ว โรคุโรตะได้ใช้เล่ห์กลหลอกทหารของยามานะ ทำให้สามารถผ่านด่านมาได้โดยง่ายก่อนทหารจะได้รับคำสั่งให้ตามตัวพวกเขา อย่างไรก็ตามแม้จะตามไปฆ่าทหารที่เหลือได้ทัน แต่เขาก็เข้ามายังวงล้อมของศัตรู แม่ทัพ"เฮียวเอ ทาโดโคโระ" อดีตสหายของโรคุโรตะได้ทำเขาต่อสู้กัน ในที่สุดโรคุโรตะเป็นฝ่ายเอาชนะทาโดโคโระได้ เมื่อผู้แพ้ขอให้ฆ่าเขาเสีย โรคุโรตะปฏิเสธแล้วควมม้าจากไป

ภายหลังโรคุโรตะ และเจ้าหญิงถูกทหารยามานะจับได้ ในระหว่างที่ถูกมัดเพื่อรอการตัดสิน นายพลทาโดโคโระได้เข้ามายังห้องขัง ทาโดโคโระตัดสินใจช่วยโรคุโรตะ เพราะซาบซึ่งน้ำใจที่โรคุโรตะไม่ฆ่าเขาแม้จะร้องขอก็ตาม และบทเพลงที่ออกมาจากใจของเจ้าหญิง เขาต่อสู้กับทหารยามานะเพื่อปล่อยตัวเจ้าหญิงและโรคุโรตะให้หนีไปพร้อมกับทองคำ เจ้าหญิงได้ชวนเขาให้หนีไปด้วยกัน ทั้งหมดก็ผ่านเข้าสู่แคว้นฮายากาว่าอย่างปลอดภัย ส่วนสองคู่หู ตาเฮและมัดตาชิจิ เดินทางเข้ามายังแคว้นฮายากาว่า โดนทหารฮายากาว่าจับตัวได้ ทั้งสองได้ถูกนำตัวไปพบกับเจ้าหญิง ปรากฏว่าทั้งสองได้พบว่าหญิงใบ้ แท้จริงแล้วเป็นเจ้าหญิง ที่อยู่พร้อมหน้ากับนายพลโรคุโรตะ และนายพลทาโดโคโระ ทั้งสองได้รับรางวัลเป็นเหรียญทองคำ และเจ้าหญิงได้สั่งไม่ให้ทั้งสองทะเลาะกันอีก คู่หูทั้งสองเดินออกจากปราสาทอย่างมีความสุข

The Bad Sleep Well

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
warui yatsu hodo yoku nemuru	Yuzuru Aizawa
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
151 นาที	โยชิโร่ มุรากิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1960	มาซารุ ซาโต้
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
คูโรซาว่า โปรดักชั่น - โตโฮ	โตชิโร่ นิฟูเนะ(Koichi Nishi), เคียวโกะ คา
ผู้เขียน	วากะ (Keiko), มาซายุกิ โมริ (Iwabuchi),
ฮิเดโอะ โคกุนิ, เอิจิโร่ คุซากะ, อาคิระ คูโร	Tatsuya Mihashi (Tatsuo Iwabuchi), ทา
ซาว่า, เรียวโซ คิคุชิม่า, ซึโนบุ ฮาชิโมโด้	คาชิ ชิโมริ (Moriyama)

เรื่องย่อ

"นิชิ อิตาคุระ" ได้สมรสกับ"เคโกะ" ลูกสาวของ "อิวาบุชิ" ประธานกรรมการบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ที่ซึ่งหนังสือพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลว่าบริษัทของอิวาบุชิ ต้องสงสัยในการประมูลโครงการที่อาจจะร่วมกับรัฐบาลกระทำทุจริต เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมวาคะ พนักงานบัญชีของบริษัทไปสอบสวน เรื่องการประมูลที่มีเค้าทุจริต แต่เขากลับปิดปากเงียบ จนตำรวจจนปัญญาและต้องปล่อยตัวเพื่อสะกดรอยตาม วาคะคิดจะกระโดดฆ่าตัวตายตามคำสั่งของอิวาบุชิ ที่ปล่องภูเขาไฟ นิชิได้ปรากฏตัวออกมาห้ามวาคะไม่ให้ฆ่าตัวตาย

นิชิได้เผยต่อวาคะว่าเขาเป็นลูกชายของเคโจ พนักงานที่โดนอิวาบุชิสั่งฆ่าตัวตาย เขาจึงปลอมตัวเข้ามาเพื่อแก้แค้นหลังจากนั้นนิชิขับรถพาวาคะไปดูงานศพของตัวเอง และให้ฟังเทปบันทึกเสียงของชิราอิและโมริยาม่า ที่ต้องการฆ่าเขาปิดปาก นิชิและวาคะได้วางแผนหลอกชิราอิให้เขาเห็นวาคะที่ทางเข้าบ้านของเขาเอง ภาพของวาคะทำให้ชิราอิตกใจจนประสาทหลอน เขาเล่าให้ทั้งอิวาบุชิ และโมริยาม่าฟังว่าเห็นผีวาคะ แต่ไม่มีใครเชื่อสักคน โมริยาม่าพยายามจะหาตัวคน

ลึกลับ ที่เป็นคนวางแผนฆ่าชิราอิ เขาคิดว่าอาจจะเป็นญาติที่หลงเหลือของคะโจ เขาสอบถามจาก ภรรยาของคะโจ จนทราบว่าคะโจมีลูกชายคนหนึ่งกับภรรยาเก่า และเมื่อเธอเอารูปงานศพให้ดู มิริยามาแน่ใจว่าลูกชายของคะโจ ที่นามสกุลเดิมว่า "อิตาคูระ" คือ "นิชิ" อย่างแน่นอน

หลังจากที่แผนแตก นิชิหนีจากบ้านอิวาบุชิ เขากับเพื่อนตำรวจ "อิตาคูระ" ที่เขาแลกเปลี่ยนตัวกัน ได้จับตัวมิริยามามาขังไว้ที่ในห้องลับ บริเวณที่ก่อสร้างรกร้าง และบังคับให้บอกความจริง เรื่องที่ซ่อนของเงิน ในที่สุดมิริยามาจึงยอมบอกที่ซ่อนของสมุดบัญชี เพราะทนทิวไม่ไหว วาดะผู้เห็นใจความรักของนิชิและเคโกะ จึงได้แอบติดต่อเคโกะและพาเธอมาพบนิชิ เมื่อเธอได้คุยกับนิชิ และพบว่าพ่อที่แสนดีของเธอมีเบื้องหลังที่ชั่วร้ายเพียงใด อิวาบุชิคิดว่าเคโกะต้องรู้ที่ซ่อนของนิชิ แน่ๆ จึงหลอกลวงลูกสาวให้บอกความจริง แล้ววางยานอนหลับเธอ ส่วนมิริยามายอมบอกที่ซ่อนของหลักฐานทั้งหมด และนิชิก็ได้หลักฐานครบเพียงพอที่จะส่งอิวาบุชิให้ติดคุกได้ อิตาคูระได้ออกไปช่วยส่งข่าวให้สื่อมวลชนทำข่าว

เมื่อเธอจึงรู้ว่าโดนพ่อหลอก เธอกับทัตสึโอะจึงรีบออกไปหานิชิที่ที่ซ่อนทันที เมื่อทั้งสองไปถึง ได้พบกับอิตาคูระซึ่งกำลังร้องไห้เสียใจ เขาได้บอกว่านิชิและวาดะโดนฆ่าเสียแล้ว หลักฐานที่นิชิเพียรพยายามมา ทั้งหมดหายไปพร้อมกับมิริยาม่า ทัตสึโอะพาเคโกะเข้ามาหาอิวาบุชิ พร้อมกับบอกว่าจะไม่ขอเป็นลูกอีกต่อไป เมื่อทั้งสองจากไป อิวาบุชิกลับไปโทรศัพท์หาจากนักรการเมือง เพื่อคุยเรื่องการได้รับตำแหน่งทางการเมือง ภายหลังจากการเกษียณของตน

Yojimbo

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Yojinbo	คาซุโอะ มียากาว่า
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
110 นาที	โยชิโร่ มุรากิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1961	มาซารุ ซาโต้
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
คุโรซาว่า โปรดักชั่น - โตโฮ	โตชิโร่ มิฟูเนะ(ซันจูโร่ ความบาตะเกะ), ทัตสึยา
ผู้เขียน	นาคาได(อุโนสุเกะ), เออิจิโร่ โทโนะ (กอนจิ)
เรียวโซ คุคิชิมา, อาคิระ คุโรซาว่า	

เรื่องย่อ

เหตุการณ์ท้องเรื่องในยุค 1860 อันเป็นยุคที่พ่อค้าเฟื่องฟูอำนาจ การรบพุ่งไม่จำเป็นอีกต่อไป ทำให้เกิด"โรนิน"หรือ"ซามูไรไร้นาย" เป็นจำนวนมาก ซามูไรหลายคนกลายเป็นคนยากไร้ และพยายามดำรงชีพด้วยการทำงานทุกวิถีทาง แม้แต่รับจ้างทำงานให้คนวรรณะอื่นๆ อย่างพ่อค้า โรนินผู้หนึ่งชื่อ "ซันจูโร่" เดินพเนจรเข้าไปขอน้ำดื่มจากชาวนา และไม่รอช้าที่จะเดินไปยังเมืองที่ได้ยินมาจากชาวนา ซึ่งเขาพบกับสภาพเมืองเกือบร้างว่างผู้คน มีเพียงตำรวจที่คอยมารบเร้าให้เขาไปสมัครเป็นผู้คุ้มครองของเจ้าพ่อในเมือง 2 ฝ่ายที่กำลังแก่งแย่งในอำนาจกันอยู่ โดยขอค่านายหน้า ป่งบอกความพิกลของเมืองร้างแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

เขาหยุดแวะร้านเหล้าของกอนจิ ผู้ที่เล่าเหตุการณ์ในเมืองให้ฟังว่า ร้านโรงศพที่อยู่ข้างๆ ชายดีเป็นเทน้ำเทท่า เพราะว่ามีคู่อริสองฝ่ายที่ก่อสงคราม และฆ่ากันตายไม่เว้นแต่ละวัน ฝ่ายหนึ่งคือ"ทาคาเอมอน"พ่อค้าผ้าไหม เขามีลูกมุนมือขวาชื่อ"เซเบ" ผู้คุมกิจการเกอิชาและบ่อนการพนัน และอีกฝ่ายเป็นพ่อค้าเหล็ก"โตกุเอมอน" มีสามพี่น้องจอมโหดเป็นผู้ช่วยได้แก่ อุชิโตะระ, อิโนคิจิ

และอุโนสุเกะ การรบกันของทั้งสองทำให้การค้าขายผ้าไหมหยุดชะงัก เพราะต่างกลัวลูกหลงจากการต่อสู้ของทั้งสองฝ่าย แต่ทำให้กิจการ 2 ประเภทอยู่รอดได้ คือ การจ้างผู้คุ้มครอง และช่างทำโลงศพ อย่างไรก็ตามกอนจิขอให้เขาไปจากเมืองนี้เสีย เพราะเข้าใจว่าชันจูโร่จะไปเข้าร่วมกับพวกคนเลวไม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ชันจูโร่คิดหาช่องทางหาเงิน และทำลายพวกคนพาลเหล่านี้ทั้งสองฝ่ายให้สิ้นซากไปพร้อมๆ กัน

ทั้งสองฝ่ายขอสงบศึกกันชั่วคราวเพื่อติดตามผู้ตรวจการเมือง ที่มาตรวจตราความสงบอย่างกระตือรือร้น เหตุการณ์ทั้งหมดไม่เป็นไปตามแผนของเขา ในระหว่างที่เมืองสงบสุขนั้น ชันจูโร่จึงเตร็ดเตร่ วางแผนอยู่ในร้านเหล้าของกอนจิ ชันจูโร่เสนอตัวให้ทั้งสองฝ่ายตั้งราคาค่าจ้าง พร้อมกับใช้เล่ห์เหลี่ยมปั่นหัวทั้งสองฝ่ายให้ฆ่ากันเอง ทำให้ผู้คนต่างล้มตายเป็นจำนวนมาก ในไม่ช้าอุโนสุเกะจับได้ว่าพวกเขากำลังโดนหลอก ชันจูโร่โดนพวกอุโนสุเกะซ้อมเอาจนปางตาย กอนจิได้ช่วยเขา โดยร่วมมือกับช่างทำโลงศพ ให้เขาซ่อนตัวในโลงแล้วพาออกไปนอกเมือง เมื่อชันจูโร่หายดี เขากลับมาต่อสู้กับอุโนสุเกะจนชนะ ในที่สุดคู่อริทั้งสองฝ่ายถูกทำลายหมดสิ้น ก่อนที่จะเดินจากกอนจิลับเหวอและเมืองนี้ไป

Sanjuro

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น

Tsubaki Sanjuro

เวลา

96 นาที

ปีที่ฉาย

1962

บริษัทจัดจำหน่าย

คูโรซาวา โปรดักชั่น - โตโฮ

ผู้เขียน

เรียวโซ คิคุชิม่า, ฮิเดโอะ โคกุนิ

และอาคิระ คูโรซาวา

บทประพันธ์ดั้งเดิม

'Hibi heian' (peaceful days) โดย ชูโกโร่

ยามาโมโต้

ผู้กำกับภาพ

Fukuzo Koizumi, ทาคาโอะ ไชโต

ออกแบบงานสร้าง

โยชิโร่ มุรากิ

ดนตรีประกอบ

มาซารุ ซาโต้

นักแสดง

โตชิโร่ มิฟูเน่ (ซันจูโร่ ซึบากิ), ทัตสึยา นาคาได

(เฮ็นเบ มุโรตะ), ยูโซ คายามา (อิโริ อิซา

กะ), ทาคาชิ ชิโมะ (คูโรฟูจิ)

เรื่องย่อ

ซันจูโร่ ซามูไรไร้สังกัด ที่มานอนในศาลเจ้าแห่งหนึ่ง ที่พเนจรเข้าไปพัวพันกับเหล่าซามูไรหนุ่ม 9 คน กำลังประชุมเรื่องการกวาดล้างทุจริตที่เกิดขึ้นในวงราชการร่วมกับผู้ตรวจการที่นานับถือ ซึ่งพวกเขาสงสัยลงของตัวเองว่าเป็นผู้ทุจริต ซันจูโร่ได้เตือนชายหนุ่มเหล่านี้ว่า "ไม่ควรหลงใหลในรูปลักษณ์ภายนอก" ซึ่งหมายความว่าแท้จริงผู้ชักใยเบื้องหลังการทุจริตนั้น อาจเป็นตัวผู้ตรวจการเองที่ภายนอก ดูน่านับถือเสียมากกว่า ซึ่งก็เป็นจริงดังที่คาด การมาประชุมนัดหมายกับผู้ตรวจการกลับกลายเป็นว่า เหล่าซามูไรหนุ่มได้ตกอยู่ในวงล้อมของทหารของผู้ตรวจการ แต่ปัญหานี้ก็ถูกแก้ไปอย่างหวุดหวิดด้วยปัญญาของซันจูโร่ และเป็นการแสดงฝีมืออันร้ายกาจของเขาที่สามารถขัดขวางไม่ให้พวกทหารเข้าไปยังศาลเจ้าได้

เฮ็นเบ มุโรตะ ซามูไรชั่วร้ายในสังกัดของผู้ตรวจการ เป็นผู้บัญชาการทหารไปล้อมจับพวกซามูไรหนุ่มทั้งเก้า มุโรตะก็สั่งพวกทหารให้หยุดเนื่องจากรู้เท่าทัน และตระหนักในฝีมือของซันจูโร่

ก่อนจากไปมูโรตะได้ชักชวนชันจูโรไปทำงานด้วย แต่ทว่าชันจูโรได้ตัดสินใจหันหลังกลับ เข้าร่วมกับ ซามูไรหนุ่มทั้งเก้า เพื่อไปช่วยเหลือมหาดเล็กที่กำลังตกอยู่ในอันตราย ทั้ง 10 คนได้ลอบเข้าไปยัง บ้านของมหาดเล็ก ชันจูโรจึงได้กลายเป็นผู้ชี้แนะซามูไรหนุ่ม 9 คน ตัวเขานั้นแหละที่ใช้ความชาญฉลาด และมีมือดาบอันร้ายกาจ จัดการพวกผู้ร้ายเองแทบทั้งสิ้น แล้วปล่อยให้เหล่าซามูไรหนุ่มได้แต่อ้าปากค้าง ชันจูโรบุกไปช่วยท่านผู้หญิงและบุตรสาวออกมา หลบซ่อนที่โรงนา และได้ย้ายไปยังบ้านของซามูไรคนหนึ่ง ที่อยู่ติดกับบ้านของข้าราชการทุจริตรายหนึ่งที่อยู่เบื้องหลัง ชื่อ"คูโรฟูจิ"

ชันจูโรวางแผนเข้าไปสมัครทำงานกับมูโรตะ แต่โดนมูโรตะจับได้ว่าเป็นฝ่ายตรงข้าม เขาใช้สติปัญญาเอาตัวรอดจากพันธนาการ ส่งสัญญาณเรียกพวกซามูไรหนุ่มมาช่วยมหาดเล็กได้สำเร็จ หลังช่วยเหลือคนดีและสำเร็จโทษคนร้ายได้สำเร็จ เขาก็ออกเดินทางต่อไป โดยไม่หวังลาภยศชื่อเสียง แต่เขาต้องประมือกับมูโรตะ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเอาชนะได้ในที่สุด

High and Low

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
tengoku to jigoku	โชอิชิ นากาอิ, ทาคาโอะ ไชโต
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
143 นาที	โยชิโระ มุรากิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1963	มาซารุ ซาโต้
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
คุโรซาวา โปรดัคชั่น - โตโฮ	โตชิโระ มิฟูเน่(คินโก กอนโด), ทัตสึยา นาคา
ผู้เขียน	โต(สาร์วัตร โตกูระ), ซีโตมุ ยามาซากิ (ทาเค
ฮิเดโอะ โคกุนิ, เรียวโซ คิคุชิม่า, เออิชิโระ คุซา	อูชิ), เคียวโกะ คาวากะ (เรโกะ กอนโด)
กะ และ อาคิระ คุโรซาวา	

เรื่องย่อ

"กอนโด" หนึ่งในผู้บริหารฝ่ายผลิตและผู้ถือหุ้น โรงงานอุตสาหกรรมรองเท้าเนชั่นแนล ชูส์ กำลังถูกผู้ร่วมงานอีก 3 คนหว่านล้อมให้ร่วมหัวกันโหวตประธานบริษัทออก ด้วยเหตุผลทางยอดขายที่ตกต่ำ แต่กอนโดไม่เห็นด้วยกับทั้งสาม ที่ต้องการลดต้นทุนเพื่อทำรองเท้าที่ไม่มีคุณภาพขึ้นมา เพราะเท่ากับเป็นการทำลายชื่อเสียงของบริษัท ทำให้ทั้งสามโกรธมากและกล่าวว่าการประชุมคราวหน้า พวกเขาจะร่วมมือกับประธานไล่เขาออกไปแทน ก่อนที่จะออกไป และยังชักจูงให้เลขาของกอนโด"คาวานิชิ" ให้ทรยศต่อกอนโด

ภายหลังจากกอนโดการมอบหมายคาวานิชิ ให้นำเช็ค 50 ล้านบาท ขึ้นเครื่องบินไปโอซาก้า ภายในคืนนั้น โทรศัพท์ที่เลิกสื่อก็ดังขึ้นบอกว่าลูกชายของเขาโดนจับตัวไปให้นำเงินสด 30 ล้านบาทแลกตัวคืน ปรากฏว่าโจรได้จับเด็กไปมัดตัวโดยจับลูกของคนขับรถของเขาไปแทน กอนโดจึงโทรแจ้งตำรวจทันทีเมื่อรู้ว่าลูกชายของตนไม่โดนจับ และคิดว่าหากโจรรู้ว่ามัดตัวก็คงปล่อยเด็กออกมา

ตำรวจภายใต้การนำของสารวัตรฝ่ายสืบสวน"โตกระ" ให้กอนโตร่วมมือในการเจรจากับคนร้าย เมื่อโจรรู้ตัวว่าจับไปผิดตัวได้โทรมาขู่ว่าเงินจากเขาอยู่เช่นเดิม โดยขู่ว่าเด็กหากเขาไม่ยอมจ่ายเงิน ทำให้กอนโตตกในสถานการณ์ที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออก เพราะถ้าเขาต้องช่วยลูกคนอื่น โดยอาจสูญเสียทรัพย์สินจนสิ้นเนื้อประดาตัว ในวันรุ่งขึ้นเขาได้ตัดสินใจอย่างเด็ดขาดว่า จะไม่ยอมช่วยเด็กเป็นอันขาด และมอบเช็คให้ความนิชิ แต่ความนิชาก็เผยธาตุแท้ออกมาว่า เขาขายความลับทุกอย่างให้อีกฝ่ายจริง กอนโตจึงไล่ความนิชิออกไป และเขตกงกับโจรว่าจะจ่ายเงินค่าไถ่ในที่สุด

กอนโตต้องส่งมอบเงินจากบนรถไฟ ตำรวจไม่สามารถจับคนร้ายได้ เนื่องจากต้องส่งมอบเงินทางหน้าต่างรถไฟขณะวิ่งข้ามสะพาน ในที่สุดกอนโตก็ช่วย"ชินอิจิ" ลูกชายคนขับรถ ในขณะที่โจรลยนวนลไปได้ ระหว่างการสืบหาตัวคนร้ายของตำรวจ ชินอิจิได้วาดสถานที่ ซึ่งเขาเห็นจากบ้านที่เขาโดนจับ เป็นเบาะแสสำคัญที่พาให้โอบิกับชินอิจิ ที่ขับรถออกตามหาสถานที่นั้น จนนำตำรวจไปพบบ้านเช่าของชายหญิงที่ เป็นผู้สมรู้ร่วมคิด แต่ทว่าทั้งสองเสียชีวิตด้วยการเสพเฮโรอีน ในขณะที่โจรที่ฆ่าปิดปากยังไม่รู้ ตำรวจได้ปลอมจดหมายของคนติดยาทั้งสอง เพื่อล่อโจรออกมา ในที่สุดตำรวจสามารถล่อโจรให้ถูกจับกุม ขณะไปหาผู้สมรู้ร่วมคิดทั้งสองอีกครั้ง เพื่อรับโทษสูงสุด คือประหารชีวิต

Red Beard

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	บทประพันธ์ดั้งเดิม
akahige	'Akahige shinryoutan' โดย ชูโกโร่
เวลา	ยามาโมโตะ
ปีที่ฉาย	ผู้กำกับภาพ
1965	โชอิชิ นากาอิ, ทาคาโอะ ไชโต
บริษัทจัดจำหน่าย	ออกแบบงานสร้าง
คุโรซาวา โปรดักชั่น - โตโฮ	โยชิโร่ มุรากิ
ผู้เขียน	ดนตรีประกอบ
มาซาได อิเดะ, ฮิเดโอะ โคกุนิ, เรียวโซ คิคุชิ	มาซารุ ซาได
มา และอาคิระ คุโรซาวา	นักแสดง
	โตชิโร่ มิฟูเน่, ยูโซ คายามา, เคียวโกะ คา
	วากะ, เทรุมิ นิกิ

เรื่องย่อ

เหตุการณ์ในท้องเรื่องคือปลายยุคโตกุกาวา (ศตวรรษที่19) บ้านเมืองล่มสลายจากภัยสงคราม เต็มไปด้วยโรคระบาด และความยากจน "ยัทซึโมโตะ" หมอหนุ่มที่เพิ่งสำเร็จวิชาการแพทย์แผนใหม่ของดัตช์มาจากเมืองนางาซากิ ถูกส่งตัวให้มาเป็นแพทย์ในสถานีนอนามัยเล็กๆ ชื่อ "โคอิชิกาวา" ในเมืองเอโดะ แทนที่จะได้เป็นหมอรักษาคคนมีเงินตามที่ได้หวังไว้ ซึ่งการเข้ามาในโคอิชิกาวาทำให้เขาได้เห็นสภาพของผู้ป่วยที่ยากไร้ ที่ต้องอยู่อย่างแออัด ในสถานพยาบาลเล็กๆ แห่งนี้

เมื่อเขาได้พบกับหัวหน้าของสถานีนอนามัย หมอเคียวโจ นิอิเดะ ซึ่งใครๆ ต่างพากันเรียกเขาว่า "หมอเคราแดง" เขาก็เกิดอาการไม่พอใจที่หมอเคราแดง ให้เขาเป็นเพียงหมอฝึกหัด ทั้งๆ ที่จบวิชาการแพทย์ของดัตช์มาก็ตาม มินนำข้าหมอเคราแดงยังขอสมุดบันทึก และภาพลเกิตวิชาการแพทย์ของเขามาศึกษาด้วย นั่นเป็นเหตุผลที่ทำให้ยัทซึโมโตะ แสดงอาการต่อต้านกฎระเบียบต่อหน้าหมอเคราแดง

ยัทซีโมได้ถูกคนไข้ ที่เป็นหญิงบ้าล่อลวง จนเกือบถูกฆ่าแต่ทว่าหมอเคราแดงเข้ามาช่วยไว้ทัน และเขาคอยดูแลพยาบาลและพูดให้ยัทซีโมได้สบายใจว่า เขายังเคยโดนหลอนทำร้ายมาหลายครั้งแล้วด้วย ให้เก็บเหตุการณ์นี้เป็นบทเรียนต่อไป ยัทซีโมได้ค่อยๆ เรียนรู้จากหมอเคราแดง จนได้มอบหมายเด็กหญิงคนหนึ่งให้เป็นคนใช้รายแรกของยัทซีโมได้อีกด้วย ยัทซีโมได้ดูแลรักษาคนไข้จนหายดี และมีทัศนคติที่ดีต่อการรักษามากขึ้น ต่อมาเขาได้แต่งงานกับลูกสาวของหมออามานโน และหมอเคราแดงได้มาร่วมพิธีด้วย เขาปฏิเสธกับหมออามานโน ที่จะไปเป็นหมอประจำตัวโซกูน และขอให้เจ้าสาวเข้าใจว่าชีวิตข้างหน้าจะลำบาก เพราะเขาไม่มีวันเป็นหมอที่รวยได้ เขาขอหมอเคราแดงกลับไปทำงานเหมือนเดิม

Dodes'ka-den

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	บทประพันธ์ดั้งเดิม
dodesukaden	'kisetsu no nai machi' (a town that has
เวลา	no seasons) โดยไซโกโร่ ยามาโมโต้
140 นาที	ผู้กำกับภาพ
ปีที่ฉาย	ทาคาโอะ ไซโต, ยาสุมิจิ ฟุคุชิวา
1970	ออกแบบงานสร้าง
บริษัทจัดจำหน่าย	โยชิโร่ มุรากิ, ชิโนบุ มุรากิ
ยอนกิ-โน-ไก - โตโฮ	ดนตรีประกอบ
ผู้เขียน	โทรุ ทาคะมิตสึ
อาคิระ คูโรซาว่า, ฮิเดโอะ โองุนิ, ชิโนบุ ฮาชิ	นักแสดง
โมโต้	โยชิตากะ ชูชิ ,จุนซาบุโร่ บัน , ทัตสึโอะ มัตสึ
	มุระ,อาซึชิ วาดานาเบ้

เรื่องย่อ

Dodesukaden เป็นผลงานภาพยนตร์สีเรื่องแรกของคูโรซาว่า ที่เต็มไปด้วยความแปลกใหม่ของเนื้อหา และกลวิธีการเล่าเรื่องผ่านความสัมพันธ์ของตัวละครชนชั้นล่างหลากหลายตัว ซึ่งดูเหมือนไม่มีโครงเรื่องอย่างแน่นอน คูโรซาว่าได้ร่วมกับคอน อิซิกาว่า, เคซุเกะ คิโนชิตา และมาซากิ โคบายาชิ ตั้งบริษัทขึ้นมาทำภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องแรก โดยหยิบหนังสือรวมเรื่องสั้นเรื่อง The Town Without Seasons ของไซโกโร่ ยามาโมโต้ มาดัดแปลงเป็นบท

ตัวละครทั้งสิ้นราว 8 กลุ่มตัวละคร ซึ่งอยู่ในละแวกเดียวกัน ซึ่งเป็นเรื่องราวของคนชั้นล่างเหมือนกัน ที่ทุกคนอยู่อย่างไม่มี ความหวัง และบางคนถึงกับต้องใช้ความฝันในการดำรงชีวิต ภาพยนตร์ได้สะท้อนภาพของความน่าสมเพชของชีวิต ตั้งแต่การกินเหล้า การมีคู่ การข่มขืน การนินทา การถูกเหยียดหยาม การขโมย และการตาย และสอดแทรกด้วยอารมณ์ขันแบบตลกร้าย และเสียดสีสังคม

Dersu Uzala

เวลา	ผู้กำกับภาพ
141 นาที	Asakazu Nakai, Fyodor Dobronavov,
ปีที่ฉาย	Yuri Gantman
1975	ดนตรีประกอบ
บริษัทจัดจำหน่าย	Isaac Swarts
Mos Film - Nihon Herald Movie	นักแสดง
ผู้เขียน	แม็กซิม ฆุนซุก (เดอสุ อุซาล่า), ยูริ ไทโลไมน์
อาคิระ คูโรซาว่า, Yuri Nagibin	(กัปตันวลาดีเมียร์ อาร์เซเนียฟ)
บทประพันธ์ดั้งเดิม	
'Dersu Uzala' โดย Vladimir Arseniev	

เรื่องย่อ

เมื่อปี 1902 วลาดีเมียร์ อาร์เซเนียฟ นายทหารผู้นำของคณะสำรวจแมนจู นำคณะออกเดินทางเข้าไปยังดินแดน ไทก้า อุซริ จากความเหนื่อยล้าของการเดินทาง ในคืนหนึ่งพวกเขาพักแรม พวกเขาได้พบกับนายพรานตัวเล็กๆ ที่ชื่อ "เดอสุ อุซาล่า" อาร์เซเนียฟสามารถเข้ากับนายพรานเด่าผู้นี้ได้อย่างรวดเร็ว เพราะทั้งในความรอบรู้ และความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีของเดอสุ อาร์เซเนียฟขอให้เดอสุมาเป็นคนนำทางให้พวกเขา เดอสุได้เป็นผู้นำทางคนใหม่

เดอสุได้ช่วยอาร์เซเนียฟให้รอดตายจากพายุหิมะ เมื่อการสำรวจเสร็จสิ้น กัปตันได้ชวนเดอสุ ให้มาอยู่กับพวกเขาในเมือง แต่เดอสุก็ปฏิเสธอย่างนุ่มนวล เพราะในเมืองคงไม่มีงานที่เหมาะสมสำหรับนายพรานอย่างเขา การอยู่ในป่าและล่าสัตว์ คือสิ่งที่เขาปรารถนามากที่สุดอาร์เซเนียฟพยายามจะให้เงินเพื่อช่วยเหลือแก่เดอสุ เขาจึงขอกระสุนเพื่อนำไปใช้ล่าสัตว์ดำรงชีวิต เดอสุได้รับกระสุนปืนทั้งหมด คณะสำรวจต้องอำลาเดอสุในวันรุ่งขึ้น เดอสุเดินกลับเข้าป่าไทก้าอย่างโดดเดี่ยว และอาร์เซเนียฟกลับบ้านหาลูกเมียของตน

ต่อมาในปี 1907 อาร์เซเนียฟได้กลับมาที่ไทก้าอีกครั้งกับคณะสำรวจชุดใหม่ ในใจของอาร์เซเนียฟคิดถึงแต่เดอสู ผู้ที่เป็นเพื่อนตายกับเขา และด้วยโชคชะตาเขาได้พบกับเดอสู อีกครั้งในไทก้า ด้วยวัยและร่างกายที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างเด่นชัด เดอสูได้กลับทำหน้าที่คนนำทางให้คณะสำรวจอีกครั้ง ต่อมาเดอสูตัดสินใจยิงเสือเพื่อช่วยชีวิตอาร์เซเนียฟ เสือโคร่งตัวนั้นไม่ตาย และมันวิ่งหนีไปโดยบาดเจ็บสาหัส เดอสูทิ้งปืนลงด้วยความกลัว เพราะเขาได้ทำร้ายแอมบ้ำ ผู้เป็นดวงวิญญาณของป่า ซึ่งป่าจะส่งแอมบ้ำกลับมาฆ่าเขา

อาร์เซเนียฟพยายามปลอบประโลมเขาให้สบายใจ เป็นครั้งแรกที่ได้เห็นเดอสู แสดงออกถึงการสูญเสียความมั่นใจในตัวเอง สมรรถภาพทางสายตาลดลง ไม่สามารถเล็งเป้าได้อย่างแม่นยำเหมือนก่อน เขากังวลว่าจะใช้ชีวิตได้อย่างไรถ้าไม่สามารถล่าสัตว์ได้ และยังคงหนีกับความกลัว การล้างแค้นของแอมบ้ำ ในที่สุดเขาจึงขอให้อาร์เซเนียฟพาเขาไปอยู่ในเมืองด้วย และก่ปัดนก็ตกลงช่วยเหลือเขา

เดอสูเข้ามาอยู่ในบ้านของก่ปัดนในคาบารอฟ แต่ชีวิตในเมืองแตกต่างกับป่าที่เขาคุ้นเคย เขาไม่อนุญาตให้ยิงปืน หรือตัดต้นไม้ทำฟืน หรือออกไปกางเต็นท์นอนภายนอก จิตใจของเดอสูเริ่มย่ำแย่ลงเรื่อยๆ อาร์เซเนียฟยังคงแนะนำให้เขาสงบจิตใจลง เดอสูจึงแสดงความปรารถนาจะกลับไทก้าดังเดิม อาร์เซเนียฟได้มอบปืนไรเฟิลกระบอกใหม่แก่เดอสู ที่มีกล้องเล็งอย่างแม่นยำ ที่จะช่วยเดอสูให้ล่าสัตว์ได้ ต่อมาอาร์เซเนียฟได้รับการแจ้งข่าวการตายของเดอสู เขารีบรุดไปยังที่เกิดเหตุ ในขณะที่ตำรวจ และพนักงานกำลังขุดหลุมฝังศพ ตำรวจคิดว่าเดอสูได้ถูกฆาตกรรมเพื่อแย่งชิงปืนไรเฟิลไป อาร์เซเนียฟรู้สึกสลดใจที่ปืนไรเฟิลที่เขาให้เป็นของขวัญ กลับกลายเป็นการฆ่าเดอสูโดยทางอ้อม

Kagemusha

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ออกแบบงานสร้าง
Kagemusha	โยชิโระ มุรากิ
เวลา	ดนตรีประกอบ
179 นาที	ชินอิจิโร่ อิเคเบะ
ปีที่ฉาย	นักแสดง
1980	ทัตสึยะ นาคาได (ชินเง็น ทาเคดะ, ตัวแทน),
บริษัทจัดจำหน่าย	เคนอิจิ ฮากิวาระ (คัตสึโยริ ทาเคดะ), จิมปาชิ
คูโรซาว่า โปรดั๊กชั่น - โตโฮ	เนซุ (ชูฮาจิโร่ ชิชิยา), ซึโตมุ ยามาซากิ (โนบุ
ผู้เขียน	คาเนะ ทาเคดะ)
อาคิระ คูโรซาว่า, มาซาโตะ อิเดะ	
ผู้กำกับภาพ	
ทาคาโอะ ไชโต, โซจิ อุเอดะ (ผู้ช่วย: คาซุโอะ	
มียากาวา, โซอิจิ นากาอิ)	

เนื้อเรื่อง

เรื่องจริงที่เกิดขึ้นในยุคสงครามแย่งชิงอำนาจ ช่วงศตวรรษที่ 16 ก่อนการรวมประเทศญี่ปุ่น มีขั้วอำนาจใหญ่ๆ แยกเป็นสามฝ่ายอันได้แก่ ไอเดะ โนบุนางะ, โตกูกาวา อิเอยาสึ และทาเคดะ ชินเง็น ทั้งสามต่างมุ่งหวังที่จะนำทัพไปตีเกียวโต ปรากฏว่าทั้งสามที่เคยเป็นพันธมิตรกันต่างแตกแยก เมื่อฝ่ายโนบุนางะได้ร่วมมือกับฝ่ายอิเอยาสึโจมตีชินเง็น ขุนศึกชินเง็น กับน้องชายของเขา "โนบุกาโตะ" ผู้ที่เป็นคาเกมูซาให้ชินเง็นในบางครั้ง ได้พบหวัชโมย ที่หน้าเหมือนชินเง็นอย่างกับแกะ เขาจึงได้ละเว้นโทษทัณฑ์เพื่อนำมาเป็นตัวแทนของชินเง็น

หวัชโมยนั้นไม่ต้องการจะรับใช้ชินเง็น ความตรงไปตรงมาของหวัชโมยนี้ทำให้ชินเง็นพึงพอใจ และสั่งให้นำตัวไปส่งสอนให้ดี ในขณะที่กองทัพของชินเง็น ล้อมตีปราสาทโนดะของอิเอยาสึ เขาได้ถูกลอบยิงบาดเจ็บสาหัส ทำให้เขาตัดสินใจอย่างฉับพลันที่จะถอยทัพกลับ แม้จะเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบอยู่ก็ตาม เขาวางแผนที่จะใช้ "คาเกมูซา" หรือตัวแทน ภายหลังเขาตาย เพื่อรักษาความ

มันคงของอาณาจักร แล้วซินเจินก็ตายในเวลาต่อมาไม่นาน เหล่าคนสนิทของซินเจินจึงปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เอาตัวหิวขโมยมาเป็น"ซินเจิน" แต่หิวขโมยก็ไม่สามารถเล่นเป็นซินเจินได้นาน เมื่อพบว่า ซินเจินตัวจริงตายแล้วจึงไม่อยากเล่นเป็นซินเจินต่อไป โนบูคาโดจึงนำให้ที่บรรจรู้งซินเจินไปทิ้งลงที่ก้นทะเลสาบซุวาตามความปรารถนา หิวขโมยซึ่งดูจะเสียใจอยู่ไม่น้อยกับการตายของซินเจิน จึงออกมาบอกกับโนบูคาโด ขอให้เขาได้ทำตัวให้เป็นประโยชน์ โดยการช่วยเหลือซินเจิน โดยเล่นเป็นตัวแทน

เวลาผ่านไปหิวขโมยสามารถตบตาทั้งฝ่ายเดียวกัน และข้าศึกในสนามรบ ในที่สุดหิวขโมยก็มั่นใจจริงๆ ว่าเขากลายเป็นซินเจินโดยแท้จริง เขาจึงพยายามขี้อ้อของซินเจินเพื่อเอาใจหลานของซินเจิน แต่แม้ยังคงแยกแยะได้อยู่ดี หิวขโมยตกจากหลังม้าบาดเจ็บและนางสนมของซินเจิน พบว่าเขาเป็นตัวปลอมเพราะไม่มีแผลเป็น เหมือนกับซินเจินตัวจริง ในที่สุดหิวขโมยได้ถูกปล่อยตัวออกไป หิวขโมยได้ติดตามกองทัพออกมา โดยแยกไม่ออกว่าเขาไม่ใช่ซินเจินอีกต่อไปแล้ว เขาวิ่งออกไปที่สนามรบราวกับคนเสียสติ พยายามยกธงประจำตระกูลของทาเคดะขึ้นโบกสะบัด และถูกยิงตายในที่สุด

Ran

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Ran	ทาคาโอะ ไชโต, โชจิ อุเอตะ
เวลา	(ผู้ช่วย อาซากุสะ นากาอิ)
162 นาที	ออกแบบงานสร้าง
ปีที่ฉาย	โยชิโระ มุรากิ, ชิโนบุ มุรากิ
1985	ดนตรีประกอบ
บริษัทจัดจำหน่าย	โทรุ ทาเคมิตสึ
Herald Ace - Greenwich Film	นักแสดง
ผู้เขียน	ทัตสึยา นาคาโตะ (ฮิเดโตะรา อิจิมอนจิ)
อาคิระ คูโรซาว่า, ฮิเดโอะ โองุณี, มาซาได้	อาคิระ เทราโอะ (ทาเกโตะรา อิจิมอนจิ)
ฮิเดะ	จินปาชิ เนงู (มาซาโตะระ อิจิมอนจิ)
บทประพันธ์ดั้งเดิม	โดลูกะ เรียว (นาโโตะรา อิจิมอนจิ)
วิลเลียม เชคสเปียร์	ปีเตอร์ (เคียวอามิ)

เรื่องย่อ

เรื่องราวของกษัตริย์กับลูกสาวทั้งสามใน "King Lear" ได้เปลี่ยนแปลงเป็น เรื่องราวของขุนพลชรา "ฮิเดโตะรา" กับลูกชายทั้งสามคน ในยุคปลายศตวรรษที่ 16 หลังจากการล่าหมูป่าของบรรดาเจ้านาย ฮิเดโตะราได้เผลอหลับไปด้วยความเหนื่อยล้าแห่งวัยชรา เขาคืนขึ้นมาพร้อมฝันร้าย และเรียกประชุมคณะที่ออกล่าสัตว์ด้วยกันซึ่งประกอบไปด้วยลูกชาย และเหล่าสหายที่ร่วมสงครามกันมา เพื่อประกาศถ่ายโอนอำนาจอย่างฉับพลัน ให้แก่ลูกชายทั้งสาม เขาได้ยกปราสาทเอกให้แก่ลูกชายคนโต "ทาโร่" ปราสาทโทและศรี ให้ลูกคนรอง "จิโร่" และลูกคนสุดท้อง "ซาบุโร่" ตามลำดับ

แต่ทว่าซาบุโร่กลับไม่พอใจ และเกลียดการประจบสอพลอของพี่ชายทั้งสอง ฮิเดโตะราถึงกับโกรธมากและไล่เขาออกไปให้พ้นจากอาณาจักร แม้แต่ "ทั้งใจ" คนสนิทผู้มีความจงรักภักดีแก่ ฮิเด

โตรา ที่แตกต่างกันให้ซาบรู้ เขาก็ไล่ออกไปด้วยเช่นกัน ขุนพลฟูจิมากิ ผู้ที่เป็นสหายร่วมรบแย่งชิง อาณาจักรมากับฮิเดโตรา ได้กล่อมเอาตัวซาบรู้ไปเลี้ยงดูต่อไป เนื่องจากพอใจในนิสัยทัศนคติและความกล้าหาญ ส่วนทั้งใจเขาได้รับมอบหมายจากซาบรู้ ให้อภัยฮิเดโตราให้ปลอดภัยต่อไป

ภรรยาของทาโร่ "คาอึเดะ" ได้ยุยงให้สามิร็ครอนอำนาจของฮิเดโตราลงเสีย ทำให้ฮิเดโตรา เหมือนกับโดนหักหลังจากลูกชายของตน เขาโกรธและละทิ้งปราสาทเอกเพื่อไปขอความช่วยเหลือ จากลูกคนรอง และเมื่อไปถึงปราสาทของจิโร่ จิโร่ไม่ยอมให้ทหารประจำตัวของฮิเดโตราเข้ามาใน ปราสาทได้ เนื่องจากเป็นคำสั่งของทาโร่ ฮิเดโตราจึงออกจากปราสาทโทอย่างโกรธแค้น และมุ่ง หน้าไปยังปราสาทตรีที่ไม่มีผู้ปกครอง ทาโร่จึงส่งทหารของตนมายึดปราสาทไว้ เมื่อฮิเดโตรามาถึงก็ ยอมให้เข้าแต่โดยดี และทั้งหมดเป็นแผนการณ์ของทาโร่ ซึ่งนำกำลังของตนพร้อมกับกองทหารของ จิโร่เข้าตีปราสาทจนพินาศย่อยยับ ส่วนทาโร่ได้ถูกลอบสังหารจากเกาทัณฑ์โดยทหารฝ่ายของจิโร่ ฮิเดโตรากลายเป็นคนเสียสติ เหลือเพียง"เดียว আমি" ตัวตลกคนรับใช้ ซึ่งไม่ยอมทิ้งเขาไปไหน กับ ทั้งใจผู้ซื่อสัตย์ ทั้งสองได้พาฮิเดโตราหลบหนีไป

ภายหลังที่ต้องสูญเสียสามิ คาอึเดะได้ใช้มารยาหลอวงจิโร่ ให้รับรองเธอเป็นภรรยา และ เธอต้องการฆ่าฮิเดโตรา เพื่อเธอจะได้เป็นใหญ่เพียงผู้เดียว ซาบรู้เมื่อได้ข่าวของพ่อ จากทั้งใจ จึงได้นำไพร่พลของตนเข้ามาตามหาพร้อมกับยี่นลาสน์ต่อจิโร่ว่าหากพบพ่อ แล้วตนจะ ถอนทัพกลับทันที ในขณะที่ฟูจิมากิ และอาญาเบะผู้ที่รับอุปการะซาบรู้ ได้นำไพร่พลเข้ามาหวังจะ ตีกองทัพของจิโร่ให้แตก คาอึเดะยุยงจิโร่ให้ฆ่าทั้งฮิเดโตราและซาบรู้เสีย โดยอาศัยตามรอยซาบรู้ ไป พร้อมกับประกาศสงครามอย่างเต็มตัว ซาบรู้พบพ่อของตนแถวที่ราบอาสึซา ฮิเดโตราจึงได้ สติกลับมา แต่ซาบรู้ได้ถูกยิงตายจากฝ่ายของจิโร่ ทำให้ฮิเดโตรากลับไปเสียสติไปอีกครั้งหนึ่ง จน ถึงกับสิ้นลมเคียงข้างร่างลูกชายในที่สุด

Dreams

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Yume	ทาคาโอะ ไฮโด, โชจิ อุเอดะ (ผู้ช่วย: คาซึมิ ฮาร่า)
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
120 นาที	โยชิโร มุรากิ, อาคิระ ซากุราอิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1990	ชินอิจิโร่ อิเคเบะ
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
คุโรซาวา โปรดัคชั่น	อาคิระ เทราโอะ, อิซาซึ อิกาง่า, ชิสุ เรียว, มิเอโกะ ฮาราดะ
ผู้เขียน	
อาคิระ คุโรซาวา	

เรื่องย่อ

Dreams คือภาพยนตร์ที่เป็นส่วนตัวมากที่สุดของจักรพรรดิแห่งภาพยนตร์ผู้นี้ เนื้อเรื่องประกอบด้วยความฝันทั้ง 8 ซึ่งถ่ายทอดออกมาในรูปแบบเรื่องสั้นย่อยๆ ที่ล้วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการมองโลกและสังคมญี่ปุ่นของคุโรซาวา และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับแนวคิด ซึ่งเขาได้ถ่ายทอดลงในภาพยนตร์มาตลอด 40 ปี

ความฝันที่ 1 ฝนตกแดดออก (Sunshine Through the Rain)

ความฝันที่เป็นเรื่องราวในวัยเด็กของคุโรซาวา ที่ถูกแม่ห้ามออกนอกบ้านในช่วงฝนตกแดดออก เพราะสุนัขจิ้งจอกกำลังจัดงานแต่งงานกัน เขาก็ไม่เชื่อฟังแต่อย่างใดและแอบเข้าไปในป่า จนกระทั่งได้พบกับขบวนแต่งงานของสุนัขจิ้งจอก เมื่อสุนัขจิ้งจอกเห็นว่ามีคนมาแอบดู เขาได้วิ่งหนีไปแม่ของเขาไม่ยอมให้เข้าบ้านโดยกล่าวว่าสุนัขจิ้งจอกโกรธเคืองมาก ที่มีคนไปแอบดูพวกมัน จึงสั่งให้เขาเอาไม้ไปคืนพวกสุนัขจิ้งจอกที่สูญหายรู้ๆ พร้อมกับขอโทษพวกมัน จึงจะยอมให้เข้าบ้าน เขาได้ออกตามหาสุนัขจิ้งจอกจนพบกับสายรุ้งที่พาดผ่านทุ่งดอกไม้ที่งดงาม

ความฝันที่ 2 สวนท้อ (The Peach Orchard)

ในวันเทศกาลฉลองตุ๊กตาของเด็กผู้หญิง เขาได้มองเห็นเด็กผู้หญิงแปลกหน้าคนหนึ่งในบ้าน เขาวิ่งตามเด็กหญิงออกไปในป่า จนกระทั่งถึงสวนท้อ เขาพบว่าเหล่าเทพารักษ์ประจำต้นไม้กำลังโกรธจัด ที่บ้านเขาตัดต้นท้อจนหมดสิ้น เมื่อเขาร้องให้ด้วยความเสียดายต้นไม้ที่ถูกตัดไป เทพทั้งหลายจึงร้ายรำ เพื่อไม่ให้เขาได้มีโอกาสเห็นต้นท้อกลับมาบานสะพรั่งอีกครั้ง ปราบกฏว่าทั้งหมดเป็นภาพมายา และเด็กหญิงแปลกหน้า เธอก็คือนางไม้ที่อาศัยในต้นท้อต้นสุดท้ายที่หลงเหลืออยู่นั่นเอง

ความฝันที่ 3 พายุหิมะ (The Blizzard)

ในขณะที่ครูชาวไร่ในวัยหนุ่ม กำลังหลงติดอยู่ในพายุหิมะกับเพื่อนๆ อีกสามคนอย่างสิ้นหวัง กระทั่งเพื่อนทั้งสามหมดแรงท่ามกลางหิมะที่เริ่มโปรยปรายลงมา ครูชาวไร่วัยหนุ่มจึงร้องเรียกเพื่อนๆ ไม่ให้หลับไหลไปตอนนี้ กระทั่งเขาเองก็ต้องหมดแรงนอนสลบไสลบนพื้นหิมะ จนเขาเผชิญกับความเปิ่นความความตาย เมื่อปีศาจหิมะในรูปหญิงสาวได้ปรากฏกาย เพื่อทำร้ายตัวเขา ในขณะที่กำลังอ่อนแรง เขาสามารถรวบรวมกำลังเพื่อต่อสู้เอาชนะปีศาจได้ในที่สุด ท้องฟ้าเปิด พายุสงบลง และเขาปลุกเพื่อนๆ ทั้งสามให้ตื่นขึ้นและเห็นแคมป์ที่พักของเขาอยู่ใกล้ๆ ตัวพวกเขา

ความฝันที่ 4 อุโมงค์ (The Tunnel)

ครูชาวไร่ในชุดเครื่องแบบทหารผ่านศึก กำลังเดินทางเข้าอุโมงค์แห่งหนึ่งในยามโพล้เพล้ ได้ปรากฏสุนัขอันดุร้ายที่เขว่นระเบิดมีอออยู่รอบๆ ตัว วิ่งออกมาจากอุโมงค์ ชูบังคืบให้เขาเดินเข้าไป เมื่อเขาเดินออกมาจากปลายอุโมงค์อีกด้าน วิญญาณของพลทหาร "โนงุจิ" ทหารในบังคับบัญชาของเขา ได้มารายงานตัวกับเขา โดยไม่รู้ตัวว่าเขาได้เสียชีวิตไปแล้ว เขาจึงได้ยืนยันและกล่าวขอโทษต่อโนงุจิ รวมทั้งกองร้อยหน่วยที่ 3 ทั้งหมดซึ่งเสียชีวิตไปทั้งสิ้นในสงคราม ก็เดินทางกลับมา รายงานตัวต่อเขา โดยไม่รู้ตัวว่าได้เสียชีวิตไปแล้วเช่นกัน เขาได้กล่าวขอโทษลูกน้องทั้งหมด และเสียใจที่เป็นต้นเหตุให้ทุกคนต้องตาย เขาเองก็ได้รับความทุกข์ทรมาน จากการถูกจับเป็นเชลย สุดท้ายเขาได้ออกคำสั่งให้ทุกคนเดินทางไปสู่สุคติ

ความฝันที่ 5 อีกา (Crows)

คุณโรซาว่าในคราบของจิตรกรหนุ่มผู้หลงใหลในภาพเขียนของ แวน โก๊ะห์ เขาก้าวเข้าไปในภาพเขียน The Bridge at Aries ซึ่งออกแบบให้สีสັນคล้ายกับภาพเขียนของแวน โก๊ะห์ จริงๆ เขามุ่งออกตามหาจนพบแวน โก๊ะห์ กำลังเขียนภาพทิวทัศน์อย่างมุ่งมั่น เมื่อแวน โก๊ะห์ เดินจากไป คุณโรซาว่าได้ออกตามหา แวน โก๊ะห์ อีกครั้งโดยเดินผ่านสถานที่ต่างๆ ในภาพเขียนที่มีชื่อต่างๆ ของแวน โก๊ะห์ จนสุดท้ายเขามองเห็นด้านหลังของ แวน โก๊ะห์ เดินข้ามท้องทุ่งสีทองอร่าม ซึ่งมีฝูงกาน้ำร้อยบินว่อน อันเป็นแรงบันดาลใจของภาพเขียนที่ชื่อว่า "The Crows" ก่อนที่เขาจะหลุดออกมาจากภาพเขียนนั้น

ความฝันที่ 6 พูจิสึแดง (Mt. Fuji in Red)

คุณโรซาว่าเผชิญกับอันตรายครั้งยิ่งใหญ่ เมื่อเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์ทั้ง 6 ระเบิดขึ้นเบื้องหลังภูเขาฟูจิจนท้องฟ้ากลายเป็นสีแดงเพลิง ผู้คนทั้งหลายต่างหนีฆ่าตัวตายด้วยการโดดทะเลหมดสิ้นจนเหลือเพียงตัวเขากับชายหนุ่ม และแม่กับลูกสองคนที่ริมหน้าผาริมทะเล สุดท้ายชายหนุ่มได้หาทางออกโดยการโดดลงทะเล ก่อนที่ไอควันจากกัมมันตภาพรังสีจะพัดเข้ามาหาแม่ลูก และตัวคุณโรซาว่า ได้ถอดเสื้อมาปิดป้องหมอกควันสีแดงที่พัดเข้ามาหาทั้งสี่ชีวิต อย่างสิ้นหวังและน่าหดหู่

ความฝันที่ 7 ปีศาจกำสรวล (The Weeping Demon)

คุณโรซาว่าได้พบกับปีศาจมีเขาคตนหนึ่งที่น่าเกลียดน่ากลัว มีเขาคตนหนึ่งงอกมาจากศีรษะ ในภูมิประเทศอันแห้งแล้งกร้างภายหลังจากระเบิดปรมาณู ปีศาจพาเขาไปดูดอกเบญจมาศยักษ์ที่กลายเป็นพิษ ซึ่งเป็นผลพวงจากระเบิดนิวเคลียร์ ที่ยังทำให้มนุษย์และสัตว์กลายเป็นพิษไปด้วย ปีศาจบอกว่าแท้จริงแล้วเขาก็คือมนุษย์ที่กลายเป็นพิษนั่นเอง ปีศาจตนนั้นได้พาคุณโรซาว่าไปแอบดูพวกที่เหลือที่วนเวียนอยู่ริมบ่อน้ำ ซึ่งกำลังได้รับความทุกข์ทรมานจากการปวดศีรษะ ในขณะที่ปีศาจเริ่มปวดศีรษะ มันได้ไล่คุณโรซาว่าให้หนีไป

ความฝันที่ 8 หมู่บ้านกังหันน้ำ (Village of the Watermills)

คุณโรซาว่าในบทบาท "นักเดินทาง" ได้เดินทางเข้าสู่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ท่ามกลางธรรมชาติอันงดงามของลำธาร และเต็มไปด้วย "กังหันน้ำ" กระทั่งได้เข้าไปพูดคุยกับชายชราผู้หนึ่ง ที่กำลังนั่งทำกังหันน้ำ ชายหนุ่มได้พบปริศนาในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข โดยอิงอยู่กับธรรมชาติ ทำให้คุณโรซาว่ารู้สึกประทับใจในการมองชีวิตของคนที่นี่ และตระหนักว่าการใช้ชีวิตของมนุษย์ ด้วยการพึ่ง

พาวด์ตุไม่ได้ช่วยให้มีความสุขอย่างแท้จริง นักเดินทางได้เฝ้ามองการร้องรำทำเพลง และการเล่นดนตรีของชาวบ้านอย่างสนุกสนานของขบวนแห่แห่นของศพของหญิงชราคนหนึ่ง ที่เสียชีวิตเมื่ออายุ 99 ปี ซึ่งเป็นอดีตรักครั้งแรกของชายชราผู้นั้น ซึ่งเขาได้ไปร่วมขบวนแห่นั้นด้วย สุดท้ายนักเดินทางได้นำดอกไม้ไปวางยังก้อนหินนั้น ตามที่ชาวบ้านกระทำแล้วเดินจากไป

Rhapsody in August

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Hachigatsu no <i>Rhapsody</i>	ทาคาโอะ ไฮโต, โซจิ อุเอดะ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
92 นาที	โยชิโร่ มุรากิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1991	ชินอิจิโร่ อิเคเบะ
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
คุโรซาว่า โปรดักชั่น	ซาจิโกะ มุราเสะ (คุณยาย), ฮิซาชิ อิกาว่า
ผู้เขียน	(ทาคาโอะ), ฮิเดทากะ โยชิโอะกะ (ทาเทโอะ),
อาคิระ คุโรซาว่า	ริชาร์ด เกียร์ (คลาร์ค)
บทประพันธ์ดั้งเดิม	
'Nabe no naka' โดยคิโยโกะ มุราตะ	

เรื่องย่อ

เรื่องเริ่มต้นในฤดูร้อนปี 1990 เด็กชายหญิง 4 คน ได้ใช้เวลาปิดเทอมอยู่กับคุณยายของเธอที่บ้านชานเมืองนางาซากิ เด็กทั้งสี่อันได้แก่ ทาเทโอะ, ทามิ, มินาโกะ และชินจิโร่ อ่านจดหมายที่ส่งมาจากพ่อ และแม่ของพวกเขา ที่กำลังไปเยี่ยมญาติของคุณยายคนหนึ่งที่ยาวายด้วยความตื่นเต้น "ซุซุจิโร่" ผู้เป็นพี่ชายของคุณยายได้อพยพไปฮาวาย จนมั่งคั่งกลายเป็นมหาเศรษฐี ในขณะที่เขากำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง จึงต้องการจะพบน้องสาว ซึ่งเป็นญาติเพียงคนเดียวที่หลงเหลืออยู่ แต่ทว่าคุณยายกลับจำพี่ชายตัวเองไม่ได้ เนื่องจากเธอมีพี่น้องหลายคน และไม่ยอมไปอเมริกา ทำให้เด็กๆ ต่างพยายามรบเร้าให้เธอตอบตกลงให้ได้ เพื่อจะได้ไปเที่ยวอย่างที่ใฝ่ฝันไว้

ในวันหนึ่งขณะที่ชินจิโร่ ทามิและมินาโกะ ไปซื้ของในตัวเมืองนางาซากิ ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์ระเบิดปรมาณูในวันที่ 9 สิงหาคม 1945 ทำให้คุณตาของพวกเขาซึ่งเป็นครูในเวลานั้นเสียชีวิต ทั้งสามต่างเดินทางไปยังอนุสรณ์สถานของเหตุการณ์นั้น ที่มีอยู่ทั่วทั้งเมืองนางาซากิ

จนกระทั่งเด็กทั้งสามเดินทางไปยังโรงเรียนประถม สถานที่ที่คุณตาเสียชีวิต หลังจากการเที่ยวชมอนุสรณ์สถานต่างๆ เด็กทั้งสามจึงเข้าอกเข้าใจในตัวคุณยายมากขึ้น

คุณยายตกลงจะไปพบพี่ชายที่ฮาวายในที่สุด แต่ภายหลังจากพิธีรำลึกวันที่ 9 สิงหาคมผ่านพ้นไปก่อน เมื่อพ่อและแม่ของเด็กๆ กลับมาและทราบว่าได้ส่งโทรเลข ที่มีเนื้อความเกี่ยวกับพิธีรำลึกถึงคุณตา ที่เสียชีวิตจากการทิ้งระเบิดปรมาณู ก็กลัวว่าคลาร์คในฐานะเป็นคนอเมริกันจะไม่พอใจ ทาดาโอะจึงดูด่าลูกๆ อย่างรุนแรงต่อหน้าคุณยาย เด็กๆ ต่างตกใจ ทำให้คุณยายออกมาปกป้องหลาน และไม่ยอมจะไปฮาวายอีกแล้ว แต่คลาร์คได้ส่งโทรเลขมาว่าเขากำลังจะมาญี่ปุ่นในไม่ช้านี้

คลาร์คเดินทางมาญี่ปุ่น เพราะพวกเขาไม่เคยรับรู้เรื่องนี้มาก่อน เขาจึงต้องการมาแสดงความเสียใจด้วยตัวตัวเอง และต้องการจะไปเยี่ยมหลุมศพของสามีของคุณยาย คลาร์คได้พบกับเด็กๆ โดยบังเอิญ ที่โรงเรียนประถม และร่วมยืนไว้อาลัยที่อนุสรณ์นั้น ภายหลังจากคลาร์คเข้าร่วมพิธีรำลึกถึงผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ มีโทรเลขแจ้งมาบอกว่า พ่อเขาเสียชีวิตแล้ว ทำให้คลาร์ครีบกลับไปฮาวายโดยทันที คุณยายเสียใจในการตายของพี่ชาย ที่เธอไม่ยอมไปฮาวายตั้งแต่แรก หลังจากนั้นคุณยายได้เปลี่ยนไป ความทรงจำของคุณยายกลับมาเหมือนเดิมในวันทิ้งระเบิดเมื่อ 45 ปีที่แล้ว เธอกำลังออกไปหาคุณตาที่นางาซากิ ท่ามกลางสายฝนตกลงมาอย่างหนัก

Madadayo (No, Not Yet)

ชื่อเรื่องดั้งเดิมในภาษาญี่ปุ่น	ผู้กำกับภาพ
Madadayo	ทาคาโอะ ไชโต, ไชจิ อุเอตะ
เวลา	ออกแบบงานสร้าง
134 นาที	โยชิโร่ มุรากิ
ปีที่ฉาย	ดนตรีประกอบ
1993	ชินอิจิโร่ อิเคเบะ
บริษัทจัดจำหน่าย	นักแสดง
โตเอะ - เด็นสุ - คูโรซาวา โปรดั๊กชัน	ทัตสุโอะ มัตสึมุระ, เคียวโกะ คาวากะ, อิซาอิ
ผู้เขียน	อิกาวา, จอร์จ โทโคโร, ฮิเดทากะ โยชิโอะกะ
อาคิระ คูโรซาวา	
บทประพันธ์ดั้งเดิม	
ฮาคุมอน อุซึตะ	

เรื่องย่อ

ในปี 1943 ศาสตราจารย์"อุซึตะ" ผู้สอนวิชาภาษาเยอรมันในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ประกาศกับลูกศิษย์ว่าจะเกษียณตัวเองก่อนกำหนด เพื่อเขียนหนังสือหาเลี้ยงชีพ ศิษย์เก่าของอาจารย์อุซึตะ 2 คน ทาคายามา กับอามากิ ได้ช่วยเขาขนย้ายของเข้ามาในบ้านหลังใหม่ จนอาจารย์อุซึตะฉลองวันเกิดครบ 60 ปีในบ้าน เขาเรียกลูกศิษย์มาทานอาหารร่วมกัน ลูกศิษย์ยังคงประทับใจในความคิดจินตนาการของอาจารย์ และยังหัวเราะไปกับเรื่องขำขันของเขา แต่การโจมตีกลางอากาศในสงครามโลกครั้งนั้น ได้ทำลายบ้านอาจารย์มอดไหม้ไปหมด ภายหลังจากที่บ้านได้ถูกทำลายจากการทิ้งระเบิด อาจารย์อุซึตะได้ย้ายมาอยู่ในกระท่อมเล็กๆ กับภรรยา ที่ไม่สามารถรับรองลูกศิษย์ที่มาเยี่ยมเขาได้อีกต่อไป แต่ความมีอารมณ์ขันของเขาก็ยังคงไม่จางหายไป

ภายหลังจากสงครามสงบลง สองลูกศิษย์หัวใจมีความคิดจะสร้างบ้านหลังใหม่ให้เขา ลูกศิษย์ทั้งสองสัญญาว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จในช่วงงาน "มาอาดา โกะ ครั้งที่ 1" ซึ่งเป็นชื่อเรียกงานครบรอบวันเกิดปีที่ 61 ของเขา อันมีความหมายที่คมคายหมายถึง การได้ตามของลูกศิษย์ที่ว่า

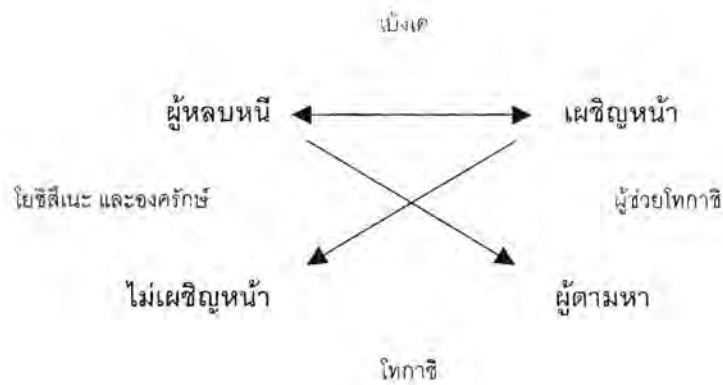
"อาจารย์พร้อม(สำหรับความตาย) รียัง" และเขาจะตอบกลับมาว่า "ฉันยังไม่พร้อม" ซึ่งอุซิดะก็พึงพอใจในความคิดนี้อย่างยิ่ง

งานมาอาดา ไก่ ครั้งที่ 1 ซึ่งจัดขึ้นโดยลูกศิษย์มากมาย จบลงอย่างสนุกสนาน และบ้านใหม่ของอาจารย์ก็สร้างเสร็จโดยเหล่าลูกศิษย์ ในเวลาต่อมาครอบครัวของอาจารย์ ได้ต้อนรับสมาชิกใหม่อีก 1 ตัว มันคือแม่วัวผู้ที่มีบุตรเข้ามา และอาจารย์เริ่มหลงรักแม่วัวนี้ ที่ตั้งชื่อว่า "โนระ" อย่างถอนตัวไม่ขึ้น ต่อมาโนระได้หายตัวไปจากบ้าน ทำให้อุซิดะถึงกับกินไม่ได้นอนไม่หลับ ลูกศิษย์ของเขาพลอยเดือดร้อนไปด้วย และช่วยกันออกตามหาโนระแต่ไม่พบอีกเลย วันหนึ่งมีแม่วัวสีขาวดำอีกตัวหนึ่งมีบุตรเข้ามา อาจารย์จึงเลี้ยงมันทดแทนโนระ และเรียกมันว่า คูทซ์ (Kurtz) มันได้อยู่กับเขาตราบจนมันตาย

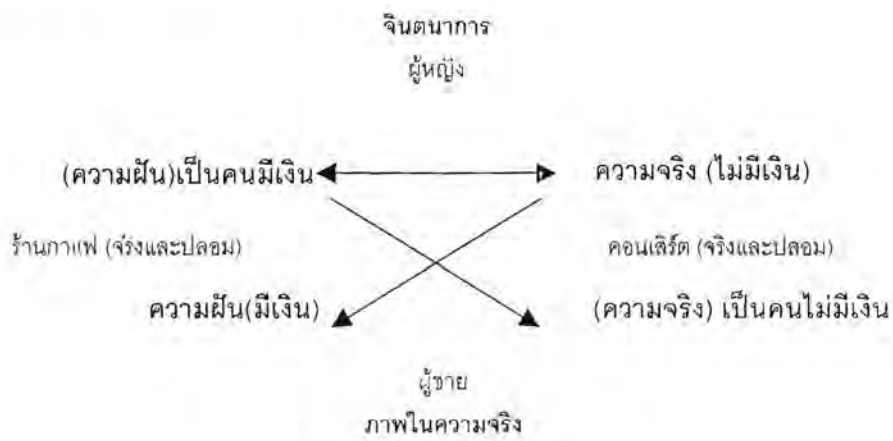
เวลาได้ล่วงเลยผ่านไป ภาพได้ตัดไปที่งานมาอาดาไก่ ครั้งที่ 17 อาจารย์อุซิดะมีอายุ 77 ปีแล้ว ภาพงานมาอาดาไก่ครั้งนี้ดูอบอุ่นกว่าในครั้งแรกที่ได้เห็น เพราะเต็มไปด้วยลูกหลานของลูกศิษย์ของเขาที่เติบโตขึ้น แต่แล้วอาจารย์ก็ทรุดลงกลางงานเพราะหัวใจที่ไม่แข็งแรง หมอประจำตัวได้พาเขากลับไปนอนพักผ่อนที่บ้าน เขาสันเห็นวัยเยาว์ที่กำลังเล่นซอหน้ากับเพื่อนๆ ในทุ่งนา

ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ภาพยนตร์รายเรื่องตามผังแสวงหา
และสี่เหลี่ยมสัญญาณศาสตร์

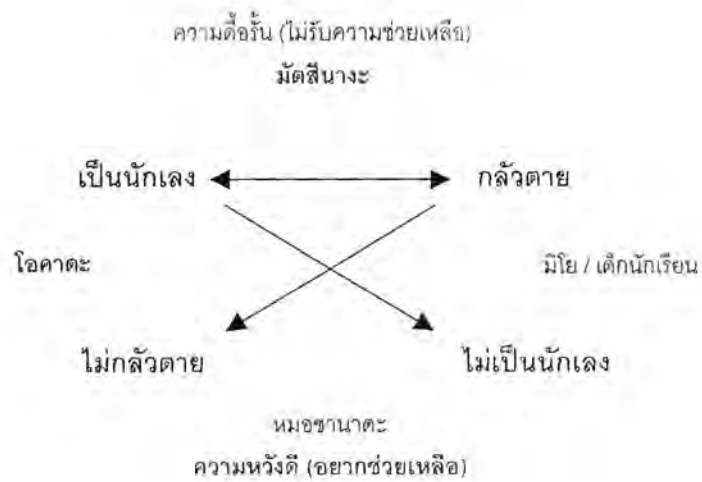
4) The Men Who Thread on the Tiger's Tail (1945)

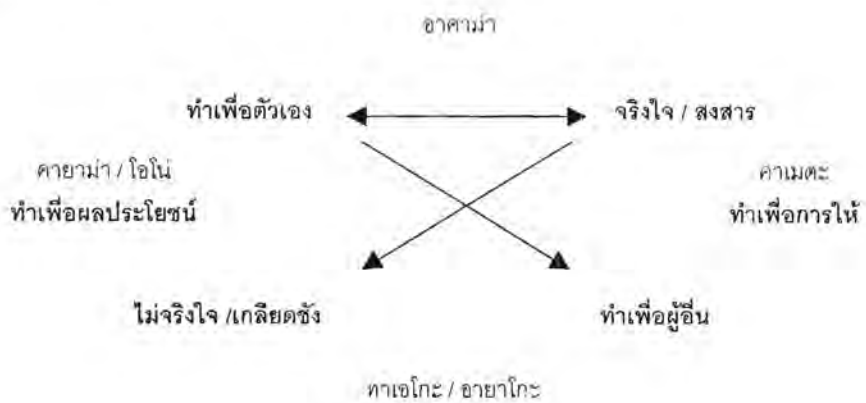
6) One Wonderful Sunday (1947)

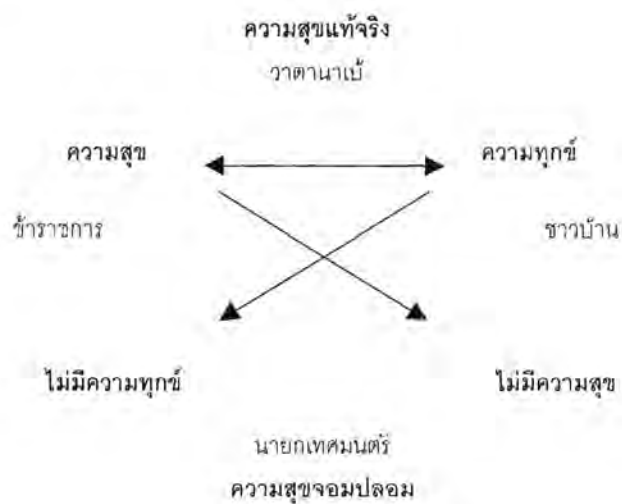
7) Drunken Angel (1948)

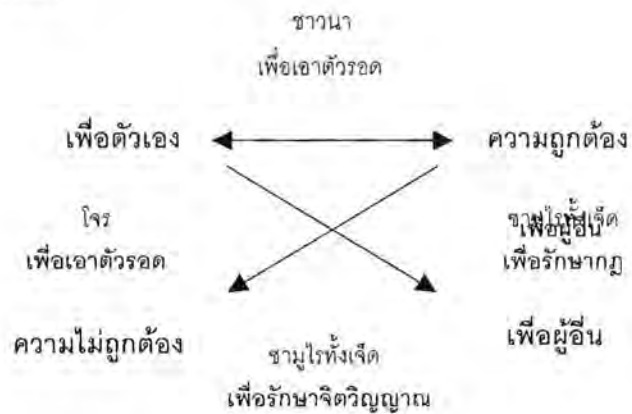
12) The Idiot (1951)

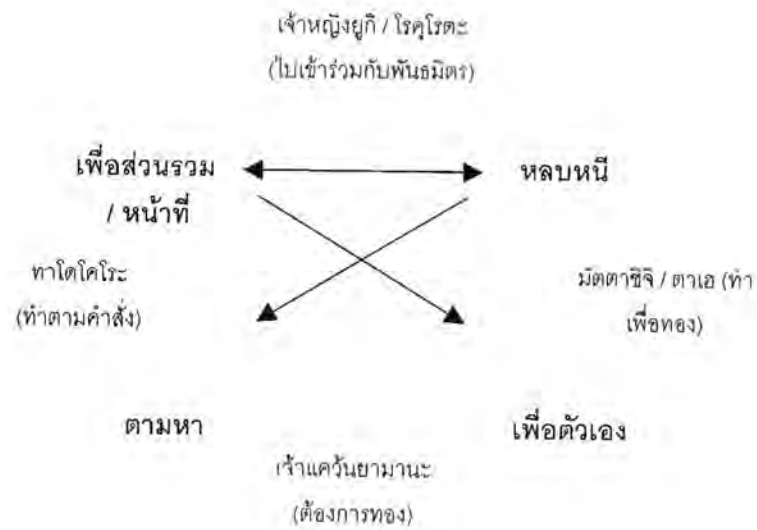
13) Ikiru (1952)

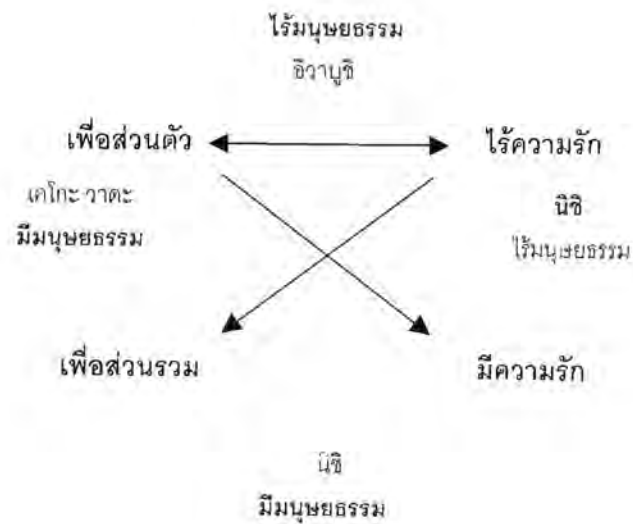
14) Seven Samurai (1954)

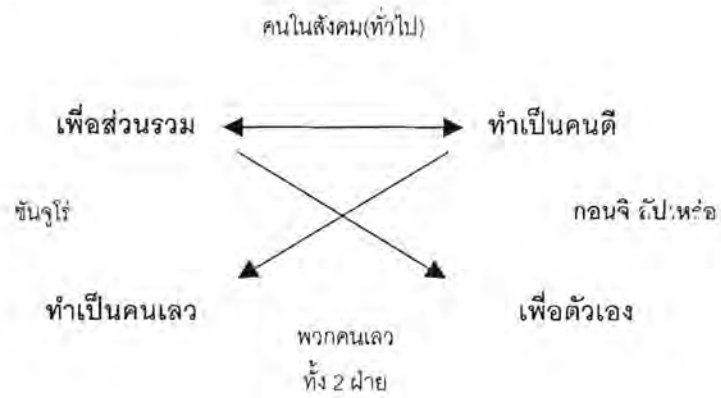
18) The Hidden Fortress (1958)

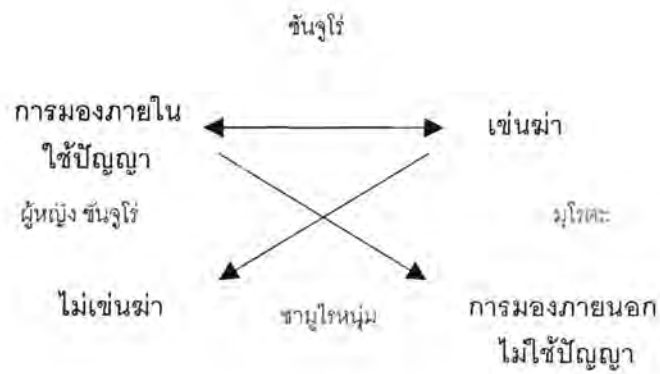
19) The Bad Sleep Well (1960)

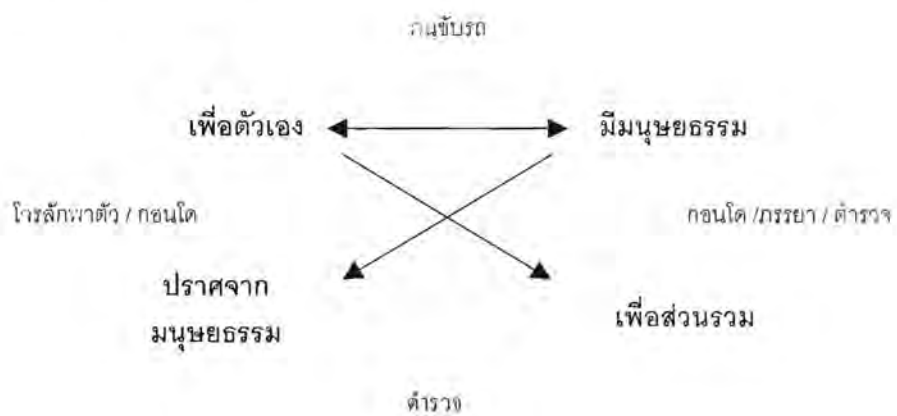
20) Yojimbo (1961)

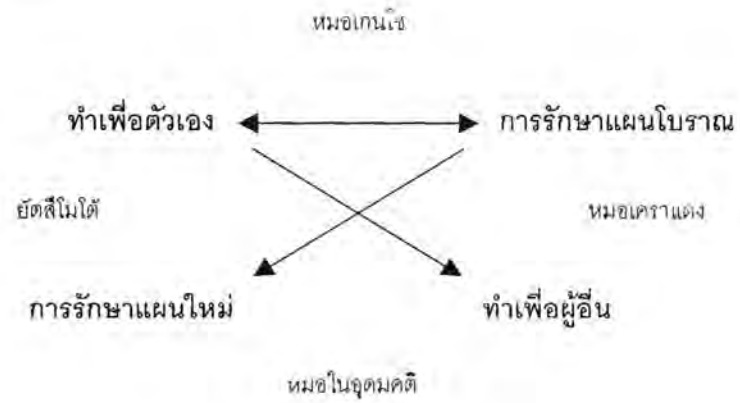
21) Sanjuro (1962)

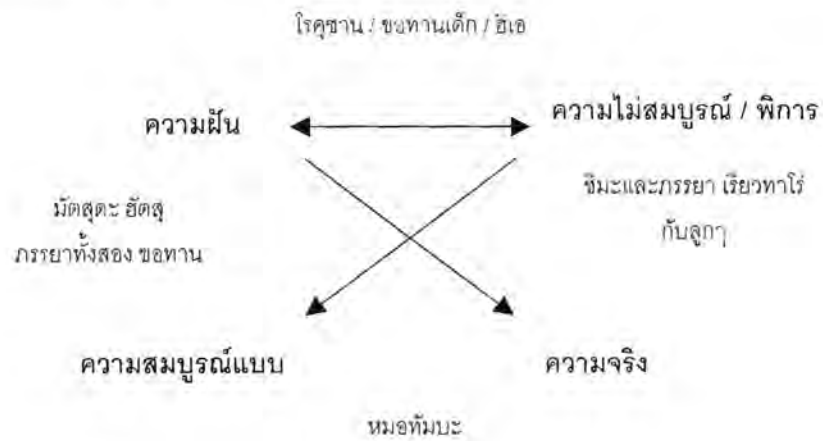
22) High and Low (1963)

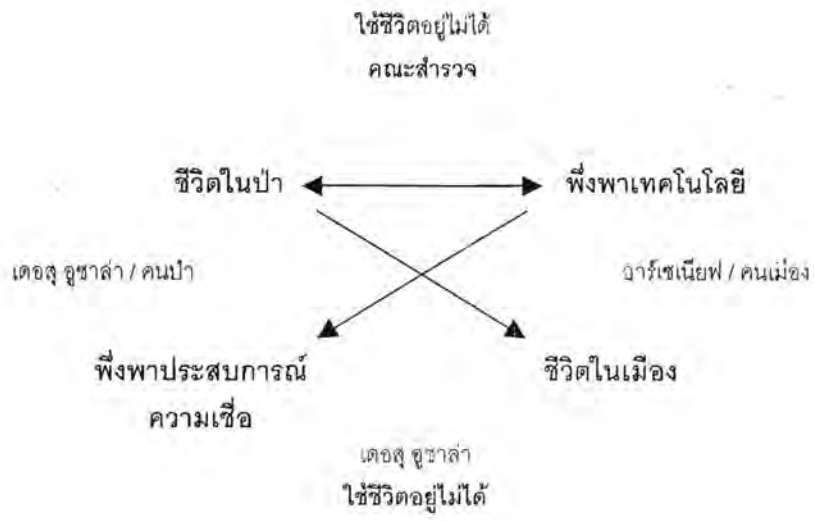
23) Red Beard (1965)

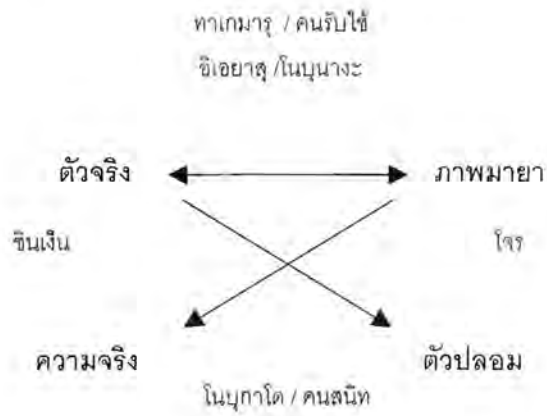
24) Dodesukaden (1970)

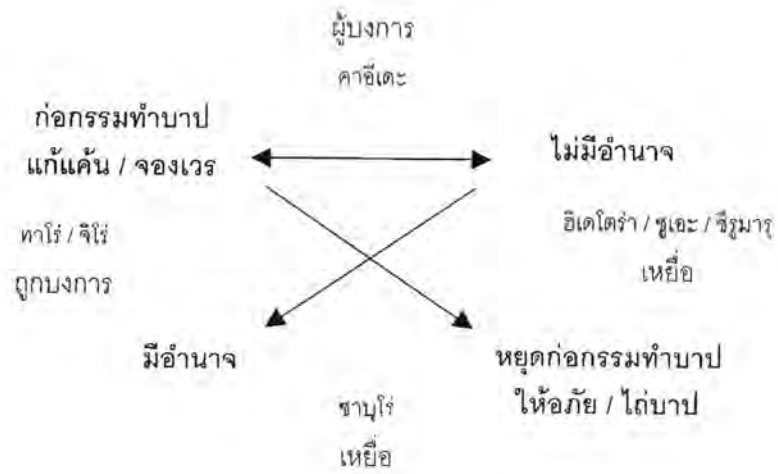
25) Dersu Uzala (1975)

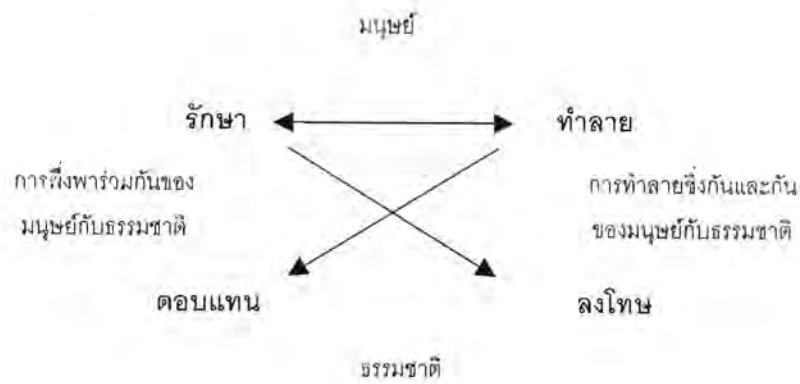
26) Kagemusha (1980)

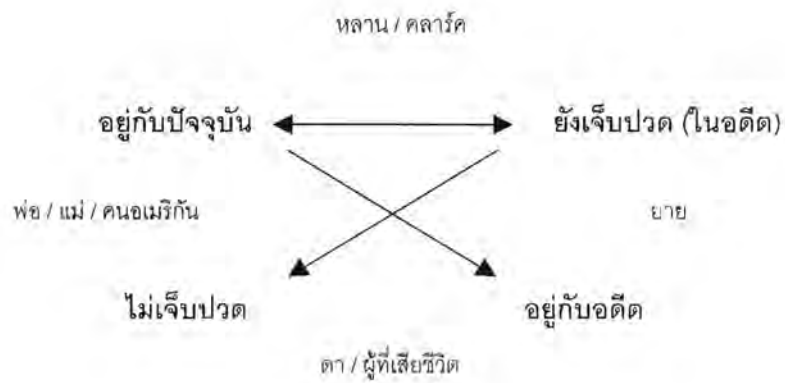
27) Ran (1985)

28) Dreams (1990)

29) Rhapsody in August (1991)

30) Madadayo(1993)

